

OSHO: Horčičné semienko /Rozpravy o evenjeliu podľa svätého Tomáša/

1. Rozprava prvá

Učeníci sa obrátili na Ježiša:

Povedz nám, čomu sa podobá to kráľovstvo nebeské.

On im odvetil:

Je ako horčičné semienko,
menšie než ktorékoľvek iné,
ak však padne na úrodnú pôdu,
vzíde z neho veľký strom,
ktorý ukryje všetky vtáky nebies.

Medziludské vzťahy sa veľmi zmenili - a ide o zmenu k horšiemu. Hlbšie vzťahy sa vo všetkých dimenziách vytratili: manželka už nie je manželkou, ale priateľkou, manžel už nie je manželom, ale len priateľom. Priateľstvo je dobré, ale nemôže byť také hlboké. Manželstvo je niečo hlbšie. Je to hlboké odovzdanie, a ak sa neodovzdáte, tak zostanete povrchní. Ak sa neodovzdáte, nikdy sa neodhodláte, nikdy sa neodhodláte ku skoku. Budete môcť plávať na povrchu, ale hlbiny nedosiahnete.

Ponoriť sa do hlbín je pochopiteľne nebezpečné - musí to tak byť, pretože na povrchu fungujete bezchybne, ako automaty, bez štipky uvedomenia. Čím hlbšie však budete prenikať, tým budete musieť byť bdelejší, pretože každú chvíľu vám bude hroziť smrť. A následkom strachu z hlbín sa všetky vaše vzťahy stali povrchnými - sú plytké a nevyzreté.

S priateľom alebo priateľkou môžete prežiť plno radosti, nestanú sa vám však dverami k tomu najhlbšiemu, čo je skryté v každom z nás. Spolu s priateľkou môžete zakúsiť sex, ale láska vám nevykvitne. Láska vyžaduje hlboké korene. Sexualita na povrchu je možná, je však len zvieracia a biologická. Môže byť nádherná, keď je súčasťou hlbšej lásky, ale ak to tak nie je, je to tá najnechutnejšia vec vôbec, pretože tu chýba spojenie - jednoducho sa len vzájomne oddelení dotýkate. Stretávajú sa len telá, ale nie vy sami, ani ja, ani ty. A také je to teraz vo všetkých vzťahoch.

Najhlbšie vzťahy, ako medzi majstrom a žiakom, už úplne vymizli. Ježiš vám zostane veľkou neznámou, pokiaľ nepochopíte dimenziu vzťahu, aký existuje medzi majstrom a jeho učeníkmi. Niečo také tu už nenájdete. Manželstvo je nahradené priateľstvom, ale vzťah, aký má majster so svojimi žiakmi, sa už úplne vytratil, alebo bol nahradený niečím celkom opačným - vzťahom medzi psychiatrom a pacientom.

Medzi psychiatrom a jeho pacientom je vzťah, ktorý nutne musí byť nezdravý a patologický, pretože pacient neprichádza hľadať pravdu a v skutočnosti ani zdravie ... To slovičko zdravie má svoj zmysel: znamená celistvosť, znamená svätosť, znamená hlboké liečenie vonnútri samého seba. Pacient neprichádza za zdravím, pretože keby mu išlo o zdravie, mohol by byť len učeníkom. Pacient prichádza, aby sa zbavil svojej choroby, jeho postoj je celkom negatívny. Chce sa nechať prinútiť k normalite, k tomu, aby sa zase stal fungujúcou súčasťou normálneho sveta. Je už narušený. Potrebuje sa dať do poriadku a psychiater mu teda pomáha prispôbiť sa. Ale prispôbiť sa čomu? Tomuto svetu, tejto spoločnosti, ktorá je od základu chorá.

To, čomu hovoríme "normálne" ľudské bytie, nie je nič iné než normálna duševná choroba alebo normálne šialenstvo, vyšinutosť. "Normálny" človek je tiež šialený, lenže v rámci hraníc, tých hraníc, ktoré uznáva spoločnosť a kultúra. Niekedy ich niekto poruší, prekročí - potom teda ochorie. Nato celá spoločnosť, ktorá je chorá, tvrdí, že tento človek ochorel. A psychiatri stoja na tej hranici, aby mu pomohli vrátiť sa späť, späť do davu.

Psychiater nemôže byť majstrom, pretože on sám nie je celistvý. A pacient nemôže byť žiakom, pretože sa neprišiel učiť. Je duševne narušený a chce s tým skoncovať, usiluje len o nápravu, o prispôsobenie, nie o zdravie. Psychiater nie je majstrom, hoci na Západe sa naňho hrá, a skôr alebo neskôr sa bude za majstra vydávať aj na Východe. Ale nemôže ním byť - sám je chorý. Môže pomôcť ostatným v ich náprave, a to je v poriadku - jeden chorý môže svojím spôsobom pomôcť druhému. Ale jeden chorý nedokáže priviesť iného chorého k celistvosti, jeden šialenec nevylieči zo šialenstva druhého.

Aj vaši Freudovia, Jungovia a Adlerovia sú celkom chorí. Nielen obyčajní psychiatri, ale aj tí najväčší z nich sú patologicky chorobní. Taký Freud sa vždy, keď sa pre ním niekto zmienil o smrti, začal triasť hrôzou. Jung na seba prezradil, že viackrát chcel cestovať do Ríma, aby sa pozrel do Vatikánu, hlavne do Vatikánskej knižnice, čo je najväčšia knižnica na svete, kde sa nachádzajú najtajnejšie a najvzácnejšie spisy všetkých náboženstiev sveta, ktoré kedy existovali. Lenže kedykoľvek si išiel kúpiť lístok, dostal triašku! Ani raz do Ríma neodcestoval. Čo je to za strach - z cesty do Ríma? Prečo by sa mal psychiater báť náboženstva? ... Rím je totiž len symbol, niečo predstavuje. A Jung si vytvoril filozofiu ohľadom svojej mysle a táto filozofia sa bála, že sa zosype. Je to ako keď sa ťava bojí ísť do Himalájí, pretože po prvýkrát spozná svoju ničotnosť. Celá Jungova filozofia, ako ju vytvoril, je detinská. Človek stvoril také obrovské, nebetyčné systémy a všetky teraz ležia v troskách. Ten strach pochádza z vedomia, že ísť do Ríma znamená uvidieť trosky obrovských systémov, ktoré vznikli v minulosti.

A čo váš malý systém? Čo váš kútik, ktorý si upratujete a zdobíte? Čo vaša filozofia?

Veľké filozofie sa zrútili a rozpadli: ísť do Ríma a vidieť ako to skončilo? Kde je Aristotelova a Platónova a Sokratova škola? Všetky sa obrátili v prach. Z tých najväčších systémov nakoniec zostane len prach. Všetky myšlienky sa nakoniec ukážu byť nanič, pretože ich stvoril človek.

Len v nemyslení dokázate skutočne spoznať Boha. Myšlienkami k poznaniu večnosti nedôjdete, pretože myšlienka je obmedzená časom. Nemôže sa dotknúť večnosti. Žiadna filozofia, žiadny myšlienkový systém nie je večný. O tento strach tu išlo. Vy sa nebojíte - nie preto, že by ste boli lepší než Jung, ale preto, že si toho nie ste natoľko vedomí.

Freud býval rovnako zlostný ako vy, rovnako bol plný sexu, smrti sa bál nemenej, jeho chovanie bolo rovnako neurotické ako vaše, tak v čom je rozdiel? Možno to bol o niečo inteligentnejší človek, možno bol aj géniom, možno dokázal trochu pomôcť, ale ináč bol rovnako slepý ako vy, čo sa týka základnej pravdy, čo sa týka toho najtajnejšieho, najvnútornejšieho jadra bytia.

Nie, psychiatria sa nemôže stať náboženstvom. Môže byť dobrou nemocnicou, ale nemôže byť chrámom - nie je to možné. Psychiatri sú možno potrební, pretože ľudia sú chorí a narušení, ale psychiater nie je majstrom a pacient nie je žiakom. Keď prichádzate za majstrom ako pacient, bude to nanič, pretože majster nie je psychiater. Ja nie som psychiater.

Prichádzajú za mnou ľudia a sťažujú sa: "Trpím pocitom úzkosti, neurózou, týmto a tamtým."

Ja im hovorím: "To je v poriadku - pozrite, ja nehodlám liečiť vašu úzkosť, ja hodlám liečiť vás. Ja sa skrátka a jednoducho nezaobieram vašimi chorobami, ale vami. Choroby sú okrajovou záležitosťou, tam kde ste, niet choroby."

Raz si uvedomíte kto ste a všetky choroby zmiznú. V podstate existujú len preto, že ste sa skrývali pred sebaopoznaním, vyhýbali ste sa sami sebe. Vyhýbali ste sa tomu najpodstatnejšiemu, nechceli ste sa na seba pozrieť. Prečo nechcete vidieť sami seba? Čo sa s vami stalo? Stať sa učníkom znamená byť pripravený na stretnutie samého zo sebou. Majster totiž nič nenarobí, pokiaľ nie ste pripravení postaviť sa sebe tvárou v tvár. Len v tom vám môže pomôcť.

Prečo sa tak bojíte? ... Pretože sa niekde v minulosti niečo pokazilo. Dieťa sa narodí a nie je prijímané také aké je. Je donútené sa v kadečom zmeniť, musí sa "ukázať". Spoločnosť ani jeho rodičia nemôžu prijať mnohé jeho vlastnosti, musí ich teda poprieť a potlačiť, len niektoré z nich sú prijímané a uznávané. Takže dieťa to musí vyriešiť. Musí poprieť mnoho súčastí svojej bytosti, ktoré nemôže dať najavo. Musí ich popierať do tej miery, že si ich samo prestane byť vedomé. A to je práve tá represia, na ktorej je založená celá spoločnosť.

Väčšia časť detskej bytosti sa musí potlačiť a totálne zavrhnúť. Lenže tie zavrhnuté časti sa presadzujú a pokúšajú sa búriť a vzoprieť. Chcú vyjsť na svetlo, preto ich musíte potláčať znova a znova, čím sa začnete báť stretnutia samých so sebou, pretože čo sa stane s tým čo ste potlačili? Opäť sa vám to vynorí pred zrakom. Čo sa prihodí s tým nevedomým? Keď sa so sebou stretnete, tak všetko čo ste už popreli, vypláva opäť na povrch, na svetlo. A z toho máte strach.

Dokiaľ nebudú deti úplne akceptované také aké sú, strachu sa nezbavíme. Žiadna spoločnosť doteraz neakceptovala dieťa v úplnosti a ako sa zdá, nikdy taká spoločnosť existovať nebude, je to totiž skoro nemožné. Viacej či menej, represia tu musí byť. A jedného dňa bude musieť každý čeliť spomínanému problému - postaviť sa sám sebe tvárou v tvár. Učníkmi sa stanete vtedy, keď zabudnete čo je dobré a čo zlé, zabudnete na to čo je akceptované a čo nie. Učníkom sa stanete vtedy, keď budete pripravení odhaliť pred sebou celú svoju bytosť.

Majster je len taká pôrodná baba. Pomôže vám prejsť znovuzrozením, znova sa narodiť. A aký je vzťah medzi majstrom a žiakom? Žiak musí majstrovi dôverovať, nesmie mať pochybnosti. Pokiaľ pochybuje, nemôže sa odhaliť. Keď o niekom pochybujete, tak sa sťahujete, nemôžete sa rozvinúť. Pokiaľ pochybujete ... Je tu niekto cudzí a vy sa uzatvárate. Nemôžete sa otvoriť, pretože nevíete čo vám ten cudzí človek môže vyviest. Nedokážete pred ním byť zraniteľní, musíte sa chrániť a vytvoriť si nejaký pancier.

Pred majstrom musíte ten pancier odhodiť celý - je to úplne nevyhnutné. Možno s osobou, s ktorou sa milujete, si ho môžete do istej miery ponechať, pred milovaným nemusíte byť tak otvorení. Ale pred majstrom sa musíte totálne otvoriť, ináč k ničomu nedôjde. Ak zatajujete hoci len malú časť samých seba, vzťah nevznikne. Je potrebná úplná dôvera, len tak môžu byť odhalené tajné miesta, len tak vám môže majster ponúknuť kľúč. Ak sa skrývate, znamená to, že s majstrom bojujete a potom vám niet pomoci.

Boj nie je kľúčom k majstrovi, kľúčom je vzdanie sa. Ale vzdanie sa zo sveta celkom vymizlo. Mnohé tomu pomohlo: po tri alebo štyri storočia sa človek učil byť individualistom a egoistom. Naučil sa nevzdávať sa, ale bojovať, nepočúvať, ale vzpierať sa, človek sa nenaučil dôverovať, ale pochybovať. Má to svoje

dôvody: veda sa totiž rozvíja na pochybnostiach. Veda je hlboko skeptická. Nefunguje na základe dôvery, funguje vďaka logike, námietkam a pochybnostiam. Čím ste pochybovačnejší, tým ste vedeckejší. Táto cesta je presným opakom cesty náboženskej.

Náboženstvo funguje na základe dôvery - čím viac veríte, tým viac ste nábožnejší. Veda stvorila zázraky, ktoré sú veľmi zreteľné. Náboženstvo dalo vzniknúť ešte väčším zázrakom, ale tie nie sú tak vidieť. Keď sedí vedľa vás buddha, čo cítite? Čo vidíte? Buddha nie je viditeľný - vidieť je možné len telo, je vidieť, že je rovnako smrteľný, že zostarne a raz zomrie. Jeho nesmrteľnosť vidieť nie je. Ale vy nemáte oči, aby ste uvideli to neviditeľné, vy nemáte schopnosť vycítiť to najvnútornejšie, to neznáme. Jedine veriace oči môžu napokon začať niečo pociťovať a stávať sa citlivejšími. Keď veríte, zatvárate obe oči. Preto je viera slepá, rovnako ako láska. Viera je dokonca ešte viac slepá než láska.

Keď zatvoríte obe oči, čo sa stane? Dôjde k vnútornej premene. Keď zatvoríte tieto oči pozorujúce vonkajší svet, čo sa stane s energiou, ktorá nimi prechádza? Začne pretekať naspäť. Nemôže už pretekať z očí smerom k objektom, začne sa teda obracať, obráti sa do protismeru. Energia musí byť v pohybe, nemôže sa zastaviť. Keď zatvoríte jeden východ, začne si hľadať iný. Keď zavriete obe oči, energia, ktorá nimi prechádzala, sa postupne obráti - deje sa premena. A táto energia vo vás začne otvárať tretie oko. Nie je to žiadna fyzická záležitosť, je to jednoducho tak, že energia, ktorá preteká očami smerom k vonkajším objektom, teraz smeruje späť ku zdroju. A stane sa z nej tretie oko, tretí spôsob videnia sveta. Buddhu je možné vidieť len tretím okom, len tretím okom je spoznaný Ježiš. Ak si ho neprebudíte, potom Ježišovu prítomnosť jednoducho premeškáte - už veľká spústa ľudí sa s ním minula.

Ľudia v Nazarete ho mali len za syna tesára Jozefa. Nikto, vôbec nikto nedokázal poznať, čo sa stalo s týmto človekom, že už to nie je žiadny tesárov syn, ale že je z neho Syn Boží. Ide o vnútorný úkaz. Keď Ježiš prehlásil: "Som Boží syn, môj otec je na nebesiach," ľudia sa mu posmievali: "Buď si zošalel, alebo si z nás pekne ťahuješ. Ako sa z tesárovho syna môže z ničoho nič stať syn Boha?" Lenže, je tu istý spôsob ...

Z tela sa narodí len telo. Vnútorné ja nie je zrodené z tela, je zrodené z ducha svätého, je božské. Najskôr však musia vaše oči prehliadnúť a uši začať jasne počuť.

Porozumieť Ježišovi je veľmi jemná záležitosť, musíte prejsť náročným výcvikom. Je to ako porozumieť vážnej hudbe. Keď si ju vypočujete po prvý raz, najpravdepodobnejšie vám bude pripadať nezmyselná a nepochopiteľná. Je to nanajvýš jemná záležitosť, je k nej potrebný dlhý výcvik. Budete sa to učiť mnoho, premnoho rokov. Až potom sa váš sluch naučí vycítiť jej jemnosť - a vtedy sa už vážnej hudbe nič nevyrovná. Potom už tú obyčajnú, znejúcu dennodenne, alebo filmovú hudbu nebudete vnímať ako hudbu. Je to len rámus, a to dosť bláznivý. Nemáte vycvičený sluch a preto žijete s týmto hlukom, ktorý považujete za hudbu. Pri posluchu vážnych skladieb sa však nezaobídete bez veľmi ušľachtilého sluchu. Výcvik je nevyhnutný a čím budete skúsenejší, tým viac z toho jemného vám bude zrejmé. Ale vážna hudba je v porovnaní s Ježišom nič, pretože on je hudbou vesmírnou. Musíte byť úplne tichí, bez jediného záchvevu myšlienky, nesmiete sa vo vnútri ani pohnúť - len tak budete počuť Ježiša, porozumiete mu a spoznáte ho.

Ježiš znova a znova opakuje: "Kto má uši na počutie, nech porozumie. Kto má

oči na videnie, nech prehliadne. Som tu!" Prečo to stále opakuje? Ježiš hovorí na takej úrovni, na ktorej mu porozumie len učeník. Len veľmi málo ľudí ho pochopilo, ale to je v prirodzenej povahe vecí a musí to tak byť. Veľmi málo ich bolo - a čo boli zač? To neboli vzdelanci, kdeže. Neboli to ani univerzitní profesori, ani učenci, ani filozofi, ... - nikto taký. Boli to obyčajní ľudia - rybár, roľník, krajčír, prostitútka - veľmi prostí ľudia, tí najobyčajnejší, najobyčajnejší z obyčajných.

Ako to, že ho dokázali pochopiť práve oni? V obyčajnom človeku musí byť niečo výnimočné. Musí to byť niečo zvláštne, čo je vlastné obyčajným ľuďom, čo takzvaným "výnimočným" chýba. Čo to je? Je to pokora a dôvera.

Čím ste vyčvičenejší čo do intelektu, tým menej viete veriť. Čím ste menej intelektuálne vycvičení, tým väčšiu máte vieru. Roľník verí, vôbec nepotrebuje pochybovať. Na poli zaseje semená a verí, že vzídu, že vyrašia v pravý čas. A oni skutočne vyklíčia. On čaká a modlí sa a v pravú chvíľu semená vyklíčia a vzídu z nich rastliny. Čaká a verí. Žije so stromami, rastlinami, riekami a horami. Pochybnosť je zbytočná: stromy nie sú vychytralé, nepotrebuje žiadny pancier, ktorým by ste sa pred nimi chránili. Ani kopce nie sú nijako vychytralé - nie sú ani politikmi, ani zločincami - nemusíte sa pred nimi chrániť. Tu nepotrebuje žiadne bezpečnostné opatrenia, môžete byť otvorení.

Preto pri prechádzke v horách prežívate extázu. Odkiaľ sa berie? Z kopcov? Nie, cítite ju, pretože si môžete odložiť pancier, nemusíte sa ničoho obávať. Keď pristúpíte ku stomu, z ničoho nič sa budete cítiť nádherne. Ten pocit neprichádza zo stomu, ale z vás. Pred stomom sa nie je treba chrániť, môžete byť pokojní, ako doma. Ani kvet vás znanazdajky zákerne neprepadne. Strom nie je zlodej, nič vám neukradne. Takže keď idete do hôr, k moru, za stromami, do lesa, svoje brnenia, svoje panciere odkladáte nabok.

Ľudia žijúci s prírodou viac veria. Menej industrializované, menej mechanizované a menej technické krajiny žijú v tesnejšom spojení s prírodou a viac jej dôverujú. Preto si nie je možné predstaviť, že by sa Ježiš narodil v New Yorku - to je skoro nemožné. Narodiť sa tam môžu iba ak ľudia, ktorí Ježišovi veria len z rozmaru. Sú to praobyčajní neurotici a Ježiš je pre nich len výhovorka. Naozaj si nie je možné predstaviť, že by sa tam Ježiš narodil, to by asi nešlo. A aj keby sa tam objavil, nikto by ho nepočúval a nikto by ho nedokázal poznať. Tento tesárov syn sa narodil v dobe, keď neexistovala technológia a veda. Celý život bol s chudobnými, prostými ľuďmi, ktorí žili s prírodou. Dokázali veriť.

Jedného dňa skoro ráno prišiel Ježiš k jazeru. Slnko ešte nevystúpilo nad obzor. Na brehu tam sedeli dvaja rybári a práve rozhodili sieť, keď tu sa objavil on a povedal: "Hľa! Prečo mrháte svojím životom? Môžem z vás urobiť rybárov ľudí. Prečo plýtvate silami chytaním rýb? So mnou môžete chytať ľudí, byť ich rybármi. Podte, nasledujte ma!"

Keby toto povedal vám, keď si sedíte v kancelárii alebo v obchodíku, asi by ste ho vysmiali: "Vypadni! Nemám čas. Nezavadzaj!" Ale tí rybári k nemu vzhliadli bez jedinej pochybnosti. Slnko práve vychádzalo a bol nádherný ten človek, človek Ježiš. A tie oči - mal ich hlbšie než jazero a žiaril jasnejšie než slnko. Zahodili sieť a nasledovali ho.

To je dôvera. Bez jedinej otázky - "Čo si zač, cudzinec?" Ježiša nepoznali, nepochádzal a ich mestečka, nikdy predtým ho nevideli a nepočuli. Ale jeho zvolanie, jeho výzva stačila. Vypočuli ju, pozreli mu do očí a nasledovali ho. Vycítili, že je úprimný.

Práve keď vychádzali z mesta, dobehol ich s krikom nejaký muž: "Kam idete? Práve vám zomrel otec. Vráťte sa!"

Rybári sa obrátili k Ježišovi: "Môžeme ísť domov a pochovať otca a potom sa vrátiť?"

"Netrápte sa pre mŕtvych. Ľudia v meste sú dosť mŕtvi a pochovávajú ho sami. Podťe a nasledujte ma. S mŕtvymi si nemusíte robiť starosti," odvetil Ježiš. A obaja rybári ho nasledovali. Toto je dôvera: počuli a uzreli Ježiša.

Mienil tým - a mal pravdu: "Keď vám zomrie otec, čo sa dá robiť? Keď niekto zomrie, je mŕtvy. Načo sa vracat? Ľudia v meste sú dosť mŕtvi, urobia čo zostáva urobiť, vykonajú obrady a pochovávajú vášho otca. Vy podťe a nasledujte ma." Takže ho nasledovali a už sa neobrátili, vôbec sa neohliadli. Viera znamená neobzerať sa. Viera znamená nevracať sa.

Pochybujúca myseľ sa vždy obzerá, vždy premýšľa nad inou možnosťou a nad tým čo sa neurobilo, vždy rozvažuje, či je to urobené správne: "mal by som sa vrátiť alebo ísť za tým šialencom? Tvrdí nám, že je Syn boží, ale ktovie? Nikto o Bohu nič nevie, nikto nič nevie o jeho synoch - a tento chlapík vyzerá rovnako ako my!" Lenže tí rybári Ježiša nasledovali.

Ak nasledujete človeka ako je Ježiš, skôr alebo neskôr vás nakazí, ale nasledovať ho musíte od začiatku. Skôr alebo neskôr pocítite, že on je Synom božím - a nielen to, vďaka nemu si uvedomíte, že Boh je aj vašim otcom. Ale na začiatku musíte dôverovať. Ak od začiatku pochybujete, dvere zostanú zatvorené.

Vzťah medzi majstrom a žiakom vymizol vďaka trom storočiam úspechov vedy. Dosiahla toľko úspechov, dokázala zázraky - samozrejme zbytočne, pretože ľuďom nepriniesli ani štipku šťastia. Zázrak je zbytočný, keď ním nepribudne šťastie. Viac techniky, viac pohodlia, ale menej šťastia - to je ten zázrak vedy. Čím sú stroje schopnejšie, tým menej sú ľudia potrební. A čím menej je vás treba, tým viac si pripadáte márne, zbytoční a bezvýznamní. Skôr alebo neskôr vás nahradí počítač a potom už vás nebude treba vôbec. Potom môžete rovno spáchať samovraždu, pretože počítač zvládne všetko za vás.

Keď vás niekto potrebuje, cítite sa šťastní. Vtedy cítite, že vaše bytie a život má zmysel. Cítite, že ste potrební a že bez vás by bolo všetko ináč. Ale teraz, bez vás, sa nič nezmení. Bude to skôr lepšie, pretože stroje dokážu urobiť všetko lepšie. Len im prekážate ako nejaký starý krám. Človek je dnes tá najzastaralejšia vec na svete, pretože každý rok sa všetko objavuje v novom vydaní: na trhu je nový výrobok automobilky Ford alebo nový model čohokoľvek. Len človek zostáva zastaralým modelom. Medzi tou spúšťou noviniek je jedinou starou položkou.

Dnešná myseľ si stále pripadá bezvýznamná, pretože vás nikto nepotrebuje. Ani deti vás nebudú potrebovať, vláda a jej sociálne zabezpečenie sa o ne postará. Vaši starí rodičia vás nebudú potrebovať, pretože im vláda poskytne domovy, kde sa o nich postarajú. Kto vás potrebuje? A keď máte pocit, že nie ste potrební, že ste len nedôležité bremeno, ako môžete byť šťastní? Za starých čias ste boli dôležitejší.

Židovský mystik Hillel, ktorý bol veľmi silne veriacim a zbožným človekom, raz pri modlitbe povedal Bohu: "Nemysli si, že ťa potrebujem len ja - aj ty ma potrebuješ. Bezo mňa by si nebol nič. Keby mňa nebolo, kto by sa k tebe modlil? Kto by k tebe vzhliadal? Bezo mňa sa nezaobídeš. Tak si pamätaj: potrebujem ťa, to je pravda, ale ty mňa tiež."

Keby vás potreboval celý vesmír, včetně Boha, mali by ste význam, zmysel, vôňu. Ale teraz vás nikto nepotrebuje. Svet sa bez vás kludne môže zaobiť, vy

neznamenáte nič. Technológia vám priniesla pohodlie a vy ste len na jedno použitie. Technika vám dala lepšie domy, ale neurobila z vás lepších ľudí, pretože lepší ľudia potrebujú inú dimenziu - a tá nie je mechanická. Je to dimenzia uvedomenia, nie zmechanizovania.

Veda nemôže stvoriť Boha alebo Ježiša, dokáže ale vytvoriť spoločnosť, v ktorej Buddha nemôže existovať. Veľa ľudí za mnou prichádza s otázkou, prečo tu už nie sú žiadni buddhovia ani "tirhankarovia" ani Ježišovia. Kvôli vám! Vy ste stvorili túto spoločnosť, kde sa prostému a nevinnému človeku len veľmi ťažko žije. A aj keď medzi vami taký človek je, nespoznáte ho. Nie, že by tu buddhovia neboli - je ťažké ich stretnúť, ale sú tu. Môžete ich každý deň míňať po ceste do úradu bez povšimnutia - ste totiž slepí.

Viera zmizla. Majte na pamäti, že Ježiš žil v dobách viery, hlbokkej viery. Celej jeho sláve a významu je možné porozumieť len cez tento rozmer viery. Teraz by sme mohli prikráčať k úvodu Ježišovej rozpravy:

Učeníci sa obrátili na Ježiša:

Povedz nám, čomu sa podobá to kráľovstvo nebeské.

Jeho žiaci nemali vo zvyku sa vypytovať, neboli zvedaví, nechceli sa priesť. Pýtali sa nevinne. Len nevinnú otázku môže Ježiš zodpovedať. Viete kedy je otázka nevinná? Vtedy, keď už dávno poznáte odpoveď, vtedy nevinná nie je. Na otázku "Je Boh?" už odpoveď máte. Viete, že je, že existuje, a pýtate sa len kvôli potvrdeniu. Alebo viete, že nie je, a prišli ste len zistiť, či to viem. Keď poznáte odpoveď, potom ide o otázku chytrácku, nie nevinnú. A Ježiš vám nič nevysvetlí, pretože on odpovedá len na nevinné otázky.

Keď sa žiak pýta, nepozná odpoveď. Nevie ju, jednoducho nevie a preto sa pýta. Dobre si pamätajte: keď sa na niečo pýtate, nezabudnite, pýtate sa len preto, že už poznáte odpoveď? Pýtate sa kvôli tomu, že to už viete? Potom sa teda nezhodneme. Aj keď vám odpoviem, odpoveď k vám nedosiahne. Nie ste dosť prázdni na to, aby ste ju prijali. Odpoveď už máte, ste vopred zaujatí, ste už otrávení.

Sú dva druhy otázok: prvý vychádza zo znalosti, je teda zbytočný, pretože vtedy sa dá nanajvýš diskutovať a nie si skutočne pohovoriť. Ale keď sa pýtate pretože neviete, a dobre viete, že neviete, a preto sa pýtate, stali ste sa žiakmi. Až teraz to bude rozhovor, ktorý má opodstatnenie. Máte smäd a požiadate o vodu, máte hlad a požiadate o jedlo. Neviete a spýtate sa, ste pripravení dostať vysvetlenie. Žiak sa pýta a dobre vie, že nevie. Keď neviete, ste pokorní. Keď viete, ste egoistickí a Ježiš nemôže hovoriť k egám.

Žiaci sa obrátili na Ježiša:

/"žiaci" sú tí, ktorí sú si plne vedomí toho, že nevedia/

Povedz nám, čomu sa podobá to kráľovstvo nebeské.

Ježiš neustále hovoril o kráľovstve nebeskom, čo prinieslo veľa problémov. Práve tento názov je problematický, pretože slovo kráľovstvo je politické a politici z neho dostali strach. Bol ukrižovaný, pretože si mysleli: "Hovorí o nejakom kráľovstve čo príde na Zem, a hovorí, že je jeho kráľom. On asi chce revolúciu, chce zvrhnúť našu vládu. Chce založiť iné kráľovstvo!"

Ježiš mal vplyv, ľudia ho totiž počúvali a nielen počúvali - po jeho slovách sa celkom menili, rozjasňovali sa, dialo sa s nimi niečo nové. Preto kňazi, miestokráľ Pilát Pontský, kráľ Herodes a celá vláda - svetská aj cirkevná -

všetci z neho dostali strach. Vyzeral nebezpečne. Človek, ktorého nevinnosť nemala obdoby - a pripadal im nebezpečný. Nepochopili ho.

Ale je tu vždy možnosť Ježiša nepochopiť. Problém je v tom, že používa váš jazyk Ale nemôže ináč. Čokoľvek hovorí, hovorí vašimi slovami. Iné slová tu nie sú a vaše slová sú už také preťažené: majú príliš veľa významov, nesú príliš ťažké bremeno. O Božom kráľovstve, kráľovstve nebeskom hovoril prosto, jednoducho. Ale "kráľovstvo"? - nebezpečné slovíčko. Má v sebe náznak politiky.

Ježiš nechcel premeniť tento svet revolúciou. Skutočne bol revolucionár, majstrovský revolucionár - lenže vnútorného sveta. Hovoril o vnútornom kráľovstve. Ale ani učeníci si neuvedomovali o čom hovorí. Keď pristúpíte k majstrovi, ide o stretnutie dvoch dimenzií. Je to ako keď sa stretáva nebo a zem ... práve na rozhraní. S vierou sa môžete dostať do neba, bez viery lipnete na zemi. Keď veríte, tak môžete roztvoriť krídla a vzlietnuť, ak však neveríte, prilipnete k zemi. Ježiš vás ohrozuje. Aké kráľovstvo nebeské? Ako vyzerá? Je úplným opakom, je protichodné ku kráľovstvu sveta. Ježiš to znova a znova vysvetľoval, ale ľudia ho chápali len ťažko. Hlásal: "V mojom Božom kráľovstve tí najchudobnejší stanú sa najbohatšími a poslední stanú sa prvými." Hovoril to presne ako Lao-c', boli si hodne podobní. "Poslední budú prvými v mojom Božom kráľovstve." Hovoril, že tí najpokornejší budú tými najdôležitejšími, tí najchudobnejší najbohatšími, a ten, kto je tu neznámy, tam bude poznaný - úplne naruby. Musí to tak byť.

Keď stojíte pri rieke, ktorá je tichá a ani sa nezavlní, dívate sa na svoj prevrátený odraz. Odraz je vždy prevrátený, naruby. V skutočnosti sme obrátene na tomto svete, a ak sa máme napraviť, všetko sa musí dať do poriadku. Bude to však vyzeráť, ako keby sa všetko prevracalo naopak. Je treba si prežiť chaos.

Buddha sa stal žobrákom, posledným na svete. Bol kráľom, ale Božie kráľovstvo patrí tým posledným. Zanechal svoje svetské kráľovstvo, pretože je jednoducho zbytočné, je to bezvýznamné bremeno. Nosíte ho a ono vás neživí - ničí vás. Je ako jed, aj keď pôsobí tak pomaly, že ho ani nepocítite.

Jeden chlapík si raz popíjal, keď k nemu prišiel kamarát a čudoval sa: "Čo robíš? Toto je predsa pomalý jed." A on na to: "To je v pohode - ja sa nenáhlím."

Hovorte si čo chcete, ale život je pomalý jed, pretože je zakončený smrťou. Život vás zabíja a nikdy nič iné nerobí. Nemusíte sa ponáhľať, ale na kvalite jedu sa nič nezmení. Život sa môže vliect' pomaličky, bez náhlenia, ale aj tak vás zabíja. Kráľovstvo tohoto sveta patrí smrti, kráľovstvo nebeské patrí večnému životu. Ježiš teda hovorí: "Tí z vás, ktorí sú pripravení, poďte so mnou. Dám vám život v hojnosti."

Ježiš prechádzal jednou dedinou. Mal smäd a prišiel ku studni. Pri nej stála žena a čerpala vodu. Ježiš ju poprosil: "Mám smäd, daj mi napiť trochu vody."

Žena odvetila: "Ja som ale veľmi nízkeho pôvodu a vodu ti dať nemôžem, nesmie sa to."

Ježiš sa pousmial: "Netráp sa. Daj mi vody a ja sa ti za odplatu dám napiť z mojej studne. Jediný raz sa z nej napiješ a už nikdy nebudeš mať smäd."

Učeníci sa pýtajú: "Čomu sa podobá to kráľovstvo nebeské?" pretože to čo nepoznáme, sa dá vysvetliť len pomocou podobenstva. Z toho dôvodu sa tvoria mýty. Mytológia sa vlastne pokúša vysvetľovať niečo neznáme, niečo, čomu naša myseľ na svojej súčasnej úrovni nerozumie, pomocou niečoho čo poznáme. Mýtus skúša vysvetľovať neznáme v pojmoch známeho - objasňuje vám to na úrovni, na ktorej práve ste.

Kráľovstvo nebeské sa nedá vysvetliť priamo a okamžite. To jednoducho nejde. Dokiaľ do neho nevstúpíte, nedá sa o ňom nič povedať. Povedzte čokoľvek - a bude to zle. Pravda sa nedá vyjadriť slovami. Čo teda celé roky robia Ježiš, Lao-'c a Buddha? Ak sa nedá pravda povedať, o čo teda usilujú? Snažia sa vám vysvetliť niečo nevysvetliteľné pomocou symbolov ktoré poznáte. Pokúšajú sa vysvetliť známymi pojmami to neznáme. Podobenstvá, mýty a príbehy sú tou najťažšou vecou na svete.

Niektorí nerozumní sa pokúšajú analyzovať mýtus, rozobrať ho a povedať: "Je to mýtus, nie je to pravda." Analyzujú a rozoberú ho, rozpitvajú ho a potom povedia: "Je to len mýtus, v skutočnosti sa to nestalo." Ale nikto nikdy netvrdil, že sa to v skutočnosti stalo. Mýtus nie je možné rozobrať jednoducho preto, lebo je symbolický. Dajme tomu, že by ste mali mílnik, na ňom by bola šípka a pod ňou pripísané: "Dillí", a vy by ste tento kameň rozbili, rozobrali aj šíпку, farbu, chemikálie, jednoducho všetko a potom by ste vyhlásili: "Je to dielo nejakého blázna - po Dillí niet vo vnútri ani stopy!"

Mýty sú mílníky, ich šípky ukazujú do neznáma. Nie sú cieľom, len ukazujú. Zmysel otázky Ježišových učeníkov znie: Čomu sa podobá kráľovstvo nebeské. Nie je možné sa pýtať čo to "JE" - to by bolo príliš. Nedá sa očakávať, že by sme dostali odpoveď aj na toto. Môžeme sa len pýtať čomu sa podobá, čo znamená: "Povedz nám niečo, čo poznáme, daj nám to nejako najavo, aby sme to zahliadli."

Je to ako keď sa slepec pýta čo je to svetlo. Ako sa na to môžete pýtať, keď nevidíte? Otázka sama vylučuje odpoveď. Nedá sa zodpovedať. Bez zraku svetlo nespoznáte. Zato otázka: "Čomu sa podobá svetlo?" znamená: "Vysvetli to v jazyku slepých."

Všetky podobenstvá sú pravdami v jazyku slepých, všetky mytológie sú pravdami odenými do jazyka slepých. Nerozoberajte ich teda: nič tam nenájdete. Len ukazujú, sú takým znamením. Znamená sú prekrásne, ak dôverujete.

V jednom japonskom chráme nie je jediná socha Buddhu. Ľudia sa vo vnútri pýtajú: "Kde tu má sochu?" Nikde nič nie je, len na podstavci stojí prst, ktorý ukazuje k nebesiam - a to je Buddha.

Učeníci sa pýtali, čomu sa podobá kráľovstvo nebeské: "Vysvetli, pripodobni nám ho, hoci príbehom, ktorému porozumieme. Nič nevieme, nemáme žiadnu skúsenosť. Povedz to tak, aby sme to naraz, náhlým vhládom pochopili."

Ježiš im odvetil:

"Je ako horčičné semienko,
menšie než ktorékoľvek iné, ak však padne
na úrodnú pôdu, vzíde z neho veľký strom,
ktorý ukryje všetky vtáky nebies."

Ježiš používal symbol tohoto semienka z mnohých dôvodov veľmi často. Zaprvé, horčičné semienko je najmenšie. Boh je neviditeľný, menší než to najmenšie, ako je ho teda možné ukázať? Horčičné semienko leží na hranici viditeľnosti ... Za touto hranicou už nebudete schopní chápať, už ste v oblasti neviditeľného. Semienko horčice sa nachádza na rozhraní, je najmenšou viditeľnou vecou na svete - môžete ho ešte zbadáť, je ale veľmi maličké. Keď prekročíte tú hranicu, vstupujete do sveta nepatrného, ktoré je menšie než to najmenšie. To horčičné semienko leží na rozhraní, ale vyrastie na veľkú rastlinu. Boh je neviditeľný a univerzum, vesmír je najviditeľnejší. Vesmír je rastlinou, stromom a Boh semienkom, Boh sa neprejavuje, zato vesmír je jeho prejavom.

Keď rozlúpnete semienko, strom v ňom nenájdete. Môžete ho rozpitvať, ale strom sa tam neskrýva. Potom môžete vyhlásiť, že boli blázni tí, ktorí tvrdili, že je tam ukrytý obrovský strom, keď tam vôbec nie je. Tak postupujú analytici. Zverte sa im, že táto kvetina je krásna a oni ju rozpitvajú v laboratóriu, aby zistili, kde je tá krása. Siahnu po chemikáliách, ..., rozpitvajú ju a analyzujú, rôzne časti kvetiny roztriedia do spústy flaštičiek so štítkami - ale ani v jedinej flaštičke krása nebude, nenájdu ju. Kdeže, vyjdú z laboratória a povedia vám: "Bola to len nejaká ilúzia, niečo sa vám zdalo - žiadna krása sa tam neskrýva. Rozobrali sme bezo zvyšku celú kvetinu, ale žiadna krása tam nie je."

Určité veci je možné poznať len v ich celistvosti, nedajú sa rozobrať. Sú omnoho väčšie než ich súčasti, v tom tkvie problém - základný problém tých, ktorí hľadajú pravdu. Pravda je väčšia než všetky jej časti dohromady. Nie je len ich súčtom, je omnoho obsiahlejšia. Melódia nie je len súhrnom všetkých tónov a zvukov. Nie, je to niečo väčšie. Keď sa stretnú tóny, vzniká harmónia a harmónia sa neprejavuje len v jednotlivých tónoch. Môžete rozobrať jednotlivé slová mojich prednášok a namietat, že sú všetky obsiahnuté v slovníku a že sa nie je nad čím vzrušovať. Lenže mňa v slovníku nenájdete.

Mark Twain sa raz po mnohých a mnohých dňoch nechal prehovoriť svojím priateľom kňazom a išiel si vypočuť jeho kázeň. Bol to jeden z najúžasnejších rečníkov, jeho krásne a poetické kázne boli vysoko oceňované. Vždy kázal pred preplneným kostolom, ale Mark Twain si ho nikdy nešiel vypočuť. Priateľ na neho vytrvalo naliehal, až Mark Twain podľahol: "Dobre, tak teda v nedeľu."

Na nedeľu sa kňaz pripravil ako najlepšie vedel. Kvôli Twainovi si všetko prenádherne usporiadal. Mark Twain si sadol napravo do prvej rady a kňaz predniesol svoju najlepšiu reč vôbec. Dal do nej všetku svoju energiu a bolo to veru nádherné, bola to symfónia a báseň v jednom.

Postupom času ho však začala prepadávať úzkosť a nervozita, pretože u Marka Twaina nebolo vidieť ani známku života. Ani záblesk ocenenia sa mu nemihol tvárou. Ľudia sa mnohokrát roztlieskali, prepadávali vytrženiu, ale Mark Twain tan sedel a nedal najavo ani najmenší dojem, ani kladný, ani záporný. Zostal ľahostajný - a ľahostajnosť je omnoho horšia než negatívny postoj, pretože keď s niečím nesúhlasíte, máte aspoň nejaký postoj. Keď ste proti, tak tomu pripisujete aspoň nejaký význam. Ale ľahostajnosťou hovoríte, že to je úplne zbytočné, ani to nestojí za nesúhlas.

Z kázne odchádzal Mark Twain v aute spolu s kňazom. Celú cestu mlčali, kňaz nemal odvahu sa na niečo spýtať. Až keď Mark Twain vystupoval z auta, kňaz mu povedal: "Nijako ste sa nevyjadrili o mojej prednáške."

"Nič nové. Doma mám jednu knihu a vy ste to z nej jednoducho opísali. Náhodou som si ju čítal práve minulú noc," odpovedal Mark Twain.

Kňaz nemohol uveriť svojim ušiam: "Čo to hovoríte? Odnikiaľ som nič neopísal. To nie je možné!"

Mark Twain odvetil: "Každé slovo, ktoré ste vyslovili, sa tam nachádza. Zajtra vám tu knihu pošlem." Ďalší deň mu poslal veľký slovník so slovami: "Tu nájdete všetky svoje slová!"

Takto premýšľa analytik. Je schopný v okamihu zabiť všetku poéziu. Povie vám, že sú to len slová spojené dohromady. Nevidí medzi ne, nevidí medzi riadkami - ale tam sa skrýva poézia, tam je krása. Extáza a Boh a všetko zmysluplné sa vždy nachádza medzi slovami, medzi riadkami.

Horčičné semienko je najmenšie a obsahuje to najväčšie. Boha neuvidíte, pretože je najmenší, ako horčičné semienko, ale svet vidieť môžete. A ak je tu

vesmír, svet, musí tu byť aj semienko. Ako by bez neho mohol vyrásť strom? Môže strom nemať semienko? Nejde o to či vidíte alebo nie. Môže tento vesmír existovať bez konečnej príčiny, bez zdroja? Indiou preteká rieka Ganga - môže existovať bez zdroja, bez prameňa? Taký obrovský vesmír - čo myslíte, môže existovať bez zdroja? Nielen že je obrovský, má tiež určitú harmóniu, takú univerzálnu harmóniu, ide o nanajvyšší univerzálny systém. Nie je to chaos - je usporiadaný podľa určitých pravidiel, všetko je na správnom mieste. Tí, ktorí veľa vedia, hovoria, že je to najlepší zo všetkých možných svetov, že nemôže byť lepší.

Musí mať svoje semienko, ale veľmi malé, menšie než horčičné. Horčičné semienko sa používa ako mýtus, ktorý ukazuje. Ježiša sa pýtali rybári, roľníci a záhradníci, ktorým bolo zrozumiteľné práve podobenstvo o horčičnom semienku. Keď ho rozoberáte, robíte chybu. Keď rozoberáte náboženstvo, robíte chybu - buď všetko pochopíte priamo, bez rozoberania, alebo nepochopíte nič, nezazriete nič.

Viera si ide svojou cestou: v semienku nie je možné vidieť strom, ale je možné ho zasadiť do zeme - to je cesta viery. Viera hovorí: "Dobre, toto je semienko, verím, že z neho vyrastie strom. Pôjdem ho zasadiť na pole. Nájdem si vhodnú pôdu a o semienko sa budem starať. Budem čakať a modliť sa, s láskou a nádejou, budem snívať ..."

Čo iné môžete robiť? Môžete zasiať a čakať a snívať, dúfať a modliť sa. Čo iné? Potom z ničoho nič jedného dňa, jedného rána sa zobudíte a uvidíte, že sa niečo stalo, svieže výhonky sa derú zo zeme. Semienko už nie je semienkom - stáva sa stromom, je v rozkvetu.

Čo sa deje, keď zo semienka vzniká strom? To je tiež súčasťou podobenstva. Semienko musí zomrieť - len potom sa skutočne stane stromom. Boh sa rozpustil do tohoto vesmíru. Neprebýva opodiaľ, je vo vnútri, je vo vesmíre stratený. Preto ho nie je možné nájsť. Chodte hoci do Himalájí, do Mekky, do Kashi alebo kam chcete, nikde ho však nenájdete. Boh je totiž všade tu, rovnako ako semienko je teraz v celom strome. Semienko nikdy nenájdete - zomrelo pre strom a stalo sa ním. Boh zomrel pre tento svet, pre túto existenciu, a stal sa vesmírom.

Boh nie je oddelený. Nie je ako tesár, ktorý niečo vyrobí a zostáva od svojho výrobku oddelený. Podobá sa semienku: vyrastá z neho strom, v ktorom sa však semienko stráca. Boha opäť nájdete, len keď zmizne strom.

Starí Indovia hovorievali, že Boha môžete nájsť tak na začiatku, ako aj na konci stvorenia. Na počiatku, keď ešte svet neexistuje, je tu semienko, ale nie je tu žiadny z vás, aby ho objavil - pretože ste súčasťou stromu, ste jeho listami. Alebo bude Boh prítomný v "pralájá", kedy sa celý svet rozplynie, keď strom zostarne a zahynie. Tak je to u každého stromu: až zostarne, objavia sa nové semienka, milióny semienok.

V pralájá nájdete zase milióny bohov - ale to už tu nebudete, v tom je ten problém. Boha je možné nájsť len teraz a tu, na každom lístku. Keď hľadáte určitú predstavu - Krišnu alebo Rámu - nenájdete ho. Nie sú ničím iným než listami - pochopiteľne omnoho nádhernejšími, živšími a zelenšími, pretože si uvedomili Boha, uvedomili si, že je všade.

Keď Ježiš hlása: "Kráľovstvo božie je ako horčičné semienko," hovorí tým milión vecí. V tom tkvie krása podobenstva: nepoviete skoro nič, len veľmi málo, a pritom vyjadríte toľko. Keď umiera semienko, je tu vesmír, keď umiera, objaví sa strom. Toto je kráľovstvo Boha, tu je kráľovstvo nebeské. Ak ho hľadáte niekde inde, hľadáte márne. Keď chcete nahliadnuť do Božieho kráľovstva, musíte skončiť ako semienko, musíte zomrieť: a zrazu tu vyrastá strom - už

neexistujete, a je tu Boh. Vy sami sa s Bohom nikdy nestretnete. Samotná vaša prítomnosť je prekážkou božej prítomnosti - stále je tu totiž semienko. Boh príde až keď sa rozplyniete - v skutočnosti sa teda vôbec nestretnete.

Keď vy nie ste, je tu Boh. Je tu len vtedy, keď je vaša ruka prázdna. Zase paradox: semienko obsahuje strom, môže ho však aj zabiť. Ak sa semienko stane príliš egoistickým a myslí si: "Ja si vystačím samé," a ak sa začne smrti báť, potom sa samo sebe stane väzením. Samotná škrupinka, ktorá ochraňovala zárodok stromu než sa dostane k pravej pôde, sa zmení na väzenie - a potom strom v semienku zahynie.

Ste ako semienka, z ktorých sa stali väzenia. Buddha a Ježiš sú semienka, ktoré sa oslobodili - cela sa rozpadla a vyrašil strom.

Odvetil im:

Je ako horčičné semienko,
menšie než ktorékoľvek iné, keď však padne
na úrodnú pôdu, vzíde z neho veľký strom,
ktorý ukryje všetky vtáky nebies.

... keď však padne na úrodnú pôdu ... Správna pôda je nevyhnutná. Semienku nestačí len zomrieť, pretože zomrieť sa dá aj na kameni a tam strom nevyrastie, bude to len obyčajná smrť. Musíte nájsť správnu pôdu, správnu zem - a v tom spočíva zmysel učeníctva. Je to výcvik. Učeníctvo je výcvik, v ktorom sa učíte ako sa stať úrodnou, vhodnou pôdou, ktorú semienko vyžaduje. Vovnútri seba máte strom. Majster vám len poskytne priaznivé podmienky. Dokáže vás zúrodniť a zbaviť buriny, urobiť pôdu hodnú semienka. Ako záhradník môže vašu záhradku obohatiť hnojivami.

Je vo vás obsiahnuté všetko, ale aj tak budete potrebovať záhradníka, ináč budete stále niekde rozhadzovať semienka. Padnú možno na asfaltovú cestu a tam odumrú, alebo spadnú na chodník, kde ich niekto rozšliape. Je nevyhnutné, aby vás niekto ochraňoval, keď umierate. Pozrite, pri pôrode je potrebný pôrodný asistent. Nikto sa nesnaží tvrdiť, že by to bez neho dopadlo dobre. Je tu treba odborníka, pretože ide o veľmi chúlостivú chvíľu. Ešte úžasnejší je okamih, keď sa vo vás zrodí Boh - zrodenie úžasnejšie než všetky ostatné zrodzenia.

Majster je len pôrodným asistentom. Bez majstra môže všetko dopadnúť ináč - môže sa stať hoci nehoda a dieťa zomrie ešte pred narodením. Potrebujete majstra, aby vás ochránil, pretože mladý výhonok je preveľmi jemný a bezbranný - môže sa mu prihodiť čokoľvek. Ide o dosť nebezpečnú záležitosť. Ak však veríte - niet vyhnutia, musíte veriť, pretože keď ste na pochybách, tak sa stiahnete a semienko dostane strach - tak len vtedy, vo viere, zanikne. Semienko nemôže strom poznať, v tom je tá ťažkosť. Chce mať istotu: "Až zomriem, bude zo mňa strom." Ale ako dať semienku istotu?

V tom spočíva absurdnosť viery. Viera je absurdná. Chcete mať istotu: "Kľudne budem sanjasínom, vzdám sa všetkého, som pripravený na smrť, ale kde mám záruku, že až bude po semienku, že príde strom?" Kto a ako vám to zaručí? A aj keď máte istotu, semienko, ktoré ju dostalo, už nebude existovať. A ako je možné zaručiť semienku, že po smrti z neho bude strom? Skrátka a dobre to nejde.

Preto je viera absurdná. Verte niečomu, čomu nie je možné veriť. V tom spočíva zmysel viery - veriť v niečo, v čo nie je možné veriť. Nijako tomu nemôžete veriť a aj tak veríte. Semienko umiera v hľbokej viere a rodí sa strom. Potrebná je aj "úrodná pôda", správna zem. Stať sa obrozenou zemou je jediným cieľom

vášho učeníctva.

... vzíde z neho veľký strom,
ktorý ukryje všetky vtáky nebies

Až váš strom skutočne vyrastie, až z neho bude strom Buddhu, tak priletia milióny vtákov, aby našli úkryt. Spústa "nebeských vtákov" sa ukryla u Ježiša. Tiež u Buddhu ich spústy našli ochranu. Tým, ktorí hľadajú najhlbšiu pravdu, Buddhov a Ježišov strom poskytuje úkryt, tam môžu hľadači pocítiť to nikdy nepoznané rozochvenie. Tam môžu s dôverou pristúpiť k porozumeniu neznáma a odhodlať sa ku skoku.

Kráľovstvo nebies je ako horčičné semienko ...

Vy ste kráľovstvo nebeské, vy ste horčičné semienko. Prichystajte sa na smrť, buďte pripravení zomrieť! Samozrejme vami bude zmietat' strach, budete sa obávať čo príde. Skok bude ťažký. Mnohokrát sa aj vrátite, mnohokrát dôjdete až na samý okraj a obrátite sa a utečiete pred tou priepasťou. Semienko môže poznať len priepasť, strom nespozná. V žiadnom prípade sa nemôže dožiť okamihu, keď strom vyraší. Semienko musí zomrieť a mať dôveru v neznámo - že sa to stane.

Ak ste pripravení zomrieť, stane sa to. Chodte a zasejte semienko: až vyraší strom, okopajte ho dookola a skúste semienko nájsť. Uvidíte, že zmizlo, že je po ňom. Kopajte podľa chuti v Ježišovi a Buddhovi - človeka, to semienko, v nich nenájdete. Tu je vysvetlenie, prečo sa Ježiš stal Synom Božím a prestal byť synom tesára Jozefa - semienko totiž pochádzalo z Jozefa a Márie, ale zaniklo, škrupinka sa rozplynula. Jeho strom nie je zrodený z viditeľného, vyrastá z neviditeľného.

Pozrite sa na Ježiša, semienko zmizlo v nenávratne, zostáva len Boh. Pripravte sa na smrť, po ktorej príde znovuzrodenie. Odhodte svoju myseľ, telo, ego a totožnosť. Potom znenazdajky zistíte, že vo vás vyrastá niečo nové: stali ste sa ľonom, ste tehotní. Byť duchovne tehotný je úplným vrcholom tvorenia, pretože tak vytvárame sami seba. Nič sa tomu nevyrovná. Namaľujte trebárs úžasný obraz alebo vytesajte jedinečnú sochu, ale vytvárať sám seba, "sebatvoriť sa", je neporovnateľne úžasnejšie.

Ak však padne na úrodnú pôdu ...

Prichystajte sa na smrť! Ale ešte než sa odhodláte ku skoku, nechajte sa zúrodniť - staňte sa učeníkmi, vzdelávajte sa, buďte pokorní, buďte takí, akoby ste ani neboli. A čoskoro naozaj nebudete - ale pripravujte sa, chovajte sa tak, ako keby ste neboli. A potom:

... Vzíde z neho veľký strom
ktorý ukryje všetky vtáky nebies.

Nikdy to nebolo ináč. Sme si nablízku. Moje semienko zahynulo - preto ste tu. Nie ste tu vďaka vám, ale vďaka mne. Lenže hovoriť "vďaka mne" nie je presné, pretože ja sám neexistujem. Semienko zmizlo, teraz je len strom. A až raz znenazdajky vďaka mne prehlíadnete aké sú vaše možnosti, dielo bude hotové.

Kráľovstvo nebeské je ako horčičné semienko ...

Vy ste semienka, vo vás môže kráľovstvo vzklíčiť. Buďte pripravení zomrieť, len tak sa môžete znova narodiť.

2. Ježiš je paradox

Ježiš povedal:

Ľudia si možno myslia, že som prišiel,
aby som po celom svete nastolil mier,
a netušia, že prichádzam
zasiať rozpor a nejednotnosť na túto zem -
oheň, meč a boj.

Lebo päť ich bude v dome,
traja budú proti dvom
a dvaja proti trom,
otec proti synovi,
ako syn proti otcovi
a zostanú osamotení.

Ježiš povedal:

Vám dám čo oko nevidelo
a ucho nepočulo,
čoho sa ruka nedotkla,
čo nevzišlo zo srdca človeka.

Ježiš je protirečivá postava. Ale jeho protirečivosť je veľmi zmysluplná. Pre pochopenie je treba rozumieť mnohým veciam. Po prvé: Mier je možný len pokiaľ sú všetci takmer mŕtvi. Vtedy prestanú vojny, zmĺknu spory, ale rovnako sa vytratí život. Nastane hrobové ticho. Takýto mier je bezcenný, aj vojna je potom lepšia, pretože keď bojujete, ste živí, vitálni.

Iný druh mieru - celkom odlišný rozmer mieru - nastáva, ak ste živí, vitálni, ale zároveň sústredení vo svojom bytí, keď ste dosiahli sebazpoznanie, stali sa osvietenými, keď je plameň rozžatý a vy ste sa vymanili z temnoty. Potom bude dosiahnuté viac života, viac ticha, ale to ticho bude patriť k životu, nie k smrti. Nebude tichom pohrebiska.

Tomuto paradoxu je treba porozumieť: vojna je zlá, nenávisť je zlá - sú to zlá na zemi, ktoré je treba vykynožiť. Choroba je zlá, zdravie je dobré - je treba vykynožiť chorobu, ale nesmiete zabúdať, že len mŕtvi nechorejú. Mŕtvola môže zhnúť a rozpadnúť sa, ale nie ochorieť. Pokiaľ tento fakt nechápete, všetko vaše snaženie vytvorí mŕtvy svet, svet v ktorom nie sú choroby, vojny ani nenávisť - ale ani žiadny život.

Takáto umŕtvená podoba mieru by sa Ježišovi nepáčila. Je nanič, svet plný vojen je omnoho lepší než svet mŕtvolného mieru. Veľa ľudí však o taký mier usiluje a ich snaženie je vedené len negatívnym smerom: "Pokiaľ prestanú vojny, bude všetko v úplnom poriadku" - myslia si. Nie je to také jednoduché. Nie je to názor len jednoduchých ľudí - dokonca veľkí filozofi, ako Bertrand Russel, sa

domnievali, že len čo sa zbavíme vojen, dá sa všetko do poriadku. Toto je negatívny prístup - problémom predsa nie je vojna, problémom je sám človek. A nebojuje sa mimo vás, bojuje sa vo vnútri. Dokiaľ ste nevybojovali svoj boj vo vnútri, budete bojovať proti vonkajšiemu svetu. Pokiaľ ste bojovali sami v sebe a zvíťazili, konflikt okolo vás utíchne. Niet inej možnosti.

Tu v Indii sa pre Mahávíru používa meno "premožiteľ", alebo "veľký víťaz" - "jinna". Ale Mahávíra nikdy s nikým nebojoval - kto je teda ten koho premohol? Nikdy neuznával násilie a neveril vo vojnu a boj. Prečo teda tohoto muža voláme veľkým premožiteľom? Nie je to ani jeho pôvodné meno, v skutočnosti sa volal Vardhaman. Čo sa stalo? Čo sa tu odohrávalo? Tento muž premohol sám seba, a len čo raz porazíte sami seba, váš boj s ostatnými utíchne, pretože roztržky s ostatnými sú len trik, ktorým sa vyhýbate vnútornému boju. Pokiaľ nie ste vyrovnaní sami so sebou, sú len dve možné riešenia: buď budete touto nevyrovnanosťou trpieť alebo ju preniesete na niekoho iného. Keď trpíte vnútorným napätím, ste pripravení zaútočiť - pod akoukoľvek zámienkou - kto chce psa biť, palicu si vždy nájde. Napadnete kohokoľvek - slúžku, manželku, dieťa.

Ako sa zbavíte vnútorného konfliktu a napätia? Urobíte za ne zodpovedných druhých, a tak prejdete očistením - katarziou. V takej chvíli sa môžete rozzúriť, vybiť si hnev a tým dosiahnuť uvoľnenie, uľahčenie - samozrejme chvíľkové, pretože vo vnútri vás sa nič nezmenilo, napätie sa začne hromadiť znova, všetko zostane pri starom. Zajtra sa zasa nahromadí hnev, nenávisť a zasa ho budete musieť na niekoho preniesť.

Musíte útočiť na ostatných, pretože sa iným spôsobom nedokážete zbaviť smetí a špiny, ktoré v sebe neustále hromadíte. Človek, ktorý dokázal zvíťaziť sám nad sebou, nemá žiadny vnútorný konflikt. Boj utíchol. Je vo vnútri jednotný, prekonal rozdvojenosť. Taký človek nepotrebuje nič prenášať, nepotrebuje bojovať s ostatnými.

Myseľ teda podvádzá, vyhýba sa vnútornému boju, pretože ten je z mnohých dôvodov bolestnejší. Hlavný dôvod spočíva v tom, že každý z nás si vytvára predstavu o sebe ako o dobrom, kladnom človeku. Život sám je vo svojej povahe taký, že bez tejto predstavy je žitie veľmi ťažké.

Psychiatri tvrdia, že také ilúzie sú pre prežitie nevyhnutné. Dokiaľ nie ste osvietení, celkom určite sa bez nich nemôžete zaobísť. Ak si pripustíte, že ste neuveriteľne nemorálni, zlí a odporní, a pokiaľ táto predstava - ktorá je ináč celkom pravdivá - prenikne pevne do vášho vedomia, nebudete schopní ďalej žiť. Stratíte všetko sebavedomie a budete tak plní odsúdenia voči sebe samému, že už nebudete schopní lásky. Nebudete schopní sa odhodlať ani pozrieť na inú ľudskú bytosť. Budete sa cítiť tak mizerne, že budete chcieť zomrieť. Ten pocit vás zabije. A pritom je úplne pravdivý - čo si teda počať?

Jednou z možností je túto pravdu zmeniť. Stať sa človekom zasväteným Bohu, nie diablove - stať sa svätcom. To je však náročná, ťažká a dlhá cesta. Musíte urobiť veľa - len tak sa diabolské môže premeniť v božské. Taká premena však rozhodne nie je nemožná! Môžete to vidieť napríklad na latinských slovách diabolus - diabol a divinus - božský. Obe slová pochádzajú z rovnakého sanskrtského koreňa "déva" - dobré božstvo. Diabolské sa môže stať božským, pretože sa kedysi stalo božské diabolským. Možnosť tu je - sú to len dva póly jednej energie. Tá energia, ktorá zatrpkla a zhorkla, sa môže opäť stať sladkou a očarujúcou. Je potrebná vnútorná zmena, alchymistická transformácia vo vás, ale tá prebieha pomaly a ťažko. A myseľ vždy hľadá skratky, krátke spojenia s najmenším odporom. "Prečo sa týrať a pokúšať sa stať dobrým?" našepkáva, "stačí

len, aby si veril tomu, že už dobrý si." Je to jednoduché a lákavé, pretože nie je treba nič robiť. Stačí presvedčiť sám seba o svojej nezmernej добрote, vytvoriť si predstavu o sebe ako o človeku obdivuhodnom, ušľachtilom, akému niet páru, a samotná táto ilúzia dobroty vám dá dostatok sily na žitie.

Ak vám však púha ilúzia dokáže dať také množstvo energie, skúste si predstaviť, čo všetko sa stane, keď dokázate pochopiť a uskutočniť pravdu. Úbohú ilúzia o sebe vás uschopňuje k životu, drží vás na nohách, chráni vaše sebavedomie. Vďaka nej ste dokonca schopní dosiahnuť zdanlivý stred svojej bytosti, ktorý predstavuje vaše ego. Ak ste však skutočne sústredení, je vaším stredom vaše vlastné ja. K tomu však môže dôjsť, len keď uskutočnite pravdu: vtedy sú vaše vnútorné energie premenené, nízke sily sa menia na dobré a pozemské vo vás prechádza v božské. Vtedy sa diabol mení vo svetca, vtedy vás začne prežarovať nadpozemské svetlo. Vtedy semeno vzklíči a z horčičného semienka vzíde veľký strom.

To celé je ale veľmi dlhý proces. Musíte mať odvahu čakať, nesmiete byť v pokušení skrátiť si cestu. V skutočnom živote žiadne skratky nie sú, len ilúzie vám ich ponúkajú. Život je namáhavý, pretože len namáhavým, vyčerpávacím úsilím môžete rásť - nikdy nič nedosiahnete bez námahy. To čo dosiahnete veľmi lacno, vám nikdy neumožní rásť. Utrpenie pomáha - absolútne vypätie, nekonečné úsilie, namáhavá cesta, ktorá vám privedie k ostražitosti, rastu, ku skúsenosti a zrelosti. Ako môžete dospieť ku zrelosti skratkou? Zdanlivo to možné je - robia sa pokusy so zvieratami a skôr či neskôr dôjde aj na človeka - hovorím o injekcii hormónov. Desaťročné dieťa dostane túto injekciu a zmení sa na mladíka, na dvadsaťročného muža. Myslíte však, že dosiahne tú zrelosť, ako keby prešlo tými desiatimi rokmi života? Starosti, narastajúca sexualita, potreba ovládať a túžba milovať: byť slobodný a predsa obmedzovaný, byť slobodný a pritom sústredný, nadväzovať priateľstvá, trápiť sa láskou, učiť sa - toto všetko tu nebude. Na pohľad dvadsaťročný muž zostane v skutočnosti desaťročným dieťaťom. Hormóny len "nafúknu" telo.

Podobná prax sa však bežne robí so zvieratami, s ovocím, so stromami. Strom, ktorý by prirodzene vykvitol v treťom roku rastu, je prinútený nasadiť kvety už v prvom. Takým kvetom ale bude niečo chýbať. Nevšimneme si to, lebo sami nie sme kvetmi, ale niečo sa vytratí. Také kvety sú vynútené, nebolo im dovolené vyčkať na pravú chvíľu. Dočkáme sa plodov skôr, ale tieto plody nebudú skutočne zrelé, niečo im chýba - sú to umelé výtvyry.

Príroda sa nikdy neponáhla. Pamätajte: myseľ sa náhli, príroda nikdy. Príroda vie počkať, je večná. Niet prečo sa ponáhľať. Život ide svojou cestou, je večný. Ale myseľ sa náhli, myseľ tvrdí: "čas sú peniaze". Život nie. Život uprednostňuje skúsenosť, nie čas. Myseľ si nemôže dovoliť počkať tak ako život, pretože sa blíži smrť. Život je večný, ale myseľ smrteľná.

Myseľ vyhľadáva skratky. Najjednoduchším spôsobom ako si skrátiť cestu, je ilúzia: uveríte, že ste tým, čím chcete byť - a neuróza je na svete. V ústavoch pre choromyseľných nájdete tisíce takých ľudí: myslia si, že sú Napoleonmi, Alexandrami alebo niekým podobným. Veria tomu a aj sa tak chovajú.

Počul som o jednom mužovi, ktorý si myslel, že je cisár Napoleon. Liečili ho pomocou psychoanalýzy. Po troch rokoch ústavnej liečby sa jeho psychiater domnieval, že je všetko v poriadku, povedal teda tomu mužovi: "Ste vyliečený, môžete ísť domov".

"Domov?" opáčil muž. "Azda do svojho paláca, nie?" Vôbec nič sa nezmenilo. Také predstavy sa liečia veľmi ťažko, pretože len čo ste im raz uverili, pri

drobnej narážke si opäť na všetko spomeniete, aj keď ste sa zdali byť celkom vyliečení.

Jeden generál mal vo svojom mužstve kapitána, ktorý bol večne opitý. Nebol to zlý človek - opilci nie sú skoro nikdy naozaj zlí, len vyhľadávajú skratky. Generál si teda nechal zavolať tohoto muža a povedal mu: "Ste dobrý vojak, to viem, a všetci oceňujú vaše schopnosti, ale ničíte sám seba. Keby ste dokázali zostať triezvy, mohli by ste to veľmi skoro dotiahnuť na plukovníka."

Ale ten muž sa rozosmial a odpovedal: "Na plukovníka? To sa mi teda nevyplatí. Keď sa opijem, som okamžite generálom!" Ilúzia ponúka príliš veľa. Ako by ju mohol obetovať - tak ľahko to dotiahol až na generála!

Myseľ vyhľadáva skratky, vytvára ilúzie. Nič nie je ľahšie než sa zahaliť do závoja predstáv. Skutočnosť je tvrdá a neľútostná - prináša utrpenie a strasti. Čím viac trápeniami však prejdete, tým budete zrelší, a čím zrelší, tým cennejší. Svätosť a božskosť nekúpite lacno na najbližšom trhu, nedá sa o ňu jednať, je nutné zaplatiť celým svojím životom. Až vtedy, keď je v stávke celý váš život, môže sa to stať.

Bojujete s ostatnými, pretože je to tak ľahšie. Vy ste dobrí a všetci ostatní zlí. Len keď sa na seba pozornejšie pozriete, prenesie sa boj zvonku dovnútra. Pochopíte, že ste zlí, že by ste dokonca ťažko našli niekoho horšieho. Vnútorným sebakúmaním pochopíte, že ste celkom prehnití a skazení, a že je treba niečo urobiť. Potom prepuká boj, začína vnútorná vojna.

Týmto vnútorným bojom, jednou z najstarších a najúčinnějších techník, aké kedy boli vymyslené, sa začnete vnútorne zjednocovať. Ním sa nad protistranami začne vytvárať nové centrum pozornosti. Sú prebudené energie a vaše doterajšie bytie sa ocitne v zmätku. Nastane chaos a z neho sa zrodí nové bytie.

Znovuzrodenie sa nedá uskutočniť ináč - celý náš vesmír vznikol z chaosu. Vášmu skutočnému zrozeniu musí chaos nutne predchádzať - to on je boj, o ktorom hovorí Ježiš, keď hovorí: "Neprišiel som vám darovať mier" - nehovorí o mieri skutočnom, ale o tom lacnom, falošnom mieri, ktorý by ste chceli dostať. Skúste porozumieť jeho slovám.

Ježiš povedal:

Ľudia si možno myslia, že som prišiel,
aby som po celom svete nastolil mier,
a netušia, že prichádzam
zasiať rozpor a nejednotnosť na túto zem -
oheň, meč a boj.

Keď hľadáte majstra ako bol Ježiš, je to preto, lebo hľadáte mier, zmierenie. Prichádzate v blaženej nevedomosti za celkom nevhodnou osobou. Takí akí ste, nemôžete mier dosiahnuť. Len by vás umŕtivil. Dať vám zmierenie by znamenalo ukolísat vaše snaženie skôr, než bolo čokoľvek dosiahnuté. Pokúsiť sa vás teraz utešiť by znamenalo znemožniť vám dosiahnuť vaše ja, urobiť vás ľahostajnými k terajšiemu neuspokojivému stavu. Podľa toho ľahko rozoznáte falošného majstra od pravého: falošný majster je útecha sama, sľubuje vám mier teraz a tu, nikdy sa vás nesnaží zmeniť - je ako ukludňujúca droga. Nelíši sa v ničom od prášku na spanie - utečiete sa k nemu a on uteší.

Keď prídete ku skutočnému majstrovi, stane sa pravý opak: aj keby ste už dosiahli úplné zmierenie, rýchlo ho zničí. Pohodlnosť či ľahostajnosť neobstoja. Podnieti zmätok a vyvolá vo vás nové konflikty. Nepokúsi sa vás utešiť, pretože

nie je vaším nepriateľom - útecha je jed. Pomôže vám vyrásť. Budete musieť prekonať mnoho ťažkostí, aby ste mohli rásť. Veľakrát sa mu pokúsite utiecť, ale bude vás prenasledovať. Cieľom nie je útecha, nemôže vám poskytnúť falošné zmierenie. Podnieti váš rast tak, aby jedného dňa priniesol kvety. Kvety skutočného mieru, skutočného pokoja. Útecha je vždy falošná.

Ľudia ku mne prichádzajú a ja chápem prečo. Vidím starosti, ktoré si prinášajú - dožadujú sa útechy. Prichádzajú a prosia: "Mám desiatky, stovky trápení. Moja myseľ je nepokojná, som neustále napätý a predráždený. Urobte niečo, spaste ma - darujte mi klúd."

Čo vlastne chcú? Čo sa stane, ak bude taký človek upokojený a utešený? Znamená to predovšetkým, že taký človek sa nikdy nezmení. Taký klúd je slepá ulička. Aj keď vás utešuje pravý majster, nie je to nič iné než pasca. Oklame vás to a krok za krokom uvrhne do ešte väčšieho zmätku.

Touto fázou zmätkov a neistôt musíte nutne prejsť, pretože teraz sa nachádzate v blude. Odmietnite ako nepriateľa kohokoľvek, kto by sa vás snažil v tomto stave utešiť. Strácali by ste čas, život i energiu, pretože útecha nakoniec aj tak nepomôže. Vo chvíli keď umierate, sa všetky útechy rozplynú.

Raz ma navštívil starý muž, ktorého syn zomrel. Prišiel a dožadoval sa útechy.

"U mňa ju nehľadajte, nedám vám ju, bol by to hriech", povedal som mu. "Ale kvôli nej som sem prišiel", protestoval. Povedal som mu, že mi na tom nezáleží. Opäť protestoval: "Navštívil som mudrca Šankaračaria a on ma utešil, upokojil ma, že môj syn je znovuzrodený v najvyššom nebi!"

Tiež som poznal jeho syna a viem, že to nie je možné. Jeho syn bol politik a všetci politici končia v pekle. Navyiac nebol len politik, ale úspešný politik - jeden z ministrov štátnej správy, vypočítavý a ambiciózný. Ako by mohol prísť do neba? Jeho otec bol tiež politikom. Jeho trápenie nespôsobilá synova smrť, ale smrť jeho vlastných ambícií, ktoré nachádzali zadosťučinenie v stúpajúcej synovej kariére. On sám zostarol. Pracoval bez prestania celý život, ale nikdy neuspel, bol naivný a dôverčivý, mal málo vychytralosti a prefíkanosti. Tvrdo drel a obetoval svoj život, ale nedomohol sa žiadneho postavenia. Bol tým veľmi hlboko ranený. Cez svojho syna mohol dosiahnuť splnenie svojich snov. Ten však bol teraz mŕtvy a ambície starého pána boli pochované s ním.

Keď som mu povedal, že toto je pravý dôvod jeho utrpenia, veľmi ho to rozrušilo: "Prišiel som k vám nájsť útechu a vy ešte viac jatríte moju ranu. Je možné" - priznával - "že to čo hovoríte je pravda. Možno to boli moje ambície, čo bolo zranené, nie otcovská láska, možno skutočne plačem pre svoje zmarené nádeje. Nemali by ste mi ale hovoriť také bolestné veci práve teraz! Trpím, môj syn zomrel a vy schválne jatríte moju bolesť. Navštívil som miestneho Mahátmu a ešte jedného gurua a všetci ma utešovali. Hovorili, nech sa nestrachujem, že duša je nesmrteľná, že nikto skutočne neumiera. A môj syn že navyiac nebol obyčajnou dušou, že jeho duša dosiahne nebeských výšin!"

Pokiaľ bude tento starec počúvať podobné útechy a vyhľadávať ich, stráca veľkú príležitosť. Zahadzuje možnosť postaviť sa tvárou v tvár svojmu hlavnému problému - svojej ambícii. Mohol by tak pochopiť, že je márna a zbytočná, lebo smrť nakoniec odníme všetky výsledky podobného snaženia a práce. K tejto pravde mohol preniknúť. Odmietol a prestal ku mne chodiť. Dovtedy ku mne prichádzal pravidelne, ale potom sa už neobjavil ani raz. Odišiel k tým, ktorí ho utešili.

Hľadáte aj vy útechu? Potom ste na zlom mieste. Tu sú slová Ježišove:

Možno si ľudia myslia, že som prišiel,

aby som po celom svete nastolil mier,
a netušia, že prichádzam
zasiať rozpor a nejednotnosť na túto zem -
oheň, meč a boj.

Kedykoľvek sa objaví niekto ako bol Ježiš, rozdelí sa svet okamžite na tých, ktorí sú pre neho, a tých proti nemu. Nenájdete nikoho, kto by zostal ľahostajný. S príchodom takej osobnosti je svet okamžite rozdelený. Niektorí sú pre a iní proti, ale nikto nemôže zostať neutrálny. Nie je možné byť ľahostajný k Ježišovi. Len čo počujete jeho slová, len čo naň pozriete, ihneď sa pridávate k niektorej zo strán - budete milovať alebo nenávidieť. Buď ho budete nasledovať, alebo sa pokúsite ho zastaviť.

Prečo je to tak? Pretože Ježiš je pre nás príliš veľkým a nepochopiteľným fenoménom a nie je z tohoto sveta. Prináša niečo, čo tento svet presahuje. Tí, ktorí sa toho boja, sa v okamihu stanú jeho nepriateľmi - je to ich spôsob obrany. Pre tých však, ktorí túžia, v ktorých je niekde ukryté semienko, pre tých, ktorí hľadajú a dychtia po presahujúcom, má tento muž neodolateľné charisma. Priťahuje ich ako magnet a oni ho musia milovať, lebo na neho čakajú už nespočetne veľa životov.

Svet je rozdelený. Musíte si vybrať, niet inej možnosti. Nedokážete zostať uprostred. Nemôžete povedať, že sa vás to netýka, pretože ten, kto by skutočne dokázal zostať nezaujatý, by nebol o nič menší než Ježiš sám. Ten, kto by sa dokázal vyhnúť láske i nenávisti, by sám presiahol hranice mysle. Vy to nedokážete. Vždy spadnete "vpravo" alebo "vľavo", k niektorej zo súperiacich strán. Ježiš neuvádza do zmätku len jednotlivcov, ale aj spoločnosť a celú krajinu. Rozšíria sa prudké spory a vypukne veľký boj. Od jeho príchodu nezavládol nikdy mier. Ježiš vytvoril náboženstvo. Vyvolal taký zlom, taký prevrat a zmätenie vo všetkých ľuďoch, že sa stal ohniskom dejín. To preto hovoríme "pred Kristom" a "po Kristovi" - stal sa základným bodom.

Dejiny, aj celé chápanie času sa v Ježišovi premenilo. Stojí na hranici. Čas znamenal pred Ježišovým príchodom niečo celkom iné než po ňom. Ježišom začína iná história. Jeho postoj, prístup k ľudskej mysli sa veľmi líši od prístupu Buddhu alebo Lao-c'. Smeruje k rovnakému cieľu, ale jeho prístup je celkom odlišný, osobitý.

Čo teda učí? Učí, že sporom dosahujeme rast, zápasom sústredenie, bojom kvety mieru. Nesmieme ho chápať doslovne, vyjadruje sa v metaforách. Kresťanstvo si Ježiša vyložilo doslovne a nutne minulo cieľ. Kresťania sa chopili mečov a milióny ľudí boli zabití zbytočne. Zbytočne, pretože toto Ježiš nemal na mysli. A cirkev, jeho cirkev, sa stala militantnou a dobyvačnou všade kam prišla - v križiackych výpravách hubila muslimov, hinduistov, buddhistov a iných. Ježišove slová vôbec neboli pochopené - nehovoril o mečoch tohoto sveta. Meč, o ktorom hovorí, je symbolický. Musíte byť rozťatí nadvoje, pretože sa vo vás stretávajú dve rozdielne veci: tento svet pripadá zemi, a božské božskému. Jedna vaša časť patrí blatu a špine, druhá čistote a Bohu. Ste miestom stretnutia a stretu a Ježiš prináša meč, ktorým je možné tieto zložky oddeliť, nechať pozemské padnúť k zemi a božské vzlietnuť k Bohu.

Zatiaľ nedokážete odlíšiť telesné a pozemské. Keď ste hladní, domnievate sa, že ste to vy, kto má hlad. Ježiš však volá: "Nie, uchopte meč a odseknite hlad od seba!" Hlad patrí k telu, je to telesná potreba. Vedomie netrpí hladom. Len si uvedomuje hlad tela, ktoré nemá schopnosť uvedomenia.

Možno ste počuli starý príbeh z knihy Panchtantra. Stalo sa to kedysi, keď vo veľkom lese vypukol požiar. Uprostred lesa boli slepec a mrzák. Mrzák nemohol utiecť, ale videl. Slepý mohol bežať, ale nevedel kade. Dohodli sa teda: slepý si vysadil mrzáka na ramená a spoločne sa im podarilo z lesa ujsť a zachrániť si život.

Nie je to príbeh - to isté sa odohráva vo vás samotných. Jedna vaša časť má hlad, ale nevie o tom, nemá ho čím pocítiť. Vaše telo má hlad a smäd, vaše telo vyžaduje sexuálne ukojenie a všestrannú starostlivosť - toto všetko patrí k telu. Vedomie len pozoruje, podáva svedectvo. Vedomie sa naopak bez tela nemôže pohybovať, nemôže chodiť, hovoriť ani písať - je tu teda dohoda. Vedomie bez tela nedokáže nič, ale len vďaka vedomiu naopak telo vie, čo mu chýba.

Ježišov "meč" znamená, že si tento kompromis musíte uvedomiť a prísne rozlišovať. Čo patrí zemi, to patrí zemi - uspokojujte to, ale nebudte posadnutí. Keď máte hlad, je to telo, vaše telo, čo ho má - buďte si ho vedomí, utíšte ho, ale nebudte ním posadnutí. Veľa ľudí prepadá posadnutosti, zaoberajú sa jedlom bez prestania až do chvíle, keď sa im ich nenásytnosť znechutí. Potom sa začnú, rovnako posadnuto, postiť. Každá posadnutosť je ale zlá - hladovanie aj prejedanie sa. Musíte dosiahnuť rovnováhu. Ako to urobiť? Tým, že sa rozdelíte, že si budete plne vedomí svojej podvojnosti: "Toto je potreba tela a ja nie som toto telo." Tu je "meč", o ktorom hovorí Ježiš:

... že prichádzam zasiať rozpor a nejednotnosť na túto zem -
oheň, meč a boj

Prečo "oheň"? Oheň je veľmi starý kabalistický i hinduistický symbol. Hinduisti vždy hovorili o vnútornom ohni zvanom "tap". Zapáliť tento oheň tak, aby vnútorne spaľoval, sa volalo "yagna". Boli vytvorené techniky určené k jeho vznieteniu. Teraz je takmer vyhasnutý, pokrytý vrstvou popola. Musíte ho znova nájsť a roznieť, znova oživiť a prikladať - bude treba veľa paliva. Pokiaľ opäť zaplenie vnútorný oheň vo svojej úplnosti, dôjde ku zmene - bez ohňa sa nemôže žiadna premena odohrať. Keď zohrievate vodu, začne sa po dosiahnutí určitej hranice, hranice sto stupňov Celzia, vyparovať, meniť na paru. Úplne sa menia jej vlastnosti, vnútorná kvalita.

Pozorovali ste, ako neobyčajne sa menia vnútorné kvality vody pri jej premene na paru? Dokiaľ je vodou, tečie vždy len smerom nadol. Je to jej prirodzenosť, nemôže sa chovať ináč. Akonáhle sa však mení na paru, jej prirodzené vlastnosti sa úplne menia. Para stúpa vždy nahor, nikdy nie naopak. Úplne sa mení povaha, žiarom dosahuje novú akosť.

Navštívte niekedy chemické laboratórium. Keď ho zbavíte plynových a liehových kahanov, neuskutoční sa v nej už žiadna poriadna reakcia, pretože každá zmena, každá transformácia a mutácia sa deje pomocou ohňa. Čo by zostalo z vás samotných bez ohňa? Veď čím je vlastne váš život - dýchate kyslík, ktorý nie je ničím iným než časťou paliva. Keď bežíte, je treba viac ohňa, preto dychate hlboko, pri odpočinku je spotreba energie menšia a váš dych sa upokojí. Kyslík je palivom pre váš život, je pre horenie nepostrádateľný. Sami ste oheň, oheň živý jedlom, dýchaním, vodou. Ak je ohňa priveľa, musíte ho uvoľniť. Preto sa o človeku, ktorý má potrebu sexu, hovorí vulgárne, že je "nažhavený". Ide tiež o vnútornú formu ohňa. Je to druh ohňa a keď je ho vo vás viac než môžete vstrebať, je nutné ho, napríklad sexom, vybiť.

Všimnite si, že v teplejších krajinách sú ľudia viac pohlavne aktívni než na

severe. V studených krajoch nemá telo dostatok ohňa. Sex je spojený s horúčavou, je to ohnivý jav, kdekoľvek v prítomnosti ohňa sa vaša túžba po sexe zvýši. Všetko čo sa deje v tele, či už sexuálna transformácia tela alebo transformácia duchovná, závisí na ohni.

Židia, kabalisti, hinduisti a sufisti ... Ježiš bol vychovaný v Essenskej komunite - v spoločnosti silno okultistickej a ezoterickej, ktorá ovládala mnoho spôsobov ako roznieť vnútorný oheň. Oheň teda nie je len tým fyzikálnym javom, ako ho poznáte vy, je to predovšetkým najvnútornejší duchovný oheň, základ všetkého života. Keď dosiahnete určitý stupeň ... ale to je možné len vtedy, keď nie je uvoľňovaný. Preto všetky náboženstvá, založené na tomto ohni, odmietajú sex. Keď je oheň uvoľňovaný sexom, nikdy nedosiahne potrebnú silu. Ak sú všetky ventily zatvorené a zabránite všetkým únikom, dosiahne teplota ten rozhodujúci bod, pri ktorom začína vnútorná premena. Telo a duša sú oddelené - meč splnil svoj účel. Viete presne, ktorá vaša časť je pozemská a ktorá nebeská. Viete, čo k vám prišlo cez otca a matku a čo z neviditeľného sveta.

... oheň, meč a boj ...

Potrebuje hlboký vnútorný konflikt. Nesmiete upadnúť do letargie, nesmiete sa uvoľniť, dokiaľ sa uvoľnenie nedostaví samo - to je veľký rozdiel. Musíte bojovať, roznieť spor a napätie - konflikt. Pojem konflikt dobre vystihuje vnútorný boj. Gurdjieff s ním pracoval - vytváral ho v tele. Možno si to teraz nedokážete uvedomiť, ale jedného dňa objavíte, že vaše telo má veľké nevyužité zásoby energie. Pokiaľ vo vás neprebíha konfrontácia, používate len najvrchnejšie vrstvy. Keď napätie vzrastie a zostrí sa spor, je povrchová vrstva vyčerpaná a vy začínate využívať hlbšie.

Skúste to takto: pravidelne sa ukladáte k spánku o desiatej večer. Keď okolo desiatej ako vždy pocítite nával ospalosti, nejdite tentoraz do postele. Sufisti to robia veľmi často a Ježiš túto metódu (vigiliu) tiež používal. Celú noc vzdoroval spánku, v púšti nespál štyridsať dní a nocí. Zostával sám v kopcoch a bdel. Aký to má význam? Keď si nepôjdete o desiatej ľahnúť, padne na vás behom niekoľkých minút ťažká, neznesiteľná únava. Pokiaľ jej odoláte, pomaly vzniká konflikt a vy sa rozdelíte na dve osoby. Jedna, ktorá chce spať a druhá, ktorá sa tomu bráni zo všetkých síl. Začnú medzi sebou zápasit'. Pokiaľ vytrváte, zrazu zistíte, že všetka ospalosť zmizla a vy ste takí sveží, ako ste ešte nikdy neboli ani ráno po prebudení. Ste neobyčajne čerství, tak, že pre vás v tejto chvíli bude naopak neprekonateľným problémom, ak sa pokúsíte zaspať. Ako k tomu došlo? Boli tu dve protichodné možnosti a ich stretom vznikla energia.

Všetka energia vzniká stretom. Veda a technika na ňom závisí, lebo len tak je možné energiu získať. Na tejto metóde sú založené všetky generátory - postaviť proti sebe dve veci, rozpútať medzi nimi boj. Rozpúťali ste zápas: telo chcelo spať a vy ste odmietli. Vznikol konflikt a s ním množstvo energie.

Je ale veľmi zlé, ak sa vzdáte. Potom totiž telo zvíťazilo a vedomie bolo porazené. Preto tieto techniky nikdy neskúšajte, ak nie ste pevne odhodlaní vytrvať. Ináč je lepšie radšej ani nezačínať. Metódy založené na konflikte sú nebezpečné: len čo sa raz odhodláte, musíte zvíťaziť. Porážka vás pripraví o všetku sebadôveru. Vaše vedomie bude oslabené na úkor tela. Keď prehráte niekoľkokrát, stratíte takmer možnosť ešte niekedy zvíťaziť.

Do tejto metódy sa púšťate s cieľom zvíťaziť, jej účelom je výhra, nie porážka. Tým, že zvíťazíte, objavíte novú, nepoznanú energiu. Získate tú

energiu, ktorá predtým patrila druhej strane a táto energia vás posilní, vaša sila bude s každým bojom vzrastať, až konečne vaše ja vstrebá všetku energiu, ktorá predtým patrila telu.

Gurdjieff používal túto metódu do hĺbky a až neuveriteľne nebezpečne. Niekoľko rokov pred svojou smrťou, keď už bol veľmi starý, mal naobychajne vážnu autonehodu. Nebola to náhoda, spôsobil ju celkom vedome. V živote človeka ako bol on, nie sú skutočné náhody, na to je príliš pozorný. Ale on vedome dovolil, aby k nehode došlo, dokonca ju zinscenoval.

Vždy riadil auto rýchlo, ale behom celého svojho života nemal najmenšiu haváriu. Bolo samozrejme veľmi nebezpečné s ním jazdiť - pohyboval sa vždy na ostří noža ... Bol úplne šialený a ignoroval akékoľvek dopravné predpisy. Jazdil ako len najrýchlejšie mohol, celkom bezohľadne, mohlo sa stať čokoľvek - ale nikdy nestalo.

Jedno ráno, keď odchádzal zo svojho ašramu vo Fontaineblau do Paríža, sa ho ktosi spýtal, kedy sa vráti.

"Ak sa stane všetko tak ako myslím, potom dnes večer, ak nie, potom ťažko povedať", odpovedal.

Pri návrate havaroval. Nehoda bola taká ťažká a nebezpečná, že lekári označili za nemožné aby prežil. Auto bolo doslova roztrhané na kúsky. Ale Gurdjieffa našli. Utrpel šesťdesiat zlomenín po celom tele - bol takpovediac mŕtvy. Našli ho však pri plnom vedomí ležať pod stromom, ďaleko od rozbitého auta. Došiel až sem, ukryť sa pred slnkom, a ležal tu úplne pri vedomí. Ani na chvíľu neomdlel a v nemocnici odmietol pred operáciou anestéziu.

Bol to najsilnejší konflikt, aký kedy vo svojom tele vyvolal. Priviedol svoje telo až na samú hranicu smrti, urobil to vedome a vedome sa rozhodol zostať úplne bdely. Dokázal to, a v tej chvíli dosiahol najhlbšie sústredenie, k akému môže človek dôjsť - sústredil sa vo svojom vedomí a úplne oddelil pozemskú zložku - zmenila sa len na dopravný prostriedok: používal ju, ale v ničom sa s ňou nestotožnil. Toto má na mysli Ježiš, keď hovorí:

Ľudia si možno myslia, že som prišiel,
aby som po celom svete nastolil mier,
a netušia, že prichádzam
zasiať rozpor a nejednotnosť na túto zem -
ohně, meč a boj.

Lebo päť ich bude v dome,
traja budú proti dvom
a dvaja proti trom,
otec proti synovi,
ako syn proti otcovi
a zostanú osamotení.

Lebo päť ich bude v dome ... Toto je prirovnanie: vo vašom tele je ich "päť v dome" - päť zmyslov, päť "indrias". Skutočne máte hlboko v sebe päť rozličných tiel, pretože každý zo zmyslov má svoje vlastné centrum, svoj stred, odkiaľ vás ovplyvňuje svojím osobitým spôsobom. Oko nabáda: "pozri na tú krásu", zatiaľ čo ruka vyzýva k príjemným dotykom. Oko sa o dotyky ani v najmenšom nezaujíma, rovnako ako je ruka ľahostajná ku krásnej tvári, postave či stromu.

Každý zo zmyslov má svoje oddelené miesto v tele a vaša myseľ len usporiadava,

koordinuje. Keď sa na mňa dívate a počúvate ma, počujete ušami a vidíte očami. Oko nikdy nemôže počuť a ucho vidieť. Z čoho teda usudzujete, že ten, koho vidíte a ten, koho počujete, sú jedna a tá istá osoba? Vaša myseľ tak usudzuje. Je ako počítač: zo všetkého toho, čo jej oči a uši poskytujú, vyvodzuje závery a vytvára konečné úsudky.

Rovnakú metódu konfliktu ako Gurdjieff používal aj Ježiš. Tí, ktorí poznajú najskrytejší tajný príbeh jeho života tvrdia, že nebol ukrižovaný, ale svoje ukrižovanie dosiahol - rovnako ako Gurdjieff. Rozhodol sa, že sa nechá ukrižovať - bolo to divadlo v jeho réžii.

Tí, ktorí ho ukrižovali, sa domnievali, že ho zabíjajú. Človeka ako Ježiš však nemôžete prinútiť zomrieť. Lahko mohol utiecť, vedel, že sa ho chystajú zatknúť. Mohol opustiť mesto alebo aj krajinu, ale vedome sa rozhodol zostať. Zohral rolu a hovorí sa, že Judáš vôbec nebol jeho nepriateľom, že mu naopak pomohol dosiahnuť to, čo si predsavzal. Rozhodol sa riadiť celú vec podľa svojho.

Na križi sa odohrala záverečná bitka vnútorného boja, posledný a najväčší konflikt. Umieral, ale nestrácal vieru v božské, pozemské padlo k zemi, vo chvíli, keď prebehlo úplné odtrhnutie, nestotožnil sa s ním, len ho nechal prebehnúť.

Gurdjieff často vysvetľoval, že Ježišove ukrižovanie bolo len divadlo. Divadelná hra, ktorej autorom nebol ani Pilát Pontský, ani židovský veľkňaz, ale Ježiš sám. Zohral svoju rolu tak dobre, že dodnes presne nevieme, čo sa vlastne zbehlo, a ako.

Sami si neviete predstaviť, že by ste sa nechali ukrižovať, ale náboženstvo nie je nič iné než akési sebaukrižovanie. Dôjsť ku križu znamená dôjsť až na samý vrchol vnútorného stretu - k smrti.

Ježiš hovorí:

Lebo päť ich bude v dome,
traja budú proti dvom
a dvaja proti trom, ...

Musíte vyvolať spor. Zmysly sa musia postaviť proti sebe a vy si tohto boja musíte byť vedomí. Zmysly neustále bojujú, ale vy o tom neviete - tvrdo spíte a zápas pokračuje. Zrak neustále bojuje so sluchom a naopak. Vzájomne si konkurujú.

Všimli ste si niekedy, že sluch slepcov je omnoho citlivejší než sluch ľudí s fungujúcim zrakom? Preto slepci bývajú výbornými hudobníkmi, spevákmi. Majú lepšiu zmysel pre tón, rytmus, ich sluch je zbystrnený. Prečo? Pretože ich sluch už nemusí súperiť so zrakom. Má k dispozícii všetku energiu, ktorú predtým požadoval pre seba zrak.

Vaše oči spotrebujú osemdesiat percent energie a ostatným zmyslom ponechajú len dvadsať. Tie živia, neustále musia o svoj podiel bojovať. Oči si vydobili najvyššie postavenie, sú vládnuou silou. Žijete cez oči a ostatné zmysly odumierajú. Mnoho ľudí vôbec nemá čuch, celkom im odumrel. Nevadí im to a dokoknca si to ani neuvedomujú. Oči bezo zvyšku využili a zneužili nos, pretože je dostatočne blízko na to, aby mohol byť využitý. Deti ešte dokážu čuch používať, ale skôr alebo neskôr sa táto schopnosť vytratí, ako oči vyžadujú viac a viac energie pre seba. Zrak sa stal centrom vašej bytosti, a to nie je dobré.

Metódu konfliktu využívajú zmysly jeden proti druhému. Pri sledovaní mnohých z

nich zostáva žiak so zatvorenými očami mnoho mesiacov. Potom môžete cítiť ako sa energia pohybuje. Ak zostanete so zavretými očami tri mesiace, budete schopní cítiť, ako energia neustále prúdi smerom k nosu, smerom k ušiam. Vráti sa vám schopnosť čuchu, zmysel opäť obživne. V mnohých metódach a školách hľadajúci úplne rozoštvte zmysly proti sebe, donúti ich bojovať. Zapchajte si na tri mesiace uši, uvidíte, že sa energia neustále premiestňuje.

Keď vaše zmysly bojujú jeden s druhým, oddelíte sa od nich, stanete sa len svedkom. Nie ste už očami ani ušami, rukami ani telom - ste svedkom. V tele pokračuje boj a vy ho pozorujete zvonku. Toto je najhlbší zmysel podobenstva, ale je tu aj iný zmysel.

Lebo päť ich bude v dome,
traja budú proti dvom
a dvaja proti trom,
otec proti synovi,
ako syn proti otcovi
a zostanú osamotení.

Platí aj to, že v päťčlennej rodine traja budú proti dvom a dvaja proti trom. Kedykoľvek sa v rodine objaví zbožný človek, vypuknú okamžite trenice a spory, pretože zbožný človek je pre rodinu veľmi nebezpečný. Rodina je schopná tolerovať čokoľvek okrem náboženstva, pretože len čo sa stanete zbožným, prestanete sa stotožňovať so svojím telom.

Rodina je založená na telesnosti - váš otec je vašim otcom cez telo. Keď sa domnievate, že vaše telo ste vy, potom máte k otcovi vzťah. Keď však pochopíte, že nie ste telom, kto je potom váš otec? Ako ste s ním spojení? Vaša matka dala život vášmu telu a len preto, že sa stotožňujete s telom, sa domnievate, že porodila skutočne vás.

Len čo sa zbavíte svojho stotožnenia s telom, kto je potom vaša matka? Nedala život vám, ale telu, ktoré je smrteľné. Nedala vám teda skutočný život, skôr naopak, jednu smrť navyše. Otec vám nedal život, len ďalšiu možnosť zomrieť. Od chvíle, keď sa prestanete stotožňovať s telom, ste vykorenení.

Rodina môže tolerovať, ak sa budete živiť prostitúciou. To môžu prijať - dokonca je to výhodné, pretože tým ste viac pripútaní k svojmu telu. Tiež prijmú, keď sa z vás stane alkoholik, notorický pijan, pretože aj to posilňuje vaše stotožnenie s telom. Pokiaľ však začnete s meditáciou, stanete sa sanjasinom, budú proti vám. Stanete sa vykorenenými. Rodina nad vami nemá žiadnu moc, žiadny vplyv. Prestávate byť jej súčasťou, pretože prestávate byť súčasťou tohoto sveta.

Preto Ježiš hovorí: "... otec sa postaví proti synovi a syn proti otcovi ..." a "... prišiel som spretrhať a rozbiť, vyvolať spor...".

Je to tak. Môžete uctievať Buddhu, ale spýtajte sa jeho otca - ten stojí proti nemu. Spýtajte sa jeho príbuzných - nemôžu stáť pri ňom, pretože sa vymkol ich ovládaniu, a nielen to: dokonca pomáha ostatným, aby dosiahli to isté - aby sa vymkli kontrole spoločnosti, kontrole svojich rodín.

Rodina je základným prvkom spoločnosti. Keď prekonáte zviazanosť so spoločnosťou, odcudzíte sa aj rodine, ale to neznamená, že by ste ju mali nenávidieť - o to tu nejde. Ani nie je cieľom, aby ste sa postavili proti nej. To sa stane tak či tak aj bez vášho príspevia. Len čo totiž začnete hľadať sami seba, všetok váš predošlý život sa zrúti. Čo teda urobiť? Pokúsia sa vás

odradit', pritiahnúť naspäť, vynaložia na to všetko úsilie. Ako sa brániť?

Sú dva spôsoby: prvý je utiecť, a tým im nedať žiadnu príležitosť, ale myslím si, že táto metóda dnes už skoro nie je použiteľná. Druhý spôsob je zostať, ale stať sa hercom - nesmiete im dať príležitosť poznať, že sa vnútorne meníte, že sa dostávate ďalej. Vydajte sa na vnútornú cestu, ale navonok sa chovajte ako očakávajú oni. Nechajte sa viesť a hrajte dobre svoju rolu.

Starou cestou sa môžu vydať len niektorí. Preto Zem ako taká nikdy nebude nábožná - koľko ľudí dokáže skutočne opustiť spoločnosť? A ani tí, ktorí to urobia, sa celkom nevymknú jej starostlivosti. Keď tu bol Buddha, Mahávira alebo Ježiš, tisíce ľudí skutočne opustili rodiny. Ale stále len tisíce - milióny zostali pozadu a spoločnosť sa o nich musela postarať. Ak je toto jediná cesta, nestane sa Zem nikdy zbožnou. Našťastie ale nie je nutné na nej trvať. Je tu druhá cesta, schodnejšia aj elegantnejšia.

Sanjasin musí byť dobrým hercom. Byť dobrým hercom tu znamená plniť všetky svoje vonkajšie povinnosti, ale nebyť s nimi nijako vnútorne zviazaný. Hlboko vo vnútri ste oddelení od svojich koreňov, ale nedáte to ani najmenším náznakom najavo. Dať to nejako najavo by aj tak znamenalo len toľko, že by sa vás pokúsili vrátiť naspäť. Nedávajte im príležitosť. Chodte si svojou cestou vo vnútri, a navonok sa dokonale prispôsobte. Bude ich to tešiť, pretože oni sami žijú prispôbení. Žijú navonok a nezáleží im na tom, či k nim máme skutočnú úctu. Nepotrebujú vašu vnútornú lásku - úplne ich uspokojí vonkajšie zdanie.

Prvá cesta je cestou Ježiša a Buddhu, druhá je Janakova a moja. Zostaňte kde ste. Nedávajte halasne najavo, že sa stávate zbožnými - spôsobí vám to len nepríjemnosti, ktorým sa možno teraz ešte nie ste schopní postaviť. Vyvolajte konflikt sami v sebe, nie spory s okolím. Vnútorný boj celkom postačí - umožní vám vyrásť a vyzrieť.

... otec proti synovi,
ako syn proti otcovi
a zostanú osamotení.

Slovo "osamotení" je nutné chápať v jeho hlbšom význame. Len čo sa stanete zbožnými, dostaví sa aj osamotenie. Žiadna spoločnosť vás už nemôže uspokojiť, zostanete sami. Prijatť túto samotu je najväčšia vnútorná premena, akú môžete dosiahnuť, pretože myseľ sa samoty bojí. Myseľ sa vždy chce o niekoho oprieť, na niekoho sa poviesiť. Už len pomyslenie na samotu vás rozochveje, naplní desom. Sám ...? V tej chvíli sa utiekate do spoločnosti, do klubu, na konferenciu, k sekte alebo cirkvi, kamkoľvek, kde vás pohltí dav. Niekam, kde sa nebudete cítiť takí osamelí, kde sa vaše ja stratí medzi ostatnými. Preto je pre vás dav taký dôležitý. Či už sa vydáte na dostihy alebo do kina, vyhľadávate ho, aby ste sa zbavili samoty a nepokoja, aby ste sa cítili v bezpečí.

Ale skutočne zbožný človek je vždy osamelý, pretože sa pokúša dosiahnuť svoj krajný vrchol. Nechce rozptýliť svoje ja v druhých. Musí na to stále pamätať, nesmie si dovoliť nedbalosť, musí byť ostražitý a bdely - a musí prijať pravdu. Túto pravdu: že každý je v skutočnosti sám a žiadne skutočné zblíženie nie je možné. Vaše vedomie je osamelý vrchol. V tomto poznaní je však skrytá neobyčajná krása a nie je sa prečo obávať. Skúste si predstaviť Mount Everest v húfe iných, rovnako vysokých Everestov - všetka jeho nádhera sa stratí. Everest je krásny a vyzývavý ako osamelý štít. Zbožný človek je mu podobný: stojí sám a jediný, takto žije a nachádza v tomto spôsobe života pôvab a zadostučinenie. Neznamená

to, že by sa stratil spoločnosti, ani že by nebol schopný lásky. Len on môže byť súčasťou spoločnosti, pretože len on skutočne je. Vy v skutočnosti nie ste - ako by ste teda mohli milovať? On môže milovať, pretože jeho láska nie je droga, nestratí sa v nej. Môže zdieľať, môže sa úplne rozdať a predsa nestratí sám seba. Celý sa vám odovzdá a pritom zostane sebou. Jeho bdelosť je najvútornejší vrchol. V tejto svätyni prebýva sám. Nikto nevchádza, pretože nikto nemôže vojsť.

V najvútornejšej vrstve svojej bytosti ste sami. V čistote tejto samoty je jej krása.

Ale vy máte strach. Narodili ste sa v spoločnosti, ste v nej vychovaní a zvykli ste si na život v nej natoľko, že už nedokážete byť sami. Preto je krásne odísť aspoň nakrátko a tento stav plne precítiť. Potom sa môžete vrátiť na trhovisko, ale svoju samotu si neste v sebe. Nesmiete sa znova stratiť. Zostanete ostražití a bdelí: vráťte sa do spoločenstva ľudí, do davu, ale zostaňte sami. Môžete byť úplne sami uprostred tlačnice, keď budete chcieť. Môžete tiež byť obklopení davom vo chvíli, keď sedíte na vrchole Himalájí. Pomyslíte na trhovisko a ono vás obklopí.

Stalo sa to raz, keď Junnaid prišiel ku svojmu majstrovi. Ten sedel sám v chráme a rozjímal. Keď Junnaid vstúpil, pozrel sa na neho a zvolal: "Junnaid, prečo ku mne neprídeš sám? Musíš so sebou ťahať všetkých tých ľudí?" Junnaid sa samozrejme obzrel, aby zistil, kto to s ním prišiel. Ale nebol tu nikto. Vtedy sa majster zasmial a poradil: "Nedívaj sa za seba, ale do seba!"

Junnaid zavrel oči a zistil, že majster má pravdu. Opustil svoju ženu, ale jeho myseľ na nej lipla, opustil deti, ale spomienky na ne boli s ním, priatelia, ktorí sa s ním prišli naposledy rozlúčiť, ešte postávali v jeho mysli.

Vtedy majster povedal: "Odíď a vráť sa sám, nemôžem hovoriť so všetkými naraz."

Juannid strávil rok mimo chrám, kým sa oslobodil od "davu", ktorý ho sprevádzal. Vtedy ho majster pochválil: "Vraciaš sa sám a si teda pripravený. Až teraz môžeme spolu hovoriť."

Možno so sebou vláčite taký dav. Ale je tiež možné, byť v skutočnom dave a zostať sám. Skúste to: až sa nabudúce budete predierať ľuďmi na trhovisku, skúste sa tak cítiť - v skutočnosti ste naozaj sami, takže by to nemal byť problém. Len čo to raz pocítite, stanete sa osamelí. Takí osamelí, ako o tom hovorí Ježiš.

Vám dám čo oko nevidelo
a ucho nepočulo,
čoho sa ruka nedotkla,
čo nevzišlo zo srdca človeka.

Vaše oči vidia len navonok, nikdy vo vnútri. Vaše uši sa obracajú k vonkajšiemu svetu. Všetky zmysly bez výnimky sa obracajú k vonkajšiemu. Ani jeden sa nedokáže "zvnútorniť". Pokiaľ teda zmysly prestanú pracovať, ste zrazu vo vnútri. Toto žiadny zo zmyslov nedokáže.

Ježiš hovorí: Vám dám čo oko nevidelo ..., ale najskôr dosiahnete osamotenie. To rozumiem pod označením sanjasin: osamotený. Staňte sa ním, pochopte svoju samotu a zmierte sa s ňou. Nemajte strach. Nájdite v nej krásu a uspokojenie, ticho, čistotu a nevinnosť. Toto miesto nebolo nikdy zašpinené, do tohoto chrámu

nikdy nikto nevstúpil.

Tu je ukrytá vaša nepoškrvnenosť. Staňte sa sanjasinom, osamoteným. Potom hovorí Ježiš o vás, keď hovorí: "Vám dám, čo oko nevidelo ..."

V tomto stave spoznáte to, čo je neprístupné zraku, sluchu i hmatu. Ako by ste sa mohli dotknúť svojho ja? Môžete sa dotknúť tela, ale vaše ja nie je telo. Ruka sem nedosiahne, nijako sa nemôžete dotknúť svojho vedomia.

Posledná veta je najkrajšia, aká kedy bola na tejto zemi vyslovená:

... čo nevzišlo zo srdca človeka.

Pretože vaša duša presahuje aj vaše srdce. Iste, vaše srdce zasahuje veľmi hlboko, ale v porovnaní s dušou zostáva stále ešte na povrchu. Ruky sú vonku, oči sú vonku a vaše srdce je tiež na vonkajšej strane, na periférii. To najvnútornejšie jadro nie je dokonca ani srdce. Vo vašom tele vzniká hlad a vo vašom srdci láska - ale nie modlitba. Modlitba korení ešte hlbšie. Hlad je potrebou tela, láska potrebou srdca. Boh je potrebou niečoho ešte hlbšieho, niečoho, čo presahuje všetko ostatné. Musíte prekonať myseľ a potom aj srdce. Musíte transcendovať od všetkých okrajových častí tak, aby zostal len stred.

Čo je teda to, čo nevzniklo v srdci človeka? Je to Boh. V mysli korení veda a filozofia, v srdci umenie, poézia - ale nie náboženstvo. To korení ešte hlbšie, v najhlbšej vrstve vašej osobnosti, v najkrajnejšom bode, za ktorý už nie je možné ísť, vo vašom najvlastnejšom strede.

Vám dám ... čo nevzišlo zo srdca človeka.

Musíte prekonať všetko, čo je možné prekonať - až k tomu, čo nejde uchopiť, zazrieť ani začuť, k tomu, čo nemôžete už ani zacítiť. Tu Ježiš prekonáva aj takzvaných mystikov srdca.

Sú tri druhy mystikov: prví, mystici hlavy - hovoria v pojmoch teológie a filozofie a podávajú dôkazy Božej existencie. V skutočnosti nie je žiadny dôkaz, prípadne je možné povedať, že dôkazom Boha je čokoľvek. Žiadny dôkaz ale nie je potrebný a nie je ani možný, lebo každú myšlienkovú konštrukciu je možné s úspechom spochybniť či vyvrátiť. Potom sú mystici srdca. Hovoria o láske a milovaných, o svätosti a Krišnovi, skladajú piesne a básne - sú veľmi romantickí. Ich hľadanie sa pravde blíži viac, ale stále ešte nie je dostatočne hlboké.

Ježiš hovorí: "... niečo, čo nevzišlo (dokonca ani) zo srdca človeka ..." - odniekiaľ, kam teológia neprenikne a čo sa ani zábleskom nezjaví v poézii. Pred čím sa zastaví láska i logika. Vám dám, čo nevzišlo zo srdca človeka.

Ježiš odkryl túto najkrajnejšiu, najhlbšiu možnosť. Ale kresťanstvo sa s ňou minulo. Oplietlo ju teóriami, stala sa z nej záležitosť rozumu, ani nie srdca, ale len hlavy. Z kresťanstva vzišli veľkí teológovia. Pozrite sa na Summu teologickú Tomáša Akvinského - sú to tisíce a tisíce strán. Všetky sa celkom míňajú cieľom, lebo Ježiš nebol a nie je záležitosťou rozumu. Mystikovia, ktorí hľadali o niečo hlbšie, v srdci, boli kvôli týmto racionálnym teológiám exkomunikovaní. Príkladom sú Eckhart a Francis. Boli pokladaní za snílkov, bláznov či heretikov len preto, že hovorili o srdci, o láske.

S Ježišom sa však minuli jedni aj druhí. Ježiš nie je zameraný na hlavu alebo srdce, nie je zameraný vôbec. Nabáda jednoducho, aby ste odhodili všetky orientácie, všetko vonkajšie, a prenikli do najvnútornejšieho jadra, kde už ste

len vy, kde tepe čisté bytie, číra existencia. Nie je to nemožné a ak to dokážete, odkryjú sa všetky tajomstvá a otvoria všetky dvere. Ale aj vo dverách môžete urobiť chybu. Môžete zostať medzi verajami a teoretizovať, ak sa nezbavíte svojej rozumovej orientácie, alebo básnenia a pospevovania.

Počul som, že Hodža Nasreddin raz navštívil psychiatra a sťažoval sa: "Potrebujem vašu pomoc. Každú noc sa mi vracia sen, v ktorom stojím pred dverami s nápisom a tlačím do nich. Celou silou sa do nich bezvýsledne opieram. Každú noc sa prebudím zaliaty potom."

Psychiater si začal robiť poznámky o všetkom čo povedal. Po hodine a pol bezvýsledného rozhovoru sa nakoniec spýtal: "Povedzte mi, Nasreddin, a čo je vlastne na tých dverách napísané?"

Nasreddin odpovedal: "Je tam napísané Ťahajte."

Keď je na dverách napísané "ťahajte", neskušajte ich otvoriť tým, že do nich budete tlačiť. Ináč sa dostaví ten opakujúci sa sen a vy budete tlačiť navždy! Nie je tu predsa žiadny problém - jednoducho si prečítajte, čo je na dverách napísané. A Ježiš vám hovorí, že na nich nestojí ani "hlava", ani "srdce" - je to mimo jedného i druhého.

Stačí teda urobiť jedinú vec - vojsť. Nenechajte sa strhnúť logikou a intelektom, ale ani emóciami a zbytočnou sentimentalitou. Hlava je súčasťou tela a srdce rovnako. Prekonajte oboje. Čo je za nimi? Prosté bytie, vy sami.

Bytie bez akýchkoľvek prívlastkov. Toto prosté "bytie" je "dhyana", je to meditácia - je to ten nápis na dverách.

Náhle sa dvere otvoria a jednoducho budete - žiadne emócie, ani myšlienky, žiadna hmla a oblaky okolo vás, žiadny dym, len čistý plameň. Vstúpili ste.

... čo nevzniklo zo srdca človeka vám dám.

3. Zázrak zázrakov

Ježiš povedal:

Doprostred sveta som sa postavil
a zjavil sa im v tele.

Našiel som ich všetkých opitých.
Jediného smädného som nenašiel.

A duša moja sa zarmútila pre deti ľudské,
lebo slepé sú v srdciach svojich
a nevidia, že prázdne prišli na svet
a prázdne sa ho snažia opäť opustiť.

Teraz však sú opité.
Až zbavia sa svojho vína,
potom učinia pokánie.

Ježiš povedal:

Je zázrak, že duša dala vzniknúť telu;
že však telo dalo vzniknúť duši,
to je zázrak zázrakov.

Ja však žasnem, ako toto veľké bohatstvo v takej biede našlo si domov.

Ježiš alebo Budha, alebo ktokoľvek z prebudených, vás bude považovať za opitých. Opitost má mnoho druhov, ale vždy ide o to isté - opojenie. Nie ste bdelí, nie ste prebudení, len si myslíte, že ste. Váš spánok pretrváva od zrodenia do smrti.

Gurdjieff z času na čas rozprával takýto príbeh. Bol raz jeden statkár, ktorý mal tisíce oviec, a mal s nimi stále starosti, lebo mu často zabúdili a stali sa obeťou divej zveri. Spýtal sa teda na radu múdreho muža a ten mu navrhol: "Opatri si strážne psy." Sto psov mu potom strážilo stádo. Dozerali na ovce, aby neušli, a keď sa o to niektorá z ovci pokúsila, zabili ju.

Onedlho si však na zabíjanie privykli a sami začali ovce ohrozovať a zabíjať. Majiteľ ovci teda opäť zašiel za mudrcom: "Psi sú veľmi nebezpeční, ovce mi neochraňujú, ale kántria." (Vždy je to tak - pozrite sa na politikov. Sú to vaši ochráncovia, strážne psy, ale keď dostanú moc, začnú zabíjať.)

Mudrc povedal: "No, sám to napravím." Prišiel na statok, zhypnotizoval všetky ovce a povedal im: "Máte úplnú slobodu, nikto vás nevlastní." Ovce zostali v hypnóze a nikde neutekali. Nemali prečo, pretože neboli v zajatí. Jedna vedľa druhej verili, že sú pánni samých seba. Aj keď niektorú z nich statkár zabil, pomysleli si: "To je jej osud, nie môj. Mňa nemôže nikto zabiť, som celkom slobodná, pokojne tu môžem zostať."

Už neboli potrebné strážne psy a statkár si mohol oddýchnuť, lebo ovce boli zhypnotizované, žili v polospánku. A v takom stave sa nachádzate aj vy - takto vás našiel Ježiš, takto som vás našiel ja. Lenže vás nikto nezhypnotizoval - u vás ide o autohypnózu. Ste zároveň hypnotizujúcim mudrcom aj ovcou - sami ste sa uviedli do hypnózy.

Tu je metóda, ako sa sám zhypnotizovať: keď máte určitú myšlienku neustále na mysli, budete zhypnotizovaní; keď sa na niečo budete neustále dívať, keď nad niečím budete neustále hľbať, budete tým zhypnotizovaní.

Stalo sa, že jeden francúzsky básnik zavítal do Spojených štátov. Išiel sa pozrieť po pamiatkach New Yorku a sprievodca ho zaviedol k Empire State Building. Básnik užasol. Stále dokola si mrakodrap prezeral a potom vydýchol: "Sex z neho priam čiší!" Sprievodca upadol do rozpakov. Počul už mnoho rôznych reakcií, ale toto bolo niečo nové. Spýtal sa teda: "Vysvetlili by ste mi, prosím, prečo vám pripomína práve sex?" "Všetko mi ho pripomína!", odvetil Francúz.

Ak neustále myslíte na sex, zhypnotizujete sa ním. Dokonca aj v chráme ho uvidíte. Nech už pôjdete kamkoľvek, svoju myseľ si stále ponosite so sebou, a myseľ neustále vytvára svet okolo vás. Nieкто je hypnotizovaný sexom, nieкто bohatstvom, nieкто zase mocou - ale každý niečím. A nie je to dielo niekoho cudzieho - vy sami ste sa uviedli do hypnózy, môžete si za to sami. Trvá to však už tak dlho, že ste celkom zabudli, že ste zároveň kúzelníkom aj ovcou.

Až si raz uvedomíte, že ste oboje, všetko sa začne meniť, pretože bude zapálená prvá iskrička premeny. Príde zlom, mihne sa záblesk akéhosi uvedomenia. Už nikdy nebudete rovnakí, hypnóza sa totiž začne strácať.

Predmety hypnózy môžu byť rôzne. Čím ste sa zhypnotizovali vy, čo vás najviac priťahuje, čo sa stalo ohniskom vášho bytia - a potom sa pozrite, ako k tomu vlastne došlo. Hypnóza funguje na základe opakovania: "Zatvárajú sa vám oči, chce sa vám spať, chce sa vám spať, chce sa vám spať, ..." Monotónnym hlasom

bude opakovať stále to isté, až zaspíte. Celý trik je jednoducho v tom stálom opakovaní. A keď stále dokolečka mumlete to isté, upadnete do spánku - budete zhyponotizovaní.

Pamätajte, robíte to tak celý čas a takisto aj spoločnosť. Celá propaganda spočíva v opakovaní. Politici neustále opakujú určité veci a nelámu si hlavu nad tým, či ich počúvate. Ani o to nejde, pretože stačí sa len opakovať - čo nevidieť vás presvedčia. Nie ste presvedčení logicky, rozumovo - nikdy s vami nediskutujú - zhyponotizovaní ste len opakovaním.

Hitler neustále opakoval, že Židia zapríčinili biedu a úpadok Nemecka: "Až Židov vyhladíme, bude všetko v poriadku. Vám patrí svet, ste vyvolená rasa; prišli ste sem panovať - ste rasou rás."

Ani jeho priatelia tomu spočiatku neverili, on sám už vôbec nie, bola to totiž zjavná lož. Keď v nej ale pokračoval, ľudia mu zanedlho uverili - zhyponotizovali ich. A keď hypnóze prepadli ďalší a ďalší, aj on sám sa zhyponotizoval myšlienkou, že v tom bude kus pravdy: "Keď tomu uverili milióny ľudí, niečo na tom byť musí!" Nato uverili aj jeho priatelia, navzájom sa zhyponotizovali, a postupne tomu prepadlo celé Nemecko. Jedna z najinteligentnejších rás sa zachovala nanajvýš nerozumne. Prečo? Čo sa stalo s nemeckou myslou? Bola ovplyvnená opakovaním, propagandou.

Hitler vo svojej autobiografii Mein Kampf napísal, že existuje jednoduchý spôsob, ako obrátiť lož na pravdu: len ju nepretržite opakovať - a vedel to zo svojej vlastnej skúsenosti. Keď stále opakujete určitú vec - napríklad keď fajčíte, každý deň si zapalujete cigaretu za cigaretou - stáva sa to hypnózou. Potom, aj keď raz pochopíte, aké je fajčenie zbytočné, márne, hlúpe a zdraviu škodlivé, nedá sa už nič robiť. Ide o autohypnózu.

Hodžovi Nasredinovi raz žena prečítala článok o škodlivosti fajčenia. Boli tam citovaní odborníci, ktorí tvrdili, že fajčenie môže spôsobiť rakovinu a tuberkulózu a iné choroby. Keď si ho vypočul, uškrnul sa: "Nechaj tie nezmysly! To je pekná hlúposť, a aby si vedela, budem fajčiť ďalej, dokiaľ nezomriem!" Žena len otrávene mávla rukou: "Dobre, rob ako chceš. Ale prečo si myslíš, že s tým potom prestaneš?"

Skutočne, ak ste ovplyvnení hypnózou, nikdy sa jej nezbavíte. Čo na tom, že zomriete: do ďalšieho života vykročíte v starých šlapajách, pretože ďalší život pokračuje odtiaľ, kde skončil minulý, plynule na seba naväzujú. Keď sa narodí dieťa, nie je v skutočnosti už dieťaťom, je staré, nepredstaviteľne staré, nesie si so sebou všetku svoju dávnu karmu a svoje predpoklady pre život. Začína ako starec - má už svoju hypnózu. Tomu hinduisti hovoria samsára a karma.

Čo je karma? V čom tkvie najhlbší zmysel teórie o karme? Karma je spôsobom sebahypnózy. Keď niečo stále robíte, zhyponotizujete sa tým. Potom sa karma, ten skutok, stáva vaším pánom, ste jeho otrokom. Čo ste dosiahli sexom? Dosiahli ste niečo, alebo ide len o opakovanie? Teraz už ste v tom až po uši, a keby ste s ním prestali, cítili by ste, že vám niečo chýba. Sexom sa ale zaoberáte ďalej a cítite, že ste nič nedosiahli. Keď to necháte, o nič neprídete. Prečo teda máte pocit, že vám niečo chýba? Ide len o starý zvyk - podmienenosť, karmu. Príliš často ste to opakovali a zhyponotizovali sa. Teraz to opakovať musíte, stalo sa to nutkavou posadlosťou.

Niekoľko sa trebárs prejedá. Vie, že mu to neprospieva, trpí svojím prejedaním, je stále chorý, ale aj tak, keď si sadne k jedlu, nemôže si pomôcť. Má nutkanie sa prejesť. Čo je nutkanie? Pretože sa prejedal tak dlho, zhyponotizoval sa tým. Je opitý.

Hodža Nasreddin sa raz vrátil domov veľmi neskoro, boli aspoň tri hodiny ráno. Žena ho privítala hrozne nahnevaná, ale on jej povedal: "Zadrž! Daj mi minútku na vysvetlenie, potom ťa pustím ku slovu. Bol som na návšteve u ťažko chorého priateľa."

"To znie pravdepodobne, povedz ale, ako sa volá", opáčila žena.

"Nasreddin sa dlho zamyslel a potom víťazoslávne zvolal: "Bol taký chorý, že sa mi ani nedokázal predstaviť!"

Opitá myseľ sa vie vyhovárať, ale všetky výhovorky sú ťažkopádne, hoci ako tá Nasreddinova. Nájdete si omluvu pre sex, pre fajčenie, pre chlípnosť, aj pre moc si nájdete výhovorky, ale všetky sú chabé. V skutočnosti si nie ste schopní priznať, že ste pod nátlakom, že ste tým posadnutí, že ste pod vplyvom hypnózy.

A v takom stave vás všetkých našiel Ježiš: opitých a hlboko pohrúžených do spánku. Nič netušíte, pretože vy spíte. Čo sa okolo deje, si začnete uvedomovať, až precitnete. Celý svet je námesačný. Preto sú ľudia takí nešťastní, preto zmieta svetom toľko násilia a vojen. Nie je to nevyhnutné, ale bohužiaľ - opití a spiaci ľudia nemôžu byť za nič zodpovední. Keby ste prišli Ježiša požiadať o radu ako sa zmeniť, Ježiš by vám odpovedal, že kým sa neprebudíte, nijako sa nezmeníte. Čo môžete robiť? Čo má hlboko spiaci človek robiť, aby zmenil svoje sny? Čo s tým?

Rovnakú otázku kládli ľudia Gurdjieffovi - a to je človek, ktorý v tejto dobe najlepšie zastupoval Ježiša. Najlepšie, pretože sám veril metóde konfliktu a vypracoval ju. Rovnakou metódou pracoval aj Ježiš. Gurdjieff vynašiel mnoho typov krížov, na ktorých sa ľudia mohli ukrižovať a premeniť. Rovnako zdôrazňoval, že najprv musíte byť, a až potom niečo robiť. A keď nie ste prebudení, a tu prítomní, len veríte, že ste. Táto viera vám ale nepomôže.

Teraz sa pozrime na Ježišove výroky. Sú veľmi hlbokomyseľné a plné významu, môžu vám byť dobrými radcami, môžu vám osvetliť cestu.

Ježiš povedal:

Doprostred sveta som sa postavil
a zjavil sa im v tele.

Našiel som ich všetkých opitých.
Jediného smädného som nenašiel.

Ježiš sa nikdy nevzdal sveta, stál uprostred nás všetkých. Nebol na úteku, pohyboval sa na trhovisku, žil s davom. Hovoril k prostitútkam, nádenníkom, roľníkom a rybárom. Zostal tu, medzi nami, neodišiel zo sveta preč. Poznal ho lepšie než ktokoľvek iný, kto ho opustil.

Niet divu, že Kristove poslanstvo malo takú moc. Mahavírove učenie nikdy nezískalo taký ohromný vplyv, zato Ježiš obrátil na vieru skoro polovičku sveta. Prečo? - pretože zostal vo svete, rozumel mu - jeho cestám, ľuďom, mysli. Pohyboval sa medzi ľuďmi, prišiel na to ako fungujú - spiaci a opití - a začal hľadať rôzne cesty a prostriedky, aby ich prebudil.

Poslednú noc, keď sa odohrávala záverečná dráma, keď bol Ježiš chytený - alebo to zariadil - bol s ním jeden žiak. Ježiš mu povedal: "Toto je moja posledná noc, odoberám sa teda k hlbokkej modlitbe. Musím sa pomodliť, ty musíš bdieť. Nezaspi! Ešte prídem ... pamätaj, moja posledná noc!"

Odišiel a vrátil sa za pol hodiny. Žiak bol pohrúžený do spánku. Ježiš ho

zobudil: "Zaspal si, aj keď som ti kázal bdieť v mojej poslednej noci. Nezaspávaj, ja už tu nikdy nebudem! Potom sa môžeš vyspať do sýtnosti. Ale teraz som ešte tu, aspoň moju poslednú noc vydrž bdieť!"

Žiak sa omlúval: "Bol som hrozne ospalý, nevydržal som to, prepáč. Teraz sa budem snažiť nezaspať."

Ježiš sa opäť odišiel modliť. Vrátil sa za polhodinku a žiak spal. Zobudil ho so slovami: "Prečo spíš? Čoskoro vyjde slnko!"

"Prepáč, odpusť mi, ale telo je také silné a vôľa slabá; telo mi oťaželo a ja som si pomyslel - čo je zlé na tom, trochu si pospať? Než prídeš, budem zase hore", vysvetľoval žiak.

Ježiš sa vrátil po tretí raz a žiak opäť spal ...

V takej situácii sa však nachádzajú všetci žiaci. Veľakrát som k vám prišiel a našiel vás v hlbokom spánku. Kedykoľvek som prišiel, našiel som vás, ako hlboko spíte. Spánok sa stal vašou druhou prirodzenosťou. Čo znamená spánok? Znamená, že si nie ste vedomí, že ste - a tým pádom nie ste zodpovední za nič, čo urobíte. Ste pomätení, a čokoľvek robíte, robíte ako opilci.

Hodža Nasreddin bol zatknutý. Keď sa vrátil zo súdneho pojednávania, rozprával priateľovi: "Boli tam na mňa prísni až strach. Najprv mi sudca dal pokutu päťdesiat rupií" - Hodža totiž pobozkal na ulici cudzinku. "Najprv ma pokutoval päťdesiatimi rupiami za to, že som ju pobozkal, a potom, keď sa na ňu pozrel, dal mi pokutu ďalších päťdesiat za opilstvo!" Skoro to ani nebola žena, bola taká šeredná, že by ju nikto pri zmysloch nepobozkal.

Jeden vedľa druhého ste celú dobu bozkávali tie vôbec najohavnejšie veci, a to len preto, že ste opití a spiaci. Zamysleli ste sa niekedy na tým, čím ste posadnutí? Aké ohavnosti!" Je niečo odpornejšie než moc? Je niekto ohavnejší než Hitler alebo Napoleon? A pritom aj vy máte hlboko v sebe ukrytú ctižiadost' byť ako jeden z nich - dosiahnuť úspechy a moc. Avšak nájde sa na svete niečo odpudzujúcejšie než oni?

Moc je najväčšia ohavnosť, ale každý ju túži mať a panovať. A viete, aké odpornejšie je bohatstvo? Zákonite je odpornejšie, nemôže byť nádherné, pretože spočíva vo vykorisťovaní. Je v ňom krv aj smrť, mnoho ľudí prišlo o život ... len tak vám rastie účet v banke. Nič ohavnejšie sa nedá nájsť, ale hlboko vo vnútri aj tak každý hľadá bohatstvo.

Až raz príde súdny deň, každý najprv dostane pokutu päťdesiat rupií, a až sa Boh pozrie, čo ste vlastne bozkávali, zaplatíte ďalších päťdesiat - za to, že ste boli opití. Ináč by ste to ani neboli urobili.

Ježiš hovorí:

Doprostred sveta som sa postavil
a zjavil sa im v tele.

Ježiš nebol duch. Mnohí majstri vás stále navštevujú v podobe ducha. Buddha vám stále klope na dvere, ale v duchu. A keď nespoznáte osobu, ktorá prišla v tele, ako by ste mohli spoznať Buddhu?

V tomto storočí H. P. Blavatská objavila - či skôr znovuobjavila - že existujú majstri, ktorí ďalej v duchu pracujú a pomáhajú ľuďom na duchovnej ceste. Nikto jej neveril, mysleli si o nej, že sa zbláznila, a chceli dôkaz, kdeže sú tí majstri. Jedným z najúžasnejších poznatkov teozofie je znovuobjavenie majstrov. Každý, kto sa stane osvieteným, zostáva na svete, nemá kam odísť. Je to jediná možná existencia. Zostáva teda, ale bez tela, jeho bytosť ďalej pracuje, pomáha,

pretože to má vo svojej prirodzenosti - nie že by musel niečo robiť.

Je to ako so svetlom: svetlo svieti, trvalo osvetľuje všetko, čo je naokolo. Aj keď je cestička stratená a nikto po nej nechodí, svetlo ju aj tak ďalej ožaruje, lebo je to v jeho prirodzenosti. Ak niekto vchádza na cestičku, má ju osvetlenú a svetlo ho vedie - je to preň prirodzené. Kedykoľvek nejaká bytosť dosiahne osvietenie, ďalej vedie po ceste. Nemôžete však spoznať pôvodcu v duchu, keď ho nespoznáte ani v tele.

Ježiš hovorí: Zjavil som sa im v tele - mal som telo, mohli ma vidieť, mohli ma počuť a cítiť, ale aj tak ma nespoznali. Zistil som totiž, že sú opití. V skutočnosti tam neboli, pretože boli pohrúžení do úplného nevedomia. Kľopal som na ich dvere, ale akoby neboli doma.

Keď na vás zatúka Ježiš, budete doma a otvoríte mu? Budete niekde úplne inde, nikdy ste neboli doma. Potíkáte sa všade možne po svete, doma nezotrúvate. Kde je váš domov? V strede vášho vedomia, vo vnútri seba máte svoj domov. Nikdy nie ste doma, len v hlbokkej meditácii tam bývate. A v hlbokkej meditácii môžete Ježiša poznať okamžite - nezáleží na tom, či príde v tele alebo bez tela. Pokiaľ ste doma, zatúkanie rozoznáte. Čo sa ale dá robiť, ak tam nie ste? Ježiš u vás zaklope na dvere a vy tam nebudete. V tom spočíva zmysel slova opitý - nebyť doma.

Skutočne, vždy, keď na seba chcete zabudnúť, konzumujete alkohol a drogy. Kedykoľvek chcete zabudnúť, pijete. Pitie znamená zabudnutie a celé náboženstvo pozostáva z pamätania sa. Z toho dôvodu sa všetky náboženstvá stavajú proti pitiu. Pokiaľ nie ste na duchovnej ceste, nie je to také zlé, ak však po nej idete, potom nie je nič horšie, pretože celá cesta spočíva v seba-pamätaní, a pitie znamená zabúdanie.

Prečo ale chcete na seba zabudnúť? Prečo sa so sebou nudíte? Prečo so sebou neviete žiť? Prečo nemôžete byť bdelí, pokojní a vyrovnaní? V čom je ten problém? Problém je, že kedykoľvek ste bdelí a osamotení, pocítite prázdnotu, máte pocit, ako by ste nikým neboli. Cítite vo vnútri ničotu a táto ničota je priepastou. Dostanete strach a dáte sa na útek.

Hlboko vo vnútri ste skutočne priepastou, a preto stále utekáte preč. Buddha ju nazýval nie-ja, anatta. Nikto vo vnútri nie je. Keď sa tam pozriete, uvidíte obrovský priestor, kde nikto nie je - len vnútorné nebo, nekonečná priepasť bez konca a počiatku. Pri pohľade do nej dostanete závrať a rozbehnete sa preč, okamžite utečiete. Ale kam môžete utiecť? Priepasť vás bude doprevádzať všade, pretože to ste vy sami. Je to vaše Tao, vaša prirodzenosť. Je treba sa s tým vyrovnáť.

Meditácia nie je nič iné, než vyrovnávanie sa s vnútorným prázdnom - poznať ho a neutiecť, prežiť si ho, bytosťne precítiť a neutiecť. Nato sa znanazdajky prázdnota stane plnosťou života. Keď z nej neutečiete, poznáte, že je zo všetkého najnádhernejšia a najčistejšia, pretože len prázdnota môže byť čistá. Ak v nej niečo je, potom tam prenikla špina, smrť a obmedzenie. Ak je niečo v prázdnote, potom tam nemôže byť Boh. Boh je v podstate tou obrovskou, nekonečnou priepastou. Je vo vnútri, ale vy ste sa doteraz nenaučili do nej pozrieť.

Je to, ako keď si vyjdete do hôr a pozriete do údolia - zatočí sa vám hlava. Pochytí vás strach, že by ste mohli spadnúť, a už sa dole ani nemrknete. Ale žiadna hora nie je taká vysoká a žiadne údolie také hlboké, ako údolie, ktoré máte vo svojom vnútri. A kedykoľvek sa dovnútra pozriete, pocítite závrať, je vám mdlo - okamžite utečiete, zavriete oči a dáte sa do behu. Utekali ste milióny životov, ale tým ste, pochopiteľne, nič nedosiahli.

Človek sa so svojou vnútornou prázdnotou musí vyrovnáť. Až sa s ňou vyrovnáte, znanazdajky zmení svoju povahu - stane sa všetkým. Potom už nie je prázdna, ani negatívna - je to tá najpozitívnejšia vec na svete. Ale kľúčom je, prijať svoje prázdno.

Preto vás tak priťahuje alkohol, LSD, marihuana - jednoducho drogy. Je veľa druhov drog - fyzické, chemické, duševné. Bohatstvo, moc, politika - všetko je droga.

Pozrite sa na politika: je zdrogovaný, je opitý mocou, nestojí oboma nohami na zemi. Pozrite sa na boháča - čo myslíte, stojí na zemi? Ani náhodou, vznáša sa vysoko, prevysoko, má bohatstvo. Len chudobní ľudia, len žobráci stoja pevnými nohami na zemi, bohatý človek sa vznáša v oblakoch. Keď sa zamilujete, samou láskou sa vznášate, ste očarovaní láskou. Zmení sa celá kvalita vášho bytia, pretože teraz ste opití. Sex je najsilnejšia droga, ktorú vám príroda dala.

Ježiš povedal:

Našiel som ich všetkých opitých,
jediného smädného som nenašiel.

Tejto veľmi jemnej záležitosti je treba rozumieť: ak ste opití týmto svetom, nemôžete smädiť po inom. Ak sa opijate obyčajným alkoholom, obyčajným vínom, v žiadnom prípade nemôžeme smädiť po víne božskom. Človek, ktorý nie je opitý týmto svetom, dostáva smäd. A tento smäd sa nedá ukojiť ničím, čo prináleží tomuto svetu. Jediné neznámo, len ono neviditeľné ho ukojí.

Ježiš vlastne hovorí veľmi rozporuplne: Našiel som ich všetkých opitých, jediného smädného som nenašiel. Nikto nemal smäd, lebo si všetci mysleli, že už našli ten kľúč, poklad, kráľovstvo. Nemali dôvod niečo hľadať.

Boh je iným druhom opitosti. Kábir povedal: "Aisi tari lagi - upadol som do takej opitosti, že už ju nič nenaruší, je totiž večná." Spýtajte sa Omara Chajjama - vie svoje, hovorí o víne onoho sveta. Fitzgerald ho vôbec nepochopil. Chajjám totiž nehovorí o víne, ktoré sa dá kúpiť tu v obchode, ale o víne božskom, čo je súfijský symbol Boha. Len čo sa opijete Bohom, smäd už nikdy nepocítite.

A tento svet so svojím vínom môže poskytnúť len dočasnú úľavu, dá vám len dočasné zabudnutie. Ide o naprostý rozdiel - keď sa človek opije Božím vínom, je celkom bdely, vedomý, plne uvedomelý, keď sa niekto opije svetom a jeho vínom, upadne do hypnózy, do spánku, žije v driemote - celý jeho život je jeden dlhý sen.

Našiel som ich všetkých opitých.
Jediného smädného som nenašiel.

A duša moja sa zarmútila pre deti ľudské,
lebo slepé sú v srdciach svojich
a nevidia, že prázdne prišli na svet
a prázdne sa ho snažia opäť opustiť.

A duša moja sa zarmútila ... Neviete si predstaviť, ako trpí Buddha či Ježiš, keď vidia, ako ste opití týmto svetom, bez jediného náznaku smädu po božskom, po pravde. Žijete v klamstvách a veríte v ne, akoby boli pravdami - a premeškávate všetko, všetko premeškávate pre nič. Môžu byť na prekážku aj tie najničotnejšie maličkosti.

Bol raz jeden chorý človek. Mal totiž utkvělý pocit, že mu oči vyliezajú z jamiek a že mu stále zvoní v ušiach. Onedlho by sa zbláznil, pretože svojou chorobou trpel dvadsaťštyri hodín denne. Nemohol pracovať, ani spať. Zašiel za najlepším známym doktorom. Doktor ho vyšetřil a povedal: "Nedá sa nič robiť, nedá sa zistiť príčina. Môžete žiť tak nanajvýš ešte pol roka, nedá sa nič robiť."

Pacient odchádzal od lekára a premýšľal: "Keď mi už zostáva len pol roka života, tak prečo si neužiť?" Bol lakomý a nikdy si neužil, objednal si teda najmodernejšie a najväčšie auto, kúpil si nádhernú chatu, ..., dokonca chcel košele na mieru a zašiel teda za krajčírrom. Ten mu vzal miery a povedal: "Rukávy deväťdesiatdva, límce štyridsaťjeden, ..."

"Nie, tridsaťosem, vždy som nosil tridsaťosem."

Krajčír ho zmeral znova: "Štyridsaťjeden!"

"Ale mne vždy stačilo tridsaťosem!", namietal muž.

Krajčír opáčil: "Dobre, ako chcete, ale, oči vám polezú z jamiek a v ušiach vám bude zvonieť!" A to vlastne bola celá príčina jeho choroby!

Boha nepremeškávate pre nejaké závažné príčiny, kdeže! Len pre límeček veľkosti tridsaťosem oči nevidia a vyliezajú z jamiek a uši pre samé zvonenie nepočujú. Príčina tej choroby bola jednoduchá, muž bol závislý na maličkostiach.

Veci tohto sveta sú naozaj maličkosťami. Aj keď panujete kráľovstvu, čo to znamená? Len maličkosť. Kde sú tie dávne kráľovstvá? Kde je Babylón? Kde je Asýria? A kde faraónova ríša? Všetky kráľovstvá sa rozpadli, ležia v troskách - a neboli to malé kráľovstvá. Ale čo dosiahli? Čo dosiahol Džingischán? A čo Alexander? Všetky kráľovstvá sú ničotné.

Ani neviete, čo vám chýba - vám chýba Kráľovstvo božie. Aj keď dosiahnete úspechy, čo z nich budete mať? Kam sa s úspechmi dostanete? Pozrite sa na úspešných ľudí, prezrite si ich pozornejšie: kam sa dostali? Tiež hľadajú duševný mier - ba aj naliehavejšie ako vy. Tiež sa desia smrti, rovnako ako vy sa trasú strachom.

Keď si pozorne prezriete tých svojich úspešných, zistíte, že títo "bohovia" tiež stoja na hlinených nohách. Čaká ich smrť, a až zomrú, všetky ich úspechy a sláva prídu nazmar. Podobá sa to nočnej more: toľko úsilia, toľko nešťastia, toľko utrpenia - a nič nedosiahli. Na konci príde smrť a všetko sa rozplynie ako bublina. A pre túto bublinu sa stráca večnosť.

A duša moja sa zarmútila pre deti ľudské,
lebo slepé sú v srdciach svojich
a nevidia, že prázdne prišli na svet
a prázdne sa ho snažia opäť opustiť.

Na svet ste prišli prázdni, ale nie úplne: ste naplnení túžbami. S prázdnyimi rukami zo života neodídete, ale zase plní túžob. Ale túžby sú len sny - nič podstatné v nich nie je. Narodíte sa prázdni, potom zamierite do sveta a hromadíte veci len preto, že veríte, že vás uspokojia. A zostávate nenaplnení. Smrť vám vyrve z rúk všetko, a vy sa opäť v prázdnote vraciate do hrobu.

K čomu speje taký život? Aký má zmysel, čím končí? Čo ním chcete dosiahnuť? Preto sa Ježiš a Buddha pri pohľade na ľudí tak rmútia? Ľudia sú slepí - a prečo? V čom tkvie ich slepota? Nie že by ľudia neboli chytrí - sú veľmi chytrí, viac než potrebujú, viac než si môžu dovoliť, viac než im to prospieva. Sú veľmi chytrí a prefíkaní. Myslia si, že sú múdri. Netvrďím, že by nevideli - oni

vidia, ale len veci tohto sveta. Srdcia majú slepé, v srdciach nevidia.

Vidíte srdcom? Už ste niekedy niečo uvideli srdcom? Veľakrát ste si možno mysleli: "Jéj, vychádza slnko, to je ale nádherné ráno," a mysleli ste, že to ide od srdca. Kdeže, to vaša myseľ stále rapoce: "Slnko je nádherné, ráno je nádherné," a pritom si snád len opakujete myšlienky iných. Skutočne ste si uvedomili, že je to nádherné ráno - toto ráno, úkaz, ktorý sa odohráva tu a teraz? Alebo len opakujete slová?

Rozplývate sa nad krásou kvetiny, ale rozplynuli ste sa v nej skutočne? Dotkla sa vášho srdca? Prenikla až k najhlbšiemu jadrú vašej bytosti? Alebo sa na ňu len dívate a hovoríte si: "Ano, ano, je nádherná, je krásna." Sú to len slová, skoro mŕtve slová, pretože nevychádzajú zo srdca. Zo srdca nikdy nevzide jediné slovo. Len pocity, žiadne slová. Slová prichádzajú z hlavy, pocity idú od srdca. Ale tam sme slepí. Ale prečo? Pretože srdce nás zavádza na cestu plnú nebezpečenstva.

Nikomú nie je dovolené žiť srdcom. Vaši rodičia sa postarali, aby ste žili hlavou, nie srdcom, pretože srdce vás môže na tomto svete priviesť k neúspechu. Skutočne k nemu vedie, a dokiaľ nezažijete neúspech, nebudete smädiť po inom svete. Pod vedením hlavy vo svete uspejete. Je vychytralá, kalkuluje a manipuluje - vedie vás k úspechu. Každá škola a univerzita vás učí ako lepšie uvažovať, ako efektívnejšie využívať svoju hlavu. A tí, ktorí viac uvažujú, dostávajú zlaté medaily. Majú úspech a tým aj kľúče, ktorými si odomykajú tento svet.

Človek so srdcom neuspeje, nedokáže totiž vykorisťovať. Je v ňom toľko lásky, že nedokáže niekoho zneužiť. Pre svoju obrovskú lásku nedokáže byť lakomý, nedokáže vôbec nič hromadiť. Pre svoju lásku bude viac zdieľať, čokoľvek má, skôr rozdá, než aby mal ľuďom niečo vyrvať. Nebude mať úspech. Bude pravdivý, nebude vedieť vás ošmeknúť a oklamať. Bude úprimný, čestný a ozajstný, ale v tomto svete, kde uspejú len chytráci, bude cudzincom. Preto sa každý rodič stará o to, aby dieťa, ešte než sa vydá do sveta, malo srdce zaslepené a zatvorené. Neviete sa modliť, nevíete milovať. Alebo snád ano? Víete sa modliť?

V nedeľu si zájdete do kostola a môžete sa pomodliť. Lenže ľudia sa síce modlia, ale celkom falošne, modlitby im aj tak vychádzajú z hlavy. Srdcia majú prázdne, mŕtve a bez citu. Ľudia "milujú", uzatvárajú manželstvá, majú deti, ktoré ale nie sú zrodené z lásky. Všetko majú vykalkulované a prepočítané. Bojíte sa lásky, nikto totiž nevíe, kam by ho zaviedla. Nikto nepozná cestičky srdca, sú vám záhadou. S hlavou ste na správnej ceste, na diaľnici, so srdcom prechádzate divočinou. Nie sú tam ani cesty, ani značky, sami si musíte nájsť svoju cestičku.

So srdcom ste osamelým jednotlivcom, s hlavou ste súčasťou spoločnosti. Hlava je vychovávaná spoločnosťou, je jej súčasťou. So srdcom sa stanete samotármi na jej okraji. Takže každá spoločnosť starostlivo zabíja srdce, a Ježiš hovorí:

Lebo slepí sú v srdciach svojich
a nevidia, že prázdni prišli na svet
a prázdni sa ho snažia opäť opustiť.

Len srdce vidí, akí ste prázdni! Čo ste dosiahli? Nakoľko ste vyzretí a dospelí? Zakúsili ste nejakú extázu? A čo požehnanie? Celú minulosť máte prehniť. A vaša budúcnosť vyrastá z minulosti - či nebudete robiť stále to isté? Práve toto hlboko súži a skľučuje Ježiša i Buddhu.

Teraz však sú opití.
Až zbavia sa svojho vína,
potom učinia pokánie.

To sa práve týka vás. Nejde o nikoho iného - oni znamená vy: až sa oslobodíte od svojej opitosti, budete sa kajať. Slovo kajať dostalo hlboký zmysel. Celé kresťanstvo stojí na pokání, v žiadnom inom náboženstve nehralo takú významnú rolu. Pokánie je nádherné, ak prechádza srdcom, ak si uvedomíte: "Ano, Ježiš má pravdu, premárnili sme život."

Nie Adam, ale vy hrešíte, keď premárňujete svoje životy - ide práve o ono mrhanie vašimi životmi, možnosťami a schopnosťami, príležitosťami rásť a zmeniť sa k obrazu Božiemu, stať sa bohmi. Márnite čas, plýtvate ním pre márnosti, zhromažďujete neužitočné smeti. A až si to uvedomíte, budete sa kajať. A toto pokánie, ak prejde srdcom, vás očistí. Nič vás tak neočistí ako pokánie. To je na kresťanstve jedna z najnádhernejších vecí.

Hinduisti vôbec nepoznajú tajomstvo pokánia, vôbec si nevypracovali túto možnosť. Nájdete ho len u kresťanov. Ak je vaše pokánie bezmedzné a úplné, keď vychádza zo srdca, keď plačete a nariekate, keď cítite celou svojou bytosťou lútosť nad tým, že ste premárňovali Bohom danú príležitosť - že ste neboli vďační, že ste sa zle chovali, že ste sami so sebou zle zaobchádzali ..., tak cítite hriech. Práve toto je hriech! To, že ste niekoho zabili alebo okradli, to nič nie je. Sú to len hriechy, ktoré majú pôvod v inom hriechu - že ste boli opití. Otvárate oči, pokánie napĺňa vaše srdce, a vaša bytosť kričí a plače. Nie je treba slov, nemusíte hovoriť Bohu: "Kajám sa, odpusť mi." To nie je treba. Celá vaša bytosť sa stáva pokáním. A potom budete odrazu od celej svojej minulosti očistení. To je jeden z najtajomnejších kľúčov, ktorý Ježiš odkázal svetu.

Stúpenci džinizmu tvrdia, že je treba všetko odčiniť a že ide o dlhý proces: všetko, čo ste vykonali v minulosti, sa musí odčiniť, napraviť. Jednoduchá matematika: keď spáchate hriech, musíte niečo urobiť, aby ste to vyvážili. Hinduisti zase hovoria, že ste spáchali taký hriech, v akej hlbokej nevedomosti ste - vaša nevedomosť zapríčinila veľkú spústu skutkov a minulost' je taká obrovská, že nie je ľahké sa z nej vymaniť. Bude toho treba urobiť oveľa viac, len potom si môžete minulost' očistiť.

Ježiš nám ale dáva nádherný kľúč. Hovorí: "Len sa kajajte a celá vaša minulost' je očistená!" Zdá sa to byť na neverenie - je to vôbec možné? Tu sa kresťanstvo odlišuje od hinduizmu, buddhizmu a džinizmu. Hinduisti, buddhisti a džinisti nemôžu uveriť, že pokánie niečo také dokáže, pretože pokánie ani nepoznajú. Vypracoval ho Ježiš. Ide o jeden z najstarších kľúčov.

Pochopte však, čo je pokánie. Nestačí hovoriť slová a hovoriť ich polovičato, nie z celého srdca. Keď sa vaša bytosť kajá úplne celá, keď sa celí chvejete a cítite v každom póre, v každej žilke, že ste sa chovali nesprávne, len preto, že ste boli opití - až potom dôjde k náhlejš transformácii. Minulost' i budúcnost', ktorá je premietaná minulost'ou, sa rozplynú. Ste vrhnutí do "tu a teraz", ste vrhnutí do svojho skutočného bytia. A po prvý raz pocítite svoju vnútornú ničotu. Nie je to negatívna prázdnota, chrám je jednoducho taký obrovský ako vesmír. Je vám odpustené, ako hovorí Ježiš, pokáním je vám odpustené.

Ježišovým majstrom bol Ján Krstiteľ. Učil svojich žiakov jediné: "Čiňte pokánie, lebo súdny deň sa blíži!" V tom spočívalo celé jeho učenie. Bol to

veľmi nespútany človek, úžasný revolucionár, chodil križom krážom po svojej vlasti s jediným posolstvom: "Čiňte pokánie, lebo súdny deň sa blíži!" Preto kresťania celkom zavrhlí teóriu o znovuzrození. Nie, že by Ježiš nič nevedel o znovuzrození - on si bol dobre vedomý, že existuje reťaz reinkarnácií. Od reinkarnácií však celkom upustil, aby mohlo byť pokánie úplné.

Keď máte k dispozícii viacero životov, vaše pokánie nebude úplné. Môžete čakať a všetko oddaľovať. Môžete si myslieť: "Keď som urobil chybu v tomto živote, nič som nepokazil. Zato v budúcom ...". Takto uvažujú hinduisti. Sú tými najlenivejšími ľuďmi na svete len kvôli učeniu o reinkarnácii. Vždy sa všetko môže odložiť, žiadne náhlenie. Načo sa tak náhliť? Preto sa hinduisti nikdy nezaťažovali časom. Nikdy nevynašli hodiny, a keby záležalo na nich, vôbec nikdy by ich nevynachádzali. Hodiny sú teda Indovej mysli skutočne cudzie, hodiny do indickej domácnosti vôbec nepatria. Na hodiny prišli kresťania, pretože čas im je krátky a ubieha rýchlo. Nie hodina, ale celý život vám prchá z dosahu a na konci vás čaká len neodvratná smrť.

Ježiš a Ján Krstiteľ, ktorý bol jeho majstrom a zasvätil ho do tajov svojho učenia, sa chceli vyhnúť tomu odkladaniu, len preto celé ich učenie spočíva na pokání. Pretože potom už niet času nazvyš, potom už nič nenaodkladáte, pretože by ste boli stratení. Obaja majstri celú záležitosť vystupňovali do krajnosti.

Keby som zrazu vyhlásil, že toto je posledný deň a že zajtra svet zmizne, že vybuchne atómová bomba, a vyzval vás: "Kajajte sa!" - potom by ste sa dostali do centra, do stredu svojho bytia, boli by ste "tu a teraz". A potom by nasledoval krik a plač, divoký a zúfalý výkrik by vyrazil z hĺbín vašej bytosti. Kričali by ste bez slov, ale bolo by to omnoho bytostnejšie, výkrik by šiel od srdca. Neplakali by ste len očami - srdce by sa vám naplnilo slzami, celá vaša bytosť by nimi pretekala.

Keď sa budete kajať - v tom je sila prebudenia, bdelosti - očistíte sa od všetkej minulosti. Nie je treba ju odčiniť - v skutočnosti totiž vôbec neexistovala. Bol to sen, netreba ho odčiniť - stačí byť bdely. Všetky tieto sny a nočné mory sa so spánkom rozplynú. V skutočnosti neboli nikdy prvoradé, boli to len vaše myšlienky. A nebudte leniví - odkladali ste to už mnoho životov, a ste schopní to odkladať ďalej a ďalej - myseľ veľmi rada niečo oddaľuje. Vždy, úplne vždy, myseľ hovorí: "Zajtra." Schováva sa za zajtrajšok. Zajtrajšok je úkrytom pre všetky hriechy a cnosť sa rodí v tomto okamihu.

Niekoľko mi rozprával príbeh: V jednej kresťanskej misionárskej škole, kde však neštudovali len kresťanskí chlapci, sa museli učiť bibliu, podobenstvá a príbehy všetci žiaci. Jedného dňa navštívil školu inšpektor a spýtal sa jedného žiaka: "Kto bol prvý muž a kto prvá žena?"

Dieťa odvetilo: "Adam a Eva."

"A akú mali národnosť?", vyzvedal potešený inšpektor.

"A dieťa na to: "Boli Indovia!"

Inšpektorom to trochu otriaslo, ale spýtal sa: "Prečo myslíš, že to boli Indovia?"

Dieťa vyhrklo: "To je jednoduché! Nemali ani pokrývky hlavy, ani oblečenie, na jedenie mali len jedno jablko napoly - a aj tak verili, že sú v raji! Boli to Indovia!"

Indovia sú v vždy v pohode, nech sa deje čo chce. S ničím si nerobia starosti, len si pomyslia: "Život je taký dlhý, načo si robiť ťažkú hlavu? Prečo sa ponáhľať? Nikam predsa uháňať nemusím."

Kresťania učia, že žijeme len jeden život, a v tom spočíva veľká sila. Dobre

si zapamätajte: hinduisti majú pravdu, pokiaľ ide o teóriu reinkarnácie. Ale Ježiš sa nikdy nezaoberal teóriou. Problém je v ľudskej mysli a jej premene - niekedy môže byť pravda jedovatá, niekedy vás môže priviesť k zahálke.

Ešte jeden príklad: Gurdjieff zdôrazňoval, že nemáte žiadnu nesmrteľnú dušu. Môžete ju dosiahnuť, ale nemáte ju - môžete ju premeškať. Keď ju nedosiahnete, tak jednoducho zomriete, nič z vás nezostane. Podľa Gurdjieffa len jeden z milióna dosiahne svoju dušu, ktorá potom postupuje ďalej. Telo je stratené, ale duša je ďalej v pohybe. Nestane sa to však každému. Dušu vám nikto nedá, musíte sa o ňu pričiniť, vytríbiť ju. Mahávira, Buddha alebo Ježiš sa o ňu pričínili a tak sa stali večnými. Vy večnú dušu nemáte! Ako hovorieval Gurdjieff - vy ste len rastliny! Budete pohltení, rozplyniete sa, nemáte žiadne centrum - čo z vás môže prežiť?

Používal rovnakú taktiku ako Ježiš. Nehovoril pravdu, večnú dušu totiž skutočne máte. Je to ale nebezpečná teória, pretože keď sa dozviete, že máte nesmrteľnú dušu, že ste brahmanmi, uložíte sa k spánku. Upadnete do hypnózy: načo si robiť starosti, keď už som nesmrteľný? Načo meditovať? "Aham Brahmasmi - som už Boh." Uložíte sa k spánku, všetky snahy hodíte za hlavu. Teória vás zabíja, aj keď je pravdivá. Gurdjieff nehovorí pravdu, ale súcitiť s vami. A vy ste takí klamári, že vám pomôže len lož. Len lož vás vyvedie z vašich lží, rovnako ako sa trň z kože odstraňuje zase len trňom.

Ježiš veľmi dobre vedel o reinkarnácii. Od reinkarnačnej teórie jednoducho upustil z toho dôvodu, že navštívil Indiu! Pozrel na indickú myseľ a pochopil, že kvôli teórii o reinkarnácii sa naučila len odkladať. Teóriu skrátka a jednoducho zavrhol. Gurdjieff si tiež zašiel do Indie a do Tibetu a mohol vidieť, aký nezmysel bol spôsobený vierou, že vo vnútri máme už všetko čo treba. Ste božskí už teraz, nemusíte o nič usilovať. Žobráci sa považujú za cisárov - teda prečo by si s niečím robili starosti?

Pamätajte si, že kresťanstvo, hlavne Ježiš, dobre vie, že znovuzrodenie existuje. Život je súvislý, táto smrť nie je posledná. Ale keď sa dozviete niečo také, budete odpočívať. Celá Ježišova metóda spočíva na konflikte - nesmie vám dovoliť odpočinok, musíte bojovať, len tak sa vykryštalizujete.

Ježiš povedal:

Je zázrak, že duša dala vzniknúť telu;
že však telo dalo vzniknúť duši,
to je zázrak zázrakov.

Ježiš hovorí: ... duša dala vzniknúť telu ... to isté tvrdia všetky náboženstvá - Boh stvoril svet. Znamená to, že telo pochádza z duše, že látka pochádza z mysle: vedomie je zdrojom, svet vznikol až potom. Potom Ježiš povedal: ... je zázrak - je to tajomstvo.

Že však telo dá vzniknúť duši ... ako hovoria ateisti, materialisti, Karol Marx, Charvak a ďalší. Svet vraj nie je stvorený z ducha, duch je len vedľajší úkaz, sprievodný jav hmoty; duch pochádza z hmoty, je jej vedľajším produktom. Ježiš pokračuje: ... že však telo dalo vzniknúť duši, to je zázrak zázrakov. Stvorenie sveta Bohom je prvý zázrak. Ale druhý je zázrak zázrakov - keď svet stvorí Boha. Je ťažké uveriť tomu prvému, uveriť druhému je skoro nemožné. Nižšie sa môže zrodiť z vyššieho, ale ako môže duch vziť z hmoty, keď v nej ešte neexistuje? No, ako môže zo semienka vyrásť kvet, keď sa v ňom nenachádza?

Ale najkrajšie je toto:

Ja však žasnem, ako toto veľké bohatstvo
v takej biede našlo si domov.

Ste úbohými žobrákmi, ste totiž vždy plní túžob, stále chcete dostávať ešte viac. Túžba je žobranie, myseľ plná túžob je myslou žobráka. Môžete byť cisárom, na tom nezíde, len viac žobrete, to je všetko, ste len veľký žobrák. Stále ale niečo žiadate.

Mohamedánsky mystik Farid kedysi žil v malej dedinke pri Dillí. Cisár Akbar bol jedným z jeho stúpencom. Raz, keď sa dedinčania dozvedeli, že Akbar chodí za Faridom, prišli k nemu a prosili: "Farid, Akbar za tebou chodí, požiadaj ho teda o niečo. Potrebujeme aspoň školu a nemocnicu. Len ho popros, tvoje pranie cisár splní, sám ťa vyhladáva."

Dedinčania žili v chudobe, boli nevzdelaní a nemali nemocnicu. Farid teda súhlasil: "Dobre, aj keď nijako zvlášť neviem o niečo žiadať, už dlho som od nikoho nič nechcel. Keď ale ináč nedáte, pôjdem za cisárom." Nato odišiel.

K ránu došiel k palácu. Všetci vedeli, že Akbar je jeho prívržencom a Farida okamžite pustili dovnútra. Akbar práve bol vo svojej svätyni, kam sa chodieval modliť. Práve sa modlil a Farid preto zostal stáť za ním. Čakal so svojou žiadosťou, až sa cisár domodlí.

Akbar netušil, že mu Farid stojí za chrbtom. Na konci svojej modlitby povedal: "Bože všemohúci, nech je moja ríša väčšia, daj mi ešte viac bohatstva."

Len čo to Farid počul, otočil sa a odišiel. Keď Akbar dokončil modlitbu, obzrel sa - Farid práve schádzal zo schodov. "Ako si sa sem dostal? A prečo ideš preč?", zavolať na neho. Farid odvetil: "Išiel som za cisárom, ale našiel som žobráka. Prišiel som teda zbytočne. Vieš Akbar, mal som ťa za cisára, ale zmylil som sa."

Akbar zahrnul túto historku do svojej autobiografie, kde sa píše: "V tej chvíli som pochopil, že nech už človek dostane čokoľvek, nič sa nezmení, pretože myseľ neustále požaduje viac a viac."

"... ako toto veľké bohatstvo - bohatstvo božskej súcnosti - v takej biede našlo si domov". Opití a biedni ľudia, ktorí spia a žobrajú po celé svoje životy, žiadajú si samé ohavnosti, dokonca za ne bojujú, sú postihnutí chorobami - a v nich si Boh vytvoril svoj chrám, svoje obydlie - on býva práve vo vás! Ježiš to považuje za najväčšiu, najnemožnejšiu a najnepochopiteľnejšiu záhadu.

Viete, čo najviac zo všetkého zarmocuje Buddhu a Ježiša? Pohľad na vás, cisárov, ktorí v sebe majú Kráľovstvo božie a pritom žobrajú. Požadujete bezcenné veci, mrháte svojím časom, svojím životom, silou a príležitosťami.

Kajajte sa! Pozrite, čo ste doteraz robili. Uvidíte, akí ste nerozumní, ani neuveríte, že ste sa tak mohli chovať. Všetko je také nezmyselné!

Pozrite, čo ste sa vo svojich životoch navysťovali, čo ste si spôsobili! Ste len trosky, ktoré každým dňom stále viac chátrajú. Na samom konci budete úplne zničení a zdevastovaní. A pritom vo vašich žobrajúcich srdciach a mysliach žije kráľ, najvyšší kráľ. To je zázrak!

Ježiš s vami nezmerne súcitiť a pre svoj smútok sa nedokáže smiať. Nie, že by preňho bol smiech ťažký - nemôže sa smiať kvôli vám. Je taký smutný a tak s vami súcitiť, že vynachádza metódy a kľúče, aby vás otvoril, aby z vás urobil, čo už ste, aby vám dal uvedomenie si, kto ste.

Prejdite si tieto vety a zapamätajte si jedno kľúčové slovo: pokánie. Ak ste

schopní si uvedomiť, že pokánie je kľúčom, určite si celú minulosť očistíte a znenazdania budete opäť svieži a nepoškrvnení.

A keď ste svieži, je vo vás Boh, pretože Boh nie je nič iné, než vaša sviežosť a nepoškrvnenosť.

4. Nestarajte sa

Ježiš povedal:

Nestarajte sa
od rána do večera
a od večera do rána,
čo si oblečiete.

Učeníci sa ho pýtali:
Kedy ty sa nám zjavíš
a kedy my ťa uvidíme?

Ježiš odpovedal:
Až svoj odev
bez hanby odložíte,
pod nohy pohodíte
a pošliapete
ako malé deti,
vtedy uvidíte Syna Živého (Božieho) a
nezachvejete sa strachom.

Už nežijeme podľa toho, akí skutočne sme, ale s ohľadom na to, akí by sme chceli byť. Nežijeme so svojou skutočnou tvárou, ale s tvárou predstieranou a falošnou. V tom je celý problém. Tvár, s ktorou sa narodíte, je vaša vlastná - nikto ju zatiaľ nenarušil ani nepretvoril, ale skôr či neskôr s tým spoločnosť začne. Okolie postupne ukryje tvár, ktorá vám bola daná pri narodení, a namiesto nej vám ponúkne množstvo iných pre rôzne príležitosti, pretože s tou jedinou už dnes nemôžete vystačiť.

Situácia sa mení a vy potrebujete mnoho falošných tvárí, masiek. Od rána do večera a od večera do rána ich vystriedate tisíce. Keď sa stretnete s vysokopostaveným človekom, zmeníte masku - ste niekto úplne iný, ako keď na vaše dvere zaklope otrhaný žobrák. A toto striedanie neustáva ani na minútu.

Musíte byť ostražití, lebo len čo sa tento proces zautomatizuje natoľko, že si ho ani nebudete musieť uvedomovať, začne prebiehať bez vášho pričinenia. Keď vojde do izby sluha, ani sa naňho nepozriete. Chováte sa, ako keby to ani nebol človek, akoby neexistoval. Ak však vojde váš nadriadený, okamžite vyskočíte a s úsmevom a úklonami ho budete vítať, akoby vstúpil sám Pán Boh.

Pozorujte svoju tvár a prebiehajúce zmeny. Sledujte ju v zrkadle a premýšľajte o svojich mnohých tvárach. Skúste pred zrkadlom nasadiť výraz, ktorý máte, keď ste so svojou ženou, tvárte sa ako pri stretnutí s milovanou osobou, ako keď ste nahnevaní alebo dychtiví, zistite ako vyzeráte pri sexuálnom vzrušení, alebo keď ste nespokojní a frustrovaní. Pozorujte zrkadlo a uvidíte, že nie ste jeden človek, ale mnohohlavý dav. Niekedy bude dokonca ťažké priznať, že všetky tieto tváre sú vaše. Zrkadlo sa pre vás môže stať veľkým požehnaním. Môžete nad

zmenami svojej tváre meditovať. Uvidíte tu, akým falošným sa stal celý váš život. Žiadna z týchto tvári nie ste vy.

Jednou z najhlbších zenových meditácií je nájsť svoju skutočnú, pôvodnú tvár, tú, ktorú ste mali, než ste sa narodili na tento svet, a ktorú budete mať, keď ho opustíte, pretože všetky svoje tváre nemôžete vziať so sebou. Slúžia vám ako úskok, trik na obranu vlastnej osoby, brnenie na ochranu pred svetom. Až keď všetky odhodíte, môžete zazrieť Ježiša, pretože len čo uvidíte svoju skutočnú tvár, uvidíte jeho.

Ježiš nie je nikto iný, než vaša vlastná, skutočná tvár. Rovnako Buddha. Ani Buddha, ani Ježiš nie sú mimo vás. Ak odhodíte všetko falošné a zostanete nahí - naozaj vy, bez pretváranky a akéhokoľvek prispôsobovania - potom budete ako oni. Zjaví sa Ježiš vo svojej najväčšej sláve. Nemôžete ho hľadať v synovi tesára Jozefa. Je vo vás, a môže sa v okamihu prejaviť. Zapamätajte si - rovnaké je poznané rovnakým. Až keď ste vy sami ako Ježiš, až potom ho môžete spoznať. Keď ste si vedomí svojho vnútorného bytia, pochopíte aj vnútorné bytie iných ľudí.

Svetlo môže rozoznať svetlo, nikdy temnotu. Ako by potom temnota mohla rozoznať svetlo? Keď nie ste sami sebou, nemôžete spoznať skutočného človeka, a Ježiš je tým najskutočnejším z ľudí. Neklame, je sám sebou, a vy ktorí klamete celým svojim životom - vaše slová, gestá - všetko je lož - to nemôžete nikdy dokázať. Len v úplnej nahote rozoznate Ježiša vo svojom vnútri, a potom aj spoznanie navonok bude možné. Vnútorné poznanie je prvý krok, pretože všetko poznanie vychádza z najvnútornejšieho zdroja vášho bytia. Niet inej cesty.

Jedno z najstarších židovských prísloví hovorí, že hľadať Boha začnete vo chvíli, keď ste ho už našli. Znie to paradoxne, ale je to presne tak. Ako ho môžete začať hľadať, kým ste ho ešte nenašli - nenašli v sebe, neuskutočnili vo vnútri? Potom začína hľadanie, ale nie je už v skutočnosti potrebné. Začína a končí v rovnakom okamihu, prvý krok je zároveň posledným.

Medzi vami a božskosťou je len jediný krok. Nie dva, a teda ani žiadna cesta. Len jediný krôčik - odhodiť všetku podvojnosť, ktorou ste sa obťažkali, všetky vypožičané masky.

Načo ale máte tieto masky? Načo slúžia a prečo sa ich tak bojíte odhodiť? Celý mechanizmus vám musí byť jasný, ináč mi nebudete rozumieť.

Za prvé - nikdy ste nemilovali sami seba, ináč by ste na skrývanie nemali žiadny dôvod. Nenávidíte sa, a preto ukrývate svoju tvár. Keď neznášate sami seba, ako by ste sa potom mohli ukázať ostatným? Ak sa nemáte radi a sami sa odmietate vidieť, ako by ste to mohli dovoliť iným? Kde však táto nenávisť vzniká? Celý princíp spoločnosti je založený na tom, vyvolať vo vás nenávisť, odsúdenie a pocit viny. Náboženstvo, cirkve, spoločnosť - všetky typy vykorisťovania sú založené na jednoduchom fakte nenávisťi človeka k sebe samému.

Keď taká nenávisť chýba, aký máte dôvod k návšteve kňaza? Načo by vám to bolo? Ak nenávidíte, cítite sa vinní, cítite potrebu sa zmeniť, uvedomujete si, že potrebujete pomoc - niekoho, kto by z vás urobil človeka hodného lásky. Rodičia vám stále tvrdia: "Toto robíš zle, tamto robíš zle, všetko je zle!" Stále vám prikazujú nerobiť to alebo ono.

Raz bola na pláži matka s malým dieťaťom, a to sa chcelo hrať v piesku. Matka mu to ale zakázala: "Nie, piesok je mokrý, zamažeš si šaty." Potom chcelo ísť bližšie k vode. Ale matka odpovedala: "Nie, ani za nič. Je tam klzko, spadneš." Potom chcelo len tak pohehovať a poskakovať okolo, ale opäť ho zastavila: "Nie, stratíš sa, je tu plno ľudí." Nakoniec dieťa poprosilo o zmrzlinu, stánok bol neďaleko. "Nie, nie je to zdravé, bolelo by ťa hrdlo." Vtedy sa matka otočila k

vedľa stojacemu človeku a postťažovala sa: "Videli ste už také neurotické dieťa?"

Nie dieťa, ale jeho matka je neurotická. Hrať sa v piesku, dívať sa na more alebo pobehovať okolo nie je neuróza, to len neurotická myseľ vždy odpovedá: "nie". Neurotický človek nemôže povedať "áno". Ak nedokáže byť sám slobodný, ako by mohol dopriať slobodu iným? Táto matka ... a skoro všetky matky a všetci otcovia sú takí. Skúste si na to spomenúť, až sa sami stanete matkami a otcami. Zabíjate slobodu a krok za krokom dotlačíte dieťa k neuróze, k pocitu, že stále robí chyby. Má zakázané robiť čokoľvek z toho, čo ho napadne z vlastnej hlavy.

Ste postihnutí neurózou ... Celá spoločnosť je - je to reťaz neuróz prenášaných z generácie na generáciu. Postupuje ďalej a ďalej, a až dodnes nebola vytvorená taká spoločnosť, ktorá by sa toho prekliatia dokázala zbaviť. Len z času na čas niekoľko jedincov dokáže utiecť z tohto väzenia, ale sú to vzácne výnimky, pretože je príliš veľké a postavené na pevných základoch. Celý systém je už zabeháný a podporovaný minulosťou - je skoro nemysliteľné, že by nejaké dieťa bolo schopné uchovať si duševné zdravie.

Je to skoro nepredstaviteľné. Všetci vo vašom okolí sú šialení a vás donútia byť tiež takými. Zabijú vašu osobnú slobodu a naučia vás myslieť si, že sa mýlite, vždy mýlite, že stále robíte chyby. To vyvolá pocit sebaodsúdenia - začnete sa nenávidieť. Pamätajte - keď nenávidíte seba, nemôžete milovať nikoho iného. Je to nemožné! Ako môžete k niekomu cítiť lásku, keď ju necítite k sebe? Ak je otrávený zdroj, budú všetky vaše vzťahy k druhým zamorené. Nikdy už nebudete schopní lásky.

Plynie z toho ešte jeden logický dôsledok: ak cítite k sebe odpor, ako by ste si mohli myslieť, že by vás mohol milovať niekto druhý? Pokiaľ sa vy sami nie ste schopní milovať, ako by to dokázal niekto iný? Takto ste si v hĺbke duše istí, že k vám nikto necíti lásku, a ak sa o to aj niekto pokúsi, nebudete mu veriť. Budete predpokladať, že vás klame. Ako by práve vás mohol niekto milovať - vy sami to nedokázate. Zostávate skeptickí a plní pochyb. Nedokázate dôverovať a nájdete nakoniec spôsob ako dokázať, že ten druhý v skutočnosti lásku len predstiera. Len čo sa vám to podarí, upokojíte sa, a všetko je v poriadku.

V tejto nenávisti spočíva základ všetkých falošných tvárí. Šaty nemajú v prvom rade chrániť pred nepriazňou počasia - to je len podružné. Sú tu, aby ukryli telo, ukryli sexualitu, sú tu, aby ukryli animalitu vo vás. Ale život je animálny - všetko živé vo vás je zvieracie. Všetko je zvieracie s výnimkou hlavy, všetko okrem nej musí byť teda ukryté. Len hlava, ako sídlo myslenia, je prijateľná. Pre spoločnosť by vôbec bolo najlepšie, keby bolo telo odstránené a zostala len hlava.

Boli vykonané experimenty v tomto smere, úspešné experimenty. Je možné úplne odstrániť telo bez toho, aby myseľ prestala fungovať. Mozog ku svojej práci potrebuje len mechanickú "pomoc" - mechanické srdce bije, mechanický cievny systém udržuje krv v obehu - a mozog pracuje bez potreby tela. Vedci urobili množstvo pokusov a sú udivení, čo všetko ešte v mozgu prebieha, aj keď je takto izolovaný - môže mať sny, myslieť a vytvárať logické konštrukcie.

Niečo také vedci dokážu len niekoľko rokov, ale spoločnosť už dávno uspela na rovnakom poli inými prostriedkami - celé vaše telo je "odrezané" od vášho vedomia, len hlava zostáva. Keby ste našli svoj bezhlavý trup, poznali by ste, že je váš? Som si istý, že nie. Nikdy ste svoje telo naozaj nevideli, dokonca ani v kúpeľni nie. Šiat je už príliš veľa. Nepokrývajú len telo, ale aj dušu.

Dvaja malí chlapci išli okolo vysokého múru nudistickej pláže a pochytila ich zvedavosť, čo je za ním. Našli malý otvor, ale bol vysoko, preto jeden druhému

vyliezol na ramená a pozeral sa. "To je zábava! Je tam plno ľudí, hrajú sa, a všetci sú nahí!" Druhý chlapec, celý vzrušený, sa pýtal: "Sú to muži alebo ženy?" Ale priateľ mu odpovedal: "Neviem, nemajú nič na sebe."

Muž sa stáva mužom vďaka svojmu odevu, žena sa až ním stáva ženou. Ten chlapec má pravdu, keď hovorí: "Neviem, nemajú na sebe šaty." Vašu identitu, vašu osobnosť tvoria šaty. Preto kráľ nikdy nedovolí, aby ste nosili rovnaký odev ako on. Keby sa tak začali obliekať obyčajní ľudia, čo by z neho zostalo? Nemôže to dovoliť, lebo len vďaka tomuto rozdielu zostáva kýmisi výnimočným.

Šaty vám dávajú totožnosť. Natoľko už na vás oťaželi a pevne priľnuli, že dokonca ani v snoch sa nikdy neuvidíte nahí. To predsa hovorí samo za seba! Potreba ošatenia prenikla veľmi hlboko. Vo svojich snoch nikdy neuvidíte vyzlečených seba, ani druhých. Odev sa dostal do hlbokého podvedomia - sen je podvedomý fenomén. Aspoň v ňom by ste teda mali byť prirodzení, ale nie ste. Aj sem už prenikli masky a falošné tváre.

Toto klamstvo, táto pseudoindividualita, je postavená na základe vašej nenávisťi k vlastnej osobe. Chcete ju ukryť, nedovolíte nikomu uvidieť vaše skutočné ja. Veď ako by vás potom mohol niekto strpieť? Ako by niekto mohol vaše pravé ja milovať alebo si ho vážiť? Začnete hrať divadlo - a toho sa týka Ježišov výrok:

Ježiš povedal:
Nestarájte sa
od rána do večera
a od večera do rána,
čo si oblečiete.

Nepremýšľajte o tvárach, odeve, neúprimnostiach. Zostaňte sami sebou a prijmite sa takí, akí naozaj ste. Je to veľmi ťažké, už len pomyslenie na to je nepríjemné a znepokojujúce.

Kde sa toto znepokojenie berie? Vnútili vám ho vaši učitelia, veľkí traviči života. V skutočnosti to nie sú žiadni učitelia, len nepriatelia. Učili vás, že: "toto a tamto je zvieracie, ..." - a že vy ste predsa človek. Nesnažili sa vám tým povedať nič iné, než že všetko animálne máte v sebe a pred druhými zaprieť. Ale ja vám hovorím, že človek nestojí proti zvieraťu, že je len najdokonalejším zvieraťom. Nie protiklad, ale najvyšší dosiahnutý vrchol. Ak popriete zviera v sebe, popriete zároveň svoj najvnútornejší zdroj života. Potom už zostanete navždy falošní.

Ak popriete animalitu vo chvíli, keď sa milujete so ženou, čo sa asi stane? Tu je dôvod, prečo sú dnes mnohí ľudia na samej hranici impotencie. Môžete byť prekvapení, keď vám poviem, že podľa môjho názoru, na Východe deväťdesiatdeväť percent žien nikdy neprežilo orgazmus. Rovnaké to bývalo aj na Západe, teraz sa situácia mení. Deväťdesiatdeväť percent žien nikdy nedosiahlo vyvrcholenie, pretože im to jednoducho nebolo dovolené. Muži mohli aspoň trochu zostať zvieraťami, ženy nie. Tie museli behom milovania zostať stuhnuté, umŕtvené, ako telo bez duše. Nesmeli prejavit emócie, nesmeli priznať, že ich to teší - len nízke ženy majú zo sexu potešenie. Prostitútky ho môže mať, ale manželka nikdy. Ak sa manželka dostáva do extázy, bude sa jej muž cítiť poškodený a myslieť si, že nemá príliš dobrú ženu. Ona predsa má byť bohyňou a nie zvieraťom. Ale chovať sa ako bohyňa, a pritom ňou nebyť, nutne znamená podvádzanť.

Všimli ste si slovo "emócia"? Pochádza z latinského "motus" - pohyb. Keď ste

naplnení emóciami, je celé vaše bytie v pohybe. Chveje sa a pulzuje, je plné života - je divoké. Žena ale predsa nemôže byť divoká a plná života! Musí byť umŕtvená a škrobená, potom je to dobrá žena, potom prekonala animalitu. Pokiaľ ale popriete sex ako animálny, nestane sa nič iné, než že ho jednoducho potlačíte do podvedomia.

Pred pár rokmi sa v Amerike jeden výrobca hračiek dostal do problémov a dokonca pred súd len preto, lebo začal vyrábať bábiky, ktoré mali skutočné pohlavné orgány.

Hračky s pohlavím! Priniesli mu len ťažkosti a musel zastaviť výrobu. Začal výbornú vec, ale súd ju zakázal, spoločnosť ju zakázala.

Prečo by hračky nemohli mať pohlavné orgány, keď majú všetko ostatné? Chcete udržať deti v nevedomosti? - potom im vytvárate falošnú tvár. Prečo tie bábiky vyvolali toľko odporu? Hračky sú hračky! Ale kňazi, misionári, takzvaní "ochrancovia mravov" boli rozzúrení a dohnali toho muža pred súd. Pritom to bol krásny nápad, prevratná myšlienka. Deti musia poznať celé telo, pretože celé telo je krásne. Prečo ho skrývať a rozdeľovať? Je to strach, hlboko zakorenený strach z animálnosti. Vy ale ste zvieratá, s tým sa nedá nič robiť - môžete tento stav prekonať, ale nie ho jednoducho poprieť. Keď sa ho pokúsite poprieť, vytvoríte len falošnú, lživú masku božskosti a čistoty.

Pokiaľ tento stav skutočne prekonáte v zmysle transcencie, dosiahnete pravú zbožnosť. Ale transcendovať znamená predovšetkým prijať - musíte pozorne prejsť touto fázou, nie sa v nej stratiť, prejsť skrz a dostať sa nad ňu. Ak ju popierate, potom sa ju snažíte len obísť. V živote ale nie je možné obchádzať. Keď to budete robiť, zostanete nezrelí a infantilní, nikdy sa vám nepodarí dospieť. Život musíte prežiť, len potom budete rásť. Príde chvíľa, keď sa dostanete nad svoju pohlavnosť, ale príde cez poznanie, cez skúsenosť, príde cez hlbšie uvedomenie a lásku - nie cez popieranie a represiu.

Ježiš hovorí:

Nestarajte sa od rána do večera
a od večera do rána,
čo si oblečiete.

Neobliekajte si nič. Nehovorím, že sa máte prechádzať po meste nahí, ale neobliekajte si nič - buďte sami sebou! Čokoľvek život prináša, prijmite, privítajte a užite. Oslávte to. Ďakujte nebesiam za to, čím vás urobili, nech už je to čokoľvek. Neodmietajte, pretože keď odmietate niečo zo seba, odmietate zároveň Boha - on je stvoriteľ, on vás vytvoril takých, aký ste. To on vie čo robí, nie vy. Pokiaľ zavrhuje niektorú časť seba, zavrhuje jeho, hľadáte chybu v univerze, v existencii samej. Je to bláznivé a hlúpe, lenže ľudia, ktorí to robia, sú často veľmi vážení.

Ježiš vás nabáda, aby ste sa miesto uvažovania o tom, čo si vziať na seba, len spontánne pohybovali životom. Berte život zodpovedne, ale nestavajte medzi seba a jeho plynutie žiadnu lož.

Žite zo sekundy na sekundu bez premýšľania. Premýšľanie je vašou najhlbšou maskou. Máte sa stretnúť so ženou a už po ceste sa pripravujete na to, čo jej povedať. Ak potrebujete také prípravy, nie ste skutočne zamilovaní, lebo skutočná láska je schopná hovoriť plynule, sama zo seba - veci sa budú diať svojím vlastným spôsobom, prirodzene. Kvety vykvitnú vždy po svojom -

nepotrebuju nič skúšať.

Mark Twain kedysi predniesol výbornú prednášku. Keď vychádzal zo sály, spýtal sa ho jeden z jeho priateľov, ako s ňou sám bol spokojný. Mark Twain odpovedal otázkou: "S ktorou z nich - s tou, ktorú som si pripravil, s tou, ktorú som predniesol, alebo s tou, ktorú som chcel predniesť?"

Taký je celý váš život - niečo si práčne nachystáte, niečo iné vyslovíte a ešte niečo celkom iné ste v skutočnosti chceli povedať. Prečo dochádza k takému zložitému deleniu? Pretože nie ste spontánni. Spontánny človek dokáže povedať hneď na prvý raz, čo zamýšľal - chce to ale byť pozorný. Potom dokážete reagovať z hĺbky tejto pozornosti. Vy sa však musíte pripravovať, pretože ste nepozorní a nesústredení. Máte obavy, že sa situácia bude vyvíjať ináč, než predpokladáte: "Dokážem vhodne reagovať?" Strach! Začínate s falšou. Ale Ježiš hovorí: "Nemyslíte na to, čo si obliecť."

Učeníci sa ho pýtali:
Kedy ty sa nám zjavíš
a kedy my ťa uvidíme?

Ježiš odpovedal:
Až svoj odev
bez hanby odložíte,
pod nohy pohodíte
a pošliapete
ako malé deti,
vtedy uvidíte Syna Živého (Božieho) a
nezachvejete sa strachom.

Pokúste sa pochopiť každé slovo. Učeníci sa pýtajú: "Kedy ty sa nám zjavíš ...?" Ježiš je tu, v plnosti svojej slávy, je v ich prítomnosti, stojí pred nimi. Jeho samého sa to pýtajú, akoby sa snáď nejako skrýval.

Raz sa Buddha prechádzal po lese so svojím žiakom Anandom. Suché lístie už pokrývalo cestu a ďalšie sa znášalo zo stromov. Tu sa Anand ozval: "Vždy som sa ťa chcel spýtať na jedno - zjavil si nám všetko čo vieš, alebo si pred nami niečo skrýl?"

Buddha odpovedal: "Moja dlaň je vždy otvorená - buddha nikdy nemá zaťatú pešť. Odhalil som všetko. Ak sa ti zdá čokoľvek skryté, je to tvoja vina, nie moja."

Ježiš je tu, prítomný, a učeníci sa pýtajú, kedy ho uvidia a budú schopní spoznať. Ale veď on im už všetko odhalil! Domnievajú sa, že niečo skrýva, ale on neskrýva ani to najmenšie. Je to presne naopak - to oni nie sú otvorení. Uzavreli sa, obrnili, a ich oči preto nevidia. To oni mnohé skrývajú, nie Ježiš.

Pravda nie je skrytá, len vy ste voči nej uzavretí. Pravda sa javí všade, v každom okamihu. Je v samej podstate pravdy, že nemôže byť skrytá. Len lož sa pokúša skryť, lož býva tajnostkárka. Pravda je vždy ako otvorená dlaň, len vy ste oproti nej ako zaťatá päšť.

Problém je vo vás, hovorí Ježiš. "Až svoj odev bez hanby odložíte ..." Môžete sa vyzliecť, ale ak sa neprestanete hanbiť, nebude vaša nahota skutočná, nebude nevinná. Hanba nie je nič iné ako pretváрка.

V kresťanstve je hanba prvotným hriechom. Poznáte určite príbeh Adama a Evy. V ktorom okamihu zhrešili? Mnohí sa snažili a snažia nájsť odpoveď, určiť presne okamih, kedy k tomu došlo. Mali zakázané ochutnať ovocie zo stromu poznania, ale

dostavilo sa pokušenie. Je to prirodzené - objaví sa vždy zároveň so zákazom, je to v prirodzenosti mysle. Mysel' ale ovláda aj ďalší trik - pokúša vás, ale zároveň urobí zodpovedným niekoho iného. Akýkoľvek zákaz prebudí v mysli zvedavosť, priláka jej pozornosť. Mysel' chce všetko vedieť, strkať nos do všetkého, všetko podrobiť skúmaniu.

Adam a Eva uviedli do pokušenia sami seba, nikto iný tam nebol. V príbehu sa ale hovorí o diablove, ako o pokušiteľovi. Je to podvod mysle, ktorá sa tak vyhýba zodpovednosti. "Diabol" je len obetným baránkom. Vy ste v pokušení, ale on je pokušiteľ, zostávate teda bez viny. Prehovoril vás a zvedol, to on je skutočný hriešnik. Pokušenie však pochádza zo zákazu a tu sa myseľ dopúšťa podvodu. Príbeh je pôvabný:

Boh povedal: "Nejedzte ovocie tohto stromu!" Keby tí dvaja skutočne verili, vyhli by sa mu. Ich viera však nebola skutočná. "Prečo", pýtali sa, "prečo nám Boh ten strom zakázal, prečo práve strom poznania?" Mysel' im určite odpovedala: "Pretože len čo ochutnáte jeho ovocie, stanete sa sami bohmi, lebo spoznáte a prehliadnete. Upiera vám ten strom, pretože žiarli, žiarli na to, že by ste mali byť rovnako dokonalí ako on. Dôjdete poznania a nič vám nebude skryté." Príbeh však dosadzuje na miesto mysle diabla a do jeho úst kladie slová pokušenia: "zakázal vám jesť tie plody, pretože je žiarlivý a má strach." Táto situácia mala v skutočnosti len preveriť vieru Adama a Evy - nič viac.

Ale myseľ ich presvedčila - myseľ je tým "diablom". Diabol vraj vzal na seba podobu hada, ktorý je najstarším symbolom vychytralosti - a myseľ je tá najvychytralejšia vec na svete. Obaja, Adam aj Eva, zvalili všetku zodpovednosť na tohto diabla, Adam potom navyše na Evu. Muž vždy označoval ženu za pokušiteľku, vždy ju odsudzoval. Vo svätých knihách celého sveta je žena takto ponižovaná. Zvádza vás k hriechu a je príčinou všetkých trápení. Všetci takzvaní svätci sa predhánali v odsudzovaní žien.

Takto teda myseľ pracuje: Eva hovorí: "diabol" a Adam volá: "Eva". A keby ste náhodou narazili na diabla a spýtali sa jeho, odpovie vám: "Boh - prečo vôbec v raji niečo zakazoval? Je to všetko jeho vina. Rajská záhrada bola ohromná, boli v nej milióny stromov, takže Adam s Evou by sami na ten strom poznania nikdy neprišli. Keď im bol ale upretý, celý zvyšok záhrady ich samozrejme prestal zaujímať a zamerali sa len na tú hlúpu jablňu - to Boh urobil chybu!"

Ale ten príbeh je skutočne pôvabný a má neobyčajné množstvo rozmerov. Môže byť vykladaný mnohými a mnohými spôsobmi - v tom je krása prirovnania. Odtrhli plod a ochutnali, a v tú chvíľu sa ich zmocnila hanba za vlastnú nahotu. Kedy došlo k hriechu? Keď neuposlúchli Boha? Spýtajte sa kňazov a oni vám odpovedia, že je to tak, pretože vás chcú udržať v poslušnosti.

Keď sa spýtate filozofov, nie teológov, odpovedia vám: "Vo chvíli, keď ochutnali to ovocie." - pretože s myslením začína trápenie. Život bez myslenia je nevinný, deti sú nevinné, pretože sa ešte nenaučili myslieť. V nemyslení spočíva krása. Človek nie je krásny, lebo jeho myseľ je stále zaťažená obavami a myšlienkami, fantáziami a snami, taká zaťažená a napätá, že vrodenný pôvab je vo všetkom tom balaste hlboko pochovaný. Keď sa teda spýtate existencionalistov, ukážu na strom poznania.

Ak sa však spýtate psychológov, ich prístup je najhlbší a odpovedia: "Vo chvíli, keď sa zahanbili." Len čo sa objaví hanba, prepuká aj nenávisť k sebe samému, odmietanie vlastného ja. Táto hanba ale prichádza s poznaním. Deti sa nehanbia, úplne bezstarostne pobejú nahé. Krok za krokom ich donútite hanbiť sa za nahotu. Čím viac sa dozvedajú, tým viac zo seba začnú skrývať.

Ježiš hovorí: "Až odev svoj bez hanby odložíte ..." Ale čo urobili Adam s Evou? Zakryli sa figovými listami, vymysleli prvý odev - začala história sveta. Ako môžete znova vstúpiť do Rajskej záhrady? "Odložte svoje figové listy!" - volá Ježiš. Tadiaľ vedie podľa neho cesta späť. Takto sa môžete vrátiť: "Až svoj odev bez hanby odložíte ..." Pretože je možné sa vyzliecť a neprestať sa hanbiť - hlboko vo vnútri zostáva odev zachovaný bez zmeny - nie ste otvorení, stále ešte mnohé skrývate. Vyzlečenie nie je nahota. Ste možno bez šiat, ale nie ste nahí.

Nahota má hlbší rozmer - znamená celkom sa zbaviť hanby, prijať svoje telo v jeho úplnosti, tak ako je. Bez odsúdenia zo strany mysle, bez oddeľovania ktorejkoľvek časti, potom je to nahota. Mahavíra nie je vyzlečený, nie je členom klubu nudistov, ale je nahý, nahý ako dieťa. V klube nudistov nie ste skutočne nahí. Dokonca vaša nahota je vykalkulovaná, je to manipulácia mysle. Vzpierate sa, revoltujete, staviate sa proti spoločnosti - len preto, že ona vyznáva ošatenie, vy ho zahadzujete. Je to umelo vyvolaná reakcia. Nie ste nevinní, detsky nevinní.

Ježiš hovorí:
Až svoj odev
bez hanby odložíte,
pod nohy pohodíte
a pošliapete
ako malé deti,
vtedy uvidíte Syna Živého (Božieho) a
nezachvejete sa strachom.

Ako prvý krok musíte prijať svoju nahotu pred Bohom tak, ako dieťa pred svojim otcom či matkou - bez hanby. Od chvíle, kedy sa prestanete hanbiť pred božským, budete skutoční. Keď sa hanbíte, ešte stále nosíte masku, musíte ju používať.

A za druhé - len čo sa vytratí pocit hanby, prestanete sa báť. Tieto dva pocity idú ruka v ruku. Keď sa zbavíte hanby, strach vás celkom opustí. Všetky obavy zmiznú. V tej chvíli sa vám otvoria oči - uvidíte syna Božieho, syna Živého, bude vám odhalený. Rovnako Buddha.

Ľudia sa ma často prichádzajú pýtať: "Ako rozoznáte skutočného, osvieteného majstra od vychytralého podvodníka?" Vo vašom stave ho jednoducho poznať nedokážete. Je to ako pýtať sa slepca, či je rozsvietený. Ako by to mohol vedieť? Poznanie vyžaduje zrak, a jeho oči sú zatvorené. Nedokážete odhaliť, či človek dosiahol uskutočnenie a osvietenie, či je skutočne Kristom a synom Božím (Živého). Ako by ináč mohli Ježiša ukrižovať?

Ako je možné, že sa minieme s Ježišom? Je to tým, že máme zavreté oči. Zaslepené všetkým tým odevom, nielen vrchnou vrstvou látky, ale všetkými ostatnými druhmi - odevom hanby, strachu, sebanávisti, odsúdenia a viny - vrstva za vrstvou.

Ježiš hovorí:
Až svoj odev
bez hanby odložíte,
pod nohy pohodíte ...

Keď prvýkrát nútite dieťa obliecť sa, vzpiera sa. Vzdoruje šatám, pretože ho

obmedzujú a zväzujú, nútia ho k falši. Jeho odpor je prirodzený. Môžete ho ale prinútiť, presvedčiť: "Keď ideš von, musíš sa obliecť, až sa vrátíme, dáš si ich zase dolu. Medzi ľuďmi ich musíš mať, bez nich nemôžeš ísť na ulicu." Chce ísť, a preto sa oblečie.

Hneď po návrate ich však strhne zo seba, a nielen to, bude po nich dupať. Sú to nepriatelia, len ho donútili ku lži. V šatách prestalo byť samo sebou. Teraz je však zase voľné. Oslávi svoju nahotu tým, že odev zahodí a bude po ňom šliapať a skákať, bude sláviť svoju voľnosť. Ak to urobíte ako deti, ... potom uvidíte Syna Živého (Božieho) a nezachvejete sa strachom.

V nahote nie je strach, ten je len niečo pridané zvonku, je vytvorený cez hanbu. Mnohé náboženstvá vo vás vedome vytvárajú pocit viny. S pocitom hanby sa dostaví aj strach. Potom sa rodí neuróza a potom prichádzate k rovnakej osobe, ktorá vo vás vyvolala pocit previnenia, prichádzate, aby vám ho pomohla prekonať, transcendovať! Títo ľudia vám nemôžu pomôcť, keď sú sami tvorcami takých pocitov. Odpovedia vám: "Modlite sa a obávajte sa Boha". Nemôžu vás viesť k prekonaniu strachu. Ježiš áno, ale celá konštrukcia musí byť zničená od základov. Tie sú tu: neprijímate sami seba a zostávate vo večných obavách.

Prijmite sa, a nebude sa čoho báť. Prestaňte myslieť v pojmoch: "musím", "nesmiem", "mal by som" a "nemal by som" - potom nikdy nepoznáte strach. Buďte skutoční a dôverujte skutočnosti. Nebojujte s realitou. Ak je tu sex, dobre, prijmite ho. Ak sa objaví hnev, prijmite ho tiež. Nesnažte sa umelo vytvárať protiklad: "Som nahnevaný a to nie je dobré. Musím byť ochotný odpúšťať." "Prenasledujú ma sexuálne túžby, ktorých sa musím zbaviť, musím žiť v celibáte." Nesnažte sa vytvoriť opačný pól, pretože tak sa vám podarí len vyrobiť si masku. Hnev zostane, vaša ochota odpustiť bude len falošnu tvárou. Sex zostane, bude však klesať hlbšie a hlbšie do podvedomia a vaša tvár sa pokryje maskou brahmačáriu. To vám ale nijako nepomôže.

Bol raz jeden vedec, ktorý sa snažil odhaliť tajomstvo diamantov. Pracoval bez oddychu a mal už skoro všetky kľúče k záhade, okrem jedného. S jeho odhalením by bol najbohatším mužom na svete. Napriek všetkej námahe mu však stále unikali. Potom mu ktosi poradil, aby vyhládal v Tibete múdru ženu, ktorá pozná odpoveď na všetky otázky. Muž sa teda vydal do Tibetu, ale cesta sa pretiahla na niekoľko rokov. Nebolo ľahké sa k tej múdrej žene dostať. Prešiel mnohými ťažkosťami a niekoľkokrát bol v stávke jeho život, ale nakoniec dosiahol cieľ. Skoro ráno zaklopal na dvere chatrče a ona mu otvorila. Bola veľmi pekná, najkrajšia žena, akú kedy videl. Ale nielen krásna, ale aj veľmi vyzývavá - v jej očiach akoby iskriло: "poď bližšie!" "Môj muž odišiel, som tu sama, môžeš sa teda pýtať, ale je pravidlo, že sa ma môžeš opýtať len na jednu jedinú otázku a ja ju zodpoviem." A tu vedec vyhrkol: "Kedy sa vráti váš muž?"

To bola teda otázka, ktorú sa prišiel spýtať. Niekde hlboko v podvedomí musel byť jeho skutočným problémom sex. Práca s diamantami a hľadanie ich tajomstva bolo len odvedením pozornosti. Hlboko vo vnútri si musel myslieť: "Až budem najbohatším mužom sveta, všetky krásne ženy budú moje", aj keď si toho najskôr nebol vedomý.

Držite sa na povrchu a nevedomie vás nezaujíma, ale ono samo sa vo vhodnú chvíľu prejaví, vybuchne s o to väčšou intenzitou. Pokus o útek je zbytočný. Len transformácia môže pomôcť, a tá vyžaduje hlboké prijatie seba samého. Bez odsúdenia, bez rozlišovania, bez hodnotenia. Dôverujte svojej prirodzenosti a nechajte sa ňou unášať, nepokúšajte sa plávať proti prúdu - to je význam nahoty.

Nechajte sa s dôverou viesť životom, nech mierí kamkoľvek. Nevytvárajte si

vlastný cieľ. Keď to urobíte, budete nutne klamať a predstierať. Život žiadny cieľ nemá - pokiaľ ho máte vy, ste proti životu. Život nevychádza z toho istého zdroja ako obchod, ale ako poézia, nie z hlavy, ale zo srdca - život je romantický. Je treba dôverovať, pochybnosti vám v ničom nepomôžu. Život je iracionálny, nie exaktný. Neverí v Aristotela a logiku, ale v lásku a poéziu, v mystiku. Je to záhada, ktorú je treba prežiť, nie rébus na vyriešenie - život nie je hlavolam, ani matematický problém. Tajomstvo je otvorené, ale vy nie. Je odhalené všade - v strome aj v liste, v každom slnečnom lúči. To len vy ste sa stiahli do ulity.

Ale prečo? Pretože keď neprijmete svoj vnútorný život, ako by ste mohli prijať ten, ktorý vás obklopuje? Naučte sa to! Začnite v strede svojho bytia. Keď dokážete akceptovať seba takého, aký skutočne ste, dokážete brať aj ostatné veci také, aké sú. S prijímaním potom prichádza vnútorná premena - už nikdy nebudete takí ako predtým.

Premena sa dostaví sama, a prebehne po svojom, ale musíte jej to umožniť. Toto hovorí Ježiš - buďte nahí, aby mohla prísť a prebehnúť. Zahodte všetko, čím vás zaťažila spoločnosť - to je pravý význam slova "odev". Spoločnosť vám nedala život, len túto povrchú škrupinu. Nedala vám skutočné ja, len ego. Odhodte odev - a ego zmizne. Predstavte si, ako kráčate po ulici nahí.

Jeden muž, menom Ebrahim, navštívil kedysi majstra. Stal sa práve kráľom a len začína hľadať - prišiel teda k majstrovi, ktorý sa spýtal: "Si pripravený urobiť čokolívek?"

"Preto som prišiel. Čo poviete, to urobím."

Majster na neho pozrel a prikázal: "Dobre, vyzleč sa teda do naha!"

Ostatní učenici sa začali ošívajú, pretože Ebrahim bol predsa len veľký kráľ. Ale majster prikazoval ďalej: "Choď do ulíc a bi sa topánkami po hlave. Tak prejdi celé mesto!"

Bolo to hlavné mesto Ebrahimovho kráľovstva, ale poslúchol. Vyzlečený prešiel celým mestom a bil sa pritom topánkami po hlave. Hovorí sa, že keď sa vrátil, bol už osvietený.

Ako k tomu došlo? Ebrahim bol muž veľkých možností, preto majster žiadal tak veľa. Majster od vás nikdy nechce viac, než na koľko stačíte. Čím väčšie sú vaše vnútorné sily, tým náročnejšie budú jeho úlohy. Dokiaľ ste vnútorne chudobní a slabí, nebude vyžadovať toľko. Ebrahim však bol veľmi mocný - sám sa stal uznávaným majstrom. Stalo sa to, o čom hovorí Ježiš svojim učeníkom. So šatami zhodil aj ego - všetko, čo mu bolo nútené spoločnosťou.

Ego je ťažké bremeno a veľakrát preto spadne vlastnou váhou, ale vy ho vždy zdvihnete a vlečiete ďalej. Veľakrát stroskotáte, nedosiahnete svoje, veľakrát sa ego zrúti, ale znova, doráňaní, frustrovaní, porazení a vyčerpaní ho zdvihnete a potiahnete ďalej v akejsi nádeji.

Poznám o tom príbeh: raz lev vyhládal tigra a spýtal sa ho: "Kto je vládcom tohto lesa?"

Tyger kňučal: "Len ty samozrejme, len ty si tu kráľom!"

Potom lev odišiel k medveďovi, stisol ho labami a zareval: "Kto je tu pánom a vládcom?"

"Len a len ty, o tom niet pochyb. Ty si kráľom všetkých zvierat!" volal medveď.

Nakoniec lev prišiel ku slonovi a položil mu rovnakú otázku.

Slon ho však schmatol chobotom a odhodil ho na desať metrov ďaleko. Dotlčený lev vstal a volal: "Keď nevieš odpoveď, takýmto surovým chovaním nič

nedosiahneš!"

Vy to robíte takisto. Nikdy nepriznáte porážku, vždy znova a znova voláte: "Nemusíš sa tak chovať, keď nevieš správnu odpoveď! Načo taká surovosť? Stačí priznať, že nevieš!"

Ak pochopíte, že pri porážke padne všetko, čo vám vnútila spoločnosť, môže sa táto porážka zmeniť na najväčšie víťazstvo vášho života. Tu je dôvod, prečo (len) nezdarom sa môže človek stať zbožným. Je veľmi ťažké stať sa zbožným, keď máte úspech. Keď vám odev zaistuje tak veľa, načo sa trápiť s nahotou? Odev je v tej chvíli vašou najlepšou investíciou. Ale v zlyhaní sa odhaľuje nahota a vy si ju uvedomujete. Nič ju nemôže skutočne zakryť, môžete len znova začať klamať samých seba.

Využite svoje neúspechy! Keď dopadnete na kamene, zranení a krvácajúci, neopakujte hlúposť, ktorú vyslovil lev. Skúste pochopiť, že úspech vo svete neexistuje. Všetko je prestúpené falšou - ako je možné dosiahnuť skutočné víťazstvo falošnou tvárou? Napoleón, Alexander Veľký i Džingischán, všetci sú stroskotanci.

Ježiš uspel, pretože zotrval vo svojej pôvodnosti, vo svojej prirodzenosti. Pokúste sa tomu porozumieť, a nielen porozumieť - skúste kus po kuse odkladať svoj vlastný odev, až zostanete nahí a čistí. Zahodíte ono jablko hriechu a brány raja sa pred vami znova otvoria.

Kresťania tvrdia, že s Adamom a Evou bol ľudský rod vyhnaný z raja. Ježiš vám však dáva príležitosť vrátiť sa späť. Len stať sa kresťanom však nestačí. Musíte pochopiť Ježiša, a toto pochopenie je možné len vtedy, keď ho nájdete sami v sebe. Inej cesty niet.

5. Najzvláštnejšie

Ježiš im povedal:

Keď sa postíte,
páchate na sebe hriech,
keď sa modlíte,
budete zatratení,
keď dávate almužny,
na duši si škodíte.

Nech pôjdete do ktorýchkoľvek končín
a putovať po nich budete,
ak vás prijmú,
jedzte, čo vám podajú,
a ich chorých privádzajte ku zdraviu.

Lebo nepoškrvni vás,
čo vchádza do vašich úst,
ale tým, čo z nich vychádza,
tým sa poškrvníte.

Je to prapodivný výrok, ale veľmi významný. Ľudia totiž nie sú pravdiví, žijú v klame, preto, nech urobia čokoľvek, bude to nakoniec falošné.

Keď sa modlíte, modlíte sa z nesprávnych dôvodov, keď sa postíte, postíte sa z

nesprávnych dôvodov - pretože vy sami nie ste správni. Nejde o to, čo je správne robiť, ale byť správny. Ak je vaše bytie správne, všetko urobíte automaticky správne. Keď ale správne nie je, keď nie je sústredené a pravdivé, tak čokoľvek, čo urobíte, bude zle.

Všetko záleží na tom, akí ste, nie čo robíte. Keď sa ide zlodej modliť, jeho modlitba bude falošná, pretože, ako by sa mohla zrodiť pravá modlitba zo zlodejského srdca, ktoré každého podvádza, okráda, klame a poškodzuje? Modlitba má silu vás zmeniť. Odkiaľ ale vychádza? Vychádza z vás - a keď ste chorí, bude taká aj vaša modlitba.

Hodža Nasredin raz požiadal o zamestnanie. V dotazníku sa rozpísal o svojej kvalifikácii a prednostiach: "Na univerzite som bol prvý v ročníku a bol som navrhnutý na viceprezidenta národnej banky. Odmietol som to, pretože sa o peniaze nezaujímam. Som čestný a spoľahlivý človek. Po ničom netúžim a o plat sa nestarám - čo mi dáte, to mi postačí. A prácu priam zbožňujem - povedzme šesťdesiatpäť hodín týždenne."

Predseda komisie, ktorý viedol prijímací pohovor, pri pohľade na jeho prihlášku užasol: "Preboha! Čo nemáte ani jednu slabosť?"

Nasredin odvetil: "Len jednu, hrozne klamem!"

Lenže táto jedna slabosť je za všetky. Nemusíte mať slabostí viac, stačí jediná, z ktorej pochádzajú všetky ostatné. Na svoju slabosť však musíte pamätať, pretože vás bude všade prenasledovať ako tieň a dá príznačný nádych všetkému, čo urobíte.

Základnou vecou v náboženstve (opak svetského) nie je, čo kto robí, ale aký kto je. "Bytie" znamená vaše najvnútornejšie jadro, "konanie" sú vaše aktivity na povrchu. "Konanie" znamená vaše vzťahy s ostatnými, s vonkajším svetom, "bytie" znamená vás, takých akí ste, bez vzťahov - akí ste vo vnútri.

Žiť môžete, aj keď nič nerobíte, ale bez bytia sa žiť nedá. Konanie je druhotné a postrádateľné. Človek môže zostať nečinný, nemusí nič robiť, ale bez bytia žiť nedokáže - bytie je podstatou. Ježiš, Krišna či Buddha hovoria o bytí. Naproti tomu chrámy, kostoly, mešity, organizácie, sekty, tzv. guruovia, učitelia a kňazi hovoria o činoch. Keď sa spýtate Ježiša, prehovorí o vašom bytí a ako ho transformovať. Keď prídete za kňazom, bude kázať o tom, čo treba robiť, o morálke. Morálka sa zaoberá činmi, náboženstvo bytím.

Tu treba čo najzreteľnejšie rozlišovať, lebo na tom závisí všetko ostatné. Kedykoľvek sa na svete zjaví človek ako Ježiš, býva nepochopený. Nepochopený preto, že zanedbávame tento rozdiel: Ježiš hovorí o bytí, my ho počúvame a vysvetľujeme si to tak, že hovorí o konaní.

Ak rozumiete, bude pre vás tento citát veľmi jasný a užitočný. Môže vám osvietiť cestu. Ináč sa vám bude zdať veľmi zvláštny a nezlučiteľný s náboženstvom. Ježišove slová sa kňazom museli zdať namierené proti náboženstvám, preto ho ukrižovali. Pokladali ho za človeka, ktorý chce náboženstvo zničiť.

Prečítajte si jeho výrok - na prvý pohľad sa tak javí.

Keď sa postíte, páchate na sebe hriech, ...

Vždy sme počúvali, že náboženstvo hlása pôst, už veľakrát bolo zdôraznené, že pôstom sa očistíte. Celé džinistické náboženstvo spočíva na postení. Keby si džinisti vypočuli tento výrok, asi by sa im Ježiš zdal nebezpečný. Židov tiež vyviedol z miery, takéto slová sú poburujúce a narušujú celú morálku. Skúste ľuďom povedať, že pôst je hriech.

Keď sa postíte, páchate na sebe hriech,
keď sa modlíte, budete zatratení, ...

Už ste niekde počuli, že budete zatratení, keď sa modlíte? Načo je potom náboženstvo? Ľudia si myslia, že náboženstvo znamená chodenie do kostola a modlenie sa k Bohu, ale Ježiš hovorí:

... keď sa modlíte, budete zatratení,
keď dávate almužny, na duši si škodíte.

Je to čudný, ale zmysluplný výrok. Dôraz nie je na tom, či sa postíte alebo nie, či almužny dávate alebo nie, alebo či sa modlíte alebo nie - zdôraznené je to, že vzhľadom na to, akí ste, nemôžete nič robiť správne.

Viete sa modliť? Zásť si do kostola je ľahké, ale modliť sa nedokážete. Modlitba vyžaduje inú kvalitu bytia - tú, ktorú nemáte, preto sa môžete len klamať, že sa modlíte. Chodte sa pozrieť do kostola, ako sa ľudia modlia: jednoducho sa len klamú, kvalita zbožnosti im nie je vlastná. Ako sa viete modliť vy? A ak ste skutočne takí zbožní, prečo chodíte do kostola či chrámu? Modlitba vás má sprevádzať všade, pri každom pohybe, pri každom kroku - to je modlitba! Modlíte sa, aj keď jete a milujete. Pri každom pohľade a dúšku vzduchu sa modlíte. ... Kvalita zbožnosti vás totiž sprevádza stále, rovnako ako dýchanie. Ani na chvíľu sa nemôžete nemodliť. Potom už nie je treba chodiť do kostola alebo chrámu. Kostoly a chrámy sú pre tých, ktorí chcú sami seba klamať, ktorí vôbec nie sú zbožní a budú radšej ďalej veriť, že sa modlia.

Raz umieral jeden hriešnik. Nikdy nenavštívil chrám, nikdy sa nemodlil, ale tesne pred smrťou dostal strach. Naliehavo prosil kňaza, aby prišiel. Kňaz prišiel, keď sa už okolo zhromaždil dav ľudí, pretože išlo o významného, úspešného muža, mocného a bohatého politika.

Hriešnik poprosil kňaza, nech pristúpi bližšie, aby mu mohol pošepkať niečo súkromné: "Dobre viem, že som hrešil. Nikdy som nebol v kostole. Nie som ani trochu zbožný človek, nikdy som sa nemodlil. Pomôžte mi však, presvedčte ma, že sa od Boha dočkám odpustenia! Tento svet mi neodpustí, to viem, a teraz už nič nenapravím - povedzte mi ale jedno - že mi Pán Boh odpustí!"

"Teda, možno vám odpustí, pretože vás pozná aj z inej stránky, ako my. Ano, asi ano, pretože vás pozná ináč než my."

Ak však nie je možné oklamať tento svet, je možné oklamať Boha? Ak neoklamete obyčajnú myseľ, oklamete božskú? Je to len príjemná útecha: "Možno." Toto "možno" je však celkom mylné. Nespoliehajte sa na takéto útechy!

Modlitba je kvalita patriaca k podstate, nie k osobnosti. Osobnosť znamená to, čo robíte, vaše vzťahy s ostatnými. Podstata nevychádza z vašich činov, podstata prichádza ako dar od Boha. Modlitba patrí k podstate: ide o kvalitu, nie je to nič, čo by sa dalo vykonať.

A čo je pôst? Ako sa dá postiť? A prečo sa vôbec ľudia postia? Ježišov výrok je veľmi hlboký, hlbší než to, čo ohľadne pôstu tvrdil Mahavíra. Ježiš vyjadruje veľmi hlbokú psychologickú pravdu - že myseľ ide do extrémov. Človek, ktorý je nemormálne posadnutý jedlom, je schopný sa bez problémov postiť. Vyzerá to ako čudný paradox, že osoba, ktorá sa prejedá, ktorá je nenásytná, sa ľahko postí. Lenže len tento typ človeka je skutočne schopný ľahko držať pôst. Človeku, ktorý má vo svojej strave rovnováhu, bude pripadať pôst ťažký - prečo? Keď sa

prejedáte, vytvárate si nadmernú zábobu tuku. Vtedy môžete držať pôst bez ťažkostí, pretože tuk predsa nie je nič iné, než zásoba, rezerva, a pri pôste sa musíte živiť vlastným tukom. Obyčajný zdravý človek si dokáže nahromadiť toľko tuku, že vôbec nemusí tri mesiace jesť. Ak ste však štíhli a chudí, to znamená, že jete len množstvo potrebné pre každodenný život a nenazbierali ste si zásobu tuku, potom pôst držať nedokážete. Práve preto sa kult pôstu objavuje vždy len u bohatých ľudí, nikdy nie u chudobných.

Všimnite si, že kedykoľvek chudobný človek oslavuje sviatok, slávi ho hostinou, a kedykoľvek slávi sviatok boháč, slávi ho pôstom. Džinitsti sú v Indii najbohatšími ľuďmi a práve preto sa postia. Zato muslim, chudobný muslim alebo hind slávi svoje sviatky hostinou, pretože má hladu po celý rok dosť. Postí sa celý rok a sviatočný deň sa od všedných musí nejako líšiť. Odliší ho teda tak, že si oblečie sviatočné šaty, usporiada výbornú hostinu a užije si, čím poďakuje Bohu. Tak vyzerá náboženstvo chudobných ľudí.

Z hľadiska psychológie, jedlom musíte byť posadnutí, musí to byť vaša vášeň. Musíte veľmi veľa jesť, stále jesť a jesť, a čím ďalej na jedlo viac myslieť. Takáto myseľ bude mať jedného dňa jedla a myšlienok naň až po krk. Keď máte niečoho priveľa, znechutí sa vám to. Potom vás bude priťahovať niečo úplne opačné: prejedali ste sa, a tak sa potrebujete postiť. Vďaka posteniu sa vám zase vráti chuť do jedla.

Mysli vládne základný zákon: dokáže sa ľahko prikloniť k opačnému pólu, nedokáže ale zostať uprostred. Extrémy jej nepripadajú ťažké, avšak rovnováha je pre myseľ tou najťažšou vecou. Pokiaľ máte vo zvyku sa prejedať, môžete sa aj postiť, pretože pôst je druhý extrém - nie je však možné zostať uprostred. Je to ako s hodinovým kyvadlom: vľavo, vpravo, vľavo, ..., ak sa ale zastaví uprostred, zastavia sa aj hodiny, prestanú fungovať. Keď sa vám zastaví myseľ uprostred, zastaví sa vám myslenie, zastavia sa hodiny. Ak ale idete do extrému, skôr či neskôr vás začne priťahovať opačný extrém, bude pre vás mať zasa zmysel a budete musieť k nemu prejsť.

Ježiš to veľmi dobre vie a chápe. Hovorí: "Keď sa postíte, páchate na sebe hriech." Čo je to hriech? V Ježišovej terminológii je hriechom ísť do extrému. Zotrvanie uprostred hriechom nie je. Prečo je krajnosť hriechom? Pretože ísť do krajnosti znamená voliť si jednu polovicu a druhú odmietnuť - a pravda je celá. Keď sa rozhodnete veľmi veľa jesť, rozhodli ste sa polovičato. Keď sa rozhodnete nejесť vôbec, volíte opäť polovičato, vybrali ste si len niečo. Uprostred nie je čo vyberať - len živíte svoje telo.

Takáto rovnováha je vždy za hranicou hriechu. V nerovnováhe vždy hrešíte. Podľa Ježiša je človek príliš zaujatý týmto svetom, je hriešny, ale keď ide do opačného extrému, keď sa ho zriekne, ak je proti nemu príliš zaujatý, stáva sa opäť hriešnikom. Človek, ktorý svet prijíma, nevolí ani jednu krajnú cestu, ten ho prevyšuje. Prijatie je transcendencia. Voľba znamená, že ste sami zúčastnení a vaše ego vstupuje do hry a vy bojujete.

Kedykoľvek pôjdete do nejakého extrému, čaká vás neustály boj, pretože v extréme pokoj nenájdete - pokoj prichádza až uprostred. V extréme budete stále napätí, ustaraní a plní úzkosti. Len keď budete uprostred, v rovnováhe, vaše muky a úzkosť zmiznú, ste "doma", nič vás netrápi, nie je vo vás žiadne napätie. Napätie znamená extrém. Prežili ste ich už veľa, preto ste takí napätí.

Buď túžite po ženách a sex sa vám stále vynára v mysli, alebo ženy odmietate, a zase ho máte plnú hlavu. Keď žijete pre sex, celkom vám zaplní myseľ ako dym. Keď s ním bojujete ako s nepriateľom, potom naň opäť nemôžete zabudnúť, pretože

priateľov si pamätáte dobre, ale nepriateľov ešte lepšie. Preto ľudia, ktorí sa stále pohybujú vo svete sexu, sú ním preplnení. A choďte sa pozrieť do kláštorov, kde žijú ľudia, ktorí sa uchýlili k opačnému extrému - rovnako stále žijú so sexom, celá ich myseľ je sexom prestúpená.

Keď priveľa jete, keď ste jedlom posadnutí, akoby ste žili len preň, budete ho mať stále na mysli. Aj keď sa budete postiť, myšlienok na jedlo sa nezbavíte. A keď vám niečo stále leží na mysli, stáva sa to záťažou. Jedlo nepredstavuje problém - najete sa, a tým to končí - lenže myslieť naň stále, to už problém je. Problémom nie je ani žena alebo muž - problémom je, že na sex neustále myslíte.

Ak vám bez prestania leží spústa vecí v hlave, plýtvate duševnou energiou, myseľ vám oťažie a s takou záťažou sa vám život bude zdať bez zmyslu. Keď máte myseľ nezaťaženú, ľahkú a sviežu, stáva sa inteligentnou, máte svieži pohľad na svet, jasné a ničím nezaťažené vedomie. Potom je celé vaše bytie nádherné - a táto nádhera je Boh. Potom je celé vaše bytie živé - a to je Boh. Žijete v neutíchajúcej extáze, každá chvíľa je blažená - toto blaho a extáza je Boh.

Boh nie je niekto, kto na vás niekde čaká, Boh je zjavom v tomto svete. Pre tichú, jasnú, ničím nezaťaženú, mladú, sviežu a nepoškvrnenú myseľ je Boh všade. Myseľ však máte mŕtvu, umŕtvili ste si ju preskakovaním od jedného extrému k druhému, stále dookola tam a späť, bez spočinutia uprostred. Ako opilec, ktorý chce prejsť na druhú stranu cesty, a keď tam je, opäť ho zaujíma len druhá strana.

Vôbec nezáleží, kde sa nachádzate. Opačný extrém je tá druhá strana, ktorá vás priťahuje, pretože je vzdialená. Nedokážete si predstaviť, ako je pre muža, ktorý je v celibáte, sex priťažlivý! Je nepredstaviteľné, ako môže priťahovať jedlo, keď držíte pôst. Nepochopíte to, dokiaľ to nezakúsíte - mať na mysli stále len jedinou vec - jedlo alebo sex. A takto to môže pokračovať až do samého konca, dokonca aj v okamihu smrti budete mať nejaký extrém v hlave.

Ako je možné dosiahnuť pocit pohody a uvoľnenia? Neprechádzajte do extrému, v tom tkvie zmysel Ježišovho výroku. Vyvarujte sa extrému! Ježiš veľmi dobre vie, že ste na jedle závislí - nezačínajte sa postiť, to vám nepomôže.

Keď sa postíte, páchate na sebe hriech,
keď sa modlíte, budete zatratení.

Čo je modlitba? Obyčajne si myslíme, že to znamená o niečo prosiť, žiadať a sťažovať sa - máte svoje túžby a Boh vám umožní ich ukojiť. Prichádzate k Jeho bráne s požiadavkami, prichádzate ako žobráci. Modliť sa podľa vás znamená o niečo žobrať, ale to nie je pravda, modlitba je jedine poďakovanie, vďačnosť. V tom je ten obrovský rozdiel - keď žobrete, modlitba nie je vašim cieľom, ale len prostriedkom. Modlitba samotná nemá význam, pretože sa modlíte, aby ste niečo získali. Na tom vám záleží, nie na modlitbe. A často dôjde k tomu, že vaša túžba nie je vyplnená. Vtedy od modlenia upúšťate, máte ho za zbytočné.

Modlitba sa nikdy nemôže stať prostriedkom, rovnako ako láska. Láska je cieľ. Nemilujete kvôli niečomu, láska sama o sebe má svoju vnútornú hodnotu - jednoducho milujete. Láska je blažená. Nič sa za ňou neskrýva, láskou sa neusiluje o žiadny výsledok. Nejde o prostriedok vedúci k niečomu konečnému, láska už je konečný cieľ. A modlitba je láska - jednoducho sa modlíte z radosti, nič nežiadate, o nič nežobrete.

Modlitba samotná, vnútorne vzaté, je neskutočne nádherná, cítite takú extázu a šťastie, že proste idete odovzdať vďaka Bohu, že vám dovolil žiť, dýchať a

vidieť, že vám umožnil počuť a byť bdely. Nič ste si nezaslúžili, je to dar. Do chrámu prichádzate s hlbokou vďačnosťou, len aby ste mohli odovzdať Bohu vďaku: "Čokoľvek si mi daroval, je až príliš. Nezaslúžim si to."

Zaslúžite si snáď niečo? Môžete si spomenúť na niečo, čo by ste si akokoľvek zaslúžili? Bola by to nejaká nespravodlivosť, keby ste tu na matičke Zemi vôbec neboli? V žiadnom prípade! Všetko čo máte, je jednoducho dar, ktorý vzišiel z božej lásky. Boh svojou láskou oplýva. Keď to pochopíte, zrodí sa vo vás nová kvalita, kvalita vďačnosti. Potom mu jednoducho idete poďakovať, cítite vďačnosť. Vďačnosť je modlitba a cítiť vďaku je v podstate také krásne, že sa tomu nič nevyrovná, nič sa s tým nedá porovnať. Modlitba je najvyšším vrcholom vášho šťastia, nemôže sa z nej stať prostriedok k nejakému inému cieľu.

Ježiš hovorí: "... keď sa modlíte, budete zatratení", pretože sa nemodlíte správne. Ježiš si je veľmi dobre vedomý, že kedykoľvek idete do kostola, idete o niečo žiadať, o niečo žobrať. Modlitba je vám prostriedkom, a v tom prípade je to hriech.

Aká je vaša láska? - pýtam sa, pretože cez ňu môžete porozumieť, čo sa vo vašej modlitbe deje. Naozaj milujete nejakého človeka? Je to láska alebo niečo celkom iné? Je to vzájomné uspokojenie? Ide skutočne o lásku? Dávate ju zo srdca, alebo len vykorisťujete ostatných v mene lásky?

V mene lásky využívate ostatných. Býva v tom sex, niekedy aj niečo iné, ale stále ide o využívanie. A keď vám ľudia povedia, aby ste prestali, vtedy opáčite: "Čože, aké využívanie?" Budete ich milovať naďalej alebo prestanete? Keď si vás ostatní vážia, vaše ego je uspokojené. Vzhliadne k vám pôvabná žena a vy sa po prvý raz cítite ako muž. Keď vás však neocení, nevzhliadne k vám, láska zmizne. Keď sa na vás, na krásnu ženu, pozrie krásny a silný muž, zahrňa vás lichôtkami, cítite sa potešená, pretože máte uspokojené ego.

Toto je vzájomné zneužívanie - a vy tomu hovoríte láska. Niet divu, že sa z nej stane peklo. Zákonite sa musí premeniť na peklo, pretože láska je to len podľa názvu, pod ktorým sa skrýva niečo celkom iné. Z lásky nikdy nemôže byť peklo, láska je vlastnou kvalitou neba. Keď milujete, ste šťastní, vaše šťastie vám ukáže, že ste milovaní.

Pozrite sa ale na zamilované páry: nezdarujú sa byť šťastní - len spočiatku, keď len plánujú a nič netušiac, nevedomky hádžu siete, aby sa navzájom polapili. Ich poézia, romantika a celé ich nezmyselné snaženie má za cieľ len chytiť toho druhého. Keď je rybka chytená, cítia sa nešťastní a akoby zotročení. Jedno i druhé ego sa zotročí, obidve sa snažia ovládať a vlastniť sa navzájom.

Z takej lásky sa stane zatratenie. Ak je vaša láska nesprávna, nemôže byť správna ani modlitba, pretože modlitba je láskou k celému svetu - a pokiaľ sa vám nepodarilo milovať obyčajnú ľudskú bytosť, ako by ste mohli dokázať milovať Boha?

Láska je krokom k modlitbe. Musíte sa učiť. Ak dokážete milovať ľudskú bytosť, poznáte tajomstvo. Rovnaký kľúč je treba použiť v láske k božskému, pochopiteľne miliónkrát väčšiemu. Rozmer je obrovský, ale kľúč zostáva rovnaký. Láska znamená, že žiadne ego tu nemá čo robiť, je to koniec ega. Len bez neho pocítite lásku. Potom jednoducho dávate, pretože dávanie je nádherné, zdieľate, pretože zdieľanie je také úžasné - už nejde o žiadny výhodný obchod. Keď nejde o obchod, o ego, láska plynie prúdom - a vy už nemrznete a topíte sa. Musíte sa naučiť, ako sa roztopiť, aby ste sa vôbec mohli modliť.

Ježiš sa obracia ku svojim učeníkom: "... keď sa modlíte" - dôraz je kladený na vás, nie na modlenie - "budete zatratení" - veľmi dobre pozná svojich

poslucháčov - "keď dávate almužnu, na dušiach si škodíte".

Už ste niekedy pozorovali, čo sa deje vo vnútri vás, keď niečo dávate žobrákovi? Ide o dar z láskavosti alebo sa na tom podieľa vaše ego? Keď idete sami po ulici a pristúpi k vám žobrák, zaženiete ho, nech ide preč, pretože nikto nevidí, ako ste sa k nemu zachovali, a vaše ego nie je ani trochu zranené. Ale žobráci sa vyznajú aj v psychológii: nikdy vás o nič nepožiadajú, keď idete po ulici sami a opodiaľ nikto nie je, vtedy len prejdú okolo - pravá chvíľa ešte nenastala. Keď sa však prechádzate s priateľmi, pokúsia sa vás zadržať. Na trhu, kde ste v dohľade mnohých ľudí, vás chytia za rukáv, pretože vedia, že keby ste teraz odmietli, ľudia by si pomysleli, akí ste krutí a bezcitní. Vtedy mu niečo dáte, aby ste spasili ego, nedávate nič žobrákovi, nejde o láskavosť. A dobre si zapamätajte, že kedykoľvek mu hodíte almužnu, pôjde sa pochváliť ostatným žobrákom, že vás prinútil, že z vás urobil hlupáka. Bude sa smiať, pretože vie, prečo ste mu niečo dali. Vie, že nejde o láskavosť.

Láskavosť dáva z iných dôvodov: cítite utrpenie toho druhého, cítite ho tak hlboko, že sa stávate jeho súčasťou. Nielen že pociťujete jeho utrpenie a nešťastie, cítite tiež určitú zodpovednosť za takého úbožiaka, cítite ju, pretože celok je zodpovedný za svoje časti: "Pomáham spoločnosti, ktorá dáva vzniknúť žobrákom. Pomáham spoločnosti, ktorá prináša vykorisťovanie - som jej súčasťou a tento žobrák je jej obeťou." Necítite len láskavosť, ale aj zodpovednosť, jednoducho musíte niečo urobiť. Nech už žobrákovi dáte čokoľvek, nebudete chcieť, aby vám ťažko bolo. Ste mu skôr vďační, ak ide o dar z láskavosti, pretože viete, o akú ide maličkosť.

Spoločnosť funguje ďalej a vy sami ste do spoločnosti, ktorá dáva vzniknúť žobrákom, veľa vložili. Viete, že ste súčasťou systému, kde žijú chudobní ľudia, bez ktorých by nebolo ani bohatých. Dobre viete, že tiež túžite zbohatnúť, pociťujete celú svoju vinu, cítite hriech. Ak ale máte pocit, že ste vykonali skvelý skutok, keď ste dali pár drobných, tak podľa Ježiša "si škodíte na duši ...", pretože ani neviete, čo robíte.

Rozdávajte z lásky, rozdávajte z dobroty. Potom už nebudete dávať žobrákovi, nepôjde o almužnu, ale o prosté podelenie sa s priateľom. Nerobíte pre neho niečo skvelé, neuspokojujete si ego. Naopak cítite: "Nič nenarobím, nijako mu zvlášť nepomôžem, keď mu dám tú trochu peňazí."

Jeden zenový majster žil kedysi v zrube na hore vzdialenej ďaleko od mesta. Jednej noci za úplnku prišiel zlodej. Majster hodil svoju prikrývku za dvere a schoval sa do rohu. Zlodej sa rozhliadal okolo, ale prikrývku v tej tme nevidel a ináč tam nebolo nič. Celý sklamaný sa pobral preč, ale vtedy majster zvolal: "Zadržte! Vezmite si tamtú prikrývku! Je mi to naozaj ľúto, máte za sebou takú dlhú cestu, noc je chladná a doma nič iné nemám. Vezmite si ju, neodmietajte!" Zlodej nemohol pochopiť, čo sa to tu deje. Trochu sa aj bál, lebo ten človek vyzaral čudne, nikdy sa s takým chovaním nestretol. Rýchlo teda zhrabol prikrývku a ušiel.

Ešte tej noci napísal majster báseň. Sedel pri okne, noc bola chladná, na nebi spln - napísal báseň, ktorú zakončil veršom: "Aký je mesiac nádherný! Ako rád by som ho zlodejovi daroval!" Slzy mu stekali po tvári, vzlykal a súcitil s tým chudákom - "Veď prišiel z takej diaľky!"

Zlodeja v meste chytili. Mal toho už na svedomí viac a našli u neho aj tú prikrývku. Bola známa, všetci vedeli, že patrí zenovému majstrovi. Majster zenu teda musel prísť k súdu. Policajný sudca mu povedal: "Len povedzte, že je to vaša prikrývka, a že on vám ju ukradol z chatrče - stačí, keď to potvrdíte."

"Kdeže, nie je to zlodej, neukradol mi ju! Poznám ho. Raz ma navštívil, ale nič mi neukradol, túto prikrývku som mu daroval. A aj tak mám zlé svedomie, že som mu nemohol ponúknuť nič iné. Je to stará prikrývka, skoro bezcenná a tento muž je dobrák, že ju vôbec prijal." povedal majster.

Ježiš hovorí: "... keď dávate almužny, na dušiach si škodíte" - pretože almužnu dávate zo zlých dôvodov, čím celkom robíte chybu.

Nech pôjdete do ktorýchkoľvek končín
a putovať po nich budete,
ak vás prijmú, jedzte, čo vám podajú,
a ich chorých privádzajte ku zdraviu.

Ježiš hovorí svojim učeníkom dve veci. Zaprvé: "Čokoľvek vám ponúknem, bezpodmienečne prijmite."

Buddhizmus sa neobyčajne rozšíril, prijala ho skoro polovica sveta, ale džinisti zostali obmedzení na svoju krajinu a nebolo ich viac ako tri milióny. Mahávíra a Buddha boli rovnako významní, prečo sa teda posolstvo džinizmu nedostalo za hranice krajiny? Kvôli svojim mníchom. Džinistickí mnísi nemohli opustiť vlasť. Džinistický mních nemôže odísť kvôli svojim požiadavkám: určitý druh stravy musí byť pripravovaný a podaný určitým spôsobom. Ako by mohol opustiť svoju krajinu? Aj v Indii môže cestovať len po mestách, kde žijú jeho súkmeňovci, pretože by nemohol prijať jedlo od niekoho iného. Kvôli tejto závislosti na jedle stratil Mahávíra pre zvyšok sveta zmysel, svet nebol schopný využiť tohto jedinečného človeka.

Ježiš hovorí učeníkom: "... do ktorýchkoľvek končín pôjdete a putovať po nich budete, ak vás prijmú, jedzte, čo vám podajú" - nekladte si podmienky, že môžete jesť len určitú stravu.

Vaše putovanie po svete by malo byť bez podmienok. Ak si stanovujete podmienky, stanete sa príťažou. Preto Ježišovi učeníci nikdy nikde neboli na príťaž: jedli čokoľvek, čo im postavili na stôl, obliekali si šaty, aké boli naporúdz, žili v akýchkoľvek podnebných podmienkach, žili so všetkými druhmi ľudí, zmiesili sa s kýmkoľvek. Preto sa mohlo kresťanstvo rozšíriť ako oheň: práve vďaka učeníkovmu postoju - nekládol si žiadne podmienky.

Ježiš nabáda aj k inej veci: "... chorých privádzajte ku zdraviu". Nehovorí: "Učte ich, čo je pravda." Nehovorí ani: "Prinúťte ich uveriť v moje posolstvo." Jednoducho: "Liečte chorých ...", pretože, keď je niekto chorý, ako by mohol porozumieť pravde? Ako by sa mu mohlo rozjasniť? Keď má chorú dušu, ako môže prijať moje posolstvo? Liečte chorých! Privádzajte ich k úplnosti, to je všetko." Len čo je človek celistvý a zdravý, je schopný porozumieť pravde, porozumieť Ježišovi.

"Budte služobníkmi a liečiteľmi - len pomáhajte ľuďom k uzdraveniu." Psychologicky vzaté, každý je chorý. Nikto by nemusel byť chorý, lenže, čo sa mysle týka, chorý je a potrebuje ju podrobiť hlbokému liečeniu. Ježiš hovorí: "Budte liečiteľmi, choďte liečiť ich mysle."

Skúste porozumieť problému mysle: rozdelená je chorá, nerozdelená je vyliečená. Keď obsahuje myseľ veľa vzájomne si odporujúcich vecí, je chorá, je ako dav, a to šialený dav. Ak je však v mysli len jediná vec, je privedená k jednote, je vyliečená.

Sú isté okamihy, keď sa myseľ zjednocuje. Niekedy môžete náhodou taký okamih zažiť: jedného rána vstanete, všetko je svieže a slnko práve vychádza, je to

celé jednoducho také nádherné, že sa znenazdajky sústredíte, zabudnete na povinnosti, zabudnete, že máte ísť do práce, zabudnete, či ste hind, muslim alebo kresťan, otec, matka alebo syn - zabudnete na tento svet. Slnko je také nádherné a ráno svieže, pohrúžite sa do toho, stanete sa jednotou. V jedinej chvíli, keď ste v jednote, je vaša myseľ celistvá a zdravá, pociťujete blaho, ako prúdi vo vlnách celou vašou bytosťou. Môže sa vám to prihodiť náhodou, ale môžete spôsobiť, že to príde pokojne a vedome.

Kedykoľvek je myseľ zjednotená, vyjadruje sa jej vyššia kvalita a nižšia sa okamžite usadzuje. Je to ako v škole: bez učiteľa je v triede chaos, trieda je poblázneným davom. Ale keď do triedy vojde učiteľ, zrazu sa všetko zmení, vstúpila totiž vyššia sila a chaos zmizne. Chaos jednoducho poukazuje na neúčast vyššej sily. Keď je všetko v poriadku a v harmónii, znamená to jednoducho, že je vyššia sila prítomná. Vaša myseľ sa však zmieta v chaose, ste ako školáci, ako zbesilá trieda bez učiteľa. Kedykoľvek dosiahnete sústredenie, okamžite začnete fungovať na vyššej úrovni.

Ježiš teda hovorí: "Liečte." Keď niekoho vyliečite, stane sa celistvým, a keď je úplný, stane sa aj svätým. Tak to celé funguje. Myseľ je chorá, pretože jej chýba centrum. Máte sústredenú myseľ? Môžete snáď povedať: "Toto centrum som ja? Každým okamihom sa to mení: ráno ste napríklad láska sama, popoludní ste nahnevani a cítite zlosť, a večer ste znechutení a predstavujete túto frustráciu. Máte v sebe nejaké centrum, alebo ste len valiacim sa davom?

Na svojej doterajšej úrovni centrum nemáte, lebo ste si žiadne nevytvorili. Človek bez centra je chorý. Zdravý človek centrum má. Nech je okolo vás akýkoľvek zmätok, centrum zostáva nedotknuté, zostávate sústredení dvadsaťštyri hodín denne. Je to niečo nepretržité. A táto nepretržitosť sa stane vašim ja.

Pozrime sa na to aj ináč. Existencia má tri vrstvy. Prvá sa skladá z predmetov - je to vonkajší svet a zmysly vás informujú o všetkom, čo je okolo. Tento svet je prvou vrstvou existencie, a ak sa v ňom stratíte, zostanete uspokojení tým najpovrchnejším. Druhá vrstva existuje vo vnútri vás, ide o vrstvu mysle: myšlienky, emócie, pocity - to je vrstva druhá. Tá prvá je nám spoločná - keď držím v ruke kameň, môžete ho vidieť - je to spoločná existencia. Keď sa ale dívate na mňa, nikdy nevidíte mňa, vidíte len moje telo. Keď sa na vás dívam, nevidím vás, ale len vaše telo. Nikto nemôže vidieť čo máte vo vnútri hlavy. Druhý človek môže vidieť vaše chovanie: ako konáte, čo robíte, ako reagujete. Môže vidieť, ako vám tvár červenie hnevom a je zmietaná krutosťou, ako vám násilie sála z očí, ale nemôže vidieť hnev vo vnútri vašej mysle. Uvidí hoci láskavé posunky vášho tela, ale lásku neuvidí. A pritom to môžu byť len posunky, v ktorých skutočne láska nie je. Ako herci môžete ostatných klamať - a aj to robíte.

Vonkajšia, prvá úroveň, povrchová realita, vytvára vedu. Úroveň druhá, úroveň myšlienok a pocitov vytvára filozofiu a poéziu. Je to však všetko? Hmota a myseľ? Keby to bolo všetko, nikdy by ste sa nemohli sústrediť, pretože myseľ sa stále prelieva. Nemá centrum: iné myšlienky ste mali včera, iné máte dnes, zajtra budete mať zase iné. Je to ako prúd rieky, nemá žiadne centrum. Preto sa nikdy zo svojej choroby nevymaníte, vždy budete nepokojní a celí nesvoji, nikdy nebudete celiství.

Existencia má ale ešte ďalšiu vrstvu, tú najhlbšiu. Na najhlbšej, tretej úrovni sa nachádza svet duchovný, a to je svet "svedka". Svedok len pozerá na myšlienky a na veci. Tento svedok je úplný a je len jeden. Či si svoj "dom" prezeráte zvonku, alebo zatvoríte oči a vidíte ho znútra, na divákovi sa nič

nemení. Nech sa dívate na hnev alebo lásku, na tom, kto sa díva, sa nič nemení. Či ste smutní alebo šťastní, či je vám život básňou alebo nočnou morou - divák je stále rovnaký, nemení sa, je nedotknutý. Tento svedok je jediným centrom. To je svet ducha.

Keď Ježiš hovorí: "Chodte liečiť ľudí", znamená to vlastne: "Chodte im dať ich centrá, urobte ich svedkami. Potom sa nazapletú ani do sveta, ani do svojich myšlienok, zakorenia vo svojom bytí." Len čo si nájdete svoje bytostné korene, všetko sa zmení, zmení sa kvalita vášho bytia a budete sa môcť modliť.

Potom sa už nebudete modliť zo zlých dôvodov, budete sa modliť z vďačnosti. Nebudete sa modliť ako žobrák, ale ako cisár, ktorý má všetkého dostatok. Až vtedy budete dávať zo súcitu a nie kvôli egu, budete dávať, pretože je to krásne a oblažuje to dušu. Potom sa budete môcť aj postiť, nepôjde však o jedlo, toto postenie bude celkom iné.

Práve takto, celkom odlišne, sa postil Mahávíra. Niekedy zabudnete na svoje telo do tej miery, že si nebudete uvedomovať, že máte hlad. Natolko sa telu vzdialite, že vám nebude schopné dávať hlad na vedomie. Pôst sa v sanskrte povie veľmi pekne - upawas. Nenesie v sebe žiadny zmysel jedla alebo absencie jedla, nemá v sebe vôbec nič z pôstu, znamená jednoducho "bližšie k sebe žijúci". Upawas znamená "žiť bližšie seba", "byť bližšie seba". Je možné sa sústrediť až do takej miery, že zabudnete na telo, ako keby ani nebolo, stratíte pocit hladu a len vtedy začne pôst. Lenže to sa vám môže len prihodiť, nedá sa to "urobiť".

Sústredení môžete zostať po mnoho dní. Stalo sa to Ramakrišnovi: pohrúžil sa do extázy a asi na týždeň sa akoby umŕtвил, telo mu znehybnelo v stálej polohe - bez pohnutia stál. Jeho žiaci ho museli uložiť a násilím živiť vodou a mliekom, ale on akoby tam ani nebol. Až toto je pôst. Byť v tele a zároveň v ňom nebyť. To sa nedá urobiť. Ako by ste to dokázali? Všetko "robenie" vychádza z tela, telo je strojom všetkého čo robíte. Pôst znamená stratu tela a preto sa nedá "urobiť". Môže sa vám len prihodiť. Prihodilo sa to Mahávírovi, Ježišovi i Mohamedovi, vám sa to môže stať tiež.

Ježiš povedal:

Nech pôjdete do ktorýchkoľvek končín
a putovať po nich budete,
ak vás prijmú,
jedzte, čo vám podajú,
a ich chorých privádzajte ku zdraviu.

Lebo nepoškvrní vás,
čo vchádza do vašich úst,
ale tým, čo z nich vychádza,
tým sa poškvrníte.

Tento výrok má hlboký zmysel. Vôbec sa netrápte nad tým, či je jedlo čisté alebo nečisté, alebo či sa ho nedotkol niekto z nižšej kasty. Nejde o to, čo prijmete do seba, ide o to, čo z vás vyjde, pretože až to, čo z vás vychádza, to ukazuje vaše kvality. Podstatné je, ako ste premenili to, čo ste prijali.

Lotos sa rodí v bahne, bahno je transformované a stáva sa lotosom. Lotos nikdy netvrdí, že nebude ješť bahno, pretože je špinavé. Ak ste kvet lotosu, nič vám nie je špinavé. Ak máte jeho schopnosti, ak máte v sebe transformujúcu silu,

alchýmiu, tak môžete zostať v bahne a lotos sa z vás zrodí aj tak. A keď kvality lotosu nemáte, potom aj keby ste žili v zlate, vzíde z vás len bahno. Nie je podstatné, čo vchádza, ide o to, že keď ste sústredení vo svojom bytí, čokoľvek do vás vojde, sa zmení, bude transformované, prevezme kvalitu vášho bytia a vyjde von.

Stalo sa, že Buddha nešťastnou náhodou otrávil jedlom. Zvolal svojich žiakov a povedal im: "Ten človek je neobyčajný, je výnimočný, neubližujte mu. Prvú potravu mi podala matka, a toto bolo moje posledné jedlo - je úplne ako moja matka. Vzdajte mu česť, pretože je to také ojedinelé! Buddha sa objaví raz za tisíc rokov a len dvaja ľudia majú takú vzácnu príležitosť: najprv moja matka, ktorá mi pomohla vstúpiť na tento svet, a nakoniec on, ktorý mi pomôže odísť na onen. Bežte ľuďom oznámiť, že sa mu má preukazovať úcta."

Dostal jed, ale vychádza z neho láska. Toto je alchýmia: súcitiť s človekom, ktorý ho, dá sa povedať, zabil. Aj keď Buddhovi podáte jed, dočkáte sa od neho len lásky.

Ježiš hovorí: "Lebo nepoškrvní vás, čo vchádza do vašich úst" - ani jed vás nemôže poškrvniť - "ale tým, čo z nich vychádza, tým sa poškrvníte". Pamätajte teda, že ak vás niekto urazí, krmi urážkami, nejde o poškrvnu. Čo z vás vyjde? Ako transformujete urážku? Vychádza z vás láska či nenávisť?

Ježiš teda hovorí: "Pamätajte na to, čo z vás vychádza, veľmi sa nevzrušujte nad tým, čo vchádza." A toto rozhodne majte na pamäti aj vy, ináč sa môže celý váš prístup pokaziť. Pokiaľ stále premýšľate nad tým, čo do vás vchádza, nikdy si nevyviniete bytostnú schopnosť, ktorá má silu transformovať všetko okolo. Ináč sa celí obrátite navonok: čistá strava, ten a tamten druh, nikto by sa vás nemal dotknúť, ste brahman, čistá duša. Niečo také je ale číry nezmysel! Najdôležitejšie je pamätať si, že to čo vchádza je treba transformovať.

Počúvajte, čo sa kedysi stalo Šankarovi, keď bol v Benárese. Jedného rána sa šiel obradne vykúpať do Gangy a podľa starého brahmanského zvyku rozjímal, aké má Ganga očistné účinky. Keď sa vracal po kúpeli domov, dotkol sa ho jeden nedotknuteľný, člen najnižšej kasty, šúdra. Šankara sa rozzúrnil do nepričetnosti: "Čo si to urobil? Musím sa ísť znova vykúpať! Poškrvnil si ma!"

Šúdra vraj odpovedal: "Potom je teda tvoja Ganga bez ceny, pretože ak ťa očistí a ja sa teraz teba, očisteného, dotknem a ty si poškrvnený - som snád väčší než tvoja Ganga?"

A pokračoval: "Čo si ty za mudrca? Ja som počul, že učíš, že v každom sa nachádza ten Jediný. Dovoľ mi teda sa spýtať, či ťa poškrvnil dotyk môjho tela? Ak áno, znamená to, že sa moje telo môže dotknúť tvojej duše. Ale podľa teba je telo ilúzia, len sen, a ako sa môže sen dotknúť skutočnosti? Ako ju môže poškrvniť? Ako môže to, čo nie je, poškrvniť to, čo je? Alebo ťa, ak myslíš, poškrvnila moja duša a nie telo, pretože duša sa dotkne len duše, nie som potom brahmanom, nie som snád ten Jediný, o ktorom hovoríš? Povedz mi teda, kto ťa poškrvnil?"

Šankara sa vraj šúdrovi hlboko uklonil so slovami: "Až doteraz som o tom Jedinom len premýšľal, bola to len filozofia. Teraz si mi ukázal pravú cestu, teraz už ma nikto nepoškrvní. Už tomu rozumiem: Jediný existuje, existuje len On Jediný a nachádza sa rovnako vo mne ako v tebe." Šankara sa potom usilovne snažil zistiť, kto to bol, ale bezvýsledne. Šankara sa však zmenil.

Čo ide do vás, vás nemôže poškrvniť, pretože nech už ide o čokoľvek, ide to do tela. Nič sa nemôže dostať skutočne do vás, vy ste naprosto čistí a nepoškrvniteľní. Ale čokoľvek z vás vychádza, si nesie vašu kvalitu, vôňu vašej

bytosti - a na niečo to ukazuje. Ak z vás vychádza hnev, znamená to, že ste vo vnútri chorí, ak vypúšťate nenávisť, ukazuje to, že vo vnútri nie ste celiství. Ak vyžarujete lásku, súciti a svetlo, dosiahli ste úplnosť.

Dúfam, že týmto zvláštnym výrokom porozumiete. Je ľahké ich nepochopiť. Osoby ako Ježiš sú odjakživa ťažko pochopiteľné, porozumenie sa zdá niekedy nemožné - Ježiš a jemu podobní totiž vždy hovoria pravdu a pravdy sú vždy paradoxné, pretože vy ich zatiaľ nie ste pripravení počúvať, nie ste sústredení. Rozumiete im svojou myslou, a tá je z nich popletená, zmätená a vysvetľuje si ich po svojom - potom sa taký výrok stane nebezpečným.

Musím vám povedať, že tieto Ježišove výroky neboli zaznamenané v autorizovanej verzii biblie. Boli vypustené, pretože sú nebezpečné. Ako by kňazi mohli povedať: "Keď sa postíte, páchate na sebe hriech? - nikto by sa nepostil. A "keď sa modlíte, budete zatratení?" - to by bol modlitbám koniec. A "keď dávate almužny, na duši si škodíte?" - ani milodary cirkvi by nikto neposkytoval, ako by mohla existovať?

Tieto výroky sa teda museli vynechať. Tiež ich nemusíte správne pochopiť, ale ak cítite zmysel mojich slov, raz im porozumiete. Ježiš nie je proti modlitbám, ani proti posteniu, dávaniu a zdieľaniu - on je proti vašim falošným tváram.

Z vašej bytosti musí vychádzať to skutočné, pravdivé. Najskôr sa musíte zmeniť, až potom budú všetky vaše činy dobré a správne.

Nieko sa spýtal svätého Augustína: "Čo by sme mali robiť? Ale čo najstručnejšie."

"V tom prípade vám môžem povedať len jediné: Milujte! Potom, nech už urobíte čokoľvek, bude to správne", odvetil Augustín.

Láska znamená byť bez ega. Láska znamená byť sústredný. Láska znamená spočívať v blaženosti, znamená byť vďačný. Taký je zmysel lásky - žiť svojím bytím, nie svojimi činmi, pretože činy sa odohrávajú na povrchu, zatiaľ čo bytie spočíva v hĺbke.

Nech všetko spontánne vychádza z vašej bytosti. Nesnažte sa ovládať a potláčať svoje činy, radšej transformujte svoje bytie. Nie je najdôležitejšie, čo robíte, to pravé, najdôležitejšie je, akí v skutočnosti ste.

6. Absurdné! Nelogické!

Ježiš povedal:

To kráľovstvo je ako pastier,
ktorý má sto oviec.

Jedna poblúdila,
z nich tá najväčšia.

Opustil deväťdesiatdeväť
a tú jednu hľadal, až našiel.

Unavený povedal jej:
teba viac milujem
než tých deväťdesiatdeväť.

Jedným z najzamotanejších problémov kresťanskej vierouky je otázka, čo sa

stane s hriešnikmi, s tými, ktorí zišli z pravej cesty. Aký je vzťah medzi nimi a Bohom? Budú potrestaní? Je pre nich pripravené peklo? Kňazi totiž vždy trvali na tom, že hriešny človek bude uvrhnutý do pekla, kde ho očakáva prísny trest. Ale môže Boh niekoho trestať? Nemá snáď dostatok súcitu? Keď nedokáže odpustiť on, kto iný?

Mnoho ľudí sa pokúšalo dať odpoveď, ale Ježišova odpoveď je najkrajšia. Než ale začnem vysvetľovať jeho výrok, musíte pochopiť veľa iných vecí, ktoré dávajú pozadie celému problému.

Kedykoľvek niekoho potrestáme, sú naše skutočné dôvody celkom iné od rozumových vysvetlení, ktoré uvádzame. Pamätajte na tento rozdiel. Ste napríklad otcom alebo matkou a vaše dieťa urobilo niečo, čo ste mu nedovolili. Nezáleží na tom, či to urobilo dobre alebo zle, pretože kto vie, čo je správne a čo nie? Vy ste mu to zakázali a je to teda zlé vďaka vášmu zákazu, nech už je to čokoľvek. Všetko jednoducho závisí od vášho rozhodnutia.

Keď teda dieťa zide z cesty, robí z vášho uhla pohľadu niečo nesprávne a vy ho potrestáte. Skutočný dôvod ale neleží v nesprávnosti činu, ale v tom, že neposlúchlo. Hlboká príčina tkvie v tom, že bolo zražené vaše ego. Dieťa sa s vami dostalo do sporu, pokúsilo sa trvať na svojom. Odpovedalo vám nie, svojmu rodičovi, mocnej autorite, takže ho potrestáte. Vaše ego bolo zranené a toto je istý druh odplaty.

Ale racionálne zdôvodnenie je iné: tvrdíte, že chybilo a že ste mu museli ukázať pravú cestu - ako ináč než potrestaním? Musí byť potrestané, rovnako ako musí byť odmenené, ak ide vo vašich stopách. Takto je uvedené do patričného spôsobu života. Takto si to všetko zdôvodňujete sami pred sebou, ale nie je to skutočný, nevedomý dôvod.

Ten je celkom iný: je treba vykázať dieťa do patričných medzí, ukázať mu, že pánom ste vy, že právo rozhodovať o tom, čo je dobré a čo zlé, náleží vám, že vy ste ten, kto udáva smer, že nie je slobodné, ale naopak vám podriadené, váš majetok - a za neposlušnosť bude trpieť.

Ľudia zaoberajúci sa hĺbkovou psychológiou vám povedia, aké dôležité je uvedomovať si tento rozpor v celom vašom chovaní. Racionálne zdôvodnenie je veľmi vychytralý vynález. Ukrýva pravé príčiny pod falošné a na povrchu vyzerá všetko v najlepšom poriadku. Tento vzťah nefunguje len medzi rodičmi a deťmi, ale aj medzi spoločnosťou a jej deťmi, ktoré poblúdili. Preto existujú väzenia, existujú zákony - ako odplata, spôsob, akým sa spoločnosť mstí.

Nemôže tolerovať rebelanta, lebo ten by mohol ohroziť celú jej štruktúru. Ten vzbúrenec môže mať pravdu - Aténčania nemohli nechať pôsobiť Sokrata nie preto, že by sa mýlil - mal naopak úplnú pravdu - ale preto, že jeho vplyvom by sa celé štátne zriadenie mohlo rozpadnúť ako domček z karát. Bol by to koniec spoločnosti. Musel teda byť tejto spoločnosti obetovaný.

Ježiš nebol ukrižovaný preto, že by čokoľvek z jeho učenia bola lož - nikdy neboli na zemi vyslovené pravdivejšie slová - ale bol obetovaný spoločnosti, pretože to, ako hovoril, aj spôsob, akým sa choval, ohrozovalo samotné jej základy.

Spoločnosť niečo také nemôže bez trestne trpieť. Rovnako si tiež ale vytvára rozumné ospravedlnenia - tvrdí, že jej ide o vašu nápravu, že vás trestá len pre vaše vlastné dobro. Nikoho už nezaujíma, či je naozaj toto dobro dosiahnuté. Trestáme zločincov už tisíce rokov, ale nikto sa nestará, či vyvolá potrestanie nejakú zmenu k lepšiemu. Ich počet stále rastie: počet väzňov stúpa úmerne k počtu väzení, čím viac zákonov, tým viac priestupkov, čím viac súdnych dvorov,

tým viac odsúdených. Záver je naprosto absurdný - nárast kriminality.

Kde je chyba? Zločinec sám veľmi dobre chápe, že nie je trestaný za účelom nápravy, to je len falošné ospravedlnenie - v skutočnosti je trestaný preto, že bol chytený. Vytvára si teda vlastné rozumové vývody - musí byť nabudúce chytnejší a šikovnejší, to je všetko. Tentoraz ho chytili preto, že nebol dost opatrný, nie preto, že by páchal niečo zlé. Väzeň sa nikdy nedomnieva, že by odsúdenie vychádzalo zo spáchaného zločinu, vždy len z faktu dolapenia. Musí sa teda naučiť lepšie sa mu vyhnúť.

Trest nikoho nenapraví, ale spoločnosť stále ešte predpokladá, že trestá, aby odvrátila zlo. Obe strany sa mýlia: spoločnosť sa chce v prvom rade pomstiť. A zločinec to tak aj chápe - jedno ego ľahko porozumie jazyku ega druhého, a tiež si hovorí: "Dobre, až príde môj čas, aj ja sa pomstím." Spor sa vyvíja medzi egom spoločnosti a egom zločinca.

Je Boh tiež taký - rovnaký ako spravodlivosť, súdny dvor, ako otec a vládca? Je krutý rovnakým spôsobom ako spoločnosť? Je v hĺbke duše rovnako sebecký ako my? Bude sa vám mstiť za vašu neposlušnosť a tvrdo trestať? Potom to už nie je Boh, len obyčajný človek, ako vy alebo ja.

Otázka, ako sa Boh zachová k poblúdlému hriešnikovi, je jedna z najpalčivejších. Bude zhovievavý? To zo sebou nesie mnohé dôsledky. Keď chce byť spravodlivý, nemôže byť súcitný, pretože spravodlivosť a súcit sa nikdy nevyskytujú pohromade. Súcit si vyžaduje odpustenie, ktoré si nekladie podmienky, ale potom mu chýba spravodlivosť, pretože je možné nasledujúce:

Jeden svätec strávil v modlitbách celý svoj život a nikdy sa nedopustil ničoho zlého. Báľ sa prekročiť akúkoľvek hranicu, sám si uložil trest a vybudoval pre seba väzenie, nikdy nezhršil a úpenlivo sa držal cnosti, nedovolil si jediný pôžitok zmyslov a zostával asketický a prostý. A bol iný muž, ktorý mal rád žitie, urobil všetko, čo mu prišlo na um, podvoľoval sa zmyslom a užíval všetky dary sveta. Zhršil všetkými možnými spôsobmi - a obaja, hriešnik aj svätec, dosiahli blaženosti, vstúpili do Božieho kráľovstva.

Lenže čo sa stane? Ak nie je svätec odmenený a hriešnik potrestaný, je to nespravodlivé. Keď sú odmenení obaja, je to takisto nespravodlivé, pretože svätec má právo si myslieť: "Žil som ušľachtily a cnostný život, ale nedostal som zaň nič navyiac." Ak je hriešnik odmenený rovnako, aký zmysel má byť svätcom? Je to zbytočné a márne. Boh môže byť súcitný, ale už nie spravodlivý.

Ak je spravodlivý, potom sú to jednoduché počty: hriešnik je potrestaný a svätý muž patrične ocenený. Kde je ale súcit? Spravodlivý musí byť zároveň krutý, spravodlivosť nemôže byť uskutočnená ináč. Musí sa spoľahnúť na hlavu a umlčať srdce.

Sudca musí zaprieť svoje srdce, ináč právo zakolíše. Musí zavrhnúť láskavosť, lebo tá uplatneniu práva bráni. Spravodlivý človek sa mení na počítač, v púhy mozog: zákony, odmeny a tresty - nikdy nesmie popriať sluchu svojim citom. Zostáva bezcitným pozorovateľom. Tu sa ale vynára neriešiteľný problém, lebo nám bolo po stáročia vysvetľované, že Boh je súcitný a spravodlivý, láskavý a milujúci, ale zároveň nestranný. Ako vyriešiť tento paradox, tento vnútorný rozpor?

Ježiš nám dáva tú najkrajšiu odpoveď. Skúste ju pochopiť. Nebude to ľahké, pretože to odporuje všetkým bežným názorom, všetkým vašim predsudkom. Ježiš totiž neverí v potrestanie. Ani nikto z jemu podobných, Buddha či Krišna, pretože trest je v skutočnosti pomsta. Skôr sú títo ľudia ochotní vypustiť z predstáv o Bohu spravodlivosť. Ale súcit sa vynechať nedá. Spravodlivosť je

ideál ľudský a súcit božský. Spravodlivosť kladie podmienky: "Urob to a dosiahneš ono, nerob tamto lebo ti toto bude odopreté." Súcit je však bezpodmienečný.

Boh súcití. Aby sme tomuto súcitu porozumeli, musíme vyjsť od hriešnika.

To kráľovstvo je ako pastier,
ktorý má sto oviec.
Jedna poblúdila,
z nich tá najväčšia.
Opustil on deväťdesiatdeväť
a tú jednu hľadal, až našiel.
Unavený povedal jej:
teba viac milujem
než tých deväťdesiatdeväť.

Je to absurdné a nelogické - ale pravdivé. Skúste pochopiť - "Kráľovstvo Božie je ako pastier, ktorý má sto oviec. Jedna poblúdila, z nich tá najväčšia." Tak je to vždy, tá zblúdila je tá najlepšia.

Keď ste otcom viacerých detí, len to najlepšie sa pokúsi vzdorovať a odmietnuť vašu autoritu, len ono sa pokúsi presadiť svoje. Tie priemerné vám budú podliehať, ale len to jediné sa bude búriť, pretože to je typický rys jeho mysle. Inteligencia je spurná, čím inteligentnejšia, tým vzdorovitejšia. Tí, ktorí nevzdorujú a nebúria sa, veční pritakávači, sú skoro bez života. Môžete ich mať radi, ale nie je v nich žiadny život. Nenasledujú vás z lásky, ale zo slabosti a zo strachu, nasledujú vás preto, že sa nedokážu postaviť na vlastné nohy, proti vám - sú slabí a nemohúci.

Rozhliadnite sa okolo seba - tí, ktorých považujete za dobrých, sú vo väčšine prípadov tí slabí. Ich dobrota nevychádza zo sily, len z nemohúcnosti. Sú dobrí, pretože si netrujú byť zlí. Ale čo je to potom za dobrotu? Skutočná dobrota vychádza z prekypujúcej sily, len potom je pravá, pretože len vtedy je živá a strhujúca.

Keď sa stane z hriešnika svätec, je jeho svätosť žiarivá a nádherná. Pokiaľ sa stane svätec z priemerného človeka vďaka jeho slabosti, je bledá a akoby bez života. Môžete sa takto stať svätcom, ale pamätajte si, že miniete cieľ. Len keď vplynie svätosť z vašej sily, môžete uspieť. Nie je skutočne dobrý ten, kto je taký len preto, že sa neodváži byť zlý. Vo chvíli keď zosilnie, dobra sa vzdá. Dajte mu moc, v okamihu ho skazí.

Môže moc skorumpovať mocného muža? Určite nie, keď už je mocný. Keby mohla, stalo by sa to už dávno. Moc vás môže skaziť len vtedy, keď ste ešte slabí. Lord Acton kedysi povedal: "Moc kazí povahu, a kazí ju absolútne!" Som ochotný prijať jeho výrok len za určitých okolností, neplatí bezpodmienečne a bez výnimky. Keď je dobrota založená na sile, žiadna moc ju neohrozí. Ako vás môže ohroziť, keď už ste poznali, aké to je, ju mať, keď prekypujete silou? Je ale veľmi neľahké poznať, z akého zdroja vaša dobrota pochádza.

Ak nekradnete zo strachu, že vás chytia, stane sa z vás zlodej vo chvíli, keď si budete istí bezpečím. Nepovraždili ste všetkých svojich nepriateľov len preto, že by váš zločin bol odhalený. Keď dôjde k situácii, že budete môcť beztrestne zabiť človeka, urobíte to bez váhania. Vaša dobrota nie je ničím iným ako neschopnosťou.

Ako môže zo slabosti vzísť skutočné dobro? To vyžaduje prekypujúcu energiu.

Dobrota je luxus, pamätajte na to, aj svätosť je luxus - vzniká z nadbytku. Keď máte toľko energie, že ste ňou zaplavení, začnete ju zdieľať. Potom už nedokážete nikoho vykorisťovať, jednoducho to nemáte zapotreby. Môžete rozdávať z hĺbky srdca, pretože máte príliš mnoho, ste obťažkaní. Chcete zdieľať a vzdať sa všetkého, rozdať celý svoj život ako dar.

Pokiaľ niečo máte, máte chuť to aj dať, keď na niečom lipnete, nie je to skutočne vaše. Keď máte, môžete aj rozdávať. Len keď môžete niečo venovať s pocitom šťastia, je to naozaj vaše vlastníctvo. Visieť na niečom znamená byť plný obáv o to, viete, že vám niečo naozaj nepatrí a skôr alebo neskôr vám to niekto iný zoberie. Preto neviete dávať. Len keď človek dokáže venovať druhému lásku, je zrejmé, že jej je schopný. Len keď dokáže ponúknuť celý svoj život, vie sa, že je skutočne nažive.

Zo slabosti vzniká mnoho dobra, ale to je len navonok, ako falošná minca, ako kvet ruže z papiera. Keď rozkvitne strom, je to preto, že je zaplavený prílišným množstvom energie. Kvety sú luxus - strom ich vytvára, len keď si ich môže dovoliť. Ak nemá dostatok vody a dostatok živín, ak je pôda chudobná, potom môže vyrásť lístie, ale nemôže rozkvitnúť.

Taká je hierarchia - najvyššie môže existovať, len keď je dostatok energie k jeho dosiahnutiu. Keď nemáte dostatok potravy, začnú sa ako prvé vytrácať vaše rozumové schopnosti, lebo to sú kvety. Až vtedy, keď sú uspokojené potreby tela, môže energia stúpať nahor, ináč najskôr vyhovie telesnej nutnosti, bude v prvom rade chrániť základy, zabezpečovať korene. Bez koreňa niet kvetu, ak nie je telo, v čom má existovať inteligencia? A súcitiť stojí nad inteligenciou, a meditácia ešte vyššie.

Buddha i Mahávíra sa v Indii objavili v dobách, keď krajina bola veľmi bohatá. Rozkvitnúť takto je možné len v čase prebytku nevyužiteľnej energie, energie, pre ktorú niet uplatnenia. Len vtedy sa energia začína tešiť sama zo seba. Keď k tomu dôjde, postupne sa obráti dovnútra a spôsobí vnútorný obrat. Zmení sa v meditáciu, rodí sa Buddha, dochádza k extáze.

Založte dobrotu na sile, nikdy nie na slabosti. Nenabádam vás ku zlu, ale ako môžete v slabosti založiť ktorúkoľvek z týchto vlastností? Zlo potrebuje energiu rovnako ako dobro. Nemôžete byť bez nej ani dobrí, ani zlí, pretože oba tieto stavy sú skutočné. Čo môžete dosiahnuť bez energie? Nanajvýš si vytvoríte falošnú tvár: nebudete ničím, bude to len podvod a vonkajší vzhľad, len tieň skutočného bytia - čokoľvek urobíte, bude bledé a priezračné. Staviate na obdiv falošnú dobrotu, lživú svätosť. Myslite na to, že ste svätci, pretože ste nespáchali žiadny hriech, nie preto, že by ste dosiahli božské.

Ak dosiahnete skutočne božské, je to dovŕšenie, úspech pozitívnej energie. Potom ste podobní Bohu, podobáte sa mu bez nejakej snaženia - celý proces plyní spontánne. Môžete sa brániť zlu, ale je to negatívny prístup. Ak musíte vzdorovať, je tu túžba, a keď je tu túžba konať zlo, je to, akoby skutočne došlo k jeho spáchaniu - nie je v tom žiadny rozdiel. To odlišuje hriech od zločinu.

Zločin musí byť spáchaný. Môžete o ňom premýšľať, ale za to vás žiadny súd nemôže potrestať, pretože jeho právomoc sa vzťahuje len na telo, nie na myseľ. Môžem sa zaoberať predstavami na vyvraždenie celej svetovej populácie, ale som v bezpečí pred potrestaním, pretože sú to len predstavy. Môžem sa nimi chváliť, ale nikoho som skutočne nezabil, nepristúpil som k činu. Čin podlieha zákonu, myšlienka nie, tu je rozdiel medzi zločinom a hriechom.

Hriech nerozlišuje medzi činmi a myšlienkami: vaša myšlienka je semienko. Či vyraší v čin alebo nie, nie je podstatné. Ak áno, zmení sa v zločin. Ale hriech

už ste v myšlienkach spáchali predtým a pre to božské nad vami ste zločincom, zišli ste z cesty. Tu je ale veľmi zložitá okolnosť, ktorej treba porozumieť - tí, ktorí zišli z cesty, bývajú vždy omnoho silnejší a mocnejší než tí, ktorí na ceste zostali.

Odpadlíci sú vždy tí najlepší. Pozrite sa na uplynulých deväťdesiat rokov tohto storočia - tí najlepší sa zbláznili, nie tí prostrední. Nietzsche, jeden z najmúdrejších a najprenikavejších mysliteľov zošalel, musel zošalieť - mal príliš mnoho energie na to, aby mohla byť spútaná, bol ňou zaplavený. Nedokázal ju zregulovať a uzavrieť do sporiadaných brehov - bola divoká ako oceán.

Vyzerá to absurdne - priemerní ľudia zostávajú nedotknutí a génovia sa rútia. Ale prečo? Pretože priemerní nemajú dostatok energie na to, aby zišli z cesty. Takzvané problémové dieťa je zaplavené energiou, musí stále robiť to alebo ono. Len slabé dieťa zostáva sedieť v kútiku.

Život je energia. Len chudokrvná, anemická myseľ nezíde nikdy z cesty, ani nemôže, nemôže si dovoliť vydať toľko energie. Je ťažké dosiahnuť krajinu takej hĺbky. Ale tí, ktorí zblúdia, sa v prípade, že budú nájdení, stanú buddhami. Keby sa Nietzsche začal zaoberať meditáciou, mohol sa ním stať veľmi ľahko. Mal totiž dostatok energie na to, aby zošalel, mal jej dosť aj na to, aby dosiahol osvietenie - je to rovnaká energia, len smer je iný. Potenciálny buddha musí zošalieť, keď nedosiahne buddhovstvo - kam by sa všetka tá energia podela? Ak nedokázate byť tvoriví, zmení sa energia na deštruktívny živel. Chodte do blázninca - nájdete tam tých najinteligentnejších ľudí. Sú šialení, pretože nevedia byť priemerní, sú šialení, lebo vidia ďalej a hlbšie než vy. Len čo dovidíte hlbšie, zmizne všetko klamné.

Život je vo svojej úplnosti natoľko nejasný a tajomný, že pre toho, kto nazrie pod povrch, je veľmi, veľmi neľahké uchovať si duševnú rovnováhu. Vám sa to darí, pretože ste slepí - vidíte len púhe dve percentá života. Deväťdesiatosem percent je vám, podľa psychológov, skrytých, pretože keby sa vám ich podarilo uvidieť, bola by to záplava, s akou by ste sa neboli schopní vyrovnáť - vaša prítomnosť by sa rozpadla na trosky.

Aj niektorí z moderných psychológov, ktorí sa detailne zaoberali šialenstvom, ako R. D. Laing a iní, narazili na tieto fakty. Tí, ktorí tomuto stavu prepádajú, sú tí najlepší. Tí, ktorí sa dajú na cestu zločinu, sú tí najodbojnejší. Môžu sa ale zmeniť vo veľké srdce.

Žil kedysi muž, ktorý bol takmer šialený, nepríčetný vrah. Prisahal, že zabije tisíc ľudí, pretože k nemu bola spoločnosť nelútoštná a krutá. Takto sa jej odhodlal pomstiť. Každéj obeti odťal jeden prst, ktorý navliekol na strašný ruženec. Hovorili mu Angulimala - muž z ružencom prstov.

Chýbal mu už len jeden posledný prst, ale všetci sa tomu kraju vyhýbali a bolo teda veľmi ťažké ho získať.

Raz tým lesom prechádzal Buddha. Ľudia z dediny ho varovali: "Nechod tam, čiha tam Angulimala, ten šialený vrah! Nerozmyšľa, len zabíja, nebude uvažovať o tom, čo si zač. Je tu iná cesta, daj sa tou, len neprechádzaj lesom!"

Ale Buddha odvetil: "Keď nepôjdem ja, kto pôjde? Čaká na svojho človeka, musím teda ísť."

Angulimala už skoro splnil svoju prísahu. Bol to veľmi mocný muž, postavil sa sám proti celej spoločnosti. Bol sám - a zabil skoro tisíc ľudí. Ale Buddha povedal: "Je to človek, ktorý ma potrebuje." Takto sa chová osvietený muž, riskuje život, keď je treba. Vydal sa na cestu. Aj jeho najbližší žiaci, ktorí sľubovali zostať s ním do úplného konca, zostali pozadu, tvárou v tvár tomuto

nebezpečenstvu.

Keď teda Buddha vystúpil na vršok, kde Angulimala sedel na kameni, bol sám. Angulimala pozrel na toho nevinného muža: bol tak detsky milý a krásny, že aj on, krutý vrah, pocítil súcitiť. Pomyslel si: "Vyzerá, že nemá ani potuchy o tom, že som tu, veď tadeto nikto nechodí." A z Buddhu vyžarovala taká krása a nevinnosť, že sa rozhodol: "Nie je dobré zabiť takeého človeka. Nechám ho odísť, veď môžem počkať na niekoho iného."

Zavolať teda na neho: "Stoj! Vráť sa, ani krok ďalej! Som Angulimala a tu je deväťstodevätidesiatdeväť prstov, len jediný chýba - aj keby moja matka prišla, zabijem ju a naplním svoju prísahu. Nepribližuj sa teda, som nebezpečný! Neverím v náboženstvo a nezaujíma ma, kto si. Môžeš byť hoci mních alebo aj veľký svätec, nestarám sa o to. Zaujíma ma len tvoj prst, a ten je rovnako dobrý ako ktorýkoľvek iný. Už ani krok ďalej, lebo zomrieš!" Ale Buddha kráčal ďalej.

Angulimala si pomyslel: "Je hluchý, alebo blázon." Znova zakričal: "Stoj, zastav sa!"

Ale Buddha odvetil: "Zastavil som sa už dávno. Nehýbem sa, Angulimala, to ty sa pohybuješ. Ja už dávno stojím na mieste, od chvíle, keď už niet motivácie. Keď nie je motivácia, kde by sa vzal pohyb? Dosiahol som už svoj cieľ a nemám prečo pokračovať. To ty sa pohybuješ, a ja ti hovorím: Stoj!"

Angulimala sedel na kameni a rozosmial sa: "Ty si skutočne blázon! Sedím, a ty mi hovoríš, že sa pohybujem a radiš mi zastaviť sa, pritom ideš ku mne a tvrdíš, že si nehybný. Musíš byť vážne blázon, nevyznám sa v tebe!"

Buddha prišiel ešte bližšie a hovorí. "Počul som, že potrebuješ ešte jeden prst. Čo sa týka tela, dosiahol som už svoj cieľ, je mi nanič. Nech zomrie, ľudia ho spália, nebude nikomu na úžitok. Ty ho potrebuješ, pomôže ti splniť prísahu. Odsekní mi teda hlavu aj prst. Preto som prišiel, lebo je to posledná príležitosť, keď môže byť moje telo nejakou užitočnou."

Angulimala sa začudoval. "Čo to hovoríš? Myslel som, že som jediný blázon široko ďaleko. Nesnaž sa chytračiť, som nebezpečný, ešte stále ťa môžem zabiť!"

Buddha povedal: "Než to urobíš, splň mi, prosím ťa, posledné želanie: odsekní jeden konár tohto stromu." Angulimala mávol mečom a veľký konár odpadol. Vtedy Buddha dodal: "Prirob ju zase nazad."

Angulimala vyhlásil: "Teraz viem, že si blázon - viem ho len odseknúť, nie pripevniť späť."

Teraz sa rozosmial Buddha: "Keď nevieš tvoriť, mal by si zanechať ničenia. To dokáže hocikto, nie je na tom nič odvážne! Každý dokáže odťať konár, ale vrátiť ho späť vyžaduje majstra. Pomyslel si na to niekedy?"

Angulimala zatvoril oči, padol mu k nohám a zvolal: "Ty si ma priviedol na pravú cestu!" Hovorí sa, že v tej chvíli bol osvietený.

Nasledujúci deň sa z neho stal bhikkhu, žobrák, Buddhov žiak. Vydal sa žobrať do mesta, ale to sa uzavrelo. Ľudia sa stále triasli strachom. "Neradno mu veriť, aj keď sa stal žobrákom." Nikto nevychádzal z domu a nikto sa neodvážil dať mu almužnu. Sledovali ho z bezpečia svojich terás a potom začali hádzať kamene. Zabil spústu ľudí toho mesta a skoro každá rodina mala niekoho v radách obetí.

Padol na chodník a z mnohých rán mu vytryskla krv. Tu prišiel Buddha so svojimi žiakmi a zvolal: "Pozrite! Angulimala, ako sa cítiš?" Angulimala otvoril oči a zašepkal: "Nemôžem dosť dobre vyjadriť svoju vďačnosť. Môžu zabiť telo, ale mňa sa nemôžu dotknúť. Sám som to robil celý život, ale až teraz si to uvedomujem."

Vtedy povedal Buddha: "Tento muž došiel osvietenia, stal sa brahmínom, tým, kto poznal Brahma."

Môže k tomu dôjsť v jedinom okamihu, keď je k dispozícii dostatočné množstvo energie. Bez nej je to veľmi ťažké. Celý systém jogy sa zaoberá tým, ako vytvoriť viac energie. Celá dynamika tantry je v tom, vytvoriť jej vo vás toľko, aby vás zaplavila. Potom môžete byť dobrí alebo zlí.

Ježiš hovorí:

Jedna potom poblúdila, z nich tá najväčšia.

Len tí veľkí, tí najlepší môžu poblúdiť. Hriešnici sú najkrajší ľudia - samozrejme zmylili sa v ceste. Ale môžu sa kedykoľvek zmeniť vo svätcov. Svätí a hriešni sú krásni, ale ľudia, ktorí sa nachádzajú uprostred, nie sú - len nemohúcnosť je skutočne škaredá - keď nemáte žiadnu energiu, potom ste len neživé telo, mŕtvola, ktorá sa nejako samam vlečie alebo ktorú ťahajú druhí.

Prečo len najlepší schádzajú z cesty? To je tajomstvo, ktoré musíme pochopiť. Proces rastu prebieha tak, že najskôr musíte dospieť k ego. Ak nedospejete ku kryštalickej čistej podobe svojho ega, nemôžete sa ho vzdať. Nech už to vyzerá akokoľvek paradoxne, je to tak. Najprv ho musíte dosiahnuť, až potom ho môžete odhodiť. Bez tejto fázy to nejde. Ako sa môžete vzdať niečoho, čo nemáte?

Boháč sa môže zriecť svojich pokladov, ale čo žobrák? Žiadne nemá, ktorých by sa zriekol. Učenec môže odvrhnúť intelekt, ale čo môžu odvrhnúť priemerní ľudia? Keď máte veľké vedomosti, môžete ich zavrhnúť a prijať nevedomosť, pokoru, ale ak nemáte žiadne, ako ich môžete zavrhnúť?

Sokrates mohol povedať: "Viem, že nič neviem." Je to druhá etapa - vedel a poznal mnoho, ale potom pochopil, že tieto vedomosti sú bezcenné. Nemôžete ale dosiahnuť to isté, pokiaľ ste neprešli rovnakou cestou ako Sokrates. Musíte ostriť intelekt, nadobúdať vedomosti, nechať ego vyhraničiť sa, to je prvá etapa života. Keď máte bohatstvo, môžete sa ho vzdať - v tom je priepastný rozdiel.

Žobrák na ulici a Buddha na ulici vyzerajú na pohľad úplne rovnako, ale vnútorná kvalita je úplne iná. Buddha je žobrákom z vlastnej vôle - nebol k tomu donútený, rozhodol sa celkom slobodne. Poznal chuť bohatstva a zistil, že je neplodná. Poznal túžbu a zistil, že je márna. Buddha je žobrákom, pretože kráľovstvo tohto sveta sklamal. Jeho chudoba v sebe skrýva bohatstvo - také, aké nemá žiadny z panovníkov, pretože tí stoja na polceste - Buddha dokončil kruh.

Žobrák, ktorý nikdy nebol bohatý, postáva pri rovnakej ceste, ale jeho chudoba je len bieda, pretože nikdy nepoznal opak. Ako môže zavrhnúť túžbu, ktorá nebola nikdy naplnená? Ako môže tvrdiť o palácoch, že sú nanič, keď v nich nikdy nežil? Ako môže povedať, že krásne ženy sú hanebné? Len skúsenosť vám dá kľúč k odmietnutiu. Bez nej sa len môžete utešovať, tak ako to mnoho ľudí, z rôznych príčin chudobných, robí.

Keď máte škaredú ženu, budete všade vykladať: "Čo je to krása? Je to len telo, smrteľné telo, ktoré podlieha skaze a zmaru." Ale hlboko vo vás zostáva túžba, ktorej sa môžete zbaviť len skúsenosťou, len skutočným poznaním - ostatné je len útecha. Chudák sa môže utešovať tým, že na polácoch vlastne nie je nič príťažlivé, ale v kútiku mysle vie, že to nie je pravda, prečo by ináč všetci tak šaleli po bohatstve? On sám je ním posadnutý - v snoch sa prechádza komnatami v cisárskom háve. Ale cez deň, keď žobre na nároží, vykrikuje: "Nemám záujem o bohatstvo, nepriťahuje ma, zriekam sa ho!" Je to zbytočná útecha,

falošná a preto nebezpečná.

V prvej časti svojho života musí prirodzene zrejúci človek dosiahnuť svoje ego, v druhej časti potom uzavrieť kruh tým, že ho odvrhne.

Dieťa rastie len vtedy, keď vzdoruje svojim rodičom, bojuje s nimi, keď ich opustí a postaví sa proti nim, nájde svoje individuálne ego. Ak závisí na rodičoch a nasleduje ich krok za krokom, nenájde nikdy samo seba. Musí zblúdiť - taký je zmysel života. Musí si vybojovať nezávislosť, a to je bolestné. Je to zápas. Môžete ho podstúpiť len vtedy, keď cítite, že skutočne ste. To je ten kruh - keď cítite, že ste, môžete bojovať, čím viac bojujete, tým viac ste - pocítite to "Ja som". Dieťa dosiahne zrelosť vtedy, keď sa celkom osamostatní. A kvôli tejto samostatnosti musí zísť z cesty.

Hriešnik hľadá tiež nezávislosť - na spoločnosti, matke či otcovi - ale hľadá ju nesprávnym smerom. Svätec sa snaží byť nezávislý, ale tým správnym spôsobom. Sú to rozdielne cesty, ale tie chybné sú vždy jednoduchšie a pohodlnejšie. Stať sa svätcom je ťažké, lebo je na to potrebné byť najprv hriešnikom. Hriešnik nemusí byť najprv svätcom, ale svätec sa nesmie tomuto postupu vyhnúť. Keď to urobí, bude jeho svätosť biedna, nie bohatá, bude plochá, vyblednutá a neživá, bude to vyschnutá letná riečka, nie rozvodnená rieka.

Jedna poblúdila, z nich tá najväčšia.

Slovo "najväčšia" má medzi ľuďmi od oviec význam "najlepšia". Má najviac vlny, mäsa, má teda najväčšiu cenu - keď ju predáte, zarobíte viac než na iných. Čím väčšia, tým lepšia - a naopak. Najväčšia znamená teda najlepšia - a práve tá poblúdila. Je to symbolické. Pastier opustil tých deväťdesiatdeväť - nestáli mu za tú jedinú.

Prečo Ježiš vždy vyberá podobenstvá s pastierom a ovcami? Má to hlboký, symbolický význam: dav priemerných ľudí je ako stádo oviec, držia sa v húfe. Pozrite si niekedy stádo oviec, keď ich ženú po ceste - idú, akoby mali jedinú spoločnú myseľ, nie ako slobodné nezávislé bytosti. Tisnú sa k sebe a chúlia, každá zdesená možnosťou, že by mohla zostať sama.

Pri hodine matematiky dal učiteľ malému chlapcovi, synovi pastiera, otázku: "Keď máme desať oviec a jedna z nich preskočí plot, koľko oviec zostane za plotom?"

"Žiadna!" odpovedal chlapec.

Učiteľ sa nahneval. "Čo to hovoríš! Rozmyšľaj trochu. Desať oviec a jedna vyskočila z ohrady, koľko ich zostalo?"

Ale chlapec trval na svojom: "Žiadna!"

Možno sa vyznáte v počtoch, ale v ovciach ani zamak. Ovce majú kolektívne myslenie, stádo je jeden celok. Keď preskočí jedna, ostatné to urobia po nej.

Pastier opustil tých deväťdesiatdeväť a vydal sa hľadať jednu zblúdilú.

Ježiš často hovoril, že Boh sa vydá hľadať hriešnika, nie človeka priemerného - priemerní ľudia nie sú hodnotní. A naviac, zostávajú na ceste, nie je treba po nich nijako pátrať - nezídu z nej. Preto pastier opustil stádo a vydal sa za jedinou zabehnutou ovcou. Tá našla svoju osobnosť, svoje ego. V ostatných osobnosť nenájdete, sú stádo.

Pozrite sa na svoje bytie - dosiahli ste ego, alebo zostávate súčasťou davu? Ak ste našli svoje ego, potom ste natoľko cenní, že po vás Boh pátra - musíte byť hľadani a nájdení. Ste v polovici cesty, v polovici kruhu. Druhá polovica je kapitulácia, odovzdanie sa, a to je možné dosiahnuť cez Boha. Na vás je

uskutočniť prvú časť, on sa postará o tú druhú. Keď nájdete svoje ego, potom niekde, nejakým spôsobom, po vás Boh pátra, pretože vy ste už svoje urobili - dosiahli ste individualitu. Keď ju odhodíte, zmení sa na univerzalitu.

To je veľký rozdiel - najprv ste len dav, nie univerzálny, ale len obmedzený, lokálny dav. Potom dosiahnete jedinečnosť, zídete z cesty, ste nezávislí a prejavíte naplno svoje ego - a v tej chvíli, keď ho stratíte, stanete sa oceánom, celkom.

Vy v skutočnosti nie ste, nemôžete sa teda stať týmto celkom. V tejto chvíli ste len čísla v dave. Správne to robia v armáde, keď vojakov len číslujú. Po boji jednoducho napíšu na tabuľu, že padli tie a tie čísla. V armáde je preto tiež veľmi ľahké niekoho nahradiť. Armáda jedná s ľuďmi ako so stádom oviec, armáda je model ideálnej spoločnosti, spoločnosti nie nepodobnej organizácii v mravenisku. Keď chcete vidieť skupinovú myseľ, pozrite sa na armádu. Všetok výcvik a disciplína sú zamerané na to, aby vás zbavili všetkej nezávislosti. Rozkaz je rozkaz, nemáte o ňom čo premýšľať. Prikážu vám: "Vpravo bok", nezostane vám nič iné len poslúchnuť. Táto poslušnosť sa postupne vryje veľmi hlboko.

Známy psychológ mi rozprával príbeh o manželke jedného plukovníka, ktorá mala so svojím manželom veľké starosti. Vždy keď spal na ľavom boku, chrápal. Veľmi ju to trápilo, bolo to burácanie hromu, ktoré jej nedalo spať. Keď však ležal na pravom boku, spal celkom ticho. Navštívila teda psychológa a požiadala ho o radu. "Je to jednoduché, keď začne chrápať, obráťte ho na pravý bok".

"Ale to nie je jednoduché, je hrozne ťažký, a keď s ním zatrasiem rozčuluje sa. A za noc sa to stane toľkokrát, že by som nič iné nerobila."

Doktor je poradil: "Žiadny strach - len mu do ucha zašepkajte: Vpravo bok!"

A to pomohlo! Rozkaz je rozkaz - zakorení hlboko v podvedomí.

Spoločnosť existuje ako dav. Môžete ju tiež v krátkom čase bez väčších ťažkostí zmeniť na armádu. Len vďaka tomu mohol Hitler tak úspešne premeniť celú krajinu na vojenský tábor, rovnako, ako to neskôr urobil Mao. Spoločnosť sa pohybuje na samej hranici (stáda), takže uskutočniť taký prevrat je ľahké - stačí trochu disciplíny - individualita sa nepripúšťa, je zakázané sa presadzovať. Zostáva stádo, ovčie myslenie.

Máte vlastné vedomie, alebo ste len fungujúcou súčiastkou spoločnosti, v ktorej ste sa narodili? Ste Hind, muslim, kresťan, Sikh alebo džinista - ale ste skutočný človek? Nemôžete to o sebe tvrdiť, pretože skutočný človek nie je súčasťou žiadnej spoločnosti. Sokrates je človek, Ježiš je človek, aj Nanak je človek - ale vy?! Vy k niekomu patríte, skutočný človek nepatrí nikde, stojí na vlastných nohách.

To je to, o čom hovorí Ježiš: najlepší zišli z cesty. A len čo zišli, "... pastier opustil deväťdesiatdeväť a tú jednu hľadal, až našiel."

Stále sa modlíte k Bohu, ale on vás nehľadá, preto vám chýba. Najprv sa staňte sami sebou, potom on sám začne s pátraním, nemá zmysel pokúšať sa ho nájsť - ako by ste to napokon chceli urobiť, keď nepoznáte ani adresu, ani telefónne číslo? Poznate len prázdne slová a teórie, ktoré vám nijako nepomôžu.

Jeden kňaz raz pricestoval na nové pôsobisko. Spýtal sa malého chlapca na cestu do kostola a ten ho tam viedol. Keď prišli na miesto, poďakoval chlapcovi a povedal mu: "Som ti veľmi vďačný za tvoju pomoc. Ak sa aspoň trochu zaujímaš o miesto, kde prebýva Boh, príď dnes na moje kázanie. Budem hovoriť o ceste do jeho kráľovstva." Chlapec sa len zasmial: "Netrafíte ani ku kostolu, ako môžete vedieť o ceste k Bohu?"

A ja dodávam, že aj keď viete, kde leží kostol, nie je v tom žiadny rozdiel. Každý pozná cestu do kostola, ale tam Boh nebýva a nikdy nebýval. Neviete o ňom nič, nemá teda zmysel po ňom pátrať. On môže hľadať, pretože vás pozná - toto je jedno z Ježišových učení: Človek nemôže dosiahnuť božstvo, ale božstvo môže dosiahnuť človeka. Urobí to vo chvíli, keď budete pripravení.

Nie je to teda otázka hľadania, ale čakania a pripravenosti. A prvým krokom je dosiahnuť osobitosť, individualitu, zísť z cesty. Najskôr sa musíte búriť, a potom nájsť svoje ego. Najskôr musíte opustiť tupý dav - význam slova poblúdiť je totiž opustiť vyhranený, uniformovaný, limitovaný vzorok spoločnosti, pretože za jeho hranicami leží pustatina, divočina, v ktorej žije Boh.

Spoločnosť je ako priesek v lese. Nie je prirodzený, je to dielo ľudských rúk. Vaše zákony, merítka pre to, čo voláte cnosť a čo hriech - všetko vytvorili ľudia. V skutočnosti neviete čo je cnosť.

Buďte silní, presadzujte svoju osobnosť, trvajte na svojom. Nestaňte sa obeťou davu. Začnite premýšľať, začnite byť sami sebou. A sledujte svoju osamelú cestu - odmietnite byť ovcou.

Deväťdesiatdeväť oviec môže byť ponechaných bez dozoru - nie je treba mať o ne strach. Nestratia sa. Zomknú sa do húfu a bude ľahké ich kedykoľvek nájsť. Starosť nemáte o ne, ale o tú jednu, z nich tú najlepšiu, ktorá utiekla. Keď dokázala opustiť stádo, znamená to dostatok energie, znamená to, že sa nebojí. Dokázala sa zbaviť strachu - to je prvý krok k tomu, byť pripravený.

Ego je prvým krokom ku svojej vlastnej kapitulácii. Vyzerá to celkom paradoxne. Myslíte, že som blázon, pretože sa domnievate, že je potrebná pokora. Hovorím vám, nie! - najprv je potrebné ego, ináč bude vaša pokora falošná. Ego, britké ego, ostré ako meč. Dá vám jasnosť bytia a význačnosť. Až ho budete mať, potom ho môžete odhodiť. Potom prichádza úplne rozdielna pokora - nie pokora chudoby a slabosti, ale pokora sily, skromnosť moci. Potom sa môžete vzdať, skôr nie.

Opustil on deväťdesiatdeväť
a tú jednu hľadal, až našiel.

Pamätajte si, že nie je treba Boha hľadať, príde sám. Len musíte za to stáť - potom vás nájde. Vyšľiape si k vám cestičku. Kedykoľvek kdekoľvek na svete vykryštalizuje niečia osobnosť, naprie sa všetka božská energia týmto smerom. Môže vás navštíviť v podobe osvieteného muža alebo majstra - je milión rôznych spôsobov. Nie je dôležité ako sa to stane - to obstará Boh, nie je to vaša starosť. Vy dosiahnete svoje ego, buďte pripravení, staňte sa jedinečnými, potom je vám prístupná univerzalita.

Unavený povedal jej:
teba najviac milujem.

Boh vždy viac miluje tých vzdorných a odbojných. Kňazi určite začnú kričať: "Taký nezmysel! Boh miluje viac tých, ktorí zišli z pravej cesty?" Neuveria tomu, ale je to tak. Ježiš je stratená ovca, Buddha je stratená ovca, Mahávira tiež. Dav kráča ďalej vo svojej priemernosti, ale Mahávira, Buddha a Ježiš sú vyvolení - ponáhľa sa k nim Boh.

Tak sa to stalo, keď Buddha sedel pod stromom poznania. Putá spoločnosti, kultúry, náboženstva - všetky boli zlomené, bol celkom sám. A tu odvažoval, zo

všetkých strán sa náhlil Boh - pretože Boh je všade - a Buddha sám sa stal bohom. Veľakrát predtým poprel božiu existenciu, lebo aj to je jeden zo spôsobov, ako zísť z cesty. Hovorieval: "Niet Boha, neverím v žiadneho." Popieral spoločnosť aj náboženstvo. Zavrhol vedy a s nimi celý kastovný systém, brahmínov aj šúdrov. Zaprel celý hinduistický spôsob myslenia. Nie som hinduista, hovorieval, "nepatrím k žiadnej spoločnosti - neverím žiadnym naukám, neverím ničomu, dokiaľ nespoznám skutočnú pravdu."

Vydržal tak dlho, až prišla chvíľa, keď ho už s ničím nič nespájalo, všetky väzby boli spretrhané. Zmenil sa na osamelý ostrov. Pod strom bódhi prišiel pred dvadsiatimi piatimi storočiami Boh k tomuto mužovi, k tejto zblúdilej ovci a prehovoril k nemu. "Unavený povedal jej: teba viac milujem než tých deväťdesiatdeväť". Tiež Ježiš oznámil tento večný zákon: Boh hľadá človeka, nie naopak - človek len musí byť pripravený.

Ako to dosiahnuť? Musíte sa osamostatniť, vzbúriť. Opustiť spoločnosť, zbaviť sa strachu, rozbiť všetky väzby a vzťahy k iným. Zostať sám a chovať sa ako jediný uprostred vesmíru. Potom k vám príde Boh a s jeho príchodom sa ego stratí, ostrov zmizne v nezmeranom oceáne - zrazu nie ste.

Najskôr sa musíte oslobodiť od spoločnosti - mám na mysli vnútorný proces - pretože bez nej ego nemôže existovať. Ak sa krok za krokom zbavíte väzieb, ktoré vás k nej viažu, príde chvíľa, keď ego zostane osamotené. Zároveň ale bez spoločnosti nemôžete existovať, to ona vám dáva možnosť ho mať a presadzovať. Keď sa zbavujete pút spoločnosti, odbúravate postupne samotný základ. Ak nie je žiadne "Ty", nemôže existovať ani "Ja" - zmizne zároveň s odmietnutím "Ty". K tomu ale dochádza až v poslednej fáze. Spočiatku sa odmietaním "Ty" stáva "Ja" ostrejšie, kryštalickejšie, jasné, krásne a silné. A vtedy je pohltené božským.

Pre takéto slová bol Ježiš ukrižovaný. Nabádal k vzbuře, učil ako zísť z cesty. Tvrdil, že Boh miluje predovšetkým poblúdivých - hriešnikov, rebelov, egoistov. Židia to nemohli tolerovať. Musel byť umlčaný, zachádzal príďaleko. Vytváral situáciu, v ktorej bolo pre kňazov a celú cirkev nemožné sa udržať.

Postavil sa proti davu - rozhľadnite sa a uvidíte, že okolo vás nie je nič iné - a dav zachvátila panika: "Ten muž je nepriateľ, útočí na samotnú podstatu všetkého. Ako môžeme prežiť mimo dav?" Pokúsil sa naučiť zvyšných deväťdesiatdeväť oviec zblúdiť, ale ony sa ešte tesnejšie zomkli. Keď sa pokúsíte o niečo také, ovce sa pomstia, zabijú vás, pretože čoho je moc, toho je príliš.

Sme už len čiastočka davu, zabudli sme, ako žiť po svojom. Nevieme sa bez neho zaobiť, tak sme si zvykli na prítomnosť druhých, že sa neodvážime samoty. Druhí sú pre nás nutnosť. Bez nich nie sme nič, strácame vlastnú identitu.

Deväťdesiatdeväť oviec vytvorilo všetky náboženstvá, ale skutočne božské môže dosiahnuť len jediná, zblúdila.

Dodajte si odvahy! Opustite priesek a vydajte sa do divočiny. Len tam môžete žiť a rásť. Tiež trpieť, ale rast bez utrpenia nie je možný. Nájdete tam možno svoj križ, ale bez neho nedosiahnete zrelosť. Spoločnosť sa vám môže pomstiť ukrižovaním - prijmite ho! Musí k tomu dôjsť, pretože keď sa ovce vrátia k stádu, budú ostatné kričať: "Hriešnica! To je ona, čo zišla z pravej cesty! Nepatrí k nám, nemá s nami nič spoločné!"

Nebudú nikdy schopné pochopiť, že túto ovcu nesie pastier na svojich ramenách - pretože zblúdila a bola nájdená.

A Ježiš hovorí, že pastier sa vráti domov a zvolá svojich priateľov k oslave, lebo ovca zabehla a bola nájdená. Hovorí, že kedykoľvek vstúpi hriešnik na

nebesá, prepukne veľká radosť, lebo bola nájdená zblúdila ovca.

7. Poklad, ktorý pretrvá

Ježiš povedal:

Kráľovstvo Otca sa podobá kupcovi,
ktorý tovar vlastnil a perlu objavil.
Múdry kupec predal tovar
a kúpil si tú perlu jedinú.
I vy nepominuteľný poklad hľadajte, ktorý pretrvá,
ktorý moľ zhltnúť nepriletí, ani žiadny červ nezničí.

Existuje pre vás svet mnohých vecí, keď sa dívate von, keď sa ale dívate dovnútra, je to svet jediného. Ak máte namierené smerom von, možno všeličo dosiahnete, ale prídete o to jediné, čo je pravým centrom, bez ktorého premeškáte všetko. Môžete dosiahnuť mnohé, ale na konci to nebude veľa znamenať, pretože dokiaľ človek nedosiahol sám seba, nedokázal vôbec nič.

Ak ste sami sebe cudzincom, neuspokojí vás ani celý svet. Pokiaľ ste sa neponorili do svojich najbyťostnejších hĺbok, všetkým tým bohatstvom len schudobniete. Býva to tak: čím viac bohatstva máte, tým úbohejšie sa cítite, pretože váš vnútorný svet vyzerá v porovnaní s vonkajším bohatstvom čím ďalej, tým biednejšie. Preto bohatý človek zažíva taký paradox: čím je bohatší, tým biednejšie sa cíti, čím viac má, tým viac cíti aký je prázdny - pretože vnútornú prázdnotu nie je možné vyplniť ničím vonkajším. Vonkajšie veci nemôžu vstúpiť do vašej bytosti. Vnútorná prázdnota sa dá vyplniť len vtedy, keď dosiahnete sami seba, keď dosiahnete až ku svojmu bytiu. Zreteľne rozlišujte: svet vonku je svet mnohého, ale to jediné tam chýba - a to jediné je cieľom. Nachádza sa vo vnútri vás, takže, ak hľadáte vonku, robíte chybu. Nech urobíte čokoľvek, nebude vám to nič platné, jednoducho neuspějete.

Myseľ vám neúnavne opakuje: "Dosiahni ešte toto! To ťa uspokojí." Ak uspějete, opäť vás popoženie: "Dokáž ešte niečo iné, potom budeš spokojný." Myseľ vám bude tvrdiť, že keď nemáte úspech, znamená to, že nevyvíjate dostatočné úsilie, a že ste nič nedocielili, pretože ste nebežali dosť rýchlo. A pokiaľ počúvate logiku svojej mysle - ktorá však logicky len vyzerá - tak budete uháňať ďalej a ďalej a na konci vás nebude čakať nič iné než smrť.

Mnohosť je ríšou smrti, jedinosť je nesmrteľným kráľovstvom. Duchovne hľadajúci musí hľadať, nie však vo vonkajších objektoch, ale v sebe, musíte sa obrátiť dovnútra. Je potrebné sa otočiť, urobiť úplný obrat, aby sa oči hľadajúce von, začali dívať dovnútra. Ale ako na to?

Dokiaľ nie ste svetom totálne znechutení, nezmeníte sa. Pokiaľ vám zostáva hoci len štipka nádeje, pôjdete ďalej v starých šlapajách. Neúspech je skvelá vec - keď neuspějete vo svete mnohosti, vydáte sa na novú cestu. Čím skôr neuspějete vo vonkajšom svete, tým lepšie, čím skôr prídete na pokraj znechutenia, tým lepšie - pretože vonkajší neúspech je prvým krokom na ceste dovnútra.

Skôr než pristúpime k tejto Ježišovej sútře, bude ešte treba porozumieť mnohým veciam. Kto je múdry? Ten, kto je pripravený stratiť všetko pre jedno. A kto nie je múdry? Ten, kto stratil sám seba a nakúpil samé obyčajné veci, kto predal čo mal a domov si naťahal samé zbytočnosti.

Jeden Nasreddinov priateľ veľmi zbohatol. Keď niekto zbohatne, chce sa ísť ukázať svojim starým priateľom a susedom z dediny, čo všetko dosiahol. Zbohatlík teda prišiel z veľkomesta pozrieť sa späť do dedinky. Hneď na stanici stretol Hodžu Nasreddina a hovorí mu: "Aby si vedel, Nasreddin, dokázal som to! Obrovsky, priam neprestaviteľne som zbohatol! Mám teraz palác s päťsto izbami, úplný zámok!"

"Poznám pár ľudí, ktorí majú dom s päťsto izbami" opáčil Hodža Nasreddin.

Priateľ pokračoval: "A tiež mám dve golfové hriská s osemnástimi jamkami, tri bazény a pár obrovských skleníkov!"

Nasreddin sa nenechal: "Poznám v susednom meste jedného muža, ktorý má tri golfové hriská a tri bazény."

Boháč na to: "U seba doma?"

Nasreddin povedal: "Počuj - aj keď si zarobil kopec peňazí, ja som si tiež nepočínal zle. Mám osly, kone, prasce, býky, kravy a sliepky."

Priateľ sa rozosmial: "Ale Nasreddin, osly, kone, kravy a sliepky má predsa toľko ľudí ..."

Nasreddin ho zarazil: "U seba doma?"

Čokoľvek získate - golfové hriská, bazény, dom s päťsto izbami alebo osly, kone, kravy, ... - čokoľvek vonkajšie, to vás neobohatí, pretože "dom" v skutočnosti zostáva prázdny, vy sami ste naďalej prázdni. Do vnútra "domu" sa nič nestane, tieto veci zostanú vonku, pretože tam patria - nijako ich nie je možné uložiť dovnútra. Chudoba je vnútorná.

Pokiaľ by ste cítili vonkajšiu, periférnu prázdnotu, mohli by ste ju vypĺňať domami, autami, koňmi alebo čímkoľvek iným. Prázdnotu však pociťujete vo vnútri seba, cítite sa vnútorne bez zmyslu. Prečo vôbec žiť? Prečo sa nechávať životom tak súžiť? Načo zostávať nažive?

Deň čo deň sa ráno prebúdzate a nemáte kam ísť! Každé ráno sa oblečiete a už večer vám je jasné, že ste nič nedosiahli, žiadny cieľ. Zaspíte a ráno vás zase čaká tá istá cesta - celá tá nezmyselnosť! Vo vnútri sa stále cítite prázdni, nič tam nie je. Vonkajšími vecami môžete nanajvýš oklamať svoje okolie, ale nie seba.

Čím viac niečo hromadíte, tým viac márnite svoj život, pretože si to kupujete za cenu života. Strácate život, približujete sa smrti, vecí je čím ďalej tým viac, hromada stále desivejšie narastá a vy vo vnútri zosycháte. Potom vás prepadne nával strachu: "Čo z toho mám, čo som docielil? Čo som to vykonal s celým mojím životom?"

Ale nie je možné sa vrátiť, premárnený čas vám nikto nevráti. Nie je možné dostať ho späť, nemôžete povedať, že je vám to ľúto a že začnete znova. Takže čas plynie ďalej a vy zostarnete a veľmi zosmutniete. Tento smútok nie je zapríčinený fyzickým vekom, jeho príčinou je, že si teraz uvedomujete, čo ste to so sebou urobili: zarobili ste si na dom, uspeli ste, ste bohatí, dosiahli ste uznanie v očiach druhých - ale ako ste na tom vo vlastných očiach?

Vtedy pociťujete veľmi bolestné utrpenie z premárneného života a strateného času. Smrť sa k vám ponáhľa milovými krokmi a čoskoro sa rozplyniete s prázdnyimi rukami. Je to vnútorná prázdnota, nie je možné ju vyplniť ničím, čo je k získaniu na svete - vyplníte ju, až získate sami seba. Preto Ježiš trvá na tom, že aj ľava prejde uhom ihly, ale bohatý človek bránou nebeskou neprejde. Prečo? Čo s ním nie je v poriadku?

S boháčom nie je nič v neporiadku. Dôraz sa kladie na to, že človek, ktorý premárnil svoj život zhromažďovaním svetských vecí - čím sa mieni boháč - nemôže

vstúpiť do Božieho kráľovstva, pretože tam sa dostane len človek, ktorý dosiahol svoje vnútro. V nebeskej bráne sa nedá podvádzať. Boháč sa dovnútra nedostane, pretože je príliš spustošenou a bezcennou troskou. Na prahu brány nedokáže tancovať a spievať. Nemôže vstúpiť s tým, že by v živote niečo významné dosiahol. Vlastnil toho spústu, ale nikdy sám seba - a to je bieda. Keď vlastníte sami seba, ste bohatí, naozaj bohatí. Ak sa nevlastníte, tak aj keby ste boli cisárom, budete úbohí.

Je treba porozumieť ešte jednej otázke: prečo ďalej a ďalej hromadíme veci. Pravda je celkom jasná, ale my aj tak pokračujeme po starom. Ježiša či Buddhu nikto nepočúva, a aj keby ste ich počúvali a cítili, že im rozumiete, nikdy by ste sa ich radami neriadili. Musí v tom byť nejaký hlboký dôvod. Ježiša aj Buddhu opomíňate a ďalej sa vlečiete svojou cestou. Občas vo vás začne hľodať pochybnosť, ale to je všetko: znova sa utvrdíte a nijako sa nezmeníte. V niečom asi musíte byť hlboko zakorenení, že vami ani Buddha, ani Ježiš nemôžu otriastať, vytrhnúť z koreňov. V čom spočíva to hlboké zakorenenie?

Žijeme v očiach druhých ľudí: naša totožnosť pozostáva z ich mienky. Ich oči sú zrkadlá, v ktorých pozeráme na svoje tváre. Je v tom ale háčik - ostatní totiž nemôžu vidieť vaše vnútorné bytie. Vaše vnútro sa jednoducho nemôže akokoľvek odrážať v žiadnom zrkadle. Zrkadliť sa môže len váš zovňajšok: len to vonkajšie, fyzické má svoje odrazy. Aj keď sa postavíte pred najlepšie zrkadlo, uvidíte len odraz svojej fyzickej časti. Žiadne oči nemôžu zrkadliť vnútornú časť vašej bytosti.

Takže oči druhých ľudí odrážajú vaše bohatstvo, vaše úspechy vo svete a vaše oblečenie. Vás samých odrážať nemôžu. A keď vidíte, že si ostatní myslia, že ste chudobní - čiže že nie ste pekne oblečení, nehonosite sa domom a prvotriednym autom - začnete usilovať o majetok. Veci hromadíte, len aby ste videli, že ste bohatí v očiach svojho okolia. Tie potom začnú odrážať, že viac a viac bohatnete, že nadobúdate moc a prestíž ... Vaša totožnosť závisí na vašom odraze.

Okolie ovšem odráža len veci, nie vás. Z toho dôvodu je pre vás nanajvýš potrebná meditácia. Meditovať znamená zatvoriť oči, nepozerať na odraz, ale na svoje vlastné bytie. Celý deň sa totiž ináč zaoberáte ostatnými. Rovnako tak v noci: buď ste pohrúžení do hlbokého spánku a nič nevnímate, alebo zase snívate o druhých ľuďoch. V tom je tá ťažkosť, neustále žiť s ostatnými: narodili ste sa do spoločnosti, žijete v nej, aj zomriete v nej - celá vaša existencia je spoločenská. A spoločnosť znamená mať všade okolo seba oči.

Nech už odrážajú čokoľvek, pôsobia na vás. Ak každý bude tvrdiť, že ste dobrý človek, začnete sa cítiť dobre. Keď si však o vás všetci začnú myslieť opak, budete sa cítiť mizerne. Ak ste podľa ostatných chorí, cítite sa tak. Vaša totožnosť závisí na ostatných, ste nimi hypnotizovaní. Odoberte sa do vnútornej samoty - s ostatnými ľuďmi žite, ale nevyčerpávajte sa nimi.

Aspoň hodinku denne jednoducho zatvorte oči - tak sa uzavriete pred spoločnosťou, spoločnosť pre vás prestane existovať, existovať budete len vy - takže sa môžete priamo postaviť sami sebe tvárou v tvár. Raz za rok bežte na niekoľko dní do hôr, na púšť, kde nikto nie je, len vy, a spoznáte sa takí, akí ste. Ináč vás neustále spolužitie s druhými zhypnotizuje. Z dôvodov tej hypnózy stále ovplyvňujete a robíte dojem na ostatných. V podstate vám nejde o to, ako žiť taký bohatý život, ale ako urobiť dojem na okolie, že ste bohatí, čo sú ale dve celkom rozdielne veci.

Druhým ľuďom imponuje čokoľvek čo vlastníte, nikdy na nich nepôsobíte vy sami.

Keby ste stretli Alexandra v žobráckych handrách, nepoznali by ste ho, ale keby ste videli žobráka, ktorý deň čo deň žobronil o almužnu na vašej ulici, ako sedí na tróne ako Alexander, padli by ste mu k nohám, poznali by ste ho, cisára!

Urdskému básnikovi Galibovi sa kedysi prihodilo, že bol pozvaný k cisárovi na večeru. Pozvaných bolo ešte veľa iných ľudí, možno pol tisícky. Galib bol chudobný človek, pre básnika je neľahké byť bohatý - bohatý v očiach druhých.

Priatelia mu navrhovali: "Galib, kludne by si si mohol požičať nejaké šaty, topánky a poriadny slnečník ... vieš, máš ho mizerný, kabát máš celý vyblednutý, skoro na vyhodenie, a potom tie hrozné šaty a dieravé topánky, nebudeš vyzeráť dobre!"

Galib však opáčil: "Keď si niečo požičiam, budem sa cítiť veľmi nepríjemne, pretože som si nikdy nič od nikoho nepožičiaval - stojím na vlastných nohách, som samostatný. Nehodlám si odvykať od niečoho, na čo som celý život zvyknutý."

Na cisárov dvor teda odišiel vo svojich šatách. Keď pri bráne predložil pozvánku, strážca sa pri pohľade na neho rozosmial: "Komu si to ukradol?" Okamžite upaluj preč, lebo ťa dám zavrieť!"

Galib nemohol uveriť vlastným ušiam: "Bol som pozvaný - choď sa spýtať cisára!"

"To si myslí každý žobrák, že bol pozvaný. Nie si tu prvý, už pekných pár ich klopalo na bránu. Zmizni odtiaľto, čo nevidieť prídu hostia!"

Galib odišiel. Jeho priatelia predpokladali, že to tak skončí, a požičali pre neho kabát, topánky a slnečník. Galib sa obliekol do požičaných vecí a prišiel naspäť. Strážca sa pred ním uklonil a pozval ho ďalej.

Galib bol slávnym básnikom a sám cisár jeho básne miloval, bolo mu teda povolené sedieť po jeho boku. Keď začala hostina, Galib urobil niečo čudné. Cisár sa na neho pozeral ako na pomäteného - Galib totiž začal kŕmiť svoj kabát so slovami: "Kabátik môj len si daj! To ty si predsa prišiel na hostinu, nie ja."

"Čo to robíš, Galib? Nezbláznil si sa náhodou?" čudoval sa cisár.

"Kdeže - ja som tu bol už predtým, ale vstup na tvoju hostinu mi nebol dovolený. Teraz prišiel môj kabát, ja ho len doprevádzam, bez neho by som sa sem nedostal!" odpovedal Galib.

To isté prežíva každý: ostatní nepoznávajú vás, ale váš kabát, preto si ho stále skrášľujete a parádite sa.

Potrebuje meditovať, aby ste sa odtrhli od ostatných, ich očí, ich zrkadiel. Zabudnite na nich! Na pár minút sa len dívajte dovnútra - potom pocítite vnútornú bolesť a utrpenie z prázdnoty, ktorú vo vnútri seba máte. Potom dôjde k transformácii - začnete sa obzerať po bohatstvách vnútra, po poklade, ktorý sa nachádza vo vnútri vás, nie po pokladoch, ktoré sú roztrúsené všade okolo.

Mnoho je vonkajšieho bohatstva, len jediný je poklad vo vnútri vás. Vonku je mnoho rozmerov a smerov, zato vnútorný smer je jeden a mieri k jedinému cieľu.

Ježiš hovorí:

Kráľovstvo Otca sa podobá kupcovi,
ktorý tovar vlastnil a perlu objavil.
Múdry kupec predal tovar
a kúpil si tú perlu jedinú.

Ide o takýto príbeh: jeden muž odcestoval do vzdialenej krajiny, aby si zarobil peniaze. Zarobil ich spústu, nabral veľa tovaru, ale na poslednú chvíľu

objavil perlu. Rozhodol sa pre výmenu: predal všetok tovar a kúpil si tú jednu perlu. Keď sa vracal domov, došlo k nešťastiu a loď sa potopila. S jedinou perlou však mohol doplávať ku brehu a domov prišiel s celým bohatstvom.

Ježiš odkazuje k tomuto príbehu: ten muž si kúpil jedno namiesto mnohého, takže aj keď sa loď potopila, nič nestratil. Jedno sa zachrániť dá, mnohé nie. Keď príde smrť a vaša loď sa potopí, ak budete mať jedinou perlu, budete ju schopní dopraviť na druhý breh. Ak máte vecí veľa, nepodarí sa vám to.

Ježiš hovorí:

Kráľovstvo Otca sa podobá kupcovi,
ktorý tovar vlastnil a perlu objavil.
Múdry kupec ...

Bol múdry, pretože len blázon predá jedno a nakúpi mnohé. Múdre je predáť mnohé a kúpiť jedno. Perla symbolizuje to jediné, symbolizuje vnútro.

Múdry kupec predal tovar
a kúpil si tú perlu jedinú.
I vy nepominuteľný poklad hľadajte, ktorý pretrvá,
ktorý moľ zhltnúť nepriletí, ani žiadny červ nezničí.

Buďte ako ten kupec, obozretný a múdry. Čokoľvek, čo je možné získať na tomto svete, vám bude vytrhnuté z rúk. Či ste si nikdy neuvedomili skutočnosť, že na tomto svete, v skutočnosti nič vlastniť nemôžete? Len máte pocit, že niečo vlastníte - ale predmet vášho vlastníctva už tu bol pred vami, už ho mal niekto iný. Za chvíľu tu už nebudete, ale tá vec tu zostane a bude ju mať niekto iný. Vaše privlastňovanie si sa podobá snu: najprv je a potom nie je.

Bol raz jeden kráľ menom Ebrahim. Jednej noci začul na streche nad sebou hluk, niekto tam chodil. "Kto je tam?" zvolal.

"Nenechaj sa rušiť - stratila sa mi ťava a práve ju hľadám", ozvalo sa.

Ebrahim sa rozosmial: "Ty blázon, zlez odtiaľ a bež domov, na strechách sa ťavy nestrácajú."

Potom ale nemohol zaspať, bol to hĺbavy človek. Premýšľal: "Možno, že to nebol blázon, možno tým myslel niečo symbolické. Možno to bol veľký mystik, pretože keď mi povedal, aby som sa nenechal rušiť, povedal to s takou útechou a tichom, znelo to tak melodicky a harmonicky, blázon by sa tak nevyjadril. A keď mi povedal, že hľadá ťavu, ktorá sa mu stratila, znelo to tak výrazne, ako by tým niečo naznačoval. Zajtra ráno ho musím nájsť! Musím zistiť, či je ten človek duševne chorý alebo božsky bláznivý, či ho na moju strechu priviedlo šialenstvo alebo mi bol zoslaný z nejakých konkrétnych dôvodov - aby mi odovzdal posolstvo.

Celú noc kráľ oko nezažmúril. Ráno prikázal dvoranom, nech idú hľadať muža s takým hlasom. Prehľadali celé mesto, ale muža nenašli, lebo ako sa dá nájsť človek len podľa hlasu? Ťažko!

Okolo poludnia nastal pri hlavnej bráne veľký rozruch. Prišuchtal sa tam fakír, žobrák a žiadal strážcu: "Dovoľ mi ísť ďalej, chcem zostať niekoľko dní v tomto hostinci."

Strážca namietal: "Toto nie je žiadny hostinec, palác patrí kráľovi, je to jeho sídlo!"

"Dobre viem, že je to hostinec: návštevníci sem prichádzajú, pobudnú a odchádzajú. Nikto tu nebyva a preto ma nechaj vojsť. Chcem hovoriť s kráľom,

vyzerá na pekného blázna", nedal sa fakír.

Donieslo sa to až ku kráľovi, ktorý prikázal pustiť fakíra dovnútra. Bol hnevom bez seba: "Čo si to dovoľuješ!"

Muž povedal: "Počúvaj! Už som tu raz bol, ale na tróne sedel niekto iný. Bol to tiež taký blázon ako ty, tiež si myslel, že je to jeho sídlo. A teraz si ty myslíš, že ti palác patrí!"

"Prestaň si vymýšľať hlúposti! To bol môj otec", odpovedal mu kráľ.

Fakír pokračoval: "Prídem sem zas a ty tu už nebudeš. Na tróne bude sedieť niekto iný, hoci tvoj syn a povie mi, že je to jeho sídlo! Čo je toto za dom?! Ľudia sem prichádzajú a odchádzajú - podľa mňa je to hostinec pre počestných."

Kráľ zrazu spoznal jeho hlas: "Tak ty si ten blázon, ktorý na streche hľadal ťavu!"

Kráľ zostúpil z trónu k fakírovi: "Zostaň v tomto hostinci, je odchádzam. Býval som tu, lebo som veril, že toto je moje sídlo, môj domov. Ak toto nie je môj domov, musím ho ísť hľadať, dokiaľ nie je neskoro!"

Ebrahim sa stal svojráznym mystikom. Keď nadobudol poznanie, začal žiť mimo mesto - svoje mesto. Býval za mestom a ľudia idúci okolo sa ho pýtali: "Kde je tu basti?" (basti znamená "kde sídlia ľudia"). Ebrahim ich posielal k cintorínu: "Chodte napravo, tam je basti, kde bývajú ľudia."

Ľudia ho vždy poslúchli - a potom sa vracali nahnevaní: "Čo si ty zač! Pýtali sme sa na mesto a ty nás posielaš na cintorín!"

Ebrahim sa len smial: "Už to tak vyzerá, že si pod basti každý predstavujeme niečo iné - predsa, len čo sa raz dostanete na cintorín, zostanete tam naveky. Vy sa ale asi pýtate na mesto, ktoré je vlastne cintorínom, pretože ľudia tam len stoja v rade na smrť. Niekomu vypršal čas dnes, iného to čaká zajtra a iného až pozajtra - ale každý len čaká na smrť! A vy tomu hovoríte basti? Podľa vás tam sídlia ľudia? Ja tomu hovorím cintorín, kde ľudia len čakajú až zomrú, kde nie je nič okrem smrti."

Prečo býva život len čakaním na smrť? Ako len môže byť taký prechodný? Ako to, že býva len snom? Je tu - a zrazu tu nie je, je po ňom. Život musí byť niečo večné. Ale ak hľadáte večnosť, musíte sa zachovať ako ten múdry kupec: predajte všetko čo máte. Predajte to a kúpte si jediné, jedínú perlu svojho vnútorného bytia, ktorá sa nepotopí, ktorú vám nikto nevyrve z rúk - pretože perlou ste vy sami. Vlastniť môžete len seba, nič iné v skutočnosti vlastniť nemožno.

Môžete žiť v nejakom klame - a to je niečo iné. Môžete žiť v ilúzii, že vlastníte tento dom, manželku, manžela a deti, ale ide len o ilúziu. Skôr alebo neskôr sa sen rozplynie. Vlastniť môžete len seba, pretože to nezmlizne. Bytie je trvalé a večné, je večne vaše. Nikto vám ho nevezme.

V tom je rozdiel medzi svetským a duchovným hľadaním: náboženstvo znamená hľadať večnosť, svet je hľadanie dočasného. Svet existuje v čase, náboženstvo vo večnosti. Všimnite si, že kedykoľvek zavriete oči a vzdáte sa myšlienok, čas prestane existovať, kedykoľvek zatvoríte oči a myšlienky zmiznú, zmizne aj čas. Keď myslíte, tak čas existuje, rovnako existuje čas, keď existujú veci.

Okolo vás je čas, celý oceán času. Vo vnútri je večnosť, vo vnútri ste bez času. Preto všetci osvietení majstri tvrdia, že keď ste transcendovali čas, keď ste dosiahli za jeho hranice, dosiahli ste seba, došli ste "domov".

Jeden chudobný muž, ktorý pracoval v továrni, chodieval do práce na oslovi. Každý deň sa vracal z práce domov neskoro a jeho ženu to veľmi hnevalo.

Vysvetľoval jej: "Pochop to, ten somár si zvykol, že len čo sa ozve zvonenie na skončenie práce, tak keď zmeškám o dve - tri sekundy, už ide domov bezo mňa sám.

A všetci sa veľmi ponáhľajú, každý chce odísť čo najskôr, takže vždy keď vyjdem von, somár je už v ťahu! Ak ho stihnem, je všetko v poriadku, ináč počká pár sekúnd, odíde bezo mňa a ja musím ísť domov pešo. Chápeš to?"

"Rozumiem tomu dobre" odvrkla žena. "Aj ten somár vie, kedy sa má vrátiť domov!"

Aj somár vie, kedy nastal čas, aby sa vrátil domov - ale vy ste si ešte neuvedomili, kde máte domov a kedy tam máte odísť. Stále blúdite, ďalej klopete na cudzie domovy, celkom ste zabudli, kde máte ten svoj. Niet divu, že ste celí nesvoji a nepokojní. Nie je na tom nič čudné, že ste dosiaľ nikde nezakotvili a nenašli svoj klúd. Naďalej putujete z jedného kúta sveta do druhého. Načo toto šialenstvo - chodiť od mesta k mestu? Čo hľadáte? Každý, len čo si to môže dovoliť, sa dá na cesty. Ľudia pracujú a šetria si peniaze, len aby sa vydali na cestu okolo sveta - načo?

Jeden americký lovec sa bol v Grécku pozrieť na sopku. Ako sa tak pozeral priamo do krátera, hovorí sprievodcovi: "Preboha! Veď to vyzerá ako peklo!"

A sprievodca opáčil: "Vy Američania ste už boli všade!"

Prečo ale ste takí nepokojní? Prečo je človek hlboko vo vnútri tulákom? - pretože vám chýba domov a vy ho hľadáte. Máte zlý smer a váš nepokoj vám to dáva jasne najavo. Nech už ste kdekoľvek, nie je to váš domov. Nepretržite ho hľadáte, hľadáte ho hoci aj v pekle, ale nikde ho nenájdete, pretože domov máte vo vnútri seba. A aj somár vie, kedy sa má vrátiť domov!

Je na čase, už nastal čas, už ste sa dosť načakali. Nehľadajte si domov vo veciach ani v ostatných ľuďoch, neľadajte ho vonku - tam sa stretnete s mnohosťou a rozmanitosťou, čomu hinduisti hovoria mája. Mája znamená to mnohé, mája znamená to nekonečné - stále hľadáte a hľadáte a ono to nemá koniec. Je to čarovný svet - mája znamená kúzlo mnohosti. Čaro zostáva, vy hľadáte ďalej, ale nikdy nič nezískate, pretože ide o svet kúzel - kedykoľvek sa mu priblížite, zmizne ako dúha. Z diaľky vyzerá nádherne. Lapí vás, stanete sa ním posadnutí, vstúpi do vašich snov a túžob. Radi by ste chytili dúhu, preto sa ženiete bez ustania vpred a dúha stále ustupuje.

Nech dorazíte kamkoľvek, nič tam nenájdete. Dúha bola sen, iluza. Nič v skutočnosti neexistuje, všetko existuje len vďaka túžbam a sneniu. Sami si máju tvoríte svojimi túžbami, ste stvoriteľmi cez svoju túžbu - vytvárate svet mnohých vecí.

Majme, dajme tomu, krásne auto. Keby na zemi nebolo jediného človeka, akú by malo cenu? Komu by sa páčilo? Kto by sa nad ním vzrušoval? Vtákom nestojí za pohľad, zvieratá si nad ním hlavu lámať nebudú. Zhrdzavelo by a nakoniec by z neho bola hromada šrotu. Auto má cenu len pre človeka. Z čoho pochádza jeho cena? Pochádza z vašej túžby - ak po ňom túžite, má pre vás cenu, ak po ňom netúžite, stráca ju. Nejde o hodnotu, ale o vašu túžbu.

Starý ekonomický zákon znel takto: po dopyte nasleduje ponuka. Teraz sa však tento zákon úplne zmenil: najprv ponúkate a potom prichádza dopyt. Celý obchodný svet funguje na princípe vytvárania nových ponúk. Obchodníci najprv niečo ponúknu, urobia reklamu a vytvoria túžbu, a až potom prichádza požiadavka - vy sa prihrniete: "Teraz je tu cieľ, ktorý mi chýbal celý život. Mám tu cieľ a až ho dosiahnem, dosiahnem všetko!"

Obchodník ale ďalej vymýšľa nové výrobky, pomocou reklám sa ďalej vytvárajú nové túžby. Každoročne sa na trhu objavujú nové modely áut, nové typy domov, nové ciele. Neustále ste zásobovaní spôsobmi, ako sa obrátiť navonok, nedostanete ani chvíľku na rozmyslenie. Môžete mať dosť dobré auto, na trhu sa však objaví nový

model, a keď jazdíte starým autom, vaše ego je zraňované. Nový typ nemusí byť lepší - veď môže byť aj horší - ale ten nový si kúpiť musíte. Musíte ho mať, pretože ho už majú susedia, pretože o ňom všetci hovoria.

Príde žena k lekárovi a hovorí: "Urobte mi nejakú operáciu!"

"Čo ste sa zbláznili? Ste celkom zdravá a v poriadku!" užasol doktor.

"Viete, kedykoľvek prídem do klubu, všetky ženy rozprávajú ako prišli o slepé črevo, mandle, ... a ja sa tam cítim akosi nenormálne - nemám o čom hovoriť!"

Súťaží sa dokonca aj v chorobách! Musíte predčiť každého - nech to má pre vás akékoľvek následky, musíte sa dostať do čela.

Traja muži sa ráno na ceste do práce rozprávali vo vlaku. Jeden sa začal chváliť: "Mám ženu, vzali sme sa pred desiatimi rokmi, a predsa za mnou každú noc príde na stanicu, keď sa vraciam domov z práce."

"Chápem, ja som sa oženil pred dvadsiatimi rokmi a nič sa nezmenilo - tiež vždy za mnou príde na stanicu."

"Chá, ja vás môžem tromfnúť!" volá tretí. "Žena za mnou chodí ku vlaku tridsať rokov - a to som sa s ňou ani neoženil."

Aj keď vám ľudia klamú, musíte ich predčiť, musíte byť prví - nech ide o čokoľvek.

Nikto nie je doma, pretože všetci si navzájom klopú na dvere. Dobre si pamätajte: nikto pre vás nie je cieľom, okrem vás samých. Vy ste si cieľom, musíte dosiahnuť sami seba - nič iné nemá cenu.

Práve toto má na mysli Ježiš:

Kráľovstvo Otca sa podobá kupcovi,
ktorý tovar vlastnil a perlu objavil.

Múdry kupec predal tovar
a kúpil si tú perlu jedinú.

I vy nepominuteľný poklad hľadajte, ktorý pretrvá,
ktorý moľ zhltnúť nepriletí, ani žiadny červ nezničí.

Vyhľadávajte to nesmrteľné a zotrývajte v bdelosti, nepremárňujte čas s tým, čo nepretrváva, nepremárňujte svoj život s tým, čo sa zmení, čo je súčasťou meniaceho sa sveta.

A čo si myslíte, že pretrvá? Prišli ste vo svojom živote na nejakú skutočnosť, z ktorej máte pocit, že pretrvá? Viditeľný svet sa nachádza všade okolo vás - a nič z neho nepretrvá. Ani kopce nevydržia naveky, zostarnú a zaniknú. Aj kopce sú mladé a staré, umierajú a rodia sa. Pozrite na ne, ide z nich pocit, že sú trvalé, ale pozrite sa o kúsok hlbšie a tento pocit zmizne. Zmizli aj kontinenty. Vo vonkajšom svete trvalé nie je nič.

Potom sa obráťte dovnútra a pozrite na svoje myšlienky - sú dokonca ešte dočasnejšie. Stále sú v pohybe, ani jedna sa nezastaví, pred chvíľou ste sa hnevali a myseľ je naplnená zlými myšlienkami, a o chvíľu sa smejete, zlé myšlienky sa vyparili, akoby ani nikdy neexistovali. Rovnako ako oblaky na nebi - prichádzajú a odchádzajú, stále menia svoj tvar - sú im podobné. Meditujte nad oblakmi a uvidíte, že sa ich podoba stále mení, ani na malú chvíľu nie je oblak rovnaký. Pokiaľ sa do nich nezadáivate, možno si to ani neuvedomíte.

To isté sa deje vo vašej mysli: myšlienka sa podobá oblaku, podlieha neustálej zmene. Z toho dôvodu sa ľudia nedokážu koncentrovať, pretože koncentrácia znamená, že by podoba oblaku mala zostať rovnaká. A to je ťažké, pretože myšlienka je stále v pohybe a mení sa. Tejto premenlivosti nezabráňte: mení sa

jedna myšlienka na druhú, jedna podoba na druhú. Svet myšlienok tiež nepretrváva.

Menia sa hory, menia sa oblaky, len obloha zostáva rovnaká - tá pretrváva. To isté sa nachádza vo vnútri vás: okolo vás sa všetko mení, aj myšlienky sa vo vnútri vás menia - ale obloha vášho vnútra, ja, ktoré je len svedkom, zostáva bez zmeny. Svedok vo vás je tou perlou. Nemá tvar, preto sa nemôže zmeniť. Tvar sa vždy mení. Ak nie je tvar, ako môže dôjsť ku zmene?

Keď sa ponoríte do tejto vnútornej beztvorosti, bude sa vám zdať spočiatku prázdna, pretože ju nepoznáte, poznáte len prázdnotu. Ale nebojte sa, vstúpte do nej. Až sa s ňou oboznámite, až sa v nej usadíte, prázdnota prestane byť prázdnotou: stane sa beztvorosťou. Až dosiahnete beztvorosť, nájdete perlu. Vtedy si kúpite jediné za cenu mnohého. A to jediné je perla, mnohé je len falošné kamenie. Možno vyzerá veľmi hodnotne, ale žiadnu cenu nemá, pretože nepretrvá.

Pretrvanie, večnosť je kritériom pravdy - dobre si to pamätajte. Čo je pravda? To, čo pretrvá naveky, čo je sen? To, čo začína a končí, čo nemôže pretrvať naveky. Obráťte sa k tej perle, ktorú vám nikto, ani smrť, nevezme. V okamihu smrti vám odumrie telo a myšlienky sa rozplynú, zato vy sami budete pokračovať vo svojej ceste ďalej a ďalej.

Smrť sa odohrá vedľa vás, vy sami nikdy nezomriete. Smrť sa odohráva v susedstve, ale nikdy nie v centre, smrť sa udeje na povrchu. Nikdy ste nezomreli, vy zomrieť nemôžete. Celé pohoria miznú do nenávratna, oblaky priplávajú a odplávajú, ale nebo zostáva rovnaké. A vy ste nebo. Prirodzenosť vášho ja sa podobá vesmíru: je prázdne, nekonečne prázdne a beztvoré. Vášmu vnútru sa nič nestane, všetko sa odohráva vo vnútri neho. Toto mal Ježiš na mysli.

I vy nepominuteľný poklad hľadajte,
ktorý pretrvá,
ktorý má zhltnúť nepriletí,
ani žiadny červ nezničí.

8. Urobiť z dvoch jedno

Ježiš uvidel kojené deti
a povedal svojim učeníkom:
ako tieto deti sú tí,
ktorí vstúpia do kráľovstva.

Oni sa pýtali:
Keď budeme ako tie deti,
vojdeme do kráľovstva?

Povedal im:
Až urobíte z dvoch jedno,
z vnútorného vonkajšie
a z vonkajšieho vnútorné,
až urobíte z horného dolné,
až muža so ženou do jedinej bytosti spojíte,
aby muž viac nebol mužom ani žena ženou,

potom vojdete do kráľovstva.

Toto je jeden z najhlbších Ježišových výrokov a zároveň jeden z najzásadnejších, ktorým musí hľadajúci porozumieť. Patrí tiež k najnáročnejším, pretože keď sa vám podarí dosiahnuť to, čo požaduje, nezostane nič, čo by malo byť ešte dosiahnuté. Než začnem s objasňovaním, skúste najskôr pochopiť niekoľko vecí.

Človek, ktorý žije svojou myslou, nemôže byť nikdy nevinný - ale len k nevinosti zostupuje božské, len ona sa môže pozdvihnúť k božskému. Len nevinnosťou tam vkročíte. Mysel' je prefíkaná a vypočítavá, je vychytralá, a kvôli týmto vlastnostiam sa obchádzate s Božím kráľovstvom. Je možné dosiahnuť s jej pomocou kráľovstvo na zemi, lebo k tomu je potrebná prešibanosť. Čím väčšia tým lepšie, čím vypočítavejšia, tým úspešnejšia na cestách života.

Ale brána do Božieho kráľovstva leží na presne opačnej strane. Nie je potrebné chladné uvažovanie a šikovnosť. Nie je vôbec potrebná myseľ, tá je len pomôckou k počtom, prístrojom na chytrosť. Ak nemajú chytrosť a počty žiadny význam, je aj ona bezcenná. Zdrojom všetkého bytia sa stáva srdce, a srdce je nevinné.

Prečo sa teda usilovne držíme chytračenia? Prečo myseľ stále premýšľa o nových a nových spôsoboch ako oklamať? Pretože k úspechu v tomto svete nevedie iná cesta. Preto tí, ktorí uspejú na tejto zemi, sú odsúdení k nezdaru v kráľovstve Božom. Ak ste ochotní priznať svoje zlyhanie tu, potom ste pripravení vstúpiť do iného sveta. Vo chvíli, kedy dokážete pochopiť: "Nie som stvorený pre úspech na tomto svete, ani on pre mňa", vtedy prebehne premena, obrátenie. Vtedy sa vedomie prestane pohybovať smerom k vonkajšku a obráti sa dovnútra.

Ježiš kladie na nevinnosť veľký dôraz. Preto tak často hovorí o kráľovstve detí, o čistote kvetov ľalie, o nevinosti vtákov. Ale tento druh nevinosti ste už dávno stratili, nemôže vám teda nijako pomôcť. Neberte ho doslova, neskušajte napodobovať vetu za vetou, je to len symbolické vyjadrenie.

Nemôžete sa stať dieťaťom. Len čo ste okúsili chuť poznania, nemôžete sa jej jednoducho zbaviť. Môžete tento stav transcendovať, dostať sa zaň, ale nie je tu žiadna cesta späť. Môžete sa vydať vpred, prekonať ho, ale nie je možné vrátiť sa znova do bodu, odkiaľ ste kedysi vyšli. Nemôžete sa stať dieťaťom v pôvodnom slova zmysle. Ako by ste chceli uniknúť už nadobudnutému poznaniu?

Pamätajte na to, ináč sa môže stať, že budete dieťa len napodobovať a bude to len pusté predstieranie, vypočítavé a vychytralé. Ježiš hovorí: "Buďte ako deti" a vy začnete predstierať detské chovanie. Ale dieťa nikdy nepredstiera. Dieťa jednoducho dieťaťom je, svoj stav si ani neuvedomuje, rovnako ako svoju nevinosť. Je nevinné, ale vlastne o tom vôbec nevie. Vy sa ale nejako chováte z vlastného rozhodnutia, ste si vedomí toho, ako sa chováte. Taká detskosť je potom len podvod. Môžete ho hrať, ale nikdy nemôžete byť znova dieťaťom v doslovnom zmysle.

Svätec, mudrc sa stáva dieťaťom celkom iným spôsobom. Transcendoval a prekonal svoju myseľ, lebo pochopil, že je márna a bezcenná. Pochopil nezmyselnosť úspechu v tomto svete a odložil túžbu po ňom, vzdal sa snahy urobiť dojem na druhých. Neláka ho byť veľkým a dôležitým, nehodlá uspokojovať svoje ego. Došiel k pochopeniu, že je prázdne. Takýmto poznaním je možné dosiahnuť celkom inú úroveň. Prichádza to, čomu sa hovorí druhé detstvo. Hinduisti ho volajú "druhé zrodenie". Narodíte sa znova, ale nie je to zrodenie z otca a matky. Nie zo spojenia dvoch tiel, z duality, ale z vášho vlastného ja, cez vás samotných.

Tu je odhalené tajomstvo Ježišovho pôvodu - jeho narodenie z panny. Ľudia berú všetko doslova, preto sa mňajú s pravdou. Zrodenie z panny znamená "z jednej

osoby" - nie je tu nikto druhý, kto by sa na tom podieľal a kto by ho mohol narušiť. Panenstvo zostáva celkom neporušené vďaka neprítomnosti kohokoľvek druhého. Keď je v mysli niekto druhý, keď je tu vedomie a túžba po inej osobe, je pripravená o čistotu. Len druhé zrodenie môže byť panenské, prvé je vždy nutne a bez výnimky zviazané so sexom.

Ježiš bol počatý pri telesnom spojení ako každý iný a je to tak v úplnom poriadku. Ako semienko je rovnaký ako vy, ale kvet sa celkom líši, pretože on dosiahol druhé zrodenie, narodil sa nový človek. Nie je to už Ježiš, syn Márie. Cez seba samého prišiel znova na svet. V dávnej sekte Essénskych sa hovorilo, že človek, ktorý prejde premenou, sa stáva svojím vlastným otcom. Keď teda hovoríme, že Ježiš nemal otca, znamená to, že sa ním stal on sám. Je to tak aj napriek tomu, že sa to zdá byť absurdné.

Druhé zrodenie je nepoškvrnené - dosahuje sa ním nevinnosť, ktorá je hodnotnejšia ako nevinnosť dieťaťa. Dieťa o svoju čistotu zatiaľ neprišlo. Je to prirodzený dar, nemuselo si ju nijako zaslúžiť, a preto o ňu aj čoskoro príde. Stratí ju tým, že bude rásť - musí rásť. Ale mudrc zotrúva vo svojej nevinnosti. Nemôže o ňu byť pripravený - je to najvyšší stupeň, vyvrcholenie, ďalej už rásť nemôže. S rastom sa veci menia. Len čo však dosiahnete cieľ, za ktorým už nič nie je, zmeny prestanú.

Dieťa sa mení zo dňa na deň, nevinnosť je postupne nahradená skúsenosťou, musí nadobudnúť vedomosti a naučiť sa, ako byť chytré a vypočítavé. Ak ale budete posadnutí týmito schopnosťami, zostanete navždy ľuďmi zrodenými zo sexu, z duality. Nikdy sa nezbavíte vnútorného konfliktu, ktorý plynie z podvojnosti. Pokiaľ ste sa narodili z dvoch ľudí, zostane táto podvojnosť vo vás, pretože sú tu zastúpené obe pohlavia. Muž nie je len mužom, je v ňom aj kus ženy, rovnako aj v žene je veľká časť muža. Váš otec i vaša matka vo vás zostávajú, pretože sa obaja podieľali na vašom vzniku. Stretávajú sa vo vás ich vplyvy a spoločne vás ovplyvňujú. Preto sa nemôžete cítiť vyrovnané, preto vo vás trvá neustály konflikt. Spojili sa vo vás protikladné póly, takže žijete v neustálom napätí. Nemôžete sa ho zbaviť a márne sa snažíte byť tichí a zmierení, márne sa pokúšate dosiahnuť mier a blaženosť. Nepôjde to, kým sú vo vás dve osoby.

K utišeniu je potrebná jednota, preto sa musíte znova narodiť - tak ako to radil Ježiš Nikodémovi, keď sa ho ten pýtal, čo má robiť:

"Najprv sa musíš znova narodiť. Len potom je možné niečo urobiť. V stave, v akom sa teraz nachádzaš, nie je možné nič meniť."

A to isté hovorím ja vám: až do chvíle, keď sa znova narodíte a stanete sa sami sebe otcom, dokiaľ sa nezbavíte duality a nestanete sa jednotnou bytosťou, nie je možné urobiť nič. Keď sa stretnú muž a žena vo vás, uzatvorí kruh. Prestanú spolu bojovať, zmiznú, negujú jeden druhého a zavládne jednota. Táto jednota je panenstvo.

To má Ježiš na mysli, keď hovorí: "Buďte ako deti." Nesmiete ho brať doslova. Keď je dieťa počaté, nie je u neho niekoľko prvých týždňov rozlíšené pohlavie. Dieťa spočiatku nie je ani ženou ani mužom - prípadne je oboma, rozdiel ešte nie je zreteľný. Táto rovnováha sa čoskoro poruší a jedna zo zložiek preváži a tá potom rozhodne o výslednom pohlaví. Spočiatku je ale mužská a ženská zložka v rovnováhe.

Na začiatku je jednota. Pri narodení je už telesný rozdiel celkom vytvorený, ale hlboko do vedomia ešte neprenikol, tu ešte trvá nerozlíšenosť. Do mysle sa toto poznanie vkradne až po niekoľkých mesiacoch. Potom si dieťa zrazu začne uvedomovať samo seba.

Spočiatku bolo jedným, a potom sa rozdelilo. Dieťa ešte nejakú dobu zostáva psychicky nerozdelené. Vo chvíli, keď k tomu dôjde, vytratí sa ľudská bytosť a vy sa stotožňujete s mužským alebo ženským spôsobom bytia na celý zvyšok života. To znamená, že sa nikdy nevrátite ku zdroju, nikdy nedokončíte kruh. Mudrc to dosiahne, vracia sa na miesto, odkiaľ vyšiel. Zjednotenie prebieha presne opačným smerom - najprv zmizne rozdvojenie mysle.

U dieťaťa diferenciacia začína v tele a potom sa rozširuje na myseľ. U mudrca sa najprv zjednocuje vedomie, potom telo, takže pred smrťou je jednotný celý. Toto je druhé detstvo, znovunadobudnutá nevinnosť, ktorá je plná a bohatá.

Nevinnosť dieťaťa je bezvýznamná, pretože nemá skúsenosť, je to len neprítomnosť niečoho. U mudrca je to naopak. Poznal a prešiel všetky cesty sveta a skúsil všetko, čo je možné skúsiť. Bol až na opačnej strane kruhu: hrešil, hlboko upadol a oddal sa pôžitkom, vyskúšal, čo svet môže ponúknuť - a potom to opustil. Jeho nevinnosť je plná a bohatá, pretože má skúsenosť. Ako by o ňu mohol byť pripravený, keď poznal všetko, čo sa poznať dá? Nemôžete ho k ničomu podnietiť, všetky pohnútky zmizli.

Keď dosiahnete tento stav - na začiatku ste boli deťmi a môžete nimi byť aj na konci - bude váš život dokončený kruh. To je dokonalosť. Ináč váš život zostane nenaplnený. Táto nenaplnenosť je bolestná. Buddha ju volá dukkha, utrpenie. Keď ste úplní, môžete dosiahnuť uspokojenie.

Mudrc umiera naplnený - nenasleduje už žiadne nové zrodenie, nie je žiadny dôvod prečo by sa mal vracieť do sveta skúsenosti. Vy umierate neúplní, preto sa opätovne rodíte. Vaše bytie tvrdošijne zotrúva, znova a znova sa vracia a snaží sa dosiahnuť takú úplnosť. Kým k tomu nedôjde, nemôžete sa vymaniť z kolobehu zrodení a umieraní. Hinduisti ho volajú kolesom života a smrti. Mudrc môže z tohto kolesa zoskočiť, nepotrebuje ho už, lebo sa sám stal kruhom.

Čo sa ale deje v bežnej mysli? Rozdelenosť pretrváva až do úplného konca, rovnako ako sex. Aj potom, čo telo slabne, zostáva dualita pohlavia hlboko zakorenená v mysli. Jedinosť, nedualita, Brahma sa nemože uskutočniť, dokiaľ sex nezmlizne. Pamätajte si, že nerozdvojenosť, Brahma, nie je hypotéza ani teória, nie je to dogma. Nie je to filozofický systém, o ktorom by bolo možné polemizovať, nie je to ani viera - je to transcendencia sexuality. Je to hlboko biologický jav, alchymia - celé vaše telo potrebuje transformáciu.

Traja starci sedeli na lavičke a jeden druhému si sťažovali na svoje trápenia. Prvý, ktorý mal sedemdesiattri, rozprával: "Strácam sluch. Ľudia mi musia kričať priamo do ucha, a ani potom neviem určite, čo mi hovoria!"

Druhý, sedemdesiatročný, si postážoval: "Rýchlo mi slabne zrak, vidím len tiene a naviac, už ani nedokážem rozlíšiť blondýnku od ryšavej."

Nasreddin, ktorý mal deväťdesiattri, povedal: "Moje trápenie je omnoho horšie ako vaše. Stalo sa to včera večer: mali sme dobrú večeru, po nej víno a potom som si na chvíľu zdriemol. Zobudil som sa asi po polhodinke a zistil, že žena už odišla do postele. Idem teda do spálne a šepkám jej: "Urob mi miesto, trochu si zašpásujeme! A ona mi hovorí: Čože? Veď sme si zašpásovali už pred dvadsiatimi minútami!" Veru, priatelia, už celkom strácam pamäť!"

Sex vás prenasleduje až do posledných chvíľ. Možno ste o tom nepremýšľali a nevšimli si to, ale pokiaľ človek netranscenduje svoju myseľ, budú sa jej posledné úvahy pred smrťou týkať sexu a pohlavia.

Pozorujte večer pred spaním svoju poslednú myšlienku, tú celkom poslednú, po ktorej už nasleduje spánok. Ak si ju zapamätáte, budete prekvapení - bude zhodná s prvou rannou myšlienkou, pokiaľ túto dokážete zachytiť. Môžete to urobiť aj

obrátene - zistíte, že prvá ranná myšlienka je zároveň poslednou večernou. Je to tak, pretože život je cyklický. Sex je prvou vecou v živote a bude aj tou poslednou. Ak ho nedokážete transcendovať, zostanete jeho obeťou, nebudete nikdy svojim pánom.

Mudrc prekonáva sex - ale nesnaží sa ho poprieť, pamätajte, represia nie je transcendencia. Keď niečo zavrhuje, ste stále prviazaní, stále ešte rozdelení. Mudrc nezavrhuje nič. Skôr naopak, mužská a ženská energia v ňom vytvorili jednotu. Nie je teraz ani muž, ani žena. Takých ľudí volá Ježiš "Božími eunuchmi". To majú na mysli aj hinduisti, keď boha Šivu volajú ardhanarišvar - napolo muž, napolo žena, stal ja jedným. Preto o ňom tiež hovoria, že je dokonalý boh, najvyšší zo všetkých - Mahádéva. Pokiaľ tento stav dosiahnete vedome, spoja sa polovice na kruh a obe zmiznú. Pominie podvojnásť a vy sa stanete jednotní.

Toto je jednotu, o ktorej hovorí Ježiš - ardhanarišvar, na pol muž a na pol žena. Keď nie ste mužom ani ženou, začína pre vás nové, druhé detstvo, stane sa z vás znovuzrodený. Otvára sa pre vás nový svet nevinnosti.

Teraz začneme s výkladom sútry:

Ježiš uvidel kojené deti
a povedal svojim učeníkom:
ako tieto deti sú tí,
ktorí vstúpia do kráľovstva.
Oni sa pýtali:
Keď budeme ako tie deti,
vojdeme do kráľovstva?

Ide o obvyklý prípad toho, že sa žiaci mýlia - berú všetko doslova a kladú prílišný dôraz na konkrétny obsah viet - oznam je pritom bez slov. Príliš tiahnu k symbolom, príliš ich konkretizujú, ale Ježišova reč nie je pevná, jeho symboly sú jasné, plynú ako voda. Sú to len náznaky, ako prst ukazujúci bez slov na Mesiac.

Len čo Ježiš vysloví slová: "Ako deti ... sú tí, ktorí vstúpia do kráľovstva", nenapadne vás v tú chvíľu nič iné, než že primitívnym napodobením budete schopní, budete pripravení vstúpiť do Božieho kráľovstva.

Žiaci sa teda pýtajú: "Keď budeme ako tie deti, vojdeme do kráľovstva?"
Ježiš odpovedá: "Nie! Len byť ako deti nestačí."

Povedal im:
Až urobíte z dvoch jedno,
z vnútorného vonkajšie
a z vonkajšieho vnútorné,
až urobíte z horného dolné,
až muža so ženou do jedinej bytosti spojíte,
aby muž viac nebol mužom ani žena ženou,
potom vojdete do kráľovstva.

Toto je význam slov "byť znova dieťaťom". Skúste pochopiť každú vetu: "Keď z dvoch urobíte jedno ..."

Tu leží jadro problému. Pozorovali ste, ako sklenený hranol rozkladá slnečný lúč na sedem zložiek? Objavia sa všetky farby dúhy. Samotná dúha vzniká za

daždiveho počasía, keď je vzduch nasýtený parou alebo drobučkými kvapkami vody, z ktorých každá funguje ako malý hranol. V nich sa slnečné lúče rozkladajú na sedem farieb vytvárajúcich dúhu. Dochádza k tomu vo chvíli, keď za daždivého dňa vykukne slnko z mrakov. Slnečný lúč je čisto biely, ale cez hranol sa štiepi. Miesto bieleho svetla sa objaví sedem rôznych farieb.

Myseľ funguje rovnako ako hranol. Svet je jeden, existencia je nezmiešaná, biela, ale vaša myseľ túto jednotu rozbiha. Všetko, čo vidíte cez myseľ, sa rozdelí na mnohosť prvkov. Ak budete veľmi pozorní, uvidíte sedem prvkov v každom pojme, v každom duševnom úkone. Myseľ štepí na rovnaký počet častí ako hranol. Preto máme napríklad sedem dní v týždni.

Mahávira s ohľadom na túto vlastnosť mysle rozdelil celú svoju logiku na sedem krokov. Volajú sa "sedem logických aspektov" a keď položíte Mahávirovi akúkoľvek otázku, dostanete sedem odpovedí. Čo otázka, to sedem okamžitých odpovedí. Bolo to veľmi mäťúce, po takom rozhovore ste odchádzali popletenejší, než ste prišli. Kvôli týmto sedmiciam bol Mahávira nezrozumiteľný. Jeho reakcie boli ale celkom správne: "Pýtate sa cez myseľ, teda aj ja musím cez ňu odpovedať", vysvetľoval, "a myseľ sa delí na sedem častí." Tieto časti si navzájom odporujú, musia si odporovať, pretože pravda je len jedna, nikdy ich nie je sedem.

Myseľ je podobná hranolu. Kedykoľvek sa dívate cez ňu, všetky sa rozdelili na sedem zložiek. Na sedem, ak sa dívate pozorne. Ak nie, potom na dve. Keď sa spýtate jednoduchého človeka, odpovie vám: "Sú len dve možné odpovede. Keď sa pýtate na Boha, je odpoveď buď, že je, alebo, že nie je - viac možností niet." Vynecháva ostatných päť, pretože nie je dostatočne bdely a ostrážity, ináč by musel vidieť všetkých sedem. Dve sú počiatkom mnohosti, sedem je jej ukončením.

Ježiš hovorí: "Až urobíte z dvoch jedno ..." Hovoril pritom k tým najprostejším ľuďom, naproti tomu Mahávirovi poslucháči boli najväčší myslitelia a logici jeho doby. Je to rozdiel v úrovni publika: Ježiš sa obracia k chudobným, obyčajným ľuďom - k masám, Mahávira k vybranej elite. Mohol si teda dovoliť hovoriť o siedmich tam, kde Ježiš hovoril o dvoch - obaja majú ale na mysli to isté.

Mahávira hovorí: "Až urobíte zo siedmich jedno, až sedem zmizne a jedno bude ponechané, potom ste dosiahli cieľ." Ježiš hovorí: "Až dve zmiznú a jedno bude ponechané, potom ste dosiahli cieľ." Obaja hovoria o tej istej veci, len úroveň poslucháčov je rôzna.

Ako to urobiť, aby rozdvojenie zmizlo? S pomocou mysle nedostanete nič, podvojnosc zostáva tak dlho, dokiaľ je myseľ zúčastnená. Ako dosiahnuť, aby sa stratila dúha? Odstránite sklenený hranol, zbavíte vzduch rozptýlených kvapiek a ona zmizne. Prestaňte sa dívať cez myseľ a svet mnohosti tu zrazu nebude. Pozrite sa cez ňu a opäť sa vráti.

Nepozorujte cez svoju myseľ, odsuňte ju bokom a dívajte sa. Takto, bez použitia mysle, sa na svet dívajú deti. Prizma mysle sa vyvíja postupom času. Nasleduje až po tele a jeho vytvorení, t.j. v skutočnosti trvá mnoho rokov. Keď sa narodené dieťa díva na svet prvý raz, je tento svet jednotný, nedokáže v ňom rozlišovať. Nevidí rozdiely, nemôže povedať: "Toto je zelené, toto červené." Nepozná ani červenú ani zelenú farbu, jednoducho sa díva - a svet je jednotný. Je natoľko "jeden", že nedokáže rozlíšiť medzi svojím telom a telom matky.

Jean Piaget, švajčiarsky psychológ, sa otázkou vytvárania mysle starostlivo zaoberal. Celoživotným úsilím odhalil mnohé dôležité fakty: dieťa nerobí rozdiel medzi svojím telom a vecami okolo. Bude sa pokúšať jesť svoj vlastný palec, pretože nedokáže rozlišovať. Nenapadne ho, že sať vlastný palec nemá žiadny

zmysel, chytí ho ako čokoľvek iné v dosahu, nebude o tom premýšľať. Bude jesť aj svoje vlastné výkaly - nemá merítka pre dobré a zlé. Poviete, že je to odporné, ale ono nevie rozoznať rozdiel, čo má teda robiť?

V Indii sa už po stáročia objavujú ľudia, ktorí sa pokúšajú napodobovať deti. Prijímajú potravu na rovnakom mieste, kde robia potrebu, blázniví dôverčivci ich volajú paramahansa, tí ktorí dosiahli cieľ. Jednoducho napodobujú deti, snažia sa nerobiť rozdiely - ale pritom ich stále robia. Aký by ich chovanie malo ináč význam? Rozlišujú medzi vecami, ale násilím sa nútia k opaku. Buddha, Ježiš ani Krišna by to nikdy nerobili, len títo paramahansovia - a môžete ich nájsť po celej krajine - nútia sa k tomu, nerobiť rozdiely.

Či už rozlišujete alebo sa vedome nútite to nerobiť, myseľ zostáva ohniskom vášho konania: odmietate rozdiely, tie však zostávajú. Chováte sa infantilne, ale vaše chovanie nie je nevinné.

Keď sa dve zmenia v jedno ... presne ako u dieťaťa. Keď sa narodí a otvorí oči, vidí, ale nedokáže myslieť, myslenie nasleduje až po zraku, ten je prvotný. Potrvá nejaký čas, niekedy aj niekoľko rokov, než bude dieťa schopné jasného rozlišovania. Vytrhne hračku z ruky druhému dieťaťu a vy ho budete hrešiť: "To nesmieš! To nie je správne, tá hračka nie je tvoja!" Rozlišujete, čie čo je, pretože veríte v osobné vlastníctvo. Myslite v pojmoch: "To je moje, to nie je moje." Pre dieťa v tom nie je žiadny rozdiel - hračka je jednoducho hračka. Nemôže pochopiť, prečo nie je jeho: "Keď na ňu dočiahnem a môžem ju chytiť, je moja." Neexistuje dosiaľ presná hranica medzi "mojím" a "tvojím".

Dieťa nedokáže odlíšiť sen od skutočnosti. Bude po prebudení plakať a kričať, pretože sa mu snívalo o krásnej hračke: "Kam sa podela?" Chce ju okamžite späť. Nerozozná prechod medzi snom a realitou. Nevidí žiadne rozdiely a v tom je jeho nevinnosť.

Nevinnosť mudrca pochádza z toho, že odhodil všetko rozlišovanie. Nie, že by nevedel, že zelená je zelená a červená je červená, že by nerozoznal chlieb od kameňa - odhodil však svoju myseľ. Žije teraz cez zrak, nie cez myslenie. Preto hinduisti volajú svojich filozofov daršanas, čo znamená dívať sa, nie myslieť. Filozofia teda nie je správny preklad, pretože slovo filozofia znamená niečo založené na rozume - toto je pravý opak. Daršan znamená dívať sa, filozofia premýšľať - stoja proti sebe, nie je nijako možné ich spojiť dokopy. Daršan znamená detský pohľad, keď všetko rozlišovanie prestalo: "Až urobíte z dvoch jedno, z vnútorného vonkajšie a z vonkajšieho vnútorné ..." Pretože "vonkajšie" a "vnútorné" je tiež druh rozlišovania.

Musím vám hovoriť: opustite vonkajšie, obráťte sa k vnútornému, vydajte sa do svojho vnútra. Môžete si to ale vyložiť úplne zle, pretože s odhodnotením vonkajšieho mizne automaticky aj vnútorné. Keď neexistuje žiadne "von", ako by mohlo byť nejaké "vo vnútri"? Tieto pojmy sú relatívne, existujú len ako protiklady jeden k druhému - keď zmizne jeden, zmizne aj druhý. Zbavte sa vonkajšieho, potom vnútorné pomíne samo - stanete sa jedným. Dokiaľ je tu vonkajšie a vnútorné, ste stále dvaja, nie jeden, stále ešte trvá rozdvojenie.

Preto zenoví mnísi hlásajú čudnú myšlienku: hovoria, že tento svet je Boh, že prostý život je náboženstvom, že všetko je v poriadku tak, ako to je. Nie je potrebné nič meniť, pretože už samotné poňatie zmeny so sebou prináša podvojnú: to, čo je treba zmeniť a to, čo by malo byť. A sa musí zmeniť na B, nastupuje rozdvojenosť. Hovoria, že tento svet je božský, Boh nie je niekde mimo neho, pretože s týmto "mimo neho" vzniká dualita. Boh nie je stvoriteľ a vy nie ste stvorení - sami ste Boh. Boh nie je stvoriteľ - všetko stvorené je božské,

tvorivosť sama je Boh.

Typickou vlastnosťou mysle je, že sa vždy pokúša rozlišovať. Čím viac rozlíšení ste schopní vytvoriť, tým chytřejšia je vaša myseľ. Presviedča vás, že mystici sú bláznivi a potrešteni, pretože nevymedzujú presné hranice. Preto sa náboženstvo tak často označuje za mysticizmus, a nie je to myslené ako kompliment. Myslí sa tým, že je to čosi hmlisté a zastreté, čosi, čo sa skôr podobá snu, než jasnej skutočnosti.

Logici považujú mystikov za bláznov, lebo sa nepokúšajú rozlišovať - to je predsa podľa logikov to jediné, čo je treba robiť, musíte vedieť čo je čo! Logické myslenie sa domnieva, že čím presnejšie rozlíšenie dosiahnete, tým viac sa priblížite realite. Preto veda - ktorá nie je ničím iným než aplikáciou logiky - objavila atóm. Postupným delením, separovaním častí krok za krokom, sa dostali vedci až k nemu.

Náboženstvo, ktoré nerozdeľuje, ale spája, ktoré ruší hranice namiesto toho, aby tvorilo nové, dosiahlo konečné a podstatné, jediné. Veda sa dostala až k atómu, ktorý znamená mnohosť, nekonečnú mnohosť, náboženstvo preniklo k nekonečnej jednote. Je to rozdiel prístupov. Veda využíva myseľ, rozum, ktorý vytvára hranice, presné rozlíšenia, náboženstvo nepoužíva myseľ, preto sa všetky ohraničenia strácajú, všetko je navzájom zameniteľné, veci sa stretávajú. Stromy dorastajú do oblohy a tá padá do ich konárov. Zem dosahuje nebo, nebo sa stretáva so zemou.

Keď sa pozriete dostatočne presne na plynutie života, zistíte, že mystici hovoria pravdu. Všetky rozdelenia sú vytvorené človekom, v realite žiadne neexistujú. Sú výhodné a praktické, ale nie pravdivé, pomáhajú vám orientovať sa, ale môžu byť tiež na prekážku.

Skúste nájsť presné hranice: celý minulý týždeň ste sa cítili nešťastní - môžete presne označiť chvíľu, kedy tento stav začal? Môžete viesť presne deliacu líniu? Môžete povedať: "Tento deň, presne o pol desiatej dopoludnia som sa začal cítiť nešťastný?" To iste nie. Keď budete po tom pátrať, zrazu sa ukáže, že je to všetko nejasné, že nedokážete určiť chvíľu, v ktorej to všetko začalo. Váš stav sa zmení - skúste tentoraz zistiť, kedy presne sa naopak začnete cítiť šťastní. Predtým ste si to možno nevšimli, neboli ste dost pozorní, ale dnes ste nešťastní a zajtra budete šťastní, pretože nemôžete zostať v rovnakom stave večne. Nemôžete tomu nijako pomôcť. Aj keď sa pokúsite zostať už natrvalo nešťastní, jednoducho to nedokážete. Pozorujte teda, kedy presne sa začnete cítiť šťastní. Ale stane sa to, a vy to zase premeškáte, pretože bod obratu je príliš neurčitý.

Aký to má význam? Znamená to, že šťastie a nešťastie nie sú dve rôzne veci. Nemôžete ich presne odlišiť, pretože sa miesia, zlievajú jedno s druhým, ich hranice splyvajú. V skutočnosti žiadne hranice nemajú, je to ako vlna alebo kopec a údolie. Údolie nasleduje kopec, prichádza vlna, vzdúva sa a klesá. V ktorom mieste kopec začína a údolie končí? Nikde! Nie sú to dve veci, ale jedna.

Len vaša myseľ hovorí: "Toto je údolie a toto vrch." Môžete si predstaviť jedno bez druhého? Môže byť šťastie bez nešťastia? Keď sa o to pokúšate, dúfate v nemožné. Môže byť čisté nešťastie bez prímеси šťastia? Zabudnite na to! Hovoriť o šťastí a nešťastí je len poetickéjšie. Pojmy zdravie a choroba znejú, akoby sa skutočne týkali vnútorných pochodov, ale pozorujte sa: v ktorú chvíľu konkrétne ste ochoreli? Kde chcete položiť deliacu čiaru? A kedy presne ste sa uzdravili? Nikto nedokáže túto hranicu vymedziť: choroba sa mení na zdravie a zdravie na chorobu. Láska splyva s nenávisťou ako nenávisť s láskou, hnev

prechádza do zľutovania a naopak. Nie je možno ľahké to prijať, ale mystici majú pravdu.

Kedy ste sa zmenili z dieťaťa na mladého človeka? Kedy detstvo prešlo do mladosti? Jedného dňa zostarnete. Pozorujte tento proces a vyznačte si v kalendári: "Od tohto dňa som starý." Ak nedokážete rozoznať hranicu stroby, dokážete rozlíšiť, kedy ste nažive a kedy mŕtvi? Dokonca aj odborníci sú v neistote, kedy je možné prehlásiť človeka za mŕtveho. Všetko, čo doteraz vieme, je len funkčné, nie pravdivé.

Kedy prehlásiť o človeku, že je mŕtvy? Keď nedýcha? Sú ale jogíni, ktorí v laboratórnych podmienkach pod dohľadom vedcov predviedli, že vydržia nedýchať plných desať minút. Dýchanie teda nemôže byť rozhodujúcim kritériom pre posúdenie života alebo smrti. Ten človek možno už nikdy dýchať nebude, ale iní ľudia dokázali vydržať bez kyslíku desať minút. Môže to byť jogín. Možno sa nechce vrátiť späť, ale nemáte právo ho prehlásiť za mŕtveho. My však musíme rozhodovať, pretože mŕtvolu sa treba zbaviť.

Kedy je teda človek skutočne mŕtvy? Keď prestane pracovať srdce? Alebo keď vynechá mozog? Vo vedeckých laboratóriách dnes nájdete mozgy bez tela - ktoré fungujú. Kdo vie, čo si myslia? Môžu snívať? Vedci, ktorí ich pozorujú, tvrdia, že pracujú v rovnakom rytme ako tie, ktoré sa nachádzajú v živom tele. Striedajú sa periódy spánku a bdenia, vykazujú známky toho, že sa im zdajú sny, aj známky bdelej činnosti, zdá sa, že myslia, že cítia občas vzrušenie a napätie, alebo naopak vyrovnanosť a klúd. Môžete tieto osamotené mysle označiť za mŕtve? Fungujú výborne. Ktorá časť tela, ktorý okamih môže byť rozhodujúcim kritériom?

Existuje skutočná hranica, na ktorej končí život a nastupuje smrť? Nie! Je to ako vlna. Po živote nasleduje smrť tak, ako za vlnou nasleduje opadnutie. Nie sú oddelené, nemajú hranice - je to rytmus jednoty.

Mystici hovoria, že je v poriadku, keď rozlišujeme pre praktické účely, ale v skutočnosti je realita nedeliteľná. Ako máte túto nedeliteľnú realitu poznať? Jednoducho odstráňte mechanizmus, ktorý ju rozdeľuje - to je meditácia. Odložte myseľ a dívajte sa bez jej pomoci. Zostaňte uvedomelí bez nej. Dívajte sa a nedovoľte, aby myšlienky stáli ako clona medzi vami a vesmírom. Pokiaľ sa zbavíte myšlienok, zatemňujúcich mrakov, vysvitne slnko plného vedomia a svet sa zjednotí.

Až urobíte z dvoch jedno,
z vnútorného vonkajšie
a z vonkajšieho vnútorné,
až urobíte z horného dolné,
až muža so ženou do jedinej bytosti spojíte,
aby muž viac nebol mužom ani žena ženou,
potom vojdete do kráľovstva.

Najväčší a najhlbší rozdiel je medzi mužom a ženou. Všimli ste si, že nikdy nezabudnete pohlavie človeka? Môžete zabudnúť jeho meno a vyznanie, vzhľad jeho tváre, ale nikdy nezabudnete, či to bol muž alebo žena. Zdá sa, že je nemožné to zabudnúť. Tento rozdiel zanecháva v pamäti hlboké stopy.

Stretli ste niekoho pre dvadsiatimi rokmi: nepamätáte si nič, zmizla tvár aj meno, ale či to bol muž alebo žena? ... to sa udržalo, zachovalo v pamäti. Zanechalo to najvýraznejší dojem, ako to bola prvá vec, ktorú vyhladávate u druhých, prvá vec, ktorú si všimnete, a posledná, ktorá vo vás pretrvá. Možno

tento proces nie je vedomý, ale pri pohľade na druhého človeka je jeho pohlavie vec, ktorú hlboko vo vnútri zaznamenáte najskôr. Keď ide o ženu, budete sa chovať ináč než v prípade, že sa jedná o muža. Ak je to žena, je k nej muž vo vás priťahovaný, či to viete alebo nie. Môže to byť podvedomá reakcia, ale vaše chovanie bude jemnejšie a citlivejšie.

Majitelia obchodov s pánskym tovarom sú si dobre vedomí tohto faktu, preto sú predavači postupne nahradzovaní predavačkami. Musí to tak byť - ak je zákazníkom muž, je lepšie mať predavačku, pretože, žene muž nedokáže odmietnuť tak ľahko ako inému mužovi. Ak vám žena obúva topánky, dotýka sa vašich nôh - krásna žena - stane sa obuv druhoradou záležitosťou. Možno vás tlačia, ale vy aj tak poviete: "Nádherne. Padnú skvelo!" a musíte ich kúpiť. Kúpa sa týka ženy, nie obuvi.

Preto ku každému reklamnému inzerátu - či už vhodne alebo nevhodne, v súlade s celkom či bez súvislosti, bez ohľadu na to, či predávate auto, obuv alebo čokoľvek iné - musíte niekam blízko naaranžovať čo najmenej oblečenú slečnu. Nie auto, ale ona je to, čo zákazník kupuje. Predávame a kupujeme sex, všetko ostatné je nedôležité.

V hĺbke mysle vždy hľadáte sex - vo všetkom. Ježiš hovorí, že nemôžete byť nevinní, dokiaľ toto pretrváva. Zostávajú rozdelení: ak ste muž, hľadáte ženu, ak ste žena, hľadáte muža. Hľadanie sa sústreďuje len navonok, nemôže zmeniť smer, nemôže sa obrátiť dovnútra a byť meditatívne. Žena vás bude stále vyrušovať, bude vás prenasledovať. Keď sa tomu budete brániť, vzpierať, budete zatvárať oči, bude len čím ďalej tým krajšia a príťažlivejšia.

Čo robiť? Ako túto dualitu transcendovať? Používa sa mnoho rôznych metód, ale väčšina z nich je len podvod. Ľudia radia: "Myslite na každú ženu ako na svoju matku", ale uvidíte, že vám to vôbec nepomôže, je to len klam. "Myslite na každú ženu ako na svoju sestru" - nič sa nezmení, pretože zostane ženou. Sestra, matka, ... Je to to isté. Žena zostane ženou, vy ste mužom. Je to pochopenie také hlboké, také biologické, že prebieha mimo medze vášho vedomia, je to "spodný prúd" mysle.

Pozorujte sa, keď do miestnosti, kde sedíte, vstúpi žena. Sledujte, čo sa stane. Je z vás v tú chvíľu niekto úplne iný. Zmena je ešte výraznejšia, pokiaľ je to krásna žena. Čo sa vlastne prihodilo? Zrazu už to nie ste vy, zostáva len muž, namiesto vás sú tu pohlavné hormóny. Začnú pracovať a vás odsunú z cesty, skoro strácate vedomie samého seba, sebaovládanie, chováte sa ako opitý.

Doteraz sme neboli schopní vytvoriť opojnejší alkohol, účinnejšiu drogu, než je sex - v okamihu všetko zmení. Keď vezmete LSD, stane sa svet farebnejším - sex je akési vnútorné LSD. Kedykoľvek sa zvýši vaša pohlavná aktivita, celý svet sa vám zdá farebnejší, veci majú nový vzhľad, nový lesk, celkom ožijete, vaša chôdza sa mení v beh a namiesto rozhovoru si spievate. Život sa vám stáva euforickým tancom, život dostáva nové rozmery.

Len čo pohlavný pud opadne, vraciate sa náhle do matného a šedého sveta obyčajných vecí. Nedokážete behať ani spievať, na všetko padá ospalosť. Potom opäť do vášho života vstúpi muž alebo žena a všetky farby sa znova rozžiaria, znova je vo vašom živí romantika a poézia. Čo sa to deje? Nech už je to čokoľvek, nachádzate sa znova v hlbokkej rozdvojenosti, v tej najhlbšej, ktorá vám nedovolí zazrieť skutočný stav vecí. Skutočnosť je blažená, nie šťastná či nešťastná.

Skutočnosť presahuje pojmy šťastia a nešťastia. Nie je napätá ani uvoľnená, temná ani jasná, presahuje všetky kategórie. Keď ste sa zbavili všetkej

podvojnosti, ste blažení. Hinduisti volajú taký stav ananda - znamená to "mimo dve". Nemôžete o mudrcovi povedať, že je šťastný. Nie je, pretože šťastie je nutne nasledované smútkom. Nemôžete ani povedať, že je nešťastný. Je blažený, opustil rozdvojenosť. Nie sú už vrchy a údolia, ide po rovine, pohybuje sa stále na rovnakej úrovni. Nie sú žiadne stúpania a klesania, pretože "nahor" a "nadol" existujú v protiklade.

Preto Ježiš hovorí: "Keď nie je už nič nad, ani pod, žiadne "hore", ani "dole", vtedy, keď ste sa zbavili rozdvojenia, potom už nedokážete vyberať, potom zostáva len prosté bytie." Toto bytie, táto existencia prebieha v jednej rovine, utíchli vlny, hladina oceánu je pokojná, bez jediného sčerenia. Ustal všetok pohyb nahor a nadol. Ste teraz ako zrkadlo bez jediného kazu, prestalo zmietanie a otrasy.

Všetky otrasy sú následkom podvojnosti, ktorej základ leží v sexe. Všetkého ostatného sa dokážete vzdať veľmi ľahko, ale to prvé, čoho sa je treba zbaviť, je sex. Je to zároveň to najťažšie, pretože prenikol do každej jednotlivkej bunky vášho tela, vášho bytia. Ste pohlavné bytosti, narodili ste sa tak. Preto Ježiš volá: "Dokiaľ sa znova nenarodíte, niet vám pomoci". Keď zostanete v terajšom stave, zostanete v stálom napätí, zostanete úbohí.

Až muža so ženou do jedinej bytosti spojíte,
aby muž viac nebol mužom ani žena ženou,
potom vojdete do kráľovstva.

Čo je teda treba urobiť? Vo vnútri musí byť dokončený kruh. Ježiš nič podobné nikdy nevyslovil priamo, pretože takéto tajomstvá sa nedajú hlásať otvorene, môžu byť oznámené len žiakom. Tým ich musel vyjaviť, pretože len radou: "Budte jednotní" sa nikto takým nestane. Tým, že poviem, že muž by mal byť ženou a žena mužom, nikto jednotu nedosiahne - to je cieľ vášho snaženia. Aká je ale metóda?

Ježiš ju musel udržiavať v tajnosti. Musel ju odovzdať svojim učeníkom ako skrytý kľúč, pretože veľké tajomstvá k dosiahnutiu jednoty môžu byť tiež veľmi nebezpečné. Pokiaľ na niečo zabudnete, pokiaľ ich použijete len trochu nesprávne, zošaliete. Tu leží problém, aj dôvod k obavám.

Vo svojom zvyčajnom stave ste rozdvojená bytosť: vaša mužská energia hľadá niekde mimo vás ženskú energiu, a naopak - tak sa chová bežná ľudská bytosť. Celý proces je ale treba zmeniť - mužská energia musí začať hľadať ženskú energiu vo vnútri. Ak muž vo vás pátra po žene vo vás, je to veľmi nebezpečné, pretože na to vás príroda nevybavila. Dala vám potrebu stretávať sa s inými mužmi alebo ženami, a táto potreba je prirodzená. Pokúsiť sa ale vyvolať rovnaké stretnutie v sebe samom prirodzené nie je. Kľúč musí byť používaný veľmi opatrne a zľahka. Môžete to robiť len pod dohľadom majstra, niekoho, kto už touto cestou prešiel, a ktorý neustále sleduje, čo sa vo vás deje. Preto najhlbšie náboženské tajomstvá nemôžu byť odovzdávané písomne, ale len zasvätením.

Nosíte so sebou ženu vo vnútri. Kedykoľvek stretnete niekoho, kto jej odpovedá pocítite v tej chvíli lásku. Taký cit nemôžete nijako usmerňovať, nie je totiž zamilovaná vaša myseľ, ale niečo hlboko podvedomé vo vás. Stačí jediný pohľad a cítite, že je to tá pravá.

Prečo práve ona? ... Pre ostatných to tak nebude: nájdú sa ľudia, ktorí ju budú nenávidieť, ktorých bude odpudzovať. Nájdú sa takí, ktorí sa na ňu druhý raz nepozrú, takí, ktorí na nej nenájdu nič zaujímavé alebo príťažlivé. Mnohí sa budú smiať a hovoriť vám: "Ako si sa mohol zamilovať do niekoho takého? Si

blázon?" Ale táto žena či muž nejako odpovedajú vnútorným protajškom. Preto nemá láska nič spoločné s rozumom: zasiahne vás a nemôžete proti tomu nič robiť. Keď sa to stane, ste bezbranní.

Pri milovaní sa žena a muž vo vás sa stretnú, na kratučkú chvíľu vo vás dôjde ku zjednoteniu, jednotne. Preto má sex takú príťažlivú moc, preto prináša orgazmus takú rozkoš - na chvíľu zmiznú dvaja a zostane len jeden. V momente orgazmus nie je žiadna myseľ, v jej prítomnosti sa nemôže odohrať. Ste bez jedinej myšlienky ... je odhodенý sklenený hranol. Ste, ale bez premýšľania. Existujete, ale bez mysle. Ide však o tak nepatrný okamih, že ho môžete ľahko zmeškať. Už po mnoho životov sa s ním obchádzate. Je to natoľko drobná medzierka, že pri svojej orientácii navonok, si ju ani nevšimnete. Dokiaľ nie je kruh ukončený, stále vám niečo chýba a naplnenie je závislé na druhých.

Preto sex vyzerá ako otroctvo - skutočne ním je. Vyzerá ako závislosť, a vy cítite k akejkolvek závislosti odpor. Odtiaľ pochádza neutíchajúci boj s milencom - ste mrzutí, pretože nedokážete odísť, ste odkázaní na druhého. Nikto neznáša dobre tento stav, lebo každá závislosť predstavuje obmedzenie: druhý sa vás pokúša ovládať a vlastniť - a vy ste nútení dovoliť mu aspoň čiastočnú prevahu, pretože sa bojíte, aby vás neopustil. Je to obojstranný súhlas: "Ja závisím na tebe a ty na mne, takže každý z nás istým spôsobom vlastní aj ovláda druhého."

Nikomu ale nie je príjemné byť vlastnený a ovládaný. Preto so sebou láska prináša také trápenie. Keď niekoho milujete a zároveň nemôžete vystáť, ako môžete byť šťastní? Akokoľvek krásny partner čoskoro zošpatnie.

Hodža Nasreddin sedel s priateľom. Prišla jeho žena a priateľ vyhlásil: "Myslím, že toto je tvoja najpôvabnejšia žena!"

Nasreddin posmutnel a odpovedal: "Je to moja jediná žena."

Milencov nerozlučne doprevádza smútok, pretože žiadna žena nemôže skutočne uspokojiť muža. Dokonca ani všetky ženy sveta vám neprinesú naplnenie, pretože žena vo vnútri vás je viac než všetky ostatné. Všetci muži sveta dohromady nemôžu uspokojiť ženu. Stále bude chýbať to alebo ono, pretože žiadny muž sa nevyrovná tomu vo vnútri.

Keď nedosiahnete vnútornú jednotu, budete sa trmácať od jedného utrpenia k druhému, od ženy k žene, od muža k mužovi, od jedného života plného utrpenia k druhému. Zmena vám môže dať nádej - márnú nádej, je to bezvýchodiskový a zúfalý stav.

Keď je ale kruh uzavretý, dosahujete znova jednotu a detskú nevinnosť - vyššiu než detskú, ste nevinní tak, ako dieťa nikdy nemôže byť - stali ste sa mudrcami. Meditujte nad Ježišovými slovami.

Na ceste k múdrosti číha nebezpečenstvo: keď padnete, bude to pád až na najhlbšie dno, pád do duševnej choroby. Keď dosiahnete cieľ, je to najvyšší možný vrchol a najvyššia múdrosť. Vždy je to tak. Cesta k výšinám vyžaduje odvahu, lebo pád je o to krutejší, o čo ďalej ste sa už dostali. Priepasť sa otvára hneď vedľa vrcholu.

Pamätajte si teda, že okrem iného je treba, aby vaše úsilie bolo vyvážené a vyrovnané. Ak sa o to chcete pokúsiť, poradím vám, ale môžem to urobiť len osobne. Ježiš hovorí o cieľi, nikdy o metóde, pretože metóda môže byť odovzdaná len priamo, cestou zasvätenia.

9. Čo je s mojou ženou v neoporiadku?

Ježiš povedal:

Smietku v oku brata svojho vidíš,
ale brvno vo vlastnom oku nevidíš.

Až vyjmeš brvno z oka svojho,
uvidíš jasne, aby si vybral
smietku z oka bratovho.

Sebapoznanie je tou najťažšou vecou - nie preto, že je ťažké, ale preto, že sa bojíte sa poznať. Je to hlboký strach. Každý sa snaží uniknúť, ujsť sám pred sebou. Tomuto strachu musíte porozumieť. Kým sa bojíte, nech urobíte čokoľvek, nepomôže vám to. Na jednej strane sa budete pokúšať poznať a na druhej strane budete vytvárať všetky možné prekážky, aby ste sa poznať nemohli.

Prečo sa bojíte? Ide o dôležitú vec: ak skutočne preniknete do svojho vnútra, obraz, ktorý ste si o svete vytvorili, sa ukáže byť falošný. Postupne zistíte, že celá vaša minulosť nič neznamená, pretože bola prežitá ako sen. Tolko ste do nej vložili, žili ste pre ňu, a zrazu zistiť, že to celé bol len falošný úkaz, je bolestné - premárňovali ste celý svoj život.

Keď čokoľvek, čo ste prežívali, bol neautentický pseudoživot, keď ste nikdy nemilovali a lásku len predstierali, ako sa môžete so sebou stretnúť? Vtedy si uvedomíte celý svoj klam: nielen že ste predstierali lásku, dokonca ste aj predstierali, že ste šťastní, keď milujete. Neklamali ste však nikoho iného, len seba. A teraz, keď sa máte obzrieť a pozrieť dovnútra, zvierá vás strach.

Predtým ste si, ako každý, mysleli, že ste niečo ojedinelé. Myslieť si o sebe, že som výnimočný, zvláštny a vyvolený je tou najobyčajnejšou vecou na svete. Keď sa však na seba pozriete, zistíte, že tam nie je vôbec nič, čo by vás opravňovalo k egoizmu. Na čom ale potom bude vaše ego stáť? Zrúti sa, padne do prachu.

Kvôli svojmu strachu sa na seba nedívate. Takto ďalej môžete o sebe snívať a tvoriť si predstavy. Je to veľmi ľahké a lacné, uveriť tomu môžete ihneď, nemusíte ani pohnúť malíčkom, ale skutočne niečím byť, je neobyčajne ťažké a námáhavé. Mnoho životov plných boja, námahy a úsilia vyvrcholí do vašej jedinečnosti. Človek si však vždy vyberá to najľahšie - vy ste si to vybrali. A teraz sa na seba dokážete pozrieť len s ťažkosťami. Celú dobu ste verili lacným veciam, a preto máte strach.

Vo svojich očiach ste niekto. Ktokoľvek iný možno vie, že nič nie ste a nič neznamenáte, ale vy to neviete. Aj duševne chorý človek si myslí, že celý svet je vyšinutý. Celý svet mu opakuje, že blázní, ale on nepočúva, pretože to príliš bolí. Bude si vymýšľať všetky možné druhy námietok a argumentov, aby vysvetlil, že blázon nie je.

Hodža Nasreddin raz pribehol ku skupine ľudí: "Nevideli ste náhodou bežať okolo jednu šialenú ženskú?"

"Ako vyzerala?" pýtali sa.

"Je aspoň dva metre vysoká, hrozne tučná a váži asi dvadsaťpäť kilo."

Vyvalili oči: "Dvojmetrová, tučná a váži dvadsaťpäť kilo?"

Nasreddin sa rozosmial: "Veď hovorím, že je bláznivá!"

Vždy je to ten druhý, kto robí chybu, kto je zlý a šialený. Takto si chránite svoj takzvaný zdravý rozum. Osoba, ktorá sa nedokáže na seba pozrieť, sa v podstate bojí vôbec dívať, pretože keď pozriete na niekoho iného, môže vám

ukázať niečo z vás samých. Odrážate sa v očiach druhých. Vytvárate si len myšlienky najprv o sebe a potom aj o druhých. Žijete, ako každý, vo svete snov.

A potom sa ma pýtate, ako dosiahnuť blaženosť, ako byť v klude. Vaša nočná mora je prirodzená: z toho čo robíte, predsa nemôže vzísť nič iné. V zajatí svojich predstáv nemôže byť kludný nikto, klud prichádza až so skutočnosťou. Akokoľvek môže byť ťažké skutočnosť prijať, len ona vás zbaví napätia, len skutočnosť vás povedie k pravde. Kým popierate skutočný stav vecí, pravdu nenájdete a budete sa motať stále dokola a centrum nikdy nedosiahnete.

Raz sa stalo, že lekár prišiel za svojou pacientkou, ktorá bola veľmi chorá. Vstúpil do jej izby a po piatich minútach vyšiel von. Celý spotený požiadal manžela o skrutkovač. Manžela to veľmi znepokojilo, ale ani nemukol - doktor predsa vie, čo má robiť. Po piatich minútach sa doktor vrátil, a tentokrát chcel od neho dláto a kladivo. To už bolo príliš, silno rozrušený manžel to už nevydržal a spýtal sa: "Čo je s mojou ženou v neporiadku?"

Doktor odpovedal: "Ešte neviem, ešte som nedokázal otvoriť tašku!"

A to vám hovorím, vy doteraz zápasíte so svojimi taškami! A nielen, že ich nie ste schopní otvoriť, vy ani nechcete. Všetky skrutkovače, dláta a kladivá, čo si so sebou ťaháte, sú jednoducho falošné. Svoju tašku ani otvoriť nechcete, pretože až ju otvoríte, čo potom? Potom pacienta, ktorým ste vy, budete musieť vyšetriť, budete sa na seba musieť pozrieť.

Každý je teda zamestnaný svojou taškou - práve o ňu sa staráte, venujete sa jej, ste ňou zaneprázdnení. Môžu z vás byť básnici, maliari alebo hudobníci, ale vy ste celkom zamestnaní spôsobmi, ako sa zaoberať vonkajškom. Preto nie je nikto pripravený ani na chvíľku byť sám, pretože osamote by ste mohli naraziť sami na seba. Keď ste sami, ste sami so sebou - a vtedy by skutočnosť mohla vyraziť na povrch.

Preto každý sa snaží byť čímisi stále zamestnaný, dvadsaťštyri hodín denne. Keď ste niečím zamestnaní, vyzeráte o trochu šťastnejší, keď nemáte čo robiť, ste nešťastní. Psychológovia tvrdia, že ak človek nemá dlhšiu dobu čo robiť, zblázni sa. Keď ste ale duševne zdraví, prečo by ste sa mali zblázniť, keď nebudete mať dlho čo robiť? Keď ste duševne zdraví, v dlhom období nečinnosti sa vaše duševné zdravie ešte utuží, jednoducho vyrastiete. A prečo by ste sa mali zblázniť, keď zostanete dlho sami? - pretote už šialení ste! Túto skutočnosť len zakrývate svojou zamestnanosťou.

Rozhliadnite sa po ľuďoch okolo. Človek sa zaoberá peniazmi. Čo ale v skutočnosti robí? Sústreďuje svoju myseľ na peniaze, aby sa sám sebe mohol vyhnúť. Stále myslí na peniaze, od rána do večera. Dokonca aj v posteli premýšľa o peniazoch a svojom účte v banke. Keď získa peniaze, na ktoré myslel, potom je v rozpakoch: čo teraz s nimi? A začne myslieť na ďalšie, nech ich má viac - pretože o peniaze nejde. Ani Rockefeller alebo Ford nie sú spokojní.

Ak sa nemáte čím zaoberať, urobíte čokoľvek, čo vôbec nie je potrebné, ale v klude zostať neviete. Len vďaka spúste práce, v ktorej sa zbavíte energie, sa vyčerpáte a môžete ísť spať. Preto všetci duchovní majstri hovoria, že ak dokážete niekoľko hodín sedieť a skutočne nič nerobiť, čoskoro dosiahnete osvietenie.

Starí ľudia vyzerajú výstredne, skoro ako blázni, a to preto, že nemajú čo robiť. Príčinou nie je ich vysoký vek. Sú ale nezamestnaní, nepotrební, na odpočinku. V dôchodku sa ľudia vždy stanú trochu výstrednými. Niečo s nimi prestane byť v poriadku. Taký človek mohol byť hoci prezidentom alebo predsedom vlády, ale pošlite ho do dôchodku a uvidíte, čo sa stane. Okamžite zchádza.

Upadne na tele aj na mysli a začne byť trochu výstredný, bláznivý, pretože sa už nemá čím zaoberať, nikto k nemu nevzhliada, nikoho nezaujíma. Nemá čo robiť, nemá kam sústrediť svoju myseľ. Celý ten zmätok a rozruch ho začne prestupovať, až mu celkom prepadne. Podľa psychológov ľudia vo výslužbe umierajú o desať rokov skôr, než by zomreli, keby ďalej pracovali. Vždy si myslíte, že by sa s vami vaše okolie malo cítiť šťastné, že by sa vaša manželka alebo manžel s vami mali cítiť dobre. Vy sami sa so sebou šťastní necítite, tak ako by vedľa vás mohol byť šťastný hocikto iný? Ak ste natoľko nudný človek, že ste sám zo seba znudený, ako by vás mohli znášať ostatní? Znášajú vás nie preto, že by ste si zasluhovali toľko lásky, kdeže! Znášajú vás, pretože im poskytujete zamestnanie. Manžel dostatočne zamestnáva svoju ženu a naopak. Ide o vzájomné klamanie: dohodli sa pomáhať si vo vzájomnom zaneprázdňovaní sa.

Nedokážete sa na seba pozrieť, nedokážete dôjsť ku svojej sebarealizácii, tento cieľ je vám veľmi vzdialený. Nedokážete sa obrátiť a uvidieť skutočný stav vecí, týkajúci sa vás samých, a to z dôvodu falošného obrazu, falošnej totožnosti, falošnej predstavy, že ste niekým dôležitým a významným - že by sa zemeguľa prestala točiť, keby ste zomreli. Čo by sa stalo so svetom, keby vás nebolo? A ako by to vyzeralo v skutočnosti? Svet by bol trochu pokojnejší, nič viac. Keby ste na svete neboli, bolo by tu trochu menej problémov, pretože by zmizol jeden nepokojný človek, ktorý len znervózňoval ostatných.

Lenže vy všetky fikcie nevyhnutne potrebujete - a to na podporu svojho ega. Nie je ľahké tomu porozumieť: existujú fikcie, v ktorých vás podporuje spoločnosť, a fikcie, kedy vás v nich nepodporuje nikto. V tom spočíva rozdiel medzi duševne zdravým a vyšinutým človekom: zdravý, rozumný je ten, ktorého fikcie spoločnosť podporuje a on ju k tomu manipuluje. Šialený je zase ten, ktorého myšlienky nepodporuje nikto, je sám a preto ho treba poslať do blázninca.

Vaša podpora ale v skutočnosti nič nezmení - fikcia zostáva fikciou. Keby ste sa na seba pozreli, pochopili by ste, že nikým nie ste, že nie ste nič dôležité. Potom by vám ale ušla pôda pod nohami a ocitli by ste sa nad priepastou. Radšej sa ani nedívať a ďalej snívať. Hoci sú to len sny, pomáhajú vám žiť "rozumným" spôsobom.

Nielen o sebe, aj o duhých si vytvárate vymyslené predstavy. Nedokážete sa na nich pozrieť priamo, prehliadnuť ich, nedokážete ich vnímať bezprostredne, intuitívne, v okamihu. Žijete v ilúzii, ktorú ste si sami vytvorili. Čokoľvek vidíte, je prehnané. Jednoducho preháňate. Keď vidíte niečo zlé, preženiete to a premeníte na niečo diabolské, len čo vidíte niečo dobré, urobíte z toho božské dobro.

Udržiavať si nepretržite tieto fikcie je ale neľahké, preto si ich musíte stále obmieniať. Prečo toľko preháňate vo svojich dojmoch? Prečo nevidíte jasne o čo ide? - pretože sa bojíte vidieť jasne. Chcete okolo seba mať mraky, všetko chcete nechať zahalené v hmle, nechcete sa poznať. A všetci tí čo vedeli, trvali na sebapoznání. Buddha, Ježiš i Sokrates stále zdôrazňovali: "Poznaj seba!" Celé náboženstvo kladie dôraz na sebapoznanie.

A vy se silou-mocou poznať nechcete. Niekedy dokonca hráte hru na sebapoznávanie. Narazil som na veľa ľudí, ktorí sa na to hrajú: chcú si vytvoriť novú fikciu, náboženskú fikciu, a za mnou prichádzajú, aby som ich podporil. Hovoria, že si uvedomili toto a tamto, pozerajú na mňa a očami žobrujú.

Ak im potvrdím, že to a to naozaj prežili, tak ich podporím a oni odchádzajú celí šťastní. Keď im to ale nepotvrdím, sú nešťastní a už sa ku mne nikdy

nevrátia. Jednoducho odídu, pretože si musia nájsť niekoho iného, nejakú inú autoritu. Ale prečo vyhladávate autoritu? Načo potrebujete svedka? Ak ste si niečo uvedomili, tak ste si to uvedomili - žiadnu autoritu netreba, pretože tá skúsenosť vo svojej podstate dokazuje samu seba.

Ak si uvedomíte svoju dušu, nebudete potrebovať, aby vám to niekto uznal a potvrdil. Aj keby vám celý svet tvrdil opak, nič by to na skutočnosti nezmenilo: nikto vám to nemôže odhlasovať, jednoducho viete, čo ste zažili. Keby sa slepcovi zrazu vrátil zrak, tiež by nepotreboval ničie svedectvo, že už vidí - jednoducho vidí a to stačí. Lenže ak o tom len sníva, tak autoritu, ktorá mu potvrdí, že je to pravda, že vidí, potrebovať bude.

Ľudia hrajú hry a hrajú ich aj na poli duchovna. Ale dokiaľ neprestanete hrať a nevytriezviete zo svojich fikcií, neodhodíte ich a nepostavíte sa tvárou v tvár tvrdej pravde, nič nedokázete - pravde takej, aká je, sa otvárajú dvere. Lenže keď vás nepodporuje nikto, svoje myšlienky si podporíte sami a s ľuďmi prestanete komunikovať, pretože vám nebudú rozumieť.

Pred pár mesiacmi prišiel ku mne muž: "Vy ma pochopíte, nikto iný ma nechápe, ja totiž každú noc dostávam posolstvá od Boha." Mal ich so sebou celý archív - aký nezmysel! A tento človek, ktorý prijímal posolstvá od Boha, sa triasol nervozitou, keď čakal, čo mu odpoviem - pretože každý, koho stretol, sa mu vysmial, že sa zbláznil. Začal ma podplácať slovami: "Viem, že ste osvietený majster" a stále žobral: "Len mi povedzte, že mám pravdu."

Ja som mu ale odpovedal: "Ak vám Boh dáva posolstvá, tak nemusíte chodiť za mnou, Boh stačí."

To ho trochu zmiatlo, začal pochybovať: "Ale kto vie, možno ma len podvádza vlastná myseľ." Veľmi dobre to vedel. Kedykoľvek sa vodíte za nos, hlboko vo vnútri to viete, a nikto vám nič dokazovať nemusí - vy však chcete zakryť, že podvádzate.

Povedal som mu, že je blázon, nato sa už nevrátil - už nie som osvietený! Chcel odo mňa vzájomný obchod: ja by som mu potvrdil, že dostáva správy od Boha, a on by mohol odísť a vyhlásiť: "Tento človek dosiahol osvietenie!"

Len čo prijmem ja vašu fikciu, vy pomôžete mojej - o túto vzájomnú hru ide. Natoľko vás uspokojuje, že ju nechcete prerušiť. Ale zároveň vás ako tieň prenasleduje hlboká nespokojnosť. Musí to tak byť, pretože celé je to len fikcia.

Žobrák, ktorý si myslí, že je cisár, vie že je žobrák. V tom to je: myslí si, že je cisár, predstiera, že ním je, a hlboko vo vnútri vie, že je len žobrák. Jeho cisárstvo ho veľmi uspokojuje, ale ako tieň ho prenasleduje hlboká nespokojnosť: "Som len žobrák." Aj vy máte problém, že si o sebe niečo myslíte, a viete, že to nie je pravda.

Nikdy ste nemilovali, lásku ste len predstierali, nikdy ste neboli úprimní a ozajstní, len ste to hrali - celý váš život je dlhým sledom predstieraní. A priznať si, že to celé bola len fikcia, je pre vás teraz jednoducho príliš - taký kus života ste v nej premárnili. Teraz si myslíte, že všetko nejako dotiahnete do konca. Lenže ak so svojimi fikciami neskončíte, tak aj keď ich dotiahnete až do konca, nič vám neprinesú. Ide o zbytočné márnenie života, jednoducho ho len márnite a na konci vás čaká výbuch plný frustrácie.

Preto je pre vás také ťažké zomrieť. Smrť v sebe nemá nič nebezpečné, je to jeden z najnádhernejších javov na svete - jednoducho idete spať! Všetko sa ukladá ku spánku: vyraší semienko a je tu strom, potom sa zase objavia nové semienka, spadnú na zem a zaspia. Neskôr zase vzídu. Po každej činnosti je treba

odpočívať. Život je aktivita a smrť je odpočinok. Smrť je potrebná, aby mohol vzniknúť nový život. Na smrti nie je nič zlé, ani nebezpečné.

Prečo sa ale každý tak bojí smrti? - pretože v okamihu smrti sa všetky vaše fikcie rozplynú, vtedy uvidíte, že ste celý život zbytočne premárnili. Keď človek zomrie, musí sa stretnúť tvárou v tvár s celým svojím životom, pretože v tej chvíli neexistuje budúcnosť a nie je možné ďalej vytvárať fikcie.

Fikcie potrebujú budúcnosť, pretože existujú v nádeji, fikcie žijú zajtrajškom. Smrť vám ukáže, že už neexistuje žiadne zajtra, zajtrajšky skončili. Kde môžete snívať? Kam si teraz môžete projektovať svoje fikcie? Nie je kam! Zrazu ste v koncoch. Celý život ste si vytvárali fikcie do budúcnosti. Teraz ste v koncoch, budúcnosť nie je - kam sa obrátite? Musíte sa obzrieť do minulosti. V okamihu smrti zmizne aj spoločnosť, musíte sa pozrieť na seba, nič iné vám neostáva. Vtedy pocítite bolestné muky nad premárněným životom.

Keď si to prežijete ešte pred smrťou, stanete sa zbožným človekom. Zbožný je človek, ktorý si ešte pred smrťou uvedomil, čo si ostatní uvedomia až zomrú, ktorý sa ešte zaživa pozrel do minulosti, prehliadol celú tú hru, uvedomil si fiktívnosť svojho života - pohliadol do seba.

Keď pohliadnete dovnútra do seba, určite dôjde ku zmene, pretože len čo si fikciu uvedomíte, začne sa samočinne strácať. Pokiaľ o ňu nechcete prísť, musíte si ju udržiavať ako skutočnosť, ak sa má v nej pokračovať, aj nepravda sa musí považovať za pravdu. V okamihu, keď si uvedomíte, že to nie je pravda, keď fikciu prehliadnete, vyklízne vám z rúk, už ju nechytíte. Ak má človek v sne pokračovať, musí veriť, že to nie je sen, ale skutočnosť. Sen sa rozplynie už v momente, keď si začnete uvedomovať, že ide o sen.

Pozrite sa do novin! Čo sa deje vo svete? Stojí za to v ňom žiť? Vy ale noviny vôbec nečítate, nečítate ich s otvorenými očami, čítate ako v spánku. Vôbec si neuvedomujete, čo sa deje vo svete, čo človek robí človeku, čo si to ľudia celú dobu robia: toľko násilia, toľko hlúposti, rôzneho otravovania - všetko, čo je krásne, ozajstné a dobré, je otrávené. V tomto chcete žiť? Keď sa na to poriadne pozriete, len ťažko sa rozhodnete pre život vo svete. Preto je lepšie sa nedívať a ísť ďalej ako v hypnóze.

Ježiš v tejto súbte hovorí ešte o inej technike, ktorá sa používa na to, aby ste sa nemuseli dívať na seba. Dívajte sa u druhých na všetko, čo je na nich zlé, aby ste mohli usúdiť, že ste dobrí.

Existujú dva pôsoby, ako byť dobrý: jednoducho dobrý byť - čo je ťažké, alebo stačí, keď dokážete, že druhý je zlý. Budete z toho mať pocit, že vy ste dobrí.

Z toho dôvodu všetci dokazujeme, že ten druhý je zlodej, že je vrah a že je zlý. Ide o ralatívny jav: nie je treba zmeniť seba, stačí dokázať, že druhý je zlý. A toto je veľmi ľahké - nie je nič ľahšie. Môžete zveličovať zlé stránky u ostatných, nikto vám v tom nebráni. A pred zveličeným a zviditeľneným zlom budete vy sami vyzerat ako neviniatka. Keď niekto o niekom povie, že je zlý, nikdy nikto proti tomu nič nenamieta, proste to prijmete. Naopak radšej potvrdíte: "Ano, vždy som si to myslel." Zato keď niekto o niekom povie, že je dobrý, máte námietky a vyžaduje dôkazy.

Už ste si všimli, že milióny ľudí vyhlasujú: "V Boha uveríme, ale najskôr nám ho dokážte!"? Ale nikto ešte nenapísal knihu, v ktorej by požadoval dôkazy diabla! Nikdo nechce počuť dôkaz o existencii diabla, nikto netvrdí: "V diabla uverím, až mi ho dokážete." Kdeže, už viete, že diabol je všade okolo. Len Boh chýba, Boh tu nie je.

Prečo dobro potrebuje dôkaz a zlo nie? Všimajte si túto tendenciu a objavíte

nádherný fenomén, jeden z tajov ľudskej mysle. Hlboko vo vnútri sa každý snaží byť dobrý. Je to však ťažké, tak ako na to? Dokážte, že ten druhý je zlý: "Si horší než ja - tak som aspoň trochu dobrý!"

Ježiš povedal:

Smietku v oku brata svojho vidíš,
ale brvno vo vlastnom oku nevidíš.
Až vyjmeš brvno z oka svojho,
uvidíš jasne, aby si vybral
smietku z oka bratovho.

Na ostatných pozeráte ako na temnotu. Môže vám to dať iluzórny pocit, že ste svetlo, ale svetlo vám to nedá. A pokiaľ sa pokúšate osvietiť druhého, pretože si myslíte, že sa nachádza v temnotách, len sa všetko zhorší - narobíte viac škody než úžitku. Po prvé, ide o temnotu premietanú vami a po druhé, vo vás nie je toľko svetla, aby ste niekoho mohli osvietiť.

Ľudia, ktorí sa pokúšajú zmeniť spoločnosť, len narobia škodu. Tí, ktorí sa snažia zmeniť druhých, sú vždy nebezpeční. Sú veľmi jemnými vrahmi, ich vraždenie je také jemné, že ho nie je možné zachytiť. Nezabijú vás priamo, ale zmrzačia vás a ochromia - a to "pre vaše dobro", takže ani nemôžete protestovať. Vaši takzvaní svätí sa len snažia zničiť temnotu, ktorá vo vás nie je, alebo nemusí byť, ktorú ale vo vás vidia. Vidia vo vás peklo, pretože len takto sa môžu cítiť nebesky.

Hodža Nasreddin zomrel. Keď zaklopal na nebeskú bránu, otvoril mu svätý Peter, pozrel na neho a povedal: "Dnes už nikoho nečakám. Povedzte mi vaše meno." Hodža povedal. Svätý Peter odišiel za bránu, pozrel do zoznamu a vrátil sa k Nasreddinovi: "Pozrite, dnes nie ste očakávaný, máte prísť až za desať rokov. Povedzte mi, kto je váš lekár?"

Lekári vás môžu zabiť skôr, než vyprší váš čas, oni, "dobrodeji" vás môžu zabiť predčasne, vždy sú nebezpeční. Ale aj vy všetci ste, svojím spôsobom, takými dobrodejmi, väčšími či menšími. Každý chce zmeniť ostatných, pretože každý si myslí, že druhý je zlý. Každý chce zmeniť svet. Tu je vidieť rozdiel medzi politickou a zbožnou myslou.

Politická myseľ chce vždy zmeniť svet, pretože podľa nej je zlý svet a nie ona sama. Ak je zlá, a to je, môže za to situácia celého sveta. Zbožný človek sa na to díva z celkom opačného konca: "Som zlý, a preto je zlý svet, pretože mám na jeho zle podiel. Vďaka mne je svet zlý. Kým sa nezmením ja, nezmení sa nič."

Politik začína u sveta, ale nikdy nič nedosiahne, pretože svet je obrovský - a ten problém netkvie vo svete. Politická myseľ len narobí ešte viac problémov: svojou medicínou dá vzniknúť ďalším chorobám, ktoré neexistovali, svojím úsilím spôsobí ešte viac nešťastia. Zbožný človek zmení sám seba. Zmení len seba, pretože len táto zmena je uskutočniteľná.

Zmeniť môžete len seba. A od chvíle, keď sa zmeníte, začne sa meniť aj svet, pretože vy ste jeho živou súčasťou. Až dosiahnete osvietenie, t.j. až sa zmeníte celkom, ešte viac ožijete. Už teraz máte v sebe tú vrcholnú energiu. Buddha si jednoducho sedí pod stromom bódhi a svet je transformovaný. Nikdy nebude rovnaký, ako bol pred Buddhom.

Ježiš bol ukrižovaný a je z toho symbol: dejiny sú od toho dňa rozdelené, už nikdy nebudú tie isté ako boli. Hovoríme "pred Kristom" a "po Kristovi". Je to správne, pretože pred Kristom existovalo úplne odlišné ľudstvo a po Kristovi

vzniklo iné. Ide o taký živý úkaz, že kedykoľvek sa na svete zjaví Kristus, kedykoľvek sa zvyšuje vedomie na úroveň vedomia Ježiša, zapôsobí to zároveň na všetky ostatné vedomia. Rovnako stúpajú, zažívajú letmé vhlády a už nemôžu byť rovnaké ako predtým, nemôžu sa vrátiť na starú úroveň.

Zbožný človek jednoducho transformuje sám seba, ale transformácia je možná len keď máte otvorené oči, len keď odhodíte svoje fikcie. Len čo si začnete uvedomovať bezvýznamnosť, ničotnosť a neautentičnosť svojho života, fikcie sa začnú okamžite strácať.

Poznanie je revolúciou - nie poznanie, ktoré zhromažďuje vaša myseľ, ale poznanie, ktoré si privlastníte, keď sa stretnete sami so sebou. Sebapoznanie je transformujúcou silou, nič ďalšie už nie je treba. Nie je to tak, že najprv poznáte a potom nejakou uskutočnite zmenu. Vo chvíli, keď sa poznávate, dochádza ku zmene. Poznávanie samo o sebe je transformáciou. Nie je to metóda, ani prostriedok, poznanie je vo svojej podstate konečným cieľom.

Keď ale užívam slovo poznanie, mám na mysli sebapoznanie. Všetky iné poznania sú prostriedkom - najprv musíte vedieť ako na to, a potom môžete niečo vykonať. Ale ohľadne sebapoznávanie ide o celkom inú kvalitu: poznávate sa a znalosť sama vás mení.

Upustite od svojich vymyslených predstáv. Zberajte odvahu k sebapoznávaniu. Zanechajte svoje strachy a nesnažte sa uniknúť sami sebe!

Ježiš hovorí: "Až vyjmeš brvno z oka svojho, uvidíš jasne ..." - len až upustíte od svojich fikcií. Tie sú brvnom vo vašich očiach, stali sa hmlou, dymovou clonou, mrakom vo vašom zraku. Nevidíte jasne, nič nedokážete vidieť zreteľne, všetko máte zastreté. Jasnosť musí byť cieľom - jasnosť vášho zraku, aby ste videli priamo a prehliadli skutočnosť bez toho, aby ste si vytvárali nejaké predstavy. Je to však veľmi ťažké, pretože ste sa naučili žiť automaticky, ako stroje.

Divíte sa na kvet a myseľ sa vám okamžite rozreční: "To je ale krásny kvet, nikdy som taký nevidel." Na myseľ vám príde nejaká poézia, samozrejme požíčaná. Kvet prepasiete - nemáte jasnosť, slová všetko zastrú. Neviete pozrieť na kvet bez toho, aby ste ho pomenovali? Je pomenovanie nevyhnutné? Pomôže vám to nejakou? Bude kvet krajší, keď o ňom budete vedieť niečo z botaniky? Tu je rozdiel medzi botanikom a básnikom: botanik vie veľa o kvete, básnik kvet pozná. Botanik je jednoducho ignorant - vie veľa, ale jeho vedomosti sú len niečo o niečom - zato básnik vidí.

V sanskrte je jediné slovo pre proroka a básnika, pretože vraj kedykoľvek je básnik naozaj básnikom, je aj prorokom, a každý prorok je vždy aj básnikom. Rozjasnený život sa stáva poéziou.

Načo potrebujeme slová? Prečo hovoríme: "To je krásna?" Nedokážete sa dívať na krásu bez slov? Je nutné si opakovať, že je niečo krásne? Znamená to, že kvet vám nestačí, potrebujete si pripomenúť, že je krásny, a potom si ho opradiete krásou. Kvet nevidíte, je vám len plátnom, na ktoré si krásu premietate.

Pozrite na kvet a nič nehovorte. Nebude to ľahké, myseľ budete mať celú nepokojnú, pretože si zvykla stále rečniť. Spočinite zrakom na kvete a urobte si z toho meditáciu.

Kedysi som počul príhodu o veľkom čínskom mystikovi Lao-c'. Lao-c' rád chodieval každé ráno na prechádzku. Celé roky ho doprevádzal jeho sused, ktorý vedel, že Lao-c' má rád ticho, takže na prechádzke neprehovoril ani slovo. Jedného dňa za susedom prišiel na návštevu priateľ, ktorý tiež zatúžil po rannej prechádzke. Sused ho upozornil, aby mlčal.

Vyšli von, ráno bolo naozaj nádherné a tiché, vtáci štebotali a susedov hostí, len tak zo zvyku, prehodil: "Aká krása!" Ale Lao-c' na neho pozrel, ako by spáchal zločin.

Keď sa vrátili domov, Lao-c' sa vo dverách obrátil na suseda: "Nechcem ho ani vidieť! Už nikdy so sebou nikoho neber - ten chlap je poriadne ukecaný."

"Aká krása!" - všetko rozčerila, ako keby hodil kameň do tichej vody.

Meditujte o stromoch, meditujte o hviezdach, o rieke a oceáne, meditujte na trhu o okoloidúcich ľuďoch. Nič nehovorte, nesúďte, nepoužívajte slová - len sa dívajte. Keď dokážete rozjasniť svoje vnímanie, keď dokážete jasne vidieť, dosiahli ste všetko. A až dosiahnete túto jasnosť, budete schopní dívať sa aj na seba.

Len jasná myseľ sa môže poznávať, myseľ preplnená vedomosťami, myseľ, ktorá súdi, čo je dobré a čo zlé, čo je krásne a čo škaredé, sa nespozná - myseľ musí byť bez slov. Len myseľ bez slov môže poznať sama seba. Sebapoznanie je trvalo prítomné, potrebujete len rozjasniť myseľ, aby sa mohla zrkadliť, potrebujete mať myseľ čistú ako zrkadlo, aby bol odraz možný. Až vtedy môžete pomáhať svojim blížnym, skôr nie!

Nikomu neradte! Všetky vaše rady sú nebezpečné, pretože neviete čo robíte. Nepokúšajte sa nikoho zmeniť, ani svojho brata alebo syna, pretože ste nebezpeční. Môžete ich ochromiť, zabiť alebo zmrzačiť, ale v transformácii im nepomôžete. Kým sa nezmeníte vy sami, nezasahujte nikomu do života. Ľuďom pomôžete, až keď budete plní svetla. Potom sa vôbec nebudete musieť snažiť pomáhať. Pomoc z vás bude plynúť tak, ako sa svetlo šíri z lampy, vôňa rozlieva z kvetu alebo v noci svieti mesiac - bez úsilia, prirodzene.

Niekoľko sa spýtal zenového majstra Bašó: "Povedz nám o svojich prednáškach, Bašó. Rozprávaš nám, a si predsa proti slovám! Vykladáš a vykladáš, a pritom stále slová a reči zamietáš. Vysvetli nám to!"

Čo odoviedal Bašó? "Ostatní hovoria - ja kvitnem."

Keď chýba úsilie, ide o kvitnutie. Rovnako ako kvet kvitne a nesnaží sa kvitnúť, Bašó či Buddha hovoria - bez úsilia, jednoducho sa to deje! Ide prirodzený úkaz, keď hovorí Buddha. Keď hovoríte vy, o prirodzený úkaz nejde, sú v tom zapletené aj ďalšie veci: chcete na ostatných urobiť dojem, chcete ich zmeniť, chcete ich ovládnuť, manipulovať, dominovať nad nimi, chcete na nich urobiť dojem, že veľa viete - chcete živiť svoje ego - nekvitnete. Keď hovoríte, ide o veľkú politickú hru, ktorá má svoju stratégiu a taktiku.

Zato Bašó kvitne, keď hovorí. Ak ho niekto počúva, bude z toho mať úžitok - prospieť ostatným ale nie je Bašóva snaha, on im prospieje bez úsilia. Kvet tiež nekvitne kvôli vám - jednoducho kvitne. Ak prejdete po cestičke okolo neho, vôňa vás zasiahne, môžete sa z nej tešiť, pocítiť extázu a byť vďační.

Buddha aj Ježiš kvitnú a prospievajú celému svetu, ale vy sa stále snažíte prospieť ostatným a pritom nikomu nepomôžete, skôr uškodíte. Na svete by bolo lepšie, keby bolo menej kazisvetov, ktorí sa ho snažia zmeniť a pretvoriť. Všetky revolúcie narobili jednoducho ešte viac škody, a každá reforma priviedla ľudí do ešte hlbších ťažkostí.

D. H. Lawrence raz navrhol, že by sme mali na sto rokov zanechať všetkých revolúcií, pozastaviť činnosť všetkých univerzít, zanechať všetkých reforiem a diskuzií o nich, že by sme mali jedno storočie žiť ako primitívi. Je to nádherný návrh. Ľudstvo by zase mohlo ožiť, zväčšila by sa tu energia a ľudia by sa rozjasnili.

Slová sa skalili, príliš oťaželi a vy si so sebou nesiete toľko vedomostí, že

už nemôžete lietať v oblakoch. Ste takí zaťažení, nie ste ľahkí, nemáte voľné krídla. Lipnete na veciach, ktoré si vás uväznili a zotročili, pretože si myslíte, že majú veľkú cenu. Sú bezcenné a dokonca aj nebezpečné: slová, písma, znalosti, teórie, všetky "izmy" - to všetko vás mrzačí. Jasnosť nimi nedosiahnete. Odložte všetky sväté knihy, odložte všetky súdy.

Dívajte sa na život ako dieťa, ktoré nevie, na čo sa díva, len sa díva - tak začnete všetko vnímať z novej perspektívy. Práve o tomto novom vnímaní hovorí Ježiš.

Smietku v oku brata svojho vidíš,
ale brvno vo vlastnom oku nevidíš.

Až vyjmeš brvno z oka svojho,
uvidíš jasne, aby si vybral
smietku z oka bratovho.

Niet inej pomoci. Keď sa stanete sami sebe svetlom, stanete sa svetlom aj pre ostatných. Vtedy už ale budete kvitnúť a každému prospejete - či už vedome alebo nevedome, každý z vás bude mať prospech. Budete požehnaním.

10. Tešte sa sami zo seba

Ježiš povedal:

Žiadny človek nemôže
jazdiť na dvoch koňoch,
alebo napínať dva luky.
Je tiež nemožné, aby sluha
slúžil dvom pánom,
lebo uctením jedného,
druhého urazí.

Osedlali ste si dva kone, už na nich sedíte, ako každý, napínate dva luky naraz - ba omnoho viac než len dva. Keď jazdíte na jednom koni, môžete sa niekam dostať. S dvoma je to nemožné, pretože tie dva kone mieria dvoma rôznymi smermi, jeden sa postaví proti druhému a nedôjdete nikam, nemôžete pohnúť z miesta.

Odtiaľ pramení úzkosť - z vedomia, že nemôžete nič docieľiť. Sú to hlboké muky, život vám preteká medzi prstami, času je stále menej a menej, smrť sa blíži a vy ste sa ešte nepohli z miesta. Ste ako stojatá voda, pomaly vysycháte k smrti. Žiadny cieľ, žiadne uspokojenie. Ale prečo je to tak? - pretože sa pokúšate o nemožné.

Pokúste sa pochopiť, ako funguje vaša myseľ, potom budete schopní porozumieť Ježišovým slovám. Chcete byť rovnako slobodní ako chudák, pretože len on je naozaj voľný - neťaží ho žiadne bremeno, nič, čo by bolo treba strážiť, nemôžete ho o nič okradnúť, pretože nie je o čo. Je bez obáv, a preto sa cíti pokojný, nemá vo svojom vlastníctve nič, o čo by mohol prísť. Nemá nepriateľov, pretože nikomu nekonkuruje a s nikým nesúperi.

Chcete byť rovnako slobodní ako on, ale zároveň zabezpečení ako boháč, ochraňovaní ako cisár. Bohatý človek je v bezpečí a zaistený, cíti pevnejšie korene. Navonok urobil všetko potrebné pre to, aby bol nezraniteľný: chráni sa

proti smrti, nemôžete ho ľahko zabiť, má pevné brnenie. A vám by sa páčilo byť voľní ako chudák a istí ako vládca - tým osedľavate dva kone.

Keď ste zamilovaní, chceli by ste, aby sa dotyčná osoba chovala ako poslušná vec vo vašich rukách. Nemôžete pociťovať lásku k veci, pretože je mŕtva a nemá k vám žiadny vzťah. Človek nemôže byť vlastnený, je ako ortuť - uniká vám z ruky tým viac, čím pevnejšie ho zvierate - pretože byť človekom znamená byť slobodný. Nemôžete teda vlastniť partnera. Ak áno, nemôžete ho zároveň milovať, alebo prestáva byť partnerom. Stáva sa neživou vecou, a kto môže skutočne milovať vec?

Opäť dva kone - chcete mať druhého ako predmet v osobnom vlastníctve, a to je nemožné. Človeka môžete milovať len vtedy, keď je živý a voľný. To je vám na obtiaž, začínate si ho privlastňovať, začínate ho zabíjať, pomaly ho trávite. Ak to dovolí, zmení sa skôr alebo neskôr na mŕtvy majetok. Manželka sa často mení len na dekoratívny doplnok, ktorý manžel žiarlivo stráži - ale láska sa vytráca. Deje sa to, kamkoľvek sa pozriete.

Pochybujete, pretože pochybnosť má svoje výhody: poskytuje vám schopnosť chladného uvažovania, chráni vás tak, že nie je ľahké vás podvieť. Pochybujete, ale tým vzniká úzkosť, v hĺbke duše cítite tieseň. Pochybnosti sú ako choroba. Keď nedokázate dôverovať, nemôžete byť nenútení a spokojní, pretože pochybovať znamená váhať. Váhanie je znepokojujúce. Pochybnosť našepkáva: "Čo urobiť - to alebo ono?" Pochybnosť znamená: "Byť či nebyť?" - a nie je možné sa rozhodnúť.

Nedokázate sa skutočne rozhodnúť ani v detailoch. Rozhodnutie záleží väčšinou na tom, ktorá časť mysle nadobudne okamžitú prevahu. Ale menšina zostáva, a nie je to malá a slabá menšina. A pretože ste rozhodli proti nej, bude čakať na chvíľu, kedy vám bude môcť vyčítať, že ste sa rozhodli zle. Je tu aby sa búrila a dôsledkom je neustály vnútorný zmätok a vrava.

Pochybnosti zapríčiňujú tieseň. Sú ako choroba, presne ako duševná choroba. Človek naplnený pochybnosťami jej prepadá viac a viac. Ale nemôžete ho ľahko oklamať - je prefikáný a skúsený v tom, ako to na svete chodí. Síce ho nie je možné podvieť, ale je chorý. Za výhodu platí veľkou stratou. Cena za jeho zisk je obrovská - je stále váhavý a nesvoj, nerozhodný. Aj v prípade, že urobí rozhodnutie, postaví len väčšinu proti menšine. Je stále vnútorne rozpoltený a plný rozporov.

Chcete dôverovať. Cítite potrebu viery, pretože tá vám dáva zdravie, zbavíte sa nerozhodnosti, ste si všetkým úplne istí. Istota vám prináša pocit šťastia: rozhodujete sa bez váhania, ste úplní, nerozdelení - úplnosť znamená zdravie. Dôvera lieči, ale stávate sa zraniteľnými, ľahko prístupnými ľži a podvodu. Ste v nebezpečí, pretože všade naokolo sú ľudia, ktorí sa vás snažia zneužiť. Vaša dôvera im to umožňuje, len pochybnosti vás môžu pred nimi chrániť.

Vyšplhali ste sa do sediel dvoch koní, pochybnosti a viery - ale snažíte sa o nemožné. Zostáva napätie i trápenie, váš stav sa ešte zhorší. V tomto spore dvoch koní aj zomriete. Skôr či neskôr dôjde k dohode, ktorou bude vaša smrť. Všetko skončí skôr, než čokoľvek dosiahnete, než stačíte rozkvitnúť, skôr, než pochopíte zmysel a význam života. Vaše bytie sa rozplynie, zmizne.

Ježiš povedal:

Žiadny človek nemôže jazdiť na dvoch koňoch ...

Každý sa ale o niečo také nemožné pokúša, preto sú všetci stále v ťažkostiach. A hovorím vám, deje sa tak vo všetkých smeroch, v každom ohľade. Nielen dva, ale milióny koní, každá sekunda vášho života je v znamení rozporu. Len tým, že

porozumiete princípu celého mechanizmu, sa mu môžete vymknúť. Prečo? Dôvod je vo výchove, v spôsobe, akým je dieťa uvádzané do tohto sveta plného šialencov. Jeho okolie ho učí nezrovnalostiam, vytvára v jeho mysli protiklady a rozpory.

Učili vás, napríklad, milovať všetkých ľudí bez výnimky, byť každému bratom, milovať bližneho svojho ako seba samého. Zároveň ste ale boli vychovaní a dôkladne pripravení súťažiť a súperiť s ostatnými. Vtedy je ale každý človek vašim nepriateľom. Musíte ho poraziť, premôcť, musíte ho v skutočnosti zničiť. Keď nebudete nemilosrdní, zničia iní vás. Keď ste v roli súpera, je celá spoločnosť nepriateľská, neexistuje bližný ani brat. Nemôžete milovať - musíte nenávidieť a žiarliť, byť neznášanliví a zlostní. Musíte byť pripravení kedykoľvek bojovať a zvíťaziť, čo je veľmi náročné. Keď máte mäkké srdce, ste stratení.

Buďte teda silní a agresívni, nevyhýbajte sa násiliu. Vždy buďte ten, kto zaútočí prvý. Musíte zvíťaziť skôr, než bude neskoro, ináč je s vami koniec, pretože nielen dvaja alebo traja, ale milióny iných súperia o tú istú vec. Ako potom môže myseľ milovať svojho bližneho? Nemožné! Ale učili vás oboje - "s poctivosťou najďalej zájdeš", aj že "byznys je byznys"! Jedno aj druhé, oba kone vám dali spoločne. A dieťa, neskúsené a neznalé sveta, nevidí a necíti túto nezrovnalosť a rozpor.

Aby ste pochopili niečo také, na to je treba neobyčajne vyzretú inteligenciu, je treba byť Ježišom alebo Buddhom. Dieťa sa nevyzná vo svete a jeho učitelia - otec, matka, rodina - sú tí, ktorých miluje. Ako by ho mohlo napadnúť, že ho učia vzájomne protichodným veciam? Nedokáže si to ani predstaviť, veď sú to jeho dobrodinci - sú k nemu láskaví, vychovávajú ho, sú mu zdrojom energie, života, všetkého. Prečo by v ňom mali vytvárať rozpor? Otec aj matka dieťa skutočne milujú, ale problém je v tom, že oni sami boli vychovávaní zle a dokážu len túto chybu opakovať. Učia svoje deti len to, čo rodičia naučili ich samých. Len odovzdávajú ďalej zhubnú chorobu, z generácie na generáciu. Nie je to nič iné než choroba, či už ju voláte "poklad vekov" alebo "tradícia". ňou sa ešte nikdy nikto neuzdravil.

Neuróza spoločnosti sa stále prehľbuje. Dieťa je také prosté, také nevinné, že nie je ťažké formovať ho ľubovoľne. Keď pochopí celú rozporuplnosť svojho vychovania, je už neskoro. Stratili ste veľkú väčšinu svojho života bez toho, aby ste si uvedomili, že ste vysadení na dva kone naraz. Premýšľajte o týchto rozporoch a snažte sa ich nájsť vo svojom živote. Objavíte milióny protikladov - ste plní zmätku a chaosu.

Dívam sa na všetkých tých, ktorí ma prichádzajú žiadať o utíšenie, a je mi ich veľmi ľúto, pretože v takých prípadoch je pomoc ťažká. Ticho prichádza len vtedy, keď odhodíte všetky rozpory. Je potrebné húževnaté úsilie, prenikavá inteligencia, porozumenie a zrelosť. Nič z toho tu nie je a vy dúfate, že vám pomôže bezduché odriekanie nejakej mantry? S vašim miliónom koní? Keby to bolo také jednoduché, boli by už dávno všetci tichí. Mantra sa stane len ďalším koňom navyše - vzíde z nej ešte väčší zmätok. Je samozrejmé, že pridaním nového koňa váš vnútorný chaos len vzrastie.

Pozrite sa na takzvaného zbožného človeka: nachádza sa v omnoho väčšom zmätku než človek svetský, pretože si pribral ďalšieho koňa. Človek, ktorý žije svoj život na trhu, vo svete obchodu, je vnútorne ucelenejší. Má možno mnoho koní, ale aspoň sú všetci z tohto sveta, všetky majú niečo spoločné. Kone zbožného muža náležia k celkom odlišným svetom. Vzniká omnoho väčšia trhlina - zbožný človek sa nejako obracia k Bohu, k jeho kráľovstvu, ale pritom sa stále pohybuje

v tomto svete. V jeho bytí sa odohráva ostrejší spor. Je rozťatý nadvoje, jeho jednota sa rozpadá na kusy - vzniká neuróza.

Celá vaša výchova bola chybná, ale teraz je neskoro na nej niečo meniť, nemôžete sa vrátiť späť. Musíte ju pochopiť, a až pochopením sa jej zbaviť. Keď ju popriete preto, že vám to hovorím ja, je to len ďalší kôň. Keď sa jej zbavíte cez porozumenie - sami ste ju pochopili, a preto ju odhadzujete - bude to naopak. Vaše staré kone dostanú voľnosť, slobodu vydať sa za svojimi cieľmi, ... potom aj vy sa môžete vydať za svojím cieľom.

Nielenže vy máte trápenie so svojimi koňmi, aj oni majú trápenie s vami, ani oni sa nemôžu dostať tam, kam by chceli. Majte súcit sa sebou aj s nimi, ale cez porozumenie - vaše porozumenie, nie preto, že to učím ja, Ježiš alebo Buddha. Môžeme vám ukázať cestu, ale ak sa po nej vydáte bez toho, aby ste ju pochopili, nepovedie nikam.

Teraz sa pokúste porozumieť:

Ježiš povedal:

Žiadny človek nemôže
jazdiť na dvoch koňoch,
alebo napínať dva luky.
Je tiež nemožné, aby sluha
slúžil dvom pánom,
lebo uctením jedného,
druhého urazí.

Prečo nemožné, a čo to vlastne znamená? Nemožné nie je to, čo je veľmi ťažké dosiahnuť. Čokoľvek, čo je možné dosiahnuť, aj keď s veľkými ťažkosťami, nie je nemožné. Nemožnosť je niečo, čo sa nedá uskutočniť za žiadnych okolností, žiadnym spôsobom. Keď hovorí Ježiš nemožné, myslí skutočne nemožné, nie veľmi ťažké - a vy sa práve nemožné pokúšate dosiahnuť. K čomu dôjde? Miesto toho, aby ste niečo dosiahli, zničíte seba. Čo sa asi stane, keď sa budete pokúšať o neuskutočniteľné? Zrútite sa, váš život sa rozpadne. Stane sa to, ak sa to dokonca už nestalo.

Pozrite sa na ľudí s pochybnosťami. Videli ste niekedy človeka, ktorý už má len ich, ktorý stratil všetku vieru? Taký človek už nie je schopný žiť. V ústave pre choromyselných nájdete tých, ktorí už pochybujú celkom o všetkom. Nemôžu sa ani pohnúť, pretože už si nie sú istí hoci tým najjednoduchším konaním.

Poznal som jedného muža, ktorý pre samé pochybnosti nebol schopný nakúpiť, hoci trhovisko bolo len pár krokov. Stále sa vracal a kontroloval, či je zamknuté. Ako deti sme si z neho robili kruté žarty. Len čo sa trochu vzdialil od svojho domu, volali sme na neho: "Skúsili ste, či je zamknuté?" Rozzúrnil sa, ale vždy sa vrátil. Nablízku nebola živá duša, ale on bol plný obáv. Takto sa prejavuje dokonalý skepticizmus. Keď zájdu pochybnosti príliš ďaleko, privedú vás do blázninca, pretože si už nebudete istí vôbec ničím. Je to jeden typ ľudí, ktorí sa vnútorne celkom rozpadli.

Ak si naproti tomu zvolíte vieru, stanú sa z vás slepci. Ktokoľvek vás môže zaviesť kamkoľvek, nemáte žiadny vlastný rozum, žiadnu inteligenciu. Nájdete plno ľudí okolo, ktorých ich dôvera priviedla k porážke.

Preto sa pokúšate o nemožné - dosiahnuť kompromis, vyhnúť sa extrémom, z ktorých jeden vedie k neuróze, druhý ku slepote. Čo robiť? Tu vám príde na pomoc

jednoduchá úvaha: "Urob kompromis, pol na pol - trochu viery, trochu pochybností." Vtedy sa ale pokúšate osedlať dva kone naraz. Či nie je možné žiť bez dôverovania a pochybností?

Isteže je to možné! Je to v skutočnosti jediná možná cesta, ako rásť: žiť bez nich, žiť proste, spontánne, s uvedomením. Toto je skutočná dôvera - nie v niekoho iného. Je to dôvera v život - necháte sa ním viesť kamkoľvek bez pochybností i viery, len sa nevinne pohybujete životom.

Ten, kto pochybuje, nemôže sa chovať a konať nevinne. Pred každým pohybom premýšľa, niekedy dokonca tak dlho, že celkom premešká príležitosť, ktorá sa ponúkala. Ľudia, ktorí kladú na premýšľanie veľký dôraz, toho obvykle veľa neurobia. Nedokážu konať, spoliehajú sa len na mozog, ku každému činu sa musia starostlivo rozhodnúť, zvážiť všetky pre a proti a urobiť záver, zvyčajne však nemôžu k žiadnemu dôjsť - ako by teda mohli začať konať? Zdá sa im preto lepšie vyčkáť. Ale život na nikoho nečaká.

Alebo sa z vás stanú nekriticky veriaci slepci. Potom vás ktorýkoľvek šialenec, politik alebo kňaz môže zaviesť, kam sa mu zapáči. Oni sami nevidia, a ak vedie slepý slepého, musí nutne dôjsť ku katastrofe. Čo si počať? Rozumová úvaha, priemerná rozumová úvaha vám radí: "Urob kompromis."

Významný vedec B. F. Skinner kedysi vykonal pokus, ktorý stojí za pozornosť. Objektom pokusu bola biela myš, ktorú nechal behom dvoch, troch dní vyhľadávať natoľko, že bola schopná napadnúť a zjesť čokoľvek v dosahu. Potom ju umiestnil na plošinu, pod ktorou sa nachádzali dve podobné krabice rovnakej farby a veľkosti, v ktorých bola pripravená potrava. Myš mohla skočiť do pravej alebo ľavej krabice.

Okamžite a bez zaváhania to urobila. Kedykoľvek si ale vybrala pravú krabicu, dostala elektrický šok. Navyiac sa prepadla falošnými dvierkami do ďalšej krabice, odkiaľ sa nemohla k potrave dostať. Behom dvoch dní úskok prehliadla, vyberala si vždy krabicu vľavo a vyhýbala sa tej vpravo.

Vtedy Skinner krabice vymenil. Myš skočila do ľavej a zasiahol ju elektrický prúd. Bola rozrušená a zmätená, nevedela čo si počať. Triasla sa a váhala, než sa rozhodla skočiť. Rovnako si počína aj filozof - trasúca sa biela myš, zmietaná pochybnosťami - vybrať si naľavo alebo napravo? Kto vie? Potom si ale opäť zvykla. Skinner znova urobil výmenu. Tentoraz bola myš popletená natoľko, že aj napriek silnému hladu čakala a triasla sa, len bázlivo nazerala do krabíc - nevedela sa rozhodnúť. Nakoniec sa rozhodla rovnako ako vy: skočila medzi ne - ale tam nebola žiadna potrava, nijako si tým nepomohla. Po niekoľkých týždňoch experimentov zošalela.

Toto sa deje aj s vami - ste popletení, neviete čo robiť a čo nie, a jediné riešenie, ktoré vás napadne je, že keď je ťažké sa rozhodnúť pre to alebo ono, bude najlepší kompromis - skočiť doprostred. Tam ale nenájdete nič. Samozrejme, nečaká vás tu žiadny elektrický šok, ale ani žiadne jedlo.

Tým, že skočíte doprostred, míňate sa so životom. Kedy mohla biela myš vliezť do oboch krabíc naraz, urobila by to. Len tieto dve možnosti sa otvárajú priemernému mysleniu - nasadnúť naraz na dva kone alebo skočiť medzi ne. Inteligencia, prenikavá a dychtivá inteligencia je potrebná, aby ste porozumeli celému problému - porozumieť je jediné riešenie. Nemôžem vám dať lacný kľúč ku šťastnému životu, rovnako, ako ho nedal nikomu Ježiš. Znova opakujem, že riešenie je v pochopení. Porozumiete problému - a on zmizne.

Myslíte, že nie je možné žiť bez viery aj pochyb, neutiekať sa ku kompromisu? Kompromis je ako jed. Vyskytnú sa natoľko protichodné javy a myšlienky, že sa

váš život sám zmení v rozpor a vy budete rozdelení, rozštiepení, a konečným výsledkom bude schizofrénia. Keď si vyberiete jednu možnosť a zavrhnete druhú, budú vám odopreté výhody, ktoré ste mohli získať. Pochybnosti vás chránia pred zneužívaním a vykorisťovaním, viera vám dáva istotu. Odhodte jedno z nich a pripravíte sa o úžitok, ktorý z neho plynie. Keď zostanete u oboch, pokúšate sa jazdiť na dvoch koňoch naraz, keď sa rozhodnete pre kompromis, nevyhnete sa vnútornému rozdvojeniu. Čo si teda počať?

Stačí pochopiť problém a z oboch koní zosadnúť - neuchyľovať sa ku kompromisom. Potom sa uskutoční celkom nový druh bytia, nová akosť vedomia. Prečo to neurobíte? - pretože táto nová akosť vedomia vyžaduje bdelosť a uvedomenie. Nemusíte o nikom pochybovať, stačí byť plne bdely a ostražitý. To vás ochráni pred zneužitím.

Pokiaľ sa na vás skutočne ostražitý človek pozrie, nedokážete ho už podvieť, jeho pohľad vás odzbrojí. Ak pripustí, aby bol využívaný, nie je to preto, že ste prefíkaní podvodníci, ale preto, že je láskavý a nechá vás to urobiť. Skutočne nie je možné podvieť takého človeka, pretože ste pre neho priehľadní, vidí cez vás. Pre jeho vedomie je každý váš čin číry ako sklo. Len jeho súcit vám to môže umožniť, nič iné. Oklamať ho nemôžete.

Zdá sa to byť veľmi ťažké, dosiahnuť také vedomie, preto ste sa rozhodli pre nemožné. Ale nemožné je naozaj nemožné - len veríte, že by sa to dalo uskutočniť, ale nikdy sa to ešte nestalo a ani nestane. Rozhodli ste sa preň, pretože na prvý pohľad sa javí menej namáhavé. Kompromis sa vždy zdá menej náročný - utiekate sa k nemu vždy, keď sa dostanete do ťažkostí. Ale ničomu tým nepomôžete, pretože vo vás zostávajú dva protiklady, medzi nimi bude trvalé napätie a by sa rozdelíte nadvoje. Rozpoltený človek nikdy nemôže byť šťastný.

To mal na mysli Ježiš, ale kresťania mu vôbec nerozumeli. Zlyhali, pretože pripustili, aby si myseľ vyložila jeho slová po svojom. Myslia si, že Ježiš chcel povedať: "Vyberte si jedného koňa! Tento svet alebo onen - jeden z nich! Nepokúšajte sa osedlať dva kone, pretože je to nemožné a privediete sa tým len do ťažkostí. Rozhodnite sa len pre jedného!" K takému záveru prišli.

Počul som taký príbeh: Jednej noci sa žena Hodžu Nasreddina prebudila a zistila, že má hlad. Pátrala teda po niečom na jedenie, ale nenašla nič iné, len psí suchár. Kúsok ochutnala a zistila, že je napodiv celkom dobrý. Zachutil jej tak, že ráno prikázala Nasreddinovi, aby je opatril dostatočnú zásobu.

Nasreddin teda išiel do obchodu a kúpil ich toľko, až sa obchodník čudoval: "Vy predsa máte len malého psa, načo vám je taká spústa suchárov?"

"Veď aj nie sú pre psa, ale pre ženu" odpovedal Nasreddin.

Kupec ho varoval: "Tieto sucháre sú určené len pre psy, a vaša žena môže po nich zomrieť - pre človeka sú veľmi škodlivé." A naozaj, za šesť mesiacov bola Nasreddinova žena mŕtva.

Keď Nasreddin najbližšie navštívil kupca, priznal sa, že jeho žena zomrela.

Kupec pokýval hlavou: "Veď som vám hovoril, že ju tie sucháre zabijú."

Ale Nasreddin oponoval: "To nebolo tými suchármi. Zabilo ju, ako sa bez prestania naháňala za autami".

Myseľ odmieta vzdať sa záverov, ktoré si vytvorila, pretože by to malo za následok stratu sebadôvery. Nech už sa situácia vyvinie akokoľvek, tvrdohlavo trváte na svojom. Je to základ, o ktorý sa opiera vaše ego i myseľ.

Jedného dňa sa Hodža Nasreddin prechádzal s ohromnou palicou, ktorá bola preňho príliš dlhá. Videl ho priateľ a radil mu: "Nasreddin, prečo neodrežeš kus zospodu?"

Nasreddin odvetil: "To by nepomohlo - to ten horný koniec je prídlhý."

Taká argumentácia môže byť, a je, samovražedná. Nie je to v skutočnosti argumentácia, ako sa domnievate, len klamanie samého seba. Bojíte sa stratiť pôdu pod nohami, bojíte sa o svoje sebavedomie. Všetko sebavedomie, ktoré prichádza cez myseľ je však falošné. Myseľ vám ani žiadne iné dať nemôže, všetko čo z nej pochádza, je také. Nemá v sebe ani štipku skutočnosti a hodnovernosti, je to len tieň. Je zložená z myšlienok a preludov, nie je v nej nič podstatné. Môže sa ale pohrávať s racionálnymi dôkazmi, a vás to uspokojuje.

Kresťania nepochopili to najdôležitejšie. Domnievajú sa, že Ježiš radí: "Vyberte si," nič podobné on nikdy nevyslovil - naopak, nabáda k tomu, úplne prestať vyberať. Keď si totiž vyberáte, je tým posilnená myseľ, nie zničená, je to ona, ktorá vyberá, každým výberom je teda upevnená jej pozícia. Nie, nie je to otázka voľby. Voľba vám nikdy nemôže dať úplnosť a celistvosť, pretože nutne vyžaduje popretie niektorej zo zúčastnených strán.

Keď si vyberiete vieru, musíte zavrhnúť pochybnosť. Kam sa ale podejú? Nie je to nič vonkajšie, čo je možné ľahko zahodiť, sú hlboko vo vás. Kam majú ísť? Môžete jednoducho zatvoriť oči, to je všetko, môžete ich potlačiť do podvedomia. Ale ony zostávajú, ako červ požierajú zvnútra vašu myseľ. Zostanú, a skôr či neskôr sa jedného krásneho dňa prederú na povrch. Čo s nimi chcete robiť? Ako sa ich chcete zbaviť? Ak si vyberiete pochybovanie, čo sa stane s vierou? Je to jedna zo zložiek vás samých. Preto dochádza ku kompromisu - ste ako zlúčenina mnohých vecí nahromadených bez ladu a skladu, nie syntéza, len zmätená zmes.

Ježiš má na mysli pravý opak, hovorí: "Nevyberajte."

Žiadny človek nemôže
jazdiť na dvoch koňoch,
alebo napínať dva luky.
Je tiež nemožné, aby sluha
slúžil dvom pánom,
lebo uctením jedného,
druhého urazí.

Pozrite sa na poslednú vetu: ... lebo uctením jedného, druhého urazí. Keď sa rozhodnete pre jedno, to uctíte, ale bude to urážka druhého - vaša urazená časť sa bude chcieť pomstiť, začne sa búriť.

To nie je len teória. Veda spočíva len a len na pochybnostiach, viera je neprípustná. Všimli ste si, pozorovali ste niekedy vedcov? Mimo svojho laboratória sú neveriteľne dôverčiví, nenájdete dôverčivejších ľudí, nikoho, koho by bolo ľahšie podviešť. Je to preto, že časť ich bytosti zasvätená pochybnostiam pracuje v laboratóriu, časť určená dôvere, mimo neho. Sú veľmi prostomyseľní vo vzťahu k vonkajšiemu svetu, aj keď vo svojich pracovniach udivujú bystrosťou a inteligenciou.

Presne naopak je to u takzvaných nábožne založených ľudí. Vo vnútri chrámu sú ponorení v hĺbkinách viery, zato mimo neho sú veľmi vychytralí, nedokážete ich dobehnúť, ani zneužiť. Vo vnútri však z nich čiší prostota. Používajú tu zložku svojej osobnosti určenú k viere, pochybnosti si vyhradzuju pre vonkajší svet. Sú to výborní obchodníci, ľahko hromadia majetok.

Z vedca sa nikdy nestane dobrý obchodník alebo politik, pretože jeho pochybnostná zložka sa plne vyčerpáva v laboratóriu, mimo neho nastupuje viera. Medzi vedcom doma a vedcom na pracovisku je priepastný rozdiel. Určite ste

počuli mnoho príbehov o roztržitosti vedcov. Pretože musia byť veľmi pozorní pri práci, nedokážu už takí zostať aj po nej - jedna zložka osobnosti je celkom vyprázdnená. Vedú teda dvojaký život - v laboratóriu starostlivý a pozorný, mimo neho roztržitý a nesústredený.

O Albertovi Einsteinovi sa rozpráva táto príhoda: Navštívil raz svojho priateľa, povečeral u neho, a potom sedeli a rozprávali sa. Nebolo povedané veľa, lebo Einstein nebol príliš zhovorčivý typ a nemal sklony ku klebeteniu. Preto sa priateľ začal nudiť. Pomaly sa zotmelo, padla noc, a okolo pol jedenástej by bol rád, keby už Einstein odišiel. Bolo by to ale neslušné, preto čakal a čakal. Chvilami utrúsil nenápadnú poznámku, ako: "Zdá sa, že už je pol dvanástej." Ale jeho hosť sa nemal k odchodu, len sedel a zíval. Keď už bola skoro polnoc, hosťiteľ poznamenal: "Musíte byť veľmi ospalý, keď toľko zívate." To bola posledná zúfalá narážka.

Einstein odpovedal: "Áno, to som, ale čakám, až odídete, aby som mohol ísť spať."

Priateľ prekvapene zvolal: "Čo to hovoríte? Veď ste v mojom dome!"

Einstein vstal a skrúšene sa omlúval: "Prepáčte. Celú dobu tu sedím a premýšľam, kedy už odídete, aby som mohol ísť do postele."

Aj v životoch takzvaných zbožných ľudí sa nachádzajú hlboké rozpory. Je to prirodzené. Vyzerajú takí nevinní, z očí naplnených hlbokým citom im kanú slzy. Neviete si ale predstaviť, ako bude taký človek vyzerat' vonku, ako sa bude chovať vo svojom obchode, keď k nemu prídete nakupovať. Citová, veriacia zložka jeho bytia sa vyčerpá v chráme, mešite či kostole, je od nej v bežnom živote oslobodený. Teraz je rovnako opatrný ako ktorýkoľvek vedec vo svojom laboratóriu, taký nedôverčivý ako je to len možné.

Takto žijeme svoje rozpoltené životy, toto je ten kompromis. Ježiš nehovorí: "Zvoľte jedno proti druhému." Keď to urobíte, bude sa jedna zložka cítiť urazená a pomstí sa. Tento stav spôsobuje veľké ťažkosti, robí život skoro neznesiteľným. Čím viac sa ale snažíte žiť jednou z častí, tým viac tá druhá narúša všetky vaše plány a predstavy, zdvíha sa znova a znova.

Jediná možnosť je nezvoliť si. Porozumieť celému rozporu svojho bytia. Nevyberať si, nestavať jedno proti druhému - nemôžete nikdy skutočne odhodiť jednu stránku veci. Je to ako s mincou. Nemôžete zahodiť jednu jej stranu, zahodiť rub či líc. Možno jednu z nich nemáte radi, ale musíte si ponechať obe. Kvôli jednej zo strán sa musíte zmieriť s tým, že vám zostane celá minca. Môžete to zariadiť tak, že jednu stránku ukryjete a navonok budete ukazovať len tú, ktorá sa vám páči.

Tak vzniká vedomé a nevedomé. Vedomé je tá časť, ten kôň, ktorého ste si obľúbili, nevedomé ten, ktorého nemáte radi. Vedomé je to, pre čo ste sa rozhodli, nevedomé to, čo popierate. Naproti tomu v človeku, ako bol Buddha, sa vedomé i nevedomé vytráca, pretože sa nerozhodol pre ani proti. Odhodil celú mincu.

Pochybnosti a viera sú dve strany mince, tak ako teplo a chlad. Vyzerajú ako protiklady, ale patria k sebe. Nemôžete ponechať jedno bez druhého. Ak to urobíte, vaše bytie sa rozštiepi: odhodená, potlačená a zradená zložka sa stane nevedomou, prijatá, vítaná zložka zostane vo vedomí. Potom sa medzi nimi rozpúta nikdy nekončiaci zápas.

Vy ste však stále v sedle dvoch koní. Jediným riešením je odhodiť celý komplex, pričom ale tajomstvo nie je v odhodení samotnom - odhodenie sa môže stať voľbou. Toto je najkomplikovanejšie a najsubtilnejšie miesto: môžete

odvrhnúť, a pritom si vlastne vybrať odvrhnutie proti neodvrhnutiu - potom sú tu opäť dva kone. Nie, tu ide predovšetkým o to - porozumieť. To hlavné nie je odvrhnutie, to hlavné je porozumenie.

Pochopte všetko to šialenstvo: čo ste vykonali sami sebe, čo ste dovolili, aby sa vám stalo, koľkými typmi rozporností ste sa zaťažili - len to všetko pozorujte. Nestavajte sa do pozície pre ani proti, nezatracujte, ani nesúďte - len sa dobre pozerajte, čo všetko sa vo vás odohráva. Nič neukrývajte, nad ničím sa nepohoršujte, nerozhodujte: "Toto je dobré, toto zlé." Nesnažte sa oceňovať. Nestavajte sa do role sudcu, ale nezávislého pozorovateľa, svedka. Len pozorujte všetko, čo nájdete vo vnútri, čo skutočne ste, nech je to akokoľvek veľký neporiadok a nečistota.

Zrazu prebleskne pochopenie, ktoré sa zmení v odvrhnutie. Je to, ako keby ste sa dlhé roky snažili dostať na druhú stranu steny, a v jedinej chvíli si náhle uvedomili, že v nej nie sú žiadne dvere, žiadna bránka. Je teraz treba sa nejako nútiť k tomu, aby ste sa prestali pokúšať o nemožné? Jednoducho odídete. Jednoducho a bez úsilia, bez "pre aleho proti" jasne pochopíte, že nemá žiadny zmysel sa ďalej snažiť. Toto má na mysli Ježiš: jediným pohľadom zistíte nezmyselnosť svojho počínania a zanecháte ho. Nie je na to treba žiadne rozhodnutie mysle, žiadne úsilie.

Keď je prítomné poznanie, nie je treba žiadna námaha. Čokoľvek je a prebieha bez námahy, je krásne, pretože je to úplné. Námaha špatí, pretože je vždy spojená s časťou, nikdy nie s celkom. Keď sa musíte namáhať, znamená to, že hlboko vo vnútri proti niečomu bojujete. Prečo? - pretože to, proti čomu bojujete, má pre vás stále ešte význam. Nepriateľ má význam rovnako ako priateľ - len s opačným znamienkom. Napadlo vás niekedy, že keď zomrie váš sok, zomiera s ním aj niečo z vás? Nielen smrť priateľov, ale aj nepriateľov vo vás vyvolá bolesť - nemôžete zostať nezmenení.

Stalo sa to tu, v Indii: Mohamed Ali Jinnah a Mahátma Gandhí stáli celý život proti sebe. Keď Gándhího zavraždili, hovorí sa, že Jinnah povedal: "Cítim za ním hlboký smútok. Čosi vo mne zomrelo." Proti komu mal teraz bojovať? Ego upadá, keď nemáte nepriateľa. Ste vytváraní svojimi nepriateľmi rovnako, ako priateľmi - ste rozporní.

Úplný je len ten, kto nemá priateľov ani nepriateľov, kto nevyberá, nepodlieha náklonnostiam k tomu alebo onomu, ten, kto prechádza z okamihu do okamihu uvedomelý a prijíma všetko, čo život prináša. Necháva sa unášať prúdom, nepokúša sa plávať, nebojuje, len necháva veci bežať. Pokiaľ toto dokázate pochopiť, porozumiete aj Ježišovým slovám:

Žiadny človek nemôže
jazdiť na dvoch koňoch,
alebo napínať dva luky.
Je tiež nemožné, aby sluha
slúžil dvom pánom,
lebo uctením jedného,
druhého urazí.

Zvyčajný výklad znie: "Vyberte si len jedného pána." Ale voľbou nebudete nikdy úplní, nie je to preto otázka toho, ktorého z nich zvolíte, v oboch prípadoch zostanete neslobodným otrokom. Len keď odmietnete voliť, môžete získať slobodu. Potom už nie je treba sa rozhodovať, usilovanie ustane samo od seba cez

porozumenie. Pánom ste teraz vy.

V Indii hovoríme sanjásinom tiež swami. Znamená to pán samého seba, ten, kto sa rozhodol nevyberať a neposlúchať iné príkazy než svoje vlastné. Nie je to sebecko, ale hlboké pochopenie faktu, že vyberať si medzi dvoma protikladmi, znamená byť ich obeťou, zostať v zajatí rozpornosti. Sanjásin sa nestavia proti tomuto svetu, ani nehoruje pre onen, sanjásin je mimo týchto pre a proti - kráča voľne bez priateľov aj nepriateľov.

Je o tom krásny zenový príbeh. Ráno stál na vrcholku kopca sanjásin. Stál nehybne, osamelý ako ten vrch. Išli okolo traja priatelia na rannej prechádzke. Dívali sa na neho a dohadovali sa o tom, čo vlastne robí. Každý mal na jeho chovanie iný názor. "Asi sa mu zabehla krava a on teraz pozerá, aby ju našiel." tvrdil jeden.

Druhý odporoval: "Vôbec nevyzerá, že by sa rozhliadal. Ani sa nepohne. Takto sa nedáva človek, keď niečo hľadá. Myslím, že na niekoho čaká."

Tretí povedal: "Keď na niekoho čakáte, občas sa obzriete, či sa už neblíži, ale on sa vôbec neobzerá. Povedal by som, že sa modlí alebo medituje."

Nemohli sa zhodnúť a debata ich tak zaujala, že sa rozhodli, že sa spýtajú priamo toho muža. Nebolo to ľahké, kopec bol strmý, ale nakoniec sa vyškríabali až hore. Prvý sa hneď udýchane pýtal: "Pozeráte sa po svojej stratenej krave?"

Muž otvoril oči a odpovedal: "Nevlastním nič, čo by som mohol stratiť. Nehľadám kravu, ani nič iné."

"Potom som uhádol ja", vyhlásil druhý, "na niekoho čakáte."

Muž opäť otvoril oči: "Nemám priateľov ani nepriateľov, ako by som teda mohol na niekoho čakať?"

Vtedy tretí radostne zvolal: "Potom som mal pravdu ja, iná možnosť nie je. Určite sa modlíte a meditujete."

Ale muž sa zasmial: "Ste najväčší blázon. Nevie, ku komu by som sa mal modliť, ani tu nie je nič, čo by som chcel dosiahnuť, ako by som teda mohol meditovať?"

Vtedy sa všetci naraz spýtali: "Čo teda vlastne robíte?"

A on odpovedal: "Vôbec nič, len tu stojím."

Ale taká je skutočná meditácia, to čo voláme sannjas - prosté bytie. Vtedy ste slobodní - slobodní od priateľov aj nepriateľov, od vlastnenia aj nevlastnenia, od tohto aj onoho sveta. Ste oslobodení od hmoty i ducha, od všetkých volieb aj rozdeľovania. Vtedy je nemožné opustené, vtedy ste prirodzení, meníte sa v Tao, voľne plyniete.

Keď ustane nezmyselná snaha, zmizne úzkosť, opustí vás sklúčenosť. Vtedy vo vás povstane blaženosť. Blaženosť nie je niečo, čo by bolo treba pracne dosahovať. Musíte pre ňu len uvoľniť miesto, vytvoriť priestor. Keď sa zbavíte sklúčenosti a trápenia, dostaví sa blaženosť. Umožnili ste jej to, otvorili ste dvere a slnečné lúče prenikajú dovnútra a vyplňajú vašu bytosť. Tak, ako ste teraz, v pazúroch úzkosti a rozpoltenia, usadení na dvoch koňoch a pokúšajúci sa napnúť tetivy dvoch lukov naraz, ste schizofrenickí, chorí, chvejete sa a potácate. Alebo, ako je to najčastejšie, uchýlili ste sa ku kompromisu a trpíte obvyklou, normálnou, priemernou neurózou.

Obyčajný človek ako-tak pokračuje v ceste, neuróza nepresiahne určitý stupeň, to je to celé - zostáva sporiadným občanom. Tento stav je ale bezcenný. Aj keď ste sporiadní a slušní občania, normálne ľudské bytosti, nezažijete nikdy žiadnu extázu. Zostanete smutní, a čokoľvek, čo dosiahnete na tomto svete, tento smútok ešte prehľbi. Pozrite sa na úspešných ľudí, na tých, ktorí vás

predstihli, ktorí sa dostali až na samý vrchol, a uvidíte, že sú omnoho smutnejší než ľudia, ktorí neuspeli - je to tým, že stratili nádej.

Jedného rána sa Hodža Nasreddin prechádzal po trhu ponorený v hlbokom smútku. Stretol ho priateľ a pýtal sa: "Čože sa stalo?"

Ani sa nepýtaj! Som taký smutný a utrápený, že by som plakal." odvetil Nasreddin.

Ale priateľ sa nedal odbyť: "Nikdy som ťa nevidel takého smutného. Čo sa stalo? Čo ťa trápi?"

Hodža Nasreddin odpovedal: "Pred dvoma týždňami zomrel jeden môj strýko a odkázal mi stotisíc rupií."

Priateľ vykrikoval: "Ty si sa zbláznil! Keď si zdedil toľko peňazí, mal by si byť radosťou bez seba!"

Nasreddin si povzdychol: "Máš pravdu, ale minulý týždeň mi zomrel druhý strýko a zanechal mi dvestotisíc rupií."

"Ty si musel naozaj zošalieť" krútil muž hlavou, "mal by si tancovať, veseliť sa a oslavovať, nie je žiadny dôvod k smútku! Si tým najbohatším človekom v meste!"

"Ja viem," povedal Nasreddin smutne, "trápi ma, že už nemám ďalšieho strýka."

To sa stáva všetkým, ktorí dosiahnu úspech. Len čo už nemáte iného strýka, ste zrazu pripravení o nádej. Neúspešný človek stále dúfa - sú tu ešte strýkovia a s nimi aj možnosť, že sa všetko od základov zmení. S úspechom narastá aj úzkosť a znepokojenie, pretože úspech prospieva vašej neuróze, odhaľuje pred vami schizofrénne prvky vášho bytia. Preto je v Amerike viac šialenstva než kdekoľvek inde na svete, lebo Amerika je krajina úspešná v mnohých smeroch.

Chudobné krajiny trpia duševnými chorobami oveľa menej, ľudia ešte nestratili nádej. Kým máte v čo dúfať, vaše vnútorné poruchy nevyplávajú na povrch - len sa ženiete ďalej a ďalej. Ale len čo dosiahnete cieľ, na chvíľu sa ticho zastavíte a ste nútení pozrieť sami na seba, na neporiadok a špinu, ktorými ste naplnili svoje bytie, na vnútorný chaos, ste zrazu na pokraji psychického zrútenia. Boli ste v tomto stave po celú dobu, ale len úspech vám túto skutočnosť odhalí - nie je o čom viac snívať, musíte sa stretnúť sami so sebou. Vo vašom stave nie je možná blaženosť, ani šťastie. Môžete v ne len dúfať a ďalej znášať bolesť a utrpenie, ktoré ste si sami privodili.

Ale blaženosť je možná. Dosiahli ju Ježiš i Buddha, môžete ju dosiahnuť aj vy - ale musíte nechať bokom nemožné. Premýšľajte o prirodzenom, možnom a jednoduchom. Nezaoberajte sa nemožným a problematickým. Ego sa vždy pokúša o nemožné, je to pokus odsúdený na neúspech. Musí byť. Vaše ego túto výzvu, túto hodenú rukavicu, rado prijíma, pretože nezmyselným bojom sa cítite byť väčšie a silnejšie. Tvárou v tvár nemožnému je z vás veľký bojovník.

Náboženstvo je prosté, ľahké a prirodzené - znamená neosedlať ani jedného z mnohých koní, je to len bezcieľna ranná prechádzka. Na konci je len voľná chôdza, nerobíte nič určité, len sa tešíte z čerstvého vetrika, slnka a vtákov - tešíte sa sami zo seba.

11. Zvoľte večnosť

Ježiš povedal:

Mesto, vystavané na vysokej hore a opevnené, nemôže padnúť, ani zostať skryté.

Čo počuješ na vlastné uši,
hlásaj zo strechy do uší ostatných!
Lebo nikto nezasvieti lampu
a nepostaví ju pod nádobu,
ani na skryté miesto,
ale vystaví ju nad dvere,
aby každý, kto vchádza a vychádza,
mohol vidieť jej svetlo.

Keď slepec vedie slepca,
obaja spadnú do jamy.

Je voľba medzi pomínuteľným a večným - to je celý ľudský problém. Keď zvolíte pomínuteľné, staviate dom na piesku - čoskoro spadne. Keď zvolíte večné, dosiahnete čosi, čo pretrvá na veky vekov.

Niž menšie než večnosť vás nemôže uspokojiť. Pomínuteľné vás uspokojiť nedokáže, naopak, budete ešte viac hladní a smädní. Je to, ako keď hasíte oheň olejom - len sa ním priživí a ešte viac sa rozhorí. Pomínuteľné sa podobá oleju v ohni túžob vašej mysle. Pomáha mu, je mu potravou. Len večné môže uhasiť váš smäd.

Hovorím vám: "Keď zvolíte večnosť, len vtedy si vystaviate dom na vrchole hory, na niečom pevnom, čo pretrvá, čím vaše úsilie nepríde nazmar." - večnosť si ale nemožno zvoliť. Ak si niečo vyberáte, vyberiete si pomínuteľné, pretože voľba sama je pomínuteľná. Čo tým teda myslím, keď vám doporučujem voľbu večného? Ak chápete, že to pomínuteľné, dočasné, okamžité je zbytočné, jednoducho ste pochopili jeho nezmyselnosť. Skrátka zmizne, a večné je zvolené - a pritom ste si ho vôbec nezvolili.

Až upustíte od pomínuteľného, večné nastúpi do vášho života. Pomínuteľné sa však pre vás musí stať celkom zbytočným a nezmyselným, musíte s ním totálne neuspieť. "Nech sú požehnaní tí, ktorí neuspeli vo svete" - táto krásna pravda by sa mala pridať k ostatným Ježišovým výrokom.

Buďte vo svete neúspešní! Lenže vy sa snažíte o pravý opak, snažíte sa v ňom uspieť. Ak sa vám to podarí, spoznáte skutočný neúspech, lebo zostanete u pomínuteľného. Máte šťastie, lebo uspieť sa vám nikdy nepodarí. Vo svete nikto nikdy neuspeje. Nanajvýš môžete svoj neúspech odďalovať, nič viac. Môžete ho odložiť na budúci život, môžete ho odkladať po milióny životov. Ako by ste mohli uspieť s čímisi, čo je pomínuteľné a prchavé? Ako sa dá postaviť dom, vaše obydlie, na tom, čo každú chvíľu pomínie? Ten okamih uplynie skôr, než ho dostaviate. Preto ste stále nespokojní - ale aj tak všetko zostáva pri starom.

Zdá sa, že nie ste uvedomelí, že nie ste bdelí pri tom, čo robíte - zdá sa, že ste sa zo života vôbec nepoučili. Život naďalej ignorujete, nemáte žiadnu skúsenosť. Možno veľa viete, možno aj viete ako postaviť dom, ale doteraz ste sa nepoučili zo skúsenosti, že na pomínuteľnom sa dom postaviť nedá.

Ježiš povedal:

Mesto, vystavané na vysokej hore a opevnené,
nemôže padnúť, ani zostať skryté.

"Mesto, vystavané na vysokej hore ...". Vy vždy staviate v údolí. Je to

symbolické - údolie znamená temno, vysoká hora znamená viac vedomia, viac uvedomenia. Čím viac vedomia, tým vyššie sa dostávate. Preto hinduisti hovorievali, že Šiva žije na Gourišankare, na najvyššom vrcholku hôr. Šiva je najvyšším vedomím, nie je to osoba, je to dokonalé vedomie. A dokonalé vedomie žije na najvyššom mieste.

Keď ste nevedomí, padáte do temného údolia - vaša noc, váš spánok je údolie. V úplnej nevedomosti sa nachádzate na najnižšej úrovni existencie. Skaly sú dokonale nevedomé. Nie sú mŕtve - žijú a rastú, najskôr sú mladé a potom zostarnú a umierajú. Prechádzajú všetkými fázami ako vy, nie sú však vedomé. Keď ste hlboko ponorení do spánku, keď vás neprežaruje ani jediný lúč vedomia, aký je medzi vami a skalou rozdiel? Padáte späť, na dno.

Hriešnik je človek, ktorý stále žije v spánku, svätý je človek, ktorý ani v spánku nespí. Krišna povedal Ardžúnovi: "Keď každý spí, jogín je stále hore. Keď každý drieme, jogín je stále bdely." Jogín sa nikdy neuloží k spánku celou svojou bytosťou. Určité svedectvo tu vždy zostáva - je svedkom svojho vlastného spánku. V spánku padáte dole, v uvedomení stúpate nahor. Ak vo vás nič nespí, ak sa celé vaše vedomie stalo svetlom, ak ani najmenší kúšтик nie je nevedomý a celá vaša bytosť je naplnená svetlom - čím rozumiem Buddhu alebo Krista, t.j. neexistuje žiadne nevedomie - potom je to najvyšší vrchol. Odtiaľ vychádza symbolický význam Ježišových slov "Mesto, vystavané na vysokej hore ..."

Vy si svoje mestá a domy staviate v údolí, a nestačí vám obyčajný spánok, vyhľadávate aj drogy, aby ste zaspali ešte tvrdšie, vyhľadávate rôzne hypnózy, aby ste boli ešte ospalejší a nevedomejší - lebo vedomie vás bolí, pôsobí vám muky. Buddha a Ježiš hovoria, že je to najvyššie možné blaho! Prečo chcete na všetko zabudnúť? Ako to, že vás vedomie bolí?

Ak jediné percento z vás bude vedomých a zvyšok nevedomý, potom toto jedno percento trpí, keď vidí všade okolo tú hrôzu. To jediné percento trpí, keď vidí zvyšných deväťdesiatdeväť v stave šialenstva, a tak vyhľadáva alkohol, drogy, LSD, marihuanu alebo čokoľvek iné - sex, hudbu alebo mantry - aby sa zhypnotizovalo. Potom tiež upadne späť a stane sa časťou celku. Potom sa už ničím netrápate, pretože vo vás nemá kto vedieť, byť bdely a vedomý - je po probléme.

Kedykoľvek pštros zistí, že je nejaký nepriateľ na obzore, schová hlavu do piesku. V tom momente nič nevidí a jeho logika hovorí: "Ako by tu mohol byť nepriateľ, keď ho nevidím?" Pštros sa zdá byť dokonalým ateistom, ateisti totiž tvrdia to isté: "Ak Boha nemožno vidieť, ako by tu mohol byť? Niečo existuje, len keď to vidíme". Ako keby existencia čohokoľvek závisela na vašom zraku.

Ale nepriateľ vašej pštrosej logike nenaletí. Naopak, keď máte oči zavreté, nahrávate mu a stávate sa jeho obeťou. Mohli ste ujsť, ale už nie je prečo, keď si myslíte, že žiadny nepriateľ neexistuje. Možno budete mať aj pocit momentálneho šťastia, keď si drogou privodíte stav nevedomia: je po probléme, všetci nepriatelia zmizli, úzkosť sa vytratila - pretože úzkosť si človek uvedomuje, len keď je bdely.

Ak sa sto percent vašej bytosti stane vedomých, pocítite blaho, pretože konflikt zmizne - Buddha má pravdu. Vy ale máte pravdu tiež, lebo zo skúsenosti viete, že čím ste bdejší, tým viac cítite problémy okolo seba. Preto je lepšie zotrvať v dlhej driemote, v celoživotnom spánku. Preto si staviate mestá v údoliach a nie na vrcholoch hôr.

Je tu ešte jeden dôvod.

Mesto, vystavané na vysokej hore a opevnené,
nemôže padnúť, ani zostať skryté.

Mestá si staviate na takej prchavej existencii, na miečom tak pominateľnom a dočasnom, že skôr než sú dostavané, padajú - sú z nich ruiny skôr, než sú hotové. Prečo? - lebo vidíte len to pominateľné, nemáte schopnosť vidieť celok. Vidíte len to, čo je blízko, celkom najbližšie. Len okamih je blízko - vidíte len okamih, ktorý uplynie, a potom ďalší, ktorý uplynie tiež. Vidíte len tieto prebiehajúce momenty a nedokážete vidieť celkové.

Pre celkové videnie je treba mať dokonalé vedomie. Keď vidíte celok, môžete vidieť celý život, a nielen to, celý svet. Toto majú džinisti na mysli, keď tvrdia, že keď Mahávíra dosiahol osvietenie, mohol vidieť minulosť, prítomnosť aj budúcnosť - celý čas. Mienia tým, že sa vám rozjasní celá existencia - a len vtedy, až je celok jasný, si možno postaviť opevnené mesto.

Neviete, čo sa stane v nasledujúcom okamihu. Čokoľvek urobíte, môže byť v nasledujúcom okamihu zrušené. Čokoľvek robíte, závisí na pominateľnom, nie na celku. A celok to môže neprijatť, zamietnuť, z hľadiska celku to môže byť úplne nezmyselné.

Jeden čínsky majster mal kedysi žiaka z Ameriky. Keď sa žiak vracal domov, dal mu majster darček, krabičku vyrezanú z dreva, a poznamenal: "Musíš splniť jedinú podmienku. A keď dáš krabičku niekomu inému, aj on musí podmienku splniť. Slúb mi to."

Krabička bola nádherná, cenná a starobylá, takže žiak súhlasil.

"Je to jednoduché: musí byť vždy otočená na východ. Rešpektuj tradíciu."

"Dám pozor", slúbil žiak.

Keď však doma položil krabičku smerom na východ, pochopil, že je to veľmi ťažké, pretože usporiadanie celej izby zrazu vyzeralo absurdne. Krabička postavená na východ sa do izby nehodila. Musel teda usporiadať celú izbu ináč, aby ladila s krabičkou. Potom ale vyzeral absurdne celý dom, takže ho musel zmeniť. A potom zase vyzerala absurdne záhrada! Celkom vyčerpaný napísal majstrovi: "Tá krabička je nebezpečná! Budem musieť zmeniť celý svet - pretože len čo upravím záhradu, príde na rad susedstvo ...".

Keď si postavíte život na pominateľnom, budete mať ťažkosti s celkom, pretože váš život do neho nebude zapadať. Nikdy nebudú v harmónii, to či ono bude v neporiadku. Prv než začnete stavať mesto, svoje obydlie, musíte pozrieť na celok. Mali by ste žiť s videním celku. Len tak bude váš život harmóniou a melódiou, ináč budete vždy nejako nesvoji a výstrední.

Každý človek je výstredný. Pôvabné slovo. Byť výstredným, znamená byť mimo svoj stred, nemať centrum, nebyť celkom taký, ako sa patrí. Prečo je každý človek výstredný, mimo svoje centrum, mimo ohnisko, prečo nedrží krok so životom? - lebo sa snaží prispôbiť si život okamihu a okamih nie je celok. Okamih je len zlomok, malý a bezvýznamný zlomok večnosti. Ako sa môžete prispôbiť večnosti, keď život prispôbujete okamihu? Preto hovorí Ježiš: "Utvárajte, dávajte svoj život do súladu s večnosťou, nie s pominateľným."

Mesto, vystavané na vysokej hore a opevnené,
nemôže padnúť, ani zostať skryté.

Vaše mesto sa bude vždy rúcať, vždy bude v troskách. Ani sa nemusíte pýtať Ježiša, stačí, keď sa na svoj život pozriete: je troskou. Ešte skôr než ste si

ho vystavali, už je z neho troska. Ste mesto, ktoré leží v rozvalinách. Prečo? - kvôli pomínuteľnému. Majte na zreteli bezčasovú večnosť.

Ako dosiahnuť videnie celku? Čím vyššie vedomie máte, tým viac vidíte, čím je nižšie, tým vidíte menej. Ak ste na vrchole svojho vedomia a rozhliadnete sa odtiaľ, zjaví sa vám večnosť.

Hore na strome niekto sedí a hovorí: "Tamto prichádza konský povoz."

"To nie je pravda!" tvrdíte. Ja ho nevidím, a keď ho nevidím, ako by mohol existovať?" Voz sa pre vás nachádza v budúcnosti, ale pre toho, kto sedí hore na strome, je voz súčasnosťou. Nemyslite si teda, že prítomnosť znamená pre každého to isté. Vaša prítomnosť je obmedzená vami, nemusí to byť prítomnosť moja, a naopak. Záleží na stupni vedomia.

Pre Buddhu a Ježiša je všetko prítomnosť, pretože minulosť a budúcnosť neexistujú - vidia celok, lebo majú patričný rozhľad. Z najvyššieho vrcholu vedomia je možné vidieť celok. Budúcnosť a minulosť nie sú nič, všetko je tu a teraz. Budúcnosť existuje len kvôli vášmu obmedzenému videniu, nie preto, že by bola na svete nevyhnutná. Len ukazuje, že máte znížené videnie, to čo už nie je vo vašom zornom poli je minulosť, to čo ešte do vášho zorného poľa nevstúpilo, je budúcnosť. Ale všetko sa samo o sebe nachádza vo večnosti.

Museli ste vynájsť čas, lebo žijete v údolí. Preto tradícia zdôrazňuje, že čas zmizne, keď sa dostanete do samandhí, extáze, hlbokkej meditácie. Myslí sa tým, že zmizne rozdelenie na minulosť, prítomnosť a budúcnosť. Existencia je bez rozdelenia, nadčasová. Mesto si postavte na nadčasovom, nie na pomínuteľnom, ináč z neho bude troska, pretože prítomnosť je prchavá a mení sa na minulosť. Moment, keď ho staviate, je už minulosťou, je po ňom, prekízol vám pomedzi prsty. Zem vám neustále uteká pod nohami.

Mesto, vystavané na vysokej hore a opevnené ...

Prečo Ježiš používa slovo opevnené? Tak ako ste, v údolí, máte vždy strach, nie ste v bezpečí, niečo vám hrozí. Celé údolie je plné duchov, tieňov, nepriateľov a nenávisti všade naokolo.

Raz letela mucha okolo obchodného domu a v jednom výklade s insekticídami si prečítala nápis z veľkých červených písmen: "Nový sprej zabíja muchy zaručene okamžite!" Prečítala si to a keď odlietala, nahnevane pre seba bzučala: "Na svete je toľko nenávisti!"

Žijete vo svete údolí, kde všetko zaručene v okamihu zabíja. Žijete v údolí smrti, kde zaručené nie je nič, len smrť.

Už ste si všimli, že v živote je neisté všetko okrem smrti? Malo by to byť ináč, ale jediná vaša istota je smrť, nič viac. Všetko ostatné je neisté a náhodné - môže sa stať, ale nemusí. Čo je to za život, keď je zaručená len smrť? Lenže to tak je - v temnote nájdete len smrť, v nevedomosti môže existovať len ona. Nevedomosť je cesta vedúca k smrti.

Kedykoľvek chcete byť nevedomí, chcete zomrieť. Je vo vás hlboké nutkanie zomrieť, ináč by ste sa vydali na cestu do výšin. Freud v poslednom období svojho života narazil na veľmi hlbokú skutočnosť: nazval ju thanatos - túžba zomrieť. Po celý život uvažoval o libide, čím viac ale prenikal do vôle k životu, tým menej si bol istý. Čím viac rozumel vôli k životu, tým viac tiež nachádzal, že hlboko vo vnútri máme vôľu zomrieť.

Pre Freuda nebolo ľahké niečo také prijať, pretože myslel lineárne, v jednom rozmere, používal aristotelovskú logiku. Veľmi si odporovalo, že vedľa libida -

chuti, vôle k životu - existuje aj vôľa zomrieť. Ide však o to, čo vždy hovorieval Buddha aj Ježiš: tak, ako ste, ste celkom zbytoční, celý váš život je taký márnny a plný frustrácie, že by ste najradšej zomreli.

Kedykoľvek si niečo vezmete, aby ste dosiahli stav nevedomia, ide o pranie zomrieť - lebo nevedomie je dočasná smrť. Nedokázate bez spánku prežiť hoci pár dní, pretože spánok je tiež takou dočasnou smrťou. Veľmi hlboko ho potrebujete. Keby ste nemohli každý deň na niekoľko hodín zomrieť, nedokázali by ste na druhý deň žiť, lebo celý život je hrozný zmätok, bytie nie je žiadne blaho, skôr je blaženejšie nebyť. Preto kedykoľvek sa môžete stratiť, cítite sa blažene. Keď sa môžete stratiť v nejakom hnutí, keď sa môžete stratiť v dave, máte skvelý pocit, pretože to je smrť - je po vás, existuje len dav.

Preto majú diktátori úspech - vďaka vašej túžbe po smrti. Diktátorom sa darí dokonca aj v dvadsiatom storočí, lebo vám dávajú príležitosť veľmi ľahko zahnúť. Preto sa tu vždy bojovalo a bojovať bude, ľudia sa totiž vôbec nemenia. V človeku ešte k transformácii nedošlo. Vojny sú prejavom hlbokkej túžby po smrti. Chcete zabíjať a byť zabíjaní. Život je také bremeno, že samovražda sa zdá byť jediným riešením. Pokiaľ ste doteraz samovraždu nespáchali, nemyslíte si, že naozaj milujete život. Nie! Jednoducho máte strach. Nie ste milovníkmi života, pretože ten, kto miluje život, mieri k výšinám - čím vyšší vrchol, tým viac života. Preto môže Ježiš sľubovať: "Ja som život, nasledujte ma a ja vám dám život v hojnosti!"

Nasledovať Ježiša je ale veľmi ťažké, pretože ste už toho toľko uložili do údolia, do temných spôsobov života a tak sa bojíte byť nažive. Život si stále upravujete tak, aby ste neboli veľmi živí, žijete s minimom života. Žijete ako automaty, všetko si mechanizujete, aby ste sa tým nemuseli obťažovať - aby ste v tom nemuseli žiť.

Vojny a násilie tu budú aj naďalej, ľudia sa budú stále zabíjať. Celé úsilie smeruje k vytvoreniu prostriedku, ktorý by sa stal globálnou samovraždou. Prečo vedci stále pracujú a venujú svoje životy tomu, aby vynašli ničivé veci? - pretože to je najhlbšia ľudská túžba - zomrieť, akokoľvek zomrieť. Nie je príliš vedomá, lebo keď si ju uvedomíte, začnete sa meniť.

Často vyhlasujete: "Bolo by lepšie, keby som sa nebol narodil!" Grécky filozof Philo vraj povedal: "Prvé požehnanie je nebyť zrodený, druhé požehnanie je zomrieť čo najskôr." Podľa neho sú to jediné požehnanie. Philo sa sám dožil deväťdesiatich siedmich rokov. Niekoľko sa ho spýtal, prečo on sám nespáchal samovraždu. Philo odvetil: "Život som len toleroval, aby som odovzdal ostatným posolstvo - posolstvo, že zomrieť je jediné riešenie."

Samovražda je hlboko zakorenený inštinkt. Len čo pocítite, že niečo nie je v poriadku, chcete sa zabiť, zničiť. Zbožný je človek, ktorý si to uvedomí. Musíte sa nechať viac prestúpiť svetlom, aby ste si uvedomili kútik, kde sa skrýva smrť a odkiaľ vás neustále požíera. Nie je to tak, že jedného dňa znenazdajky zomriete - zomierate pomaly, pomaličky, sedemdesiat rokov. Smrť nie je úkaz, ktorý príde na konci, smrť začína s narodením. Každý vdych a každý moment potom nie je nič iné, než nepretržité postupné umieranie. Završí sa až v sedemdesiatke, pretože ide o veľmi pozvoľný proces.

Umierate však a v hĺbke seba čakáte až bude koniec - čím skôr, tým lepšie. Nespáchali ste samovraždu, lebo máte strach, hrôza a des vás berie pri predstave - čo nastane? Život len tolerujete a netešíte sa z neho ako z daru od Boha. Jednoducho ho znášate, nejakým spôsobom len pretrpíte, kým sa dočkáte chvíle, keď konečne z vlaku vystúpíte.

Thomas Edison bol raz pozvaný na večeru, ktorú poriadalo pár jeho priateľov. Edison bol málovravný človek a vždy ho vyvádžalo z miery, keď mal byť vo veľkej spoločnosti. Večere sa zúčastnilo veľa ľudí, a keď boli všetci práve zaneprázdnení jedlom, klebetami a debatami, Edisona sa zmocnil pocit, že teraz, v tejto chvíli by mohol z večierku uniknúť. Len čo sa začal obzerieť po dverách, všimol si ho jeho hosťiteľ, chytil ho za ruku a spýtal sa: "Pán Edison, na čom teraz pracujete?" "Na úteku!" vyhrkol Edison.

Každý pracuje na úteku. Uvedomte si to!

Prečo sa neviete tešiť zo života, ktorý je darom? Nijako ste si ho nezaslúžili, preto hovorím, že je to milosť. Existencia vám ho darovala - môžete jej hovoriť Boh - je to jednoducho dar. Neurobili ste nič, aby ste ho dosiahli, získali. Prečo nedokážete byť blažení a vďační, mať z neho radosť? Mali by ste tancovať od radosti. V čom je teda problém? V tom, že človek, aby sa blažene radoval, potrebuje byť oveľa uvedomelejší, musí byť bdelejší. Na to, aby ste trpeli úzkosťou, uvedomeli byť nemusíte.

Keď uvidíte "svätého", ktorý je smutný, buďte si istí, že svätý nie je. Svätému uvedomenie dáva blaženosť a smiech z plnej hĺbky duše, vďaka uvedomeniu sa chová ako dieťa. Môže sa rozbehnúť za motýľom, môže si vychutnať jednoduché jedlo, môže sa tak tešiť z obyčajných životných maličkostí, že je mu všetko darom. Všetko je pre neho milosť od Boha a je v každom okamihu vďačný - hoci aj za to, že môže dýchať. Keď narazíte na smutného "svätého", vedzte, že s ním niečo nie je v poriadku. Stále ešte žije v údolí, na vrchol ešte nevystúpil. Inak by žiaril, bol by plný svetla, tešil by sa ako dieťa, bez starostí a bez obáv - opevnený vo svojom vedomí.

Ako to, že vás vedomie opevňuje? - pretože čím ste vedomejší, tým istejšie viete, že zomrieť nemôžete, že smrť neexistuje. Smrť sa nachádza len v temnom údolí. A keď ste opevnení proti smrti, ste v bezpečí. Čím ste uvedomelejší, tým lepšie viete, že ste veční a božskí. V tejto chvíli však neviete kto ste. Toto je údolie nevedomosti, kde vás nestretne nič iné, len smrť. Žijete tak, že sa chvejete a zajakávate strachom. Keď nazriete dovnútra, nájdete tam len strach, pretože vás obklopuje len a len smrť. Je to prirodzené: okolo vás sa rozprestiera smrť, vo vnútri máte strach, ako jej prirodzený protažšok.

Keď vystúpite do výšin, vo vnútri budete mať lásku a všade okolo večnosť. Nebude tam žiadny strach - ani nemôže, pretože vás nie je možné zničiť. Smrť je nemožná, ste nesmrteľní. Toto je opevnenie, o ktorom hovorí Ježiš.

Mesto, vystavané na vysokej hore a opevnené,
nemôže padnúť, ani zostať skryté.

V údolí padáte stále, z vrchola nikdy. Je to paradox, pretože vždy vidíme padať ľudí z vrchola. Vo vnútornom svete však nikto z výšok nepadá - len čo človek dosiahne vnútorné výšiny, nikdy nepadne. Nikto vám nevezme nič, čo ste dosiahli vo vnútri. Ale vo vonkajšom svete je to ináč.

Ľudia padajú, kedykoľvek sa ocitnú vo výšinách, tieto výšiny však patria údoliu, nie sú skutočnými výšinami. Keď ste slávnici, môžete si byť istí, že skôr či neskôr o slávu prídete. Keď sedíte na tróne, skôr či neskôr z neho budete zosadení. Nech už na tomto svete dosiahnete čokoľvek, bude vám to odňaté. Zato vo vnútornom svete, čokoľvek dosiahnete, dosiahnete naveky, nemôžete o to prísť. Poznanie vás nemôže opustiť, stane sa vašou súčasťou, len čo ho dosiahnete. Nie je to nič, čo by ste vlastnili - stáva sa vašim bytím, súčasťou samotnej vašej

existencie.

Len čo sa dozviete, že ste nesmrteľní, ako by ste to mohli prestať vedieť? Nedá sa to nijako zabudnúť - už to viete. A len to, čo sa nedá odnaučiť, je skutočná znalosť. Zapamätať si potrebujete len veci, ktoré nie sú vašou súčasťou.

Mesto, vystavané na vysokej hore a opevnené,
nemôže padnúť, ani zostať skryté.

Nedá sa skryť. O meste vystavanom na vrchole sa bude vedieť naveky, nijako sa nedá ukryť. Ako by ste mohli skryť alebo zatajiť Ježiša či Buddhu? Ide o taký ohromný fenomén, o takú prenikavú existenciu, že ich vplyv trvá doteraz.

Ježiša môžete ukrižovať, ale poprieť ho nedokázate. Tí, čo ho ukrižovali, si mysleli, že bol podľa zákona zabitý prostý človek, obyčajný tesárov syn - nikto dôležitý. Ježiš je však cennejší než milióny ľudí. Toho dňa, keď ho ukrižovali, sa zahrávali so strašným ohňom a pykajú za to generáciu za generáciou. Potomkovia si môžu myslieť: "Zabili sme ho v minulosti, ale tí čo to vykonali, už nežijú. My sme to nikdy neurobili - možno k tým, čo ho ukrižovali, patríme, ale my sme to neboli!", lenže človek ako Ježiš sa nepohybuje v čase, čo sa týka jeho, ukrižovanie platí na veky vekov. Nie je minulosťou, pretože človek ako on nikdy nie je minulosťou - je skutočnosťou práve teraz: Ježiš je ukrižovaný. Jeho ukrižovanie je teraz večnou skutočnosťou. Nedá sa to odsunúť do minulosti, je to živá rana, ktorá v srdci zostane naveky.

A Židia na neho čakali tisíc rokov. Dávni proroci im hovorili, že príde muž, ktorý ich oslobodí, že sa skoro objaví človek, ktorý bude ich spásou. Tisíce rokov proroci verejne zvestovali Židom toto posolstvo a Židia čakali a čakali. Modlili sa a stále čakali - je to irónia. Keď prišiel Ježiš, zavrhl ho! Keď prišiel a zaklopal im na dvere, odmietli ho - "Nie, ty nie si ten zaslúbený!"
Prečo?

Mysel ľahko čaká, pretože vie stále dúfať, túžiť a snívať. Ale keď Boh zatúká na vaše dvere, pamätajte, že ho tiež odmietnete - aj keď ste sa za to hoci aj modlili. Prečo ho odmietate? - pretože v dome môže byť len jeden. Keď sa Boh ozve, vy musíte zmiznúť - v tom je tá ťažkosť.

Problém je v človeku. Keď je tu Ježiš, vy musíte zmiznúť, rozplynúť sa v ňom - musíte sa poddať. Pre ego bola príjemná predstava, že zaslúbený muž sa zjaví práve u nich, u vyvolenej rasy, ale prijať ho, keď prišiel, bolo ťažké.

Ježiša zabili, ale ani to nezaznamenali. Na celú záležitosť chceli zabudnúť, aby mohli zase dúfať - a dúfajú stále. Stále žijú v nádeji, že zaslúbený príde. A ja vám hovorím, ak opäť príde, ukrižujú ho znova.

Pokúsili sa skryť mesto vystavané na vysokej hore, pokúsili sa ukryť slnko, ukrižovať pravdu. Pravda sa ale ukrižovať nedá, nedá sa zabiť - je večná a nesmrteľná. A Židia v sebe ďalej nesú hlboký pocit viny. Cítia vinu, že zavrhl zaslúbeného, keď prišiel. Veľmi dobre vedia, že spáchali najväčší možný hriech: odmietnuť Boha, keď u vás zaklope.

Boh nesplní vaše očakávanie - kedykoľvek príde, príde ako cudzinec. Keby spĺňal vaše očakávania, nebol by už Bohom. Boh je vždy cudzincom, vždy je neznámym, ktorý klope na dvere známeho. Chceli by ste od neho, aby prišiel podľa predpisu, lenže on sa žiadnym neriadi. Nie je mŕtvy - len mŕtve veci zachovávajú predpis. Všetko živé žije ako záhada.

Čo počuješ na vlastné uši,
hlásaj zo strechy do uší ostatných!
Lebo nikto nezasvieti lampu
a nepostaví ju pod nádobu,
ani na skryté miesto,
ale vystaví ju nad dvere,
aby každý, kto vchádza a vychádza,
mohol vidieť jej svetlo.

Ježiš hovorí svojim učeníkom: "Čokoľvek ste počuli, vyvolávajte do sveta, nech to počujú aj ostatní. Bežte povedať dobré správy - že neznámy vstúpil do známeho, že do vášho sveta vstúpilo tajomstvo! Zvestujte to do sveta, nech ľudia všetko počujú a môžu prispieť k svojmu prospechu - a nehanbite sa!"

Pre Ježišových učeníkov to muselo byť ťažké, vždy je to tak - povedať ostatným, že prišiel Syn boží. Nadmieru ťažké, pretože ľudia sa vám vysmejú, že ste sa zbláznili. Neuveria, že Ježiš je zaslúbeným Kristom. Keď im poviete, že Ježiš je Boh, budú si myslieť, že ste sa dočista zbláznili.

Ťažko sa ľuďom hovorí, že niekto dosiahol osvietenie. Prečo? - pretože kedykoľvek ho niekto dosiahne, je to pre vás hlboká, citlivá rana: mohli ste dosiahnuť to isté, ale nepodarilo sa. Vaše ego sa cíti ranené a začne porovnávať: "Ježiš je Božím synom? Prečo nie ja? Ako sa stal Ježiš Božím synom?" Je ľahšie to poprieť než sa zmeniť a stať Synom božím. Je to ľahšie, pretože "nie" je vždy najľahšou vecou na svete: nie je treba urobiť nič, poviete "nie" a hotovo! Keď poviete "áno", všetko začína, "nie" znamená vždy koniec.

Keď potvrdíte, že Ježiš je synom Boha, budete sa musieť zmeniť. Nestačí povedať áno, musíte sa dať do pohybu, niečo urobiť. Keď poviete nie, problém je vyriešený. Potom, čímkoľvek ste, kdekoľvek sa nachádzate - v údolí, v temnotách, v smrti - ste v klúde. Ježiš vo vás vytvára nepokoj, Buddha ide medzi vás a znepokojuje vás, preto sa mstíte - lebo keď nejaký človek dokáže dosiahnuť také výšiny, ako to, že vy ste neuspeli? Je lepšie povedať, že výšiny neexistujú, že ich nikto dosiahnuť nemôže. Potom sa vo svojej temnote cítite v pohode, môžete odpočívať v pokoji a pohodlí.

Ježišovia a Buddhovia pre vás znamenajú ohromné napätie, pretože vás vykoreňujú z údolia, burcujú vás zo spánku so slovami: "Vstaň a bež - tu sa nezdržiavaj!"

Ježiš prirovnáva: "Svet je len mostom. Choďte ďalej! Nie je kde sa tu usadiť. Prejdite ho, ale nezastavujte sa. Na moste si nikto dom nepostaví." Tento svet je len most a vy si na ňom staviate dom. Nechcete vedieť, že je to most, pretože čo by potom bolo s vašim úsilím a prácou a so všetkým, čo ste vložili do života, zasväteného budovaniu domu? A zrazu si sem príde nejaký vandrák, ktorý do vás začne rýpať: "Čo bláznite? Je to most!"

Prečo most? - Ježiš a ľudia jemu podobní, nikdy nepoužívajú jednoduché slovo bez hlbšieho významu. Je to most, pretože je nad riekou, riekou pominuteľného. Čas je len pominuteľná rieka - plynie stále ďalej.

Hérakleitos kedysi povedal: "Nevstúpiš dvakrát do tej istej rieky" - lebo keď chcete do rieky vstúpiť druhý raz, už je preč, plynie okolo vás iná voda, nie tá istá. Zdá sa vám, že rieka je stále rovnaká, ale niečo ako rieka nie je nikdy ustálené. Rieka znamená zmenu. Čas, rieka času, je celý v pohybe. Zlezte z toho mosta. Nie je kde si na ňom postaviť dom.

Keď však za vami niekto príde a povie vás to, keď ste si už päťdesiat rokov

stavali dom, a je už skoro hotový ... a pamätajte, vždy je hotový len skoro, nikdy ho nedostaviate! Keď je teda skoro hotový a vy sa chystáte odpočinúť si od všetkého úsilia a napätia nad jeho stavbou, tu príde tento muž a povie vám: "Veď je na rieke", než by ste mu uverili a pozreli dolu, radšej ho pošlete preč. Alebo, ak na tom stále trvá, tak ako Ježiš, na vás neodbytné ďalej nalieha, rozhneváte sa. Preto bol ukrižovaný - boli s ním samé ťažkosti.

V údolí to tak bolo vždy. Keď príde vidiaci človek do mesta slepých, zabijú ho - alebo, keď budú láskaví, oslepia ho. Niečo ale urobia, pretože tým, že medzi nich prišiel, z nich urobil slepcov! Nikdy si nemysleli, že sú slepí, nevedeli to, a tu príde človek, ktorý hovorí: "Ste slepí, ste šialení!" Donúti ich uvedomiť si veci, ktoré si uvedomiť nechcú, a z ktorých cítia úzkosť.

Ježiš sa obracia na učeníkov: "Choďte a do sveta vyvolávajte moje slová!" Prečo vyvolávať? - pretože ľudia sú skoro hluchí, nepočujú, nechcú počuť. Aj keď počujú, nepočujú, sú niekde celkom inde. A keď súhlasne prikyvujú, sú len znudení. Pravdu môžu tolerovať, ale nikdy ich nepoteší. Pravda pre vás bude vždy nepohodlná, musí byť - lebo žijete v údolí klamu.

Celý váš život je lož: klamete ostatným i sebe, opriadli ste všetko spústou klamstva. A potom príde niekto s pravdou. Keď niekto príde za človekom, ktorý verí, že je zdravý, a pritom má všetky možné choroby, a povie mu: "Veď vy ste chorý!", potom si ten chorý pomyslí: "To je ale lotor - urobil zo mňa chorého. Bol som úplne v poriadku." Núti vás byť bdelymi a uvedomovať si pravdu, borí vaše paláce, snové paláce postavené z hracích kariet.

Ježiš hovorí: "Čokolvek ste odo mňa počuli - zvestujte do sveta ... Nebojte a nehanbite sa! Svetlo je tu, už ho neskrývajte!"

To bol vždy problém. Buddha, Mahávíra, Lao-c', Ježiš, Mohamed, Zarathustra - všetci museli na svojich žiakov naliehať, aby išli ich prítomnosť zvestovať ostatným. Príležitosť netrvá večne - Ježiš tiež navždy vo svojom fyzickom tele nebude, a keď ho nespoznáte v tele, zjaveného v jeho fyzickej prítomnosti, ako ho môžete odhaliť, keď sa rozplynie do vesmíru?

Len zriedka niekto dosiahne osvietenie, len zriedka sa niekto vymaní z temnôt. Ide o taký vzácny úkaz, netrvá večne - preto sa Ježiš stále náhlil. Dobré to vedel. Ježiš mal na zemi vymedzené zo všetkých majstrov najmenej času. Kázať začal v tridsiatke, zomrel v tridsiatich troch - len tri roky. Hrozne sa ponáhlal. Vedel, že bude ukrižovaný, a preto doporučoval: "Urobte čo najviac ľudí vedomými a bdelymi. Dvere sú otvorené, teraz môžete pristúpiť k Bohu."

Lenže žiaci boli vždy na vážkach. Kázať začali až po Ježišovej smrti - tak to chodí - pretože až keď Ježiša stratili, len vtedy si uvedomili, čo sa vlastne stalo s ich životmi. Keď je prítomný, zvyknete si na svetlo, ktorým je. Keď zmizne, nastane tma, a až potom cítite, aké svetlo vám chýba a idete kázať do sveta. Kým tu Ježiš bol, všeličo bolo možné, ale teraz už sa nedá nič robiť.

Pokračujete v tom po stáročia - cirkev stále po svete káže, že Ježiš je svetlo. Teraz už to však nie je nič platné, pretože dvere zmizli, Ježiš sa stal neviditeľným. Môže pomôcť, lenže keď nedokážete vidieť svetlo, ktoré je viditeľné, ako ho môžete vidieť, keď je Ježiš neviditeľný? Keď nedokážete vojsť do dverí, ktoré sa otvárajú priamo pred vami, ako by ste mohli vojsť do dverí, ktoré vôbec nie sú vidieť? Je to veľmi ťažké!

Aj sami učeníci sa stali bdelymi, až keď o svetlo prišli. Že ste boli nažive zistíte až vtedy, keď umierate. Až v okamihu smrti si uvedomíte, čo je to život a ako ste ho premeškali.

Keď slepec vedie slepca,
obaja spadnú do jamy.

Tak sa nehanbite! Choďte povedať ostatným, že je tu človek, ktorý má oči, ináč sa ľudia nechajú zvieŕť na nesprávnu cestu, ľudia totiž majú potrebu byť vedení. Keď nedokážete nájsť Buddha alebo Ježiša, predsa len niekoho nasledovať budete, pretože to veľmi potrebujete - potrebujete za niekým ísť, pretože sami neviete kam. A čo robiť, keď vám niekto povie, že cestu pozná?

Ježiš nie je dostupný každý deň, ani Buddha sa každý deň nerodí. Potrebu nasledovať však máte! Keď si nemôžete zohnať správnu stravu, budete mať zlú, lebo hlad máte každý deň. Je nesmierne ľahké nájsť slepca, pretože ste sami slepí - rozumiete jeho jazyku. Slepca je možné ľahko nasledovať, pretože obaja patríte do rovnako temného sveta, do rovnakého údolia. Je omnoho ľahšie nechať sa presvedčiť slepcom, že je majster, než človekom, ktorý slepý nie je - používa iný jazyk, hovorí o inom svete. Je taký zvláštny, že mu nemôžete rozumieť.

Je ľahké nasledovať zlého majstra, pretože vy sami ste zlí, niečím sa mu podobáte. Lenže: "Keď slepec vedie slepca, obaja spadnú do jamy."

Hodža Nasreddin raz zomrel a dvaja jeho žiaci spáchali samovraždu - čo by si počali bez majstra? Hodža ich viedol, oni ho nasledovali - všetci traja spoločne zaklopali na krásnu bránu do onoho sveta. Nasreddin povedal: "Hľadte! Toto som vám slúbil - a ja vždy plním svoje sľuby. Sme na nebesiach!" A vošli ďalej.

Sprievodca ich zaviedol do nádherného paláca a povedal im: "Teraz tu budete žiť naveky, a keď budete čokoľvek potrebovať, stačí mi povedať a hneď vám to splním."

Nasreddin: "Hľa! Toto som vám slúbil a sľub som dodržal!"

Sedem dní si žili ako vo vytržení, pretože čokoľvek chceli, bolo im splnené - nech to bolo čokoľvek. Všetky ich túžby za milióny životov sa im splnili behom týždňa, pretože sa nemuseli o nič snažiť a márnit čas. Po týždni ale boli hrozne znechutení, lebo keď niečo dostanete príliš ľahko, nedá sa z toho tešiť. A keď všetko dostanete okamžite a medzi túžbou a jej splnením nie je ani štrbinka, otrávi vás to - preto sú bohatí ľudia takí otrávaní. Dostupnosť je obrovský problém - väčší než bieda alebo nedostatok.

Siedmy deň preto Hodža požiadal sprievodcu: "Radi by sme sa pozreli dole na svet."

"Prečo?" spýtal sa sprievodca.

"Pomôže nám to, aby sme znova obnovili naše túžby." Sprievodca im teda otvoril bránu, všetci sa pozreli dole na nás, na ľudí, ako bojujeme po celé svoje životy a nič moc nedosahujeme, a znova dostali chuť.

Sedem dní sa zase radovali, ale potom sa im zase všetko znechutilo. Rovnaká medicína by už nefungovala, len tak sa mrknúť na svet, by im veľmi nepomohlo. Hodža sa obrátil na sprievodcu: "Boli by sme radi, keby ste nám otvorili bránu do pekla, aby sme sa tam mohli pozrieť a znova dostali chuť."

Sprievodca sa ale rozchechtal: "A kde si myslíte, že ste?"

Keď budú splnené všetky vaše túžby, ocitnete sa v pekle, pretože ani neviete, aké blaho je nemať túžby. Preto básnici hovoria, že potešenie je v čakaní, nie v stretnutí, príjemné je túžiť, nie mať túžby splnené. A majú pravdu, čo sa vás týka. Čo potom, až sa vám všetko splní? Potom vám dôjde, že ste v pekle.

K tomu dôjde, keď nasledujete slepca: keď dosiahnete nebesá, ukáza sa byť peklom, pretože slepota vás k nebu nezavedie. Nebo nie je miesto, ktoré by sa dalo dosiahnuť, je to stav vedomia - je to niečo vo vás. Peklo aj nebo sú vo

vás. Keď idete za slepcom, zavedie vás do údolia. Lenže potrebu nechať sa viesť máte - uvedomujete si ju.

Chcete byť vedení, lebo potom prechádza zodpovednosť na niekoho iného. Je lepšie mať slepého vodcu než žiadneho - tak je na tom vaša myseľ. Preto Ježiš hlása: "Bežte povedať do sveta ľuďom, že je tu majster!"

Keď sa objaví Ježiš, ponúka sa vám vzácna šanca, ale je nanajvýš pravdepodobné, že túto príležitosť premeškáte. Bežte za ním, pripojte sa k nemu, pretože je len málo okamihov, keď sa otvára brána k nebesiam! Práve keď človek dosahne osvietenie, stáva sa dverami: môžete pomocou neho prehliadnúť a uvedomiť si celú pravdu.

Majster nie je človek, ktorý vás učí, ale človek, ktorý vás prebúdza. Nie je to niekto, kto pre vás má nejaké informácie, majster je ten, kto vám umožní náhle nahliadnúť dovnútra vášho najvlastnejšieho bytia. Keby zostal Ježiš ticho, nikto by ho neukrižoval. On sa však ponáhlal, začal dokola obchádzať krajinu a hovoriť k ľuďom. Problém bol, že mu nikto nerozumel - jeden vedľa druhého ho nechápali. Niet divu, lebo medzi dvoma rôznymi dimenziami je komunikácia nemožná. Ježiš hovoril o Božom kráľovstve a ľudia si mysleli, že ide o kráľovstvo tu na zemi.

Povedal, že je kráľ, a ľudia si mysleli, že chce zvrhnúť z trónu ich kráľa. Učil, že "blažene je tým, ktorí sú pokorní, lebo oni dosiahnu zem ako dedičstvo" - hovoril o niečom inom, ale ľudia si mysleli, že sľubuje svojim učeníkom, že zedia zem. Politici z neho dostali strach, pretože termíny "kráľovstvo", "kráľ" a "deditvo zeme" sú všetky politické. Aj kňazi z neho dostali strach, pretože všetko čo hovoril, bolo mimo zákon.

Láska vždy stojí mimo zákon. Láska sa nemôže riadiť žiadnym zákonom, pretože ona sama je nadradený zákon, zákon najvyšší. Keď milujete, je všetko v poriadku, lebo láska nemôže nič pokaziť. Nemá žiadne predpisy a pravidlá - pravidlá a predpisy existujú len preto, že neviete milovať, preto, že lásky nie ste schopní. Preto je tu toľko pravidiel: aby ste nemohli poškodiť niekoho druhého, aby vám nikto neublížil. Keď však milujeme, prečo by ste niekomu ubližovali? Pravidlá zmiznú.

Ježiš hovoril o zákone najvyššom, o láske. Kňazi, sudcovia, právny systém sa začal obávať, že Ježiš nastolí chaos a anarchiu. Bol ukrižovaný preto, že s ním boli samé ťažkosti.

Nemuselo sa to stať. Stalo sa to v minulosti, ale teraz k tomu dôjsť nemusí, lebo teraz, po tisíceročných skúsenostiach Buddhov, Mahávírov, Zarathustru, Ježišov a Mohamedov sa už jednoducho musíme stať bdelejšími!

Ale kdeže, nič nové pod slnkom - človek ako keby sa nepoučil. Človek sa zdá byť krajne a definitívne hlúpy, a ďalej si svoju hlúposť racionalizuje. Svoju hlúposť a nevedomosť si posilňuje, a ktokoľvek ho nej prichádza zbaviť, vyzerá, ako keby bol nepriateľ. Priatelia vyzerajú ako nepriatelia, nepriatelia ako priatelia. Tí, ktorí vás môžu viesť, vyzerajú, akoby vás zvädzali na sčestie, a tí, ktorí sú slepi, vás vedú.

Najskôr pochopte svoju potrebu byť vedený. Je prekrásna, pretože ukazuje, že hľadáte - ale za nikým sa neponáhľajte. Ako sa rozhodnete? Aké sú kritériá? Pre tých, čo hľadajú, je to jedna z najťažších otázok: ako sa rozhodnúť, kto je Ježiš a kto slepec? Od samého začiatku si nemôžete byť absolútne istí, pretože prirodzená povaha vecí je takáto: ako sa môže slepec rozhodnúť, či ten druhý vidí? Jediné riešenie, jediná možná istota nastáva, keď začne sám vidieť. Vtedy bude schopný sa rozhodnúť - ale vedenie už potrebovať nebude. Keď sa stanete

buddhom, bez Buddhu sa už kludne zaobídete. Keď ste ako Ježiš, už nepotrebuje Ježiša poznávať alebo nasledovať. To je práve ten paradox.

Ste slepí a musíte si zvoliť - ako sa rozhodnete? Podľa slov? Potom budete oklamaní, pretože učenci, vedci a kňazi sú veľmi chytrí čo sa slov týka. Nikto ich neporazí, lebo sú v branži už hodne dlho. Kábir alebo Buddha sa dajú argumentami, logikou, poraziť ľahko. Podľa slov nič neposúdite, oklamú vás - toto kritérium nepoužívajte.

Ježiša je možné posudzovať snáď podľa jeho bytosti: buďte mu nablízku - nesnažte sa ani počúvať čo hovorí, počúvajte čo je. To je kľúč: len byť blízko neho. Starí Indovia tomu hovoria satsang, byť blízko pravde. Len byť nablízku - nepočúvať čo hovorí, nezaoberať sa ním intelektuálne - počúvať len, aký je.

Bytie vibruje a kvitne, bytie má svoju vôňu. Keď dokážete byť v blízkosti Ježiša ticho, začnete počuť jeho ticho. A toto ticho vás nevidane oblaží a naplní, preteká totiž láskou a súcitom - toto je kritérium. Keď sa postavíte takto k učencovi, ku vzdelanému človeku, naplní vás biedou, pretože je rovnako úbohý ako vy. Keď počúvate jeho slová, bude vyzeráť, že je ohromný. Keď počúvate jeho bytie, vibrácie tepu jeho života, zistíte, že je biedny rovnako ako vy - ak nie biednejší. Preto sa stal mužom slov - aby skryl svoju úbohosť. Preto hovorí o teóriách, filozofiách a systémoch, preto sa dohaduje - pretože nevie.

Človek ktorý vie, v skutočnosti nediskutuje, jednoducho konštatuje, proste oznamuje. Prečítajte si Ježišove citáty - nepoužíva argumenty, neuvádza žiadne dôvody, on jednoducho oznamuje, konštatuje fakty.

Mesto, vystavané na vysokej hore a opevnené,
nemôže padnúť, ani zostať skryté.

Čo počuješ na vlastné uši,
hlásaj zo strechy do uší ostatných!
Lebo nikto nezasvieti lampu
a nepostaví ju pod nádobu,
ani na skryté miesto,
ale vystaví ju nad dvere,
aby každý, kto vchádza a vychádza,
mohol vidieť jej svetlo.

Keď slepec vedie slepca,
obaja spadnú do jamy.

Učený človek dokáže tieto slová použiť omnoho krajšie, ale oklame vás.

Kedykoľvek vyhladáte majstra, počúvajte jeho bytie. Učte sa umeniu načúvať jeho bytiu, buďte mu len nablízku, pociťujte ho srdcom. Zrazu pocítite, že sa meníte, pretože majster je magickou silou. Zrazu pocítite, že sa vo vás, vo vnútri odohráva hlboká zmena. Už nie ste tí istí, miestnosť sa naplní nepoznaným svetlom - akoby ste na chvíľu prišli o svoje bremeno. Akoby ste cez neho dostali krídla a rozleteli sa nahor. A to je naozajstná skúsenosť. Len tak nájdete pravú osobu, vidiaceho človeka, ktorý vás môže viesť.

Kam vás zavedie? Zavedie vás k sebe samým. Učenec vás odvedie niekam inam, do nebies, ktoré sú niekde na oblohe, k nejakému cieľu v budúcnosti. Avšak človek bytia, ako Ježiš a Buddha, vás zavedie len do vás samých - pretože tam sa nachádza cieľ. Sami ste cieľom.

A počúvajte srdcom, kritériom je satsang. Slepí vás totiž vedú už po mnohé životy, a zas a znova padáte vy, aj slepý vodca, do jamy.

Na záver by som rád niečo dodal o jame: keď Ježiš hovorí, že padnú do jamy, myslí tým lono. Zase sa narodí do rovnako biedneho života, rovnaké muky začnú v novej forme. Nič podstatné sa nezmení, príbeh sa zopakuje: všetko zostane pri starom, zmenia sa len vonkajšie formy. Zase budete v pekle, zase nešťastní - lono je tou jamou.

Keď vás povedie človek bytia, do jamy nikdy nespádnete. Narodíte sa v inej dimenzii. Už nemá cenu, aby ste sa vracali do tohto sveta. Zmiznete odtiaľto a objavíte sa niekde inde. To inde je Boh, to inde je nirvána.

12. Poď von, ja ti ukážem!

Ježiš povedal svojim učeníkom:

Teraz ma porovnajte a povedzte, komu sa podobám.

Šimon Peter mu povedal:
Si ako spravodlivý anjel.

Matúš mu povedal:
Si ako mudrc, plný pochopenia.

Tomáš mu povedal:
Majstre, moje ústa nie sú schopné vypovedať,
komu sa podobáš.

Ježiš povedal:
Nie som tvojím majstrom,
lebo ty si pil a seba opil
z bublajúceho prameňa,
ktorý som pomerá.

Vzal ho, odviedol nabok
a povedal mu tri slová.

Keď sa Tomáš vrátil medzi druhov,
pýtali sa ho: Čo ti Ježiš povedal?

Odpovedal im:
Keď vám poviem čo len jedno z jeho slov,
vezmete kamene a hádzať ich do mňa budete
- a oheň vzíde z tých kameňov a spáli vás.

Keďkoľvek je tu niekto ako Ježiš alebo Buddha, budete od neho utekať, lebo je pre vás ako smrť. Samozrejme, že si svoj útek logicky zdôvodníte, nájdete si šikovné výhovorky. Budete sa v duchu obhajovať: "Tento človek nie je Kristus, nie je osvietený." Nájdete na ňom niečo zlé, aby ste sa upokojili. Vyhnete sa takému mužovi. Je nebezpečné s ním prísť do styku, lebo žije a vidí, vidí do

vás, ste preňho priehľadní. Nemôžete pred ním skryť svoje ja, ani svoju faloš - číta vo vás ako v otvorenej knihe.

Celý život ste niečo skrývali. Po celú tú dobu ste sa pokúšali žiť nepravdivý, neautentický život naplnený lžou, a on vás ľahko prehliadne. Tvárou v tvár Ježišovi ste ako chvejúci sa list, obmedzení na prostú pravdu, zbavení možnosti ukryť sa pod falošný zovňajšok - taký človek pre vás znamená katastrofu. Len tí veľmi odvážni sa môžu priblížiť k osvietenému. Je na to treba tú najväčšiu statočnosť. Znamená to totiž, že ste odhodlaní vrhnúť sa do priepasti, pripravení stratiť sami seba (svoje ego).

Zostať s Ježišom v neistote nevedomého, v nezmapovanom oceáne, kde druhý breh je v nedohľadne, to vyžaduje až neuveriteľnú odvahu. Je to páľčivý problém: len veľmi málo ľudí bude nasledovať Ježiša. Tí, ktorí utečú, sa nikdy nestretnú so skutočným významom svojich životov, lebo pokúsiť sa od neho ujsť, znamená pokúsiť sa hlboko vo vnútri utiecť svojej vlastnej pravde. Nie je ničím iným, než vašou budúcnosťou - vy ste semienko, on urastený strom. On už vykvitol, je vašou možnosťou do budúcnosti. Keď prcháte pred ním, prcháte pred svojou poslednou príležitosťou.

Nie je ale isté, že tí, ktorí sa odvážia prísť bližšie, sa s Ježišom skutočne stretnú. Aj tí, ktorí prišli a žijú v jeho blízkosti, ho môžu minúť, ak ich priviedla zlá príčina. Z tisícov si ho vyvolia len niektorí.

Môžete vyhľadať osvietenú osobnosť za celkom nevhodným účelom. Zamyslite sa nad tým - aký je váš skutočný dôvod na to, že vyhľadáвате majstra? Hľadáte pravdu? To sa stáva len zriedka. Môžno skôr než pravdu hľadáte šťastie. Šťastie sa ale dostaví, len až dosiahnete pravdu, nikdy ináč, je to len vedľajší produkt pravdy, nedá sa žiadnym spôsobom dosiahnuť priamo - prichádza cez pravdu. Keď dosiahnete pravdu, bude ju šťastie nasledovať ako tieň. Keď ho však hľadáte priamo, nepodariť sa vám nikdy nájsť ani jedno, ani druhé.

Zo sto hľadačov ich deväťdesiatdeväť túži po šťastí. Veľa vytrpeli - život bol biedny a bolestný - teraz hľadajú opak, protiklad. Zotrvávať pri Buddhovi alebo Ježišovi však v tomto prípade tak či tak znamená nestretnúť sa s nimi, lebo máte oči zatvorené. Šťastie sa nemôže stať cieľom, prichádza samo od seba, nie je treba si o neho robiť starosť. Je to niečo, čo vzniká mimochodom. Starajte sa o strom, a kvety prídu. Nie je nutné sa nimi zaoberať v prvom rade, nemusíte sa kvôli nim trápiť, dokonca o nich nemusíte ani premýšľať - urobiť to, znamená neúspech.

Tento fakt je známy aj z bežného života, ale nikdy ste ho neprecítili ako hlbokú vnútornú skúsenosť. Kedykoľvek ste boli šťastní - na niekoľko okamihov ste pocítili šťastie, bol to okamih, záblesk v temnote, chvíľka, po ktorej opäť nasledovala sklúčenosť. Len nakrátko vystriedal úsvit trvalú noc. Dostali ste malú štipku, ktorá vás navnadila, ale nevstúpili ste do tohto stavu natrvalo.

Kedykoľvek sa cítite šťastní, je to vo chvíli, keď ste tento stav nevyhľadávali. To je prvá z vlastností šťastia - prichádza vtedy, keď pátrate po niečom inom. V okamihu šťastia na seba zabúdate - keď to nedokázate, nie ste šťastní. Šťastie znamená, že už tu viac nie ste, len vtedy k vám prichádza.

Premýšľajte: keď usilujete priamo o šťastie, ako môžete stratiť sami seba? Ego zostáva, ste stále vzťažným i východzím bodom. V okamihu šťastia tu však nie ste. Spomeňte si na chvíle, keď ste skutočne boli šťastní. Mohlo to byť vo chvíli hlbokej lásky alebo závažného poznania, alebo hoci len pri hre, ale zrazu ste zmizli - je to náhly, prudký vzostup! Čokoľvek môže spustiť tento proces, ale priame hľadanie sa minie cieľa.

Keď vyhľadáte majstra s úmyslom dosiahnuť šťastie, zostávate s ním zo zlého dôvodu, v ktorom zostávate skrytí. Telesne ste v blízkosti majstra, ale duchovný odstup je stále veľký. Vaše oči sú slepé a nie ste schopní takého človeka, Ježiša či Buddhu, skutočne poznať. Čakáte zbytočne, zaslepení inými cieľmi.

Alebo dokonca nehľadáte ani šťastie, existujú prízemnejšie ciele. Môžete v blízkosti majstra hľadať moc, siddhi, snažiť sa dosiahnuť nejaké sebecké postavenie - potom ale robíte chybu úplne. Sú mnohé nízke zamerania. Čím nižšie, tým väčšie riziko stroskotania, lebo tým hlbšia je vaša slepota. Môžete s ním byť aj z nejakého celkom obyčajného dôvodu, napríklad z túžby po zdraví. Ste chorí a čakáte, že vás vylieči. Alebo ste chudobní a čakáte od neho pomoc - jeho požehnanie sa vám mení na peniaze. Alebo nemáte deti a myslíte, že vám ich môže dať.

Čím nižšie požiadavky, tým fatálnejší je váš omyl, o to hlbšie sa nachádzate v tmavom údolí, zatiaľ čo Ježiš je na vrchole kopca - vzdialenosť medzi vami sa zväčšuje. Mnohí ušli, ale nie všetci z tých, čo pristúpili bližšie, to skutočne urobili - len tí, ktorí k tomu mali pravý dôvod. A tým je pravda. Prečo ju nikdy nehľadáte?

Pravda sa zdá byť taká pustá a vyschnutá, že nenachádzate žiadny dôvod, prečo po nej pátrať. Šťastie, naopak, má na pohľad veľkú cenu, a keď na tom trvám: "Hľadajte pravdu a šťastie príde po nej", môžete ma poslúchnuť len preto, že vám šťastie tiež sľubujem. V skutočnosti ale beriete pravdu len ako prostriedok. Keď zistíte, že k nájdeniu šťastia je pravda nevyhnutná, podvolíte sa ju hľadať - ale stred vášho záujmu sa nemení. Takto smerované sústredenie je chybné.

Len keď skutočne hľadáte pravdu, môžete preniknúť k Ježišovi, Buddhovi, Zarathustrovi, ináč im zostanete na hony vzdialení. Všetky ostatné dôvody vás privádzajú len do telesnej blízkosti, v duchovnej oblasti však zostáva medzi vami prázdny priestor.

Pozrime sa teraz na Ježišove slová:

Teraz ma porovnajte a povedzte,
komu sa podobám.

Prečo položil Ježiš túto otázku, nevie snáď, kým je? Prečo sa žiakov pýta práve toto? - lebo čo povedia, odhalí pravý dôvod, prečo s ním zotrávajú. Vytvárate si predstavu o svojom majstrovi na základe osobných túžob. Keď ste s ním preto, že ste chorí, bude Ježiš zázračným liečiteľom. Keď hľadáte moc, potom vám Ježiš pripadá všemohúci, najmocnejší zo všetkých, lebo len tak môžete očakávať, že časť zo svojej moci poskytne aj vám. Keď hľadáte nesmrteľnosť, keď máte strach zo smrti, potom vaše predstavy o ňom budú tomu odpovedať. Keď naňho hľadáte cez svoju túžbu, prenášate ju do svojich predstáv.

Prečo sa Ježiš pýta učeníkov: "Povedzte mi, kto som?" Chce vedieť, aké predstavy si do neho premietajú. Nech si ale premietate čokoľvek, znamená to neúspech, lebo na poznanie Ježiša či Buddhu je potrebné úplne sa vyhnúť vytváraniu predstáv. Musíte sa len dívať na skutočnosť. Ježiš je fakt, najživší, aký je v tomto svete možný. Dívajte sa priamo naňho, bezprostredne. Nestavajte medzi neho a seba svoje túžby. Nevytvárajte si umelo jeho podobu, lebo jediné čo potom uvidíte, budú vaše vlastné odrazené sny.

Teraz ma porovnajte a povedzte,
komu sa podobám.

Šimon Peter mu povedal:
Si ako spravodlivý anjel.

Tento muž musel byť moralista, puritán. Určite bol prenasledovaný pocitom viny za vlastnú nemorálnosť, lebo čokoľvek z toho, čo poviete o druhých, nevypovedá o nich, ale o vás samých. Vaše súdy sa netýkajú iných ľudí, týkajú sa vás.

Ježiš opakuje znova a znova: "Nesúďte!", lebo všetky vaše súdy budú nutne chybné - budú len niečo naznačovať o tom, kto ich vyniesol. Zlodej je u vás hriešnik. Prečo? - lebo bezmedzne lipnete na osobnom vlastníctve. Nie je tým povedané nič o zlodejovi, len o vašej chamtivosti a sebeckosti.

Jeden Angličan sa po smrti dostal do pekla. Čert sa ho spýtal: "Ktorému pecku dáte prednosť? Máme tu anglické, nemecké, čínske, ruské, indické, ...".

Angličan odpovedal: "Samozrejme indickému!"

Čert sa čudoval: "Vyzeráte ako Angličan, prečo teda indické?"

Muž vysvetlil: "Som síce Angličan, ale bol som v Indii, a preto viem, že v indickom peckle určite nebude fungovať kúrenie."

Vaša myseľ zhromažďuje skúsenosti. Keď poviete čokoľvek o peckle alebo nebi, alebo o iných ľuďoch, hovoríte na základe získaných skúseností. Vaša osobnosť sa odráža v každom slove, v každom tvrdení.

Šimon Peter hovorí: "Si ako spravodlivý anjel."

Vypovedá tým dve veci. Najprv slovo "spravodlivý" - musel sa vždy obávať, aby sa nedopustil nepravosti alebo hriechu, bál sa, že by mohol byť nemorálny. Presný opak si premieta do Ježiša a preto je s ním.

Protiklady sa priťahujú. Keď ste muž, priťahuje vás žena, lebo žena je váš pravý opak. Ale preto aj bude veľmi ťažké s ňou žiť, preto manželstvo prináša toľko trápenia - začína pôvabom protikladu, ale keď ste nútení spolu žiť, pôbobí to plno starostí, lebo je vaším opakom vo všetkom. Jej spôsob myslenia sa celkom líši. Muž nikdy nemôže porozumieť žene. Muž myslí ako muž, žena ako žena - každý v inej dimenzii. Žena je intuitívnejšia, nespolieha sa na logiku, dochádza k záverom dychtivo a prekotne - a skoro vždy má pravdu! To však celú vec len zhoršuje - nech povie čokoľvek, jej rozhodnutiu chýba logika a nedokáže vás presvedčiť. Napriek tomu má žena vnútorný zrak, ktorým okamžite preniká do vecí.

Raz bol Hodža Nasreddin postavený pred súd. Pozrel sa na porotcov: bolo tam dvanásť žien. Otočil sa k sudcovi: "Priznávam sa ku všetkému! Keď nedokážem oklamať svoju jednu ženu, je celkom nemožné oklamať všetkých týchto dvanásť."

Každý muž vie, že je ťažké podvieť v niečom manželku. Nech ste si to naplánovali akokoľvek, všetko sa zvrtnie vo chvíli, keď vkročíte do dverí. Vaša žena vás okamžite prehliadne, neomylné udrie kliniec po hlavičke. Ani sama nevie, ako na to prišla.

Žena nemôže porozumieť mužovi. Je to síce jeden z dôvodov, prečo sa priťahujú, ale žiť s niekým, komu nerozumiete, nutne prináša ťažkosti a potom dochádza k boju. Láska je vždy sprevádzaná neustálymi spormi.

Protiklady sa priťahujú: keď ste lakomí, budú vás fascinovať ľudia, ktorí sa vzdali všetkého, vyberiete si svätca, ktorý odmietol čokoľvek vlastniť. Je ľahké si vybrať, ale v takých prípadoch nasledujú nevyhnutné ťažkosti.

Pozrite sa na džinistov v Indii - sú to tí najbohatší ľudia zo všetkých - a bohatstvo sa nezískava bez chamtivosti a lakomosti - ale nadovšetko uctievali svätcov, ktorí všetko odmietli. Digamber, džinistický svätec je nahý a nevlastní nič, okrem svojho tela.

Mohamed veľa hovoril o mieri: samotné slovo islám znamená mier. Ale pozrite sa na mohamedánov - patria k najhrubším a najnásilnejším ľuďom na svete. Prečo ich tak oslovil Mohamed a jeho náboženstvo mieru? Protiklady sa priťahujú.

Šimon Peter povedal Ježišovi: "Si ako spravodlivý anjel". Cítil sa celkom isto vinný a nemorálny - bez ohľadu na to, či právom alebo neprávom, to na pocite viny nič nemení. Preto bol priťahovaný Ježišom, ktorý vyzeral ako anjel - čistý, nevinný, nezaťažený jediným hriechom. Kresťania dodnes zaryto trvajú na tom, že sa narodil z nepoškvrnenej panny, aj keď je to absurdné. Prečo sa tak pevne držia nepoškvrneného počatia? - lebo sex sa zdá byť nemorálny. A keď sa niekto narodí z nemorálneho aktu, ako môže byť absolútne morálny? Keď je otrávený prameň? Môže sa o dokonalú mravnosť pokúšať, ale nikdy to nebude ono. Nemorálnosť musí byť odťatá priamo pri zdroji. Odtiaľ je dôraz na Ježišove narodenie z panny. Nikto sa tak nikdy nenarodil, ale oni na tom trvajú, sú na tomto fakte závislí.

Si ako spravodlivý anjel.

Anjeli symbolizujú úplnú dokonalosť, čistotu a nevinnosť. Naznačuje to mnohé o Šimonovi Petrovi. Tento Peter sa stal skalou celej kresťanskej cirkvi, jej základom. Kresťanská cirkev sa preto stále angažuje v otázkach morálnosti a nemorálnosti. Je postavená na etike, nie na skutočnej zbožnosti. V Šimonovi Petrovi leží koreň toho všetkého: vytvoril vinu, lebo keď ste príliš zaujatí tým, čo je správne a čo zlé, vytvorí sa prirodzene pocit previnenia - ale život nepozná nič z toho.

Život nie je morálny alebo nemorálny. Nevie nič o tom, čo je dobré a čo zlé. Plynie v oboch smeroch, sú v ňom spojené. Nazvete rozvodnenú rieku morálnou alebo nemorálnou? Tisíce ľudí sa utopilo a ďalšie tisíce sú bez prístrešia. Nazvete rieku zlom? Nie, lebo viete, že rieka nepozná, čo je dobro a čo zlo. A Boh existuje v rieke rovnako ako vo vás. Spadne strom a zabije meditujúceho svätca. Nazvete tento strom hriešnikom a vrahom? Donútite ho postaviť sa pred súd? Nie, poviete: "Je to len strom, naša morálka hriechu sa naň nevzťahuje."

Etika je ľudský výtvor, zdá sa, že Boh je bez vzťahu k morálke, rovnako ako celá existencia. T.j. ani morálny ani nemorálny - alebo oboje. Keď ale budeme k Ježišovi pristupovať cez morálku, nedôjde ku stretnutiu. Svätý Peter, Šimon Peter, sa s Ježišom celkom minul. Hľadal muža dokonalej morálky, svätca, nie mudrca.

Rozdiel medzi nimi je nápadný. Mudrc je neutrálny ako život, s ktorým sa zjednotil, neuvažuje v protikladoch. Svätec si vybral dobro a odmietol zlo, je nažive len napoly, lebo poprel polovicu života. Svätec nie je skutočne zbožný, lebo skutočne zbožný človek prijíma život taký aký je. Nič z neho nezapiera, lebo by to znamenalo zapieranie Boha. Akoby ste sa pokúšali dokázať, že ste lepší než on. Môžete sa aj takto stať svätými, ale bude to len morálna svätosť, nie duchovná.

Hiduisti do veľmi dobre chápali. Keď sa vrátite do doby, keď boli spísané Vedy zistíte, že vtedy rišiovia, hinduistickí kňazi, žili celkom obyčajným životom: mali ženy, deti, domy a nič si neodopierali. Odriekanie prišlo až s džinizmami a buddhistami. Hinduistickí svätci žili svoje životy ako všetci ostatní ľudia, lebo vedeli, došli k poznaniu, že život musí byť prijímaný vo svojej úplnosti, nič nie je treba zavrňovať, naopak, všetko treba prijímať. Taký je skutočný zmysel teizmu: astika je ten, kto pritakáva celému životu, kto nikdy nehovorí

nie. Svätý Peter sa mohol stať dobrým kňazom, svätcom, ale nikdy mudrcom. Mal svoje vlastné predstavy o veci, preto prišiel za Ježišom.

Keď ste naplnení príliš mnohými morálnymi predstavami, čo to spôsobí? Odsúdite a zavrhnute sami seba, lebo sú veci, ktoré nezmiznú len preto, že ich označíte ako zlé. Aj taký človek bude priťahovaný ženami - sú krásne a túžba existuje - je to dar Boží. Je hlboko v každom póre, v každej bunke vášho tela. Môžete ujsť do Himalájí, ale krása vás bude znova a znova priťahovať.

Kvety sú nádherné - všimli ste si? Ich krása je tiež spojená so sexom. Vták spievajúci skoro ráno pri svätcovej pustovni je nádherný, ale uvedomili ste si, že jeho spev je sexuálne vábenie? Volá, priťahuje partnera, milenca. Čo je kvet? Pohlavný fenomén, vábnička. Pretože sa strom nemôže pohybovať, musia jeho pohlavné bunky prenášať včely, motýle a iný hmyz.

Kdekoľvek je krása, je prítomný aj sex. Celý život je sexuálny jav. Čo s tým urobíte? Môžete sex ako taký odmietnuť, je to vo vašich rukách, ale potom budete cítiť vinu, lebo čo je hlboko vo vnútri potlačené, pretrváva. Pocit viny zostane, niečo nie je v poriadku. Nemôžete byť s týmto pocitom šťastní, nemôžete s ním tancovať. Ochromuje vás: nech sa obrátite kamkoľvek, nemôžete sa smiať a vznášať v extáze, lebo vo vás zostáva strach z potlačeného.

Keď tancujete a spievate, keď sa cítite blažene, čo sa stane s potlačeným? Mohlo by vyplávať na povrch, musíte ho teda stále strážiť. Stáva sa z vás strážca a strážnik, nie pán vlastného života, ktorý z neho má pôžitok - len znudený dozorca. Celá vec sa vám zoškliví, lebo vnútorný konflikt je nekonečný. Všetku energiu premrháte na vnútorné zápasy. A človek, ktorý zaprel niektorú časť svojho bytia, bude vždy na ostatných hľadieť s odsúdením.

Je veľmi ťažké žiť s moralistom, lebo vás stále za niečo odsudzuje: robíte zle, lebo ste si dali kávu. Pijete kávu? - prepadli ste peklu. Čokoľvek, z čoho môžete mať pôžitok, je nemorálne. V Gándiho ašrame nebolo dovolené vychutnávať jedlo - aswad, nemať žiadnu chuť, bolo záväzné pravidlo: mohli ste jesť, ale nie vychutnávať.

Prečo? Prečo sa stavať proti chuti? - lebo chuť je pôžitok, a proti nemu sa svätci postavili. Nenájdete svätca, ktorý by sa smial. Tvári sa posmutnelo, plný odúdenia k sebe i druhým. Celý jeho život je chorý, nedokáže byť šťastný.

Šimon Peter je symbolická postava. "Si ako spravodlivý anjel", hovorí, čo znamená: "Prišiel som k tebe, lebo si čistý - zrodený z panny, nikdy si sa neoženil, nikdy si nevychutnával život, ani skutočne nežil. Si nepoškvrnený, vidím ťa teda ako anjela."

Matúš mu povedal:

Si ako mudrc, plný pochopenia.

Evanjelista Matúš nehľadá morálku, hľadá poznanie - je vedeckejšie založený. A Ježiš vyzerá ako niekto, kto porozumel, dúfa teda, že od neho dostane nejaké kľúče k mystériu života: "Tento muž pozná nejaké tajomstvo. Vie, a snáď nebude skúpy na slovo a povie." Matúš túži po poznaní.

Nechodte k Ježišovi, ani k nikomu podobnému na rozumu. Ježiš vyzerá ako múdry muž, lebo jeho reč vždy trafí do čierneho, všetko čo vysloví, znie pravdivo. Jeho reči majú zmysel, ale vy venujete prílišnú pozornosť jeho slovám a nie jeho bytosti. Matúš je učenc, bádateľ, hľadá princípy a teórie, systémy, filozófiu. Keď vyhľadávate Ježiša s takto zameranou myslou, miniete ho, lebo on nie je človekom vedenia - je to človek bytia. Aký je v tom rozdiel?

Vedenie je povrchné, požičané, mŕtve. A Ježiš je živý, absolútne živý. Nepožičal si od nikoho nič - došiel k pochopeniu sám. Môže s vami zdieľať svoje bytie, a ste blázni, keď si odnášate len slová. Tie môžete nájsť v knihách, nie je dôvod kvôli nim chodiť za Ježišom. Lepšie vám poslúži knižnica - je v nej uložených omnoho viac vedomostí, ukladaných po stáročia.

Prídete k mužovi, pri ktorom si vaše bytie môže uhasiť pálčivý smäd, a čo si odnášate - slová. Prichádzate k cisárovi, ktorý vám je ochotný dať čokoľvek, čo si zažiadate, a vy si pýtate krajec chleba a odchádzate šťastní. Celá ríša ležala pri vašich nohách, len si povedať - a vy sa uspokojujete so slovami, učíte sa naspamäť teórie, stávajú sa z vás teológovia. Matúš je pri koreňoch kresťanskej teológie.

Cirkev sa zaplietla do dvoch osídel - preto sú v citáte spomínané. Peter položil základy cirkevnej morálky a antisexuality, ktoré pevne stoja dodnes. Matúš bol, je a bude východiskom teológie. Kresťanstvo sa zaoberá morálkou - čo je správne a čo nie, a teológiou, teóriami o Bohu. Teológia znamená teoretizovať o božskom, čo je samo o sebe nemysliteľné.

Boh nie je teória, nie je to hypotéza, ktorú je treba dokázať alebo vyvrátiť, nemôžete o ňom viesť spory. Keď tu bol Ježiš, mali ste príležitosť stretnúť sa s Bohom, lebo ten bol s ním, prestupoval tohto muža - ale túžba po vedení vám bola prekážkou. Nemali by ste od Ježiša žiadať poznanie, ale bytie. Zhromažďovanie poznatkov je však ľahké, nie je treba pri tom nič meniť. Počúvate slová a hromadíte ich, nie je potrebná žiadna transformácia, žiadne úsilie z vašej strany. Pokiaľ ale žiadate o bytie, musíte byť tichí, musíte sa ponoriť do hlbokkej meditácie, musíte sa zmeniť na tichú prítomnosť. Až potom do vás môže prúdiť Ježišove bytie.

Matúš mu povedal: "Si ako mudrc, plný pochopenia."

Ježiš nie je mudrc. Je múdrosť sama, ale nie mudrc, lebo múdri, v bežnom slova zmysle, môžete byť aj bez osvietenia. Sú takí: Konfúcius bol mudrc, ale nie osvietený, rovnako ako Maní. Buddha a Lao'c boli osvietení - ich múdrosť pochádza z úplne iného zdroja. Dosiahli samotný stred života - poznali. Ich poznanie neprechádza cez intelekt, ale cez bytie. Preto Ježiša volám mužom bytia, nie vedenia.

Múdrosť môžete nadobudnúť skúsenosťou - každý starý človek ju môže dosiahnuť. Múdrosť je otázkou času - prechádzať životom, robiť chyby, schádzať z cesty, blúdiť a zase sa vracieť - stačí nahromadiť dostatok skúseností. Ježiš nie je múdry v tomto zmysle. Vedel však niečo veľmi podstatné pre život. Nevydal sa do konárov stromu života, ale ku koreňom. To je niečo celkom iné - Matúš to nechápe. Bude si robiť poznámky, čokoľvek Ježiš povie, zaznamená. Vytvorí na tomto základe evanjelium, bude spriadať teórie. Obaja, on aj Peter ďaleko minuli cieľ.

Tomáš, tretí zmieňovaný v tejto reči, je žiak Ježišovi najbližší.

Tomáš mu povedal:

Majstre, moje ústa nie sú schopné vypovedať,
komu sa podobáš.

Nedá sa to povedať. Si tak veľa, toľko vecí - si ako potopa, záplava, mnohorozmerný a zase bezrozmerný, moje ústa to nedokážu vypovedať. Nie je možné ťa s nikým zrovnáť. Čokoľvek o tebe poviem, bude zlé, lebo to nebude dost. Slová sú také obmedzené, a ty taký obrovský!

Dostal sa najbližšie zo všetkých, ale aj najbližšie je stále ešte na míle ďaleko, na druhej strane priepasti.

Niečo podobné sa prihodilo Bódhidharmovi. Žil v Číne deväť rokov. Učil veľa ľudí, mnohí z nich sa k nemu v meditáciách dostávali bližšie a bližšie, a keď odchádzal, požiadal štyroch zo svojich žiakov, aby povedali niečo o dharme, pravde. Traja z nich boli presne takí ako tí, o ktorých sme horovali: Šimon Peter, muž morálky - najpovrchnejší z nich, Matúš, hľadajúci vedenie, o málo hlbší, a nakoniec Tomáš, ktorý povedal "Nemôžem povedať nič".

Ale Bódhidharma bol šťastnejší než Ježiš, lebo štvrtý z jeho žiakov zostal skutočne ticho. Nepovedal ani "Nemôžem nič povedať" - len čo totiž poviete hoci len toto, už ste niečo vyslovili. Tomu je treba porozumieť. Štvrtý zostal teda stáť celokom mlčky. Len sa díval Bódhidharmovi do očí a uklonil sa mu až k nohám. Bódhidharma zvolal: "Jeden má moje kosti, druhý mäso, tretí krv - a ty, ty si samotné jadro môjho bytia!"

Ježiš nemal také šťastie. Nie je to bezdôvodné - bola vtedy celkom odlišná situácia. V dobe, keď do Číny prišiel Bódhidharma, bola pôda už zúrodnená. Zorali ju Konfucius a Lao'c a on priniesol zrnko Buddhovho učenia, ktoré vzišlo a nádherne vykvitlo. Ježiš nemal to šťastie nájsť už takto zúrodnenú pôdu. Bol tu dostatok moralistov, lebo Mojžiš položil morálku do samého základu židovskej tradície v podobe Desatora. Boli tu ľudia ako Šimon Peter, lebo nič neexistuje bez príčiny, bez dlhej tradície. Prítomnosť muža ako on nie je náhodná, musia za ňou stáť dejiny. Mojžiš je najhlbšou príčinou, koreňom, z ktorého Šimon Peter vzišiel: Desatoro, morálny prístup k životu a k svetu. Ale nebol tu nikto, kto by ako Lao'c povedal: "Všetko rozlišovanie je mylné - vo chvíli, keď rozlíšite "toto je dobré a toto zlé, rozštiepate život, a tým ho zabijete." - niekto, stavajúci sa za celok, nie za delenie.

V židovskej kultúre je najkrajnejšou možnosťou Tomášov prístup. Pozrite sa na tento fenomén, na jeho slová - základný problém vzťahu k božskému. Nájdú sa ľudia, ktorí tvrdia: "O Bohu sa nedá nič povedať", ale tým už niečo povedali. Aj touto vetou ste už o Bohu niečo vyslovili. Keď je toto tvrdenie správne, potom ste sa vlastne mýlili. Ak máte pravdu a skutočne sa nedá o Bohu nič povedať, potom nemalo byť vyrieknuté ani toto - mali ste mlčať. Aj negáciou je mnohé naznačené, aj negatívne tvrdenie zostáva tvrdením.

Preto Buddha zostáva tichý. Nevyslovil nikdy, že o Bohu sa nedá nič povedať, nedovolil si ani tak málo. Keď ste sa ho spýtali na Boha, začal hovoriť o niečom inom. Vašu otázku prešiel, ako keby ani nebola položená.

"Boh nemá žiadnu formu" hovoríte. Čo to znamená? Poznali ste ho? Poznáte Boha v jeho úplnosti natoľko, že môžete tvrdiť, že nemá žiadnu formu? Znamená to snáď, že ste sa dostali až k jeho hraniciam a zistili, že ich nemá? Ak ste sa však dostali až k hraniciam, potom Boh formu má. Ak nie, potom nehovorte, že ju nemá, lebo ju môže mať, a vy o tom nemusíte vedieť. Len nájdenie hraníc vám môže dať istotu. Preto tí, ktorí sa náhodou stretli s Bohom - lebo je to náhodná zrážka - a padli do neho, nepovedia ani to najmenšie, lebo aj to najmenšie so sebou prináša rozpor.

Jeden z najprenikavejších logikov tohto storočia, Ludwig Wittgenstein, napísal na túto tému krásnu vetu: "O čom sa nedá hovoriť, o tom sa musí mlčať."

Tomáš sa dostal najbližšie, ale odstup tu zostal. Ešte sa pokúsil vysloviť nevysloviteľné.

Ježiš povedal:

Nie som tvojím majstrom, ...

Tieto slová sú určené všetkým trom. Tomáš sa najviac priblížil, ale aj tak minul cieľ. Je najlepší, ale nie dokonalý. Je veľmi blízko, ale bariéra sa ešte nezrútila. Ešte verí v slová, preto sa pokúša vyjadriť, čo sa vyjadriť nedá.

Ježiš povedal:

Nie som tvojím majstrom,
lebo ty si pil a seba opil
z bublajúceho prameňa,
ktorý som pomeral.

Tu Ježiš hovorí závažnú a hlbokú pravdu. Hovorí: "Všetci traja hovoríte z mysle - z bublajúceho prameňa - ktorú som ja presiahol, dostal som sa ďalej, za ňu - pomeral som. Vy doteraz hovoríte cez myseľ: jeden cez morálnu, druhý cez teologickú, tretí cez mystickú - ale to všetko sú ešte role mysle. Keď hovoríte takto, cez myseľ, nie som vaším majstrom ... je kladiem dôraz na toto: odhodte ju!"

Skutočný majster stále trvá na odhodnutí mysle. A vy sa pokúšate o úskok - hovoríte o ňom z mysle, ktorú vás nútil odhodiť. Preto hovorím, že Bódhidharma bol šťastnejší - mal žiaka, ktorý zostal ticho.

Boli aj majstri, ktorí mali ešte väčšie šťastie. Jedným z nich bol Rinzai. Spýtal sa na to isté - lebo je to skutočne znova a znova ten istý príbeh: Buddha a jeho žiaci, Ježiš a jeho žiaci, Bódhidharma aj Rinzai - história sa opakuje. Nemôže tu byť žiadna odlišnosť, vzťah medzi majstrom a žiakmi je v podstate nemenný fenomén. Rinzai bol ešte šťastnejší. Čo sa stalo? Keď požiadal svojho hlavného žiaka: "Povedz niečo o pravde", viete čo tento žiak urobil? Nenapadlo by vás to ani vo sne. Vlepil majstrovi facku! A ten sa len zasmial a súhlasil: "Dobre si to urobil. Aká môže byť odpoveď, keď je samotná otázka pomýlená?"

Ako môžete zodpovedať otázku, ktorá je vo svojej podstate chybná? Žiak chce povedať: "Nebud' nerozumný, nesnaž sa ma oklamať, popliesť. Nezavádzaj ma na pole nelogickej absurdity: keď odpoviem, bude to zle, ale keď budem mlčať, nebude to o nič lepšie - lebo sa ma na to pýta môj majster. Odpoveď môže byť len chybná - v samej podstate pravdy je, že sa nedá vyjadriť, neodpovedať na majstrovu otázku však znamená byť nezdvorilý." Toto mal na mysli, keď na majstra položil ruku. Rinzai sa smial a povedal: "Výborne! Keď žiak dokáže udrieť majstra, stal sa už sám majstrom. Chod' a uč iných."

Ježiš povedal:

Nie som tvojím majstrom,
lebo ty si pil a seba opil
z bublajúceho prameňa,
ktorý som pomeral.

Vy všetci ste opití rovnakým šialenstvom mysle! To ona je zdrojom všetkého bláznenia - môžu tu byť len rôzne stupne, ale každý, kto má myseľ, je viac či menej šialený. Myseľ je ekvivalentom šialenstva. Možno vás to nepostihlo príliš, je to ešte len vlašné, ešte vo vnútri nevriete, nikto zatiaľ nepomýšľa poslať vás do blázninca. Vlažné a práceschopné šialenstvo. Prekonať také šialenstvo sa dá len tým, že prekonáte myseľ. Preto vás Ježiš volá opitými: "...lebo ty si

pil a seba opil ... - všetci hovoríte cez myseľ. Ani ste sa na mňa nepozreli, lebo keď sa naozaj dívate, žiadna myseľ tu nie je."

Keď idete za majstrom, neberte svoju myseľ so sebou. Je to hlúposť, takto sa mu nikdy nemôžete priblížiť. Nikdy nedosiahnete stav satsang, nebudete v jeho prítomnosti, zostanete preplnení, spíte vlastnou myslou. Majster je tu, ale vy nie a nie prestať premýšľať a tárať. Vo vašej hlave pobieha myseľ dokola tak dlho, až vystavia stenu, ktorou už ani Ježiš neprenikne.

Vzal ho, odviedol nabok
a povedal mu tri slová.
Keď sa Tomáš vrátil medzi druhov,
pýtali sa ho: Čo ti Ježiš povedal?

Vybral si Tomáša, najlepšieho z nich. Keď sa vrátil, ostatní majú záujem opäť len o slová - čo Ježiš povedal.

Odpovedal im:
Keď vám poviem čo len jedno z jeho slov,
vezmete kamene a hádzať ich do mňa budete
- a oheň vzíde z tých kameňov a spáli vás.

Je to veľmi záhadné. Tie tri slová neboli nikde zaznamenané a Tomáš ich nikdy nepovedal ostatným. Ale niečo predsa naznačuje - nie ste totiž pripravení, to čo je dôležité, sa vám dá povedať len v náznakoch, v nepriamych narážkach. Keď hľadáte a pátrate, môžete pomocou týchto narážok odhaliť kľúč ku skrytému. Najhlbšie tajomstvo vám nemôže byť povedané, dokiaľ naň nie ste pripravení. Čím ďalej postupujete, tým viac je vám odhalené. Tomáš nám poskytuje nepriame pokyny, preto sa najprv snažme porozumieť im.

Keď vám poviem čo len jedno z jeho slov,
vezmete kamene a hádzať ich do mňa budete
- a oheň vzíde z tých kameňov a spáli vás.

Jedna vec, ktorú hovorí: "Keď vám poviem čo len jedno slovo" - Ježiš povedal tri. Čo to znamená? Človek žije v klamstvách - každý bez výnimky, klamstvá sú veľmi príjemné a pohodlné. Pravda je celkom odlišná, tvrdá a nepríjemná. Lož je ako schádzanie z kopca, pravda znamená štvorať sa hore. Klamstvá si môžete vytvoriť, vymyslieť tak, aby vám dokonale vyhovovali, ale nie je možné si vytvoriť pravdu.

Lož je vždy na vašej strane, nikdy proti vám. A pravda - s tou sa zdanlivo nie je treba obťažovať. Pokiaľ ale chcete byť ozajstní a skutoční, musíte sa zmeniť. Pravda sa nedá vynájsť, len objaviť, lebo je tu už prítomná.

Každá krajina má svoje typické klamstvá, rovnako ako každá rasa, náboženstvo, cirkev, kult či rád. Sú veľmi príjemné a uspokojujúce - chránia vás pred pravdou. Preto kedykoľvek je niekde vyslovená pravda, budete jej hlásateľa kameňovať: keď hovorí tento človek pravdu, je celý náš život falošný. Je ťažké to pochopiť a prijať - toľko ste do klamu investovali, žili preň. Vaše sny, vaše osobné klamstvá sú všetko čo máte, a zrazu niekto príde a začne ich bombardovať pravdou!

Sú len dve možnosti: buď ste pripravení sa zrútiť úplne pod takým náporom,

alebo po ňom začnete hádzať kamene, a tak zabránite jeho pravde rozbiť vaše klamstvá - potom bude všetko ako predtým.

Psychológovia došli k názoru, že človek nie je schopný žiť bez klamstiev, patria k základným potrebám, rovnako ako jedlo. Možno ešte k základnejším, lebo bez jedla môžete žiť mesiace, bez klamstiev ani chvíľu - je to ako dýchanie. Jedno percento populácie, pre ktoré to neplatí, len potvrdzuje pravidlo. Dobre sa pozrite, v akých klamstvách žijete. Skláňate sa v úcte pred každým, kto vás v nich utvrdzuje a upravuje ich tak, aby vyzerali čo najpravdivejšie. Bojíte sa zomrieť, preto veríte v nesmrteľnosť duše. Je to vaša osobná lož - o duši neviete v skutočnosti ani to najmenšie, neviete dokonca ani či existuje, ale aj tak veríte, že je nesmrteľná. A keď niekto tento názor obhajuje, klaniate sa mu a máte ho vo veľkej vážnosti: "To je človek, ktorý poznal pravdu!", hovoríte. Čo v skutočnosti urobil? Len podporil váš klam, posilnil ho a oživil. Zostávate stále rovnakí: neviete čo je duša a ani vás to nezaujíma. Ale tá lož vám pomáha žiť. Nemusíte sa už báť smrti, lebo žiadna nie je - duša je nesmrteľná.

Keď je to skutočne tak, ako sa potom môžete niečoho báť? Nikto nemôže byť v tom prípade odvážnejší než vy, lebo vy viete, že nikto skutočne nezomiera. Nebudete mať strach dokonca ani zo zavraždenia, keď smrť neexistuje. Je to ale presne naopak: duša je síce nesmrteľná, ale vy ste aj tak zbabelí. V skutočnosti len skrývate svoju zbabelosť pod škrupinou takejto filozofie. Nesmrteľnosť duše nie je vašim poznaním. Buddha to možno vedel, aj Jadžňaválka, ale také poznanie je neprenosné.

Sebapoznanie zostáva individuálne. Nemôže ho vlastniť žiadna krajina, nie je to dedičstvo ani tradícia. Jeden človek vie, a jeho vedenie zmizne zo sveta vo chvíli, keď zomrie. Je treba objavovať ho znova a znova, nie je to prenosný majetok.

Každý z vás si vytvára svoje osobné klamstvá. Istým spôsobom vám pomáhajú žiť. Ste napríklad zbabelec, ale považujete sa za odvážneho muža a podľa toho sa snažíte aj konať. Trochu to pomôže, lebo byť zbabelcom a priznať si to, znamená naozaj prestať sa pohybovať životom. Keď si poviete: "Som zbabelec", budete týmto faktorom paralyzovaný.

Preto psychológovia tvrdia, že život bez klamstiev je pre človeka nemožný - aj zbabelec musí žiť deň za dňom. Tak to chodí: ku ktorejkoľvek svojej vlastnosti vytvárate protichodnú lož a afektovane ju prehrávate tak, aby jej druhí uverili, aby ste jej uverili vy sami. Zbabelec robí krkolomne odvážne kúsky, ale zostáva aj tak zbabelcom, ináč by totiž žiadne preháňanie nebolo treba. Bude sa vrhať do nebezpečenstva, aj keď to bude celkom zbytočné, len aby sa predviedol pred druhými a presvedčil seba: "Nie som zbabelý." Hlboko vo vnútri sa však svojej zbabelosti bojí, strach ho núti k tomu, predvídať opak.

Chamtivý človek je schopný vzdať sa celého sveta a zostať nahý, len aby presvedčil sám seba, že chamtivý nie je. Ale to nie je riešenie. Je to lož. Tým, že zahodíte šaty a opustíte dom, sa ešte nezbavíte chamtivosti, lebo tá nie je ničím vonkajším, je vašou súčasťou. Nech idete kamkoľvek - nahý alebo oblečení - nie je v tom žiadny rozdiel. Lakomosť sa len pokúša ukryť sama seba pod prehnané vzývanie opačného extrému - odriekanie.

Ten, kto nepozná lakomosť, nepotrebuje odriekanie. Ten kto nepoznal strach, nebude mať ani takzvanú statočnosť. Človek, ktorý prozumen svojmu bytiu, nikdy neskĺzne k niektorému z extrémov. On aj jeho život zostávajú v rovnováhe, vo vyváženom stave.

Človek, ktorý chápe, nikdy neupadá do protikladov. Riadi sa porozumením, nie

je statočný, ani zbabelý. Vy ste oboje, ale jedno skrýva druhé: aj zbabelec sa môže za určitých podmienok zachovať odvážne, aj hrdina sa môže v istej chvíli prejaviť ako zbabelec.

Pozrite sa na tento problém zblízka: aj ten najodvážnejší muž sa po návrate domov mení v opak - dokonca aj Napoleón pred Jozefínou strácal kuráž. Ako sa stane, že manžel, ktorý je hrdinským bojovníkom vo svete, kapitánom priemyslu a odvážnym obchodníkom, sa trasie pred svojou slabou ženou? A nemyslíte si, že vás sa to netýka - každý manžel je pod papučou! Toto tvrdenie sa zdá prehnané, ale nie je. Je to číra nutnosť. Bránil sa statočne na trhovisku, bojoval bez oddychu - súťaženie, nepriatel'ia, stále dokola. Je to vojna, nikdy nekončiaca vojna vo svete. Bojuje po celý deň. Vráti sa domov unavený tým všetkým - nemôžete byť odvážni dvad'stštyri hodín denne. Pamätajte si, nikto to nedokáže - môžete byť len dvad'saštyri hodín denne bdeli. Okrem bdelosti sa všetko nutne obracia vo svoj protiklad.

Manžel, ktorý je celý deň donútený prejavovať odvahu, si chce doma od nej odpočinúť. Kde inde než tam si môže dovoliť relaxovať? Preto vo chvíli, keď vkročí domov, odkladá meč a štít. Ale čo vaša žena? V jej okolí neprebíeha žiadne súťaženie, žiadna vojna, zostáva chránená doma, odpočívala celý deň. Ani na chvíľu nemala príležitosť, aby mohla predviesť svoju odvahu. Je unavená tým, byť len zbabelou manželkou. Prídete, a ona je pripravená. Vrhne sa na vás ako levica.

Žil raz krotiteľ levov, veľmi statočný chlapík. Veľmi sa ale bál svojej drobnej ženy. Kedykoľvek sa večer vrátil príliš neskoro domov, mal s ňou veľké nepríjemnosti. Raz sa celkom zabudol s priateľmi, príliš pil a až okolo polnoci si uvedomil, že na neho doma čaká žena. Vrátiť sa teraz neodvažoval, ale kam sa skryť? Nemohol na nič prísť. A keď ho nič iné nenapadlo, zaliezol k levom do klietky a tam zaspal.

Jeho žena zatiaľ pátrala po celom meste. Keď ho nikde nemohla nájsť, vydala sa ráno na jeho pracovisko. Tam ho našla ako tvrdo spí. Budila ho pichaním dáždnikom cez mreže kliety a volala: "Ty zbabelec! Pod' von, ja ti ukážem!"

Musí to tak byť: keď si vyberiete jeden extrém, druhý vás bude prenasledovať. Môžete sa chovať ako hrdina na jednom mieste, ale budete sa triasť strachom na inom. Je to nutné, zbabelosť vám slúži ako relaxácia.

Každý krajný prípad v sebe skrýva svoj opak, ktorý musíte niekde nechať vyjsť na svetlo. Ináč sa zmení na bremeno, ktoré vás bude neznesiteľne ťažiť. Len pochopenie, bdelosť, to, čo Buddha volá pradžna, vyvážený meditatívny stav, je vždy uvoľnený. Pripomína mačku - aj v spánku zostáva ostrážitá. Najslabší zvuk v okolí - a je v okamihu na nohách, svieža, opatrná, prebudená. Mysel', ktorá zostáva vyrovnaná v strede, nestráca bdelosť ani so spánkom. Nie je potrebná žiadna relaxácia - taký človek nepozná napätie, nikdy nebol odvážlivcom ani zbabelcom. Porozumel obom týmto stavom a prekonal ich.

Žijete v klamstvách. Je to nevyhnutné, lebo sa nesnažíte prijať celé svoje bytie, len jeho časť. Čo so zvyškom? Musíte vytvoriť lož, a tak ho skryť.

Odpovedal im:

Keď vám poviem čo len jedno z jeho slov,
vezmete kamene a hádzať ich do mňa budete ...

Pravda bola vždy vítaná kameňmi. Nie je ľahké ju hlásať: tí, ktorí ju vypočujú, sa zmenia na vašich nepriateľov a chytia palice. Nie sú v skutočnosti

proti vám, len chránia seba a svoje klamstvá.

Potom hovorí Tomáš krásnu vetu: "... a oheň vzíde z tých kameňov a spáli vás". Budete hádzať kamene do mňa aj do pravdy - ale oheň vzíde z tých kameňov a spáli vás.

Nemôžete spáliť pravdu, ani ju ukrižovať. Preto som vám rozprával, že keď k tomu došlo, neukrižovali v skutočnosti Židia Ježiša, ale sami seba. Od tej chvíle ich spaľuje oheň, snažia sa mu vyhnúť, utiecť z neho, ale on ich prenasleduje.

Môžete hádzať kamene, ale pravdu nezraníte. Vo chvíli, keď do nej hodíte kameň, budete poranení sami, a nakoniec aj spálení - z vašich kameňov vyšľahne plameň. Po dvadsať storočí sú Židia pálení týmto ohňom. Nehovorím, že tí, ktorí ich mučili a mučia, sa chovajú správne. Nie! V tom to nie je. Židia si nesú svoju ranu vo vnútri - sami vytvárajú svojich mučiteľov. Dá sa to veľmi ťažko pochopiť.

Previnilec pátra okolo seba po niekom, kto by ho potrestal. Keď nenachádza nikoho takého, život sa mu zdá ťažší. Keď je potrestaný, ulaví sa mu. Pozorovali ste deti? Keď niečo vyvedú, sledujú, či na to rodičia prídu. Ak áno, môžu dieťa vyplatiť a ono bude spokojné, lebo bolo potrestané. Tým je všetko skončené a prípad uzavretý - urobilo chybu a prijalo trest. Keď však jeho prehrešok nikto neodhalí, necíti sa dobre, niečo zostáva nedokončené.

Presne tak je to aj s ľuďmi, ktorí sa venujú odriekaniu: urobili niečo zlé - či to v skutočnosti bolo alebo nebolo zlé, nie je dôležité, myslia si, že to tak je - a preto trestajú sami seba. Vy sa domnievate, že dosahujú hlbokú tapašarja, stav odriekania a askézy, pokladáte ich za veľkých svätcov. Ale ide len o obyčajných previnilcov, ktorí si sami uložili trest. Môžu hladovať, bičovať si chrbát alebo sa dokonca zaživa upáliť, ale sú len previnilcami, nevypelými deťmi. Niečo urobili a snažia sa opäť dosiahnuť rovnováhu. Chcú povedať Bohu: "Už ma nemusíš trestať, urobil som to sám." Tak to robili a robia Židia. Je to jedna z najhlbších splotitostí ľudskej mysle.

Dokonca ani po dvadsiatich storočiach utrpení Židia ešte nepriznali, že urobili chybu. Nie! Ježiš nie je prijatý, stále sa ešte chovajú, ako keby nikdy neexistoval, nie je doteraz súčasťou židovského národa. Tvrdím, že kým Ježiša nezískajú späť, zostanú v utrpeniach. Tieto utrpenia nevytvárajú druhí, oni sami ich vyhľadávajú. Sú to previnilci ľudia a ich vina je obrovská.

Hinduisti boli v tomto smere rozumnejší - nikdy nezabili Buddha. Buddha bol nebezpečnejší ako Ježiš, vykorenil hinduizmus ako celok - do najhlbších základov. Ježiš hovoril: "Neprišiel som zničiť tradíciu, ale naplniť ju." Nie tak Buddha. Ten volal: "Prichádzam celú tradíciu vytrhnúť aj s koreňmi a spáliť. Védy sú plevy!" Ale hinduisti ho nezabili, preto môžu žiť bez viny. A nielen to - vyhlásili Buddha priamo za avatara. Prijali ho - len vraj trochu zišiel z pravej cesty, nič, čomu by bolo treba venovať prílišnú pozornosť. Prijali ho a urobili z neho súčasť tradície - preto hovorím, že sú múdri a obozretní. "Je to náš desiaty avatar", vyhlásili, a vytvorili okolo neho príbeh:

Boh stvoril nebo a peklo, ale po milióny rokov do pekla nikto neprišiel, lebo nebol nikto, kto by hrešil. Všetci boli zbožní a spravodliví, všetci odchádzali do neba. Vtedy prišiel k Bohu diabol a spýtal sa: "Načo si stvoril peklo? Nikto do neho nejde a som už unavený večným čakaním. Urob niečo, alebo peklo zruš."

Boh odpovedal: "Počkaj, pošlem na zem muža - Guatama Buddha. Bude miast' ľudí, a oni potom zídu z pravej cesty a skončia v pekle." Od tej chvíle je peklo preplnené. Hinduisti prijali Buddha ako avatara zoslaného Bohom - a potom ho

odvrhli jemným a šikovným spôsobom. Neboli nikdy vinní.

Kedykoľvek sa cítite previnilo, hľadáte niekoho, kto by vykonal trest. Túžite po treste, lebo ten vás od viny oslobodzuje, potom si môžete oddýchnuť. Bráňte sa pocitu viny, ináč začnete hľadať potrestanie. Vychutnávajte život v jeho úplnosti, lebo sa podobným pocitom nevyhnete. Prijmite život taký aký je, buďte vďační - hlboká vďaka, tá vytvára zbožného človeka. Vo chvíli, keď prijmete celok, aj vy sami sa ucelíte. Zmizne rozdelenie, stúpa vo vás hlboké ticho, ste naplnení neznámym - lebo keď ste celiství, neznáme klope na vaše dvere.

13. Otvorené tajomstvo

Ježiš povedal:

Keď tí, čo vás vedú, vám povedia:
"Hľa, to kráľovstvo je na nebesiach",
potom vtáci nebeskí vás predídu.

A keď vám povedia: "Je v mori",
potom aj ryby pôjdu pred vami.

To kráľovstvo však je vo vás,
aj mimo vás.

Keď seba spoznáte, sami budete poznaní
a vedieť budete, že ste synmi živého Otca.

Keď však seba nepoznáte,
potom biedou ste a v biede zostanete.

O kráľovstve božom sa káže, akoby bolo niekde inde: v čase, v priestore, ale vždy niekde inde, len nie tu a teraz. Prečo? Prečo v budúcnosti alebo niekde za horami, za dolami?

Je to kvôli ľudskej mysli. Ľudská myseľ sa v prítomnosti stráca. Žije v budúcnosti, v nádeji, v prísľube budúcnosti, jej pohnútkou je túžba. Túžba potrebuje čas, nemôže existovať, keď ho nemá. Keď zrazu príde chvíľa, keď si uvedomíte, že čas zmizol, že už nie je žiadny čas, žiadny zajtrajšok, čo sa stane s vašou túžbou? Ustrnie a časom zmizne.

Čas v podstate nie je fyzikálny jav, je to jav psychologický. Čas nie je nikde mimo vás, je to vlastná činnosť vašej mysle, ktorá ho vytvára. Ježiš žije bez času, vy žijete v čase. Preto všetci buddhovia - Ježiš je buddha, osvietená osoba - zdôrazňovali: "Buďte bez túžob! Potom sa vám otvoria brány nebeské." Ale aby ste boli bez túžob, museli by ste byť "tu a teraz", lebo vtedy prestane existovať, zmizne most, po ktorom sa pohybuje do budúcnosti alebo kamkoľvek inam. Túžba je tým mostom.

Myseľ potrebuje čas, nedokáže bez neho existovať. Čím viac času máte, tým viac má myseľ priestoru, aby sa s vami mohla zahrávať. Vtedy si môžete neobmedzene túžiť a sniť, a žiť vo svojich snoch a túžbach. Kňazi vždy o nebi hovorili, akoby bolo niekde v budúcnosti - a vy tiež cítite uľahčenie, lebo myseľ rozumie len budúcnosti.

Jeden duchovný velebil v kostole Kráľovstvo božie: "Sú tam ulice zo zlata a

polia smaragdov!" Chvállorečil ho zo všetkých síl a potom vyzval prítomných: "Kto z vás by tam rád išiel?" Zdvihli sa všetky ruky, len jeden starček sa zdržal. Duchovný neveril svojim očiam. Prečo ten starček nezdvihol ruku? Mal by to urobiť, veď čoskoro zomrie.

Potom začal odsudzovať peklo a popisoval jeho obraz so všetkou jeho ohavnosťou, mukami, bolesťou, utrpením a ohňom. A zase všetkých vyzval: "A kto z vás by teraz rád išiel do neba, do Božieho kráľovstva?" Zdvihli sa všetky ruky, len starček sedel bez pohnutia. Duchovný sa vyjavene spýtal starca: "Čo ma nepočujete? Vy nechcete ísť do neba?" Starček odpovedal: "Vlastne by som aj chcel, ale nie hneď teraz!"

Keď vám niekto povie, že Kráľovstvo božie je teraz a tu, nie ste pripravení. Je veľa túžob, ktoré si chcete splniť kým odídete, mnoho, premnoho je vecí, ktoré sa musia urobiť predtým, než pomyslíte na vstup do kráľovstva Boha. Stále snívate a nie ste pripravení sa zobudiť, potrebujete čas. Kňazi na vás apelujú, ale Buddha a Ježiš nie, lebo Ježiš hovorí v pojmoch nie-času - nie je to priateľ, ktorý by upokojoval. Žiť s ním znamená žiť v neustálom nepohodlí. Nedopraje vám výhodu snívania, nedopraje vám čas, budúcnosť - podľa neho zajtrajšok neexistuje.

Zajtrajšok vám pomáha aj ináč: tak ako teraz ste, sa neakceptujete, viete, že nemáte cenu. Takí akí ste, sa ani vy sami nedokážete prijať - a dobre to viete. Ako by vás mohol prijať Boh? Nedokážete si to predstaviť. Toľko ste sa odsudzovali, ste preplnení pocitom viny. Keby sa práve teraz Kráľovstvo otvorilo, keby vás vyzvali, aby ste vstúpili, asi by ste na to nenabrali dost odvahy. Potrebujete viac času, aby ste sa zmenili, aby ste boli dobrí, aby sa z vás stali svätí ľudia. Potrebujete viac času, aby ste vykonali veľa vecí, vďaka ktorým by sa vaša bytosť stala prijateľnou, aby vás mohol milovať aj Boh. Máte veľa túžob, ktoré potrebujú čas. Čaká vás ešte mnoho "mal by som", ktoré vyžadujú čas.

Celá morálka sveta - jej podoby sa rôznia, ale podstata je rovnaká - vás odsudzuje. Ste zlí, niečo sa musí urobiť, musíte sa dať do poriadku, musíte sa vyleštiť, musíte zvýšiť svoju cenu. Keď vám niekto povie, že brána je práve teraz otvorená, necítite sa vo svojej koži. Tak sa vstúpiť nedá. Keď vám ale povedia, že je v budúcnosti, potom máte času dost. Ste v pohode, môžete sa vypracovať. Môžete si vytvoriť ideálny obraz, ktorý budete nasledovať, až kým sa v ten či onen deň stanete svätými. Ide tu o lešť vašej mysle: keď všetko oddalujete, myseľ zostáva rovnaká. Aby mohla zostať rovnaká, chce všetko oddalovať. Sú potrebné ideály, aby nedošlo ku zmene, netreba hneď skočiť, ale mať čas, všetko odkladať.

Odkladanie je podstatou toho, že ste stále rovnakí. Keď sa váš dom ocitne v plameňoch, nebudete nič odkladať, jednoducho vyskočíte von. Nebudete sa pýtať, kde sú dvere, schody, kadiaľ ísť. Nebudete hľadať učiteľa či sprievodcu - jednoducho vyskočíte. Dvere pre vás budú kdekoľvek! Nech ste kdekoľvek, bude to miesto, odkiaľ vyrazíte na cestu. A nebudete váhať: "Stojím naozaj za to, aby som sa zachránil? Nie som bezcenný?" Taká otázka sa ani nevynorí.

Filozofia je pre prepychové okamihy, kedy môžete klásť otázky a dostávať odpovede - a všetko oddalovať. Keď ste v nebezpečenstve, všetku filozofiu odložíte nabok. Už ste si všimli, že vždy, keď sa ocitnete v nebezpečenstve, odložíte svoju myseľ? Na nič nemyslíte, nie je na to dost času. Čas zmizne. Jednoducho musíte konať a nezostáva vám ani skulinka, v ktorej by ste mohli premýšľať, musíte konať, len akcia vás zachráni.

Čas je oddáľovanie, a vy by ste všetko radi oddáľovali pre milióny dôvodov. Jedným z nich je, že ste si ešte mnohé nespĺnili - ešte ste si nevychutnali tento svet. Na svete ste už boli miliónkrát, okúsili ste ho, mali ste dosť času ... boli ste tu celú večnosť, konali ste miliónmi spôsobov, splnili ste si milióny túžob, a aj tak ste ešte hladní a smädní. Myslíte si, že potrebujete viac času? Už ste ho mali viac než dosť! Nie je treba viac času, ale viac porozumenia a uvedomenia, že vlastnou prirodzenosťou túžby je, že zostáva nespĺnená.

Zostane vždy nespĺnená, nech sa jej dá akékoľvek množstvo času, hoci aj niekoľko večností. Vo svojej prirodzenej povahe je neukojiteľná. Vynorí sa zas a znova, a čím viac sa ju pokúšate naplniť, tým viac bude naliehavá, jednoducho si ju len živíte, keď si myslíte, že ju plníte. Idete za sexom, myslíte si, že sa uspokojíte - len živíte svoju túžbu. Zajtra sa vám vráti dokonca ešte lačnejšia, ešte žiadostivejšia, dokonca s ešte väčším očakávaním. Zase ju nakrmíte a zajtra vám bude klopať na dvere s ešte väčším šialenstvom a väčšou nádejou - každým dňom porastie. A ako ju prežívate, cítite sa čím ďalej tým viac hladní. Čím viac to opakujete, tým viac ste zhypnotizovaní, lebo opakovanie je hypnóza: urobili ste to včera, robíte to dnes a dúfate, že aj zajtra. Opakujete svoju túžbu. Čím viac ju opakujete, tým viac sa do nej zamotávate a prepadáte jej.

Túžili ste mnohými spôsobmi po milióny životov a rodíte sa presne podľa toho, ako túžite. Vaša túžba sa vám plní: človek, ktorý chce súložiť ako zajac, sa ako zajac narodí, človek, ktorý je nenažraný ako prasa, sa narodí ako prasa, aby si mohol splniť svoju túžbu. Narodili ste sa už všetkými možnými spôsobmi, lebo už existujete celú večnosť - ako strom, ako vták, ako zviera ... Tomuto hinduisti hovoria jónis. Tvrdia, že ste sa narodili cez milióny lón, že vaša túžba na seba vzala mnoho foriem, a že ste už vyskúšali všetky možné rozmery. Nič sa doteraz nezmenilo, nikdy sa nič nezmení, lebo v povahe túžby je, že zostane neukojená. Keď to chápete, budúcnosť už nepotrebujete - môžete zostať tu a teraz. Až zmizne budúcnosť, zmizne aj túžba.

Skúste tomu porozumieť ešte z iného pohľadu: všetkými spôsobmi ste sa už pokúšali zmeniť - na svoje minulé životy sa nepamätáte, ale tento poznáte - už ste urobili všetko možné, aby ste sa zmenili. A zmenili ste sa aspoň trochu? Došlo u vás k najmenšej transformácii? Alebo je len všetko pri starom - trochu ste sa preleštili tu, trochu tam, trochu ste sa tu či inde upravili - ale ide skutočne o nejakú zmenu? Zmenili ste sa aspoň v nejakom ohľade? A keď sa to doteraz nestalo, prečo si myslíte, že k tomu dôjde v budúcnosti? Keď žijete ďalej rovnako ako ste žili a všetko odkladáte, potom ku zmene nedôjde nikdy, lebo odkladaním vás klame vaša myseľ, ktorá nechce, aby k transformácii došlo.

Je to jej najhlbšia lešť, ktorej treba porozumieť. Prečo všetko odkladáte na zajtra? - lebo to nechcete urobiť teraz, práve teraz. Hráte hru, hovoríte si: "Práve teraz je to ťažké, zajtra to bude jednoduché." Ale každý zajtrajšok prichádza ako dnešok, a keď príde, poviete si, že práve teraz je to ťažké a že to urobíte zajtra! Tak sa chová a upokojuje vás vaša myseľ - a zajtrajšok nepríde nikdy.

Oddáľovanie k transformácii nevedie. Doteraz ste všetko oddáľovali, stále ste všetko odkladali - preto ste zostali rovnakí. Pokiaľ tomu rozumiete, transformáciou je táto chvíľa - lebo žiadne úsilie nie je potrebné, ide o prebudenie. Nejde o otázku úpravy, že by ste so sebou museli niečo robiť. Takí akí ste, ste dokonalí, ste božskí, vôbec nič vám nechýba - potrebujete sa len zobudiť. Len opustíte svoje snenie a svoj spánok, otvorte oči a pozrite na

skutočnosť, a tá vás zmení: zrazu už nebudete takí, akí ste boli v minulosti.

Je to jeden zo základných životných zákonov: keď sa môžete zbaviť budúcnosti, minulosť sa stratí okamžite, lebo už nebude môcť pretrvávať. Podobá sa to mostu nad riekou. Most potrebuje ku svojej existencii oba brehy. Keď jeden zmizne, druhý nemôže niest' most sám - most spadne, všetko zmizne. Minulosť a budúcnosť sú dva brehy, medzi ktorými ste si vystavali most túžby. Vždy niekam idete, vždy. Keď nič nedosahujete, myseľ vás popoží: "Pridaj do kroku!"

Preto je rýchlosť moderným trendom. Myseľ vám hovorí: "Nič nedosahuješ, lebo nevyvíjaš dostatočnú rýchlosť. Cieľ je práve tu, uvidíš, že zajtra ho máš na dosah, najneskôr pozajtra. Cieľ je pred tebou, máš ho na obzore. Nie si dost' rýchly - zrýchli, bež! Vytvor si nejaký nový stroj, aby si bol rýchlejší a cieľ je na dosah."

Vďaka tejto logike sme dorazili na mesiac - a žiadny cieľ sme nedosiahli. Rýchlosť čím ďalej tým viac narastá, skôr či neskôr sa budeme pohybovať rýchlosťou svetla. Čím rýchlejší budete, tým budete stratenejší, lebo bude o to ťažšie vrátiť sa domov. Preto sa stalo sebazpoznanie v tomto veku, vo veku rýchlosti, skoro nemožné. Buddha dosiahol svoje osvietenie ľahko, Ježiš tiež, lebo ohaja žili v dobe, kedy rýchlosť neexistovala - jednoducho sa chodilo. Konský záprah bol zo všetkého najrýchlejší. Vtedy sa chodilo po zemi, my lietame v oblakoch, prenikli sme do vesmíru, a čím rýchlejšie sa pohybujeme, tým ťažší začína byť návrat domov.

Dvaja žobráci raz našli na ulici motorku s postranným vozíkom. Jeden tulák si sadol do vozíka, druhý za riadenie, a odštartovali do susedného mesta.

Po štvrthodine sa muž, ktorý riadil, obzrel na priateľa. Ten mal tvár celú červenú, akoby práve prežil záchvat alebo bol v poslednom ťažení. "Čo je s tebou?", spýtal sa ho. "Trochu spomal, vozík nemá dno, celú cestu musím bežať!"

Túžba tiež nemá dno, preto nie ste schopní naplniť bezodný hrniec túžby. Nikdy ste sa nepozreli, či má dno - skočili ste do toho rovnými nohami. Umierate, lebo celú cestu bežíte. A bežíte tak rýchlo, že nemáte ani chvíľu času sa zastaviť a pozrieť čo sa deje.

Vašou slabosťou je dívať sa do budúcnosti a všetko oddaľovať. Nakoniec raz vstúpíte do Božieho kráľovstva - ale nie hneď teraz. Musí sa urobiť mnoho dôležitých vecí, mnoho dôležitých túžob si musíte ukojiť. Boh je vždy poslednou položkou na vašom zozname, a zoznam je nekonečný. Boh u vás nemá žiadnu šancu. Je na poslednom mieste.

Teraz sa pozrime na Ježišove slová:

Ježiš povedal:

Keď tí, čo vás vedú, vám povedia:
"Hľa, to kráľovstvo je na nebesiach",
potom vtáci nebeskí vás predídu.

A keď vám povedia: "Je v mori",
potom aj ryby pôjdu pred vami.

O kom Ježiš hovorí? Hovorí o kňazoch, ktorí sú nepriateľmi náboženstva a pritom ho riadia, a človeku ako je Ježiš, do svojich chrámov vstúpiť nedovolia.

V Dostojevského Bratoch Karamazových je prekrásny príbeh:

Po osemnástich storočiach si Ježiš pomyslel: "Teraz musím ísť zase navštíviť

zem, lebo po toľkých rokoch kresťanstva už môže byť pripravená ma prijať. Už ma neodmietnu ako predtým. Keď som tam prišiel minule, nebolo tam jediného kresťana a ja som bol cudzincom. Teraz je polovica sveta kresťanská. Teraz ma prijmú a uvítajú, všetky dvere mi budú otvorené dokorán. Teraz nastal ten pravý čas."

Prišiel teda, radšej v nedeľu dopoludnia, lebo vo všedný deň sa kresťan pozná ťažko. Náboženstvo sa stalo nedeľnou záležitosťou. Nemá nič do činenia so životom, ide len o rituál, ktorý sa musí dodržať, formalita, ktorá sa má splniť - bez účasti srdca.

Ježiš došiel do dediny, kde sa zjavil prvý krát - do Betlehéma. Zastavil sa na trhovisku a mal trochu zlú predtuchu, lebo ľudia sa na neho dívali, ale nepoznávali ho, odchádzali a prichádzali do kostola. A potom sa okolo neho zhromaždila skupinka ľudí: Jéj, vyzeráte ako Ježiš - to sa vám podarilo."

"Som skutočne Ježiš."

Ľudia sa rozosmiali: "Radšej utekaj skôr, než príde kňaz, ináč sa dostaneš do peknej šlamastiky." Deti po ňom začali hádzať kamene a ľudia sa smiali a volali: "Prišiel Ježiš, kráľ Židov! Vstal z mŕtvych!" A smiali sa a žartovali.

Ale Ježiš mal ohromný pocit ... boli to jeho ľudia. Už to neboli Židia, boli to kresťania, nasledovali ho, aj keď ho nedokázali poznať. Stále čakal a dúfal: "Títo sú len pomýlení, ale aspoň môj kňaz ma spozná."

A potom prišiel kňaz. Ľudia sa prestali smiať, len z úcty ku kňazovi. Dav sa rozostúpil, všetci sa klaňali až po zem na znamenie hlbokkej úcty. Ježiš sa v srdci usmial: "Nepoklonili sa predo mnou, neprejavili mi žiadu úctu, ale kňaza uctievaajú. Aspoň toto je dobré znamenie, lebo je to môj kňaz. Cez neho ma spoznajú, nie priamo, lebo sú slepí a nič nevidia."

Kňaz na neho pozrel a hovorí: "Pod' sem vagabund! Čo si o sebe myslíš, urážať nášho Boha?"

"Čo ma nepoznávaš?", čudoval sa Ježiš.

Kňaz ho chytil za límeč: "Veľmi dobre ťa poznávam. Pod' za mnou." Zaviedol ho do kostola a zavrel do cely. Ježiš nevedel čo si počať: "Čo bude? Žeby ma vlastní ľudia zase ukrižovali?"

Neskôr v noci sa vrátil kňaz so sviečkou a odomkol dvere. Zavrel ich zvnútra, uklonil sa až po zem, dotkol sa Ježišovej nohy a hovorí: "Dobre ťa poznávam!

Vieš, ale nie pred ostatnými, lebo ty si proti kňazom, proti cirkvi a proti poriadku. Uctievať ťa môžeme, keď tu nie si. Všetko ide hladko, všetko je na dobrej ceste - pozri ako sme to zvládli! Polovica sveta je kresťanská, milióny kostolov a duchovných veľbia tvoje slovo. Mal by si byť spokojný. Preto teraz choď a už sa nevracaj. Sme tu tvojimi zástupcami a čokoľvek budeš chcieť vykonať, môžeš urobiť cez nás. Nemôžeme ti dovoliť, aby si sa sám pohyboval medzi ľuďmi."

Ten kňaz vyslovuje jednu zo základných právd: totiž, že tu nejde o zbožnosť. Môže byť hoci buddhistickým kňazom, ale bude proti Buddhovi. Pracuje pre neho, aspoň sa to zdá, zdanlivo cituje jeho slová. Keď sa však objaví Buddha, postaví sa medzi neho a vás, a ďalej vás nepustí, lebo Buddha a Ježiš sú vždy buriči, nikdy nie sú konformní. Môžu podnieť revolúciu, nevytvoria nič organizované.

Ježiš povedal:

Keď tí, čo vás vedú, vám povedia:

"Hľa, to kráľovstvo je na nebesiach",
potom vtáci nebeskí vás predídu.

A keď vám povedia: "Je v mori",
potom aj ryby pôjdu pred vami.

Podľa kňazov sa vždy nachádza niekde celkom inde a kňaz je potrebný ako sprostredkovateľ. Je potrebný, lebo Boh je vzdialený, jeho hlas k vám nemôže preniknúť priamo. Dáva posolstvo kňazovi a kňaz ho interpretuje pre vás. A cez svoj výklad získava moc: pozná kľúč, vy ste veci neznalí, vedie vás, je vašim majstrom, guru - a vy ho máte nasledovať.

Keď však je Boh prítomný práve tu, potom sa s ním dá stretnúť priamo - načo by sme potrebovali kňaza?

To kráľovstvo však je vo vás,
aj mimo vás.

Je vo vás, práve tam, kde práve ste, aj mimo vás. Vo vás, aj mimo vás. Je vo vnútri ako vaše centrum, a mimo vás ako obvod. "Vo vnútri a vonku" je celý svet, "vo vnútri a vonku" je celý vesmír - nezostáva nič. Ježiš hovorí: "Boh je tento vesmír, celá existencia. Tak ako to je, je to božské. Boh sa rozplynul do svojho stvorenia." Nie je ako maliar, ktorý namaľuje obraz a zostane od neho oddelený. Podobá sa tanečníkovi, ktorý tancuje a splyva so svojím tancom - tanečníka a tanec nie je možné od seba oddeliť. Preto volajú hinduisti svojho Šivu Natarajom, najväčším tanečníkom: je so svojím tancom nerozlučne spätý, je tancom.

Keď rozumiete tancu, rozumiete aj tanečníkovi, keď môžete zachytiť tanec, zachytili ste aj tanečníka. Keď viete milovať tento svet, milujete aj Boha. Nájdete ho, aj keď prenikne hoci do kvetu. Boh je tu ukrytý - nie však preto, že sa snaží ukryť. Je vám skrytý, lebo nie ste otvorení. Ináč je otvoreným tajomstvom. Je tu všade, všade okolo, vo vnútri aj vonku.

Keď seba spoznáte, sami budete poznaní
a vedieť budete, že ste synmi živého Otca.
Keď však seba nepoznáte,
potom biedou ste a v biede zostanete.

Božie kráľovstvo sa nachádza vo vás! Vy ste chrámom, živým chrámom Boha. Existuje vo vás, tak ako ste. Vždy vo vás býval.

Niekoľko sa spýtal Rinzaja: "Rád by som bol Buddhom. Čo mám urobiť?" Rinzaj odpovedal: "Keď sa budete o niečo snažiť, urobíte chybu - pretože už Buddhom ste."

Je to absurdné: Buddha, ktorý sa snaží, usiluje stať sa Buddhom! Boha nemôžete nájsť, lebo nie je niekde inde, je vo vás. A tam sa nikdy nedívate, lebo kňazi tvrdia: "Hľa, je na nebesiach, žije ďaleko odtiaľto. Cesta k nemu je dlhá, potrebujete kňaza, aby vám pomohol."

Ježiš berie pôdu pod nohami všetkým kostolom, chrámom, kňazom a prostredníkom. Hovorí jednu z najvyšších právd: "Boh je vo vás aj mimo vás." Môžete sa modliť, môžete aj meditovať. Môžete spievať v extáze nad vonkajším, ale sa aj stíšiť vo vytržení nad vnútorným - Boh je všade. Netreba upúšťať od modlitby, ani od meditácie. V muslimskej tradícii neexistuje nič len modlitba. Džinisti zase len meditujú. Obe strany sa nachádzajú v extrémne. Ježiš zotrúva v rovnováhe.

Keď seba spoznáte, sami budete poznaní ...

Veľmi jemná záležitosť. Keď sa spoznáte, bude vás poznať celá existencia. Nielen vy budete pozerieť na ňu, ona celá bude tiež odpovedať, lebo Boh je vo vnútri aj vonku.

Keď sa niekto spozná, nie je to len sebaopoznanie - celá existencia o vás vie. Boh sa na vás díva z každého kvetu, každého lístka a skaly - vo svojom sebaopoznaní sa necítite osamotení. Skutočne, kým sa nespoznáte, ste sami, keď sa spoznáte, bude vás poznať celý svet. Vaše poznanie nie je osamelý akt, nie je to sólo, je to symfónia. Keď viete o sebe, vie o vás všetko - dokonca aj strom alebo skala budú iné, aj vták sa zachová ináč - lebo to isté, jediné vedomie existuje vo vnútri aj vonku.

Keď poznáte sami seba, pozná vás a oslavuje celá existencia. A malo by to tak byť, lebo ste jej súčasťou. Celý svet musí sláviť vaše konečné poznanie, lebo jeho časť sa stala vediačou, stala sa Buddhom a Kristom, cez tú časť dosiahla existencia ďalší vrchol. Celý svet bude oplývať šťastím a nevidane rozkvitne. Budete poznaní, bude sa o vás vedieť. Ježiš hlása tú vôbec najkrajšiu skutočnosť: oslava existencie nad vašim sebaopoznaním, blaženosť celého sveta nad tým, že jeho časť rozkvitla a dosiahla svoje naplnenie.

Keď seba spoznáte, sami budete poznaní ...

Máme hlboko zakorenený sklon byť poznaní, hlbší než poznať sa. Chcete, aby sa o vás vedelo, hlboko túžite, aby vás každý poznal. Môže sa to obrátiť zlým smerom, môžete sa snažiť získať pozornosť ľudí nesprávnym spôsobom, ale hlboko vo vnútri má táto snaha semienko, veľmi zmysluplné semienko. Nebudete naplnení, dokiaľ vás nepozná a nebude s vami šťastná celá existencia. Potrebujete milovať a byť milovaní. Potrebujete sa poznať a byť poznaní. Potrebujete odozvu.

Keď sa človek stane Kristom, uvedomí si to celá existencia, lebo jej nie sme cudzí. Tento svet je rodina, existuje ako úkaz prepojený vzájomnými vzťahmi. Keď je jeden osvietený a jeho svetlo naplňa všetky srdcia, vedome či nevedome, všetko sa raduje a slávi.

Preto Ježiš hovorí:

Keď seba spoznáte, sami budete poznaní
a vedieť budete, že ste synmi živého Otca.

Čo však teraz tvrdia kresťania? Pravý opak. Podľa nich je Ježiš Kristus jediným synom, ktorého splodil Boh. Celá ich dogma sa točí okolo slova "jediný", len aby z neho urobili niečo zvláštne - a pritom zabudli, že idú proti nemu. Lebo keby sme boli synmi všetci, v čom by bol Ježiš zvláštny a výnimočný? A prečo by mal byť uctievaný?

... a vedieť budete, že ste synmi živého Otca

Všetko, čo vo vesmíre existuje, je synom celku. Narodili ste sa v ňom a cez neho. Celá existencia k vám má otcovský, alebo ešte lepšie, materský vzťah. Bolo by vhodnejšie použiť slovo matka, ale niektoré národy a rasy s tým môžu mať problémy. Ale aj tí, ktorí pre Boha používajú označenie "matka", nemajú celkom

pravdu, lebo Boh je oboje, on aj ona. Ježiš len používal vtedy bežné vyjadrovanie.

Každý je synom. Nie je to tak, že keď sa o Bohu uvažuje ako o otcovi či matke a o vás ako o synoch, že sa tým premietajú ľudské vzťahy do vesmíru, že sa z celého kozmického fenoménu robí rodinná záležitosť. Myslíte v ľudských pojmoch. Čokoľvek človek povie, vždy to bude nutne ľudské, aj objektívna pravda bude zafarbená osobou, ktorá ju hlása. Netreba to ospravedlňovať - veď je to krásne.

Keď Ježiš povedal, že sme všetci synmi Boha, išlo len o symbol, podobenstvo. Myslí tým, že medzi stvoriteľom a stvoreným nie je mechanický, ale organický vzťah. Boh od vás nemôže byť oddelený. Je ako váš otec, je k vám pripútaný, pohybuje a manipuluje vami, stará sa o vás, miluje vás a všetkými možnými prostriedkami vytvára okolo vás svet, aby ste dosiahli naplnenie.

Keď Ježiš hovorí, že Boh je otcom, má na mysli všetky tieto veci: že sa o vás vesmír stará, že vám pomáha. Nielen vy hľadáte Boha, ale aj on vás. Vesmír nie je mŕtvy a oddelený, odpovedá vám so srdcom plným lásky. Keď plačete, plače s vami. Keď sa smejete, smeje sa s vami. Keď prežívate bolesť, cíti ju. Keď ste šťastní, celý svet sa raduje spolu s vami. Medzi vami a vesmírom je hlboký vzťah. Dôraz sa kladie na vzťah - na vzťah otca k synovi.

Otec, aj keby zomrel, dúfa, že bude žiť svojím synom, bude niekde v synovi, syn sa stáva len novou verziou otca. Taký je zmysel: syn je len znovuzrozením otca. Preto Ježiš stále opakuje: "Ja a môj otec sme jedno." Mieni tým, že syn zastupuje otca - je otcom. Sú spolu spojení, nie sú dvaja, sú jedno a ich vzťah je organický a vy sa nemusíte cítiť sami.

Teraz však celý svet cíti osamelosť. Každý sa cíti cudzo a je v ťažkej situácii. Ľudia za mnou prichádzajú s otázkou: "Ako vychádzať s ostatnými?" Čo sa to stalo? Je to celkom nová otázka - pred dvesto rokmi sa nikto nepýtal, ako si má vytvárať vzťahy. Teraz sa na to pýta každý. Vzťah sa stal veľmi neľahkou záležitosťou. Ide o logickú súvislosť: keď nedokážete mať vzťah k celku, nemôžete nájsť vzťah k nikomu. Keď dokážete mať vzťah k celku, dokážete mať vzťah ku komukoľvek. S otcom vzťah nenadviažete, keď nemáte vzťah k vesmíru - ide o zdroj všetkého. Keď zmizlo náboženstvo, zmizli aj vzťahy.

Krajina, ktorá nemá náboženstvo, bude mať so vzťahmi vždy problémy. Nedokážete nadviazať vzťah k manželke, bratovi, sestre, synovi, otcovi ani matke. Vzťah nie je možný, lebo sa vytratil základ všetkých vzťahov. Zavrhli ste Boha, popreli ste, že existuje, podľa vás je mŕtvy. Preto vám je celý vesmír cudzí, cítite sa odcudzení, cítite sa odrezaní a bez vzťahov, nemáte v ňom zapustené žiadne korene a necítite, že by sa o vás vesmír staral.

Vesmír vedca a vesmír zbožného človeka, ako Ježiš, sú celkom odlišné. Vedcov vesmír je mŕtvy. A keď žijete v mŕtvom svete, ako by ste mohli mať vzťahy? Žijete len medzi vecami. Všetko sa prihodí náhodilo. Nie je tu žiadna organická jednota. Žijete sami a sami nesiete celé bremeno. Podobáte sa stratenému dieťaťu.

Dieťa sa stratí v lese. Kým sa prechádzalo s otcom ruka v ruke, kráčalo ako cisár, bez strachu, lebo otec bol nablízku, bol zaň zodpovedný, dieťa nemalo zodpovednosť za nič, o nič sa nemuselo starať. Prechádzalo sa, pozeralo a zo všetkého sa radovalo. Život plný blaha. A zrazu si uvedomilo, že jeho ruku nik nedrží - stratilo otca. V tej chvíli motýle i kvety zmiznú, všetko je chladné ako kameň a mŕtve, všetko je cudzie a nepriateľské. Všade okolo, v tieni každého stromu číha nebezpečenstvo, z každého kúta môže každú chvíľu vyskočiť smrť.

Ešte pred chvíľou bolo všetko živé a priateľské, medzi dieťaťom a celým

vesmírom bolo spojenie. Prečo? - lebo držalo otca za ruku. Vďaka otcovi bol vesmír priateľský, bol tu vzťah. Stratil sa otec a s ním aj vzťah. Dieťa kričí a prežíva mučivú úzkosť. V tejto situácii sa nachádza moderný človek, lebo prestal byť schopný pozerieť na vesmír ako na otca a matku. Niet divu, že každý má neurózu. Nedokáže mať pocit domova.

Pozrite sa na svoju dlaň. Cítite v nej kozmickú ruku? Keď nie, budete mať život plný ťažkostí. Ježiš hovorí: "Boh je otec. Celý vesmír sa o vás stará." Prečo by ste tu ináč boli? Prečo by vám bolo dopriane žiť? Vesmír sa o vás stará, vychoval vás až k tomuto stupňu vedomia a chce vás doviesť až k najvyššiemu vrcholu, ku konečnému osvieteniu. Nasleduje vás, aj keď zídete z cesty. Cítte jeho ruku vo svojej a znenazdajky sa celá perspektíva zmení.

Ježiš zdôrazňuje, že každý je synom - nielen on sám. Aj tak je však Ježiš výnimočný, lebo on si to uvedomil, zatiaľ čo vy stále hľadáte. Výnimočnosť je v poznaní. Ježiš to vie, vy nie.

Hinduisti vždy hovorievali, že rozdiel medzi osvieteným a nevedomým nie je v bytí, ale len v poznaní. Je to ako keď niekto spí a vy ste bdiete. Bytie máte totožné, ale ten kto spí, má sny a vy nie. Keď ním zatrasiete a zobudíte ho, bude hore rovnako ako vy - jeho sny sa rozplynú a zmiznú. Je len treba človekom zatriasť. Ježiš bdie a vy tvrdo spíte, v tom je ten rozdiel. V tomto ohľade je výnimočný.

Sám hovorí: Ste synmi živého Otca. Dôraz je kladený na "živého Otca", lebo obyčajný otec umiera. Jeho fyzická časť zomrie, ale vesmírny celok je stále živý, je večnosťou.

Pred pár desiatkami rokov Nietzsche vyhlásil: "Boh je mŕtvvy!" To možné nie je, lebo vesmír nemôže zomrieť a Boh nie je osoba. Boh nie je ani forma - formy zaniknú. Boh nemá telo - telá zomierajú. Boh je všetko. V Bohu sa rodíme aj zomierame. Berieme si podobu, ktorá zmizne, ale celok zostáva. Celok nemôže zomrieť, celok je život sám. Nežijete teda v mŕtvom vesmíre, ale v živom Bohu, ktorý je vaším otcom a matkou. Vzťah je hlboký a organický. Nie ste mu ľahostajní, hľadá vás.

Týmto pocitom zakoreníte a nebudete sa cítiť cudzo, nebudete stáť mimo, ale v strede diania. Tam máte domov.

Keď však seba nepoznáte,
potom biedou ste a v biede zostanete.

Toto je jediná bieda: neznalosť seba samého - iná bieda nie je. Nemusíte byť bohatí, nemusíte mať paláce a ríše, to nie sú skutočné bohatstvá. Len jedno je skutočným bohatstvom, totiž sebaopoznanie, pretože sa nedá zničiť.

Ste synmi živého Boha, prihodila sa vám tá najskvelejšia vec, ale vy si ju nevedomujete a ďalej žobrete. Všetky túžby sú žobranie. Keby vraj priania boli koňmi, žobráci by vôbec nemuseli chodiť pešo. Lenže všetky túžby skutočne sú koňmi a žobráci na nich jazdia - vy všetci na nich jazdíte. Pozrite sa na svoje kone: sú to vaše túžby, požiadavky a priania - a pritom v sebe máte všetko, ale nikdy svojmu vnútru nevenujete ani pohľad. Len čo sa pozriete dovnútra, vaše hojné, večné a nevyčerpatelné bohatstvá sa vám zjaví. Len čo pred sebou odhalíte svoje vnútro, celá existencia spozná vaše cisárstvo, spozná kto ste: ste synmi celého vesmíru. Všetko vaše žobranie zmizne, rozplynie sa a vy prvý krát zbohatnete.

Keď však seba nepoznáte,
potom biedou ste a v biede zostanete.

Jeden súfijský príbeh rozpráva o cisárovi, ktorého tak sužoval jeho syn svojimi spôsobmi a štýlom života, že ho z kráľovstva vyhostil. Bol to jedináčik, syn veľkého cisára, nič nevedel a nič sa nechcel učiť. Všetko robili zaňho. Mal však veľmi rád hudbu, a hranie na citare bolo jediné, čo vedel.

Začal teda žobrať. Hral a žobral, a po rokoch celkom zabudol, že bol synom cisára.

Lenže jeho otcovi začalo byť clivo. Zostarol a syn bol predsa jeho dedičom. Bolo treba, aby sa vrátil. Vezír sa ho teda vydal hľadať.

Aj keď sa celkom stotožnil so svojím žobraním, predsa len v princovi niečo zostávalo. Nešlo o súčasť jeho pamäti, ale bytia. Žobral, akoby vám preukazoval láskavosť, pohľadom akoby vám dával milosť. Bol otrhaný, špinavý, ale pod špinou bola krásna tvár, kráčal ako kráľ a jeho oči mali stále rovnakú hrdosť. Vedome zabudol kým je, ale nevedomky bol stále kráľom, dedičom veľkého cisára.

Vezír ho preto spoznal, zastavil koč a zišiel k nemu.

"Tvoj otec, cisár, ťa volá späť. Odpustil ti."

V tom momente žobrák zmizol. Nemusel nič robiť - v okamihu si uvedomil, že ho otec volá naspäť domov, že je mu odpustené. Stále bol otrhaný a špinavý, ale zrazu sa všetko zmenilo, okolo neho sa rozžiarilo svetlo. Po žobraní ani stopy, hneď vydával rozkazy.

Nachádzate sa v rovnakej situácii: keď sa vám ozve Boh, váš otec, vaše žobranie zmizne - zrazu, v okamihu! Nič nemusíte urobiť, lebo ste vždy boli jeho synmi. Len totožnosť sa pomýlila, len na povrchu mysle ste sa stali niekým iným. Hlboko vo vnútri zostávate božími synmi.

K tomu však dôjde, len keď sa spoznáte. Potom vás bude poznať celý vesmír.

Keď však seba nepoznáte,
potom biedou ste a v biede zostanete.

14. Ponáhľajte sa pomaly!

Ježiš povedal:
Požehnaný ten, kto trpel,
lebo našiel život.

Ježiš povedal:
Pozerajte na Živého kým žijete,
aby ste nezomierali usilujúc sa ho zazrieť,
ale už by ste nemohli.

Uvideli Samaritána s jahňatom
na ceste do Judey.

Spýtal sa svojich učeníkov:
Prečo vedie so sebou to jahňa?

Odvetili:
Aby ho zabil a zjedol.

Povedal im:
Nezje ho, kým bude nažive,
až keď ho zabije a ono
sa na mŕtvolu premení.

Oni povedali:
Ináč to nemôže urobiť.

Povedal im:
Vy sami si hľadajte pokojné miesto,
než sa stanete mŕtvolami a budete zjedení.

Ježiš povedal:
Dvaja budú spočívať na lôžku:
jeden zomrie, druhý bude žiť.

Od najdávnejších čias si človek znova a znova kladie otázku, prečo je v živote utrpenie. Keď je Boh otcom všetkého, ako je možné, že je toľko utrpenia? Ak je Boh láska a súcitiť, prečo existencia bolí? Pochopíte, ak porozumíte Ježišovým slovám. Človek trpí, lebo je to jediná cesta ako dozrieť, vyrásť. Trpí, lebo len tak je možné dosiahnuť hlbšie uvedomenie. A uvedomenie je kľúčom.

Pozorujte svoj život: kedykoľvek ste bezstarostní, spokojní a šťastní, uvedomenie je stratené. Žijete v istom druhu spánku, ako v hypnóze či námesačnom stave, a podľa toho sa pohybuje a konáte. Preto kedykoľvek chýba utrpenie, vytráca sa z vášho života zbožnosť. Nemá pre vás žiadny zmysel zájsť do chrámu, nemodlíte sa k Bohu - načo?

Keď príde utrpenie, zamierite do chrámu, obrátite oči k Bohu a srdce k modlitbe. Skrýva sa v ňom niečo, čo spôsobuje, že si viac uvedomujete kým ste, prečo ste a kam vlastne idete. Vo chvíľach utrpenia je toto vedomie intenzívnejšie.

Nič v tomto svete nie je bez významu. Svet je usporiadaný, nie je to chaos. Možno nie ste schopní mu porozumieť - to je iná vec - lebo poznáte len fragmenty a nemáte poňatie o celku. Vaša skúsenosť so životom je len ako jediná vytrhnutá stránka románu: čítate ju, ale nedáva žiadny zmysel, lebo je len malou čiastočkou a vy nepoznate celý príbeh. Až ho raz spoznate, stane sa aj táto strana zrozumiteľnou a plnou zmyslu. Čo je to zmysel? Znamená poznať časť vo vzťahu k celku, je to miera vzájomného pomeru týchto dvoch.

Vyrežte kúsok z obrazu: je nezmyselný, je to len mŕtvy fragment. Vráťte ho späť a zmysel sa v tej chvíli vynorí - dostal sa do súvislostí, lebo sa stal súčasťou celku. Len keď ste súčasťou celku, máte zmysel. Zdá sa, že strata zmyslu existencie, táto morová rana nášho storočia, je zapríčinená tým, že bol zapretý alebo zabudnutý Boh. Bez Boha nemôže byť človek nikdy zmysluplný, lebo Boh znamená celok všetkého a človek je len súčasťou. Ste len ako jediný verš, ktorý osamotene vyzerá ako nezrozumiteľná hatlanina. Jeho význam sa prejavuje v rámci básne, leží vo vzťahu k celku. Pamätajte si to.

Bertrand Russell bol ateista, nikdy neveril v Boha a nikde nevidel žiadny hlbší, všetko-zahrnujúci zmysel. Raz rozprával o svojom sne: jednej noci začul v spánku klopanie na dvere. Vo sne išiel otvoriť a na prahu uvidel stáť Boha. Nechcel veriť vlastným očiam, veď nikdy nebol veriaci - dokonca aj vo sne si

pamätal: "Neverím v Boha." Ale ten starý muž vyzeral taký zabudnutý a opustený všetkými. Mal roztrhané šaty a špinu v tvári i po tele, akoby zastaral - vyblednutá maľba, na ktorej už nedokážete presne rozoznať motív - až ho Russellovi prišlo veľmi ľúto. Pozval ho ďalej, aby ho trochu povzbudil. Potľapkal ho po pleci ako starého priateľa, so slovami: "Hlavu hore!" A tu sa zrazu zobudil a sen zmizol.

Taký je postoj moderného človeka, moderného myslenia. Boh je zastaraný. Ste proti nemu, alebo ho aspoň ľutujete. Snažíte sa mu dodať trochu odvahy, ale nemá už pre vás žiadny význam - obraz vyšlý z módy, zaprášený a neužitočný krám. Je buď mŕtvy, alebo leží na smrť chorý. Keď však zomrel celok, ako môže byť fragment mladý a svieži? Keď je strom mŕtvy, potom list, ktorý sa domnieva že žije, je jednoducho na smiech. Môže trvať o niečo dlhšie než zomrie, ale nemá žiadnu nádej - vlastne už teraz umiera.

Keď je Boh mŕtvy, nemôže človek prežiť. Kope si vlastný hrob, lebo časť bez celku nemá žiadny zmysel. Keď sa cítite šťastní - sú to len záblesky šťastia, nie skutočné šťastie - spokojní a kludní, keď vás nič netrápi a nevyrušuje, potom sa domnievate, že vy sami ste celkom. Je to márnny a klamný záver. Keď príde utrpenie, uvedomíte si náhle, že nie ste takí, akí by ste mali byť, že niečo nie je v poriadku. Niečo je zle a je potrebná zmena, transformácia.

Utrpenie dáva uvedomenie: poznanie, že je treba sa zmeniť, túžbu omladiť sa, znova sa narodiť. Stav, v ktorom ste teraz, vás núti trpieť, je teda nevyhnutné s tým niečo urobiť.

Ježiš povedal:
Požehnaný ten, kto trpel,
lebo našiel život.

Vyzerá to absurdne. Zvykli sme si nazývať požehnaným človeka, ktorý nikdy nepoznal utrpenie. Ale videli ste niekedy takého? Ak áno, iste ste zistili, že taký človek je celkom detinský a infantilný, bez stopy rastu, bez hĺbky či uvedomenia. Nemôžete nikdy povedať, že by bol požehnaný.

Len ten, kto nikdy neskúsil žiť, kto sa úzkostlivo vyhýbal životu, môže zostať bez trápenia. Keď niekoho chránite v nezdravej miere, nie je to ochrana pred smrťou, ale pred životom. V tom je problém - keď chcete niekoho uchrániť pred smrťou, musíte to urobiť tak, že mu zabránite žiť, pretože život nutne vedie k smrti. Ak teda máte strach z umierania, nežijete - to je jednoduchá logika. Zbavte sa všetkých dimenzií života, a potom môžete bezproblémovo vegetovať.

Živorenie nemôže Ježiš, ani nikto iný, nazvať požehnaným. Je to najväčšie nešťastie, aké môže človeka stretnúť, lebo nikdy nevyrastie k uvedomeniu a zrelosti - budú mu chýbať vyššie vrstvy vedomia, lebo tie sa prebúdajú k životu len vtedy, keď sú vyzvané. Utrpenie je výzva, starosti a problémy vás stimulujú a provokujú. Keď sa stretnete s problémom, máte príležitosť rásť. Čím väčšia neistota, tým vyšší rast, a naopak. Keď je vo vašom okolí všetko bezpečné, ležíte už vlastne v hrobe, nie ste medzi živými. Život sa nachádza v nebezpečenstve, v možnosti kedykoľvek zísť z cesty. Ale ten, kto poblúdil, sa môže vrátiť, kto zlyhal, môže uspieť.

Keď bol Napoleón porazený, zaznamenal si do denníka krásnu vetu: "Len jeden boj, jediná bitka je prehratá, nie vojna." Keď však chcete vyhrať vojnu, budete musieť stratiť veľa bitiek. Ak sa toho bojíte a nikdy nezačnete bojovať, potom jednoducho nemôžete nič očakávať.

Kedykoľvek na niečom stroskotáte, nie je prehra nikdy konečná. Nabudúce sa jej môžete vyhnúť, nie je treba opakovať rovnaký omyl. Múdry muž trpí rovnako ako hlupák, ale každý raz ináč. Robí tiež toľko chýb, ak nie viac, ale nikdy žiadnu neurobí dvakrát. To je jediný rozdiel - kvantita môže byť väčšia, ale kvalita je odlišná. Hlupák možno spácha menej omylov, možno dokonca žiadny, lebo sa nikdy nerozhodne k činu. Zmylíť sa môžete, len keď niečo robíte.

Môžete zablúdiť, keď sa snažite sledovať cestu a hľadáte, nie keď sedíte doma za pecou. Kto nič nerobí, nič nepokazí, budete bez chybičky, ale zostanete nehybní, budete živorit' a zahnívať až k smrti. Nebojte sa chýb, len si pamätajte, že nie je treba ich opakovať. Prečo k tomu dochádza? - lebo keď ste sa ich dopustili prvýkrát, nenaučili ste sa z nich nič. Robíte rovnaké chyby znova a znova, stále dokola. Ľudia svoje chyby opakujú po celý život, pohybujú sa v kruhu. Preto hovoria hinduisti tomuto svetu sansára.

Sansára znamená koleso: opakujete svoje omyly zas a znova. Situácia sa môže meniť, ale chyba zostáva rovnaká, rovnakého typu. Znamená to, že nie ste bdelí - prečo by ste to ináč robili? Urobte nejakú inú chybu - potom sa budete učiť. Chybami sa človek učí. Budete pri tom samozrejme trpieť, lebo učenie bolí. Hinduisti ale hovoria, že ten, kto nedospel, sa musí rodiť znova a znova.

Len dospelý človek prekračuje tento svet. Ostatní musia padnúť späť do priepasti, musia sa učiť. Je to veľmi tvrdá cesta, na ktorej neexistuje skratka. Touto cestou je utrpenie. Nebráňte sa mu, naopak, vyjdite mu v ústrety s natoľko jasným vedomím, ako je to len možné. Vyzvite ho na súboj! Cezeň budete rásť. Skúste ho prekonať, prekročiť, dostať sa ďalej. Nemajte strach - len čo sa začnete báť, je to, akoby ste boli mŕtvi. Preto Ježiš hovorí: "Požehnaný ten, kto trpel, lebo našiel život." Trpiaci človek sa stáva bdelejším, a bdelosť je kľúčom k chrámu života. Čím bdelejší ste, tým ste aj viac vedomí.

Aký je rozdiel medzi stromami a vami? Stromy sú krásne, ale nestoja vyššie ako vy, lebo zostávajú nevedomé. Kamene, skaly sú ešte hlbšie. Kameň tiež trpí, ale nevie o tom, rovnako ako strom - a keď trpíte aj vy, bez toho, aby ste si to uvedomovali, kde je potom rozdiel? Ste len strom s pohyblivými údmi.

Hlboko vo vnútri sa neuskutočnilo to základné, čo vás robí človekom. Tou vecou je vedomie. A v tom spočíva jeho krása: keď je prítomné, trápenie zmizne. Utrpenie prináša vedomie, ale čím viac toto vedomie prehlbujete, tým viac utrpenie utícha. Je to zákon, ktorému musíte porozumieť. Keď vás bolí hlava, prináša bolesť uvedomenie, ste si svojej hlavy vedomí, ináč nikto ani nevie, že ju má. Uvedomíte si svoje telo, len keď s ním niečo nie je v poriadku.

V sanskrte majú pre utrpenie obdivuhodné slovo - vedana, ktoré má dva významy: utrpenie a vedenie. Tí, ktorí vytvorili toto pomenovanie, pochopili jednotu utrpenia a vedenia.

Trápenie si všimnete okamžite. Existencia žalúdka sa prejaví až tým, že začne bolieť. Predtým bol vo vašom tele, ale vôbec ste si ho neboli vedomí. Preto lekárske vedy, hlavne Ajurvéda, definujú zdravie ako absenciu tela: keď nevíete, že máte telo, ste zdraví. Keď o ňom víete, niečo nie je v poriadku. Keď ste vodič, drobný hluk v motore alebo inej časti auta okamžite upúta vašu pozornosť. Len keď niečo nie je v poriadku, prebudí sa vedomie k životu.

Keď dosiahnete plné uvedomenie, prestanete byť na týchto problémoch zainteresovaní, skôr naopak, budete vo svojom vedomí rásť viac a viac. Vtedy sa odohrá nasledujúci jav: zistíte vo svojom vedomí, že je tu choroba, nepokoj, nejaké trápenie - ale zároveň budete vedieť, že nie je vo vás, len okolo vás, na povrchu. Vo vašom strede je len vedomie, utrpenie zostáva na periférii, akoby

patrilo niekomu inému: nestotožňujete sa s ním. Je tu bolesť hlavy, ale vás sa netýka. Je bolestivá pre telo, vy ste si jej len vedomí. Telo sa stáva objektom a vy subjektom - vytvára sa odstup.

V tomto stave sú strhnuté všetky mosty a spojenie už nikdy nebude obnovené. Vidíte, že telo trpí, ale stotožnenie s ním je rozbité. Utrpenie prináša uvedomenie a to ničí stotožnenie - tu je kľúč k životu.

Požehnaný ten, kto trpel,
lebo našiel život.

Až vás bude nabudúce niečo trápiť, skúste si nestáť, nerobte z trápenia muky. Skôr ho pozorujte a precíťte, prezrite si ho zo všetkých možných uhlov. Zmeňte ho na meditáciu a všímajte si čo sa stane: energia, ktorá živila chorobu, ktorá vytrvávala utrpenie, získava novú kvalitu. Stane sa vašim uvedomením, lebo vo vnútri vás neexistujú dve energie, len jediná. Môžete ju použiť ako sex, alebo ju transformovať na lásku, môžete ju zmeniť na ešte vyšší stupeň, na modlitbu, alebo na ešte vyššie - na vedomie. Je to jedna a tá istá energia.

Keď trpíte, mrháte touto energiou, v mukách sa neplodne stráca, uniká. Kedykoľvek sa objaví bolesť, zatraste sebou, preberte sa. Zatvorte oči a pozorujte bolesť. Nech je akákoľvek, mentálna či telesná, nech sa tvári ako chce, zmeňte ju na meditáciu. Dívajte sa na ňu ako na predmet.

Keď pozorujete utrpenie ako objekt, ste od neho oddelení, nestotožňujete sa s ním, most je strhnutý. Potom sa k nemu energia nemôže dostať, niet kade, a zastaví sa. Stotožnenie je most. Keď cítite, že ste telo, potom energia zásobuje telo. Kedykoľvek cítite stotožnenie, napriami sa energia odpovedajúcim smerom.

Možno ste to nevedeli, ale na dôkaz si môžete vyskúšať jednoduchý experiment: posadte sa vedľa ženy, ktorú hlboko milujete, a pokúste sa cítiť s ňou zjednotený, akoby ste vy sami boli milovanou osobou. Umožnite jej, aby sa aj ona cítila vami, svojím milencom. Čakajte a prežívajte stotožnenie. Zrazu obaja dostanete silný impulz energie. Pocítite, že z druhého na vás prešla energetická vlna. Milenci, niekedy aj nevedomky, pocítia niečo ako elektrický šok, ktorý zasahuje oboch. Kedykoľvek sa identifikujete s druhým človekom, vzniká most, po ktorom môže nenergia prúdiť.

Keď matka kojí dieťa, nedáva mu len mlieko, ale poskytuje dieťaťu aj energiu. Je neviditeľná - nazvali sme ju materinskou láskou, materským teplom. Niečo prechádza z matky na dieťa, ale nielen to, aj naopak, z dieťaťa na matku. Preto žena nie je nikdy taká krásna, ako keď sa stane matkou. Akoby z neznámeho zdroja napĺňa matku zvláštny pôvab. Neexistuje žiadny užší vzťah.

Kedykoľvek sa objaví utrpenie, začnete si ho intenzívne uvedomovať. Vtedy je zničený most, energia už neprechádza týmto smerom. Krok za krokom sa utrpenie zmierni a zoslabne, lebo je to vaše dieťa. Zrodilo sa z vás, vy ste jeho príčinou. Keď ho krmíte a napájate, rastie a silnie. Potom si sťažujete, cítite sa mizerne, potom sa celá vaša pozornosť s utrpením stotožňuje.

Na trhu sa raz stretli dve staré ženy. Jedna sa už zo zvyku spýtala druhej na zdravie, lebo tá sa vždy cítila veľmi zle. Niektoré ženy sú už také. Niečo nie je v poriadku: nie je to choroba, ale niečo hlbšie, neuróza, lebo keď nie sú tieto ženy choré, sú nepokojné a nespokojné, choroba sa stala súčasťou ich ega.

"Ako sa ti darí?"

Žena, ktorá sa nevenovala ničomu inému, len svojim chorobám alebo rozhovorom o nich, spustila: "Úplne strašne, horšie ako kedy predtým. Zhoršila sa mi

artritída, mám hroznú migrénu, brucho ma bolí na nevydržanie, trápia ma nohy, ...".

"Tak prečo nezájdeš k doktorovi?" spýtala sa prvá.

"Ano, zájdem tam, hneď ako sa mi trochu uľaví", vysvetľovala druhá.

Tak to chodí: navštívite lekára, až sa budete cítiť o niečo lepšie. Nikto to však neurobí - keď zmizne bolesť, nie je už na to žiadny dôvod. Choďte k lekárovi vtedy, keď vás niečo bolí, modlite sa a meditujte vo chvíľach utrpenia. Nehovorte: "Budem meditovať, až mi bude trochu lepšie." Nepomôže to - aj tak to neurobíte a navyiac prepasiete blaženú chvíľu, chvíľu utrpenia. Meditujte, zvyšujte svoju bdelosť a uvedomenie, nepremeškajte príležitosť, ktorá sa vám ponúka.

Celé trápenie zmeňte na meditáciu a čoskoro uvidíte, že bolesť zmizne, lebo energia sa obracia dovnútra. Neprúdi do okrajových častí, k utrpeniu, neživíte svoje trápenie. Zdá sa to byť nelogické, ale je to záver, ku ktorému dospeli všetci myslitelia sveta: pravda je taká, že živíte svoje utrpenie a máte z neho istým subtilným spôsobom pôžitok, nechcete byť v poriadku - musí to byť pre vás niečím vyhodné.

Buddhovia, Ježišovia a Zarathustrovia hovorili zbytočne, vôbec ste ich nepočúvali. Hovorili, že je možné dosiahnuť najvyššiu blaženosť. Vypočuli ste si ich a vyhlásili: "Dobre, uvidíme, niekedy, až mi bude lepšie." Ale keď sa cítite šťastní, čo vás núti k činnosti? Len preto Buddha trvá na tom, že celý váš život je utrpenie - nečakajte na nič! V živote, ktorý žijete, nebude nikdy žiadne šťastie. Prebudte sa a pozorujte. To, čomu hovoríte "život", sú muky pekelné. Ľudia ho preto považujú za pesimistu. Nie je to tak, len zdôrazňuje. A vy ste tak prilipli ku svojmu utrpeniu, že to nechcete pochopiť.

V čom spočívajú výhody utrpenia? Od samého počiatku, od raného detstva, sa v jednej zložke výchovy takmer vždy robí chyba: keď je dieťa choré, venuje sa mu zvýšená pozornosť. Vtedy vznikajú v mysli dieťaťa chybné asociácie: matka ho viac miluje, otec sa oň viac stará, rodina ho stavia do svojho stredu, stáva sa jej najdôležitejším členom. Ináč dieťa nikoho nezaujíma - keď je zdravé a v poriadku, ako keby nebolo. Keď však ochorie, začne si diktovať podmienky. Tento trik si postupne osvojíte - kedykoľvek ste chorí, stávate sa niečím výnimočným - každý sa o vás musí zaujímať, a keď nie, môžete v ňom ľahko vyvolať pocit viny. Nikto vám nemôže nič povedať, nikto vás nemôže obviňovať, urobiť vás zodpovedným za vašu chorobu.

Ak dieťa niečo vyvedie, môžete povedať: "Je to tvoja vina." Keď ale ochorie, musíte byť ticho, lebo na tom nemá žiadny podiel. Nepoznáte však fakty: deväťdesiat percent chorôb je umelo vytvorených vašou vlastnou myslou, aby pripútali pozornosť, náklonnosť, aby vám dodali dôležitosť. Deti sa tento úskok naučia veľmi ľahko, lebo pre dieťa je zásadným problémom jeho bezmocnosť, to, že sa stále cíti bezbranné a slabé proti všetkým ostatným. Keď však je choré, rola sa obráti - bezmocní sú teraz tí druhí. Skoro, veľmi skoro to pochopí. Deti sú k týmto veciam veľmi vnímavé. Choroba sa potom stáva niečím veľmi zmysluplným, dobrou investíciou. Kedykoľvek sa taký človek neskôr v živote cíti zanedbávaný, kedykoľvek cíti bezmocnosť, uchýli sa k chorobe, vytvorí si ju.

Psychológovia doporučujú choré dieťa zaopatriť, ale vyhnúť sa prehnanej starostlivosti. Nevytvárajte v jeho mysli ani náznak asociácie, že sa choroba vypláca, ináč sa k nej bude neskôr v živote utiekať vždy, keď bude mať pocit, že niečo nie je v poriadku. Vie, že nikto nesmie utrúsiť kritické slovo, nikto mu nič nemôže vytknúť. Naopak ho všetci musia ľutovať a zahrňovať láskou.

Väčšina utrpenia existuje len preto, že ste si ho spojili s niečím, čo je pre vás výhodné. Zbavte sa týchto asociácií, celkom ich odhodte, vykoreňte ich zo svojej mysle. Trápenie je len plytvanie energiou. Nezapletajte sa s ním, prestaňte si myslieť, že sa vypláca. Je len jediná metóda, akou sa dá zhodnotiť, a tou je bdelosť. Buďte bdelí.

Ako sa takých asociácií zbaviť? V prvom rade nehovorte nikdy o svojich trápeniach. Prežite si ich, ale nerozprávajte o nich. Prečo to robíte? Prečo ľudia stále nudia druhých rečami o svojich strastiach? Koho to zaujíma? Vaše nekonečné tirády o chorobách a úzkostiach tolerujú duhí len preto, aby sa vás nedotkli - ale budú sa vám snažiť vyhnúť, budú sa vás chcieť nejako zbaviť. Nikto to nepotrebuje počúvať, každý má svojho trápenia až až. Nehovorte o tom, lebo také hovory len vytvárajú v druhých bolestné asociácie.

Nesťažujte sa, tým len máte od druhých náklonnosť a lútosť, súcít a lásku. Nerobte to, nepredávajte svoje utrpenie. Trpte v súkromí, nerobte z toho verejnú záležitosť - potom sa z utrpenia stáva tapašarja - odriekanie, jedno z najlepších. Nerobte zo seba exhibicionistov. Udržujte svoje trápenia v súkromí tak, aby nikoho ani nenapadlo, že nejaké máte. Meditujte nad nimi - neventilujte ich navonok, zhromažďujte ich vo vnútri a potom zatvorte oči a meditujte o nich. Vtedy bude strhnutý most.

Utrpenie patrí do sféry smrti, bdelosť do sféry života. Zničte most a zistíte, že niečo z vás, okolo vás, zomrie - patrí smrti. A niečo vo vnútri, vaša bdelosť, prežije, je nesmrteľná, patrí životu. Preto vám utrpenie môže dať kľúč k životu.

Ježiš povedal:

Pozerajte na Živého kým žijete,
aby ste nezomierali usilujúc sa ho zazrieť,
ale už by ste nemohli.

Stretávajú sa vo vás dva svety, svet hmoty a svet ducha - existujete na rozhraní. Stretávajú sa tu dva revíry: smrti a života - keď venujete prílišnú pozornosť tomu, čo patrí smrti, zostanete navždy v obavách, utrpení a strachu. Keď sa zameriate na stred svojej osoby, ktorý patrí životu, večnému životu a nesmrteľnosti, strach vás opustí.

Ježiš hovorí: Pozerajte na Živého, kým žijete ...

Nepremeškajte príležitosť, lebo vo chvíli, keď budete zomierať, bude už veľmi ťažké ho vidieť. Ak ste si celý život všímali len sféru smrti - sféru vecí, hmoty a sveta - ak ste boli zameraní len týmto smerom, bude ťažké, skoro nemožné uvidieť sféru života, až budete zomierať. Chceli by ste sa zrazu otočiť, obrátiť hlavu, ale nepôjde to, budete ako paralyzovaní. Celý život ste hľadeli smerom von a krk máte stuhnutý.

Túžite zazrieť večný život, ale už to nebude možné, nedokázete sa otočiť, obzrieť. Je vo vás, ale vy ste sa upli na vonkajšie. Táto posadnutosť vonkajším musí byť zničená. Nie je treba utekať do lesov. Počas dňa máte k dispozícii dostatok okamihov na pohľad dovnútra. Nepremárnite ich! Kedykoľvek si nájdete chvíľku času, len zatvorte oči, hoci na okamih, a pozerajte dovnútra, smerom k Živému. Je tam, len je treba trochu cviku, aby vaše oči privykli vnútornej temnote.

Keď privyknete prostrediu, uvidíte, že tu vládne rozptýlené svetlo, nie tma -

veľmi tiché, utešujúce a upokojujúce svetlo, nie intenzívne, je to skôr šero. Ako keď slnko ešte nevyšlo a noc je už skoro u konca. To je chvíľa, ktorú hinduisti volajú Brahamamhurta.

Prečo práve Brahamamhurta, okamih Boha? Je to kvôli tomu vnútornému javu: keď sa obrátite dovnútra, vonkajšie svetlo zmizne, ale vnútorná temnota sa ešte nerozptýlila. Rozptýli sa až vtedy, keď sa prispôsobíte. To je prítmie, sandhjakal, chvíľa, keď nie je svetlo a nie je tma. Prispôsobte sa, dívajte sa, pozorujte a čakajte. Čoskoro sa vaše oči prispôsobia a budete schopní vidieť.

Vo vnútri je prirodzené svetlo vás samých, neprichádza odnikiaľ zvonku. Je to vaša vnútorná aura. Kedykoľvek si nájdete čas, využite ho. Objavíte spústu takých chvíľ: keď idete spať, deň je za vami, utícha a mizne svet smrti, chystáte sa odpočívať - vhliaďte do seba. Ráno, keď si prvýkrát uvedomíte, že spánok odišiel, nie je treba hneď vyskočiť z postele do sveta. Počkajte chvíľu, zatvorte oči, pozerajte dovnútra: je tiché. Celonočný klud pomáha, nie ste napätí, bude ľahšie vydať sa dovnútra.

Preto všetky náboženstvá trvajú na modlitbe vo chvíli, keď sa ukladáte k spánku a na modlitbe, keď sa zo sveta snov vraciate. Tieto okamihy sú veľmi príhodné. Večer ste unavení svetom, presýtení vecami, a teda pripravení poohladať sa po niečom inom. Aj ráno ste naladení k introspekcii, odpočinok veľmi pomáha. O tom hovorí Ježiš:

Pozerajte na Živého kým žijete,
aby ste nezomierali usilujúc sa ho zazrieť,
ale už by ste nemohli.

Bude tam, ale vy ho nebudete schopní vidieť vinou nedostatočného precvičovania celý predošlý život.

Uvideli Samaritána s jahňatom
na ceste do Judey.
Spýtal sa svojich učeníkov:
Prečo vedie so sebou to jahňa?
Odvetili:
Aby ho zabil a zjedol.
Povedal im:
Nezje ho, kým bude nažive,
až keď ho zabije a ono
sa na mŕtvolu premení.
Oni povedali:
Ináč to nemôže urobiť.
Povedal im:
Vy sami si hľadajte pokojné miesto,
než sa stanete mŕtvolami a budete zjedení.

Vaše telo sa stane potravou pre červy. Je to krmivo, nič iné, ničím iným ani nemôže byť - samo totiž z potravy pochádza. Keď zomriete, svet ho tiež použije ako potravu. To vás desí, začínate chápať pre vás hroznú pravdu. Preto po celom svete ľudia vymysleli mnoho metód, ako tomu zabrániť. Chovajú sa pri tom ako blázni.

Hinduisti pália mŕtve telá len z jediného dôvodu - zabrániť, aby boli zjedené.

Muslimovia vkladajú mŕtvych do truhiel, len aby ich ochránili, rovnako kresťania. Len Zoroastristi a niektorí buddhisti nič podobné nerobia: nechávajú telo, aby naposledy poslúžilo iným. Sú najprirodzenejší a tiež najracionálnejší: nie je dobré ničť zvytočne potravu. Celý život ste jedli vtáctvo, zver, a nadobudli telo, ktoré spálite, zničíte. To nie je dobré, znamená to, že nie ste svetu patrične vďační. Mali by ste vrátiť telo do potravinového reťazca.

Prečo sa vlastne domnievate, že spolnenie tela je lepšie ako dať ho zožrať červom, vtákom a zveri? V ich žalúdku predsa tiež horí oheň, ktorý vaše telo rozloží rovnako dobre ako pohrebná hranica. Je to prirodzený oheň, ktorý aspoň zaženie niečí hlad.

Ježiš hovorí: "Kým si neuvedomíte vnútorného vo vás, živého a vedomého, budete nakoniec len zjedení." Celý váš život bol neplodný a zbytočný: celý život jesť, prácou získavať potravu a byť zjedený - nič viac. Život ako neutíchajúci zápas o potravu, na ktorú sa potom sám zmení. Aký to má význam?

Ježiš hovorí: "Kým zomriete a zmeníte sa na potravu, pochopíte to vo vás, čo potravou nie je, čo vo vás nie je vytvorené jedlom."

Budete musieť porozumieť ešte jednej veci. Všetky náboženstvá vyskúšali metódu hladovania. Prečo? - lebo behom pôstu sa zintenzívňuje vedomie, tá vaša časť, ktorá nie je vyživovaná jedlom. Potrava skutočne ničí uvedomenie a keď si ju odopierate, posilňujete ho, lebo jedlo spôsobuje istý druh spánku. Keď sa prejete, okamžite sa začnete cítiť ospalí, ako po alkohole. Keď budete celý deň hladovať, zistíte večer, že je veľmi ťažké zaspáť. Myslíte, že to spôsobuje hlad? Nie, je to tým, že bez jedla rastie vedomie.

Keď zahájite dlhý pôst, po treťom, štvrtom alebo piatom dni hlad zmizne, lebo vaše telo dlhšie nevydrží naliehať - nemá príliš dlhú pamäť. Dokáže sa držať pevných starých zvykov len pár dní a pokiaľ ho nepočúvate, zariadi sa ináč.

Priemerný zdravý človek má dostatočné zásoby tuku minimálne na tri mesiace. Keď si telo myslí, že sa ho už nechystáte zásobovať zvonku, začne spracovávať svoje rezervy. Keď k tomu dôjde, vedomia sa to ani v najmenšom netýka. Keď telu poskytnete potravu, je na jej rozloženie a strávenie potrebná všetka vaša energia, ktorá slúžila vedomiu. Teraz ju vyžaduje žalúdok na trávenie: smer energetického prúdu sa okamžite mení. Nie je preto možné, aby dobre meditovali tí, ktorí veľa jedia. Možno majú dobrý spánok, ale ich vedomie nemôže stáť za veľa.

Všetky náboženstvá pochopili, že hladovanie pomáha rastu vedomia, lebo keď nie je čo tráviť, uvoľňuje sa energia. Továrň tela prestáva pracovať. Potom sa všetka energia, ktorú máte, stáva uvedomením. Preto je v dobe pôstu ťažké spať.

Ak vydržíte hladovať aspoň dvadsať, tridsať alebo štyridsať dní, vytvoríte si nový druh spánku: telo bude spať, ale vy zostanete bdeli. Ako povedal Krišna Ardžunovi: "Keď všetci zaspia, jogín zostáva hore." Buddha hovoril: "Aj keď spím, nespím - len moje telo." Mahávíra sa v spánku nikdy ani najmenej nepohol. Hovoril o tom: "Nie je dobré sa prevracať, mohol by okolo liezť nejaký drobný hmyz, mohol by som sa, hoci nevedomky, dopustiť násilia." Dá sa to dokázať, len keď ste aj pri spaní dokonale pri vedomí.

Keď prebudíte vedomie, uvedomíte si rozdielne dimenzie vo vnútri seba. Viditeľné patrí smrti, neviditeľné nesmrteľnosti.

Vy sami si hľadajte pokojné miesto,
než sa stanete mŕtvami a budete zjedení.

Ježiš povedal:

Dvaja budú spočívať na lôžku:
jeden zomrie, druhý bude žiť.

Rovnakú myšlienku nájdete v Upanišadách. Hovorí sa tu o dvoch vtákoch na jednom strome, jeden z nich sedí na nižšom, druhý na vyššom konári. Ten, ktorý sedí na nižšom, premýšľa, strachuje sa, túži, dožaduje sa vecí, hromadí, bojuje a súperí, žije v úzkostiach a napätí, stále je v pohybe, bez chvíľky oddychu. Ten druhý, vyššie, je pokojný. Je taký tichý, ako by ani nebol. Nemá túžby, nesníva o ničom. Nemá potreby, ktoré by musel uspokojovať, akoby už všetky uspokojil, všetko dosiahol, akoby už nebolo kam ísť. Len sedí, teší sa sám so sebou (bezpríčinou radosťou), pozoruje vtáka na nižšom konári.

Také sú dve dimenzie vás samých. Vy ste ten strom. Nižší z vtákov je stále vzrušený. Je to vaše telo, jeho potreby a túžby, a keď sa v ňom celkom zabudnete, zjednotíte sa s ním. Vyššie, na vrchole stromu, sedí vták, ktorý je len svedkom, len sa díva zhora na toho blázna, ako sa zmieta v mukách úzkosti, hnevu a sexu. Všetko sa deje s tým dole, druhý je len nezainteresovaný pozorovateľ.

Ježiš vyslovuje to isté pomocou rozdielnych symbolov:

Dvaja budú spočívať na lôžku:
jeden zomrie, druhý bude žiť.

Celý problém spočíva v tom, ktorému z nich venovať pozornosť. Ku ktorému by ste sa mali obrátiť, ku ktorému by mala prúdiť všetka energia. Ktorý z nich by sa mal stať cieľom.

Obyčajne býva vašim cieľom ten, ktorý zomrie. Preto ste stále znepokojení, staviate totiž dom na piesku. Spadne - a to dokonca dlho predtým, než ho stačíte dokončiť. Chvejete sa strachom, lebo sa pokúšate podpísať sa na vodu - vaše meno zmizne omnoho skôr, než urobíte poslednú čiarku. Úzkosť pramení z toho, že sa zaoberáte len revírom smrti, že ste doteraz nepozreli smerom k životu. Na každom lôžku spočívajú dvaja - druhý je len svedkom.

Venujte mu väčšiu pozornosť, obracajte sa jeho smerom viac a viac - je to pravý význam slova konverzia. Konvertovať neznamená stať sa z hinduistu kresťanom alebo naopak. To je hlúposť, nič iné len nový názov pre starý tovar. Nič sa nezmení, vnútorný človek zostáva stále rovnaký, stará štruktúra je zachovaná. Konverzia znamená odvrátenie pozornosti od sféry smrti k sfére života. Je to "čelom vzad": pohľad na svedka, stotožnenie sa s ním, znamená stratiť seba v ňom, vo vedomí, a potom pochopiť, že to, čo má zomrieť, zomrie. Tento fakt vás už nemusí trápiť, nemusíte sa báť, lebo viete, že vy nezomriete.

Ježiš povedal:

Dvaja budú spočívať na lôžku:
jeden zomrie, druhý bude žiť.

Záleží len na vás. Keď chcete zostať v zajatí stresu, nevenujte vnútornému pozornosť, keď chcete trpieť navždy v mukách úzkosti, zostaňte na okraji, neobracajte sa dovnútra. Ale ak túžite po pokoji, večnom mieri, po pravde a otvorených bránach nebies, potom sa dívajte týmto smerom. Je to ťažké - ťažké preto, lebo to, čo sa tak dychtivo snažíte zazrieť je veľmi prchavé a krehké. Je

to tak vždy, keď sa stretáva viditeľné s neviditeľným, hmota s duchom. Môžete vidieť hmotu, nie ducha, ten je neviditeľný. Môžete dohliadnuť len tam, kde viditeľné končí, nie ďalej.

Čo teda robiť? Treba zostať na hranici viditeľného a viac už naň nepozerať, dívať sa jednoducho opačným smerom. Pomaly je možné neviditeľné cítiť. Je to pocit, ako čerstvý vetrík: prichádza a vy ho cítite, ale nevidíte. Ako obloha: je tu, ale nemôžete povedať, kde presne, nedá sa vymedziť, ani sa jej dotknúť.

Zostaňte na hrane viditeľného a dívajte sa opačným smerom. Toho sa týka celá meditácia. Kedykoľvek si nájdete pokojnú chvíľu, zatvorte oči a odložte telo s jeho záležitosťami, celý svet smrti. Kanceláriu, ženu, deti - nechajte to všetko bokom.

Najprv nepocítite vo vnútri nič. Hume povedal: "Mnoho ľudí o tom hovorilo, vstúpiť a rozhliadať sa vo vnútri. Kedykoľvek to však urobím, nenachádzam nič - len myšlienky, túžby, sny prelietavajúce sem a tam - nezmerný chaos." Budete sa cítiť rovnako. A ak z toho usúdite, že nemá žiadnu cenu obracať sa dovnútra znova a znova a pozorovať tento chaos, miniete cieľ.

Spočiatku vaše oči nemôžu vidieť nič iné - musia si najskôr zvyknúť. Zostaňte a pozorujte plynúce sny. Sú ako oblaky na oblohe, ale medzi dvoma takými oblakmi občas zazriete modro. Medzi dvoma snami, dvoma myšlienkami sa občas ukáže záblesk oblohy. Len sa neponáhľajte. Správne sa hovorí, že náhlivosť je zlým radcom.

Príslovie hovorí: "Ponáhľaj sa pomaly." Je to tak. Ponáhľajte sa, nezastavujte sa, smrť sa blíži - v tomto zmysle je skutočne naponáhlo. Ale keď sa budete príliš ponáhľať vo chvíľach, keď vchádzate do vnútorného sveta, stroskotáte, vytvoríte si unáhlené závery skôr, než sa váš zrak prispôsobí. Nesúďte predčasne.

Ponáhľajte sa pomaly. Buďte trpezliví! Posadte sa, vojdite a čakajte. Krok za krokom sa svet neviditeľného rozjasní, príde k vám. Prispôsobíte sa, potom začujete tichú harmóniu - ticho vyludzuje vlastnú hudbu. Znie stále, ale je taká tichá, že na jej vnímanie je potrebný cvičený sluch. Nie je to ako hluk, naopak. Hudba vo vnútri sa podobá tichu, vnútorný tvar je beztvary. Nie je tu čas ani priestor, a pritom všetko, čo ste doteraz poznali, patrilo aspoň k jednej z týchto kategórií. Veci sú v priestore, udalosti v čase, a fyzici tvrdia, že tieto dve veličiny ani nie sú v skutočnosti dve, čas je len štvrtým rozmerom priestoru.

Poznáte len čas a priestor, svet vecí a dejov. Neviete nič o svete pozorujúceho ja, ktoré presahuje oboje. Nájdete tu trvanie bez času, priestor bez výšky, dĺžky a šírky - celkom odlišný svet. Budete sa mu musieť prispôbiť, nebudte preto netrpezliví - netrpezlivosť je tou najväčšou prekážkou. Došiel som k záveru, že pre tých, ktorí sa vydávajú smerom k vnútornému, je to tá najnezdolateľnejšia hradba. Je potrebná nekonečná vytrvalosť. Dosiahnuť cieľ môžete v nasledujúcej sekunde, ale je nutná bezmedzná trpezlivosť.

Ak ste netrpezliví, nemusí sa nič stať po mnoho životov, práve netrpezlivosť vám zabráni dosiahnuť pokoj, o ktorom hovorí Ježiš, utíšenie. Dokonca aj vaše očakávania vás budú vyrušovať. Keď myslíte na to, že k ničomu nedôjde, alebo že sa stane niečo výnimočné, potom sa nestane vôbec nič. Keď čakáte a pri tom predpokladáte, že dôjdete osvietenia, skrachujete. Neočakávajte nič. Všetky očakávania patria k svetu smrti, k dimenziám času a priestoru.

K vnútornému svetu nepatrí žiadny cieľ. Nevedie k nemu žiadna cesta, s výnimkou nekonečne trpezlivého čakania. Ježiš povedal: Pozorujte a buďte

trpezliví. Jedného dňa vás náhle niečo ožiari. Jedného dňa, keď budete správne naladení, keď budete pripravení, zažiarí svetlo. Temnota zmizne a v tej chvíli sa naplníte životom, večným životom, ktorý neumiera.

15. Básnik najvyššieho

Ježiš povedal:

Ja som svetlo, ktoré je nad vami všetkými.

Som všetko.

Všetko zo mňa vzišlo a všetko sa ku mne vráti.

Rozotni kus dreva - som tam,
zodvihni kameň - a mňa tam nájdeš.

Na tento svet sa vždy rodíte nedokonalí. Dokonalosť nie je odtiaľto, nemôže byť. Len čo je niekto dokonalý, celý jeho život vystupuje do vertikálneho rozmeru. Vy postupujete v smere horizontálne v priamke, od minulosti k súčasnosti, a zo súčasnosti do budúcnosti. Vždy sa nachádzate medzi minulosťou a budúcnosťou, vaša prítomnosť je len pomínuteľná fáza, znamená len výsek priamky, malý zlomok. Než si ju uvedomíte, už je v minulosti. Takto putuje nedokonalá duša, rovnako ako voda plynie riekou z hôr a vlieva sa do mora - v línii, horizontálne, vždy si udržiava svoju úroveň.

Duša, ktorá je dokonalá, sa pohybuje vo vertikálnych líniiach, nie horizontálne. Z A nepostupuje do B, ale z A vychádza vyššie, nad A, potom ešte vyššie a ešte vyššie - žije teraz vo večnosti, preto sa z tohto sveta stráca. Večnosť je vertikálna, preto je teraz večná - nemá žiadnu budúcnosť. Pre ľudí žijúcich v horizontálnom rozmere je dokonalosť skrátka a jednoducho nepostrehnuteľná. Dívajú sa totiž do budúcnosti a minulosti. Môžu sa obzrieť, ale dokonalého človeka tam nevidia. Môžu sa pozrieť vpred, ale ani tam nie je. Môžu sa pozrieť sem, ale nie je tu, lebo už začal vystupovať v novej vertikálnej línii. Ide vyššie a vyššie. Pohybuje sa vo večnosti, nie v čase.

Musíte byť nedokonalí, aby ste sa zrodili do tohto sveta. V svätých knihách sa píše, že kedykoľvek sa človek dostane na pokraj dokonalosti - veľakrát sa to už stalo - ponechá niečo nedokonalé, aby mohol zostať a pomáhať ľuďom. Rámakrišna vraj bol závislý na jedle, jednoducho bol ním posadnutý, akoby naň myslel celý deň. Kedykoľvek sa mu behom prednášok naskytla príležitosť, odišiel do kuchyne, aby sa spýtal manželky, čo pripravuje na dnes k jedlu. Jeho ženu to veľmi zarážalo a hovorila mu: "Paramahansa Déva, veď ti to nerobí dobre." Ale on sa len smial.

Vždy, keď mu manželka Šarda priniesla večeru, okamžite sa zdvihol, aby sa pozrel do taniera, akú dobrotu prichystala. On, brahman, pustil celé Vedy z hlavy, a niekedy to bolo dosť zarážajúce, lebo tam boli ľudia, ktorí by si o ňom niečo také vôbec nepomysleli.

Jedného dňa to jeho žena nevydržala a povedala mu: "Už sa ti smejú aj tvoji žiaci - vraj čo je to za Paramahansa, slobodného človeka - takto závislý na jedle! Prečo to robíš? Musíš mať predsa dôvod."

Rámakrišna odvetil: "V deň, keď to neurobím, môžeš počítať, že budem nažive ešte tri dni."

Manželka a žiaci sa smiali: "Toto nie je vysvetlenie!" Nedokázali pochopiť, čo

im hovorí.

Stalo sa však ako povedal. Jedného dňa za ním žena prišla s večerou a on ležal na posteli ďalej. Obyčajne by hneď vyskočil. Jeho žena si pamätala, čo povedal, nedokázala udržať tanier v rukách, vypadol jej na zem a ona sa rozplakala. Rámakrišna jej povedal: "Veď si to tak chcela. Netráp sa, ešte tri dni tu budem." Predtým než zomrel, vysvetlil, že lipol na potrave, ako na súčasti niečoho v ňom nedokonalého, aby tu mohol zostať a slúžiť ľuďom.

Veľa majstrov to urobilo. V okamihu, keď vycítia, že čoskoro budú dokonalí, upútajú sa na nejakú nedokonalosť, len aby tu zostali. Ináč pre nich tento breh nie je. Keď sa pretrhnú všetky putá, loď odpláva na druhý breh, nemôže tu zostať. Zachovajú si teda jedno puto, nejaký vzťah, nejakú slabinu a nedovolia jej aby zmizla. Kruh nebude úplný, zostane medzera. Pomocou nej zostanú. V momente, keď sa kruh uzavrie, zmizne vám z očí. Nevidíte ho, nemáte ho vo svojom zornom poli, dostal sa nad vás - niekam, kam preniknúť nemôžete.

Mahávíra, Buddha, Krišna aj Ježiš, všetci sa narodili nedokonalí, lebo narodenie patrí k nedokonalosti. Ježiš hľadal rovnako ako vy, bol horčičným semienkom rovnako ako vy. Až neskôr sa stal stromom, obrovským stromom, v ktorého korune sa ukryli milióny nebeských vtákov. Dokonalí sa nerodia. Keď ste dokonalí, prevteľovanie sa vás netýka.

Tak ako je grécka myseľ zdrojom vedy, je všetka mystika z Indie. Ak je vo vašej podstate grécke myslenie, je pre vás vôbec nemožné pochopiť Indiu, lebo vyzerá absurdne. Všetko čo hovoria vyzerá, že nie je dokázateľné, čokoľvek vyhlasujú, vyzerá nezmyselne. Aristoteles bude v Indii úplným cudzincom, lebo verí v definície, presné vymedzenia a rozdiely. Verí zákonom protikladov, že dve protikladné veci nemôžu byť postavené spolu: ... človek nemôže byť zároveň mŕtvy aj živý. Zdanlivo má pravdu. Hinduisti však veria v protiklady. Tvrdia, že človek je živý aj mŕtvy zároveň, lebo život a smrť nie sú dve veci, nedajú sa oddeliť. Grécka myseľ je matematická, indická je mystická.

Ježiš znova a znova opakuje: "Neprišiel som staré písma poprieť, ale naplniť." Ale ktoré písma? Nikde to nevysvetľuje. Ak prišiel naplniť Starý zákon, je to čudné, lebo ho popiera skoro stále. V Starom zákone záleží na odplate - Boh je mstivý, strach je podstatou Starého zákona a jeho náboženstva: mali by ste byť bohobojní! Ale Ježiš hovorí: "Boh je láska." Lásky sa nemožno báť, láska a strach nejdú dohromady. Keď sa bojíte, ako by ste mohli milovať? Strach je pre lásku jedom a smrťou. Zo strachu môže vzniknúť nenávisť, nie láska.

V Starom zákone sa teda zbožný človek Boha bojí, v Novom ho miluje. Láska a strach, dve celkom odlišné dimenzie. Ježiš povedal: "Hovorí sa, že keď vám niekto zraní jedno oko, vyrazte mu obe. Ja vám však hovorím, že ak vás niekto udrie na jedno líce, nastavte mu aj druhé." Toto je celkom nežidovské. Podobné odkazy na lásku a súcitiť nájdete len v Upanišádach, v Dhammapadam - Buddhových výrokoch.

Ja som svetlo, ktoré je nad vami všetkými.

Som všetko.

Všetko zo mňa vzišlo a všetko sa ku mne vráti.

Rozotni kus dreva - som tam,

zodvihni kameň - a mňa tam nájdeš.

Tisíce podobných výrokov sa dajú nájsť v Upanišádach, v Gíte, u Buddhu, ale v Starom zákone nenájdete ani jednoduché prirovnanie. Tento výrok je Védam

nanajvyš príbuzný. Ježiš sa ako Žid narodil, žil a zomrel - ale len čo sa týka jeho tela. Ináč ho možno pokladať za hinduistu. Nenájdete rýdzejšieho hinduistu, lebo základ náboženstva Upanišád je jeho základom, vybudoval na ňom celú štruktúru svojho učenia.

Židia hovorili: "Boh je stvoriteľ a tento vesmír je ním stvorený a stvorené sa nikdy nemôže stať stvoriteľom. Ako by sa obraz mohol stať maliarom? A báseň básnikom? Nemožné! Človek je stvorenie a Boh stvoriteľ. A tento odstup sa nikdy nestratí, zostane medzi vami medzera, priestor. Môžete sa Bohu viac alebo menej približovať, ale nikdy sa ním nestanete." Toto je základ židovského myslenia.

Védy však hovoria: "Boh je stvorené, medzi Bohom a stvoreným nie je rozdiel. Nevytvoril vesmír, ako keď básnik skladá báseň, ale je to vzťah, aký je medzi tanečníkom a tancom - sú jedno. Keď prestane tanečník tancovať, tanec zmizne. Keď zmizne tanec, nie je ani tanečník. Vesmír nie je oddelený, je jednotný. Vesmír nebol stvorený v čase a ukončený, je vytváraný každým okamihom, lebo je to vlastné bytie Boha. Rovnako ako sa pohybujete, spievate a milujete, Boh tvorí - každým okamihom. A stvorenie od neho nie je nikdy oddelené, je to jeho pohyb, tanec." Preto môžu Upanišady vyhlásiť: "Aham Brahmasmi." Upanišady a proroci, ktorí prišli na toto tajomstvo, môžu povedať: "Som Boh." A nikto si nemyslí, že by išlo o rúhanie - je to pravda.

Pocit, že ste Boh, sa uskutoční len keď celkom zmizne vaše ego, "ja", keď už nie ste, keď je "dom prázdny" a "čln prázdny". Potom si zrazu uvedomíte, že ste všetkým. Keď sa len zúčastňujete, len ste tu prítomní, potom máte hranice, osobnosť, a vaše vyhlásenie je klamné. Keď však "ja" zmizne, keď prídete o ego, len vtedy môžete pocítiť, že ste všetkým. Ježišove vyhlásenie vychádza z Upanišád.

Stvoriteľ a stvorené nie sú dvojce, ale jedno. Ďalej, podľa bežnej logiky, nie je časť nikdy rovná celku. Keby bol svet mechanický, bola by to pravda, ale Védy učia, že existencia je organickou jednotou, a tam platí iná matematika. Preto mohli vyhlásiť: "Som Boh - aj keď som len časť a on je celok." Neexistujete ako oddelená jednotka, ako ostrov, ale ako vlna v oceáne, ako organická jednotka, ste jedným. Bez oceánu existovať nemôžete, ale ak je vaše porozumenie hlboké, potom chápete, že oceán tiež nemôže existovať bez vás. Vidíte vlnu, ale od oceánu ju neoddelíte - sú organickou jednotou.

Podľa Véd je stvorené organicky jednotné so stvoriteľom, svet bez Boha existovať nemôže. Tomu dokážu porozumieť aj židia a moslimovia. Ale hinduisti hovoria ešte niečo navyše, totiž, že Boh nemôže existovať bez sveta. Svet na ňom závisí a on na svete, je medzi nimi hlboký milostný vzťah: navzájom na sebe závisia a naplňajú sa, sú jedným. Naplnenie je také dokonalé, že ich nemožno oddeliť a odlúčiť.

Prorok, ktorý došiel poznanie, môže vyhlásiť: "Aham Brahmasmi, Ana'l Haqq - som Boh." A tým jednoducho oznamuje: "Ja a táto existencia nie sme dvojce. Nájdete ma kamkoľvek pôjdete, kdekoľvek ma môžete nájsť. Podoba sa môže rôzniť, ale budem tam ja." To isté hovorí Ježiš: "Rozotni kus dreva - som tam, ..." Nenájdete tam formu, syna Márie a Jozefa. Nájdete tam bytie - a Ježiš hovorí: Som bytie. Mení sa moja podoba, ale nie ja.

Som všetko ...

Rozotni kus dreva - som tam,
zodvihni kameň - a mňa tam nájdeš.

To sú Védy samé - organická jednota. Preto si hinduisti nelámu hlavu s chrámami, svoj chrám si môžu urobiť kdekoľvek. Stačí položiť kameň pod strom - akýkoľvek kameň, nafarbia ho na červeno a majú Boha, ktorého môžu uctievať. Postačí akýkoľvek strom, rieka alebo hora, čokoľvek - lebo: "Som všetko ... Rozotni kus dreva - som tam, zodvihni kameň - a mňa tam nájdeš." - načo si robiť starosti? Urobia si Boha na dva, tri týždne, uctievať ho, a potom, keď splnil svoju funkciu, pokojne ho zahodia hoci do rieky, pretože je všade, stačí vziať akýkoľvek kameň. Bytie, nie podobu Ježiša, je možné nájsť všade. Bytie je Boh.

Keď kvitne strom, kvitne Boh, keď raší semienko raší Boh, keď plynie rieka, plynie Boh. Nie je to osoba, je to čisté bytie, existencia sama, existuje vo všetkom, nie na konkrétnom mieste. Nemá príbytok, nemá adresu. V istom zmysle nie je nikde, lebo je všade. Nedá sa presne vymedziť. Len niečo, čo má formu, čo sa od niečoho líši, sa dá presne stanoviť.

Židovský Boh je veľmi osobný. A kdekoľvek je osobnosť, je aj ego. Neuposlúchnete ho - a naveky budete trpieť v pekle. Boh je panujúcou silou a celá existencia je otroctvo. Sloboda je Božou prirodzenosťou, nie vašou, sloboda nie je pre vás.

Ježiš hlása pravý opak, že Boh nie je osoba, že je energia, samotná životná sila, ktorú Bergson volal "élan vital" - existencia ako taká. A kdekoľvek niečo existuje, existuje tam Boh, lebo nič iné existovať nemôže.

Ja som svetlo, ktoré je nad vami všetkými.

Som všetko.

Všetko zo mňa vzišlo a všetko sa ku mne vráti.

V tejto sútre hlása: "Som Boh, nie jeho syn. Som zdrojom všetkého, som alfa i omega. Všetko zo mňa vzišlo a všetko sa ku mne vráti." Toto sú rýdze Védy. Takéto vyhlásenia nájdete len v Gíte a Upanišadách. To isté hovorí Krišna Ardžúnovi: "Som všetko, zdroj všetkého. Všetko zo mňa pochádza a všetko sa vo mne rozpúšťa. Zahod' svoje ego a odovzdaj sa mi." Hovorí sa, že slovo Kristus je podobou mena Krišna. V Bengálsku sa doteraz Krišnovi hovorí Kristo, lebo "Krišna" nie je niečie meno, znamená, čo dosiahol. Rovnako Buddha nie je meno, je to absolútne dosiahnutie, osvietenie. Slovo Buddha znamená toho, ktorý sa prebudil. Krišna znamená toho, ktorý je stredom sveta. "Krišna" znamená magnetický stred, toho, kto priťahuje, kto je teraz centrom celej existencie. "Kristus" má rovnaký význam. Ježiš získal prívlastok Kristus, keď sa stal stredom sveta. Tu vyhlasuje: "Som stred, som všetko ..." Ako Krišna. Krišnove výroky v Gíte sa Ježišovým podobajú, ba sú totožné.

Ďalšie, čo musíte pochopiť je, že Védy vás berú takých, akí ste, lebo odmietanie by bolo odmietnutím Boha samotného. Odmietnutie znamená, že sa musí čosi urobiť: takí akí ste, ste zlí, niečo sa musí odrezať a zahodiť. Takí akí ste, nie ste prijímaní a vítaní. Budete sa musieť zmeniť, len tak budete prijateľní.

Védy hovoria, že takí akí ste, ste vítaní. Nič sa už robiť nemusí - predstava, že sa niečo má robiť, je príčinou vašej biedy, lebo čokoľvek urobíte, zavedie vás do sveta. Preto hinduisti tvrdia, že kvôli karme - karma znamená konanie - ste vo svete. Karma neznamená, že niečo robíte zle, karma jednoducho znamená, že niečo robíte. Ste vo svete, lebo venujete príliš veľa pozornosti robeniu toho či onoho.

Nevenujte príliš veľa pozornosti konaniu, ale bytiu. Nepremýšľajte, čo sa má

urobiť, myslíte len, kto ste. Védy nie sú o morálke, nestarajú sa, čo je morálne a nemorálne. Nemajú žiadne Desatoro, nič neprikazujú, nehovoria o tom, čo by sa malo. Hovoria, že takí akí ste, ste vítaní - ste dobrí, prekrásni a ozajstní. Problém nie je, že vás odmietajú ostatní, ale že odmietate sami seba. A keď sa odmietate, nachádzate sa v bludnom kruhu. Potom sa budete snažiť zdokonaľiť, ale nič sa zdokonaľiť nedá, lebo ste Bohom samým. Potom sa ocitnete v biede, pretože zdokonalenie nie je možné.

Takí akí ste, ste božskí. Ako by sa mohlo božské zdokonaľiť? A keď sa pokúšate zdokonaľiť božské, tak pôjdete od života k životu a budete sa stále zdokonaľovať a nikdy sa nezdokonaľíte, zostanete stále tí istí. Je to ako behanie na mieste - myslíte si, že rýchlo bežíte a niekam dobehnete, lebo sa potíte a ťažko dýchate, a pritom sa nepohnete z miesta.

Celý život bežíte, ale nikam nedôjdete, lebo nie je kam. Nezdokonaľujete sa, lebo sa zdokonaľiť nedá. To vrcholné, čo je vo vnútri vás, sa nedá zdokonaľiť - neexistujú na to žiadne "ďalej" a "lepšie", ako učia Védy. Hovoria, že ste božskí. Treba si to len uvedomiť, nie sa o to pričiniť. Jednoducho musíte pohliadnuť dovnútra do seba a uvedomiť si kto ste. Problém nie je v tom, že ste zlí, ale že sa na seba nedívate. Problém je v poznaní, nie v konaní. Problém je v správnej perspektíve, z ktorej máte sami seba uvidieť.

Je to podobné, akoby ste diamant učili, ako sa má stať drahým kameňom, a diamant by sa toho chytil a začal sa snažiť. Len tá myšlienka je prekážkou. Všetko jeho úsilie bude márne, lebo už najvzácnejším kameňom je. Až diamant konečne pochopí márnosť svojho úsilia, tak od neho celkom upustí a uvedomí si, čím je. Problém bude vyriešený.

Pribehol raz jeden chlapík k psychiatrovi a hovorí: "Pán doktor, musíte mi pomôcť. Už to presahuje všetky medze. Strácam pamäť. Nepamätám si, čo sa stalo včera, vôbec neviem, čo som hovoril dnes ráno. Pomôžte mi, lebo sa zbláznim!"

Psychiater sa spýtal: "Kedy ste začali mať tieto ťažkosti? Odkedy si ich uvedomujete?"

Celý zmätený na neho muž pozrel: "Aké ťažkosti?" - okamžite zabudol.

V tom to je: zabudli ste na seba. Nech urobíte čokoľvek, vytvorí to karma, a karma je cyklus, koleso: jedna karma vedie k druhej. Je to koleso, ktoré sa točí stále. Karma vás nikdy nemôže zaviesť k oslobodeniu, lebo už oslobodení ste. Toto sa najťažšie chápe: že už teraz ste slobodní a voľní.

Prichádzajú za mnou ľudia a ja im prikazujem, aby urobili to alebo ono, lebo mi nebudú rozumieť, keď im poviem, že už sú oslobodení. Musím ich poslať urobiť to či ono, aby som ich unavil, aby sa jedného dňa cítili všetkým úsilím takí vyčerpaní, že za mnou prídu s tým, že už nič robiť nechcú. Len potom im môžem povedať, že nie je treba robiť nič. Ale keď ste prišli na začiatku, potrebovali ste toho veľa urobiť. A keď poviem, že nie je čo robiť, prejdete k niekomu inému, kto vám dá na vedomie, že je.

Nie je treba robiť nič. Ste božskí celkom takí, akí ste. To sú Védy. Nie je to morálka, ale rýdza zbožnosť. A preto na svete nie je veľa ľudí, ktorí učia a uctievať učenie Véd. Védy sa nemôžu stať svetovým náboženstvom, ako kresťanstvo alebo islám - lebo vy hlboko potrebujete niečo robiť. Lebo sami seba neprijímate, odmietate sa. Musíte dosiahnuť nejaký cieľ.

Prečo k tomu v ľudskej mysli došlo? Je to kvôli detstvu, ktoré si každý prežije skoro rovnako, líši sa len v maličkostiach. Ináč má detstvo jeden základný prvok, ktorý spôsobuje celý problém. Ide o to, že žiadne dieťa nie je prijímané také, aké je. Narodí sa dieťa - tiež ste boli deťmi - a spoločnosť,

rodičia, matka, otec, bratia a ľudia okolo vás okamžite začali meniť, nech ste krajší, morálnejší a lepší. Takí akí ste, ste zlí. Niečo sa s vami musí urobiť, len potom budete prijateľní.

A dieťa postupne začne cítiť, že nie je prijímané také, aké je. Keď urobí niečo dobré, keď poslúcha, prijímané je, ak urobí niečo zlé, keď neposlúchne, je odmietané, nikto ho nemá rád, všetci sa naň hnevajú. Naučí sa, že ide o konanie, nie o bytie. Urob niečo správne a každý ťa bude milovať, si na svete vítané, urob niečo zle a každý ťa bude odmietat', hnevať sa na teba, všetky dvere sa ti zabuchnú. O dieťa nejde. A keď dieťaťu zatvoria dvere dokonca matka a otec - čo povedať tomuto čudnému svetu? - keď ani tí, ktorí ho milujú, nechápu jeho bytie ...

Dieťa sa naučí, že žiť na tomto svete znamená zachovávať základnú podmienku: malo by sa vedieť chovať, robiť vždy to správne a nikdy to zlé. To v ňom vytvára hlboké odmietanie samého seba, lebo tie zlé veci sa vynárajú ďalej - keď len poviete, že je niečo zlé, tak to nezmizne, ale objavuje sa ďalej. Dieťa sa potom začne cítiť previnilo a odmieta sa. Hovorí si: "Nie som vôbec dobré a poslušné. Som zlé dieťa." Problém je v tom, že veci ktoré pokladáme za zlé, sú prirodzené a nutne zostávajú súčasťou osobnosti - dieťa sa ich zbaviť nemôže.

Každé dieťa sa začne hrať so svojím pohlavím. Je to príjemné, telo sa cíti blažene. Ale vo chvíli, keď to urobí, každý ho hneď zarazí - každého to uvádza do rozpakov. Otec i matka ho zarazia, možno mu aj zviažu ruky, aby to nemohlo robiť. Dieťa sa potom cíti hlboko zmätené. Čo teraz? Má rado ten pocit, teší ho, ale keď ho vyhľadáva, každý ho odmieta. Je zlé a rodičia ho trestajú. Majú moc.

"Deje sa niečo zlé", myslí si dieťa. "Možno, že len ja robím túto špatnosť, nikto iný to nerobí." O ostatných nič nevie, preto začne cítiť vinu. "Celý svet je dobrý, len ja som zlé". Je to veľmi hlboký problém.

Dieťa vie, kedy má hlad, lebo o svojom hlade vie viac ako vy. Lenže podľa doporučenia lekára, podľa zvyčajnej lekárskej praxe sa musí kŕmiť každé tri hodiny. Píše sa to v knihách, vy ste ich čítali a ste osvietený rodič, a teda každé tri hodiny, podľa budíka, ho musíte nakŕmiť. Pozrite sa na deti, keď sú násilím krmené: jedlo odmietajú, ústa neotvárajú a mlieko im steká po brade - nechcú nič zjesť. Neprehltnú nič, lebo vedia, kedy majú hlad. Nežijú podľa zvyklostí, podľa hodín, nevedia, čo tvrdí vaša lekárska veda. Hlad nemajú, to je všetko - a vy im jedlo nútíte. A keď hlad majú, plačú, jedlo im nedáte, lebo nie je ten pravý čas. Kto má rozhodnúť, dieťa alebo vy?

Keď rozhodnete vy, vytvárate v ňom pocit viny, lebo dieťa si bude myslieť, že je niečo zle: "Keď som malo byť hladné, nie som, keď by som hlad mať nemalo, mám." Svätý Augustín povedal: "Odpusť mi Bože, lebo čokoľvek je dobré, nikdy nerobím a čokoľvek je zlé, urobím vždy."

Takto sa však modlí aj každé dieťa. Vy rozhodujete a vytvárate vinu: dieťaťu sa na záchod nechce a vy ho nútíte. Cvičiť dieťa v chodení na záchod znamená cvičiť v ňom pocit viny - ani si nedokážete predstaviť, čo robíte. Skúste si to sami - keď sa vám nechce, čo narobíte? A keď sa nechce dieťaťu, nútíte ho a presviedčate, prehovárate a podplácate - skúšate všetky možné spôsoby. Vytvárate v ňom pocit viny: niečo je zle, niečo nie je správne. Dieťa sa cíti previnilo a nič s tým nemôže robiť.

Nevie ako na to, lebo telo sa nedá ovládať vôľou. Dieťaťu sa nechce ísť spať, cíti sa plné života a chce behať, a vy mu kážete, aby išlo spať. Čo narobíte, keď sa necítite ospalo a niekto vám nariadi : "Bež spať!" Môžete zavrieť oči - ale keď otec a matka odídu, dieťa je jednoducho ponechané v priepasti, čo má

robiť? Ako má poslúchnuť príkaz? Ako má byť dobré a poslušné?

Vytvára sa hriech a dieťa je pomaly otrávené. Začne si uvedomovať: "Nie som dobré. Všetko je zle - nech urobím čokoľvek, je to zle." Keď sa hrá, je zlé, lebo robí hluk, ruší vás. Keď sedí ticho v kúte, zase je niečo v neporiadku: "Nie si choré?" Vždy je zlé len preto, že je bezmocné, nič neznamená, a vy máte moc. Je stále zmätené, nedokáže si vybrať, čo robiť má a čo nie. A čoskoro odmieta všetko čo je zlé a núti sa ku všetkému, čo si myslí, že je dobré. Nasadí si masku a hlboko v podvedomí si po celý život nesie všetky rany.

Preto keď hovorím, že ste božskí takí, akí ste, nemôžete mi uveriť. Veď nie ste ani len obyčajne dobrí - ako by ste mohli byť dokonca Bohom? Boh znamená vrcholné dobro. Nebudete ma počúvať a pôjdete za iným učiteľom, ktorý vás bude odsudzovať, ktorý vám povie, že ste previnilí, že ste zavrhnutiahodní hriešnici. Potom budete spokojní: má pravdu, lebo vy sami cítite to isté. Preto uctievate ľudí, ktorí vás odsudzujú a pozerajú na vás ako na červy, špinavé a ohavné. Keď zbadáte, ako sa okolo takzvaného svätého zhlukuje hromada ľudí, vždy tam nájdete tento dôvod: každého odsúdi. Povie vám: "Ste hriešni a keď ma nebudete počúvať, budete zvrhnutí do pekla." Cítia, že má úplnú pravdu, lebo ide o váš pocit, on s vami len súhlasí. Kedykoľvek vás zatracuje, cítite sa dobre.

Aká absurdita! Aký nezmysel! A ku všetkému sa cítite nesvoji, keď vám niekto povie: "Ste skvelý človek a ja vás beriem - nech už ste akýkoľvek, beriem vás takého aký ste. Božské si zvolilo byť takým, vo vás si Boh zvolil byť takým, takto vo vás existuje - a ja ho prijímam, vôbec nič z vás neodmietam. Akceptujem váš sex, vašu zlosť a nenávisť, vašu žiarlivosť. Akceptujem vás celých, lebo cez toto prijatie, až keď ste úplní, dosiahnete jednotu - tá božská jednota okamžite transcenduje všetku žiarlivosť, hnev, sex a chamtivosť. Nikto nemôže chamtivosť transcendovať - človek sa musí stať jednotným, až tým dôjde k transformácii.

Preto Židia nemohli Ježišovi odpustiť, lebo zo všetkých najviac vytvárajú vinu. Celý svet to robí, ale so Židmi sa to nedá porovnať. Celý svet podľa nich existuje kvôli Adamovi a Eve - že spáchali prvotný hriech. Narodili ste sa z Adama a Evy a ich hriechu, človek sa rodí v hriechu - hriešnosť zostáva ústredným pojmom. Ako môžu prijať, že ste Boh? Bohu sa môžete priblížiť, ak sa kajáte, ak sa snažíte byť dobrí. Potom vás Boh otec prijme, ale takí akí ste, prijateľní nie ste, ste mu ďaleko vzdialení a musíte byť zvrhnutí.

Čím zhrešili Adam a Eva? Boli neposlušní. Lenže prečo by mal byť Boh posadnutý ich neposlušnosťou? - lebo každý otec je ňou posadnutý a Boh nie je nič iné, než vesmírny otec. Ale nemohol by to brať trochu menej vážne? Veď čo vykonali? Len zjedli jedno jablko zo stromu, ktorý im zakázal. Boh sa zdá byť veľmi egoistický, lebo ego je vždy posadnuté poslušnosťou: "Poslúchajte ma, ja som zákon. Keď neposlúchnete, zraníte moje ego." Boh však nemôže mať ego, nemôže trvať na poslušnosti. Musel to byť kňaz, nie Boh, čo celý príbeh vymyslel.

A tak sa cítite previnilo: narodili ste sa v hriechu, ste hriešni, od samého zrodu ste hriešnikmi. Nezostáva vám nič iné, než sa nablýskať, tu a tam prikrášliť a vôbec, nejako sa urobiť prijateľnými.

Podľa Véd hriešni nie ste - môžete byť nevedomí, ale nie hriešni. Ide o celkom odlišný prístup: Boh nie je proti vám - možno vy proti nemu - a vôbec sa vám nehodlá mstiť. Keď ste nevedomí, keď sa nachádzate v neznalosti, svoje problémy si vytvárate sami, sami si škodíte. Keď sa spýtate hinduistov, povedia vám, že ste sa dostali do ťažkostí, lebo ste zjedli ovocie zo stromu nevedomosti, nie poznania. Človek môže byť nevedomý - je, lebo si sám seba nevedomuje, nevie, kým je - a potom je všetko zle. Ale hriech to nie je.

Zbožnosť teda znamená získavať viac svetla, viac poznania, viac uvedomenia. Nie viac morálnosti a cnosti, cnosť vás bude nasledovať ako tieň. Keď ste nevedomí, pôjde za vami hriech, lebo z nevedomosti nemôže vzísť nič iné, vtedy sa dajú len robiť chyby.

Hriech je ako chyba. Je to, ako keď niekto sčíta dva a dva a vychádza mu päť - nie je to hriech. Pokiaľ si niekto myslí, že dva a dva je päť, myslíte, že bude zvrhnutý naveky do pekla? Je to chyba, omyl, ale nie "hriech". Musí sa to naučiť, musí sa na všetko začať dívať zo správnej perspektívy - nevie matematiku, to je všetko.

Védy učia, že ste nevedomí, jednoducho ignorujete sami seba. Keď sa stanete vedomými, budete Bohom. Niet iného Boha okrem vás. Nejde však o egoistické vyhlásenie, lebo k tomu môže dôjsť len keď "ja", centrum, zmizne a stane sa všetkým.

Ježiš povedal:

Ja som svetlo, ktoré je nad vami všetkými.

Som všetko.

Všetko zo mňa vzišlo a všetko sa ku mne vráti.

Rozotni kus dreva - som tam,

zodvihni kameň - a mňa tam nájdeš.

Je to jeden z najpoetickejších Ježišových výrokov. Rád by som vás upozornil, že človek ako Ježiš je viac básnikom ako filozofom, teológom alebo matematikom. Je skôr básnikom a ak nebudete uvažovať jeho básnictvo, celkom opomeniete jeho poslanstvo. Keď niečo hovorí básnik, môžete mu prepáčiť, lebo si poviete, že je len básnikom. Ale keď niečo povie svätý, beriete to veľmi vážne, lebo je toho viac v stávke.

Ježiš je básnik, básnik najvyššieho. A všetci, ktorí dosiahli najvyššie, sú básnikmi. V poézii nejde o presnosť, poézia je vágna, preto je ňou možné vyjadriť veľa. Ale u básnika si musíte pamätať, že hovorí o tajomstve.

Hinduisti nikdy nezabili žiadneho osvieteného, lebo vedeli, že všetko, čo osvietení hovoria, čo tvrdia, je básnický spôsob vyjadrenia. Nesmie sa to analyzovať, ináč z toho bude hlúposť. Ide o básnický výrok, nie o vedecké konštatovanie.

Kresťania sa ale vždy snažili dokázať, že robil zázraky: že premenil kameň na chlieb, že oživil mŕtveho, že urobil to a tamto, ... Prečo toľko trvajú na zázrakoch? Takému Buddhovi sa nikdy nevenovala pozornosť ako tvorcovi zázrakov, nikto sa nikdy nestaral, či nejaké zázraky dokázal vykonať alebo nie. Prečo na tom tak trvajú u Ježiša? Ak niekto dokáže, že žiadne zázraky nevykonal, tak to všetko stratí zmysel - a kresťanstvo zanikne. Kresťanstvo akoby nezáviselo na Ježišovi, ale na jeho zázrakoch. Zázraky majú byť dôkazom, že je Synom božím.

Žiadny zázrak však nič nedokáže. Zázraky v skutočnosti dokazujú nevedomosť tých, na ktorých robia dojem, nič iné. Pokiaľ ja viem, Ježiš nikdy nič také nerobil. Nebol taký hlúpy, aby vás presviedčal pomocou zázrakov. Diali sa okolo neho zázraky omnoho väčšieho významu, než by ste si mysleli. Áno, slepí začali vidieť, nešlo však o fyzický zrak, týka sa to duchovnej slepoty. Áno, mŕtvi ožili, ale nešlo o ich telá, týka sa to vás, ktorí si len myslíte, že ste nažive a pritom nie ste. Oživil mnohých, navrátil ich k životu z ich mŕtvolnej existencie. A toto je väčší zázrak, lebo ostatné zázraky zanedlho dokáže aj lekárska veda.

Nejde o telo, telom by sme sa v skutočnosti zaoberať nemali. Ježiš robil zázraky, ale duchovné, týkajúce sa vnútorného bytia. Ste slepí, lebo sa nedokážete vidieť. Aký zrak máte? Akéže má oči človek, ktorý nevidí sám seba?

Ježiš vám dal zrak, pohliadli ste do vnútorného sveta. Dal vám oči, správne - ale nie oči, ktoré sa dívajú na tento svet. Pochopte to. Nikdy neurobil zo žiadneho kameňa chlieb, lebo by to bola hlúposť. Nasledovníci ale zázraky vyhľadávajú, lebo nechápu osvietenie a kristovstvo - vidia len kameň ako sa mení na chlieb. Vnímajú len tento svet a keď sa niečo urobí s hmotou, je to pre nich dôkaz. Preto ľudia idú radšej za kúzelníkmi než za osvietenými ľuďmi, nasledujú ľudí, ktorí vedia kúzla. Ale všetky kúzla sú zbytočné, nič nedokazujú. Dokazujú vašu nevedomosť, a že ten druhý je vychytralý a zneužíva vás.

Ježiš ale nebol žiadny chytrák, tak nevinného človeka nikde nenájdete. Nebol vychytralý, nerobil zázraky, nebol kúzelníkom a nemal záujem zneužiť vašu nevedomosť.

Jedna žena raz prenášala cez hranice fľašu whisky. Na hraniciach ju zastavil colník a pýtal sa, čo má v taške. "Svätenú vodu", odpovedala.

Colník však bol podozrievavý, pozrel do tašky a našiel v nej fľašu whisky.

Žena zvolala: "Zázrak! ..."

Keby sa také zázraky okolo Ježiša skutočne stali, potom by aj samotní Židia uverili, že ide o božského človeka, lebo Židia sú materialistickí ako nikto iný. Boli by sa do Ježiša priam zbláznili. Lenže Ježišovi pozornosť nevenovali.

Človeka, ktorý koná tieto zázraky nemožno nenasledovať, lebo každý je chorý a bojí sa smrti, každý má ťažkosti - a Ježiš je ten pravý: aj keď zomriete, znova vás oživí, keď ste chorí, uzdraví vás, ... - s takým človekom je všetko možné. Celý národ by ho nasledoval. Ale nestalo sa tak a ukrižovali ho.

Prečo? Lebo zázraky sa síce diali, ale nie viditeľné. Len tí, čo boli blízko, ich mohli pocítiť. Keď vás oživím, pôjde o niečo medzi mnou a vami, nikto iný si nič nevšimne. Nikto iný nespozná, že som vás oživil vo vašom vnútornom svete, bude to záležitosť len medzi nami. Nie je možné nič dokázať, lebo ide o neviditeľný jav. Ježišovi učeníci začali obchádzať ľudí a hlásať: "Videli sme zázraky: kto nemohol vidieť, uvidel, kto bol mŕtvy ožil!" - začali hovoriť o zázrakoch, ktoré patria vnútru. Zázraky sa skutočne diali, ale Ježišovi učeníci ich nemohli nikomu dokázať. Ako by ste dokazovali, že ste zhliadli svoje vnútro? Nedá sa to vyfotografovať, nikto iný nič nedosvedčí. Kvôli tomu sa Ježiš dostal do ohniska záujmu. Vyzeral, že je falošný, že nie je pravý, autentický spasiteľ. Ľudia očakávali zázraky. Ani pri ukrižovaní sa nič sa nestalo, zomrel rovnako ako obaja zločinci - jednoducho ako obyčajná ľudská bytosť. Nič božské sa nestalo, z nebies nebol zoslaný ani lúč svetla, ani zem sa nezatriasla, ani Boh sa nerozhneval, ... Vôbec nič! Boží syn bol ukrižovaný a Boh zostal ticho.

Preto Židia nič nezaznamenali: mali ho za falošného spasiteľa, lebo pri ukrižovaní nič nedokázal. Ukrižovanie bola skúška, malo sa dokázať, či pochádza od Boha alebo nie. Vidiaci ľudia však aj tu videli veľký zázrak. Ostatní čakali, že sa stane niečo vonkajšie, ale nič také sa nestalo. Opomenuli vnútorný úkaz, ktorý sa pri ukrižovaní stal. Videl ho len málokto - tento človek všetko prijímal. Trpel a prijímal to, trpel a naďalej zostával naplnený láskou - to bol zázrak. Dokázal sa modliť aj za tých, ktorí ho zabíjali - to bol zázrak, najväčší, aký sa kedy na zemi stal.

"Bože, odpusť im, lebo nevedia čo robia. Netrestaj ich, sú predsa nevedomí." Toto je najväčší zázrak pri ukrižovaní: celé telo trpí a umiera - ale predsa je stále plné lásky. Toto je božské. Preukázal, že je Synom božím, lebo jeho súcit

zostal rýdзи. Jeho súcit sa nedal otráviť, ani jeho modlitba a srdce sa nedalo narušiť a zničiť. Čokoľvek ste vykonali, akceptoval. Neodmietal vás - ani v momente utrpenia a nešťastia vás neodmietol. Povedal: "Odpusť im, veď nevedia čo robia."

Zázraky sa diali, nešlo však o zázraky, ktoré sa dajú vidieť očami, išlo o zázraky, ktoré môže pocítiť len srdce.

Rovnako ako existuje vnútorná slepota, existuje aj vnútorné malomocenstvo. Ste ohavní, ale sami ste sa zohavili: týrate sa vinou, ste plní strachu, žiarlivosti a úzkosti - toto je malomocenstvo. Ako červ vyžiera váš vnútorný svet, vo vnútri máte zívajúcu ranu. Ježiš liečil, ale išlo o privátnu záležitosť. Dochádza k nej medzi majstrom a jeho žiakom, nikto iný si to neuvedomí. Aj žiak si všetko uvedomí až neskôr. Majster vie hneď od začiatku, že je rana vyliečená, žiakovi nejaký čas trvá, než si uvedomí, že už je zdravý.

Ježiš hovorí: "Ja som všetko." Tiež ste všetko - Ježiš len vyjadruje niečo, čo by mal vedieť a cítiť každý. Ste všetkým, ste zdrojom všetkého a všetko smeruje k vám. Ježiš je len predstaviteľom vás samých. Nehovorí nič o sebe, hovorí o vás. Hovorí: "Som všetko." Čo má na mysli? Naznačuje vám, že sa tiež môžete stať všetkým. Už všetkým ste, ale neuvedomujete si to.

Vaša bieda spočíva v skutočnosti, že si nepamätáte, kto ste. Potrebujete si pamätať sami seba, nič iné nepotrebuje. Musíte sa stať vedomejšími, mať viac vedomia. Musíte pozdvihnúť svoje vedomie na vrchol, z ktorého jasne uvidíte. V tej chvíli budete osvetlení, ani kúsok nezostane tmavý, celá vaša bytosť bude žiariť v plameňoch. Potom pochopíte Ježiša, Buddhu, Krišnu alebo aj mňa, lebo všetko naše úsilie smeruje k tomu, aby ste si uvedomili kto ste.

Nezabudnite na tieto slová. Nechajte nimi rozochvievať svoje srdce zas a znova, lebo ich vibrácie otrasú vašim semienkom:

Ježiš povedal:

Ja som svetlo, ktoré je nad vami všetkými.

Som všetko.

Všetko zo mňa vzišlo a všetko sa ku mne vráti.

Rozotni kus dreva - som tam,

zodvihni kameň - a mňa tam nájdeš.

16. Chuť pudingu

Ježiš povedal:

Ktokoľvek je mi nablízku,
je nablízku ohňu,
ktokoľvek je mi vzdialený,
je vzdialený kráľovstvu.

Ježiš povedal:

Príďte,
lebo ľahké je moje jarmo
a vlúdne moje panovanie.

Ježiš povedal:

Kto pije z mojich úst,
ten takým ako ja sa stane,
a i ja ním sa stanem,
a veci skryté budú mu odhalené.

Ako otrok sa človek rodí a zostáva ním po celý život - otrokom túžob, žiadostivosti, otrokom tela či mysle, v tom nie je rozdiel. Od chvíle, keď prídete na svet, až do smrti, prebieha neutíchajúci zápas proti otroctvu. Zbožnosť spočíva v slobode. Zbožnosť ako taká je sloboda a voľnosť. Napriek tomu človek pokračuje v hre so sebou samým, ohlupuje sa, lebo je to ľahké.

Byť celkom slobodný je veľmi ťažké. Je na to potrebná kryštalizácia vo vašom vnútri, je treba nájsť stred. Práve teraz vo vás nič také nie je, nie ste vyhranená bytosť - ste len chaos. Podobáte sa skôr zhromaždeniu, nie jedincovi. Občas vás niektorá z túžob premôže a stáva sa tak predsedom zhromaždenia. Len za pár minút je však odstránená, zvrhnutá, a ovládne vás iná. Identifikujete sa s každou z nich. "Toto som ja", hovorievate.

Keď je pri moci sex, stávate sa sexom, keď stojí v čele hnev, ste hnevom, ak ich nahradí láska, stanete sa ňou. Nikdy si neuvedomíte fakt, že nemôžete byť ani tým, ani oným - sexom, hnevom, láskou. Stotožňujete sa s vodcom, ste vždy na strane toho, kto je v tej chvíli pri moci. Predsedníctvo sa stále strieda - len čo je túžba naplnená, je zvrhnutá z trónu. Na jej miesto sa vyštverá iná, ďalšia v poradí, vysmädnutá, hladujúca, dožadujúca sa. Stotožňujete sa s každou z nich, s každým so svojich otroctiev.

Pri koreni celého toho otroctva je stotožnenie sa, a nebudete voľní, kým sa ho nezbavíte. Sloboda znamená prestať sa stotožňovať s telom, mysľou, srdcom, nech sa to už volá akokoľvek. Základná skutočnosť, ktorej musíte porozumieť - človek sa rodí a zostáva otrokom, od prvých chvíľ kričí a volá po naplnení svojich túžob. Prvou vecou, ktorú dieťa urobí po svojom príchode na svet je to, že sa rozplače. Tak je to po celý zvyšok života - plač pre to či ono. Dieťa plače kvôli mlieku, vy možno kvôli palácu alebo luxusnému autu, alebo kvôli niečomu celkom inému, ale plač zostáva. Utícha až po vašej smrti.

Celý váš život je jedným dlhým plačom - to je dôvod, prečo je v ňom toľko utrpenia. Zbožnosť vám dáva kľúč ku slobode, ale pretože ste otrokmi a život v putách je pre vás pohodlný a príhodný, vytvárate si predstierané náboženstvá, ktoré vám namiesto slobody dávajú len nový typ zotročenia. Kresťanstvo, hinduizmus, buddhizmus či islám, v stave v akom sú, zoštátnené a organizované, predstavujú len nový spôsob uväznenia.

Ježiš je sloboda, Mohamed je sloboda, Krišna i Buddha, ale nie buddhizmus, islám, kresťanstvo, ani hinduizmus. Rodí sa nové nevoľníctvo - už nie ste len otrokmi svojich prianí, myšlienok, pocitov a inštinktov, ale stali ste sa otrokmi kňazov. Len čo vám prinášajú falošné náboženstvá, vo vás sa nemení nič.

Raz bol Hodža Nasreddin veľmi prenasledovaný veriteľmi. Narobil kopu dlhov u mnohých ľudí a nevedel ako sa ich zbaviť. Spýtal sa teda svojho právnicka a ten mu, ako to už právnicki vedia, poradil takto: "Máš len jedinú možnosť, Nasreddin - vystroj svoj vlastný falošný pohreb. Nechaj, nech sa rozkrikuje po celom meste, že si zomrel, a potom uteč. Veritelia ti dajú pokoj, keď sa dozvedia, že si po smrti."

Na Nasreddina sa tá myšlienka zapáčila. Usporiadal teda svoj pohreb. Ležal v truhle a celé mesto sa zhromaždilo, aby mu dalo posledné zbohom. Smutne sa s ním

rozlúčil prvý veriteľ, druhý, ..., ale deviaty zrazu vytiahol zbraň a vykrikol: "Aj keď si mŕtvy, aj tak ťa zastrelím. Len ako drobné vyrovnanie." Nasreddin v tej chvíli vyskočil z truhly a volal: "Prestaň! Zaplatím, zaplatím!"

Nemôžete sa hrať so smrťou, nedá sa oklamať, nedá sa podviešť. A vy si myslíte, že môžete falošne žiť, keď sa tak nedá ani zomrieť? Keď nie je možné predstierať smrť, je takmer nepredstaviteľné predstierať život. Len okolo seba vytvárate viac utrpenia, nič sa tým nevyrieši, všetko sa vám mení v čím ďalej tým neprehľadnejšiu hádanku.

Čím intenzívnejšie hľadáte riešenie, tým viac šialenstva vzniká, lebo v hĺbke srdca ste si vedomí, že podvádzate. Chodte do chrámu ... boli ste tam aspoň raz ozajstne? Je to predstierané náboženstvo, len určitý spôsob, ako pred ostatnými dať najavo svoju zbožnosť. Ale čomu to pomôže? Chrám sa mení v otroctvo - ceremónia, ničím iným nie je.

S náboženstvom sme zohrali tu najodpornejšiu hru, hru, pri ktorej sme zo slobody vykovali okovy. Preto je človek ako Ježiš alebo Krišna taký nebezpečný: nedá vám falošný život, dá vám skutočnosť.

Preto Ježiš hovorí: "Ktokoľvek je mi nablízku, je nablízku ohňu ..."

Aký oheň má na mysli? Taký, v ktorom nemôže vydržať vaše terajšie ja, kde zmiznete celí. Tomu davu, ktorým teraz ste, nesmie byť dovolené zotrvať, lebo práve on je vaším utrpením a mukou. Musí zmiznúť, rozplynúť sa vo vykryštalizovanom strede.

Oheň je alchymistický pojem, čokoľvek má vykryštalizovať, zušľachtiť sa, musí ním prejsť. Aj zlato najprv musíte roztaviť, tým sa prečistí - nadobudne rýdzosť - a potom ho môžete odliat do ľubovoľného tvaru. To isté sa bude diať s učeníkom: majster je oheň, a vy sa musíte roztaviť tak, aby sa všetko zlé spálilo, a dobré sa rozpustilo a zjednotilo. Potom vykryštalizujete.

Majster je spočiatku ohňom, až potom cez neho prichádza večné ochladenie. Začiatok je však žeravý - odtiaľ sa vynára strach. Je ľahké priblížiť sa ku kňazovi - je rovnaký ako vy. Dobré viete, že nehrozí nebezpečenstvo, je ľahké prejsť ceremóniami. Ale prísť k Ježišovi je ťažké: blížite sa k ohňu, a čím ste bližšie, tým viac cítite, ako vás spaľuje. Keď sa učeník dostane skutočne blízko - zbiera odvalu, prichádza bližšie a bližšie a necháva oheň pracovať - prechádza pecou. Ježiš je taviaca pec.

Len čo však vyjde von, je to niekto celkom iný: hlučný dav zmizol, a on sa stal celkom iným kovom. Východzí materiál sa stal cennejším, železo sa zmenilo na zlato - došlo k transformácii. Keď hovorím o transformácii, myslím tým niečo, čo je nesúvislé s minulosťou. Ak existuje stále nejaká náväznosť na to, čo bolo, nie je to mutácia, len modifikácia. To je to, čo robíte vy.

Modifikujete sami seba po troškách, tu v tom, tu v onom. Je to zošívanie, zaplátavanie - nikdy nie revolúcia. Nakoniec vám to aj tak nepomôže, zaplátavanie je zaplátavanie - nikdy nedôjde k transformácii. V niečom sa o málo zmeníte, ale celok zostáva taký ako predtým. Je natoľko mocný, že ani tá trocha nového dlho nevydrží. Skôr či neskôr ho celok absorbuje a nové sa zmení na staré. Snažíte sa svoju osobnosť len vylepšovať, ale to vás ku zbožnosti neprivedie. Zbožnosť nie je vylepšenie. Koho to vlastne vylepšujete? Vy ste tá choroba, a len túto chorobu sa snažíte vylepšiť. Môžete ju nalakovať a nafarbiť, dať jej masku - ani škaredosť sama nemusí potom vyzeráť taká škaredá - ale choroba pretrváva.

Transformácia znamená nespojitosť s minulosťou, nie je to žiadna záplata, celkom sa rozpustíte a vznikne niečo nové. Preto Ježiš hovorí: znovuzrodenie,

vzkriesenie. Staré je preč a na jeho miesto nastúpilo nové, ktoré ale nevzniklo zo starého, je to úplne nové - preto zrodenie. Neznamená to pokračovanie toho čo bolo v modifikovanej podobe. Nie! Staré zmizlo a uskutočnilo sa niečo, čo nebolo nikdy predtým. Medzi nimi leží hlboká trhlinka: minulé je odhodnené a nové nadchádza bez akéhokoľvek kauzálneho spojenia. Je to veľmi ťažké pochopiť, lebo výcvik mysle založený na vede u vás spôsobil posadnutosť kauzalitou, príčinnosťou.

Myslíme si, že všetko má svoju príčinu - dokonca, že Buddha a Ježiš vyplynuli z predošlého vývoja, z minulosti. Kdeže! Ak sa domnievate, že Buddha je výsledkom tradície, nepochopili ste vôbec nič. Žiadna minulosť neexistuje. Buddha je absolútne nový - nikdy predtým tento človek neexistoval. Bol tu Guatama Siddhárta, ale nikdy Buddha. Staré zapadlo do ničoty a nové z nej vyšlo. Nezrodilo sa zo starého, len prišlo na jeho uvoľnené miesto, lebo staré zmizlo a uvoľnilo priestor. Nové prišlo z neznáma, našlo miesto, prázdny priestor v srdci, mohlo vstúpiť.

Je to podobné, ako keď v tmavej izbe otvoríte okno alebo dvere. Tma v tej chvíli zmizne, do izby vtrhlo svetlo, vstúpilo slnko. Zmenila sa temnota, ktorá tam bola predtým, na toto svetlo? Nie! Jednoducho sa stratila a svetlo vošlo. Čakalo vonku za bránou, dvere sa otvorili a ono mohlo vojsť dnu - bolo treba len otvoriť.

Kedykoľvek meditujete, snažíte sa o také otvorenie, rovnako pri modlitbe. Všetko staré, všetka tma sa rozplynie a zavládne svetlo. Svetlo, ktoré už nijako nesúvisí s minulosťou, rovnako ako temnota nesúvisí s ním. Sú to nespojité, odlišné dimenzie, celkom rozdielne existencie. Je to zázrak, ktorému veda nemôže porozumieť, lebo myslí v pojmoch modifikácie, zmeny, následnosti. Náboženstvo myslí v pojmoch nesúvislosti, transformácie a mutácie.

Nemôžete sa stať Ježišom alebo Buddhom - ale prekážka ste vy sami. Musíte byť dokonale spálení, zničení raz navždy. Keď k vám Ježiš zostúpi, nezostane z vás nič. Budete sa cítiť tak, ako keby vaša minulosť bola len snom, ktorý sa vám sníval, nikdy ste to neboli vy, stará identita je zlomená.

Preto je Ježiš podobný ohňu. Keď sa sa k nemu priblížite, buďte pripravení zomrieť, lebo pre vás môže znamenať len smrť. Len potom je možné znovuzrodenie. Ak sa bojíte zomrieť, od takého človeka utečte. Nepribližujte sa k nemu - je nebezpečný, je ako priepasť: roztrasiete sa závratou a zrúтите sa do nej.

Ježiš hovorí: "Ktoľvek je mi nablízku, je nablízku ohňu ...", nablízku smrti, umieraniu. Staré zaniká, menej kvalitný kov sa rozpúšťa. Hovorí však aj niečo iné. Ak dokážete zničiť žiaru, oheň Ježiša, Buddhu či Krišnu, stane sa pre vás náhle možné i to druhé.

Ak učeník dokáže prejsť ohňom svojho majstra, otvorí sa pred ním zrazu nový svet: kráľovstvo Božie, kráľovstvo nesmrteľnosti, večného, skutočného života.

Preto hovorí Ježiš: "Ktokoľvek je mi nablízku, je nablízku ohňu, ktokoľvek je mi vzdialený, je vzdialený kráľovstvu." Keď od neho utekáte, utekáte zároveň od najvyššieho kráľovstva, ktoré mohlo byť vaše. To je problém: príťažlivá a odpudivá sila majstra. Niekedy cítite, že chcete ísť bližšie, vtedy, keď vás zláka kráľovstvo - ale len čo sa dostanete dosť blízko, pocítite oheň a utekáte.

Len čo sa raz dostanete do blízkosti osvieteného človeka, budete sa týmto problémom trápiť po zvyšok života: najprv ako sa priblížiť, a potom ako ujsť. Len čo ste ďaleko, premýšľate o tom, ako sa znova dostať do blízkosti kráľovstva - vo veľkej vzdialenosti účinok ohňa mizne - lebo toto kráľovstvo je nutné dosiahnuť, v ňom je naplnenie. Bez neho zostáva nenaplnenie, neukojenie, ako

jalové lono, z ktorého sa nikto nezrodil, zostávate neplodní a bezvýznamní, nezmyselní, bez neho bude váš život len nočnou morou, nepovedie nikam - pobežíte rýchlo ako vietor, ale nedobehnete k žiadnemu cieľu. Len v jeho blízkosti zrazu pocítite ako rozkvitnúť, ako dôjsť rozpuku.

To sa môže stať len v blízkosti majstra, ktorý už vydal kvety. Len tu sa vaše semienka začnú nepokojne vrtieť vo svojich mŕtvych púzdrach. Začnú proti ním bojovať, rozbijú ich steny a vyrašia zo zeme, aby sa dostali k slnku. Ale len vtedy, keď ste pripravení prejsť ohňom. V tom je problém žiaka: keď príde k majstrovi, v tú chvíľu celá jeho myseľ i telo pomýšľajú na útek. Nájde si pre to veľa rozumových zdôvodnení, jeho myseľ sa bez prestania zaoberá otázkou, ako utiecť od tohto muža, ktorý sa zdá byť taký nebezpečný. Keď to žiak urobí, začne po majstrovi znova cítiť túžbu.

Musíte sa rozhodnúť, a je to konečné rozhodnutie, lebo potom sa už nedá cúvnuť. Len čo ste raz v ohni, nie je možné sa už vrátiť späť. Keď ste skutočne v intímnom vzťahu k Ježišovi, nedá sa už nič robiť. Prišiel bod bez návratu, lebo už vtedy, keď prechádzate ohňom, môžete chvíľami zazrieť kráľovstvo. Potom už oheň nie je ohňom, potom ste šťastní a požehnaní. Pocítite vďačnosť k človeku, ktorý sa vám stal ohňom. A nie sú to už len letmé pohľady z diaľky - teraz je kráľovstvo naozaj blízko.

Len čo ho raz, hoci len letmo, zazriete, bolestné plamene utíchajú. Sú teraz naopak utišujúce, natoľko, že ste nič upokojujúcejšie v živote nepoznali. Keď však utečiete zo samej hranice, tesne pred skokom do taviacej pece, vrátite sa do rovnakých trápení ako predtým.

Nie ste na tomto svete noví, nikto nie je. Ste rovnako starí ako on, dokonca starší, lebo ste žili aj v iných svetoch. Ste vekovítí ako vesmír. Vaše bytie trvá od večnosti, lebo čokoľvek raz existuje, v existencii zotrúva - nie je spôsob, ako uniknúť. Ste integrálnou časťou celku od nepamäti. Žili ste blízko mnohých Buddhov, blízko mnohých Ježišov a Mohamedov. A vždy vás trápil rovnaký problém.

Vábili vás, keď ste sa o nich dopočuli. Kým ste boli veľmi, veľmi ďaleko, pôsobili na vás magnetickou silou. Ako ste sa však blížili krok za krokom, narastal váš strach, lebo tu bol oheň. Rozhodli ste sa utiecť - preto doteraz bezcieľne blúdite po tomto svete. Raz sa však musíte rozhodnúť ohňom prejsť, lebo nie je iná cesta. Preto svoju bytosť upokojujete v blízkosti falošných majstrov, ktorí oheň nepredstavujú: vydávate sa kňazom, idete do chrámu, mešity a kostola, robíte obrady a všetky ostatné druhy predstierania, len aby ste ušli Ježišovi či Krišnovi, lebo s nimi nastáva skutočné - skutočné, naozajstné sa deje len cez oheň.

Musíte byť očistení, celkom bez zvyšku rozpustení tak, aby prišla prázdnota. Do tejto prázdnoty potom vstúpi lúč stvorenia, Boží lúč, a budete naplnení. Potom už nie je žiadne trápenie, žiadna dukkha, utíchnu muky. Nachádzate sa vo večnej blaženosti, prichádza extáza. Nedeje sa to cez niečo: je to teraz vaša prirodzenosť, vaše najvlastnejšie bytie. Keď dôjde k extáze cez niečo iné, nemôže byť večná, lebo "niečo", čokoľvek, môžete stratiť, keď je spôsobená niečím vonkajším, môže byť len chvíľková, nie trvalá.

Extáza a blaženosť s vami môžu byť stále, večne, bez časového obmedzenia len vtedy, keď ste ich uskutočnili ako svoje bytie - potom vám ich nikto nemôže vziať. Také bytie však vyžaduje kryštalizáciu, prečistenie, alchymistickú transformáciu. Staré musí uvoľniť miesto novému, minulosť zomrieť, aby sa mohla zrodiť budúcnosť. Je to rozhodnutie, ktoré musí učeník prijať.

Ktokoľvek je mi nablízku, je nablízku ohňu,
ktokoľvek je mi vzdialený, je vzdialený kráľovstvu.

Pamätajte, že kdekoľvek pocítite žiaru ohňa, rozhodujete sa - tu leží miesto, kam je treba ísť a skočiť. Kedykoľvek cítite len útechu, ujdite - môže tu byť kňaz, nikdy majster. Kňazi vás vždy utešujú a upokojujú, preto v nich nachádzate zalúbenie.

Prichádzate ku kňazovi pre útechu, veď život je taký trpký. Kňaz je terapeut, sedatívum. Počúva vás a radí: "Nemajte obavy. Modlite sa a Boh urobí všetko ostatné." Hovorí k vám medovými slovami: "Žiadny strach, Boh je súcitný, zľutovný. Všetky hriechy vám budú odpustené." Vyhovorí vám aj strach zo smrti: "Nebojte sa, duša je večná, pre ňu neexistuje smrť." Keď trpíte neznesiteľným pocitom viny, ponúkne vám prostriedky a spôsoby, ako sa očistiť, čosi ako: "Darujte chrámu nejaké peniaze, darujte kostolu ... Darovať je dobré, takto odčinite svoje hriechy. Urobte nejaký dobrý skutok: postavte nemocnicu alebo školu, choďte a oddajte sa službe masám, chudobným, utláčaným alebo chorým."

Každý kňaz pozná cesty, ako vás utešiť, ale nie je v nich ani štipka transformácie. Môžete opustiť svoj obchod alebo kanceláriu a stať sa sociálnym pracovníkom, môžete sa vydať na misiu k zaostalým národom, ale zostávate pritom až do plaču rovnakí - staré a zažité pretrváva. Môžete prestať vykorisťovať a namiesto toho slúžiť do úmoru, ale staré je tu - zostáva zachovaná kontinuita.

Boli ste lakomí a zhromažďovali bohatstvo. Teraz dávate plnými rukami - ale čo sa zmenilo? Mohli ste sa znechutiť vlastným lakomstvom a nahradili ste ho rozdávaním, najprv ste chamtivo brali druhým, teraz dávate - ale pritom nijako nezmenení, vnútorné bytie neprešlo žiadnou transformáciou. Ľudia vás budú vysoko ceniť, kritici zmĺknu, všetci uznajú, že je z vás úplne iný človek, ale toto nie je zmena. Je to len spôsob odvrhnutia viny, ktorú ste na seba uvalili prílišným zneužívaním druhých.

Darovanie sa stáva akýmsi ventilom, dáva vám pocit, že ste dobrí, ale je to skutočne len pocit. Boli ste zlí a teraz sa jednoducho snažíte vyrovnať misky váh, v čele neochvejne stojí vychytralá myseľ, uvažujúca v pojmoch matematiky, rovnováhy, kupeckých počtov. Aká zmena vo vás prebehla? Peniaze boli dôležité predtým a sú dôležité aj teraz. Boli dôležité, preto ste ich hromadili, teraz sú dôležité, preto ich rozdávate.

Predtým ste hromadenie považovali za veľmi vhodné, prospešné zamestnanie, bola to tá najdôležitejšia vec pod slnkom - boli ste posadnutí peniazmi. Posadnutosť vás doteraz neopustila: dávate, a domnievate sa, že tak slúžite ľuďom, ale vaše peniaze zostávajú bez zmyslu. Zmenilo sa len to, že pozitívny vzťah k bohatstvu, lakomosť, sa zmenil na negatívny. Ale vy ste sa nezmenili, vy nie - predtým bol váš prístup pozitívny, teraz je negatívny.

Venovali ste sa sexu, naplňal váš život. Teraz sú z vás brahmačarijovia, zástancovia celibátu. Ste presýtení ženami a mužmi, skoncovali ste s tým všetkým. Skutočne? Len prístup sa zmenil. Zčať žiť v celibáte vám nijako nepomôže, stále ste to vy, vy a znova vy. Pamätajte si, kedykoľvek sa pozitívne stane negatívnym, získate mylný dojem, že ste iní. Ale je to, ako keď človek stojí na hlave: je to stále on.

Raz sa priateľ Hodžu Nasreddina, Abdullah, chystal na zbožnú púť do Mekky. Bol už starý, ale nedávno sa oženil s mladou dievčinou, ktorá bola neobyčajne krásna. Radostné rozochvenie z cesty mu preto kalili obavy, že by mu žena mohla

byť neverná. Kúpil teda pás cudnosti a svoju ženu do neho zamkol. Objavil sa však problém, kde dať kľúč. Vziať ho so sebou na cestu sa nezdalo byť najvhodnejšie. Navyiac by ho stále upomínal na ňu a na tu hroznú príležitosť ... Premýšľal, premýšľal a nakoniec sa vydal ku svojmu priateľovi Nasreddinovi.

Ten už bol vtedy skoro deväťdesiatročným starcom, a každý vedel, že nechal ženy. Nasredin v jednom kuse prekypoval odsúdením k mladým ľuďom, ktorým hovorieval: "Márňte svoj život. Sex je neužitočná strata času, nič viac, nevedie to nikam."

Preto za ním Abdullah prišiel a vysvetľoval: "Nasreddin, mám starosti. Moja žena je mladá a je ťažko jej veriť, a preto som ju radšej zamkol pásom cudnosti. Ty si vždy podporoval brahmačarju a si mojím najlepším priateľom, preto kľúč od neho chcem zveriť tebe."

Nasredin odvetil: "Som ti veľmi vďačný, že vo chvíli obáv si si spomenul na mňa, a uisťujem ťa, že kľúč nemôže byť v lepších rukách. Tvoja žena bude v bezpečí."

Abdullah odišiel a šťastný, že to dobre dopadlo, sa vydal na cestu. Len o hodinu neskôr však za sebou začul dupot oslích kopyt. Keď sa jazdec priblížil, uvidel v sedle Hodžu Nasreddina, ako zadychčaný a spotený rýchlou jazdou volá: "Abdullah! Abdullah, dal si mi nesprávny kľúč!"

Tu vidíte, ako to dopadne s negatívnou myšliou. Keď môžete zmeniť pozitívny prístup na negatívny, môžete to urobiť aj opačne. Ide len o dva póly jednej mysle. Asi by vás prekvapilo, ako brahmačarijovia hlásajúci celibát a mnísi bez ustania myslia na sex: do úmoru ho zavrhujú, ale práve preto sa ním neprestanú zaoberať ani na chvíľu. Je možné odhodiť oboje, pritakanie i zavrnutie, ale nie je možné uskutočniť nemožné, zvoliť si jedno a zaprieť druhé. Čokoľvek je zapierané, upevňuje svoje pozície, kto potláča, zároveň udržiava potláčané pri živote a umožňuje mu rásť a silnieť.

Môžete sa celej veci zbaviť naraz, to sa dá, ale potom nie ste ani brahmačarija, ani oddaný stúpenec pohlavných radovánok, jednoducho ste ušli od oboch extrémov, nie ste ani to, ani ono. Potom nie ste ani muž, ani žena. To má na mysli Ježiš, keď hovorí "eunuchovia Boží": boli odvrhnuté obe polarities.

Hodža Nasreddin zomrel a len o šesť mesiacov neskôr sa lúčila so životom jeho žena. Boli vždy tým najchamtivejším párom v celom údolí. Nasreddinova žena si zavolať susedku a povedal jej: "Počúvaj, Rehama, je treba, aby si ma pochovala v mojich čiernych hodvábnych šatách. Ale sú skoro nové a materiál je drahý, urob to preto takto: zadnú časť šiat jednoducho odstrihni a uši si z nej niečo pre seba. Prieči sa mi nechať zničiť takú látku, je krásna, nová a stála spústu peňazí. Neboj sa, nikto si to nevšimne, lebo v truhle budem ležať na chrbte."

Susedka namietala: "Ľudia možno nie, ale čo tam, na zlatom schodišti, kam spolu s mužom vstúpíte, tam sa vám budú všetci posmievať."

Žena sa však rozosmiala: "Nemaj strach, na mňa sa dívať nebudú. Pochovala som Nasreddina bez nohavíc!"

Chamtivec zostáva chamtivcom a zúrivec zúrivcom, pamätajte si, že prejsť na opačný pól je nanič. Je pre vás ľahké uchýliť sa k predstieranému náboženstvu, lebo práve ono tento opačný pól vždy veľmi zdôrazňuje. Keď máte zlosť, radí vám: "Majte zľutovanie, milujte bližneho svojho ako sami seba. Buďte priateľskí, zbavte sa hnevu - budete odmenení." Ak ste lakomí, doporučí: "Ovládnite svoju chamtivosť, vyplatí sa vám to na onom svete." Príťažlivosť a pôvab takých rád spočíva v tom, že sa v skutočnosti odvolávajú na vašu lakomosť, lebo sľubujú

vysokú návratnosť. Darujte, konajte dobročinnosť! Keď dáte jednu rupiu na tomto svete, bude odmenená miliónom rupií na onom. Tak pracuje falošné náboženstvo: pomáha vám na ceste k opačnému extrém, na ceste ľahkej a pohodlnej.

Myseľ rada takto prechádza z jednej strany na druhú, lebo sa jej každá vec začne skoro prejedat'. Opak má príchut' nového, dáva príležitosť k pohybu. Sledujete polaritu.

Existuje zásadný rozdiel medzi pravým a falošným náboženstvom: falošné vám pomáha dôjsť k opačnému extrém, ale to nie je transformácia. Pravé náboženstvo vám pomôže spáliť všetky polaritu. Preto skutočné náboženstvo znamená oheň, prudký a páľčivý. Ako hovorí Ježiš:

Ktokoľvek je mi nablízku, je nablízku ohňu,
ktokoľvek je mi vzdialený, je vzdialený kráľovstvu.

Keď túžba, pozitívna či negatívna, zmizne, je kráľovstvo tu. Ani teraz nie je ďaleko, je už dlho vo vás samých. Len vaše túžby, ktorými ste posadnutí, vám bránia ho vidieť. Keď nie sú vaše oči zaslepené túžbou po tom či onom, keď nehorujete pre sex alebo proti nemu, keď nie ste posadnutí jedlom alebo hladovaním, potom vás objíma prostota bez prianí a túžob, vaše oči nezaslepuje žiadny dym, sú čisté a jasné, schopné vidieť. V tomto jase nájdete kráľovstvo. Je vo vnútri a vždy bolo, ale váš zrak je preplnený túžbami. Oči máte zaslepené, preto ste nikdy nepoznali priezračnosť vnútorného sveta. Oči, v ktorých nie je túžba, sny, nádej ani frustrácia, len živá prázdnota - takými očami môžete po prvý raz letmo nazrieť.

Blízko Ježiša, blízko osvieteného muža musíte prejsť ohňom. Spáli vaše túžby - negatívne aj pozitívne, patriace tomuto i onomu svetu. Zničí vaše nádeje, lebo cez ne túžby prežívajú. V skutočnosti spáli aj vašu budúcnosť s minulosťou a zanechá vás len "tu a teraz". Už nie je žiadne predtým ani potom, nič, čím by ste sa mohli zaoberať. Energia sa obracia dovnútra, prichádza konverzia, transformácia. Nie je k čomu sa obracať vo vonkajšom svete. Minulosť je bezcenná, mŕtva, budúcnosť ešte neprišla - kam ísť? Musíte sa vydať dovnútra. Energia sa musí hýbať. Keď nenachádza žiadny priechod navonok, obracia sa do stredu. Tam je kráľovstvo Božie.

Ježiš povedal:
Príďte, lebo ľahké je moje jarmo
a vlúdne moje panovanie.

Tejto vete musíte porozumieť čo najhlbšie a pamätať si ju, pretože vám pomôže. Kedykoľvek prídete k niekomu ako Ježiš, vynorí sa v mysli otázka: "Prečo sa odovzdať tomuto mužovi? To vyzerá na otroctvo!" A zrazu sa to celé javí ako rozpor, lebo Ježiš predsa stále tvrdí: "som tu, aby som vás vyslobodil, aby som vám dal neobmedzenú voľnosť - a potom žiada odovzdanie sa. Zjavné protirečenie. "Nech mi ju teda dá hneď teraz. Prečo by som sa mal niekomu odovzdávať? Prečo z neho robiť vládca? Prečo by guru alebo majster mali byť pánmi mojej duše a môjho bytia? Načo?"

Ježiš hovorí:
Príďte, lebo ľahké je moje jarmo
a vlúdne moje panovanie.

Hovorí tým: "Iste, viem, že budete mať pocit, že toto je tiež druh otroctva." Ale ak vás neoslobodí Ježiš, ako by ste chceli dosiahnuť skutočné oslobodenie?"

Poznali ste len otroctvo. Nech už ste sa vydali ktorýmkoľvek smerom, našli ste len ono. Zakúsili ste ho aj v mene lásky, ktorá sľubovala, že bude oslobodením, ale nebola. Pozrite sa na ktorýkoľvek manželský pár - bolo a je to zotročenie a veľmi ťažký chomút. Pátrali ste vo svete po slobode a všade ste vystavali väzenie, nech ste urobili čokoľvek. V mene slobody existujú všetky druhy nevoľníctva: je ním národ, rasa i náboženstvo. Láska - takzvaná láska je tiež zotročením. Každý nesie bremeno príliš mnohých otroctiev. Potom prichádza Ježiš a tiež žiada, aby ste sa vzdali, podvolili. Samozrejme, že vám myseľ tvrdí: "Aj toto bude otroctvo."

Ježiš to nepopiera, lebo v tejto chvíli, v tomto stave mysle, nie ste schopní chápať, čo to je oslobodenie. Preto hovorí: "Príďte, lebo ľahké je moje jarmo ..." To je všetko čo sľubuje. Nehovorí: "Dám vám voľnosť hneď teraz." K tomu môže tiež prísť, ale on sľubuje jediný: "... ľahké je moje jarmo a vlúdne moje panovanie."

Jarmo vášho života je ťažké a všade okolo je plno pánov, ktorým podliehate a ktorí prikazujú. Sú navyše nebezpeční a divokí: ako levy, ktoré sa na vás vrhnú a roztrhajú na kusy. Ježiš vysvetľuje: "V tejto chvíli môže byť povedané len toľko, čomu budete rozumieť: moje jarmo nie je ťažké, zdrvujúce." A keď vás napadá: "Prečo sa vzdávať?", tak volíte proti slobode. Volíte jednoducho svoje staré otroctvá v mene slobody, lebo ani vaša myseľ a túžby nie sú ničím iným než okovami. Nemôžete sa z nich dostať bez cudzej pomoci.

Ste vo väzení už tak dlho, že vám pripadá ako domov. Je strážené tak dobre, že nie je možné ujsť, kým vám nepomôže niekto mimo neho, niekto, kto ušiel už predtým a pozná cestu von.

Majster nie je nikto iný, než ten, kto bol tiež uväznený na rovnakom mieste ako vy, ale nejako sa mu podarilo ujsť, našiel dvere, zámok, kľúč, objavil spôsob - teraz vám môže byť veľmi užitočný. Keď spíte tvrdým spánkom, nedokázate sa sami prebudiť. Je potrebný vonkajší impulz - niekto, nie mechanická pomôcka, ale živý človek, prebudený majster musí prísť, aby vám zabránil spriadať nové a nové sny, aby s vami neprestával triasť.

Ježiš hovorí: "Nakoniec dostanete slobodu, ale práve teraz vám môžem sľúbiť len toľko, že moje jarmo bude ľahké a moje panovanie vlúdne." Ale vy ste si vybrali panovanie omnoho krutejšie, len sa pozrite okolo seba.

Do kancelárie raz prišiel veľmi pokorný, drobný, ponížený a nezdravo vyzerajúci človek. "Počul som, že potrebujete nočného strážnika", vysvetlil.

Riaditeľ si ho prezeral s nedôverou: "Ano, potrebujeme, ale musí to byť človek stále nepokojný, hlavne v noci. Niekoho, kto nedôveruje ani svojim rodičom, rodený skeptik. Potrebujeme takého, ktorý nemá skutočných priateľov, vyhľadáva len problémy a bez prestania počúva kde čo šuchne, polovičného neurotika, z ktorého, len čo ho raz vyburcujete, sa stane diablom v ľudskej podobe."

Človečik vstal a povedal: "Tak to vám pošlem svoju ženu."

Takto zmýšľa o svojej žene muž, a rovnako ona o ňom - manželstvo je tyrania. Ale rovnako, ak si to uvedomíte, vás ťaží každá vaša túžba a bez prestania vás ženie za zbytočnými cieľmi. Ak neuposlúchnete príkaz, budú problémy, ak áno, čaká vás frustrácia. Každá túžba je vládca, a sú ich milióny. Končíte ako stratená existencia, zúbožený otrok miliónov otrokárov. Sú tvrdí a bezohľadní, každý z nich vás poháňa za svojím vlastným cieľom, bez najmenšieho ohľadu na

vás. Pokiaľ nechcete poslúchnuť, odpykáte si to, odmietnutá túžba vás len tak ľahko nepustí, lebo ide o otázku nadvlády. Pokiaľ pôjdete jej smerom, budete frustrovaní, lebo dosiahnete možno ciele svojej túžby, ale nikdy to nie je váš cieľ. Koniec koncov ani neviete, ktorý cieľ je skutočne váš, lebo nepoznáte sami seba.

Vzdať sa znamená vybrať si jediného majstra, ako svojho pána, proti miliónom pánov z radov túžob a inštinktov. Jeho panovanie je vlúdne, a to z mnohých dôvodov: v prvom rade preto, že je len jeden. Už vo chvíli, keď sú dvaja, spoznáte trápenie, a mať ich milión, znamená trvalý zmätok a utrpenie. Obdržíte milión rozkazov a budete vlečení všetkými možnými smermi, prepukne vo vás chaos. Tak vzniká šialenstvo - neviete čo robiť, koho nasledovať a koho nie. Chamtivosť tvrdí: "Nemysli na tento okamih, uvažuj dlhodobo! Spor, lebo peniaze znamenajú bezpečnosť. Kto ti pomôže, až budeš starý? Len stále zhromažďuj peniaze." A sex zas: "Buď tu a teraz, v tejto chvíli, dopriavaj si! Len sa naplno oddaj pôžitkom. Život uteká, prečo myslieť na starobu?" Hnev hovorí: "Zabi, hneď zabi toho človeka!" Ale je tu strach, ktorý nabáda: "Nerob to, keď budeš zabíjať druhých, zabijú oni teba. Buď zdvorilý, usmievaj sa. Si predsa dobrý človek, žiadny vrah a kriminálnik."

Každá túžba bojuje proti všetkým ostatným. Čo robiť? Je toľko pánov a len jeden otrok. Je dobré vybrať si jediného pána. Prínajmenšom utíchne sbor miliónov hlasov. Len Ježišov hlas je treba nasledovať. Navyiac na neho môžete preniesť všetku zodpovednosť. A on hovorí: "Ľahké je moje jarmo ..."

Prečo ľahké? - lebo aj keď vás žiada, aby ste sa mu odovzdali, požaduje kapituláciu len preto, aby vás oslobodil od ostatných pánov. Len čo sa vy oslobodíte od svojich túžob, on odstráni svoje jarmo. Ponúka vám dočasné riešenie, ktoré umožní prechod. Len čo raz odhodíte všetky priania, nebude už treba, aby ste sa vzdávali. Majster sám povie: "Teraz zahodte aj toto podvolenie sa, lebo ste osvietení vo svojom vlastnom svetle, vo svojej vlastnej pravde."

Ježiš povedal:

Príďte, lebo ľahké je moje jarmo
a vlúdne moje panovanie.

Ježiš povedal:

Kto pije z mojich úst, ten takým ako ja sa stane,
a i ja ním sa stanem, a veci skryté budú mu odhalené.

Odovzdanie sa je pre žiaka spôsob, ako sa sám stať majstrom. Keď sa odovzdáte absolútne, v tomto veľkom a čistom okamihu sa zjednotíte so svojím majstrom, lebo tu nie je žiadny konflikt, žiadny rozpor. Vtedy zmizne ego, jeho "cesta" je u konca, zbavili ste sa ho. Vtedy, keď "nie ste", vtedy je to odovzdanie - keď poviete: "Ja nie som, ty si, veď ma kamkoľvek sa ti zapáči ... Nebudem rozhodovať, len ty budeš. Budem ťa nasledovať ako tieň, budem slepý vo svojej viere. Aj keby si povedal: "Vrhni sa do priepasti, zabi sa!", splním tvoj príkaz a zomriem. Nikdy z mojich úst nevyjde "nie". Moje áno je úplné, konečné a absolútne." Takéto absolútne "ano" je odovzdanie sa.

Čo to znamená? Znamená to, že vaše ego už vo vás nemá kde a ako zotrvať, stratilo zmysel, neposkytujete mu potravu. Ak, hoci len na jediný okamih, dokážete "nebyť", dvere sa otvoria a vstúpi do vás Ježiš, prenikne vás Buddhove svetlo.

Prečo máte obavy z odovzdania sa? - lebo odovzdanie otvorí dvere k vašej bytosti a urobí ju zraniteľnou. Máte strach z vonkajšieho sveta, žili ste zavretí vo svojej tmavej komore tak dlho, že ste sa jej prispôsobili, zjednotili sa z temnotou. Bojíte sa svetla. Keď otvoríte dvere, môže sa stať, že nebudete schopní vidieť vôbec žiadne svetlo. Žiara vás oslepí natoľko, že zatvoríte oči. Desí vás, že keď sa odovzdáte, vstúpíte na neznámu cestu. A myseľ má vždy hrôzu z neznáma. Ale neznáme je Boh, je to Ježiš. Ježiš je poslom neznámeho, lúčom, prichádza zo slnka, ktoré môže byť veľmi, veľmi ďaleko, ale jeho lúč zaklopal na vaše dvere. Odovzdanie sa znamená otvoriť ich.

Kto pije z mojich úst ...

Sú to krásne, symbolické slová. Milenci pijú jeden druhému z úst. To je bozk, hlboký bozk: piť víno tela z úst druhého. Sať jednu z najomamnejších látok, s ktorou sa žiadny alkohol nemôže merať. Rovnaký jav existuje aj na duchovnej úrovni: žiak pije z úst majstra. Nie je to telesný fenomén, odohráva sa až v najhlbšom jadre bytosti, kde sa žiak stretáva s bytím svojho učiteľa, kde zovrú v náručí jeden druhého, kde sa pobozkajú. To má na mysli Ježiš:

Kto pije z mojich úst, ten takým ako ja sa stane,
a i ja ním sa stanem, a veci skryté budú mu odhalené.

Ježiš veľmi často používal symbolické pojmy spojené s jedlom a pitím. "Zjedz ma a vypi, vstrebať ma celkom do seba", hovoril. To je pravý význam jeho podobenstva: nechaj ma vojsť dovnútra, stráv ma tak bez zvyšku, až sa stanem časťou tvojho bytia - a potom už nie je žiadny učeník a žiadny majster, rozdiel zmizol. Nie je už pán ani otrok, žiak sám sa stal učiteľom. Potom som vy a vy ste Ježiš. Stal sa vami a vy ním. Rozdiel, ktorý vás oddeľoval, zmizne. Nikdy tu vlastne z Ježišovej strany nebol, len z vašej.

Odovzdanie sa znamená, že aj vy zboríte stenu, že ste pripravení na stretnutie. Rovnako ako v prípade milencov: aj pri fyzickej láske musíte obetovať svoje ego - hoci len na chvíľu, ale musíte sa zjednotiť s milovanou osobou. V tomto okamihu vaše telá nie sú dve, vytvorili celok, jediný kruh. Na jediný okamih sa stretávajú, zmiesia sa jedno s druhým, splývajú spolu, nie sú to dve odlišné existencie. Čoskoro sa opäť oddelia, lebo pre telá nie je možné spojiť sa večne, to dokážu len duše.

Duša nie je hmotná a pevná. Je ako svetlo sviečky, ktorú zapálite vo svojej izbe: vyplňa ho, zapálte druhú, a svetla pribudne. Môžete rozoznať, kde svetlo jednej sviečky končí a druhej začína? Nie, nie je tu žiadna hranica, svetlá sa stretávajú, prenikajú a zjednocujú. Duchovné bytie je práve také.

Keď učeník dovolí majstrovi vniknúť, je to ako sexuálne vniknutie na vyššej úrovni: žiak sa pritom stáva ženskou zložkou. Preto odovzdanie - žena dosahuje vrchol milostného citu, keď sa odovzdá. Nebyva útočná, predstavuje pasívny pól. Muž útočí. On musí usilovať a prenikať. Žiak musí byť podobný žene: pasívny, nekladúci žiadne prekážky, povolný a odovzdaný. Majster nutne zastupuje mužský fenomén. Tým sa osvetľuje historický fakt, že bolo len veľmi málo majstrov - žien. Je to veľmi vzácny jav, a kedykoľvek sa to stalo - niekoľko prípadov v celej histórii ľudstva - chýbala dotýčným ženám celkom ženskosť.

Kedysi žila v Kašmíre žena menom Lalla. Bola to výnimočná osoba, ale ťažko pochopiteľná. Nebola vôbec ako žena: bola stále nahá, po celý svoj život.

Skutočná žena sa skrýva, je hamblivá a pasívna - ona však bola veľmi agresívna, jednoducho mužská myseľ v ženskom tele. Mala aj žiakov, ale niečo také sa skutočne stáva zriedka, veľmi zriedka.

Ženský majstri sú vzácní, skoro nepredstaviteľní, naopak počet žien - učeníkov štvornásobne prevyšuje mužov. Mahávira mal päťdesiattisíc nasledovníkov, z toho štyridsaťtisíc mníšok - len desaťtisíc mužov. A so žiačkami sa nemôžete rovnať. Žiadny muž nedokáže byť taký odovzdaný, zameranie jeho mysle je agresívne a útočné. Myseľ ženy sa vzdáva ľahko, kapitulácia prichádza ľahko - je to jej najvlastnejšie bytie. Nenájdete preto lepších žiakov než so ženskou myslou a nenájdete väčších majstrov než s myslou mužskou. Malo by to tak byť, lebo polarita pretrváva na všetkých úrovniach.

Hodža Nasreddin a jeho žena sedeli v parku na lavičke ukrytej za niekoľkými palmami. Po chvíli sa z druhej strany skupinky paliem usadil mladý pár. Mladý muž začal hneď romanticky, poeticky rozprávať. Nasreddinovej ženy sa zmocnil nepokoj a začala sa cítiť ako na trní. Zašepkala manželovi do ucha: "Zdá sa, že ten mladík netuší, že sme tu, zapískaj na neho. Zdá sa mi, že sa čo nevidieť vyjadrí."

Nasreddin sa zamračil: "Prečo by som to robil? Keď som ja bol v jeho situácii, tiež ma nikto nevaroval!"

Žena čaká, žena je lono. Jej telo, jej bytie napĺňa trpezlivosť, pasivita. K tomu istému javu dochádza na vyššej úrovni duchovnosti: učeník musí byť práve taký ako ona. Musí sa hlboko zamilovať do majstra, potom dôjde ku stretnutiu, ku splynutiu vyšších duchovných bytostí. A toto splynutie je rovnaké ako sexuálne, len existenciálnejšie a absolútne netelesné. Z neho sa žiak znova narodí, otehotnie z tohto stretnutia, otehotnie sám sebou. Teraz vo svojom lone nosí nové bytie. Roky žiactva, čas strávený v blízkosti majstra mu slúži na to, aby donosil tento plod. Môže sa to stať len v okamihu hlbokkej viery. Ak máte pochybnosti, tak to možné nie je, lebo okolo seba vytvárate pancier. Má vás chrániť, ale pritom vás zaslepuje.

Kto pije z mojich úst, ten takým ako ja sa stane,
a i ja ním sa stanem, a veci skryté budú mu odhalené.

Len čo raz došlo k úplnému odovzdaniu sa, stáva sa pre vás majster dverami a vám je umožnené osvietenie. Otvára sa pred vami nový svet svetla, života, skutočného vedomia a blaženosti. Potom môžete pomáhať iným prejsť cez váš oheň, pomáhať im zazrieť záblesk absolútneho, dosiahnuť najvyššie a rozplynúť sa v ňom.

Než však k tomu dôjde, je treba byť celkom a úplne žiakom. Než budete môcť učiť, musíte byť učení, skôr než budete pomáhať, musí sa pomôcť vám. Musíte dovoliť, aby vám niekto poskytol hlbokú a intenzívnu pomoc. To je však možné len vtedy, keď "nie ste", lebo vy sami ste si len prekážkou, vy sami si bránite v ceste. Bez prestania staviate zábrany vlastnému rastu zo strachu pred neznámym. Ako kliešť sa držíte poznaného a vtedy nemôže prísť k žiadnemu stretnutiu, lebo majster predstavuje nepoznané. Ste vo svojom dôverne známom svete, v minulosti - majster je neznámo, ktoré vás láká. Stret týchto dvoch rôznych rozmerov existencie je možný: neznáme sa stretáva so známym a známe sa rozplynie, zhorí a nezostane po ňom ani stopy, tak ako sa rozplýva a mizne temnota, len čo vyjde slnko.

Buďte temnotou tvárou v tvár majstrovi - pokorne priznajte svoju nevedomosť a

buďte pripravení odovzdať sa a čakať - potom vás Ježiš, Buddha môžu transformovať. V skutočnosti predstavujú takí ľudia len akýsi katalizátor. To vaše odovzdanie vás transformuje, oni sú len zámienkou k nemu. Ak sa dokážete vzdať aj bez prítomnosti Buddhu, mimo blízkosti Ježiša, ak sa dokážete vzdať vesmíru, stane sa to isté. Vzdať sa len tak, je ale oveľa ťažšie, lebo tu chýba objekt, ktorému sa budete odovzdávať - preto si myslím, že Buddhu či Ježiša potrebujete.

Teraz by som vás rád zoznámil s čudným javom, ku ktorému čas od času dochádza: aj keď sa odovzdáte falošnému majstrovi, môžete niekedy dosiahnuť osvietenie - aj napriek tomu, že on sám osvietený nie je. Stalo sa to a môže sa to stať znova, lebo všetko skutočne spočíva v odovzdaní sa. Transformácia prebieha cez kapituláciu, majster je len predmet tejto kapitulácie. Nepravý alebo pravý, nie je v tom veľký rozdiel.

Keď sa vzdáte, dvere sa otvárajú. Preto sa príliš nezaťažujte tým, kde a komu, len premýšľajte o tom, ako sa odovzdať čo najviac. Preto môže k osvieteniu dôjsť aj pri kamennej soche, aj pri strome. Tak sa to stalo pri stromom bódhi - preto ho buddhisti tak dlho ochraňovali, lebo to on bol objektom Buddhovho odovzdania sa. Samotný pocit, že Buddha dosiahol osvietenie pod týmto stromom, vám môže dopomôcť k tomu istému.

Odovzdanie sa je to, na čom záleží, všetko ostatné je len pomôckou. Keď sa vám podarí nájsť dobrého majstra, je to v poriadku, ak nie, neberte si to príliš k srdcu. Urobte to kdekoľvek, ale urobte to absolútne. Kým je vaše odovzdanie len čiastočné, ani Ježiš s Buddhom dokopy vám nemôžu pomôcť. Keď je úplné, v ich neprítomnosti vám môže poslúžiť aj obyčajný človek.

Kladiem dôraz na tento fakt, a na to, aby ste si ho zapamätali, ináč vás vaša myseľ bude stále podvádzať. Uvažuje asi takto: "Ako si môžem byť istý, že tento majster je ten pravý? A keď nemám istotu, ako sa môžem odovzdať?" Nie je možné byť si istý, kým sa neodovzdáte, jednoducho to nejde. Keď chcete zistiť kvalitu jedla, spomeňte si na anglické príslovie: na zistenie chuti pudingu - je treba ho ochutnať. Ako ináč? Niet inej cesty.

Musíte jesť a piť Ježiša - to je jediný spôsob. Transformujete sa, lebo ste uverili a s dôverou sa odovzdali. Potom sa vám odkryje mnoho utajených rozmerov. To, čo zo života vidíte teraz, nie je všetko. Je to len drobná, atomická časť celku. Potešenia, ktoré ste doteraz poznali, sú len obyčajné smeti. Nie je v nich jediný lúč blaženosti, ktorú môžete dosiahnuť, ktorá je vaším prirodzeným právom.

Všetko, čo ste až doteraz nahromadili, je odpad - pokiaľ nájdete poklad, ktorý je ukrytý vo vás. Celý život je žobrota a pritom cisár čaká priamo vo vašom srdci - to Ježiš volá kráľovstvom. Nebuďte žobrákmi, keď môžete byť kráľmi! Je však treba sa odvážiť. Žobrák to nepotrebuje, ale stať sa kráľom znamená odvážiť sa prejsť transformáciou. A odovzdanie sa je bránou:

Ježiš povedal:

Ktokoľvek je mi nablízku, je nablízku ohňu,
ktokoľvek je mi vzdialený, je vzdialený kráľovstvu.

Ježiš povedal:

Príďte, lebo ľahké je moje jarmo
a vľúdne moje panovanie.

Ježiš povedal:

Kto pije z mojich úst, ten takým ako ja sa stane,
a i ja ním sa stanem, a veci skryté budú mu odhalené.

17. Pohyb a pokoj.

Ježiš povedal:

Blahoslavení osamelí a vyvolení,
lebo vy nájdete kráľovstvo.
Z neho pochádzate,
a opäť sa doňho vrátite.

Ježiš povedal:

Keď vám povedia: "Odkiaľ ste?"

Povedzte im:

"Sme zo svetla, z miesta, kde
svetlo vzniklo samo zo seba."

...

A keď sa vás spýtajú:

"Aké je znamenie vášho Otca vo vás?",

povedzte im:

"Je to pohyb a pokoj."

Úplná sloboda je najhlbšou ľudskou potrebou, cieľom. Ježiš ju volá kráľovstvom Božím: byť ako kráľ, žiť nespútané a nezotročené žitie, bez hraníc - ako keby ste boli sami.

Sloboda a osamelosť sú dva aspekty tej istej veci. Preto nazval Mahavíra svoje chápanie slobody kajválija. Kajválija znamená byť úplne sám, ako keby nikto iný neexistoval. Keď ste celkom sami, kto by vás mohol zotročiť? Keď nikto iný neexistuje, kto bude tým druhým? Preto tí, ktorí hľadajú slobodu, musia nájsť svoje oamotenie, musia nájsť spôsob, prostriedok, metódu, ako dosiahnuť svoju samotu.

Človek sa rodí ako súčasť sveta, ako člen spoločnosti, rodiny, ako súčasť ostatných. Nie je vychovávaný ako osamelá bytosť, ale ako bytosť spoločenská. Všetok výcvik, výchova a kultúra spočívajú v tom, ako z dieťaťa urobiť vhodného člena spoločnosti, ako ho upraviť pre ostatných. Psychológovia tomu hovoria prispôsobenie. A kedykoľvek je niekto osamelý, vyzerá neprispôsobene.

Spoločnosť funguje ako sieť, ako štruktúra zložená z mnohých osôb, z davu. Môžete v nej byť trochu slobodní - za cenu mnohého. Keď sa riadite spoločnosťou, keď ste poslušnou súčasťou ostatných, prenajmú vám malý svet slobody - keď sa stanete otrokom, dostanete trochu slobody. Ide však o poskytnutú slobodu, o ktorú môžete každú chvíľu prísť. A zaplatíte za ňu veľmi veľkú cenu: musíte sa prispôbiť ostatným, takže ste zákonite obmedzení.

V spoločnosti, v spoločenskom svete, nemôže byť nikto úplne slobodný. Samotná existencia druhých ľudí vám prinesie ťažkosti. Sartre tvrdí: "Ten druhý je peklo", a skutočne má do značnej miery pravdu, lebo druhí vo vás vytvárajú napätie, znepokojujú vás. Zaručene dôjde ku stretu, lebo absolútnu slobodu hľadá každý, každý ju potrebuje - ale absolútna sloboda sa dá poskytnúť len jednému.

Ani vaši králi nie sú a nemôžu byť celkom slobodní. Možno majú zdanie slobody, ale falošnej: musia byť chránení, sú závislí na ostatných, ich sloboda je len pozlátko. Napriek tomu, kvôli túžbe po absolútnej slobode, sa človek chce stať kráľom alebo cisárom. Každý má falošný pocit, že cisár je slobodný. Človek chce byť veľmi bohatý, lebo bohatstvo dáva ilúziu slobody. Ako by mohol byť chudobný človek slobodný? Bude obmedzený svojimi potrebami, ktoré si nemôže splniť. Nech pôjde kamkoľvek, vždy narazí na hradbu, za ktorú sa nedostane. Preto túži po bohatstve.

Hlboko vo vnútri máme túžbu po absolútnej slobode a z nej vychádzajú všetky ostatné túžby. Ak však idete nesprávnym smerom, môžete ísť ako ďaleko chcete, ale cieľ nikdy nedosiahnete, lebo máte od začiatku zlý smer - už od prvého kroku.

V starej hebrejčine je slovo "hriech" krásne. Znamená toho, kto minul znamenie. V skutočnosti nemá vôbec význam viny. Hriech znamená minúť znamenie, zísť z cesty, a zbožnosť znamená návrat na správnu cestu, aby ste dosiahli cieľ. Cieľom je absolútna sloboda, zbožnosť je len prostriedkom k nej. Zbožnosť funguje ako protispoločenská sila: jej vlastná prirodzenosť je protispoločenská, lebo v spoločnosti nie je možné úplnú slobodu dosiahnuť.

Psychológia slúži spoločnosti. Psychiater sa snaží prispôsobiť vás spoločnosti, pracuje v jej službách. Politik samozrejme tiež. Poskytne vám nepatrný kúsok slobody, len aby vás zotročil. Táto sloboda je len úplatok - môžete o ňu každú chvíľu prísť. Keď si začnete myslieť, že ste načisto slobodní, za chvíľu budete vo väzení. Politika, psychológia, kultúra, vzdelanie - všetko slúži spoločnosti. Zbožnosť sama je v podstate buričská. Spoločnosť vás však prekabátila a vytvorila náboženstvá ako kresťanstvo, hinduizmus, buddhizmus alebo islám - ale to sú len také finty spoločnosti. Ježiš stojí proti spoločnosti.

Pozrite naňho: nebol to nijako "úctyhodný" človek. Pohyboval sa v spoločnosti nevhodných, protispoločenských elementov, bol to tulák a čudák - musel byť, lebo spoločnosť nepočúvala a nehodlala sa jej prispôsobiť. Vytvoril vlastnú spoločnosť, malú skupinku nasledovníkov. Ašramy odjakživa fungovali ako protispoločenské sily - ale nie všetky, spoločnosť sa vás vždy snaží podviesť. Medzi stovkou ašramov býva jeden pravý - a to tiež len možno - ktorý bude fungovať ako alternatívna spoločnosť, proti spoločnosti a jej davu, proti tým, ktorým Ježiš hovorí "oni" - proti davu bez mena.

Ježiš i Buddha sú proti spoločnosti, ale kresťanstvo a buddhizmus nie. Spoločnosť je veľmi vychytralá. Okamžite vstrebá protispoločenské úkazy a premení ich na spoločenské. Vytvorí pre vás zdanie, podvedie vás - a vy ste potom šťastní, celkom ako miminka, ktoré dostali cumlík. Cumľajú ho a majú pocit, že ich to sýti, upokoja sa a upadnú do spánku. Buddhizmus, kresťanstvo, hinduizmus a všetky ostatné "izmy", ktoré sa stali zavedeným náboženstvom, sú presne ako cumle. Poskytnú vám útechu a dobrý spánok, doprajú vám pokojnú existenciu, ktorá je obklopená mučivým otroctvom, dajú vám pocit, že je všetko v poriadku. Podobajú sa ukludňujúcim prostriedkom, sú ako drogy.

Nielen LSD, ale aj náboženstvo je droga, dokonca omnoho komplexnejšia a jemnejšia, nejakým spôsobom zaslepujúca. Nevidíte čo sa deje, necítite ako márnite svoj život, nevidíte choroby, ktoré ste si behom mnohých existencií nazbierali. Sedíte na sopke a oni vás upokojujú, že všetko je ako má byť - Boh na nebesiach a vláda na zemi - všetko je O.K. Kňazi vám opakujú: "Nenechajte sa rušiť, sme tu s vami. Len všetko prenechajte v našich rukách a my sa o vás

postaráme na tomto i onom svete." A vy trpíte a ste nešťastní práve preto, že ste sa im odovzdali.

Spoločnosť vám slobodu neposkytne. Nedokáže zariadiť, aby bol každý celkom slobodný. Ako sa teda dostať za jej hranice? To je otázka pre zbožného človeka. Zdá sa to byť nevyriešiteľný problém: nech pôjdete kamkoľvek, vždy tam bude spoločnosť. Môžete hoci cestovať hoci do Himalájí - aj tam si ju vytvoríte. Začnete si hľadať priateľov medzi vtákmi a zvieratami a skôr či neskôr budete rodinou. Každý deň budete čakať na vtáčika, ktorý vás vždy ráno priletí oblažiť pesničkou.

Ani si neuvedomíte, že ste sa stali závislými, že tam vstúpil niekto druhý. Keď vtáčik nepriletí, pocítite úzkosť. Čo sa mu stalo? Prečo nepriletel? Objaví sa napätie, ktoré sa nijako nelíši od vašich starostí o ženu alebo dieťa. Nie je v tom žiadny rozdiel, ide o rovnakú šablónu: niekto druhý.

Spoločnosť sa nenachádza mimo vás, je to niečo vo vnútri vás. A kým zo seba nevykoreníte hlavnú príčinu jej existencie, tak nech utečiete ktovieako ďaleko, vznikne zas a znova. Spoločnosť nejde za vami, môžete za to vy sami. Vždy si vytvoríte okolo seba spoločnosť - ste jej tvorcami. Je vo vás akési semienko, z ktorého spoločnosť vyklíči. To značí, že kým sa celkom nepretransformujete, nikdy sa za jej hranice nedostanete, vždy si vytvoríte svoju vlastnú. A všetky spoločnosti sú rovnaké: líšia sa len podoby, ale základná štruktúra je tá istá.

Prečo nedokázate žiť bez spoločnosti? V tom je práve háčik! Potrebujete, aby vás niekto potreboval. Keď vás nikto nepotrebuje, máte pocit zbytočnosti a nezmyselnosti. Keď vás niekto potrebuje, dáva vám zmysel, cítite sa dôležito. Stále opakujete: "Musím sa pozrieť za ženou a deťmi", ako by ste ich niesli ako bremeno - a to je chyba. Chováte sa, ako by ste za nich boli ohromne zodpovední a len plnili svoju povinnosť. Chyba! Len si predstavte, že by ste ženu ani deti nemali. Čo by ste robili? Zrazu by ste pocítili, ako váš život bez nich stratil zmysel - oni vás totiž potrebovali. Detičky, ktoré na vás čakávali, vám dávali význam, boli ste dôležití. Teraz, keď ste nepotrební, stiahnete sa do seba, lebo keď vás nikto nepotrebuje, nevenuje vám pozornosť, je jedno či ste, alebo nie ste.

Jeden duševne chorý človek sa chodil liečiť k psychoanalytikovi. Po čase sa zveril svojmu priateľovi. "Ten človek mi za celý čas nepovedal ani slovo. Ja mu stále niečo rozprávam a on nič. Čo mám robiť?"

Priateľ mu radil: "Tak sa na to vykašli." Lenže on s tým nedokázal prestať.

Potom psychoanalytik zomrel. Pacient zase prišiel na radu k priateľovi: "Čo mám teraz robiť?"

"Veď sa aj tak s tebou nebavil, tak o čo ti ide? Jednoducho rozprávaj ďalej sám."

Muž mu odvetil: "No hej, ale on ma počúval!"

Celá psychoanalýza a obchod s ňou spočíva v počúvaní. Niekto vám venuje pozornosť - nie je to obyčajný človek, je to lekár, a vy z toho máte dobrý pocit. Nikto iný vás nepočúva, nikto vám nevenuje pozornosť, ani vaša žena, idete svetom ako nula - preto platíte psychiatrovi ťažké peniaze. Je to luxus, ktorý si môžu dovoliť len bohatí.

Prečo to ale vyhládávajú? Veď len ležia na pohovke a svedujú sa, a psychoanalytik ich len počúva ... - ale počúva, venuje im pozornosť. Musia mu síce zaplatiť, ale hreje ich to pri srdci. Len preto, že niekoho zaujímate, cítite sa dobre. Z ordinácie odchádzate celkom iní, tanečným krokom, môžete si dokonca pospevovať. Nemôže to ale trvať stále - nasledujúci týždeň sa za svojím

lekárom budete musieť opäť vrátiť. Nemusí vám povedať nič, ale aj tak vás to uspokojí.

Máte hlbokú potrebu, aby vás niekto potreboval. Musí vás niekto potrebovať, ináč stratíte pôdu pod nohami - potrebujete spoločnosť. Aj keď niekto proti vám bojuje, je to lepšie než byť sám, aspoň nepriateľ vám venuje pozornosť, môžete na niekoho myslieť.

Pozrite sa na zamilovaných, sledujte ich, lebo až sami budete, nebude to ľahké, budete skoro vyšinutí, nebudete pri zmysloch. Zamilovaní sa navzájom uisťujú: "Milujem ťa", ale hlboko vo vnútri vo svojich srdciach sami chcú byť milovaní. V skutočnosti nejde o to milovať, ale byť milovaný. A oni milujú, len aby boli milovaní.

Preto si milenci stále navzájom vyčítajú: "Ty ma máš málo rád." Nič nestačí, nikdy nemôže nič stačiť, lebo ide o nekonečnú potrebu. Preto je to nekonečné zotročovanie, ktoré nemôže byť naplnené. Nech ten druhý urobí čokoľvek, budete mať pocit, že mohol aj viac, stále môžete dúfať a predstavovať si viac. Niečo vám chýba a preto cítite frustráciu. Každý zamilovaný si myslí: "Ja ho milujem, ale odozva je slabá" - a ten druhý si myslí to isté.

Nikto nikoho nemiluje. Kým sa nestanete Ježišom alebo Buddhom, nikoho milovať nedokázate, lebo milovať vie len ten, ktorého potreba "byť potrebovaný" zmizla.

Kahlil Gibran napísal prekrásnu knihu - Ježiš, syn človeka. Je v nej fiktívna, ale krásna príhoda - fikcie niekedy bývajú skutočnejšie než fakty. Mária-Magdaléna vyzrela z okna a uvidela Ježiša, ako sedí v záhrade pod stromom. Bol to krásny človek. Mária poznala už mnohých mužov, ale nikoho podobného - človek ako on má okolo seba neviditeľnú auru, ktorá mu dáva nadpozemskú krásu. Žiaril svetlom a keď sedel, podobal sa cisárovi v šatách žobraka.

Vyzeral celkom ako z iného sveta, preto Mária prikázala sluhom, aby za ním zašli a pozvali ho ďalej. Ježiš však odmietol. Povedal: "Mne sa páči tu, pod týmto krásnym stromom."

Preto za ním musela ísť s prosbou Mária sama. Úctivo ho vyzvala: "Poď do môjho domu a buď mojím hosťom."

Už som tam vošiel, už som sa stal tvojím hosťom. Teraz už nič iné nepotrebujem", odvetil Ježiš.

Mária to nie a nie pochopiť: "Len poď, neodmietaj ma - nikto ma nikdy neodmietol. Čo ti urobí taká maličkosť? Zajedz si so mnou a zostaň u mňa na noc."

"Prijímam", povedal Ježiš. "A pamätaj si, že tí, ktorí hovoria, že ťa prijímajú, ťa vôbec neprijali, a tí, ktorí tvrdia, že ťa milujú, ťa nikdy nemilovali. A ja ti hovorím, milujem ťa, a len ja ťa môžem milovať." Do domu však nevstúpil, odpočinul si a odišiel.

Čo vlastne povedal? Zmysel jeho slov je: "Len ja ťa viem milovať. Ostatní, čo tvrdia, že ťa milujú, ťa milovať nemôžu, lebo láska nie je nič, čo by sa dalo urobiť - láska je bytostná kvalita."

V stave, v akom ste, nikoho milovať nedokázate, vaša láska je falošná. Lásku len predstierate, aby ste boli milovaní. A ten druhý sa chová rovnako. Preto sa zalúbení ľudia vždy ocitajú v ťažkostiach: obaja sa klamú a obaja cítia, že sú klamaní. Nikdy však svoje vzájomné podvádzanie neprehliadnu. Už ste niekedy milovali nejakého muža alebo ženu? Môžete povedať, že ste niekoho milovali z celého srdca? Nie! Nikdy ste sa tým nezaoberali, považovali ste za samozrejmé, že milujete. Problém vždy spočíva v tom druhom, nikdy sa nedívate na seba.

Hodža Nasreddin slávil deväťdesiatku. Z miestnych novín za ním prišiel

redaktor, aby s ním urobil rozhovor, lebo Hodža bol najstarším človekom v údolí. Po rozhovore mu novinár poklepal na rameno: "Dúfam, že vás budem môcť navštíviť aj na budúci rok, až budete mať stovku."

Hodža Nasreddin sa na neho začudovane pozrel: "Prečo by si neprišiel, mladý priateľ. Pripadáš mi celkom zdravý!"

Nikto sa nedíva na seba, oči sa dívajú na druhých, uši počúvajú druhých, ruky sa natáhajú k druhým - nikto nesiahá po sebe, nikto sa nedíva na seba a nepočúva sa. Lásku zažijete, až keď dosiahnete vykryštalizovanú dušu, sami seba. S egom lásku nespoznáte, ego chce byť milované, lebo lásku potrebuje ako potravu. Milujete, aby vás niekto potreboval. Deti na svet neprivádzate preto, že ich milujete, ale preto, že ste potom potrební, môžete chodiť po okolí a chváliť sa: "Pozrite, akú mám zodpovednosť: ja mám, aké povinnosti ja plním! Som otec, som matka..." Všetko robíte len pre oslavu svojho ega.

Kým táto potreba, aby vás niekto potreboval, nezmizne, nedokázate byť osamelí. Bežte hoci do Himalájí - aj tak si tam vytvoríte spoločnosť. Keď však od tejto potreby upustíte, kdekoľvek budete, na trhu alebo uprostred mesta, budete vždy sami.

Teraz sa pokúste Ježišove slová:

Blahoslavení osamelí a vyvolení,
lebo vy nájdete kráľovstvo.
Z neho pochádzate,
a opäť sa doňho vrátite.

Preniknite do každého jednotlivého slova. "Blahoslavení osamelí ...". Kto je osamelý? Ten, kto prestal potrebovať, aby ho niekto potreboval, ten, kto je celkom spokojný so sebou aký je, ten, kto nepotrebuje od nikoho počuť: "Si významný človek." Svoj zmysel má vo vnútri seba. Zmysel mu už nedávajú ostatní - nežobre oň, nežiada ho - jeho vlastné bytie pre neho má zmysel. Nie je žobrákom a vie so sebou žiť.

Vy so sebou žiť neviete. Vždy keď ste sami, nie ste vo svojej koži, okamžite sa začnete cítiť nepríjemne, cítite hlbokú úzkosť a znepokojenie. Čo robiť? Kam ísť? Idete do klubu, do kostola alebo do divadla, na nákupy, hlavne ale niekam za ostatnými.

Byť sám je neobyčajne ťažké, veľmi neobvyklé a čudné. Prečo tak dychtíte po nakupovaní? - lebo keď ste sami, strácate zmysel. Bežíte si niečo kúpiť do obchodu, aspoň predavač vám dá zmysel. Nie vec, ktorú si kúpite, lebo vy si nekupujete nič iné, než zbytočnosti. Nakupujete len kvôli nakupovaniu. Ale predavač sa vôbec nestará o vás, úsmev má len namaľovaný, usmieva sa na každého, jeho úsmev nepatrí práve vám. Lenže na toto sa nikdy nedívate. On sa na vás cerí, víta vás a prijíma ako vítaného hosťa. Cítite sa príjemne, ste niekto, je tu človek, ktorý je na vás závislý, obchodník čakal práve na vás.

Všade okolo hľadáte oči, ktoré vám dajú určitý zmysel. Kedykoľvek si vás všimne nejaká žena, stávate sa dôležití a významní, v tom momente ste jedineční. Preto vás láska tak prežaruje a dáva vám toľko života a vitality. Lenže sa v tom skrýva problém: keď sa bude na vás dívať každý deň tá istá žena, nebude vám to nič platné. Preto je po čase manžel z manželky otrávený a ona z neho - ako by vám mohli tie isté oči dávať stále rovnaký zmysel? Zvyknete si: je to vaša žena, nie je čo dobyvať. Preto majú muži potrebu stať sa Byronom alebo Don Juanom a prelietavať od jednej ženy k druhej. Nejde o sexuálnu potrebu, pamätajte, že to

nemá so sexom nič spoločné, lebo sex sa prehľbuje s jedinou ženou, v hlboko dôvernom vzájomnom poznávaní. Nejde ani o sex, ani o lásku, lebo keď niekoho milujete, chcete spolu byť viac a viac, prenikať čím ďalej tým hlbšie. Láska ide do hĺbky.

Nie je to ani láska, ani sex, ale niečo iné: potreba vášho ega. Keď dokážete každý deň dobyť novú ženu, cítite sa veľmi zmysluplne, ako dobyvateľ. Keď ale skončíte, uviaznete pri jednej žene a žiadna iná si vás všímať nebude, ani žena ani muž vám nebudú dávať zmysel, budete sa cítiť v koncoch. Preto vyzerajú manželské páry ako bez života a bez štipky zmyslu. Keď sa pozorne pozriete, už z dialky poznáte, či sa blíži manželský pár alebo nie. Ak nebudú svoji, pocítite rozdiel - obaja budú šťastní, budú sa smiať, spolu sa rozprávať a baviť sa. Zatiaľ čo manželia sa len vzájomne tolerujú.

Hodža Nasreddin so ženou mali práve dvadsiate piate výročie svatby, a Hodža v ten deň odchádzal z domu preč. Ženu to trochu nahnevalo, lebo od neho očakávala niečo zvláštne a on sa pritom choval ako obyčajne. Spýtala sa ho: "Nasreddin, čo si zabudol aký je dnes deň?"

"Viem aký je dnes deň", odvetil Nasreddin.

"Tak ma niečím prekvap!"

Nasreddin sa zamyslel a povedal: "A čo tak dve minuty ticha?"

Vždy, keď máte pocit, že ste so životom v koncoch, je to dôkaz, že ste si len mysleli, že ide o lásku. Nebola to láska, ale potreba vášho ega - potreba dobýjať, byť potrebovaný každý deň novým mužom, novou ženou, novými ľuďmi. Keď uspejete, cítite sa na chvíľu šťastní, lebo ste stratili svoju obyčajnosť. Politici netúžia po ničom inom, len aby ich ich potrebovala celá krajina. O čo sa snažil Hitler? Aby ho potreboval celý svet!

Lenže táto potreba vám nedovolí stať sa osamelými. Politik sa nemôže stať zbožným človekom - lebo ide opačným smerom. "Ťava ľahšie prejde uchom ihly, ako bohatý človek do Božieho kráľovstva", hovorí Ježiš. Prečo? - lebo ten, kto hromadí bohatstvo, sa snaží byť pomocou neho významný. Chce byť niekto - ale taký človek má dvere do Kráľovstva zatvorené.

Len tí, ktorí nikým nie sú, ktorí dosiahli svoju ničotu, len tí, ktorých "čln je prázdny", tam môžu vstúpiť. Pochopili totiž, že potreby ich ega sú bezvýsledné, márne a neurotické, prenikli nimi a zistili, že sú zbytočné - a nielen zbytočné, ale aj škodlivé. Potreby vášho ega vás dovedú hoci aj k šialenstvu, ale nikdy vás neuspokoja.

Kto je osamelý? Ten, ktorého potreba, aby ho niekto potreboval zmizla, ten, kto nevyžaduje od vás, vašich očí a odpovedí, aby mu dávali význam. Keď ho zahrniete láskou, bude vďačný, ale ak k nemu láskaví nebudete, šťažovať sa nebude, bude stále v pohode. Keď prídete za ním na návštevu, bude šťastný, keď neprídete, bude šťastný aj tak. Keď bude obklopený davom, bude rád, keď bude žiť ako pústovník, bude tiež spokojný.

Osamelého človeka nikdy neurobíte nešťastným, lebo sa naučil žiť so sebou a byť so sebou šťastný. Vystačí si sám. Preto ľudia, ktorí spolu nadviazali vzťah, nikdy nie sú radi, keď sa partner obráti k náboženstvu: ženu znepokojí, keď sa muž začne zaujímať o meditáciu. Možno si ani neuvedomuje, čo sa deje a prečo ju to vyvádza z rovnováhy. A ak sa žena začne modliť, obráti sa k náboženstvu a Bohu, muž sa cíti rozrušený. Prečo?

Do vedomia vstupuje nevedomý strach. On alebo ona má strach, že si partner vystačí sám. Z toho dostávate strach: budem zbytočný. Celá vaša existencia sa točí okolo partnerovej potreby, že vás potrebuje. Bez vás nebol ničím, bez vás

by jeho život bol bezvýznamný a pustý - len vo vašej prítomnosti rozkvitá. Keď ale zistíte, že môže kvitnúť vo svojom osamotení, rozruší vás to, lebo vaše ego sa bude cítiť zranené.

"Blahoslavení osamelí ..." - ľudia, ktorí vedia žiť so sebou tak ľahko, akoby pri nich stál celý svet, ktorí sa majú radi ako malé deti.

Celkom malé deti vedia mať rady samy seba. Freud pre ne používal špeciálny výraz: že sú polymorfné. Dieťa je so sebou rado, hrá sa so svojím telom, je autoerotické, cumle si vlastný palec. Ak potrebuje niekoho iného, ide len o telesnú potrebu - dávate mu mlieko, obraciate ho, meníte mu prádlo. V skutočnosti ešte nemá žiadne psychologické potreby. Netrápi sa, čo si o ňom myslia ľudia. Preto je každé dieťa krásne - lebo sa nestará o váš názor.

Deti sa nikdy nerodia škaredé, ale všetky časom ošpatnejú. Nájst krásneho starca je ťažké, sú vzácní. Len veľmi ťažko ale nájdete škaredé dieťa. V čom je háčik? Keď sa všetky deti narodia krásne, mali by krásne aj zomrieť! Lenže všeličo s nimi vyvedie život ...

Všetky deti sú sebestačné - v tom tkvie ich krása, žijú tak, že sú si samy svetlom. Všetci starí ľudia sú zbytoční, uvedomili si, že ich nikto nepotrebuje. A čím sú starší, tým silnejší je pocit zbytočnosti. Ľudia, ktorí ich potrebovali, zmizli, deti vyrástli a založili si vlastné rodiny, muž či žena zomreli. Teraz ich svet nepotrebuje, nikto za nimi nechodí, nikto k nim nechová úctu. Možno boli aj veľmi schopní, ale teraz ich už nikto ani vonku na prechádzke nepoznáva, nikomu nechýbajú. Nie sú potrební a oni cítia márnosť, len čakajú na smrť. Ale ani nad ich smrťou sa nikto nebude trápiť, všetkým bude ľahostajná.

Už pri pomyslení, že tisíce a tisíce ľudí vám prídu na pohreb vzdať poctu, že vašu smrť opláčú milióny ľudí, sa budete cítiť šťastní.

Raz v Amerike si jeden človek niečo také naplánoval - v dejinách je jediný, ktorému sa to podarilo. Chcel vedieť, ako budú ľudia reagovať na jeho smrť. Preto pred smrťou, keď mu lekár oznámil, že behom dvanástich hodín zomrie, dal rozhlásiť, že zomrel. Mal spústu cirkusov, zábavných podnikov a reklamných agentúr, vedel teda, ako na to. Ráno jeho agent oznámil do všetkých novín, rádia a televízie, že je mŕtvy. Hneď sa začali písať novinové články, úvodníky, začali vyzváňať telefóny, a vôbec, nastal veľký rozruch. Ten muž si to všetko prečítal a naozaj mal z toho radosť. A potom zomrel celkom spokojne, mal krásny koniec života.

Nielenže potrebujete ostatných behom života, ale aj pri svojej smrti. Aký druh života to vediete? Sú snáď dôležité len názory ostatných a váš nie? Vaša existencia nič neznamená?

Keď Ježiš hovorí: "Blahoslavení osamelí ...", má na mysli človeka, ktorý sa naučil byť šťastný sám so sebou, ktorý môže byť na svete sám a vôbec mu to neskazí náladu. Ak celý svet zanikne vo svetovej vojne - môže sa to stať každý deň - a vy zostanete sami, čo si počnete? Čo by ste robili, okrem toho, že by ste spáchali samovraždu? Zato osamelý človek môže sedieť pod stromom a byť buddhom aj bez sveta. Bude šťastný a bude spievať a tancovať, nebude nijako skleslý - nálada sa mu nezmení. Osamelému človeku náladu, jeho vnútornú atmosféru, ničím nezmeníte.

Ježiš hovorí: "Blahoslavení osamelí a vyvolení ..." Sú to vyvolení ľudia, lebo tí, ktorí potrebujú dav, doňho budú stále vrhaní - potrebujú ho, vyžadujú a túžia po ňom. Boh vám splní čokoľvek chcete, a čokoľvek ste, je len splnením vašich túžob. Neobviňujte nikoho iného - máte, za čo ste sa modlili.

Nad všetkým, po čom túžite, sa najprv zamyslíte, lebo jedna z najnebezpečnejších vecí na svete je, že nech túžite po čomkoľvek, splní sa vám to - a potom budete trpieť. Toto prežívajú bohatí ľudia: boli chudobní, túžili po bohatstve, stále po ňom túžili, až zbohatli. Potom sú nešťastní, plačú a trhajú si vlasy: "Celý život som hromadil samé bezcennosti a teraz som nešťastný!" Majú však len to, po čom túžili. Dychtíte po znalostiach? Dočkáte sa ich - budete mať z hlavy obrovskú knižnicu plnú kníh. Na konci ale budete srdcervúco nariekať a kričať: "Len samé slová a slová, nič podstatné. Premárnil som celý svoj život!"

Svoje túžby si plne uvedomujte, lebo každá z nich sa vám raz zaručene raz splní. Môže to chvíľu trvať, lebo vždy stojíte v rade, veľa ďalších túži po tom istom, takže všetko môže nejaký čas trvať. Niekedy sa vám túžby z terajšieho života splnia až v budúcom, ale splnia sa vždy. Ide o jeden z najnebezpečnejších zákonov. Než si niečo žiadate, zvážte to!

Osamelý sa stáva vyvoleným, je vyvolený Bohom. Prečo? - lebo osamelý človek nikdy netúži po ničom z tohto sveta. Nepotrebuje túžiť, naučil sa všetko, čo sa z tohto sveta naučiť mal, jeho škola je završená, prešiel ňou, transcendoval ju. Akoby sa stal vysokým vrcholom, ktorý sám zostal na nebi - stal sa vyvoleným, Gourišankarom, Mount Everestom. Buddha i Ježiš sú osamelé vrcholy. V tom spočíva ich krása - existujú sami.

Osamelý je vyvolený. Čo si zvolil? Len svoju vlastnú bytosť. A keď si zvolíte sami seba, zvolíte si aj bytie celého vesmíru - lebo vaše a univerzálne bytie nie sú dve veci. Keď si vyberiete sami seba, vybrali ste si Boha, a keď ste si vybrali Boha, Boh si vybral vás - stali ste sa vyvolenými.

Blahoslavení osamelí a vyvolení,
lebo vy nájdete kráľovstvo.
Z neho pochádzate,
a opäť sa doňho vrátite.

Osamelý človek, sanjasín, je osamelý pútnik, ktorý je vo svojej samote celkom šťastný. Ak mu kráča niekto po boku, dobre. Ak ho jeho súpútnik opustí, aj vtedy je to v poriadku. Nikdy na nikoho nečaká a nikdy sa neobzerá. Sám je celistvý. Táto celistvosť z vás urobí kruh, kde sa začiatok a koniec, alfa a omega stretávajú. Preto hovorí Ježiš: "... z neho pochádzate, a opäť sa doňho vrátite ...", zjednotíte sa so zdrojom, stanete sa kruhom. Vy ste ako priamka - váš začiatok a koniec sa nikdy nestretnú.

Ježiš má ešte iný výrok: "Keď počiatok i koniec jedným sa stanú, stali ste sa Bohom." Možno ste už niekedy videli obrázok, napr. jednu z najstarších pečatí tajných spoločností Egypta, obrázok hada, ktorý si požiera chvost. Znamená to stretnutie začiatku a konca, znamená to znovuzrodenie, a to, ako sa opäť stávate deťmi: pohyb v kruhu, späť k zdroju, dôjsť tam, odkiaľ ste prišli.

Ježiš povedal: "Keď vám (oni) povedia ..."

"Oni" znamená spoločnosť, dav - tých, ktorí doteraz nie sú vyvolení, ktorí sa dosiaľ nezvolili, ktorí stále potrebujú, aby ich niekto potreboval. "Keď vám povedia ..." - a naozaj to urobia, lebo oni nikomu nedovolia, aby sa stal osamelým. Budú vás prenasledovať a snažiť sa vopchať späť do spoločnosti. Budú vás chcieť vrátiť do väzenia - nemôžu uveriť, že ste z neho unikli. "Oni" budú z

vášho osamotenía znepekorení. Prečo? - lebo sama vaša existencia v nich vyvolá pochybnosti o ich vlastnej, a to je pre nich nepríjemné.

Kedykoľvek sa medzi vami objaví Ježiš, znepekojí vás, lebo ak má pravdu, potom vy sa mýlite - a on si ide tak, že vyzerá, že pravdu má. Ale ak má, tak čo s vami? Celá spoločnosť prežíva zemetrasenie, lebo tento človek vyzerá navýsost šťastne, nikoho nepotrebuje, je celkom osamelý, sám a blažený, a vy ste samá neuróza, skoro šialení.

Niečo nie je v poriadku s vami, nie s Ježišom. Všetkými možnými spôsobmi sa budete snažiť dokázať, že nemá pravdu. Na svete boli napísané bromady kníh namierených proti Ježišovi, v ktorých sa dokazuje, že bol duševne narušený. Kto ich píše? "Oni" ich píšú, lebo len keď dokážu, že on sa mýli a že je vyšinitý, budú mať pokoj. Oboje však pravda byť nemôže. Keď má pravdu Ježiš, vy ju nemáte.

Ale čo je to za potrebu? Keď je tento človek neurotik, tak je neurotik - načo je treba niečo dokazovať? Prečo sa tým trápiť? Prečo sa ním rozrušovať? Lebo Ježiš vás privádza do pochybností o vás samých. Preto u nás neboli takí ľudia vôbec vítaní! Vždy sme ich zavrhovali, kým boli nažive. Vítame až ich smrť, lebo potom im môžeme namalovať tvár po svojom.

Pozrite sa na tvár kresťanského Ježiša - je celkom falošná. Podľa kresťanov akoby sa Ježiš nikdy nesmiel, ale ja ho nevidím ináč, len rozosmiateho. Určite sa veľmi rád smial. Nejde o to, či ste ho počuli alebo nie, ale určite sa podobal rozosmiatemu šumiacemu pramienu, ktorý sa rozlieva všake navôkol. Ale kresťania si ho maľujú čo najsmutnejšieho. Na ich maľbách vyzerá tak smutne, že byť v jeho spoločnosti by muselo byť veľmi ťaživé. Vy sami ste už smutní dosť, prečo ešte svoj smútok stupňovať?

Kresťania si vybrali za symbol križ a pritom ho vôbec nepochopili. Ježiš hovoril o križi, bol ukrižovaný, ale používal ho v celkom inom zmysle. Kresťania si vybrali križ, lebo ukazuje utrpenie a my sme si už vytrpeli toľko, že nekockáme veriť v rozosmiateho Krista. Veríme v trpiaceho - tak sa nám podobá, je celkom ako my, trpí dokonca viac ako my. Utrpeniu rozumieme: jazyku smútku, utrpenia a smrti. Životu nie. Preto vzniklo náboženstvo.

Hinduisti uctievaajú Krišnu, ale s nevôľou - lebo je úplným protikladom vašej existencie: hrá na flautu, tancuje s dievčatami, stále šťastný a rozosmiaty. Jeho život sa tak líši od vášho, že mu nedokážete rozumieť. Ako by ste mohli chápať, že tancuje? Rozumiete smrti a ukrižovaniu - flaute a piesni nie.

Kresťanstvo sa po svete rozšírilo ako oheň, ale Krišnu neuctieva nikto. Jeho priaznivci si len myslia, že ho uctievaajú - tiež s tým majú problémy. Musia si ho mnohými spôsobmi vysvetľovať. Nemôžu uveriť, že Krišna tancoval so ženou kohokoľvek, alebo že mal šestnásttisíc dievčat. Musí to mať nejaký zmysel. Vykladajú si to teda po svojom: v skutočnosti vraj nejde o priateľky, ale o ľudský nervový systém - šestnásttisíc nervov. Ja vám ale hovorím, že tento človek skutočne mal šestnásttisíc priateľiek a smial sa a spieval a tancoval - bol extáza sama. A Ježiš nebol iný, preto verím, že jeho meno, "Kristus", je odvodené od "Krišna".

Ježiš bol rovnaký ako Krišna, nebol smutný. Vy ale jazyku smiechu nerozumiete - zatiaľ nie. Srdce ešte nemáte pripravené pre tancujúceho Boha, svet pre neho dosiaľ nie je domovom. Krišna sa zdá byť k nevereniu, Ježiš vyzerá na smrť smutný.

Ukrižovanie sa stalo symbolom, križ je symbolom, ale pre Ježiša znamenal niečo celkom iné. Križ sa skladá z dvoch priamok, jednoduchých čiar: jedna je horizontálna a druhá vertikálna. Križ je križovatkou, miestom, kde sa niečo

pretína. Horizontálna čiara znamená čas: minulosť, prítomnosť, budúcnosť, pohyb po priamke. Na tejto priamke žijete vy. Vertikálna čiara znamená večnosť, to čo je teraz. Je vždy v prítomnosti, večné "teraz", nemá žiadnu minulosť ani budúcnosť. Stúpa vyššie a vyššie, ide hore, nie dopredu.

Čas a večnosť sa stretávajú tam, kde je Ježiš ukrižovaný. Okamih, v ktorom umiera, je práve tento, "teraz". Keď zomriete v "teraz", ste znovuzrodení, vstali ste z mŕtvych. Potom pre vás smrť neplatí, lebo čas zmizol a ste veční. Križ symbolizuje stretnutie času a večnosti. Len keď zmiznete za sveta času, stávate sa súčasťou večnosti, v tomto bode musí nastať vaša smrť. Svet času a večnosť sa pretínajú "tu a teraz".

"Teraz" je moment, v ktorom stojí križ. Ale keď pôjdete horizontálne, do budúcnosti, križ miniete. Ak sa dáte do pohybu práve teraz vertikálne, ste na križi, zomierate takí, akí ste a prechádzate celkom novým zrodením, ste znovuzrodení. A cez toto zrodenie už nikdy nestretnete smrť, len večný život. Ježišovi križ symbolizoval križovanie času a večnosti. Kresťania ho však chápu ako smutný symbol smrti a utrpenia.

Keby zostal Ježiš v Indii a neodišiel za Židmi a križ by maľovali Indovia, bol by rovnaký, len Ježiš by vyzeral celkom ináč. Celkom by sa podobal Krišnovi: v extáze, s úsmevom na perách, celé bytie prežiarené úsmevom, lebo tak vyzerajú chvíle extázy. Keď čas zmizne, umierate z jeho sveta a znovurodíte sa do sveta večnosti - a v tej chvíli musíte cítiť extázu. Tomu hinduisti hovoria samadhi.

Kresťanstvo však chybil. Je to tak vždy, lebo živý Ježiš je nepríjemný, ako červ vás hryzie v srdci. Preto sa musíte nejako upokojiť. Keď je mŕtvy, môžete si všetko upraviť podľa seba, môžete si ho namaľovať po svojom - potom Ježiš neznamená nič iné, než že predstavuje vás samých.

Keď vám povedia: "Odkiaľ ste?"

Povedzte im:

"Sme zo svetla, z miesta, kde svetlo vzniklo samo zo seba."

Pochádzame z Boha, sme jeho synmi, pochádzame zo zdroja všetkej existencie. A zdroj celého vesmíru nemá iný zdroj - pochádza sám zo seba, sám sa vytvára. Otec nemá žiadneho iného otca, stvoriteľ nemá žiadneho stvoriteľa - stvoriteľ je sebatvoriacou silou.

"Sme zo svetla, z miesta, kde svetlo vzniklo samo zo seba."

...

A keď sa vás spýtajú:

"Aké je znamenie vášho Otca vo vás?",

povedzte im:

"Je to pohyb a pokoj."

Spýtajú sa: "Dosiahli ste osvietenie? Aké je znamenie? Dajte nám ho!", lebo nedokážu k vám prenikat' priamo, vždy sa obzerajú po znamení. Aj od Buddhu alebo Ježiša sa žiada: "Ukáž nám nejaké znamenie, aby sme všetko pochopili." A pritom je Ježiš tu. Nie je on sám dostatočným znamení? Nie, vy ho totiž nechápete - prevyšuje vás.

Za Ježišom chodili ľudia s otázkou: "Skutočne si ten zaslúbený? Si ten

vyvolený?" A to sa pýtali priamo jeho. Ešte častejšie sa museli pýtať jeho žiakov, lebo "oni" majú žiakov na muške. Sú proti majstrovi, ale proti žiakom ešte viac, lebo žiaci sú s nimi v kontakte častejšie, žijú s nimi, musia žiť, a tak dostávajú pochybné otázky: "Aké je vo vás znamenie vášho Otca? Premeňte vodu na víno a my tomu porozumieme. Alebo oživte mŕtveho, alebo urobte niečo proti prírode!" Až potom porozumejú.

Čo povedal Ježiš? Nepovedal: "Konajte zázraky a dávajte im znamenia!" Jeho odpoveď je jednou z najkrajších vecí, akú kto kedy na svete vyhlásil. Hovorí:

Povedzte im:

"Je to pohyb a pokoj."

Vôbec nie je ľahké ho pochopiť. Hovorí: "Sme v pohybe a predsa v klúde. Protiklad v nás sa rozplynul. Teraz sme syntézou všetkých protikladov: hovoríme a pritom nehovoríme, hovoríme a pritom sme tichí, milujeme a nemilujeme, lebo potrebu byť milovaní sme stratili. Sme sami a pritom medzi vami, lebo vy nám našu samotu nenarušíte. Sme v dave, ale nepatríme mu, lebo sme sa ním nenechali prestúpiť. Žijeme a chodíme po tomto svete, ale nepatríme k nemu - môžeme v ňom byť, ale on v nás nie je."

Ježiš hovorí: "Je to pohyb a pokoj - pozrite sa na nás. Sme v pohybe a predsa v ňom nie sme napätí, kráčame, ale v centre nášho bytia sa nepohybujeme, lebo nemáme žiadnu motiváciu niečo dosahovať - už sme dosiahli všetko. Toto je znamenie nášho Otca. Pozrite sa na nás! Po ničom netúžime a pritom ďalej pracujeme. Nemáme žiadnu motiváciu a aj tak ďalej dýchame a žijeme. Pozrite sa: protiklady sa rozplynuli. Chodíme a pritom nechodíme, žijeme a pritom nežijeme. Vidíte nás v čase, ale čas pre nás zmizol - vstúpili sme do večnosti." Toto je znamenie dokonalého majstra: pohyb a pokoj.

Ľahko pochopíte majstra, ktorý je aktívny, slúži ľuďom, mení spoločnosť, uvádza do pohybu spústu vecí pre nejakú utopickú myšlienku. Gándiho je ľahké pochopiť: je stále v pohybe, je aktívny - politicky, spoločensky i nábožensky, venuje sa ostatným. Veľmi ľahko v ňom uvidíte mahátmu, veľkú dušu. Je to ľahké, lebo u neho vidíte len pohyb, ktorý je venovaný ostatným. Ide o službu: nepracuje pre seba, ale pre ostatných, žije pre nich. Skôr pochopíte aj človeka, ktorý sa vzdal sveta a odišiel do ústrania hôr - k ničomu sa nevyslovuje, je ticho, nepohybuje sa, nič nerobí, nikomu neslúži, nie je spoločensky ani nábožensky aktívny, nerobí žiadne rituály - len tam ticho sedí. Aj jeho ste schopní pochopiť: je v klúde.

Lenže obaja si zvolili jednu jedinou polaritu. Sú veľmi schopnými ľuďmi - sú skutočne dobrí - ale nie sú dokonalí. Znamenie Otca sa v nich neprejavuje, lebo znamením je dokonalosť. Museli by byť ako Ježiš: v pohybe a pritom v pokoji.

Pohyb a pokoj. Žiť vo svete, nevzdávať sa ho - a pritom sa ho celkom vzdať. Tam, kde sa stretávajú protiklady, sa zjavuje vrcholné. Keď si vyberiete jedno, robíte chybu, hrešíte, miniete znamenie. Nič si nevyberajte! Preto Lao-c', Ježiš a ostatní hovoria: "Zvoľte - a urobíte chybu. Nič nevoľte! - neodmietajte pohyb ani klúd, nechajte ich existovať dohromady. Buďte symfóniou, nie jedinou notou!"

Hodža Nasreddin mal husle a stále na nich brnkal jedinou notu. Vadilo to celej rodine aj susedom a okrikovali ho: "Čo je to za hudbu? Keď chceš hrať, tak sa to nauč poriadne! Stále hráš tú istú notu!"

Žena mu raz povedala: "Už toho mám dosť. Už dlho ťa počúvame, takého muzikanta aby človek pohládala! Čo to stváraš?"

"Ostatní sa ešte len snažia nájsť svoju notu, ale ja ju už mám. Preto sa menia, sú stále na ceste, skúšajú ju nájsť. Ja som už svoju notu našiel, už nič nepotrebujem - dosiahol som svoj cieľ", odvetil Nasreddin.

Jediná nota je jednoduchá, veľmi sa učiť nemusíte, nie je to zložité. Ale jedinej note chýba všetko, čo je krásne, lebo čím je niečo komplexnejšie, tým to môže byť krajšie. A Boh je úplne najkomplexnejší: je v ňom celý svet, stretáva sa v ňom celý vesmír. Aké je teda znamenie vášho Otca? Môže ním byť len zjednotenie, symfónia, kde sa všetky noty rozplynú do jedinej.

"Pohyb a pokoj" je jednoducho symbol. "Povedzte im: Je to pohyb a pokoj."

Skúste sa tým riadiť, skúste to urobiť vo svojom živote. Extrémy sa volia ľahko: môžete byť aktívni a v aktivite sa stratiť, alebo ju môžete odmietnuť a stratiť sa v nehybnosti. Oboje však bude voľbou - Bohu sa vzdialite, ako sa len dá, lebo Boh neodmietol nič, nevzdal sa ničoho.

Je vo všetkom a je všetkým. Ak sa takisto stanete všetkým a ničoho sa nevzdáte, nič neodmietnete, nič si uvedomelo nebudete voliť, potom nájdete vrcholné znamenie, znamenie Boha.

Vyvarujte sa extrémov! Sú nebezpečnou cestou, z ktorej sa človek zrúti. Nechajte ich v sebe stretnúť sa tak, že vo vás vznikne niečo nové - krehkejšie, jemnejšie a komplexnejšie, ale krajšie.

18. Plavba v búrlivých vodách

Šimon Peter im povedal:

Nech Mária odíde spomedzi nás,
lebo ženy nie sú hodné Života.

Ježiš povedal:

Pozrite, povediem ju tak,
že ju urobím mužom,
aby sa stala živým duchom,
podobným vám mužom.
Lebo každá žena, ktorá sa stane mužom,
vojde do kráľovstva nebies.

Aby ste pochopili, musíte najskôr porozumieť viacerým veciam, a tiež sa zbaviť akýchkoľvek predsudkov, lebo tie pochopenie skoro znemožňujú.

Po prvé: muž a žena sa od seba zásadne líšia, ba sú priam protikladní. Preto je medzi nimi taká vzájomná príťažlivosť. Len protiklady sa priťahujú, podobné nemá veľké čaro - neskrýva sa v ňom žiadne tajomstvo. Pre muža znamená žena neznámo, ktoré láka, vyzýva a priťahuje. Vyvoláva záujem a zvedavosť. Pre ženu je takým neznámom muž. Je treba chápať odlišnosť, hlboké rozdiely, polaritu, ba protikladnosť muža a ženy, ale aj to, že sú navzájom rovnocenní, sú si rovní. U protikladov je niečo také nevyhnutné, ináč by nemohli stáť rovnocenne proti sebe.

Dôležité je, že ženské telo existuje pre celkom iný účel ako mužské. Je natoľko iné, že ani preniknutie do hlbších sfér biologickej stavby vám tento rozdiel dostatočne neobjasní. Muži a ženy existujú akoby vo dvoch oddelených svetoch.

Súčasťou ženy je lono, ktoré je veľmi dôležité - neexistuje nič dôležitejšie, lebo cezeň prechádza fenomén života, to ono je jedinou bránou tohto sveta.

Kvôli nemu musí byť žena ochotná prijímať, byť ústretová a poddajná. Lono musí byť hosťiteľom, a jeho hosťom je muž.

Keďže lono je centrom ženského tela, je celá psychológia ženy odlišná: nie je útočná, dychtivá po vedení, pochybovačná a nedôverčivá - všetky tieto vlastnosti sú zložkami agresivity. Vy muži pochybujete a hľadáte, ale žena čaká, až ju muž nájde. Nechápe sa iniciatívy, len vyčkáva - a dokáže čakať večne.

Je treba chápať jej vyčkávavý prístup, lebo v ňom korení pre nás dôležitý rozdiel: keď vstúpi žena do sveta náboženstva, je treba, aby sledovala celkom inú cestu než muž. Ten je útočný, pochybuje a pátra, ide cestou skúmania, pokúša sa nad všetkým zvíťaziť. Musí, lebo celé jeho telo podlieha tej podobe sexuality, ktorá je nútená hľadať a prenikať. Čím vzdialenejší cieľ, tým lákavejší. Muž vystúpi na Everest, doletí na Mesiac, pôjde stále vpred. Nedá sa zadržať, ani odradiť. Je treba odhaliť a obnažiť hlboké záhady, akoby celá príroda bola ženou - muž musí vniknúť a poznať.

Lenže poznané sa už stane zbytočným, prestáva byť zaujímavé.

Vedu vytvorili muži. Ženy nikdy nemôžu byť nikdy také racionálne, lebo im chýba zásadná vlastnosť - útočnosť. Nemôžu sa stať vedcami, lebo nevedia byť logické - logika je tiež agresívna. Žena rada sníva, lebo snívať znamená čakať, nevie byť skeptická a pochybovačná, vie dôverovať, byť plná viery, je to pre ňu prirodzené, lebo také sú vlastnosti lona. Jej telo je zariadenie, ktoré príroda vytvorila na pomoc lonu. Prírodu zaujíma len lono, lebo cezeň vzniká nový život. A to spôsobuje odlišnú orientáciu ženy.

Náboženstvo pre ňu môže byť druhom lásky, nikdy nie hľadaním pravdy - samotné slová "hľadanie pravdy" sú "mužské". Môže byť pre ňu čakaním na milovaného. Boh môže byť syn alebo manžel, ale nie pravda. Tá sa zdá príliš pustá a plochá, vyschnutá a mŕtva. V slove "pravda" nenachádza žena žiadny život. Pre muža je naopak tým najvýznamnejším a najzmysluplnejším slovom: "Pravda je Boh, a kto ju poznal, poznal všetko." A cesta, ktorú muž sleduje, je cestou dobytva: "prírodu treba poraziť".

Vzhľadom k týmto rozdielom sa náboženstvo už tisíce rokov potáca v problémoch. Objavili sa s Buddhom, ktorého metóda bola ako celok orientovaná mužsky. Musí to tak byť, lebo vymýšľanie metódy nie je opäť ničím iným než agresiou. Veda aj systém jogy, všetko úsilie slúži k tomu, preniknúť a objasniť tajomstvo, pochopiť ho. Všetka snaha má za cieľ demystifikovať univerzum. Taký je zmysel poznania: porozumeli sme a záhada zmizne.

Kým sa to nestane, nedokáže muž zostať v klúde. Vesmír musí byť zbavený tajomstva, je treba poznať všetko, nič nesmie zostať skryté. Preto vymysleli muži všetky tie metódy. Buddha je muž, Ježiš je muž, Zarathustra, Mahávíra, Krišna i Lao'c - všetko muži. Nikdy sa nevyskytla žena, ktorú by bolo možné s nimi merať. Boli také, ktoré dosiahli osvietenie, ale ani potom nedokázali vytvárať systémy a zostávali nasledovníčkami. Neboli toho schopné, lebo vypracovať metodológiu, ukázať cestu, vyžaduje agresívnu myseľ.

Ženy vedia čakať, môžu čakať večne, ich trpezlivosť je nekonečná. Je to nutné, lebo dieťa treba nosiť v tele deväť mesiacov. Deň za dňom je ťažšie a ťažšie a všetko je preto čím ďalej tým obtiažnejšie. Musíte zmierene čakať a nič sa s tým nedá robiť. Milovať aj svoje bremeno, čakať a snívať o narodení dieťaťa. Pozrite sa na matku, či na ženu, ktorá sa ňou v najbližšej dobe stane: skrásnie, lebo čaká kvety. Nadobúda odlišný, nový pôvab, obklopuje ju aura, lebo teraz sa uskutočňuje jej poslanie - plní zásadnú úlohu, ku ktorej príroda určila jej telo. Obsypala sa pukmi a čoskoro rozkvitne.

Pozrite sa na jej sny: žiadna z tehotných žien nepomyslí, že by sa jej malo narodiť obyčajné dieťa - v jej snoch je to vždy dieťa výnimočné. V Indii sa už stalo tradíciou zapisovať sny ženy, ktorá porodí osvieteného. Boli zaznamenané sny Buddhovej i Mahávírovej matky. Myslím si však, že takto sníva ktorákoľvek matka. Jej sny sa možno nezaznamenávajú, nie je o ne záujem, ale každá sníva o tom, že sa jej narodí boh. Ináč to ani nemôže byť. Veď nejde len o to porodiť dieťa, ona sama sa cezeň narodí.

Kedykoľvek príde na svet dieťa, neprichádza samo - to je len časť celej veci - matka sa rodí s ním. Predtým to bola obyčajná, bežná žena, teraz sa stala matkou. Na jednej strane sa narodilo dieťa, na druhej ona. Byť matkou je niečo celkom iné, než byť ženou: je to výrazný predel, celé jej bytie sa kvalitatívne mení. Predtým možno bola milovanou manželkou, ale to zrazu nie je také dôležité. Na svet sa predral nový život a ona je teraz matkou.

Preto sa muži-manželia vždy detí obávajú. V podstate ich nikdy nemajú radi - do milostného vzťahu vstupuje tretia strana, a nielen to, stáva sa ústredným prvkom. Po narodení dieťaťa už nie je žena tou manželkou, ktorou bývala. Je z nej matka a nedá sa proti tomu nič robiť. Ak chce teraz manžel skutočne jej lásku, musí sa stať akoby jej synom. Je to jediný spôsob, ako znova získať jej lásku, ktorá bude ináč celá zameraná na dieťa.

Matka dosiahla vrchol. Zdá sa, akoby manžel, milenec, bol len prostriedkom k dosiahnutiu materstva. Sledujte ten rozdiel: žena ide za cieľom, ktorý je materstvo, čaká naň, manžel či milenec sú len pomôckou k nemu. Pre manžela nie sú cieľom deti: muž hľadá ženu, ktorú by miloval, a keď prídu potomkovia, berie ich ako nutné zlo. Musí ich tolerovať, sú však bokom jeho cesty, ktorej cieľ leží inde.

Táto situácia vytvára odlišnosti, čo sa týka cesty k Bohu. Je to otázka, ktorá sa vynára stále znova. Tisíce žien boli zaujaté Buddhom a chceli vstúpiť na cestu, túžili po zasvätení, ale on odolával, snažil sa tomu vyhnúť. Dôvod bol v tom, že jeho metóda bola orientovaná výlučne mužsky a pripustiť ženský faktor by narušilo celú schému. Musel však ustúpiť, lebo bol veľmi súcitný, kapituloval, ale smutne si vtedy povzdychol: "Moje učenie mohlo byť živou silou päťtisíc rokov. Takto sa udrží pri živote sotva päťsto." - vstúpil do neho protiklad a tým bolo ako také odsúdené k chaosu. Presne to sa aj stalo - Buddhismus v Indii vymizol behom päť storočí. Nemohol si uchovať živý vplyv, lebo žena prináša nespočetné problémy: prináša so sebou svoje ženstvo, lenže metóda je vytvorená s ohľadom na mužov.

Ak viete pochopiť Buddhove stanovisko, bude sa vám teraz Ježiš javiť súcitnejší. Nebudete ho považovať za mužského šovinistu - nič také nebol. Nestaval sa na stranu mužov proti ženám. A jeho metódu, ktorú cirkev vôbec nepochopila, môžu používať aj ony. Ten, kto vzniesol námietku, bol zakladateľ cirkvi. Šimon Peter vybudoval kresťanskú hierarchiu, a tak sa samozrejme práve on musel ozvať prvý.

Šimon Peter im povedal:
Nech Mária odíde spomedzi nás,
lebo ženy nie sú hodné Života.

Cirkev zostala mizogýnna: existovali kláštory, kam žena - koreň všetkého zla - nesmela nikdy vstúpiť. Cudzie a neobvyklé sa vždy javí ako zlo, lebo ho nedokážete pochopiť. Žena je tajomná a začne ovládať váš život, len čo do neho

vstúpi. Jej nadvláda je navyiac taká nenápadná, že sa proti nej nemôžete vzbúriť.

Muži sa jednoducho boja - preto tí, ktorí hľadajú tajomstvá prírody alebo Boha, sa snažia vyvarovať žien. Kamkoľvek ony vstúpia, okamžite sa ujmú žezla. Žena vyžaduje vašu plnú pozornosť: nehodlá strpieť Boha ako súpera, nehodlá strpieť pravdu ako konkurenta. Nedovolí to, lebo žiarli. Ak teda chcete hľadať týmto smerom, vyvarujte sa žien.

Akýsi mladík raz žiadal Sokrata o radu, či sa má oženiť. Vybral si toho pravého. Sokrates vedel svoje, sám v manželstve nemálo vytrpel od svojej ženy Xantipy. Povedal teda: "Je treba sa oženiť. Keď dostaneš dobrú ženu, budeš šťastný, keď takú ako ja, staneš sa filozofom. Plynie z toho prospech v oboch prípadoch."

Šimon Peter im povedal:

Nech Mária odíde spomedzi nás,
lebo ženy nie sú hodné Života.

Je nebezpečné pripustiť prítomnosť žien - pole skúmania sa zatrie a zahmlí, nemáte tušenie kam vlastne idete, ani čo sa stane v najbližšom okamihu. Žena pre muža symbolizuje záhadné, neznáme, neobvyklé, perzonifikuje poetické, snové, nelogické, iracionálne a nevedomé. Je symbolom absurdna. Nie je ľahké nájsť v jej počínaní nejakú logiku. Preskakuje z jedného na druhé bez súvislosti, je nepredvídateľná.

Raz došlo medzi Nasreddinom a jeho ženou k dlhej hádke. Nakoniec Nasreddin, ako vždy, pomýšľal na kapituláciu - je ťažké sa hnevať so ženou, musí vyhrať, ináč z vášho víťazstva vzíde toľko starostí a problémov, že vám to ani nebude stáť za to. Nasreddin preto uvažoval: "Prečo stratiť tri alebo štyri dni? Človek sa nakoniec aj tak musí vzdať, prečo to neurobiť hneď?" A tak povedal: "Dobre, súhlasím s tebou."

Ale jeho žena odvetila: "To už je teraz nanič - zmenila som názor."

Tí, ktorí hľadali Boha, sa vždy desili neistoty, v ktorej by sa v prítomnosti ženy nachádzali. A nielen to, je tu tiež všadeprítomná možnosť, že sa do nich zamilujete, možnosť, že vás zlákajú, že s nimi vstúpi sex. A s príchodom sexu je cesta stratená, to sa pohybujete celkom iným smerom. Mnisi mali pochopiteľný strach z takých koncov. A tento muž, Šimon Peter, udal na stáročia dopredu smer, zasial semienko obavy zo straty čistoty náboženstva, straty schopnosti rozumného uvažovania.

Preto povedal: "Nech Mária odíde spomedzi nás ..." - pritom to nebola obyčajná žena, bola to matka Kristova! Ani ona nebola prijateľná - "... lebo ženy nie sú hodné Života." Toho, ktorý Ježišovi učeníci hľadali, života večného. Skúste porozumieť, prečo je to tak.

Ohnisko bytia ženy je prirodzené, má omnoho bližšie k prírode než mužské. Je prirodzenejšia, aj jej tendencie a ciele sú také. Nikdy netúži po nemožnom. Žena bude ako spokojná manželka a matka šťastná, naplní to celý jej život. V mužovi je niečo, čo nie je nikdy uspokojené možným a usiluje o nesplniteľné - byť spokojným manželom neznamena nič. Je v ňom uložený hlboký nepokoj, ktorý ho neustále ženie vpred, ktorý spôsobuje jeho túžbu po vzdialenom. Budúca matka uhádne pohlavie dieťaťa ktoré čaká: chlapec nepozná klúd, kope a vrtí sa už teraz, dievčatko odpočíva, spí.

Žena je viac zaujatá domovom a okolím, zaujímajú ju skôr klebety v susedstve. Nestará sa príliš o to, čo sa deje na druhom konci sveta, ktorý je príliš ďaleko

- to je bezvýznamné. Nedokáže ani pochopiť, prečo si o tých vzdialených krajinách jej manžel stále číta: "Ako sa to dotýka tvojho života?" - a on si myslí, že ju nezaujímajú vznešenejšie témy. V tom to nie je. Je spokojná sama so sebou, preto sa stará len o okolie. Že niečia žena ušla s iným, niekomu sa narodilo dieťa, že je niekto chorý alebo zomrel. To sú pre ňu novinky. Osobnejšie, s domovom pevne späté správy. Vystačí s nimi.

Ešte spokojnejšia manželka či matka sa zaobíde aj bez nich, vystačí len s vlastným domom. Cíti sa výborne. Muža prenasleduje nepokoj, núti ho k bádaniu, pochybnostiam, k činnosti. Neuspokojí sa, kým nenájde podstatné. Ale ani potom si nemôžete byť istí, že sa upokojí, že sa nevrhne znova do skúmania niečoho iného. Z toho vzniká ten rozdiel. Všetky náboženstvá existujú s cieľom dosiahnuť vzdialené.

Kedykoľvek teda vyhladá Ježiša žena, nie je to preto, aby hľadala Boha. Nie, taká vzdialená vec pre ňu nemá zmysel. Najskôr sa do Ježiša zamilovala. Keď príde žena k Buddhovi, nie je to preto, aby poznala pravdu - asi k nemu cíti lásku, priťahuje ju. Tiež to tak cítim: muž, ktorý ku mne príde, tvrdí: "Všetko čo hovoríte, znie presvedčivo, preto som si vás zamiloval." Kedykoľvek príde žena, hovorí: "Zamilovala som sa do vás, a preto čokoľvek hovoríte, znie presvedčivo."

Peter sa celkom oprávnene obáva, že aj Mária, Ježišova matka, spôsobí starosti. Je lepšie zostať na území obklopenom presnou hranicou definícií, ako sa pohybovať v neznáme. Nedovoľte žene vstúpiť! Na mužskú myseľ sa môžete spoľahnúť, viete ako pracuje, poznáte všetky jej stránky. Muž stavia na vedomom, žena na nevedomom základe. Muž preto dokáže nahromadiť množstvo detailov, ale nevie ísť do hĺbky. Žena si detaily nepamätá, ale dokáže byť veľmi hlboká v zdanlivo nedôležitej drobnosti. Muž je schopný nadobudnúť široké vedomosti, ale nie intenzívne milovať. U žien je to naopak, lebo znalosti predstavujú vedomý jav, láska nevedomý.

Šimon Peter im povedal:
Nech Mária odíde spomedzi nás,
lebo ženy nie sú hodné Života.

Všetky náboženstvá sa v podstate stavajú proti ženám, lebo boli vytvorené mužmi. Nič sa tým nehodnotí, nie je to ocenenie, je to spôsobené len tým, že tvorcom či zakladateľom bol vždy muž. Bál sa žien a chcel si svoje teritórium zachovať prehľadné, odmietal ženu vpustiť.

Preto zostali všetky náboženstvá v podstate homosexuálne. Ak bolo niekedy ženám umožnená účasť, prisúdili im druhoradú úlohu: nemajú právo o ničom rozhodovať, len sa riadia podľa pravidiel - tých, ktoré stanovili muži. Len tak nespôsobia problémy. Môžu sa stať mníškami a mať vlastné kláštory, ale nikdy im nebola priznaná rovnaká dôležitosť, rovnaký význam.

Pretože Peter uvažoval v termínoch vytvorenia systému, cirkvi, veľkej organizácie veriacich, povedal: Ženám by sa malo zakázať učasťniť sa. A mali by sme začať s Ježišovou matkou, lebo ak v jej prípade urobíme výnimku, preniknú sem aj ďalšie - a potom sa už nebude dať ubrániť zmätkom.

Ježiš povedal:
Pozrite, povediem ju tak,
že ju urobím mužom,

aby sa stala živým duchom,
podobným vám mužom.
Lebo každá žena, ktorá sa stane mužom,
vojde do kráľovstva nebies.

Ježiš hovorí: "Nemajte obavy. Povediem ju tak, že ju urobím mužom ..." Čo to znamená? Zmeniť ženu na muža znamená, urobiť jej nevedomosť vedomím: vniestť jej vnútornú temnotu do vedomej mysle tak, že nevedomé zmizne a zmení sa na celkom uvedomované. Tajomno, ktoré bolo kameňom úrazu, premeniť na odrazový mostík. Je to možné, ale je potrebný veľký majster, ktorý je mužom i ženou, ktorý dosiahol vnútornú dokonalosť, v ktorej sa mužské i ženské rozpustilo a on už nie je nejednotný. Človeka, ktorý dosiahol asexuálnosť. Len ten môže pomôcť, lebo rozumie obom pohlaviam. Ježiš teda tvrdí: Urobím z nej muža.

Čo tým hovorí? Že zmení jej telo? Nie, to nie je ono. Na tele nezáleží. Existuje ženská myseľ v mužskom tele a mužská v ženskom. Príkladom môže byť Marie Curie, ktorá dokázala byť rovnako dobrým vedcom, rovnako racionálnym mysliteľom ako ktorýkoľvek muž. Telo je ženské, ale myseľ nie. Sú tiež muži rovnako absurdní, ak nie absurdnejší, než ktorákoľvek žena. Čaitanja Mahaprabhu bol dokonalým mužom, bol to veľký logik a filozof. Dejiny by ho zaznamenali ako jedného z najprenikavejších mysliteľov, keby tak zotrval, keby sa týchto vlastností držal. Zaprel však všetku logiku a stal sa "bláznom", tancoval a vykonával kirtan, bláznivú meditáciu v uliciach. Zoženštel, jeho tvár zjemnela a znežnela. Nasledovalo aj telo, jeho krivky sa vyklenuli a zvýraznili. Zamiloval sa do Boha a s láskou spieval a tancoval.

Ježiš hovorí, že nevedomie ženy môže byť zmenené na vedomie tak, že bude celkom iná. Muži by sa nemali domnievať, že sa nachádzajú vo zvýhodnenej pozícii. Hovoríme len o vnútornej temnote, podľa ktorej žena obyčajne riadi svoj život, podľa ktorej ho musí riadiť, lebo je viac telesne orientovaná. Matku nemožno vylúčiť, príroda ju nutne potrebuje. Preto matka predstavuje jav omnoho tesnejšie spojený s telom. Ženy sú si tiež tela viac vedomé než muži. Muž je viac myslou, žena viac telom. Pokiaľ trávajú prehnane veľa času obliekaním, je to z tohto dôvodu. Môžete zúrivo mačkať klaxón a ony nejdú a nejdú ...

Sedel muž v aute a nahnevane trúbil. Žena sa vyklonila z okna a volala: "Už som ti stokrát povedala, že budem hotová za dve minúty!" Mala skoro pravdu: povedala mu to prvý krát pred hodinou.

Hodža Nasreddin zabíjal jedného dňa muchy. Neskôr povedal žene: "Zabil som dvoch samcov a dve samice."

Tá sa začudovane pýtala: "Ako si na to prišiel?"

"No, dve sedeli na zrkadle", vysvetľoval.

Ženy viac cítita svoje telo, pevnejšie sa držia zeme - tiež dlhšie žijú než muži, v priemere o štyri roky. Preto je toľko vdov: Skôr než seba, vyčerpajú manžela.

Ak ste stále nekludní a nepokojní, mrháte energiou. Keď to všetko vezmeme do úvahy, potom žena predstavuje silnejšie pohlavie než muž: dlhšie žije, je zdravšia a vitálnejšia, dokáže ľahšie vzdorovať chorobám. Je vytrvalejšia a odolnejšia, lepšie chránená, lebo je viac zakotvená v tele.

Muž žije hlavou, je duchovnejší. Preto viac mužov zošalie, viac ich spácha samovraždu. Ženy sú v tomto ohľade silnejšie, muži slabší, lebo myseľ sa silou tela nemôže rovnať. Vznikla až oveľa neskôr, telo má za sebou dlhú skúsenosť. Zakotvenie v tele sa však mení na problém, keď vstúpíte na cestu k Bohu.

Pozrite, povediem ju tak,
že ju urobím mužom,
aby sa stala živým duchom,
...

Majte na pamäti tri skutočnosti, tri vrstvy: živé telo, živú myseľ a živého ducha. Žena je živým telom, muž živou myslou a nad nimi oboma sa nachádza živý duch. Od mysle k duchu je kratšia vzdialenosť, od tela je nutné prejsť väčší kus cesty. Ale v prírode je všetko vyvážené. Je síce pre ženu ťažké dosiahnuť cieľ, lebo vzdialenosť je veľká, na druhej strane je to pre ňu ľahšie, lebo žena je prostý fenomén. Má hlbokú schopnosť dôvery, nepochybuje. Len čo sa zamiluje do muža, je ochotná nasledovať ho celkom bezstarostne do horúcich pekiel. Len čo raz uverí, ide za ním, telo kolísanie nepozná, len myseľ. Muž je priveľmi komplikovaný a jeho komplikovanosť robí ťažkosť. Od mysle k duchu je síce bližšie, ale vydať sa na cestu z tejto pozície tiež nie je neľahké, lebo myseľ vás obťažuje pochybnosťami.

Zo sveta žien nevzišlo mnoho majstrov, ale boli to tí najlepší zo žiakov. Nemôže sa s nimi merať žiadny muž, lebo keď verí žena, verí bez výnimky. Prejdite Indiou: uvidíte džinistických mníchov a džinistické mnišky. Mnísi vyzerajú celkom obyčajne, a až na odev sú to normálni obchodníci. Keď im dáte iné šaty a postavíte ich na trh, nenájdete žiadny rozdiel. Ale mnišky sú iné: sú čisté, ak raz uverili, zachovávajú nepoškvrnenú čistotu.

Ježiš povedal:
Pozrite, povediem ju tak,
že ju urobím mužom,
aby sa stala živým duchom,
podobným vám mužom.
Lebo každá žena, ktorá sa stane mužom,
vojde do kráľovstva nebies.

Uvedený citát je určite len jednou z častí Ježišovho učenia - druhá nebola zaznamenaná. Ale ja viem, že existuje iná časť, ktorú vám musím povedať, aby sa tiež dočkala zaznamenania.

V najvyššom vyvrcholení, v crescende duchovného bytia, sa muž stáva ženou nemenej ako žena mužom. Nie je to a nemôže byť jednostranný pohyb, lebo obaja znamenáte extrém, jeden z protikladov. Ak žena bude ako muž, komu by sa mal pripodobniť on? - žene, potom sa protiklady rozplynú.

Žena bude musieť previesť svoje nevedomie na vedomie, svoju iracionalitu v rozumovosť, vieru na skúmanie a čakanie na pohyb. A muž bude musieť urobiť presný opak: zmeniť náhlenie na odpočinok, nepokoj na klúd, pochybnosti na dôveru. Rozpustiť svoj logický rozum v iracionálne. Vtedy sa rodí nadzmyslová bytosť. Z oboch strán je potrebné vydať sa na cestu: muž od svojho mužstva, žena od svojho ženstva - lebo myseľ muža je len polovičná, a rovnako je polovičná myseľ ženy. Polovica nikdy nemôže poznať celok. Obaja sa musia rozhybať zo svojich strnulých pozícií, zmiesiť sa a rozplynúť jeden v druhom, a tak dosiahnuť asexuálnosť.

Hinduisti to vyjadrujú veľmi jasne: ich termín pre najvyššie a posledné, Brahma, nepatrí k mužskému ani ženskému rodu. V sanskrte existuje rod mužský,

ženský a tretí, určený pre toho, kto transcendoval oboje. Brahma je v treťom, neutrálnom rode a kto ho dosiahne, stáva sa jemu podobným: muž už nie je mužom, ani žena ženou, pomíňajú protiklady. A len vtedy je bytie úplné, len vtedy je voľné a oslobodené.

Ježiš celkom určite povedal aj druhú časť. Aj ja vám hovorím veľa vecí, ktoré vaša myseľ ihneď ukladá, ale robí to svojím osobitým spôsobom - mnohé vypustíte, bez toho, aby ste si vôbec uvedomili, že k tomu došlo. To je celá ťažkosť: nemusíte o tom vedieť, nerobíte to náročky, len niečo jednoducho nevložíte do pamäti, neuchováte, urobíte individuálny výber a zvyšok vylúčite. V Ježišových časoch išlo o omnoho palčivejší problém než dnes. Ježiš hovoril a učeníci ho počúvali, nikto v tej chvíli nezapisoval. Niekedy uplynuli roky, niekedy storočia ústneho odovzdávania, než došlo k písomnému zachyteniu. Je pravdepodobné, že sa mnohé celkom zmenilo, mnohé stratilo.

Pre človeka ako je Ježiš nejde o otázku, či muž alebo žena, ide o dosiahnutie celku. Každý musí opustiť svoju stranu a stať sa úplným. Nemyslíte si preto, že ak ste muži, máte nejakú prioritu, že len s ohľadom na svoje pohlavie máte k Bohu bližšie, že nie je treba nič robiť, že už ste urobili dosť len tým, že ste sa narodili mužmi. Ani si nevykladajte tento hovor ako zvyšovanie mužskej prestíže, nech vás to ani nenapadne. Stačí, že takú chybu urobila cirkev. Aj vy sa budete musieť stať ženou, rovnako ako ona mužom. Obaja sa musíte rozhybať zo statickej strnulosti k dynamičnosti, k zlučovaniu a prelínaniu s druhým. Prekročiť rámec svojich rolí a dosiahnuť celistvosť.

Preto by som vám rád povedal, že povediem muža ku zmene v ženu a ženu ku zmene v muža tak, aby oboje zmizlo, aby bola dosiahnutá transcendencia a pominuli pohlavia, sex, ktorý existuje ako spôsob rozdelenia. Preto až dosiahnete Boha, nebudete už ani mužom ani ženou. Ak ste ešte mužmi, zostávate rozpolení - ako chcete dospieť k úplnosti? Nemali by ste sa stotožňovať so žiadnym rozdeľovaním, aby do vás mohlo vstúpiť nedeliteľné.

Šimon Peter im povedal:

Nech Mária odíde spomedzi nás,
lebo ženy nie sú hodné Života.

Je to názor Šimona Petra, nie Ježiša. Musí to tak byť. Myseľ učeníka nie je ešte osvietená, nie je schopná vidieť nedeliteľné. Šimon Peter pozoruje len v medziach svojej mysle. Majster je otvorený, vidí obe strany mince, všetky zložky problému. Učeník je vždy napoly slepý, je ešte stále vo svete nevedomosti. Začína vidieť, ale ešte nie celkom. To je Šimon Peter a jeho myslenie. A až tu nebude Ježiš, stane sa dôležitejším ako on, lebo jeho názory budú ľuďom prístupnejšie - patria do rovnakého sveta ako oni.

Peter vytvoril cirkev, stal sa jej základným kameňom - Petrus znamená skala. A ona stojí - osvedčil sa naozaj ako pevný balvan! Katolícka cirkev je najsilnejšia, aká sa kedy na zemi objavila. Ale aj o to nebezpečnejšia - sila v nesprávnych rukách. Keď už tu nie sú majstri, žiaci sa sami stávajú "majstrami" a sami začnú rozhodovať. Ich postoj je samozrejme len predsudkom, napoly pochopená, nedopečená pravda.

Pamätajte, že aj lož je lepšia ako polopravda. Lož môže byť jedného dňa odhalená, ale polopravda sa skoro nedá odhaliť. Lož je nakoniec nutné opustiť, nie je možné klamať ľudí donekonečna. Ale polopravda skrýva v sebe veľké nebezpečenstvo - nemôžete ju kompromitovať, lebo obsahuje pravdivý element.

Hovorili sme, že žena sa musí stať mužom. To je však tiež len polopravda, a ak tvrdíte, že je to všetko, bude to nebezpečné a zraňujúce. Je nutné pridať druhú polovicu: každý muž sa musí pripodobniť žene, lebo aj on sa musí naučiť čakať, naučiť sa prijímať, osvojiť si neagresívnosť a pasivitu, musí vedieť slúžiť, súcitiť a milovať - musí ovládať všetky kvality ženskej mysle. Len vtedy, keď sa stanete celkom - to znamená ani mužom, ani ženou - budete schopní vojsť do kráľovstva. Potom ste vy sami Bohom, lebo Boh nie je muž ani žena - je buď oboje alebo ani jedno.

Pamätajte si preto aj druhú polovicu pravdy, lebo bez nej stroskotáte. Nikto z vás nie je viac schopný vstúpiť do stavu božstva než druhý. Existujú individuálne rozdiely, ale z hľadiska celku majú všetci rovnakú príležitosť, každý, hovorím každý, má rovnocenné možnosti. Sú blázni, ktorí za všetkých okolností využívajú svoje negatívne vlastnosti - pre tých je nemožné vstúpiť. A sú ľudia múdri, využívajúci to dobré, čo v nich je, ktorí vstúpia ľahko.

Uvediem príklad: ženská myseľ obsahuje jak pozitívne, tak negatívne vlastnosti. Pozitívna je láska, jej negatívnym protajškom je žiarlivosť, proti zdialaniu stojí túžba vlastniť, pozitívom je trpezlivosť, negatívom letargia, lebo zdanlivá schopnosť vyčkať môže byť len zásterkou lenivosti a ľahostajnosti. To isté platí pre mužskú myseľ: tá obsahuje pozitívny aspekt túžby po poznaní a skúmavej zvedavosti, proti ktorej stojí negatívna chronická pochybovačnosť. Môžete byť výkumníkom bez pochybností? Potom ste zvolili pozitívne. Môžete sa však stať aj skeptikom, ktorý nepátra, len sedí a všetko okolo spochybňuje. Pozitívnu schopnosťou muža je, že prahne po nájdení pokoja a zmiernenia, ale na druhej, negatívnej strane, je nezmieriteľný. Len preto sa však s týmto stavom ešte nemusí stotožňovať. Môže ho použiť ako odrazový mostík k pokojnému spočinutiu. Ak máte dostatok energie a nutkania k činnosti, môžete ho použiť aj na to, aby sa z vás stal ten, kto nekoná, človek meditácie. Negatívne je treba zapojiť do služieb pozitívneho, každá vlastnosť má svoj protajšok. Kdekoľvek existuje zlá vlastnosť, nachádza sa hneď vedľa jej opak. Keď venujete prílišnú pozornosť negatívnemu, miniete cieľ, zamerajte sa predovšetkým na kladné zložky povahy, a uspejete.

Musia to urobiť jak muži, tak ženy. Potom sa odohrá to najkrajšie na svete. Vznikne nedeliteľná osobnosť, ucelená jednota, vnútorný kozmos, symfónia, kde každá nota slúži záujmu ostatných, dodáva rytmus a farbu celku. Tóny tu tvoria jednotu, podieľajú sa na nej, nestavajú sa ako osamelé fragmenty proti sebe, splynuli v celok. To je to, čo Gurdjieff volá "vnútornou kryštalizáciou", hinduisti "dosiahnutie vlastného Ja", či Ježiš "vstupom do Božieho kráľovstva".

19. Boh nie je nič užitočné

Ježiš povedal:

Jeden muž čakal hostí,
a keď pripravil hostinu,
vyslal sluhu, aby hostí pozval.

Prišiel k prvému a povedal mu:
"Môj pán ťa pozýva."

On odvetil:

"Mám nejaké obchody s kupcami,

večer prídu za mnou,
rád by som niečo objednal.
Omluv ma, prosím."

Sluha išiel za ďalším:

"Môj pán ťa zve."

On mu odpovedal:

"Kúpil som si dom,
som tu potrebný celý deň.
Nemám času nazvyš."

Prišiel za ďalším:

"Môj pán ťa pozýva."

Ten mu odvetil:

"Priateľ má svatbu,
a ja mám pripraviť hostinu.
Nebudem môcť prísť.
Omluv ma, prosím."

Išiel za posledným a povedal:

"Pozýva ťa môj pán."

On mu odpovedal:

"Kúpil som statok
a idem si vybrať nájomné.
Nebudem môcť prísť.
Prosím o omluvenie."

Sluha sa vrátil k pánovi:

"Tí, ktorých si pozval na hostinu,
sa omlúvajú."

Pán povedal sluhovi:

"Vyjdi na cesty a prived' tých,
ktorých nájdeš, aby hodovali."

Obchodníci a kupci nevstúpia
do miest môjho Otca."

Ježiš hovorí v podobenstvách, musíme teda pochopiť ich symbolický význam. Sú veľmi jednoduché, ale majú veľký význam. Jeho slová sa dotýkajú určitých typov, nejde konkrétne o obchodníkov, ale o ich typ. Nemusíte byť obchodníkom, ale môžete byť ich typ, a naopak, môžete byť obchodníkom, ale nemusíte to mať v povahe.

Pamätajte teda, že je tu určitý typ, ktorý tvorí deväťdesiatdeväť percent ľudí: sú to všadeprítomní obchodníci a kupci. Aj keď robia niečo iné, majú myseľ obchodníka. Najprv pochopte, kto je vlastne obchodník.

Obchodník je človek, ktorý sa zaoberá nepodstatnými vecami, maličkosťami, vonkajškom, hmotnými predmetmi, druhmi tovaru, ale nie sám sebou. Celkom na seba zabudol, stratil sa vo svete. Myslí na peniaze, na postavenie, ale nikdy nie na vedomie, lebo vedomie nie je tovar, nedá sa kúpiť ani predať, je zbytočné.

Obchodník je prospechár: poézia a náboženstvo pre neho nemajú zmysel. Boh nemá zmysel, lebo ho nemožno premeniť na predajné veci, zarobiť peniaze. A peniaze sú pre tento druh ľudí zo všetkého najdôležitejšie. Kludne zapredajú sami seba, pokojne sami seba stratia, zničia si celý život, len aby nahrabali peniaze. To je prvý charakteristický rys obchodníkov.

Dvaja byznysmani sa stretli v obchodnom dome. Bol práve vrchol sezóny. Jeden hovorí druhému: "Už si počul, že šejk Fachrudin, ten obchodník s látkami, zomrel dnes ráno?"

"Čože? Uprostred sezóny?"

Ani život, ani smrť nemajú zmysel, len sezóna. Jeho mierou sú peniaze, človeka merajú podľa peňazí: koľko ich máte, nie kto ste - to je nepodstatné. Keď máte peniaze, máte pre neho význam, ak ich nemáte, nie ste pre neho nikto. Ak k vám chová úctu, chová ju k vášmu postaveniu. Keď svoje postavenie stratíte, už si vás ani nevšímne.

Stalo sa, že jeden boháč schudobnel. Celý nešťastný hovorí žene: "Veril som, že mám veľa priateľov. Teraz ma už polovica z nich opustila a tá druhá ešte nevie, že som chudobný."

Všetci vás opustia. Vlastne nikdy neboli s vami. S obchodníkom sa nedá nadviazať priateľský vzťah. On sa priateli len s vašimi peniazmi. V okamihu, keď o ne prídete, priateľstvo zmizne.

Obchodníkovi nemôžete byť ani ženou, mužom, synom ani otcom, lebo on má vzťah len k peniazom. Všetko ostatné je vedľajšie. Len čo váš syn začne zarábať peniaze, získa na cene. Ak je váš otec bohatý, tak sa k nemu hlásite, ak je chudobný, nebudete chcieť, aby sa ľudia dozvedeli, že ste jeho synom.

Skutočne, je to jedna z najbežnejších životných skúseností, že sa hlásite len k bohatému otcovi, ak je chudobný alebo žobre, už sa k nemu hlásiť nebudete - uznávate len peniaze. Typ obchodníka nedokáže nikoho milovať, lebo láska ide proti peniazom zo všetkého najviac.

Láska sa týka bytia. Láska znamená zdieľať a rozdávať - nielen čo vlastníte, ale aj čo ste. Pre obchodníka je zamilovanosť neprijateľná, a svoj názor nezmení - myslí si, že zamilovaní sú tak trochu vyšinutí, že sa zbláznili, že nie sú pri zmysloch, že robia hlúposti. "Prečo márnite svoj čas? Čas sú peniaze!", tvrdí obchodník.

Celý jeho záujem sa vzťahuje k veciam, nie k osobám. Láska sa týka ľudí, myseľ orientovaná na peniaze sa zaoberá vecami. A tento typ človeka je stále zamestnaný, nikdy si neodpočinie. Nemôže, lebo na hromadenie je toho stále viac a viac. Nemá to konca.

Láskyplný človek odpočívať môže. Odpočinok ho naplní a uspokojí. Ale človek, ktorý ide za peniazmi, si neodpočinie nikdy. Nikdy nie je spokojný, lebo peniaze dušu nenaplnia, duša zostáva prázdna, vnútro je prázdnota. Ďalej a ďalej do nej hádzate veci, ktoré ale vašu vnútornú prázdnotu nijako nedosiahnu. Čím viac ich hromadíte, tým viac si uvedomujete, že ste prázdni, že máte prázdne ruky. Peniaze sú s vami, ale sami seba ste stratili. Celé vaše úsilie smeruje k tomu, aby ste túto skutočnosť nevideli, je totiž veľmi bolestná.

Obchodník sa ženie za peniazmi čím ďalej tým zbesilejšie a sústavnejšie. Chce v nich na seba celkom zabudnúť, peniaze ho opájajú. Je stále zamestnaný, a to ničím. Hovorím ničím, lebo na konci sa všetko ukáže byť ničím. Chcieť niečo vlastniť je ako maľovať obrázky na vode - rozplynú sa. Zomrie a všetko jeho úsilie vyjde nazmar.

Rád by som vám povedal, že len obchodník umiera, nikto iný - on však tvorí

deväťdesiatdeväť percent ľudí. Umiera len obchodník, lebo len on hromadí veci, ktoré mu smrť môže vytrhnúť z rúk. Lásku, modlitbu, meditáciu a Boha vám smrť nevezme. Obchodník sa však o Boha zaujíma, len keď ide o nejaký obchod.

V mizernom a búrlivom počasí sa raz stratilo lietadlo. Hmla bola taká hustá, že sa všetci začali báť. Na palube bol duchovný a všetci okolo, okrem neho, nariekali, zúfali si a potili sa. Boli to nebezpečné okamihy - každú chvíľu mohli zomrieť. Aj pilot bol nanajvýš nervózny. Duchovný všetkým povedal, nech si kláknú a nech sa modlia. Všetci, až na jedného malého muža, obchodníka, si klákli a modlili sa.

"Prečo sa nemodlíte?", spýtal sa kňaz.

"Odpustíte otče, ale ja to neviem. Nikdy som sa nemodlil."

A nebol čas ho to učiť: každú chvíľu sa lietadlo mohlo zrútiť a vybuchnúť. Kňaz teda povedal: "Dobre, nemáme času nazvyš. Chovajte sa, akoby ste boli v kostole."

A muž začal od ľudí vyberať peniaze.

Typ obchodníka ani v okamihu smrti nepozná iný spôsob ako sa chovať. Peniaze ležia v ohnisku jeho záujmu aj v posledných okamihoch života. Toto je prvá vec, ktorej musíte porozumieť, aby ste pochopili Ježišov citát.

Za druhé: Ježiš v tomto podobenstve vyjadruje, že Boh vás k sebe stále pozýva. Veľakrát za vami prichádza a klope vám na dvere, on či jeho posol. Zve vás na hostinu, ale vy ste stále zaneprázdnení a prijať nemôžete. Chcete byť omluvení.

Zamyslite sa nad sebou: keď príde posol a pozve vás, budete pripravení ísť? Je toho toľko, čo musíte najskôr vykonať a dokončiť - ale nikdy nič nedokončíte, lebo to nemá konca. Pozvanie odmietate. Hovoríte: "Išiel by som, rád by som prišiel, ale ...". Lenže všetky výhovorky sú falošné. Prečo nemôžete pozvanie prijať? - lebo sa musí urobiť všeličo omnoho dôležitejšie: niekto má svatbu a vy tam musíte ísť, lebo je to váš obchodný partner, alebo ste si niečo kúpili, ..., alebo niečo iné. Boh je vždy poslednou položkou na obchodníkovom zozname. A na koniec zoznamu nikdy nedôjde - skôr príde smrť.

Boh je najzbytočnejší fenomén. Ľudia za mnou prichádzajú s otázkou: "Prečo mám meditovať? Čo tým dosiahnem?" Pýtajú sa ma: "Aký budeme mať z meditácie úžitok? Dosiahneme niečo?" A keď im poviem, že nič, tak to jednoducho nedokážu pochopiť. Prečo za mnou prichádzajú? Aby sa nič nenaučili? Aby nič nedosiahli? Obchodník potrebuje niečo viditeľné, hmatateľné. Ak bude meditovať a potom dosiahne vo svete úspech, tak to má cenu. Ak sa vďaka meditácii zbaví telesných neduhov, stojí to zato.

Keď však poviete "Nič", alebo "Boh"? - čo je to isté, ak použijete merítka, bežné na tomto svete. Kam ho dáte? Akou nálepkou ho označíte? Ako ho ohodnotíte? Ako ho použijete? Nedá sa nijako použiť, lebo nie je nič užitočné. Nie je ničím, nepatrí na tento svet. Boh je extáza.

Extáza nie je nič užitočné. Môžete sa z nej tešiť, ale nemôžete ju nijako použiť. Aký je rozdiel medzi potešením a použitím? Pozrite na strom, na zeleň, na východ slnka - páčia sa vám, ale nedajú sa predať. Privoniate ku kvetine a máte z nej radosť. Zato obchodník ju odtrhne a pôjde predať na trh. Boh sa nedá odtrhnúť a predať. Už ste sa o to pokúsili: preto sú tu chrámy, mešity, gurudváry a kostoly. Takto sa obchodník zachoval k Bohu: pokúsil sa ho tiež predať a niečo si zarobiť.

Kňaz je obchodník, ktorý sa zmenil na náboženského človeka, ale vôbec nie je zbožný. Preto vždy stojí proti Ježišovi, Buddhovi, Nanakovi a Kabirovi - je proti nim všetkým, lebo sú nebezpeční, môžu ho pripraviť o jeho pekný obchodík.

Obchodník sa o Boha, poéziu, modlitbu, lásku, krásu a dobro nezaujíma. Ohradí sa: "Aký z toho budem mať úžitok?"

Jeden milionár raz navštívil primitívny kmeň. Keď vystúpil z vlaku, uvidel domorodca, ako leží na nástupišti pod stromom. Bolo krásne ráno, svietilo slnko, vzduch bol svieži a voňavý, vtáci spievali a ten muž odpočíval. Obchodník to nemohol vydržať. "Hej, čo tu ležiš? Je čas vstať a ísť si niečo zarobiť!"

Domorodec otvoril oči a nadmieru sladko sa spýtal: "Prečo?"

Obchodník nechápal. "Prečo?! Predsa, aby si si zarobil nejaké peniaze!"

Chlapík sa zasmial a opäť sa spýtal: "Prečo?"

To už bolo príliš. Obchodník sa rozhneval: "Ako prečo! Aby si si ich mohol uložiť do banky a potom mohol ísť do penzie a odpočívať, potom už nemusíš nič robiť."

Domorodec zavrel oči: "Ja odpočívam už teraz."

To nejde - odpočívať teraz je nemožné. Obchodník si odkladá odpočinok do budúcnosti: "Pracuj teraz. Urob si v banke konto, potom si daj pohov, odpočívaj a užívaj si!" Ale k tomu nikdy nedôjde. Ani nemôže. Obchodník si nikdy nemôže odpočinúť - nie je to v jeho povahe, typ obchodníka nie je taký. Možno odstúpi od jedného obchodu, ale ihneď, alebo ešte pred tým, si zariadi iný, lebo nedokáže odpočívať. Vždy myslí do budúcnosti, svoje potešenia si odkladá. Pamätajte, že zbožný človek si užíva tu a teraz. Nebo zbožného človeka nie je nikde na oblohe, v budúcnosti. Kdeže! Takto sa na nebo díva obchodník.

Nebo zbožného človeka je tu a teraz. Teší ho práve tento okamih, nič neodkladá, lebo o budúcnosti nikto nič nevie. Presnejšie povedané, budúcnosť nie je, existuje len prítomnosť. Budúcnosť je klam, má vás len nejakú utešitiť, že si raz budete môcť užiť. A celý život sa cvičíte ako si nič neužiť, a všetko odkladáte - aj keď stojíte pred nebeskou bránou.

Raz sa stalo, že sa štyria obchodníci nejakú dostali do neba. Neskôr zomrel svätý muž, ktorý tých štyroch džentlmenov poznal. Vstúpil na nebesia a zrazu ich uvidel vsadených do želiez. Nemohol uveriť svojím očiam, a spýtal sa rozpačito strážcu pri bráne: "Čo sa tu robí? Počul som, že v nebi je úplná sloboda, prečo sú tí štyria zatvorení?"

Strážca sa zasmial: "Sú to obchodníci a chcú ísť naspäť na svet. Vraj tu nie je žiadny byznys. To však nejde. Celá prestíž nebies by utrpela. Čo robiť? Museli sme ich zavrieť."

Obchodník zostáva obchodníkom, lebo tento typ sa nemení ľahko - kým si neuvedomíte celý klam odkladania, budúcnosti, peňazí a postavenia, nezmeníte sa. Nezmeníte sa, kým nebude vaše uvedomenie natoľko intenzívne, že samotná jeho intenzita vo vás "obchodníctvo" spáli. A keď už nebudete obchodníkom, stanete sa zbožným človekom.

Pozvanie prichádza každý deň, každý deň vám klope na dvere - aby som bol úplne presný, každú chvíľu. Vy ale hovoríte: "Omluv ma, musím toho ešte veľa urobiť, a až potom prídem." Potešenie, šťastie, blaženosť, odpočinok - nie, to nie je nič pre ľudí s obchodníckym založením. Musia toho ešte veľa urobiť, než si doprajú odpočinok. Preto sa pozvanie odmieta. Teraz sa pokúste preniknúť do tohto podobenstva. Je krásne.

Ježiš povedal:

Jeden muž čakal hostí,
a keď pripravil hostinu,
vyslal sluhu, aby hostí pozval.

Prišiel k prvému a povedal mu:

"Môj pán ťa pozýva."

On odvetil:

"Mám nejaké obchody s kupcami,
večer prídu za mnou,
rád by som niečo objednal.

Omluv ma, prosím."

Hostina symbolizuje radosť zo života. Kristus ju chápal meditatívne. Vždy miloval, keď mohol povečerať spolu s učeníkmi a priateľmi. Aj v osudný deň usporiadal poslednú večeru. Veľmi rád jedol s ľuďmi. A kresťanstvo pozdvihlo celý tento fenomén na náboženskú úroveň.

Zvieratá vždy rady jedia samy, nikdy nie spolu. Keď pes dostane kúsok jedla, hneď s ním odbehne niekam do kúta, aby mu ho niekto nevzal. Zvieratá potravu nezdieľajú. To je celkom ľudské. A keď sa pokúsite preniknúť do svojho podvedomia, zistíte, že je vo vás stále ukryté zviera.

Pozrite sa na brahmana cestujúceho vlakom. Keď je, všetkým sa otočí chrbtom. Nikoho ďalšieho nepozve. Muslim pozve aj ostatných, kresťan tiež bude rád jedlo zdieľať, ale hinduista nie. Hinduistom chýba čosi dosť úžasné: pocit spoločnosti a zdieľanie. Keď s niekým zdieľate stravu, je vám bratom. Prečo ste niekomu bratom? - lebo ste zdieľali mlieko od tej istej matky.

Keď s niekým jete spoločne, nadväzujete bratský vzťah a nebojíte sa ho - vznikne medzi vami spoločenstvo. Hinduisti majú spoločnosť, nemajú ale žiadne spoločenské cítenie. Muslimovia a kresťania sú viac orientovaní smerom k spoločenstvu, lebo vedia zdieľať potravu. A potrava je v živote základ, lebo sme na nej závislí, bez nej by sme zomreli. Zdieľať s ostatnými jedlo, znamená zdieľať život. A Ježiš pozdvihol zdieľanie na úroveň modlitby: nemali by ste jesť sami, behom jedla by ste mali byť spolu. Je to transformácia vašej zvieratskosti.

Jedlo je tiež symbolom lásky. Už ste si všimli, prečo milujete matku? Prečo medzi matkou a dieťaťom existuje toľko lásky? - lebo matka je prvotnou potravou: dieťa sa jej naje, matka do neho prechádza. Dieťa si úplne prvý raz neuvedomí matku ako zdroj lásky, ale ako zdroj potravy. Neskôr, až sa mu zvýši vedomie, začne pomaly k matke cítiť lásku.

Jedlo je na prvom mieste, láska stojí až za ním. Jedlo s láskou sa uvádzajú do spojitosti, lebo pochádzajú z rovnakého zdroja. Preto keď niekam prídete na návštevu a nie je vám tam ponúknuté nič k jedlu, necítite sa dobre: odmietli vás, nezahrnuli vás svojou láskou, nepohostili vás. Keď vám jedlo ponúknu - aj keď sú chudobní a nemajú skoro čo ponúknuť, ale dajú vám, čo majú - cítite sa príjemne. Dobre vás prijali, zdieľali s vami jedlo - potrava sa totiž spája s láskou.

Žena, ktorá miluje svojho muža, mu vždy rada pripravuje niečo k jedlu. Rada mu všetko prichystá a díva sa ako je. Keď jej nie je dopriane ho obslúžiť, necíti sa vo svojej koži, lebo láska prechádza žalúdkom. Láska je neviditeľná, potrebuje teda nejaký viditeľný prostriedok. Zmení sa vtedy aj kvalita jedla: ak vám pripraví jedlo žena, ktorá vás miluje, bude mať inú kvalitu. Nedá sa to chemicky analyzovať, ale iná kvalita to je.

Keď vám jedlo pripraví rozhnevaný muž alebo žena, ktorá vás neznáša, potom bude otrávené - lebo hnev, nenávisť a žiarlivosť sú jedy v krvi. Svojím spôsobom

sa vyžarujú a toto žiarenie preniká z rúk do potravy. Pokiaľ vás nejaká žena z hĺbky duše nenávidí a varí vám, môže vás nevedomky aj zabiť - a žiadny súd jej nič nedokáže. Je veľmi nebezpečné žiť so ženou, ktorá vám chystá jedlo s nenávisťou. Ak vás ale žena miluje, dáva vám prostredníctvom jedla svoj život a lásku, celá do vás prechádza.

Potrava je úplný základ. Dá sa zdieľať a cez jej zdieľanie môžete odložiť svoju zvieratskosť a stať sa človekom. Hinduisti vytvorili jednu z najstarších spoločností, ale tiež jednu z najneľudskejších len preto, že sa nikdy nezaujímal o zdieľanie. Radšej vytvorili všetky možné druhy zábran, aby spolu nič zdieľať nemuseli: brahman nesmie jesť spoločne s nižšími kastami, a keď nemôžete s niekým druhým jesť, odmietate ho ako človeka. Keď nemôžete s niekým spoločne jesť, ukazuje to, že si myslíte, že ste mu nadradený: je medzi vami medzera. A táto medzera je zo všetkého na svete najneľudskejšia.

Ježiš položil základy svojho učenia do značnej miery na zdieľaní. Veľakrát hovorí o Bohu, ktorý vás zve na hostinu. Hostina znamená potešenie, číre potešenie z bytia. Keď vychutnávate jedlo a na všetko zabudnete, vyjadrujete Bohu vďačnosť.

Sluha išiel za ďalším:

"Môj pán ťa zve."

On mu odpovedal:

"Kúpil som si dom,
som tu potrebný celý deň.

Nemám času nazvyš."

Obchodník na seba nemá nikdy čas, nemá čas na zábavu, ani na meditáciu alebo na lásku. Stále sa ponáhľa, lebo vždy pred ním stojí budúcnosť, konto v banke a peniaze, ktoré by mohol behom toho času získať, keby ho využil. Jeho ambície ho nútia k horúčkovitému náhleniu. Keď ste ctižiadostiví, čas mať nebudete. Ak o nič neusilujete, máte k dispozícii celú večnosť. Človek bez ambícií má toľko času na zábavu, môže slobodne tancovať a spievať, že si to ani nedokážete predstaviť.

Prišiel za ďalším:

"Môj pán ťa pozýva."

Ten mu odvetil:

"Priateľ má svatbu,
a ja mám pripraviť hostinu.

Nebudem môcť prísť.

Omluv ma, prosím."

Išiel za posledným a povedal:

"Pozýva ťa môj pán."

On mu odpovedal:

"Kúpil som statok
a idem si vybrať nájomné.

Nebudem môcť prísť.

Prosím o omluvenie."

Všetci boli zaneprázdnení, nemali čas. Tiež ste zaneprázdnený? Potom ste

obchodníkom. Alebo máte čas, ktorým môžete plývať, máte čas na meditáciu, len tak byť tu a teraz, spievať si a tancovať? Alebo nič nerobiť, len tak ležať pod stromom a tešiť sa zo života? Zdá sa vám to nerozumné? ... potom ste obchodníkom, nie ste zbožným človekom. Ak ale cítite, že to má zmysel a opodstatnenie, len tak byť, bez obchodu, nijako sa ničím nezamestnávať, ničím sa nezaoberať, potom ste typ zbožného človeka.

Zapamätajte si, že myseľ potrebuje byť stále niečím zamestnaná - bez toho totiž nedokáže existovať.

Jeden muž raz oživil ducha, džina. Džin povedal: "Mám jednu jedinú podmienku: potrebujem stále pracovať. Kým mi môžeš dávať nejakú prácu, budem ti slúžiť. Ak mi však prestaneš dávať úlohy, zabijem ťa."

Ten človek bol určite obchodník. Súhlasil: "Práve niečo také by sa mi páčilo! Mám stovky služobníkov, všetci sú leniví, vyhýbajú sa práci. Hodí sa mi to. Dám ti toľko práce, koľko chceš, viac než zvládzeš!"

Ani nevedel čo hovorí. Domov prišiel šťastím bez seba. Mnoho, premnoho dlhoročných prianí povedal džinovi, ale behom minúty bolo každé splnené a džin sa vrátil: "Daj mi na prácu niečo ďalšie." Muž z neho dostal strach, lebo kde mal nájsť toľko roboty? Ani on, obchodník, nemohol na nič prísť! Zadal džinovi ďalšiu úlohu a on sa za chvíľu zase vrátil.

Obchodník sa ocitol v smrteľnom nebezpečí. Zabehol za súfijským svätcom a spýtal sa ho: "Čo mám robiť? Džin ma zabije - už dokončil všetko, čo si dokážem predstaviť."

Svätec mu poradil: "Daj mu nejakú nesplniteľnú úlohu. Prikáž mu, nech vyrobí okrúhly štvorec."

Ten obchodník už zomrel, ale džin sa snaží ďalej, stále je zamestnaný.

Obchodník má džina vo vnútri seba a všetky jeho túžby sú neuskutočniteľné. Pokúšať sa splniť túžbu, znamená pokúšať sa o nemožné. Rovnaká je ale podmienka mysle: "Daj mi niečo na prácu, nenechávaj ma prázdnu." Nie, že by vás vaša myseľ zabila, zabije ale vaše ego, ak jej nedáte žiadnu prácu. Kedykoľvek máte niečo na práci, niečo robíte, cítite sa veľmi dobre, ste niekto. Kedykoľvek nemáte čo robiť a zaháľate, strácate svoju identitu, nie ste nikto a nič neznamenáte.

Nedávno som čítal jednu knihu, v ktorej autorka píše o bývalom indickom prezidentovi, ako o zosnulom - lebo kedykoľvek sa politik ocitne vo výslužbe, už je "zosnulý". Autorka zrejme nevie, že je ešte nažive, lebo noviny na muža, ktorý prestane úradovať, hneď zabudnú. Sú zabudnutí a hodení do smetí, nikto sa o nich nezaujíma. Len keď zomrú, objaví sa o nich v novinách stručná správička. Preto každý lipne na svojom poste, na svojej práci, nikto nechce ísť do výslužby, lebo kde potom bude vaša totožnosť? Boli ste niekým a teraz nie ste nikým.

Džin mysle má podmienku: "Dáš mi prácu, dám ti ego, budeš niekto. Pamätaj, keď som prázdny, si prázdny tiež - existujeme spolu." Obchodník nasleduje svoju myseľ. Ďalej si zadáva prácu, posiluje ego, ale stráca dušu. Ide o samovraždu, hoci veľmi subtilnu.

Ak dokážete byť pár okamihov bez práce a predsa cítiť k Bohu vďačnosť, keď dokážete byť nikým a aj tak ďakovať že žijete, potom ste zbožný človek. Potom vaša cena nevychádza z vašich skutkov, z toho čo robíte, ale z toho, aký ste. Potom nemáte svoju cenu v banke, ale v sebe. Potom ste vy sám cenný. Svet na vás môže pokojne celkom zabudnúť. Pôjdete hoci po ulici a nikto vám nepopraje dobrý deň. Možno sa na vás nikto ani nepozrie, stáva sa to, aj tak sa nikto nikdy nedíval "na vás". Išlo o prácu, ktorú ste robili, ktorá bola dôležitá. Skončili

ste s ňou, je po vás - stali ste sa nikým.

Ak však dokážete byť šťastní ako nikto, stali ste sa sanjásinom, vstúpili ste do onoho Božieho sveta. Teraz sa už môžete tešiť krásou a úplkom, môžete sa kochať zeleňou stromov a vlnkami na hladine jazera. Teraz už môžete mať radosť zo všetkého, a celý svet je otvorený a zve vás.

Pozvanie je tu stále, ale vy naň nemáte čas. Ste stále zaneprázdnení a chcete sa nechať omluviť. Po mnoho, mnoho životov ste sa vyhovárali: "Omluv ma, prosím, nemôžem prísť. Nieкто sa žení a ja tam musím ísť. Nemôžem prijať, pretože musím ..." Čo to hovoríte? Život vás vyzýva k extáze a vy jeho pozvanie odmietate a potom si sťažujete: "Trpím!", "Bol som odmietnutý!" alebo: "Prečo v živote zažívam toľko bolesti?" Odmietate všetky pozvania k šťastiu.

Zve vás strom, mesiac, oblaky i rieka. Celá existencia vás odvsadial zve, ale vy sa ohradzujete: "Omluvte ma." Zve vás ruža a vy ju obchádzate a vysvetľujete: "Prepáč, nemôžem, som pozvaný inde."

Sluha sa vrátil k pánovi:

"Tí, ktorých si pozval na hostinu,
sa omlúvajú."

Pán povedal sluhovi:

"Vyjdí na cesty a prived' tých,
ktorých nájdeš, aby hodovali."

Treba to cbápať: najprv boli pozvaní úctyhodní ľudia, ľudia, ktorí niečo znamenajú, ktorí so svojím egom dosiahli nejakú totožnosť - ktorí sú "nieкто", dôležité osoby. Odmietli, lebo sú príliš zaneprázdnení a prijať nemôžu. Teraz sú zvaní žobráci, ..., jednoducho tí, ktorí sú na ceste. Je dôležité pochopiť: tí, ktorí si myslia, že zasluhujú rešpekt, o Boha prichádzajú.

Skôr žobráci, než cisári, dosiahnu Boha, lebo žobráci sú stále na ceste. Pozvete ich a oni sú pripravení ísť. Nikdy sa nenechajú omluviť, nemajú nič, prečo by sa omluvili. Zavoláte ich - a oni prídu.

Pán teda povedal: "Vyjdí na cesty a prived' tých, ktorých nájdeš, ..." Tam vážených ľudí nenájdete. Na cestách nikdy nie sú. Stretnete tam žobrakov, blúdiacich, ľudí, ktorí nemajú čo robiť, tulákov - tých tam nájdete.

Má to veľký význam. Buddha odišiel z paláca a stal sa žobrákom. Mahávira zanechal svoje kralovanie a stal sa nahým fakírom, vydal sa na cesty - paribrajaka, večne cestujúci. Čo to znamená? Že teraz dostanú pozvanie títo ľudia. Vždy boli pripravení ho prijať, nemajú žiadny dôvod, pre ktorý by odmietli. Nemajú svatbu, nemajú dom, nemajú čo robiť, vždy odpočívajú a sú doma. Nie sú obchodníkmi ani prospechármi, žijú práve týmto okamihom, nič neodkladajú do budúcnosti.

Prosil raz žobrák okoloidúceho obchodníka o pár grošov. Obchodník sa ponáhlal, ostatne ako vždy, a len zavrteľ hlavou: "Dám ti, až pôjdem okolo nabudúce, teraz sa ponáhlam."

Žobrák povedal: "Nemôžem žiť zo sľubov, pre mňa neexistuje budúcnosť."

Obchodník žije na sľuboch, predal svoju prítomnosť za nejaký sen o budúcnosti.

Ježiš ešte dodáva: "Obchodníci a kupci nevstúpia do miest môjho Otca."

Keď sa vyhovárate: "Prídem niekedy v budúcnosti", o Boha prídete. Ak môžete

odpovedať: "Som pripravený, nič ma nezdržiava, čakal som na tvoje pozvanie a idem za tebou", len vtedy budete môcť vstúpiť do Božieho kráľovstva.

Ako môžete odmietiť, keď vás pozýva život? Lenže vy odmietate. Ľudia si myslia, že sanjásini sa vzdávajú života. Ja vám hovorím, že sa dočista mýlia: len obchodník sa vzdáva života, sanjásin sa z neho teší, neodmieta ho. V očiach kupca či obchodníka vyzerá, že sa ho zrieka, ale sanjásini sa jednoducho tešia, nič nazavrhujú. Náruživšie sa z neho tešia. To je všetko. Ich potešenie je také úplné, že keď k nim príde smrť, nebudú sa v tom okamihu vôbec sťažovať. Povedia: "Žili sme a užili sme si. Stačí!" Pre sanjásina je naplnením každá chvíľka v jeho živote. Keď umiera, zomiera šťastný. Ale obchodník, aj keď prežil milióny životov, svoju prácu aj tak nedokončil. Taká práca sa dokončiť nedá.

V Upanišadách sa rozpráva príbeh o kráľovi Jajáti, ktorý zomieral, keď mal sto rokov. Prišla za ním Smrť a on ju poprosil: "Mohla by si si vziať jedného z mojich synov? Ja som doteraz ani poriadne nežil. Tak som sa zaoberal prácou na svojom kráľovstve, že som celkom zabudol, že toto telo raz musím opustiť. Nič som si neužil, slúžil som ľuďom a kráľovstvu a nemohol som žiť. Buď taká dobrá!"

Smrť povedala: "Dobre, spýtaj sa svojich detí."

Jajáti mal sto synov. Požiadal svojich najstarších, ale tí už boli vychytralí, otca vypočuli, ale zo svojich palácov päty nevytiahli. Až napokon najmladší, len šestnásťročný, pristúpil k otcovi a súhlasil."

Dokonca aj Smrť pocítila súcit, lebo keď nič neužil storočný starec, čo mohol prežiť šestnásťročný chlapec? Smrť mu povedala: "Nič nevieš, si nevinný. Tvojich deväťdesiatdeväť bratov mlčí, hoci niektorí sú už starí a za pár rokov aj tak zomrú. Tak prečo práve ty?"

"Keď môj otec nič neprežil za sto rokov, ako by som mohol dúfať, že niečo užijem ja? Všetko je zbytočné! Žiť sa dá určite aj ináč. Zdá sa, že cez život sa žiť nedá, tak to skúsím cez smrť. Dovoľ mi zomrieť."

To isté hovorí sanjásin: "Keď som nemohol žiť životom svojho ega, budem žiť jeho smrťou. Vezmi si ma!"

Smrť si chlapca vzala a kráľ žil ďalších sto rokov. Potom sa vrátila zas. Kráľ bol opäť prekvapený: "Tak skoro? Myslel som, že sto rokov je viac ako dlhá doba, že si nemusím robiť starosti. Ešte stále som si nič neužil. Sotva som dokončil prácu a začínam žiť, prichádzaš zase."

A tak sa to opakovalo desať krát - vždy daroval život jeden zo synov a otec žil ďalej.

Keď mal tisíc rokov, prišla Smrť a spýtala sa ho:

"Tak čo si myslíš teraz? Mám si zase vziať ďalšieho syna?"

Jajáti zavrtel hlavou: "Nie, teraz už viem, že je zbytočné žiť hoci aj tisíc rokov. Ide o moju myseľ, nie je to otázka času. Zas a zas som sa zaplietol do toho istého nezmyslu, zvykol som si na márnenie svojej existencie a bytia. Nič mi nemôže pomôcť."

Jajáti napísal budúcim generáciám posolstvo: "Aj keď som žil tisíc rokov, nedokázal som žiť vďaka svojej mysli. Vždy sa zaoberá budúcnosťou a opomíňa prítomnosť. A život, to je prítomnosť."

Ak nie ste "teraz a tu", stále vás bude život míňať. Vždy ste boli zvaní, ale nikdy ste neboli, kde ste mali byť, neboli ste doma, mali ste iné povinnosti. A potom sa čudujete, že trpíte a ste nešťastní. Každý sa zdá byť nešťastný: tí, ktorí žili dlho, aj tí, ktorí dlho nežili. Mladí či starí, všetci vyzerajú nešťastne - lebo ide o tú istú myseľ.

Práve myseľ je tým nešťastím. Je jedno či sto alebo tisíc rokov života, jeden

život alebo celá hromada - nebude vám to nič platné, kým si neuvedomíte, že myseľ sama, myseľ obchodníka, ktorú so sebou vláčite, je prekážkou. Zahodte svoju myseľ obchodníka a stane sa z vás sanjásin.

Lebo Ježiš hovorí: "Obchodníci a kupci nevstúpia do miest môjho Otca."

Len vďaka samým sebe vstup premeškajú - nie, že by dvere neboli otvorené. Vďaka sebe samým o pozvanie prídu - nie, že by ho nedostali. Pozvanie platí naveky, je tu stále, na veky vekov. Posol za vami prichádza každý deň. Ježiš bol poslom, ale Židia ho odmietli. Buddha bol poslom a hinduisti ho odmietli. Posol za vami prichádza každý deň, klope vám na dvere, ale vy odmietate: "Mám prácu." Zahodte svoju obchodnícku myseľ, ináč prídete o buddhov zas a znova, ako ste o nich prišli už veľakrát predtým. Napokon sa vám to stane rutinou, že všetko premeškávate. Zvyknete si na to. Ježiš má pravdu:

"Obchodníci a kupci nevstúpia do miest môjho Otca."

Kráľovstvo božie nie je pre nich, lebo sa oň vôbec nezaujímajú, zaujímajú sa o kráľovstvo tohto sveta. Oči majú zahľadené dole, dívajú sa na všetko materiálne a svetské. Pretože klopiu zrak, nedokážu sa pozrieť nahor. Vtedy prichádza posolstvo nazmar - počujú ho, ale vyhovárajú sa.

Vybrali ste si nepodstatné a odmietli podstatné. Zvolili ste bezcenné, čo v skutočnosti zanikne a zavrhli ste všetko nesmrteľné. Zvolili ste telo a odmietli večnosť, vnútro, vedomie. A čokoľvek si volíte, určuje vám smer.

Pamätajte na to. Pozrite sa, ako vyzerá vaša situácia a nemyslite si o ostatných: "Tento človek je obchodník." Dívajte sa na seba, lebo zo sto osôb je deväťdesiatdeväť obchodníkov, a je preto nanajvyš pravdepodobné, že vy tiež. Nemyslite si, že ste výnimkou, lebo tá je vždy úplne iná. Výnimka už vystúpila k Bohu, už s ním hoduje.

20. Opitá myseľ

Učeníci mu povedali:

Kedy nadíde mŕtvym odpočinok
a kedy nastane nový svet?

Povedal im:

Čo očakávate, už nastalo,
ale nepoznali ste to.

Učeníci mu povedali:

Dvadsaťštyri prorokov v Izraeli prehovorilo
a všetci hovorili o tebe.

Povedal im:

Nevšímajte si živého, ktorý stojí pred vami

a hovoríte o mŕtvych.

Ježiš povedal:

Oheň na zem som uvrhol
a hľadte, strážim ho, až sa rozhorí.

Stáva sa to znova a znova: Ježiš príde a vy ho nespoznáte, Buddha príde a vy ho nespoznáte. A potom po stáročia a stáročia premýšľate o Buddhovi a Ježišovi. Vznikajú cirkvi, veľké organizácie založené na kulte toho, ktorého nikto nespoznal, keď bol tu. Prečo sa miňate so živým Kristom? Musí to byť niečo hlboko zakorenené v ľudskej mysli, v samotnej jej prirodzenosti. Nejde o individuálny nedostatok, chybu, ktorej sa dopúšťa ten či onen človek. Je páchaná ľudskou myslou ako takou tisíce rokov.

Mysel je treba pochopiť. Za prvé: myseľ nemá žiadnu prítomnosť, len minulosť a budúcnosť. Prítomnosť je natoľko úzko ohraničená, že ju myseľ nedokáže zachytiť. Vo chvíli, keď ju zaznamená, už sa zmenila na minulosť. Tak si myseľ dokáže pamätať minulé, túžiť po budúcom, ale nie vidieť prítomné. Minulé i budúce je rozľahlé a nesmierne, prítomnosť je atomická a ledva patrná, takže v okamihu, keď si jej začnete byť vedomí, je už preč. Nie ste dost' vnímaví! Je potrebná ohromná intenzita vnímania, aby vám umožnila uvidieť prítomné. Musíte byť celkom bdelí. Ak to tak nie je, nie je možné ju zazrieť. Už ste spíť minulosťou alebo budúcnosťou, alebo oboma.

Zadumaný Hodža Nasreddin raz mával na taxík, nastúpil a prikazoval: "Zavezte ma ...", hoci bol práve na tom mieste.

Taxikár len po chvíli otvoril dvere a povedal Nasreddinovi: "Sme na mieste. Vystupovať."

Nasreddin odvetil: "Dobre, ale nabudúce choďte pomalšie."

Mysel je opitá, nie je schopná sledovať prítomnosť, teda to, čo leží priamo pred vami. Je preplnená snami a túžbami. Chýba vám prítomné. Preto zostáva nepoznaný Ježiš, Buddha i Krišna a potom celé stáročia plačete a voláte, stáročia cítite vinu. Stovky rokov premýšľate, modlíte sa a predstavujete si, ale keď je potom Ježiš tu, nespoznáte ho. Je možné sa s ním stretnúť len vtedy, keď dosiahnete to, čo volám prítomnosťou ducha, duchaprítomnosťou, takou prítomnosťou mysle, ktorá nepozná minulosť ani budúcnosť. Len ona môže pozeráť na prítomné, ktoré sa mení vo večné. Večnosť je však hlbina, nenájdete ju pred sebou ani za sebou - akoby ležala na akejsi vertikálnej osi.

Druhé zistenie, hodné zapamätania: ste schopní porozumieť minulosti, lebo na porozumenie je potrebný čas. Čas na premýšľanie, teoretizovanie, filozofovanie, systematizáciu. Intelektuálne viete veci usporiadať. Keď je ale Ježiš teraz a tu, nemôžete premýšľať - nie je na to čas. Mysel ale vyžaduje chvíľu na rozmyslenie. Tápe v tme. Domnieva sa, že takto získa porozumenie, ktoré v skutočnosti porozumením nie je. Keď skutočne rozumiete, môžete hľadiť priamo na holý fakt a jeho pravda sa sama odkryje. Ak nie ste takého porozumenia schopní, musíte premýšľať.

Pamätajte si, človek porozumenia nikdy nepremýšľa, jednoducho len pozoruje fakty. Samotný pohľad odhaľuje. Človek neporozumenia premýšľa. Je to, ako keď chce slepec odísť zo svojho domu: najprv musí uvažovať kde sú dvere, kde je schodište a kde brána. Človek obdarený zrakom v takom prípade jednoducho vyjde von. Nikdy nepremýšľa o polohe dverí alebo schodov. Vidí, a preto nepotrebuje

uvažovať.

Kým ste slepí, je potreba premýšľania veľmi silná. Myslenie je náhražka, zastiera vašu neschopnosť vidieť. Človek, ktorý je schopný vidieť priamo, nikdy nemyslí: Ježiš nie je mysliteľ, Aristoteles áno, Buddha nie je mysliteľ, Hegel je. Osvietený človek nikdy nepremýšľa, len sa díva. Samotný pohľad mu odkrýva kade vedie cesta, kde sa nachádzajú dvere.

Vo chvíli, keď je Ježiš tu, je brána otvorená. Ale vy ste slepí: celkom určite sa priamo jeho budete pýtať: "A kde sú dvere, kde je vchod? Kadiaľ mám ísť?"

William Hunt, anglický maliar, sa preslávil zvláštnym obrazom. Keď bol prvý raz vystavený v Londýne, vzbudil u kritikov značnú zvedavosť. Je to jedno z najkrajších zobrazení Ježiša. Ježiš stojí vo dverách, ktoré sú zatvorené a vyzerajú, že ich stáročia nikto neotvoril. Sú na pohľad vekovité, Ježiš stojí v nich, v ruke drží klopadlo a maľba má názov: "Hľadte, stojím vo dverách."

Je to krásny obraz. Ale kritici vždy hľadajú nejakú chybyčku, niečo, čo podľa ich mienky nie je v poriadku. Aj tu našli, čo hľadali. Na dverách chýba kľučka. Keď to Huntovi vyčítali, len sa zasmial a odvetil: "Tieto dvere sa otvárajú zvnútra." - Ježiš stojí vo dverách človeka, jeho srdca. Nedajú sa otvoriť zvonku, je teda zbytočné, aby z tejto strany bola kľučka, klopadlo stačí. Dvere srdca sa otvárajú z vnútornej strany.

Ježiš prichádza a klope na vaše dvere, ale vy začnete premýšľať. Neotvárate, naopak, skôr budete vyľakaní natoľko, že radšej zasuniete západku: "Kto vie, čo je to tam vonku za človeka? Vyzerá ako tulák. Kto vie, čo urobí, len čo mu raz otvorím?" Tým, že otvoríte svoje srdcia, urobíte ich zraniteľnými. Nie ste už istí a v bezpečí. Navyiac je vám ten muž cudzí, nikdy ste nikoho takého nevideli. Neviete dôverovať. Preto keď Ježiš príde zaklopať na vaše dvere, premeškáte jedinečnú príležitosť.

Ste v prvom rade slepí, neschopní vidieť, viete len myslieť. A potom, máte strach, obávate sa neznámeho. Ste pokojní, čo sa týka minulosti, lebo už ubehol dostatok času, veľa ľudí uvažovalo a vytvorilo teórie, aby zaistili všetko potrebné. Teraz sa môžete dívať iba ak na knihy - lenže tie sú mŕtve. Môžete síce uvažovať o Ježišovi a dôjsť k priznaniu viny. Nie je v tom nič nebezpečné, lebo aj keď svoje srdcia otvoríte knihe, nič sa nestane. Preto milióny kresťanov neustávajú v každodennom čítaní biblie, hinduisti Gíty a Buddhisti sútry Dhammapadam. Opakujú mechanicky vety, deň za dňom - znova a znova. Nie je v tom žiadne riziko, kniha nie je oheň.

Ale Ježiš je oheň: otvoriť jediný raz svoje srdce, znamená byť spálený na popol. Len čo tento cudzinec raz vojde, preniklo neznáme do známeho. Teraz už nemôže vaša myseľ nikdy existovať tak ako predtým, nemôžete zostať nezmenení. Došlo k nespojitosti, minulé je mŕtve - nemôže sa už odraziť ani v snoch. Všetko čo ste nahromadili, zmizlo. Ježišov oheň vás kompletne spáli, znamená smrť. Ale vy sa desíte, lebo nevíete, že po každej smrti nasleduje zrodenie, ktoré je tým väčšie, čím väčšia bola tá smrť, tým úplnejšie, čím úplnejšie ste zomreli. A tento muž vám dáva absolútnu smrť.

Máte strach. Kto je ten, kto sa bojí? Pochopte, že vy to nie ste. Je to ego, vaša nahromadená minulosť, vaša identita: máte postavenie, prestíž, moc, vedomosti a úctu druhých. Ježiš toto ego rozbije na prach. A ono vám radí: "Buď opatrný! Neotváraj ľahkomyselne! Kto vie, kto je ten človek za dverami. Najprv sa uisti." Ale vo chvíli, keď ste si istí, je už Ježiš preč, lebo nemôže pri vašich dverách stáť večne. Preniknutie neznáma do známeho, večnosti do času, je jav veľmi vzácny. Stretnutie Ježiša s vami je také vzácne, že k nemu dochádza

len na kratučký okamih, potom je príležitosť nenávratne preč. Premeškáte ju, lebo nemáte dostatok duchaprítomnosti.

Jeden lakomec dostal od štátu päťdesiattisíc rupií, lebo vlak, ktorým cestoval, sa vykoľajil, a on požiadal o odškodné. Polámal si spústu kostí, ale bol veľmi šťastný z veľkého bolestného. Kulhal po meste a všetkým oznamoval tie dobré správy: "Dostal som päťdesiattisíc rupií a moja žena dvadsaťpäť."

Priateľ sa ho spýtal: "Tvoja žena bola pri tej nehode tiež zranená?"

Lakomec vysvetľoval: "Nie, pri nehode sa jej nič nestalo, ale aj v tom hroznom zmätku som si zachoval dosť duchaprítomnosti na to, aby som ju kopol do zubov. Tak dostala aspoň dvadsaťpäťtisíc."

V tomto svete občas zažijete duchaprítomnosť - k nevhodným účelom, samozrejme. Nikdy ju nepoužijete, keď príde Ježiš alebo Buddha - to je nebezpečné. Nič tým nemôžete získať, naopak, pripravíte sa tým o všetko. Nečakajú vás žiadne tisíce rupií od poisťovne, naopak. Prídete o všetky práčne nahromadené poklady. Len čo sa tu objaví Ježiš, nedívate sa mu nikdy priamo do očí. Obzeráte sa okolo seba, hľadíte bokom, nikdy sa nestretnete s jeho pohľadom. Váš zrak poskakuje naľavo napravo, vaša myseľ od minulosti k budúcnosti ... zrazu ste prefíkaní a vychytralí. Strácate príležitosť, lebo ju v hĺbke duše chcete stratiť.

Ježiš znamená nepohodlie. Stretnúť ho je vám na obtiaž, lebo vás celkom vyvádza z rovnováhy. Núti vás uvedomiť si, že žijete celkom mýlne, núti vás pocítiť, že hrešíte, že sa míňate cieľom. Vzbudzuje vo vás dojem, že celý váš doterajší život bol zbytočným márnením času, ktoré nikde nevedie, že už milióny rokov prešlapujete na jednom mieste. Samozrejme, že tvárou v tvár takému človeku cítite nepokoj, niečo hlboko vo vnútri sa trasie a chveje. Jediná možnosť je vyhnúť sa stretnutiu, v tom ste veľmi vynaliezaví. Robíte to tak šikovne, že si ani neuvedomujete, čo robíte. Teraz skúste pochopiť tieto slová:

Učeníci mu povedali:

Kedy nadíde mŕtvym odpočinok
a kedy nastane nový svet?

Židia stovky rokov čakali na chvíľu, kedy mŕtvi ožijú, kedy bude nastolený nový svet plný mieru a požehnaní a zrodí sa božský poriadok. Terajší svet je odpudzujúci a pripomína skôr nočnú moru. Jediný spôsob, ako ho tolerovať spočíva v nádeji, že sa to jedného dňa zmení, že tento hrozny svet zanikne a bude nahradený novým, svetom krásy, dobroty a pravdy. Jedná sa o trik mysle: otrava nádejami, silné alkoholické opojenie, ktorému sa nič nevyrovná. Pokiaľ viete dúfať, môžete vydržať v opitosti na veky vekov. Dáva vám možnosť čakať: "Tento ohavný svet nie je trvalý, život tu nie je skutočný život - ten ešte len príde." Takto uvažuje človek, ktorý nie je skutočne zbožný.

Zbožný človek prijíma to čo je, nečaká, až sa stane niečo iné. Akceptuje svet aj život v ich súčasnej podobe. Vyjadruje hlboký súhlas: je vďačný za všetko a nestážuje sa. Nepovzdychne si: "Toto je odporné, toto je zlé, toto je nočná mora." - "Nech je to akékoľvek, je to nádherné", hovorí, "prijímam to". Len cez takéto prijatie sa znova rodí, stáva sa novým človekom a vzniká preňho nový svet. Tadiaľ vedie cesta do nového sveta. Ak len čakáte s nádejou, že sa tento svet jedného dňa zmení sám, nedočkáte sa nikdy - úplne rovnako čakajú ľudia už od dôb, keď Adam s Evou opustili raj.

V Číne majú príslovie: "Pokrok je najstaršie slovo zo všetkých." Ľudská myseľ sa vždy domnievala a domnieva, že ideme dopredu. V skutočnosti nejdeme nikam,

svet zostáva bez zmeny. Možno sa líši v detailoch, ale podstata je rovnaká: koleso, ktoré sa znova a znova otáča v starých kolajách.

Zbožný človek je taký, ktorý prijíma tento konkrétny okamih - v každom prípade, nech už sa deje čokoľvek - a týmto poňatím sa rodí znova, vstáva z mŕtvych. To je znovuzrodenie. Ak sú vaše oči iné než predtým, je aj svet iný, lebo na ňom nezáleží, dôležitý je spôsob, akým sa dívate. Uhol pohľadu, osobný prístup, to rozhoduje - váš postoj je vašim svetom. Svet ako taký je neutrálny: Buddhovi sa javí ako mokkša, žiarivá krása a extáza, vám ako siedme, najhlbšie peklo - neviete si predstaviť nič horšie. Záleží na tom, z ktorého uhla na svet pozeráte.

Ak ste vy znovuzrodení, všetko sa znovuzrodí s vami. Stromy zostávajú rovnaké, a predsa nie rovnaké. Obklopujú vás tie isté kopce, a predsa nie tie isté - lebo vy ste sa zmenili. Ste stredom svojho sveta, a keď sa zmení centrum, periféria musí nasledovať, lebo tento svet nie je nič iné než tieň. Jeho premeny odpovedajú vašim premenám. A ten, kto čaká a dúfa, že sa tieň jedného dňa zmení sám od seba, je blázon.

Židia čakali, ako všetci ostatní, na deň znovuzrodenia sveta, deň zmŕtvychvstania. Príde mier, večný mier a život. Preto sa pýtajú Ježiša:

Kedy nadíde mŕtvym odpočinok
a kedy nastane nový svet?

Pýtali sa na to, čo bude. Práve takto sa miňate s Ježišom. Nepýtajte sa ho na budúcnosť, preňho žiadna neexistuje. Celá večnosť je pre neho prítomná. Neexistuje pre neho žiadna nádej, lebo nádej je sen. Ježiš pozná len pravdu, nie nádej. Je to len klam a droga, opíja vaše oči tak, že sa dívate na celkom iný svet. Pre Ježiša existuje len pravda, faktickosť - čisté, holé bytie, nespája si s ním žiadne dúfania. Neznamená to, že by bol zúfalý - pamätajte si, že zúfalstvo je časťou nádeje.

Keď dúfate v budúcnosť, bude nasledovať beznádej z minulosti. Zúfalstvo je tieňom nádeje: keď dúfate, dočkáte sa frustrácie priamo úmerne k tomu, ako veľmi ste dúfali. Nádej vykresľuje sen, ktorý sa potom nesplní. Ježiš si nezúfa, nie je frustrovaný. Nikdy sa neoddáva nádejám, preto ho všetko uspokojuje, nič nepredpokladá, a preto je všetko tak, ako má byť. Nesníva, a preto nepozná sklamanie. Nič vás nemôže sklamať, ak sa neženiete za úspechom, nič vám nemôže privodiť frustráciu, pokiaľ nevzhliadate k budúcnosti. Nie! Utrpenie neexistuje, ak sa dokážete vyhnúť snívaniu.

Sny so sebou nesú trápenie. Existencia sama je čistá extáza. Ježiš žije tu a teraz, je to preňho jediný spôsob bytia. Preto hovorím, že je pre neho veľmi ťažké sa s vami stretnúť, leby vy na rozdiel od neho žijete v budúcnosti. Ako sa stretnúť? Vzdialenosť je nezmerná.

Sú dve možnosti. Jedna predpokladá, že by Ježiš začal snívať, tak ako vy - čo je neuskutočniteľné, lebo snívať vedome nie je možné. Vedomé snívanie si nemožno privodiť, ak je tu ten kto vie, sen nemôže prísť. Ten, kto vie, by musel tvrdo zaspať. Ježiš preto nemôže zostúpiť na vašu úroveň, nech sa snaží akokoľvek. Rád by to urobil, aj Buddha, radi by sa dostali k vám, aby sa s vami stretli, ale to sa skutočne nedá, nemôžu upadnúť do spánku, do nevedomia, nemôžu prepadnúť snom a ilúziám. Ako sa teda stretnúť? Možnosť vojsť do oblasti snov a budúcnosti sa ukázala ako absurdná a planá. Jediný spôsob je zatriasť s vami a prebudiť vás.

Preto radí Ježiš svojim učeníkom znova a znova: "Prebudte sa, buďte bdelí!"

Pozorujte, sledujte, dívajte sa!" Neustále napomína: "Buďte pozorní a duchapritomní tu a hneď teraz!" Ale dokonca aj oni sa vypyujú na budúcnosť. Nedívajú sa na Ježiša, ale premýšľajú o tom, čo bude, lebo v minulosti trpeli. To je zákon rovnováhy: v minulosti sa trápili, musí ich preto v budúcnosti očakávať blaženosť. Utešujú sa zákonom rovnováhy, ináč by sa museli zblázniť.

Za dávnych čias mával každý cisár na svojom dvore okrem mudrca aj blázna. Zdá sa to absurdné - mudrca, dobre, ale načo blázna? Na udržanie rovnováhy. Len tak je to v poriadku.

Raz jeden vládár zamestnával len mudrca. Všetko sa kazilo a obracalo na horšie, došlo preto na hľadanie dokonalého blázna. Dokonalosť je vzácna: najst' takého blázna je dokonca ešte ťažšie než najst' dokonale múdreho človeka. Úplnosť má svoju krásu, svoju vlastnú príťažlivosť a prirodzený pôvab, nech už sa vyskytuje v čomkoľvek. Ak chcete vedieť o čom hovorím, prečítajte si Dostojevského Idiota.

Našli takého blázna. Kráľ si chcel vyskúšať, či skutočne stojí za to, a tak mu prikázal: "Spíš zoznam desiatich najväčších bláznov na mojom dvore, blázon všetkých bláznov nech je v čele." Dal mu sedemdennú lehotu.

Siedmy deň sa kráľ spýtal: "Už máš zoznamom hotový?"

"Samozrejme", odpovedal blázon.

Kráľ začal byť zvedavý. "A kto je prvý?"

"Vy", znela odpoveď.

To kráľa nahnevalo: "A to už prečo? To mi budeš musieť vysvetliť!"

Blázon ochotne objasnil: "Až dovčera som sa nerozhodol, kto sa umiestni prvý. Potom ste ale jednému zo svojich ministrov zverili milióny rupií a vyslali ste ho do ďalekých krajov nakúpiť diamanty, perly a iné drahé kamene. Hovorím vám, že sa nikdy nevráti, a vy že ste blázon, lebo mu takto dôverujete."

Kráľ sa spýtal: "Dobre, ale čo keď sa vráti?"

"Prečiarknem vaše meno a napíšem tam jeho", znela odpoveď.

Na dvoroch dávnych vládcov to bola nutnosť, taký človek udržiaval vyvážený stav. Aj váš život je poznamenaný neustálou snahou o udržanie rovnováhy. Ak zájdete v jednom smere príliš ďaleko, spôsobí jej narušenie neduhy a choroby. Choroba je prejavom straty rovnováhy, samotné slovo choroba symbolizuje nevyváženosť. Keď je vaša minulosť nepekne - dlhotrvajúce trápenia, jednotvárnosť a nuda - ako ju vyrovnáte? Musíte to nejako urobiť, ináč vám hrozí šialenstvo. Vyvažujete ju budúcnosťou, ktorú si maľujete v žiarivých farbách.

Ježiš nič také nepotrebuje, lebo on sám je rovnováha. Nepotrebuje mudrca a blázna. Vaša minulosť pripomína mudrca, lebo je vyplnená skúsenosťami, cez ne ste dosiahli múdrosť. Budúcnosť sa podobá bláznovi - oddáva sa snívaniu. Ak nemáte pred sebou žiadnu budúcnosť, čo sa stane? Preskočí vám. Ak nemáte budúcnosť, musíte sa zblázniť.

Tento proces prebieha na Západe a predovšetkým v Amerike. Atómová energia a vodíková bomba spôsobili, že budúcnosť prestala existovať. Keď sa Amerika stala krajinou hnutia hippies, beatnikov a im podobných, je to preto, že je bdeľjšia. Američania za druhej svetovej vojny použili atómovú bombu a sú ostražití: už nie je žiadna budúcnosť a minulosť je dlhá a desivá nočná mora. Čo robiť? Nie je tu nič, čo by vám umožňovalo snívať a tak udržiavať rovnováhu - rodí sa hippie.

Buddha sa rodí podobným spôsobom, ale metóda je odlišná. To isté platí pre Ježiša: zahadzuje minulosť a prestáva myslieť na budúcnosť, spomínať na to čo bolo a snívať o tom, čo bude. Vtedy sa on sám v jedinej chvíli stáva rovnováhou. Nie je možné ho z tohto stavu vyviesť. Z miery môžete vyviesť človeka, ktorý je

len prispôsobený, ale Ježiš taký nie je. Prispôsobeného človeka vyvedie z rovnováhy každá nepredvídateľná udalosť, ale Ježišovi sa to stať nemôže, nemôže zošalieť, lebo sa zmenila samotná podstata. Nežije už v minulosti, nežije ani v budúcnosti.

Učeníci sa pýtajú, čo bude. Ako sa s ním môžu stretnúť? Ako ho pochopiť? A pritom sú to učeníci - čo potom prostý a prízemný dav?

Povedal im:

Čo očakávate, už nastalo,
ale nepoznali ste to.

Čo očakávate, už nastalo ... tí, ktorí zomreli, vstali z mŕtvych, dosiahli klúd. Nastúpil nový svet, je priamo pred vami, ale vy o tom neviete. Ježiš hovorí o sebe. "Ja som ten nový svet, prebudенý mŕtvy, som život, sám stred života - som tu priamo pred vami a vy o tom nemáte tušenie. Pýtate sa na budúcnosť, a ona je tu."

Vo večnosti neexistuje budúcnosť. Budúcnosť je časťou prítomného, ale obmedzenosť vašej mysle vám bráni vidieť celok. Ste podobní človeku, ktorý pozerá na svet kľúčovou dierkou: nemôže vidieť všetko. Kľúčová dierka neumožňuje vidieť celok: v obraze sa mu objaví strom, jeho pohľad sa opäť o niečo posunie a spočinie na druhom strome. Prvý strom prestal existovať, stal sa minulosťou a ten človek si myslí, že jednoducho zmizol. S ďalšou zmenou smeru pohľadu je do minulosti odsunutý druhý strom a zjavuje sa tretí. Muž sa domnieva, a uvažuje logicky, že: "Strom, ktorý nevidím, nie je, a ten, ktorý ešte nevidím, ešte nie je. Len ten, ktorý vidím práve teraz, existuje."

Presne tak uvažujete aj vy. Človeka pri kľúčovej dierke nenapadne, že sa pohybuje jeho oko, bude sa naopak domnievať, že stromy vchádzajú do existencie a zase ju opúšťajú. Preto hovoríme: čas plynie. Pamätajte si, že čas nijako neplynie, len vaša myseľ sa pohybuje. Kam čas môže plynúť? Premýšľali ste o tom? Ak náš čas plynie tak, ako si to predstavujeme - ako rieka, plynúca do minulosti a pritekajúca z budúcnosti, potom je potrebný iný čas, v ktorom by sa náš čas pohyboval. Upadnete do nekonečného regresívneho kruhu: tento iný čas potom vyžaduje opäť ďalší čas a tak ďalej. Tak to byť nemôže.

Čas je nehybný. Naopak, to vaša myseľ sa pohybuje, ale vy to nevidíte. Je to ako ísť vlakom a pozorovať, ako sa za oknami mihajú stromy: pohybujete sa opačným smerom. Keď sa vlak rozbíha a vy nemáte možnosť porovnania a pohľadu zvonku, zdá sa vám, že do pohybu sa dal vlak stojaci na vedľajšej koľaji.

Človek sa na zemi vyskytuje už spústy rokov. Zem sa celú tú dobu pohybuje, ale dlho si to nikto nevšimol, všetci verili, že sa hýbe slnko. A dokonca vyjadrovanie sa napriek vedeckým objavom doteraz nezmenilo: stále hovoríme "východ slnka" a "západ slnka". Slnko nevychádza ani nezapadá, len my uvažujeme, akoby to tak bolo. Aj vedci sami tak uvažujú. Napriek tomu, že poznajú skutočnosť, spôsob myslenia je príliš hlboko zakorenený. Pre nás je slnko ešte stále obežnicou.

Rovnako falošné predstavy máme o čase. Čas sa nepohybuje, je večný. Mysleľ je v pohybe a zo skutočnosti preto zostáva pre vás otvorená len užovčká štrbina - to, čo je práve pred ňou je prítomnosť, to, čo už opustilo zorné pole, je minulosť, čo sa v ňom ešte nezjavilo, nazývate budúcnosťou. Ale kam môže prítomnosť odísť?

Ak sa nad celou vecou zamyslíte, zistíte, že je to absurdné. Akoby sa prítomnosť mohla tak zrazu uchýliť do neexistencie? Ako sa môže bytie zvrátiť v

nebytie? Minulosť nie je nikde k nájdeniu, je teda neexistujúca. A ako môže neexistujúca budúcnosť začať existovať? Je to napohľad absurdná predstava. Bytie zostáva bytím, nebytie nebytím - len vaša myseľ je v pohybe. Nie ste schopní uvidieť celok, preto rozlišujete.

Ježiš žije v tomto celku. Preto hovorí: "Čo očakávate, už nastalo, ale nepoznali ste to." A nielen, že to nastalo teraz: to, čo očakávate, je tu už od nepamäti. Preto Ježiš v inom výroku tvrdí: "Predtým než Abrahám bol, já som, a vždy som bol." Myseľ vás presviedča, že Ježiš príde až niekedy v budúcnosti. Tá istá myseľ potom Ježiša poprie, pretože akákoľvek komunikácia s prítomným je pre ňu nemožná. Odtiaľ slová Židov: "To nie je ten pravý, ten, ktorého čakáme."

Nikto nebude ten pravý. Nech to bude ktokoľvek, nebude to nikdy ten, koho čakáte, lebo to nie je otázka pravosti alebo nepravosti, je to otázka mysle, nádejí vložených do budúcnosti a života v nej. Keď už Ježiš prišiel, nie je tu žiadna budúcnosť - všetky vaše sny sa rúcajú. To on ich ničí a vy ste do nich už investovali toľko, že je ťažké, veľmi ťažké niečo také pripustiť.

Akýsi doktor raz presviedčal opilca: "Okamžite nechajte pitie, lebo ohluchnete."

Opilec odpovedal: "Ani ma nenapadne. To čo počujem aj tak nestojí za nič a nevyrovná sa tomu, čo pijem."

Toľko ste toho vložili do budúcnosti, že veci, o ktorých snívate, neuveriteľne stúpili na cenu. Udržujú rovnováhu s vašou minulosťou, dávajú vám motiváciu ku konaniu a činom, uľahčujú ten nekonečný beh nikam. V skutočnosti pomáhajú vám a vášmu egu vôbec byť. Je ťažké ich opustiť. Kedykoľvek preto Ježiš predstúpi a povie: "Som tu!", voláte: "Nie, to nie je ten pravý!" Taký ale nikdy nepríde, nie však preto, že by skutočne nebolo na tomto svete osvietených, ale preto, že mu nedovolíte byť tým pravým. Ak raz uznáte, že Ježiš je Kristus, potom sa musíte neodkladne zmeniť. Nemôžete zotrvať pri starých spôsoboch, je treba opustiť doterajší životný štýl. Budete musieť zomrieť a narodiť sa znova.

Povedal im:

Čo očakávate, už nastalo,
ale nepoznali ste to.

Učeníci mu povedali:

Dvadsaťštyri prorokov v Izraeli prehovorilo
a všetci hovorili o tebe.

Číslo dvadsaťštyri je veľmi významné: hinduisti hovoria o dvadsiatichštyroch avataroch. Džinisti o rovnakom počte tirhankaras - tzv. "tvorcov brodov", Buddhisti poznajú dvadsaťštyri buddhov a židia práve toľko prorokov.

Prečo práve tento počet, prečo nie viac alebo menej? Ako je možné, že sa na tom všetci tak zhodujú? Na tomto svete sa všetko vyskytuje v určitej kvantite. Aj múdrosť je obmedzená na presne dané množstvo. Také, že keď človek veľkého formátu dosiahne osvietenie, je pre ostatných ťažké dosiahnuť v krátkom čase to isté. Všetko svetlo pohltí on. Môžete žiť v jeho tieni a on sa vám bude snažiť všemožne pomôcť, ale nebude to ľahké.

Tým je spôsobený nasledujúci fenomén. Buddha zomrie, a mnoho učeníkov je osvietených po jeho smrti. Mahávira zomrie, a veľký počet jeho žiakov dosiahne osvietenie. Jedná sa o rovnaký jav, ako keď pod ohromným stromom nemôžu prežiť drobné. Existuje len obmedzené množstvo svetla, ktoré človek, ako je Kristus,

bezo zvyšku absorbuje. Je natoľko rozľahlý, že poberie drobné čiastočky od všadiaľ. Stane sa všetkým svetlom. Stálo to mnoho času a počítania, ale všetci, ktorí tento jav skúmali, došli k rovnakému výsledku. V jednej mahákalpa, od jedného stvorenia k všeobecnému zániku, je dvadsaťštyri príležitostí, presne dvadsaťštyri osôb môže dosiahnuť najvyšší vrchol.

Učeníci povedali Ježišovi: Dvadsaťštyri prorokov v Izraeli prehovorilo a všetci hovorili o tebe. Tí všetci tvrdili: "My sme len hlásatelia toho, čo príde. Ten skutočný, najvyšší a posledný je na ceste, my len zvestujeme jeho príchod." Tu je rozdiel medzi prorokom a Kristom. Kristus je vyvrcholením všetkých usilovaní, všetkých túžob a snov, všetkých myšlienok o inom svete, znamená završenie, hrot, Everest. Prorok naznačuje, ukazuje cestu, oznamuje jeho príchod: je to posol, kurier dobrých správ. Dvadsaťštyri ich vyhlásilo, že Kristus prichádza, bod omega, v ktorom celé ľudstvo, všetko humánne vedomie dostúpi vrcholu.

Učeníci mu povedali:
Dvadsaťštyri prorokov v Izraeli prehovorilo
a všetci hovorili o tebe.

Povedal im:
Nevšímajte si živého, ktorý stojí pred vami
a hovoríte o mŕtvych.

"Prečo ich sem zaťahujete? Nedívate sa na mňa! Stále dokola sa rozpráva o dvadsiatichštyroch prorokoch, ktorí sú dávno po smrti. Hovorili o mne a vy hovoríte o nich - a ja som tu. Minuli sa so mnou, lebo hľadeli do budúcnosti, a vy sa so mnou míňate, lebo hľadáte do minulosti, ale ja som tu!"

Tomuto miestu je treba porozumieť veľmi hlboko a s plným uvedomením. Je neobyčajne ľahké hovoriť o mŕtvych, lebo aj vy sami ste mŕtvi, ste na rovnakej úrovni s nimi a im podobní. Je ťažké dívať sa na Ježiša, lebo na to je nutné byť nažive. Len rovnaké dokáže vnímať rovnaké. Musíte sa mu prispôbiť, aby ste ho poznali. Ako rozoznáte svetlo, keď sami ste temnotou? Ako chcete poznať lásku, poznať život, ak nie ste naplnení ani jedným, ani druhým? Ježiš je premeškaný práve preto, že nie ste nažive. Váš život je otupený a mŕtvy. Je v najhlbšom poklese, zatiaľ čo Ježiš je v bode najvyššieho vzostupu. Vy ste alfa, on omega. Ste písmeno A, prvé v abecede, ale on je Z, konečné vyvrcholenie.

Hovoríte a hovoríte, ani tvárou v tvár takému človeku neprestávate tárať nezmysly. Učeníci by urobili lepšie, keby boli ticho a len boli v jeho blízkosti, ale miesto toho kladú nezmyselné otázky. Na tie vám odpovie kdejaký učenc, nie je treba vyhľadávať Ježiša. Takých mudrcov je dvanásť do tučta, nikdy o nich nie je núdza. Ježiš sa zjavuje len zriedka - na vrchole ľudskej cesty nahor, len vtedy, keď sa okruh uzatvára. Je vzácny a vy mu kladiete hlúpe, detinské otázky, vykladáte mu kuriozity ako: "Dvadsaťštyri prorokov v Izraeli prehovorilo ...".

Ježiš to celé odmieta. "Šialenci", volá, "nekladte také hlúpe otázky! Živého si nevšímajte ..."

Ako sa môžete pred Ježišom na niečo pýtať? Mali by ste sa dívať, jesť ho a piť, dovoliť mu vstúpiť do svojho najhlbšieho jadra, najvnútornejšej časti bytia. Rozpustiť sa v ňom a nechať ho rozpustiť sa vo vás.

A vy sa miesto toho pýtate! Zaujímajú vás proroci! Dožadujete sa záruky,

znamenia, chcete, aby on sám povedal: "Ano, hovorili o mne!" Nedokážete vidieť priamo? Potrebuje potvrdenku? Načo vám to bude? Nestačí vám on sám? Aj keď potvrdí čo hovoríte, a on stále hovoril: "Som ten, na ktorého čakáte", budete sa pýtať ako blázni, znova a znova. Hlboko vo vnútri pretrvávajú pochybnosti, ktoré také otázky živia. Učeník, ktorý ich kladie, sa musí na Ježiša dívať a pozorovať jeho reakcie.

Nie je to všetko nič iné, len lešť mysle. Ak Ježiš odpovie: "Áno, som to ja, ktorého príchod zvestovali proroci", napadne vás, že proroci tiež tvrdili, že ten, kto bude skutočne tým jediným, nebude uplatňovať žiadne nároky, nebude hovoriť: "Ja som ten jediný." Ak Ježiš odpovie: "Nie, nie som ten jediný", odídete a budete všade vykladať: "Sám sa priznal, že nie je ten pravý."

Všimnite si, akou ľstou sa mu snažíte vykĺznuť. Ľudia sa pýtajú: "Dosiahol si uskutočnenie?" a keď odpoviete: "Áno", začnú namietat: "V Upanišadách sa ale hovorí, že ten, kto hovorí "dosial som uskutočnenie", ho v skutočnosti nedosiahol." Keď poviete: "Nie", vyhlásia: "Dobre, musím si teda nájsť niekoho iného, kto ho dosiahol. Nemá zmysel strácať s tebou čas."

Myseľ znova a znova hľadá spôsoby, ako uhnúť, a otázka je nezmyselná - preto na ňu Ježiš neodpovedá. Otázka je len lešť. Ježiš nenápadne prechádza k niečomu inému, než na čo sa učenici pýtajú. Nemôže odpovedať priamo, lebo nech by povedal čokoľvek, rozhodli by sa ho opustiť.

Ste už už pripravení odísť. Je div, že ste to neurobili dávno, že ešte zotrúvate. Možno to spôsobuje nejasnosť jeho slov, to, že nehovorí len ano alebo nie. Preto, že jeho spôsob hovoru je pre vás nepochopiteľný, že doteraz nemáte jasno v tom, ako sa zachovať. Keby potvrdil "Ano, som jediný", zmocnilo by sa vás podozrenie. "Ako niekto, kto dosiahol uskutočnenie, môže povedať "som jediný"?"

Povedal im preto:

Nevšímate si živého, ktorý stojí pred vami
a hovoríte o mŕtvych.

Je to tak stále. Ak niečo poviem, čo ste ako hinduisti našli napísané v Gíte, pokyvujete hlavou: "Áno, presne tak." Nie je to určené mne, odmietli ste živého. Neprikyvujete mojim slovám, ale svojmu hinduizmu a Gíte. Hovoríte: "Áno, to čo hovorí, musí byť správne, veď v svätej knihe je to takto napísané." Ak však poviem niečo proti nej, budete protestovať. "To sa musí myliť, tak to v Gíte nie je." Ak skutočne pozeráte na živého, potom, keď poviem niečo, čo knihe odporuje, potom sa mylí ona, nie ja. Ak vyslovím niečo, čo s ňou súhlasí, potom má aj ona pravdu len preto, že som to povedal.

Ale to tu nehrá rolu. Ak ste židia a poviem niečo, čo sa vám nezdá, okamžite to rozruší vašu myseľ. Židia zostávajú nervózni behom všetkých našich rozhovorov. Je ich tu veľa a sú uvrhnutí do zmätku a rozčúlenia: píšu mi dlhatánske, tridsaťstránkové dopisy - vraj nemám pravdu: "Nerozumiete židom!" Len čo vyslovím názor, ktorý sa nezhoduje s vašou židovskou myslou, som okamžite zavrhnutý ja, nie židovská myseľ. Ak poviem niečo, čo jej vyhovuje, vezmete ma na milosť - ale to nie je prijímanie, to len ohlupujete sami seba. Ak utvrdzujem vašu myseľ, ste ochotní ma prijať. Stredom všetkého však zostáva vaša myseľ, a len ona.

To hovorí Ježiš. "Nevšímate si živého ... Pozrite na mňa, som tu! Slnko vyšlo a vy hovoríte o noci, keď ktosi hlásal, že čoskoro bude sviatať, ale na slnko

samotné sa nepozriete. Čoskoro príde ráno, príde svitanie a temnota pominie. Zatiaľ rozprávate o tých, ktorí žili v tejto temnote. Hovoríte o mne, a ja som tu a vy mi nevenujete jediný pohľad!" Veľmi neľahké je byť bdelym! Keď sa hind, žid a kresťan vo vás cítia ublížení, upamätajte sa, že to nie ste vy, že ide len o vonkajšok. Nevenujte mu pozornosť.

Pozrite sa, ako sú si učeníci a odporcovia podobní. Nijako zvlášť sa od seba nelíšia, nie je tu žiadny podstatný rozdiel. Židia Ježišovi oznámili: "Ty nie si ten, ktorý bol prisľúbený na veky vekov, lebo dvadsaťštyri prorokov nám zanechalo mnoho náznakov, podľa ktorých sa môžeme riadiť. Nie si ten jediný, po mŕtvych nám zostali kritériá na posúdenie živých. Nemôžeme ti len tak veriť. Dokáž svoju pravosť, nech máme dôkaz. Dokáž, aby zomretý človek vstal z mŕtvych." A Ježiš nedokázal ani sám seba zachrániť pred ukrižovaním, čo teda mohol robiť? Ako by mohol oživiť niekoho iného? Nedokázal ujsť ani svojej vlastnej smrti. Na križi sa teda dokázalo, že nie je ten prisľúbený.

A čo robili učeníci? Verili, že Ježiš liečil malomocných, že vracal mŕtvych k životu, verili, že nezahynul na križi a po troch dňoch od jeho smrti ho niekoľko ľudí videlo opäť nažive.

Ale obe skupiny závisia na zomretých. Mŕtvi stanovili merítka, akoby ich Ježiš musel slepo nasledovať, uberať sa cestou, vytýčenou dvadsiatimištyrmi prorokmi, ktorí udali smer. Akoby mu nebolo dovolené byť spontánny, byť svoj. Ak poviete, že nikdy neurobil jediný zázrak, židia sa veľmi potešia: "Áno, presne tak sme to vždy hovorili." A kresťania budú nešťastní, lebo ak sa dokáže, že nebol ani jediný zázrak, ktorý by Ježiš vykonal, nebude už pre nich viac Kristom.

Nie je Kristus sám o sebe dostačujúci? Tak ako je, nie je svetlom? Nie je pravdou? Nevniesol snáď do sveta dovtedy nepoznanú milosť? Nie, vy máte svoje merítka, ktorým musí vyhovieť. Ak uspeje, potom je všetko v poriadku. Ak im neodpovedá, alebo sa zdá, že neodpovedá, potom už to nie je ten pravý. Celá vec má len jeden rozmer. Jedni i druhí - žiaci i nepriatelia - žijú s mŕtvymi. Nikto sa nedíva priamo a bezprostredne na Ježiša - živého človeka.

Ježiš povedal:

Oheň na zem som uvrhol ...

Prečo toto hovorí? - starí proroci predsa tvrdili, že prinesie mier, večný mier. On však volá: Nie!

Oheň na zem som uvrhol

a hľadte, strážim ho, až sa rozhorí.

Nie mier, ale oheň a skazu. Zdanlivo si odporuje, ale v skutočnosti sa nedopúšťa žiadneho protirečenia - pochopte, že mier môže nasledovať až po požiari.

Ak je svet v jednom ohni a staré zhorelo a zahynulo, len potom môže povstať nové. Nové nadchádza vždy so smrťou starého, ktoré mu musí uvoľniť miesto, mŕtvi musia ustúpiť živým. Známe musí odísť, poskytnúť priestor na to, aby neznáme mohlo vstúpiť.

Nijako si neodporuje, v jeho reči niet žiadnych protirečení, nie je to možné, lebo proroci skutočne hovorili o ňom - ale zavádza do rozporov svojich učeníkov. Mnoho z nich ho určite opustilo. "Starí tvrdili, že prinesie večný mier, a tento hovorí, že nesie oheň a plamene. Je celkom iný. My už máme ohňa dosť, načo

roznecovať ďalší? Horíme, celý svet už horí v utrpení, mukách a úzkosti. Načo znova oheň? Mier je nám treba."

Lenže pamätajte, že sa nachádzate v stave, kedy mier nemôže prísť, nemôže vo vás prežiť. Nie je to otázka mieru, ale vás samých: tak ako ste, rozruší vás čokoľvek, vytvárate trápenie všade okolo seba. Utrpenie nie je nehoda, ktorá náhodou postihla práve vás, je to rast. Tak ako prichádzajú listy u stromov, tak sa objavuje strach a úzkosť - sú časťou vás samých. Môžete tie lístky trhať, ale ničomu sa tým nepomôže, namiesto jedného lístka vyrašia naraz štyri, utrpenia a úzkosti pribudne. Budú sa vracat' do tej doby, kým nebudete spálení na prach, kým nezmiznete z povrchu zemského a nič z vás nezostane.

Hinduisti, hlavne Patandžálí, používali pre vnútornú transformáciu dva pojmy: jednu volali sabeej samadji, transformácia so semienkom, a druhú nirbeej samadhi, transformácia bez semienka. Prvá z nich neznamena nič, nemá žiadny význam a k ničomu nevedie, lebo zrno zostáva a vyklíči opäť znova - to najpodstatnejšie nebolo spálené. Uchováva ho v sebe, nie je tu strom, ale je len otázkou času, kedy sa objaví znova. Dusili a potlačili ste sami seba, strom zmizol. Zmenili ste sa na semienko.

Čo je vlastne semeno? Strom stlačený natoľko, že ho nemôžeme vidieť. Poskytnite mu príležitosť, vhodné podmienky a dobrú pôdu, a ono vyklíči, potom príde silný kmeň a mohutná koruna. Ukryva v sebe plán, drobné zrno nesie v sebe presný výkres budúceho stromu, starostlivo vyvedený do najmenších detajlov: tvar listov, typ a farba kvetov, výška, ... - to všetko je vo vnútri. Keď dokážete rozlúštiť semienko, môžete si urobiť presný obrázok toho, čo z neho vzíde.

Strom je len rozvinutím do priestoru. Nie je nijako dôležité, akí teraz ste, dôležité je, aký druh semienka si nesiete vo vnútri. Môžete odrezávať vetvy tu a tam, ale sú to len vonkajšie úpravy. Môžete svoju osobu prikrášliť, ale v ničom sa tým nezmení. Môžete vyzdobiť svoje peklo, ale nepremeníte ho tým na nebo.

Patandžálí volá skutočnú transformáciu nirbeej samadhi. Hovorí, že ak nie je dosiahnuté samadhi bez semena, nie je dosiahnuté nič - kým nie je spálený zárodok, plán všetkých budúcich utrpení, obáv a úzkostí. To je zmysel Ježišových slov.

Oheň na zem som uvrhol ..., hovorí. "Priniesol som plameň, ktorý vás spáli. Nie som tu, aby som vás utešoval a upokojoval. Som tu, aby som vás zničil, lebo vaše semeno je zlé." To je potrebné spáliť predovšetkým. Až keď je to urobené a vy ste vyprázdnení, až potom do vášho lona môže vstúpiť semienko božskosti. S ním prídu nové puky a nové kvety.

Oheň na zem som uvrhol
a hľadte, strážim ho, až sa rozhorí.

A to je Ježišov sľub. "Budem strážiť", hovorí, "zostanem tu až do chvíle, kedy vzplanie celý svet."

Kedykoľvek sa človek stane Kristom alebo Buddhom, nikdy už nezmizne. To len vy miznete, lebo vy v skutočnosti nie ste, predstavujete len zdanie. Prichádzate a odchádzate ako vonkajší tvar, forma. Podobáte sa morskej vlne: chýba vám vnútorná podstata, nie ste kryštalizovaní. Objavujete sa a zase miznete rovnako ako sen. Prichádzate každú noc a stráca sa s ránom. Miliónkrát prídete a odídete. Ale kedykoľvek sa objaví, uskutoční Kristus, nikdy už neodíde. Čo to znamená byť Kristom? Znamená to stať sa tým, kto získal podstatu, substanciu: kto stratil tvar a formu a nemôže zmiznúť. Niekým, kto už nie je vlnou, ale

zmenil sa v oceán, ktorý sa nevytráca.

Buddha zostáva, Ježiš zostáva, Krišna aj Mahávira. To je myslené slovami: strážim ho: "Budem tu." Neboli ste však schopní vidieť Ježiša, ani keď bol v tele, ako to dokážete teraz, keď už žiadne telo nemá? Všimnite si toho čudného javu - mnohí kresťania ho videli so zatvorenými očami behom modlitby, mali zjavenie - a najbližší učeníci ho nedokázali vidieť, ani keď bol osobne prítomný. Prečo?

Kristovia, ktorých vidate v modlitbách, sú len výplodom obrazotvornosti, halucinácie a falošné predstavy. Sami ste si ich v mysli vytvorili. Preto kresťan vidí Krista - židovi sa to stať nemôže, a hinduistovi - ani pomyslieť! Hinduista vidí Krišnu, jeho predstavy majú svoj vlastný objekt predstavivosti. Džinista v živote neuvidí Krišnu, do jeho vízií vstupuje Mahávira. Kde sa berú? Vaša myseľ si ich vymýšľa. Môžete sa hrať s predstavami. Hovorí sa tomu autohypnóza a je veľmi príjemná. Teší vás to, vytvoriť si v sebe Krista. Cítite sa šťastní, ale je to šťastie krásneho sna. Radosť pretrváva i po prebudení, ale aj tak je to len sen, a zbytočný.

Prečo je Ježiš vždy premeškany? Keď je prítomný, sám hovorí: "Nepozriete na živého." A len čo zomrie, milióny ľudí zavrú oči, vidia jeho obraz a tešia sa z neho, rovnakí ľudia, ktorí ho, kým bol ešte v tele, ukrižovali. Rovnakí ľudia sa teraz utápajú v predstavách a myšlienkach o ňom - taká predstava už nepáli, ale upokojuje - utešuje vás pomyslenie: "Videl som Krista."

Ľudia za mnou prichádzajú a rozprávajú mi o tom s pohľadom, ktorý ma žiada, aby som povedal: "Áno, naozaj ste ho videli." Vtedy odchádzajú rozradostnení - deti zaujaté novou hračkou. Ak poviem: "To je hlúposť, zbavte sa takých výmyslov!", roztrpčí ich to a nikdy sa ku mne nevrátia. Prečo aj chodiť za človekom, ktorý vám búra vzdušné zámky?

Miňali ste sa so živým Kristom, tým menej ho môžete stretnúť teraz, keď nemá telo. Ale znova a znova sa odohráva rovnaké divadlo: kresťania hovoria dnes o Ježišovi práve tak, ako kedysi tvárou v tvár jemu samému hovorili o dvadsiatichtyoch prorokoch. Teraz je mŕtvy. Hovoríte o mŕtvom a opäť miňate živých.

Akýsi kresťan raz navštívil zenového mnícha. Priniesol si so sebou bibliu a vysvetľoval: "Rád by som vám prečítal niečo z Ježišových slov." A muž, ktorého vyhľadal, bol pritom sám živým majstrom.

Majster sa usmial a súhlasil.

Ten človek teda prečítal nahlas niekoľko viet z kázania na Hore. Asi v polovici odstavca ho majster prerušil. "Dobre, ten, kto povedal tieto slová, bol osvietený." Návštevníka nesmierne potešilo také uznanie a nadšene pokračoval v čítaní. Po chvíli majster opakovane: "No áno, výborne. Nech to povedal ktokoľvek, bol to osvietený muž."

Kresťan poďakoval a odišiel, bezvýhradne šťastný, že Buddhista uznal a potvrdil Ježiša - a beznádejne na omyle, lebo ten, koho navštívil bol Kristus osobne. Majster to skúsil dvakrát, trikrát: "Áno, ten človek bol iste osvietený." Snažil sa v skutočnosti povedať: "Nechajte tú knihu tak. To stačí!"

Keby sa hosť skutočne zaujímal o pravdu, vzhliadol by k majstrovi, len čo by začul tie slová, leby by chcel vedieť: "Kto je ten, kto hovorí, že ten, kto povedal tie slová, je osvietený?" Odhodil by knihu. "Prečo sa zaťažovať mŕtvymi? Pozri sa na toho muža!" Ale odišiel, aj so svojou knihou. Musel vyhľadať ostatných "bratov v Kristu" a povedať im: "Ježiš bol skutočne osvietený. Práve som bol za jedným Buddhistom ... Pre nich je veľmi ťažké Ježiša poznať, ale toto

bol veľký mudrc, prijal ho a uznal za osvieteného."

Hľadáte u živých uznanie pre mŕtvych. Pamätajte na to, lebo je možné, že robíte to isté.

21. Staňte sa záhradníkom

Ježiš povedal:

Keď privediete k životu to, ktoré je vo vás,
ono, čo máte, spasí vás.
Ak to však v sebe nemáte,
to, ktoré v sebe nemáte, zabije vás.

Ježiš povedal:

Kto hľadá, nech neprestáva
v hľadaní, kým nenájde.
A až nájde, bude rozrušený
a žasnúť bude, a panovať nad všetkým.

I povedal:

Kto nájde zmysel týchto slov,
smrť neokúsi.

Hľadáte sami seba. Nech už vyhľadávate v živote čokoľvek, najhlbším cieľom je vždy vaše ja. To preto sa všetko navonok obrátené snaženie ukazuje nakoniec ako márne. Môžete usilovať o majetok, ale je to znova len hľadanie samého seba. Ak sa vám podarí uspieť a nadobudnúť bohatstvo, pochopíte zrazu jeho zbytočnosť. Patrí vám, ale vy sami zostávate nenaplnení. Bohatstvo nie je ani v najmenšom to, čo ste chceli, vydali ste sa zlým smerom: zvolili ste cestu, ktorá vás zaviedla preč od vášho ja, ktoré ste túžili nájsť.

Čo v skutočnosti človek cez majetok hľadá? Hľadá život, viac života, jeho hojnosť a výdatnosť. Myseľ vám tvrdí: "Ako môžeš žiť bez bohatstva? Ako môžeš byť v bezpečí?". Straší: "Ako sa bez neho chceš ubrániť smrti?" Majetok znamená ochranu pred smrťou, hľadáte život. Len čo ale nahromadíte hojnosť všetkého, zrazu zistíte, že hmotné statky žiadnu ochranu neposkytujú. Ak nedokážu ani to, ako od nich môžete očakávať plnší život? Nie, vo svojom hľadaní ste si vybrali nesprávny smer.

Iní ľudia túžia po moci, po postavení. Čo to vlastne je? Túžba po všemocnosti, po moci takej veľkej, že ju smrť neohrozí. To je ale hlboko vo vnútri, sami si toho nie sú vedomí. Ak dosiahnu svoje, odhalí sa bieda takého snaženia.

Odtiaľ plynie paradox, že úspech v tomto svete vám dá vždy neodvratne pocítiť sklamanie a prehru. Znova a znova opakujem, že nič nezlyháva tak, ako úspech. Kým nedosiahnete svoje, zostáva vám obyčajne ilúzia, môžete si myslieť: "Skôr či neskôr sa mi podarí uspieť a potom dospejem k cieľu." Ak skutočne uspejete, nedá sa už ale táto ilúzia udržať. Uspeli ste, ale vnútorná prázdnota zostala rovnaká. Dokonca v kontraste vynikla: bohatstvo vás obklopuje zo všetkých strán a vo vnútri panuje chudoba. Okolo je svetlo, vo vnútri tma, okolo vás život, vo vás smrť. Preto, len čo spoločnosť dosiahne nadbytok a hojnosť, nadobúda zrazu

na význame náboženstvo.

V chudobných krajinách je jeho dosah utlmený, lebo ľudia ešte neokúsili sklamanie. Hľadanie, vonkajšie hľadanie, má pre nich stále ešte zmysel. Domnievajú sa, že len čo budú mať nový dom alebo o trochu viac peňazí, bude všetko v naprostom poriadku. Chudák môže žiť v ilúziách, boháč nie. A keď takého boháča niekedy uvidíte, pamätajte si, že je doteraz chudobný, doteraz nedosiahol to, čo si predsavzal.

Buddha opustil palác, Mahávíra kráľovstvo. Okúsili úspech a ten ich sklamal. Uvedomili si, že samotná orientácia je chybná a obrátili sa k nej chrbtom. Vydali sa na celkom opačnú stranu: z kráľov sa zmenili v žobrákov a nákladné šaty nahradili nahotou. Úspech spôsobil sklamanie a sklamanie prešlo v konverziu.

Prečo ale úspech neplní vaše očakávania? Lebo ste nehľadali majetok, moc, istotu ani bezpečie, nešlo vám o to získať honosnejší dom, ale niečo celkom iné - večný domov, z ktorého sa neodchádza. Večný odpočinok, mier, ktorý trvá bez ohľadu na čas a nemá konca. O to skutočne ide - o hľadanie domova. Nie o nejaké vonkajšie bývanie, ale o stav bytia, v ktorom ste doma. Neusilovali ste o bohatstvo, ale o ochranu pred smrťou, pátrate po živote, ktorý smrť nezničí.

Váš súčasný život je odsúdený k zániku. Ani na chvíľu neutíchajú obavy. Ako môžete žiť život, ktorý sa podobá pobytu na činnej sopke? Každý okamih je možné očakávať výbuch, ktorý vás uvrhne do skazy. Môžete žiť sto rokov, ale celých sto rokov sa budete triasť strachom.

Len pred niekoľkými málo rokmi začali vedci o tomto probléme premýšľať, to preto, že sa teoreticky pokladá za možné ľubovoľné predĺženie ľudského života. Je len treba pozmeniť program zakódovaný v chromozóme základnej bunky, ktorú potom bude ľahké "presvedčiť", že telo má žiť tristo rokov. Teraz sa dožíva okolo sedemdesiat rokov, lebo približne tak dlho žili vaši rodičia, a tým nevedomky zakódovali dĺžku vášho života. Bunka v sebe nesie program, v ktorom je po uplynutí určitej doby zahrnutá aj vaša smrť. Keď ho budeme vedieť zmeniť, môže žiť človek tak dlho, koľko len bude chcieť. Víťazstvo nad smrťou a predĺženie života bolo vždy jedným z najväčších snov ľudstva.

Aj keby bolo možné takú zmenu vykonať v praxi, vynorila sa nová ťažkosť. Myslelo sa, že s takým objavom sa ľudia zbavia strachu zo smrti a budú šťastní, zmizne úzkosť a tieseň. Ale kdeže! Keď lekári o celej veci hľbali, prišli na to, že tak, ako sa dnes človek bojí smrti sedemdesiat rokov, po predĺžení života na tristo rokov, bude sa strachovať tristo rokov. Obavy sa nezmiernia, naopak, vzrastú. Môžete žiť hoci tisíce rokov, nebude v tom žiadny rozdiel - len zostávate dlhšie pri okraji sopky, ktorá stále hrozí erupciou, úzkosť a strach neutíchajú.

Pátrate po existencii bez smrti. A tá je vo vnútri, vo vás - vy ste vo vnútri. Preto sa nemožno svojho ja dotknúť, ruky nedosiahnu dovnútra, sú prispôsobené, aby manipulovali s vonkajším svetom, nohy tam nedôjdu, nie je tu priestor na chôdzu, oči nedovidia - načo aj, vaše bytie vytvorilo tieto mechanizmy, aby vám umožňovali existenciu vo vonkajšom svete osôb a vecí.

Vo vnútri nie je potrebné nič. Tu ste dokonalí. Nič sa nemusí meniť, všetko je už tak, ako má byť.

Každé hľadanie má za cieľ toto vnútorné bytie, ktoré je všemocné. Žiadna moc vonkajšieho sveta ho nemôže nahradiť. Môžete sa stať cisárom či diktátorom, kýmkoľvek, kto vás len napadne, ale aj tak zostanete bezmocní. Všemohúcosť je nedosažiteľná, kým sa nestanete Ježišom alebo Buddhom. Môžete byť múdrejší ako

Einstein a Bertrand Russel dokopy, ale nikdy nebudete vedieť všetko. Je možné zbierať informácie plnými hrstami, ale vnútorná nevedomosť sa nezmení, kým nebudete Ježišom alebo Buddhom - vtedy poznáte a pochopíte.

To, po čom pátrate, je latinská triáda omnipotencie, omniscience a omnipresence - všemohúcosť, vševedúcosť a všadeprítomnosť. Vznikli deriváciou sanskrtského koreňa aum, čítaj óm. V sanskrte je aum symbolom pre celok univerza. Obsahuje tri základné zvuky: a-u-m. Cez ne sa vyvinuli všetky ostatné hlásky a tóny. Preto je aum zvukom podstaty, syntéza všetkých koreňov bytia. Hinduisti hovoria, že je to najväčšia, tajná mantra, ktorá v sebe zahrňa všetko.

Slová s predponou omni sú vytvorené ako varianty na toto aum. Tie, ktoré som spomenul, znamenajú toho, ktorý sa stal rovnako mocným ako aum, rovnako vodiacim a rovnako prítomným ako aum - ktorý je teraz univerzálny, je všetkým. Ak toto nie je dosiahnuté, nie je možné byť spokojný, nie je možné získať hlboké, konečné naplnenie. Zostanete žobrákom, ktorý sa trmáca z jedného života do druhého, žobrákom, ktorý nedokáže byť cisárom.

Skúste teraz preniknúť do zmyslu krásnych Ježišových slov. Hovorí napohľad nepochopiteľné veci:

Ježiš povedal:

Keď privediete k životu to, ktoré je vo vás,
ono, čo máte, spasí vás.
Ak to však v sebe nemáte,
to, ktoré v sebe nemáte, zabije vás.

Je to zvláštne, hovorí: "Keď privediete k životu to, ktoré je vo vás, ..." - pokiaľ mu dovolíte rásť, pomôžete mu prejaviť sa, rozvinúť, tomu čo je dávno vo vnútri, horčičnému semienku, zárodku božského, semienku Božieho kráľovstva. Ak mu podáte pomocnú ruku, necháte ho vyklíčiť - "... ono, čo máte, spasí vás". Keď ho však opomeniete - "... to, ktoré v sebe nemáte, zabije vás".

Keď sa s ním miniete - hriech vlastne znamená minúť sa cieľa - keď premeškáte svoje ja, stane sa z vás hriešnik. Nesiete v sebe horčičné semienko, ale neposkytli ste mu živnú pôdu, nezalievate ho, nestali ste sa záhradníkmi. Prechováate ho mŕtve, zapúzdrené, nezasadili ste ho do zeme. Máte strach, že by mohlo zahnúť. V istom zmysle sú vaše obavy oprávnené: semeno musí zomrieť, zrodí sa strom. Každé rozvinutie je smrťou aj zrodením. Staré, minulé musí zahnúť, aby umožnilo prísť na svet novému. Taký je osud semena - preto sa bojíte, preto ho chránite.

Kedysi jeden kráľ stál pred ťažkou voľbou: mal troch synov a nevedel sa rozhodnúť, ktorému by mal odkázať kráľovstvo. Poprosil preto o radu mudrca a ten vymyslel plán. Podľa plánu kráľ zavolať svojich synov a každému dal rovnaký počet semien, ktoré plodili nádherné kvety. "Opatrujte ich ako oko v hlave, celý váš budúci život závisí od nich", povedal im. "Na čas odchádzam, a až sa vrátim domov, každý z vás mi povie, ako s nimi naložil." Potom opustil krajinu.

Prvý zo synov - najstarší a najskúsenejší v tom, ako to na svete chodí, prefíkaný a vypočítavý, uvažoval: "Najlepšie bude ich zamknúť na bezpečné miesto. Až sa na ne bude otec po návrate pýtať, vrátim mu ich presne také, aké som ich dostal." Semená zamkol na niekoľko západov a kľúč nosil stále pri sebe.

Druhý dupal: "Je treba semená ochrániť, ale keď to urobím ako najstarší brat, môže sa stať, že v železnej schránke zhnijú." Otec potom povie: "Nie sú také, aké som ti dal. Skazili sa a splesnili, sú nanič!" Vydal sa teda na trh a tie

vzácné semená predal. Uvažoval takto: "Predám ich a peniaze schovám. Až sa otec vráti, kúpim úplne rovnaké semená a rozdiel nikto nespozná. Semená ako semená. Tie nové, budú čerstvé a zdravé."

Najmladší, ešte nevinný, uvažoval: "Dostali sme semienka - je v tom určite hlbší zmysel. Sú určené na to, aby rástli." Samotné slovo semeno v sebe ukrýva rast, je to jeho vnútorný význam: nie je cieľom, len mostom. Obsahuje zmysel "smerovania k niečomu". Semeno ako také je bezvýznamné, a ak nerastie, nestane sa ničím. Je len prechodným štádiom, nie je završením, len akousi lavičkou, cez ktorú treba prejsť. Najmlaší odišiel preto do záhrady a všetky semená zasadil.

Po roku sa otec vrátil a pýtal sa svojich synov. Prvý bol šťastný, lebo si myslel, že najmladší semená zničil a prostredný už nemá tie isté.

Druhý sa tešil, že semená staršieho brata budú skazené a mŕtve a najmladší už ani žiadne semená nemá.

Ale tretí nepremýšľal o víťazstve. Staral sa len o jediné: Otec chcel semená uchovať a uchrániť. A ony predsa sú len prechodom, nie sú cieľom. Najlepší spôsob ako ich uchovať, je nechať ich rásť.

Kráľ povedal prvému synovi: "Si hlupák. Semená nie sú na to, aby sa schovávali, lebo ich tým len zabiješ." Druhému povedal: "Si rozumnejší než tvoj brat, lebo chápeš, že staré semeno umiera. Ale počet tvojich semien sa nezmenil." Najmladší ho odviedol do záhrady. "Zasadil som ich, zmenili sa na kvety a tie vydajú mnoho semien. Vrátim ti semená tisícnásobne."

Otec zvolal: "Ty sa staneš vládcom tohto kráľovstva, lebo jediná skutočná cesta k uchovaniu semena je dovoliť mu zomrieť tak, aby sa narodilo znova."

O tom hovorí Ježiš:

Keď privediete k životu to, ktoré je vo vás,
ono, čo máte, spasí vás.
Ak to však v sebe nemáte,
to, ktoré v sebe nemáte, zabije vás.

Ešte ste sa však do seba ani nepozreli, ani kútikom oka ste nenahliadli. Nech už máte čokoľvek, zničí vás to, nemôže vás spasiť a zachrániť. Môžete mať bohatstvo, moc, množstvo vecí tohto sveta, ale nespasí vás žiadna z nich. Naopak, ich ťarcha vás stiahne pod hladinu. Nabrali ste si príliš a už teraz sa potápate, preťažili ste čln, ktorý sa už z polovice naplnil vodou. Nemôžete ho opustiť, veď na palube je všetok váš majetok, ktorý usilujete previezť na druhý breh. Ale akékoľvek vlastníctvo je zviazané s týmto brehom a nie je možné vziať ho so sebou na ten druhý. Nikto doteraz nedokázal dopraviť na onen svet ani to najmenšie z tohto sveta.

Ako sa o niečo také chcete pokúsiť vo chvíli umierania? Smrť vám vezme telo. Všetko, čo by mohlo byť prenesené, sa prenáša cez telo, všetko čo vlastníte, vlastníte cez telo. Keď je telo odhodené, zaniká médium, jediný dopravný prostriedok určený na takéto veci. Potom nemôžete so sebou prepraviť nič, jednoducho je to nemožné. Z toho dôvodu veľa chytřejších ľudí uvažuje: "Nezhromažďujme produkty tohto sveta, zbierajme vedenie, to môžeme vziať na druhý breh." Dobre si pamätajte, ani toto sa nedá, lebo s telom odkladáte aj mozog, v ktorom sa znalosti kumulujú.

Mozog je ako počítač, v ktorom sa zhromažďujú a uchovávajú informácie. Patrí vonkajšku. Keď zbavíte Einsteina mozgu, zostane idiot, lebo stratí všetky nahromadené múdrosti. Keď zbavíte mozgu Ježiša, nezbadáte rozdiel, lebo hromadí

a vrší uvedomenie, nie znalosti.

Existujú teda tri rôzne typy ľudí: tí, navonok najviac zameraní, zhromažďujú veci, druhí, menej orientovaní na vonkajší svet, ale nejako predsa - tí hromadia vedomosti a posvätné knihy, teórie a filozofické systémy. Napokon tretí typ osobnosti, zhromažďujúci uvedomenie, človek, ktorý pestuje vedomie a za životný cieľ si stanovil viac a viac ho prehľbovať.

Vedomie je vašim najvnútornejším ja. Len ono je schopné cesty na druhý breh, lebo k nemu ako jedinému patrí. V tele existujú oba svety: tento i onen, svet hmoty i svet vedomia. Existuje medzi nimi spojovací článok, ktorý je tvorený vašimi vedomosťami. Odvrhnite veci i vedomosti. Snažte sa len rásť viac a viac vo vedomí, zvyšovať svoju bdelosť a ostražitosť. Čím budete bdelejší, tým viac si odnesiete z tohto sveta na onen. Nepôjdete ako chudáci, ale ako boháči. V tomto svete možno vyzeráte ako chudáci, ako Buddha, ako žobrák bhikkhu, ale na onom svete budete ako králi, lebo si prinesiete svoje ja.

Ježiš povedal:

Keď privediete k životu to, ktoré je vo vás,
ono, čo máte, spasí vás.

Ak to však v sebe nemáte,
to, ktoré v sebe nemáte, zabije vás.

Ak ste vnútorne chudobní, vonkajšie bohatstvo je bezcenné. Budete zničení svojím vlastným majetkom. Keď ste bohatí vo vnútri, nemusíte mať starosti. Vtedy, či už niečo vlastníte alebo nie, smrť vás nepripraví oni o to najmenšie. Len vedomie transcenduje smrť ako jediný lúč svetla, ktorý preniká do ľudského života. Ste schopní zomrieť za plného vedomia? To je to celé, o čo tu beží. Ak ste však nežili plne pri vedomí, môžete takto zomrieť? Váš život je hanebne neuvedomelý - a čo už potom smrť?

Pamätajte si, že kedykoľvek sa bolesť príliš zvýši, uvedie telo do chodu automaticky mechanizmus, ktorý vás zbaví vedomia. Keď bolesť presiahne určitú hranicu, upadnete do mdlôb, lebo ďalšie zvýšenie intenzity múk už nie je možné zniesť. Môžete tvrdiť ostatným: "To sa nedá vydržať, neznesiteľne trpím", ale mýlite sa. Keby to tak skutočne bolo, nemohli by ste zostať pri vedomí.

Neexistuje bolesť, ktorú by bolo možné nazvať neznesiteľnou. Všetky bolesti, všetky utrpenia sa dajú znášať. Preto zostávate v bdelom stave, v opačnom prípade by ste upadli do bezvedomia. Smrť je to najbolestnejšie, čo vás kedy stretne, najväčší možný operačný zákrok, lebo je treba odobrať celé vaše bytie, oddeliť ho od tela, s ktorým ste sa už plne zjednotili a identifikovali. Nie je to ako amputácia prsta alebo ruky, či ako vybratie slepého čreva - znamená to kompletne odstránenie tela. Žili ste s ním sedemdesiat, osemdesiat rokov, a nielen žili: stotožnili ste sa s ním, domnievali ste sa, že toto telo ste skutočne vy. Bolesť bude taká, že upadnete do mdlôb.

Celý život vám má slúžiť na to, aby ste sa pripravili, aby ste dokázali byť pri umieraní pri plnom vedomí. To by mal urobiť sanjásin, to by mal urobiť hľadajúci. Byť pripravený! Nestrácajte ani okamih, zameškané sa už nedá získať späť. Jediný zisk, ktorý je možné zo života vyťažiť, je byť viac, intenzívnejšie pri vedomí. Robte čokoľvek, ale robte to bdelo a uvedomelo. Vaše životy sa môžu líšiť, ale vnútorné hľadanie nie, to je stále rovnaké.

Ak ste obchodníkom alebo profesorom, lekárom, inžinierom či prostým robotníkom, nie je v tom žiadny rozdiel. Hľadanie vo vnútri ide tým istým

smerom, smerom k hlbšiemu a rozsiahlejšiemu vedomiu. Dostanete sa až do bodu, kedy vaše vedomie bude natoľko silné, že ani smrť vás o ne nedokáže pripraviť. To je zmysel Ježišových slov. Rozviňte to, čo sa nachádza vo vnútri. Ak to získate, budete zachránení. Ináč klesnete na dno.

Na inom mieste evanjelia tvrdí Ježiš niečo veľmi zvláštne. Hovorí: "Tým, ktorí majú, bude dané viac. Tým, ktorí nemajú, aj to čo majú bude odňaté." Zdá sa to absurdné. Tí, ktorí už majú, dostanú ešte, a tí, ktorí skoro nemajú, budú pripravení aj o to málo.

Hovorí o vedomí - v prípade vedomia platí, že vedomie priťahuje ďalšie vedomie. Ak ho rozviniete, umožní vám rozvinutie zrýchliť cestu k cieľu, každý krok vedie k ďalšiemu postupu. Ak nie ste vedomí, potom vás každý krok odvádza od cieľa ďalej a ďalej.

Hodža Nasreddin, na mol spitý, raz zaklopal susedovi o tretej ráno na dvere. Domáci pán otvoril okno, vyzrel a zavolať: "Nasreddin, koľkokrát ti mám povedať, že toto nie sú tvoje dvere. Choď domov a zaklop tam - tu si na zlej adrese.

Nasreddin vzhliadol a vyhlásil: "Ako si môžete byť taký istý? To vy možno pozeráte z cudzieho okna."

Opitost človeka dosiahla takú úroveň, že ho už ani nenapadne, že by sa mohol myliť. Na vine je vždy ten druhý. Ak vám prináša život utrpenie, je to preto, že je na niektorom mieste oslabené vaše vedomie: urobíte chybu, ale aj tak sa domnievate, že to tí ostatní sa vykláňajú z nesprávnych okien.

Nikdy ste ešte nezaklopali na správne dvere, lebo na tomto svete ani také nie sú - musíte sa obrátiť k vnútorným dverám, ktoré nepatria tomuto svetu. Premiestňujú sa zároveň s vami, ale k vonkajšiemu svetu nepatria. Nesiete si v sebe niečo špecifické. Je to váš poklad, brána, cez ktorú je možné sa priblížiť k Bohu. Ježiš hovorí: "Musíte rásť v tom, čo už máte vo vnútri." Je tu jeden lúč svetla: len záblesk vedomia, zahmlené, kalné prítomie, veľmi kalné - najprv nevidíte nič. Ale predsa je tu, len vďaka nemu stojíte vyššie než zvieratá, ktoré nemajú ani toľko.

Prvý lúč vedomia vás teda prenikol, ale je len ako horčičné semienko. Je treba mu poskytnúť pôdu. Čo je takou pôdou? Hinduisti ju nazvali satsang. Idete bližšie k tým, ktorí vyrástli vyššie ako vy, zostanete im nablízku, v ich prítomnosti, vtedy bude váš lúč stúpať vyššie a vyššie - potrebuje výživu. Bežná tendencia mysle však nabáda k pobytu s menejcennými ľuďmi, s takými, ktorí sú dokonca ešte menej bdeli ako vy. Prečo? - lebo vtedy sa cítite byť nadradení, máte pocit prevahy.

Všetci vyhľadávajú spoločnosť podradných, ale neuvedomujete si, že sa tým stávate podradnými sami. Kedykoľvek vyhľadáte človeka akým je Ježiš, ste nervózni a nesvoji, lebo tu nemôžete uplatňovať svoju nadradenosť. Tu ste menejcenní, nie je to len komplex. Tvárou v tvár Ježišovi ide o nezvratnú skutočnosť, lebo vaše vedomie je biedne a on predstavuje jas tak nezmerný, že ste v porovnaní s ním temní a nevýrazní. Váš mihotavý plamienok vedomia sa zdá byť ako nič. Musí to tak byť: vyniesli ste svoju petrolejku na denné svetlo, a čo vidíte? Slabé svetielko, potemnelé v slnečných lúčoch. Odneste ho naspäť do tmavej izby, a stane sa samo slnkom.

Odtiaľ tá snaha mysle hľadať nižšie a menej hodnotné. Ako voda, ktorá vždy smeruje na nižšiu a nižšiu úroveň, tak sa pohybuje aj myseľ. Muž si nemá chuť vziať ženu, ktorá je chytřejšia než on. Neožení sa ani s takou, ktorá je vyššia či staršia. Prečo? Biologicky by bolo výhodnejšie, keby mal ženu staršiu aspoň o päť rokov, lebo potom by mohli zomrieť zároveň. Zo sveta by vymizli vdovy -

veľmi smutný jav. Aj vyššie dievča uráza chlapcovu dôstojnosť, a rovnako, keď je žena chytřejšia. Mysel' hľadá podradnejších partnerov.

Pozrite sa na svojich priateľov - prečo ste si ich vybrali? V hĺbinách mysle nájdete dôvod: sú na nižšej úrovni, v porovnaní s nimi žiarite ako reflektor, inde ste ako chudobný plamienok olejovej lampičky. Mysel' si vyberá, aby sa utvrdila vo svojej nadradenosti. Ľudia vraj milujú zvieratá. Ale ak nedokážeme milovať iné ľudské bytosti, kde by sa vzala láska ku zvieratám? Pes je vám však ideálnou oporou, to iný človek nedokáže. Nezáleží na tom, či ho bijete alebo škrabkáte za ušami, behá za vami a vrtí chvostom, nadšene vás víta. Nasleduje vás, nech idete kamkoľvek, nemôžete mať lepšieho spoločníka. Prečo ľudia vyhľadávajú spoločnosť psov? Menejcenné zviera vám dáva pocit nadradenosti.

Hodža Nasreddin hral raz so svojim psom karty. Okoloidúci zostal prekvapene stáť - pes hru skutočne ovládal. Zvolal udivene: "Nasreddin, vy ale máte inteligentného psa."

Nasreddin odvetil: "Ani nie. Kedykoľvek dostane dobrú kartu, nezdrží sa a vrtí chvostom!"

Zameranie mysle na nižšie postavené môže vyústiť až do bodu, kedy aj pes vám je v niektorých okamihoch nadradený. Ľudia klesajú hlbšie a hlbšie, až nakoniec vyhľadávajú veci - objektom ich lásky sa stane auto. Alebo dom, majetok, predmety. Môžete urobiť čo vás napadne, a veci sa nemôžu nijako brániť. Medzi nimi sa cítite neobyčajne nadradená bytosť.

Satsang znamená vyhľadávať za všetkých okolností spoločnosť lepších a dokonalejších. Mysel' vám bude nápomocná len vtedy, keď sa vydáte opačným smerom. Buďte bdelí a vyhnite sa takému pokušeniu, lebo v prítomnosti nízkych budete aj vy klesať nižšie. Hlbšie a hlbšie sa stráca lúč vedomia v temnote.

Za všetkých okolností si vyberajte hodnotnejšie a dokonalejšie, smerujte k nemu. Ale ego sa bude cítiť zranené. Je treba ho opustiť. Satsang znamená žiť proti egu, prekonať ho, vyhľadávať nadradené. Chcete sa stretnúť s Bohom a pritom vás neteší stretnutie s Ježišom a Buddhom? Ako to potom chcete urobiť? Veď Boh je to najvyššie svetlo, vyvrcholenie všetkej existencie, výkvet všetkého života. Keď vždy volíte podradné, ako môžete skutočne túžiť vojsť do Jeho kráľovstva? Sledujete zlú cestu.

Aj keď sa pohybujete len vo svojich kruhoch - medzi rovnakými ľuďmi, priateľmi a knihami - majte stále na pamäti, že je tu niečo vyššie. Potom budete schopní odvrhnúť svoje ego. Vyhľadávajújte vždy to, čo vás presahuje. Pomaly, jeden krôčik za druhým ... Nakoniec sa dokážete stretnúť s Bohom.

To je zmysel Ježišovho výroku: "Môžete ho dosiahnuť len cezo mňa." Pravý význam je: ak sa neviete stretnúť ani so mnou, ako môžete pomýšľať na stretnutie s najvyšším zo všetkého? Až sa stretnete so synom, potom je nádej, že budete schopní stretnúť otca, lebo syn je len jeho zástupcom. Avatari, buddhovia i tirthankarovia sú len splnomocnencami, svetlo vysielané najvyšším. Ak ich neviete stretnúť a žiť s nimi, ak im nedovolíte vaše ego existovať vo vás, nie je tu žiadna nádej na pochopenie najvyššej pravdy.

Ježiš povedal:

Kto hľadá, nech neprestáva
v hľadaní, kým nenájde.

Mysel' je letargická a keď sa vydáte nahor, potom táto letargia ešte vzrastie. Keď idete smerom nadol, je plná síl, lebo taká cesta nevyžaduje žiadne úsilie.

Ako voda vodopádu, ktorá tečie celkom bez námahy. Dosiahnuť peklo je veľmi ľahké, ide to samo od seba, nemusíte ani pohnúť prstom. Už teraz sa kľžete na nižšiu a nižšiu úroveň, a najprízemnejší možný stav vašej mysle nie je nič iné než peklo. Nie je nikde mimo vás, je to len najspodnejšia priečka vášho rebríka, na ktorej sa vytrácajú posledné zvyšky vedomia: zmeníte sa na vegetatívnu existenciu. Ak sa však vydáte nahor, vyššie, potom bude potrebné úsilie, veľké úsilie. Preto hovorí Ježiš:

Kto hľadá, nech neprestáva v hľadaní, kým nenájde.

Veľakrát príde okamih, kedy bude myseľ radiť: "Čo to vystrájaš? Načo sa tak hrozne vysiluješ? Odpočiň si a užívaj, relaxuj!" Ak ju poslúchnete, budete zhodení späť tam, kde ste začali. Nepočúvajte, čo vám hovorí! Ten, kto hľadá, musí vytrvať v snažení až do chvíle, keď nájde.

Tento príhovor sa však zdá byť v rozpore s učením Zenu (za chvíľu pochopíte, že to tak nie je), lebo zenoví majstri tvrdia: "Zanechajte snaženie. Nevyvíjajte žiadne úsilie, ináč miniete cieľ. Jediný pohyb, a všetko je stratené. Buďte pokojní a relaxovaní, nechajte všetko čo vás obklopuje prebiehať, prichádzať a odchádzať, akoby ste ani neboli. Potom uspejete." Hovoria: "Hľadajte - a zablúdite, zanechajte hľadanie - a nájdete." Ježišove slová sa zdajú stáť proti Zenu. Nie je to pravda, lebo vo vašom terajšom stave nie je dokonalé uvoľnenie možné. Aj keď sa o ne pokúšate, aktivita v skutočnosti pokračuje.

Zen ešte nie je určený pre vás, Ježiš je pre vás určený. Keď budete nasledovať Ježiša, príde chvíľa, keď vám Zen bude prístupný. Kedy k tomu dôjde? Až vyčerpáte všetko svoje úsilie, urobíte všetko, čo je vo vašich silách urobiť, až dôjdete na samotný vrchol všetkého snaženia. Všetka vaša energia bola vložená do snaženia. Preto teraz nejde o to, že by ste sa vy zastavili, ale zastavenie prichádza k vám, prichádza relaxácia sama od seba. Deje sa, uvoľnenie sa deje - vy ho urobiť nemôžete. Je to, ako keď človek, ktorý bežal, bežal bez prestania, v jednej chvíli už ďalej nevládze. Ani keď za ním budete stáť s bajonetom a prikazovať: "Pohni sa!". Odpovie jednoducho: "Nevládzem!"

Poznáte tú príhodu o žabe, ktorá na zablatenej dedinskej ceste spadla do hlbokých vyjazdených koľají? Dostala sa dnu, ale nemohla von. Skúšala to znova a znova, ale bezvýsledne. Ostatné žaby sa jej pokúšali pomôcť, vyskúšali všetko čo ich napadlo. Potom padol súmrak a tak ju ponechali svojmu osudu. Druhý deň sa vydali znova sa pozrieť na to miesto. Našli ju, ako poskakuje okolo a udivene sa pýtali: "Ako je to možné? Ako si sa dostala von? Čo sa stalo?"

"Nič", odpovedala. "Blížil sa ťažký voz a nedalo sa nič iné robiť. Jednoducho som sa musela dostať von!"

Kým nehrozilo bezprostredné nebezpečenstvo, neboli vynaložené všetky sily. Keď uvidíte blížiacu sa smrť, potom vyviniete všetko úsilie, vložíte celé svoje bytie a vyškriabete sa z jamy. Ešte ste neuspeli, lebo sa držíte späť. Žijete a meditujete polovičato. Vlažným úsilím sa nikdy nezačnete vyparovať, lebo zákony prírody sú nemenné. Len po dosiahnutí rozhodujúceho stupňa, špecifickej teploty, dochádza k varu. Robíte to i ono, ale dobre viete, že je to všetko len polovičaté. Ak nie ste vo veci celkom ponorení, k ničomu nedôjde. Voz ešte nie je v dohľade a vy zotrúvate vo vyjazdených koľajách. Jedna časť vašej bytosti chce von, druhá chce radšej zostať. Chcete byť slobodní, ale priekopa vám dáva určitý pocit bezpečia, istým spôsobom vás ochraňuje a vyzerá ako domov - dostať sa von vyžaduje napohľad príliš veľkú námahu.

Ježiš volá: "Hľadajte, hľadajte kým nenájdete." Nepoľavujte v úsilí, dovedte ho až na samotný vrchol - vtedy je možné obrátiť sa k Zenu. Ak začnete s jeho štúdiom teraz, môžete sa vydať nesprávnym smerom. V mnohých prípadoch je to tak dnes na Západe, lebo ľudia, ktorí tu o Zene píšu, nemajú ani potuchy o tom, koľko námahy musia jeho vyznávači vynaložiť, kým dosiahnu upokojenie. Zen je pre lenivé mysle veľmi príťažlivý. Preto vzbudil v Európe a Amerike taký záujem: "nerobte vôbec nič" - láka, lebo od vás nič nevyžaduje, všetko už je, ako má byť. Láka, ale nepomôže.

Je treba urobiť veľa predtým, než dosiahnete bod, kedy je relaxácia možná. Relaxácia nepochádza z vás, len sa deje: všetka energia bola vydaná, nezostalo nič, čo by zostávalo nekľudné, prichádza upokojenie. A Zen má pravdu, lebo len v tomto upokojení je odkryté najvyššie. A Ježiš má tiež pravdu, lebo také upokojenie sa dostaví len vtedy, keď ste vynaložili všetky svoje sily. Ježiš predstavuje prvé štádium, počiatočnú fázu. Zen potom záverečnú fázu jediného procesu. Zen je ukončenie, Ježiš jeho začiatok.

Doporučoval by som vám nasledovať Ježiša, je pre vás vhodnejší, lebo všetci ste začiatovníci. Zen vás môže zviest' môže na vás robiť dobrý dojem z mýlnych dôvodov. Môže sa stať, že si začnete myslieť: "Nie je nutné niečo robiť, som úplne v poriadku taký ako som." To nie je pravda, keby ste boli v poriadku, muselo by to byť na vás vidieť. Prečo by ste hľadali Ježiša? Ak ste skutočne v poriadku, aký to má význam? Prečo s takými vecami strácate čas? Sú pre vás všetky zbytočné, netreba vám žiadnu jógu, žiadne mantry, žiadne metódy. To ale nie je váš prípad. Niečo je zle. Nie ste ani šťastní, ani blažení, ani v extáze. Je na vás smutný pohľad, ako trpíte v úzkostiach a mukách - vaše bytie je choré. Nie, rozhodne nie ste v poriadku, všetko je naopak.

Počúvajte Ježiša: "Kto hľadá, nech neprestáva v hľadaní, kým nenájde." Až v úplnom závere zistíte, že Zenoví majstri majú pravdu, lebo keď ste urobili všetko, čo bolo možné urobiť, úsilie sa vytratí a prestanete usilovať. V tomto pokoji a utíšení, kde nie je žiadny pohyb, žiadna činnosť, lebo nezostala energia na niečo také, tu sa nachádza samádhi, posledné dvere. Otvoriť ich môžete len neusilovaním, ale cesta k nim vedie cez vypäté úsilie.

A až nájde, bude rozrušený
a žasnúť bude, a panovať nad všetkým.

Prečo budete rozrušení, znepokojení, až nájdete? Lebo to, čo objavíte, je obrovské. Také nezmerné a nekonečné, že prvý raz nebudete vedieť, kam sa podieť. Prvé uvedomenie je, ako keď je človek, celý život držaný v temnej, pochmúrnej väzenskej cele, vyvedený pod šíre nebo, do plného slnečného svetla. Bude rozrušený a nebude schopný otvoriť oči. Dokonca aj keď to urobí, v oslepení mu svetlo pripadne ako temnota.

Prvé stretnutie s božským je krízové, lebo ste žili mnoho a mnoho životov chybne. Tak utýrane a usúžene ste žili, že nemôžete uveriť tomu, že na vás zostúpila blaženosť: znepokojí vás to. Nikdy ste ju neočakávali, netušili ste, aká vlastne je. Hovoríte o Bohu - poznáte ho? Čo tým slovom myslíte? Slovo boh nie je Boh, teórie o Bohu nie sú Boh. Možno poznáte definíciu vyčítanú zo slovníkov, zo svätej knihy, ale čo máte skutočne na mysli, keď hovoríte: "Hľadám Boha?"

Malý chlapec maľoval obrázok. Matka, ktorá práve vošla do izby, sa ho pýtala: "Čo robíš?" Celkom ponorený do práce, odpovedal: "Kreslím Boha."

Matka sa čudovala: "Ako ho môžeš maľovať, keď nikto nevie, ako Boh vyzerá?"

"Len sa neboj. Len čo to dokončím, hneď budú všetci vedieť ako vyzerá."

Každý hľadajúci je v takej situácii: nevíete čo hľadáte, nepoznáte svoj cieľ, nemáte poňatie o tom, kam idete a prečo. Je tu len hlboké nutkanie, tak je to v poriadku: páľčivý smäd. Nikdy ste však neochutnali to, po čom smädíte. Tápate a blúdite - potom sa to zrazu stane a vy upadnete do rozpakov.

Táto veta dokladá, že Ježiš "vedel". Nikto, kto nepoznal Boha, by ju nemohol napísať, nemohol by povedať: "Až ho nájdete, nebudete vedieť, kam sa podieť." Neznalý človek bude tvrdiť: "Pocítite blaženosť, absolútnu blaženosť."

Aj blaženosť príde, ale až vtedy, až sa kríza stabilizuje. Boh je tá najväčšia katastrofa, ktorá vás môže stretnúť, otrasie vami v základoch, zrazu už viac nebudete, úder vás zvrhne do bezodnej priepasti, zmení vás v nulu, v nič, celá vaša existencia sa rozplynie ako para. Zrazu sa rozptýlite ako mrak a vyjde slnko - to všetko znamená príliš mnoho svetla a pravdy naraz. Vždy ste žili v klamstvách, celý váš život bol ako látka, ku ktorej ste na tkáčskom stave mysle pridávali ďalšie a ďalšie klamy a podvody. Budete rozdrvení na prach. Zomriete - a vzíde Boh. Keď je odkrytá pravda, vaše doterajšie bytie sa začne vytrácať. Ježiš sa nemýli, budete rozrušení.

Mnoho ľudí sa z týchto miest vrátilo, otočili sa na podpätku a ušli. Nikdy sa už nevrátili späť, bránil im v tom strach. Domnievam sa, že ateisti sú ľudia, ktorí sa v niektorom zo svojich minulých životov dostali do tejto situácie a spanikovali natoľko, že zavreli oči a ušli. Nechcú to isté prežiť znova, a najlepší spôsob, ako to urobiť, je poprieť Boha.

Chovajú sa ako malé deti, ktorým prikážete, aby nejedli toľko sladkostí. Ak na nich vyviniete veľký tlak a vydesíte ich vyhrážkami a sľubmi hrôz, len čo zjedia niečo sladké, potom sa pozrite na také dieťa: kedykoľvek prechádza mestom, zatvára oči vždy, keď je nablízku cukráreň. Zo strachu ju popiera. "Nie je žiadny obchod, nič", opakuje si, lebo ak tu je obchod a sú tu sladkosti, je ťažké ubrániť sa pokušeniu.

Ateisti sú ľudia, ktorí kedysi v minulosti prešli situáciou, o ktorej hovorí Ježiš, a vydesili sa natoľko, že teraz zapierajú a tvrdia, že Boh neexistuje. Je to popretie vyrastajúce z hlbokého strachu, nie filozoficky, ale čisto psychologicky motivované.

Stretol som sa s mnohými ateistami a kedykoľvek som prenikol hlbšie, vždy som narazil na rovnakú skutočnosť - títo ľudia boli kedysi tak vystrašení, že samotný strach z možného opakovania ich zvierá a paralyzuje. Ak existuje Boh, začne ich priťahovať znova, ak existuje, musia sa znova vydať na cestu k nemu. "Nie je žiadny Boh, žiadna pravda, vôbec nič. Všetko je to lož a život sám je len náhoda." Tým sa upokojujú a zažehnávajú nebezpečenstvo niektorej katastrofy.

Ježiš sa nemýli: "Až nájde, bude rozrušený ..." Aj vy sa dostanete do tejto situácie.

Mnoho z vás došlo, nie síce priamo do bodu, o ktorom hovorí Ježiš, ale dosť blízko. Prišli ste za mnou a rozprávali: "Je to teraz veľmi ťažké, nemôžem a nechcem meditovať. Drví ma strach zo smrti. Prišiel som k vám hľadať život, nie umieranie. Bojím sa a je mi úzko: kedykoľvek zatvorím oči a vydám sa hlbšie, zrazu ma zasiahne pocit, že zomriem." Mnohí z vás mi to prišli povedať. Je to dobré znamenie, ktoré ukazuje, že skutočne prenikáte hlbšie, že sa dokážete ponoriť do meditácie. Neutekajte odtiaľ, lebo tu sa nachádza poklad.

Len o málo viac a prídete do bodu, kedy pocítite nepokoj taký intenzívny, že celé vaše bytie bude v stávke - a je veľmi dobre možné, že utečiete. Ak to však

urobíte, po mnoho životov v sebe nenájdete dost' odvahy na to, znova sa vydať týmto smerom. Túto dimenziu popriete a zamietnete ako takú. Kedykoľvek sa vo vašom vnútornom bytí vynoria obavy, buďte bdelí. Nepokúšajte sa ujsť. Chodte ďalej, stále vpred - všetci tade museli prejsť.

Škola, ku ktorej patrila Ježiš, mala pre tento stav špeciálny výraz. Volali ho "temná noc duše". Každý ňou musel prejsť. Len vtedy, keď skončí temná noc duše, môže nastať svitanie. Čím je noc vo vašom vnútri temnejšia, tým šťastnejší by ste mali byť, lebo o to bližšie je svitanie. Čoskoro sa z lona tejto noci narodí slnko. Už skoro, už nie je ďaleko. Čím neprestupnejšia tma, tým bližšie je jeho príchod. Nepokúšajte sa ujsť, každé ráno potrebuje, aby ho donosila noc. Pripravuje preň konečnú pôdu. Rozrušený a neistý stav je lonom, cez ktoré príde nekončiaca blaženosť.

Ježiš sa nemýli - počúvajte ho a pamätajte si, čo hovorí. Táto chvíľa príde, môže sa to stať kedykoľvek, čím skôr tým lepšie. Buďte blažení, ak pocítite nepokoj vo svojom bytí. Nie kvôli niektorej z úzkostí tohto sveta, ale kvôli úzkosti, ktorá prichádza s odhalením pravdy, s priblížením sa k nej.

Rovnakú úzkosť pocítite v blízkosti osvieteného človeka. Keď sa vydáte za ním, zmocnia sa vás obavy. Vo vnútri sa začnete triasť, nájdete si dôvody k úteku, dôvody, prečo neísť ďalej, vyhnúť sa stretnutiu. Ste priťahovaní, ale hlboký strach vás núti racionálne uvažovať, kade odtiaľ preč, ako k tomu človeku nepristúpiť. Nepokoj vám bráni byť s Ježišom a Buddhom. Budete to musieť vydržať, je to fáza rastu.

A až nájde, bude rozrušený ...

Ale ak neutekôl, neobrátil sa na podpätku a nevrhol sa naspäť do sveta, potom "... žasnúť bude, ..." Vtedy pocíti dotyk tajomna, mystéria. Bude sa smiať a radovať, lebo z noci vzišlo nádherné ráno. Z hrozných neistôt a pekla strachu a úzkosti, zrazu taká blaženosť! Z krutého trnia - krásne kvety. Vtedy:

žasnúť bude, a panovať nad všetkým

Prestáva byť žobrákom. Utíchajú všetky túžby - môžu utíchnuť len vtedy, keď dosiahnete svoje ja, lebo všetky sú napokon zamerané k nemu, k vnútornému vedomiu, k najvnútornejšiemu - len čo ste dosiahli najvnútornejšie, túžby umlkajú, nie je už treba žobrať. Stali ste sa cisárom a kráľom: "... a panovať bude nad všetkým". Celá existencia je teraz vašim kráľovstvom.

I povedal:

Kto nájde zmysel týchto slov,
smrť neokúsi.

"Kto nájde zmysel týchto slov ..." Nemyslí sa tým slovný výklad, ten je nanič. Objasnil som vám význam citátov, ale to vám ešte nedáva nesmrteľnosť. Nie, nejde o zmysel slov - ide o výklad v živote, v živej skúsenosti. Slová sú skôr zavádzajúce. Len skúsenosť môže vysvetliť, len ona vám môže poskytnúť objasnenie. A Ježiš hovorí: "Kto nájde zmysel týchto slov ...". To znamená: kto nájde cez skúsenosť, kto prejde znepokojujúcim úsekom - úzkosťou, obavami, duchovnou nocou - a užasne, zazrie tajomné a mysteriózne.

Tento proces vyjadrujú najpresnejšie dve slová. Rudolf Otto, jeden z

najprenikavejších a najhlbších mysliteľov tohto veku, napísal veľmi múdru a hlbokomyseľnú knihu. Volá sa Idea svätosti. Používa v nej dvojicu pojmov - tremendum a mysterium. V prvej chvíli, keď dosiahnete bod zmätenia a všetko sa javí údesné, je to tremendum, "strach naháňajúce". Strácate sa v ňom, neschopní vysvetliť si, čo sa deje, prepadáte šialenstvu, akoby myseľ nebola schopná fungovať. Je to hraničný bod, po ktorý je ešte schopná uvažovať. Teraz je treba nechať ju za sebou, prebieha tremendum - zemetrasenie, vnútorné zemetrasenie, sopka sa prebudila: všetko, čo patrilo k minulosti je otrasené, rozbité a rozdrvené.

Ak dokážete prejsť tremendom, vchádza mystérium, "záhadné". Čo je to mystérium? To, čo sa nedá žiadnym spôsobom vysvetliť, blažené, nádherné, extatické, ale nerozluštiteľné. Je to zdroj bytia - nedá sa ísť ďalej, zaň, neexistuje už žiadne "za". Môžete ho zažiť, ale nie analyzovať. Môžete ho poznať, nie však mať o ňom nejaké znalosti. Môžete ho cítiť, ale nikdy ho nemôžete spútať v nejakej teórii. Odtiaľ mystérium, najvyššie tajomno.

I povedal:

Kto nájde zmysel týchto slov,
smrť neokúsi.

Kto okúsil najvyššie tajomstvo existencie, neokúsi smrť, pre neho žiadna nie je. Smrť sa týka len mysle a ega, existuje len preto, že ste zjednotení s telom. Ak sa nestotožňujete s telom, nevládne vo vás šialené ego, ak ste sústredení vo svojom ja, potom smrť mizne. Existuje len vtedy, keď klamete svojím bytím.

Keď sa stanete pravdou, zmizne. Pravda nikdy nezomiera, je večná, je životom bez obmedzenia. Pohybujete sa doteraz v nepeknom kruhu. Klamstvo spôsobuje smrť, smrť má potom za následok to, že váš strach rastie a na obranu si vytvárate okolo seba viac a viac klamstiev. Ste chytení v bezvýchodiskovom kolotoči. Je treba byť bdely a vyskočiť von.

Smrť vás desí len preto, že existuje ego. Ego je tá najfalošnejšia a najklamnejšia vec, akú si je len možné predstaviť. Nie je tu samo o sebe - musíte ho nejako presadiť a neustále udržiavať - nejde o reálny fenomén. Ak ho opustíte na dvadsaťštyri hodín, zomrie. To je dokonca zbytočne dlhá doba, postačí dvadsaťštyri minút - aj dvadsaťštyri sekúnd. Musíte ho stále kŕmiť, ťahať ho so sebou a zaoberať sa ním, ani na chvíľu ho neprestať podporovať. Celý život mu otročíte, len aby ste si udržali o sebe klamnú predstavu, že ste niekto. A potom sa má rozplynúť v smrti. Dostanete strach: upadnete do bezvedomia a v bezvedomí sa znova narodíte v inom tele a celý nezmyselný kolobeh začne nanovo.

Prestaňte byť klamstvom! Začnite neodkladne odhadzovať klamy a masky, vydajte sa za autenticitou bytia. Skúste byť tým, kým skutočne ste, bez predstierania a štylizácie do niekoho iného, lebo predstieranie vás nespasí, je to naopak bremeno, ktoré vás stiahne ku dnu. Pravda je spásna.

Ježiš povedal: "Pravda oslobodzuje a zachraňuje. Pravda sa stáva životom večným."

I povedal:

Kto nájde zmysel týchto slov,
smrť neokúsi.

To isté vám hovorím aj ja: keď môžete okúsiť svoje ja, neokúsite smrť, ak môžete poznať svoje ja, nebudete poznať umieranie.

To, čo vás môže spasiť, je už prítomné, ale je to len horčičné semienko. Dovoľte mu rásť. Jediná pomoc, ktorú mu môžete poskytnúť, je umožniť mu zomrieť. Nelipnite na ňom, je to len most, ktorý vás zavedie k cieľu. Nechajte ho zomrieť, rozplynúť sa tak, aby bol oslobodený vnútorný život v ňom ukrytý a ono sa premenilo na mohutný strom. Je drobné, ale strom bude obrovský. Semienko takmer nepozorovateľné, ale strom sa stane nezmerným útočiskom, milióny nebeských vtákov sa skryjú v jeho korune.

Pravda spasí nielen vás, ale cez vás aj druhých. Neznamená len vašu slobodu, ale aj bránu k voľnosti pre mnoho iných. Keď sa stanete svetlom, nielen váš život bude osvietený - milióny ním budú ožiarené, mnohí cez vás prejdú a dôjdu k cieľu. Keď sa stanete svetlom, zmeníte sa na poverenca, na Krista.

Nechcem, aby z vás boli kresťania, to je bezcenné, chcem, aby každý z vás bol Kristom. Môžete ním byť, aj vo vás drieme zatiaľ nevyužitú semienko.